HIEROCLIS
PHILOSOPHI
ALEXANDRINI
COMMENTARIUS
IN
AUREA CARMINA,
De PROVIDENTIA & FATO
Quæ supersunt,
Et reliqua
FRAGMENTA.
GRÆCE & LATINE.

Græca cum MSS. collata castigavit, Versionem recensuit, NOTAS & INDICEM adjecit
PET. NEEDHAM, *S. T. B.*
Coll. D. Joannis CANTAB. Socius.

CANTABRIGIÆ:
TYPIS ACADEMICIS.
Impensis A. & J. CHURCHILL, Bibliopolarum LONDINENSIUM.
MDCCIX.

B L

Prænobili & Honoratiſſimo

DOMINO DOMINO

GULIELMO

Baroni COWPER

DE *WINGHAM*,

SUMMO

MAGNAE BRITANNIAE

CANCELLARIO:

Celſiſſime Cancellarie,

TANDEM aliquando, bona tua cum venia, ſub Magni Nominis auſpiciis prodit Hierocles: ſummoque cum jure TE ſibi patronum vin-

 dicat,

dicat, qui, cum Pythagoreis, probe noviſti

— δικαιοσύνην ἀσκεῖν ἔργῳ τε, λόγῳ τε·

& dum cuique Suum æqua aſſignas manu, meritò Tuum eſt hoc Juſtitiæ & Veritatis enchiridion. Præclara certe ſperabant omnes, cum TE ad Magni Sigilli cuſtodiam à Sereniſſima REGINA evecto ſilebant invidi, gaudebant Pacifici, univerſa ſibi gratulabatur Anglia: TU autem, quam de TE omnes habuerunt opinionem, abunde ſuperâſti. Nunc igitur Primum & Summum MAGNÆ BRITANNIÆ Cancellarium TE lubentes agnoſcimus. Tanto enim cum acumine varia rerum explicas ænigmata, quæ aut Caſus, aut Dolus invexit; tam ſubacto judicio ſingula diſcutis, ſummique juris tollis injurias (notiſſima loquor) ut nunc meritò dubitetur, an TIBI Cancellarii munus, an TU muneri plus attuleris honoris. Tantâque animi integritate ſingulas Officii partes exequeris, ut omnibus juſtitiam colendi aut incuſſa ſit voluntas, aut impoſita neceſſitas: ſuperatur indies æquitate gratia, ambitio virtute. Nec minore induſtria difficillimas

ficillimas lites expedire ſatagis, plurima Noſtrûm omnium cum voluptate; quoties enim de Cauſis diutius non protelatis vafriores conqueruntur Leguleii, lætantur boni. Lætantur, dum Cancellariæ reſtitutionem (arduum ſane opus) ab eximio tuo Anteceſſore, nunc digniſſimo Regii Concilii Præſide, Barone SOMERS fortiter inceptam, & ſtrenue promotam, TU feliciter perficis. Audio equidem Senecam de contemptu Mundi egregie diſſerentem, & admiror; video interim infami notatum avaritia, & ſordidum crimen deteſtor. TE autem præclara animi firmitate ſolitas Strenas & Annua reſpuentem Munera ſuſpicimus & veneramur. Veneramur, quòd generoſi pectoris illuſtre præbuiſti exemplum, ac etiamnum præbes; & quod Philoſophi docuere tantum, TU feciſti. Aurea vero hæcce Carmina ne aſperneris, precor; nec Hieroclis in ea Commentarium rejicias, quem Viri quamplurimi vere Magni *Aurei Libelli* titulo inſignire non dubitârunt. Sed nobile iſtud Juſtitiæ & Veritatis enchiri-

dion (ſic enim iterum appellare liceat) ſolita Humanitate æquus accipias; & inſigne Munus tuum, non aliter quàm cæpiſti, pergas exequi. Quod ut diu ſuſtineas, ad Sereniſſimæ REGINÆ præſidium, Patriæ decus ac tutamen, & dignitatem tuam feliciter augendam, ex animo vovet & exoptat

Illuſtriſſimo tuo Nomini

Addictiſſimus

PET. NEEDHAM.

PRÆFATIO.

HABES *Hieroclem*, Candide Lector, *pluſquam ſexcentis locis, utplurimum ex MStis, aliquando ex conjectura, auctum & emendatum: Ad quem recenſendum cum primùm applicarem animum, plurimâ Operis difficultate victus, manum de tabula ſæpius tollere coactus ſum, & de nova Editione adornanda pene deſperavi. Solis enim Conjecturis propriis inſiſtendum eſſe ſtatim vidi, cum nemo, ex tam amplo Criticorum agmine, Aureum hunc Libellum deditâ operâ emendare aggreſſus ſit; nec inter tot* Variarum Lectionum *ſcriptores, quibus ſuperiori & ſecundo abhinc ſeculo aucta eſt Res Literaria, quenquam invenire potuerim, qui* Noſtrum *vel obiter tetigerit; niſi unum aut alterum, qui paucis admodum locis hinc inde delibatis medicas manus adhibuerunt. Nec mediocrem inſtituto noſtro moram injecit, & pene abortivum fecerat, quòd omnes Bibliothecæ, quæ uſquam in* Anglia *ſunt, ne unum quidem* Hieroclis *MS. codicem ſuppeditarent, vel integrum, vel mutilum; ſi impreſſis earum Catalogis adhibenda eſt fides. Hæc autem anxio mihi animo revolventi, & de* Hierocle *ad meliora tempora reponendo ſæpius cogitanti, primum oblatum eſt ſubſidium antiqua Commentarii in* Aurea Carmina *verſio, centum plus minus annis antequam Græ-*

ca Hieroclis *in lucem prodirent*, *à* Bartholomæo de Val de Zoccho *Patavii excusa* A. D. 1474. *Rarissimum hunc librum, diu & frustra quæsitum, ex instructissima sua Bibliotheca, tam elegantiâ quam numero Codicum MSS. & Impress. vere admiranda, eâ, quâ omnes Literatos, tam exteros, quàm nostrates, jamdiu demeruit, humanitate lubentissime porrexit eximius Præsul* JOANNES MORUS, *dudum* Norvicensis, *nunc* Eliensis *Episcopus. Cui primo meo & magno* Mæcenati, *propter singularem à multis retro annis benevolentiam, publicas hasce grates iterum rependo; & longam felicemque vitam, ad ulterius* Ecclesiæ *&* Literati Orbis *commodum, ex animo comprecor & exopto. Vetustam hanc versionem* (*cui, cum Græco* Hieroclis *textu diligenter collatæ, pleraque debet Editio nostra*) *acceptam referimus studio* Joannis Auriſpæ *ex* Sicilia *oriundi, sub initium seculi decimi quinti Græcæ & Latinæ eruditionis nomine celeberrimi: qui eam ex Codice MSto* Venetus *empto circa* A. D. 1450. *jam octogenarius concinnavit, ut ipse testatur in Epistola nuncupatoria ad* Nicolaum V. Pontif. Max. *qui* A. D. 1455. *ultimum diem clausit. Cui magno Antiquarum Literarum tunc revivisscentium Patrono, cum ei gratissimus & à secretis Apostolicis esset* Auriſpa, *si* Dacerio *fides, versionem* Hieroclis *inscripsit; quæ, propter summam quâ Codicem MS. repræsentare videtur fidem, ejus*

vicem

vicem ſupplere non immerito cenſeatur. Plura de Auriſpa *volens adeat* Dacerii *Præfationem ad ſuam* Hieroclis *verſionem*, *&* Brokhuſium *ad* Tibullum *pag.* 39. *Proximas ad caſtigandum in* Aurea Carmina *Commentarium ſuppetias tulerunt paucorum locorum variæ lectiones*, *quas ex tribus MSS.* Cæſareis (Num. 77, 78, 79.) *excerptas repræſentavit* Petrus Lambecius *lib.* VII. *de* Bibliotheca Cæſarea; *præſertim ex Codice ſeptuageſimo ſeptimo*, *vetuſtiſſimo & optimæ notæ*, *in membranis exarato à* Joanne Grammatico *ſive* Notario Patriarchali *ſub* Nicolao *C. P. cognomento* Myſtico A. D. 925. *ut ipſe teſtatur notula ad calcem operis adjecta*, *ſi* Lambecio *fides. Cujus quidem Codicis* (*vetuſtate & accurata ſcripturæ diligentia cæteris iſtius Commentarii codicibus longe præſtantioris*, *& ex quo omnia mutila aut corrupta* Editionis Curterianæ *loca*, *teſte* Lambecio, *ſuppleri & emendari poſſunt*) *integram collationem aſſequi non potui*; *quamvis eam literis*, *in meam gratiam*, *ad* Legatum Regium *olim* Vindobonæ *commorantem datis impenſe flagitaret Vir ornatiſſimus*, *& felici ingenio præcellens*, Matthæus Prior, *Collegii noſtri Socius & egregium decus. Sed de Codicis iſtius collatione poſtea minus eram ſollicitus*, *cum deprehenderem eum à MS.* Mediceo *utplurimum non diſcrepare. Hiſce ſubſidiis inſtructus novam* Hieroclis *Editionem adornare ſubinde aggreſſus ſum*; *tardiùs licet*, *& incerto*

plerum-

plerumque consilio, quòd nulla Codicum MSS. adhuc esset copia, quibus Emendationum ex Aurispæ *versione hauſtarum firmaretur auctoritas. Sed omnem hunc scrupulum & difficultatem exemit benevolentia Viri dignissimi* Rob. Cannon *S. T. P.* Collegii Regalis *non ita pridem socii, nunc* Archidiaconi Norfolciensis: *Qui, summo in* Hieroclem *studio, non rogatus mutuo mihi dedit varias MSS.* Regis Galliæ *lectiones, sua manu transcriptas ex margine libri Cl.* Isaaci Vossii; *qui in Catalogo Bibliothecæ Vossianæ, à* Paulo Colomesio *confecto, inter Libros Græcos cum MSS. collatos locum* 154. *obtinet, sub hoc titulo;* Hierocles in Pythagoreorum carmina Editionis Curterianæ cum duobus MSS. Regis Galliæ à Stephano Huberto collatus. *Quos codices* Dacerium *versioni suæ adornandæ non adhibuisse, & observavi & miratus sum.* Quartum *& maximum mihi accessit subsidium ex variis Lectionibus præstantissimi Codicis* Medicei, *in Bibliotheca* Magni Ducis Etruriæ *asservati: quas ab* Antonio Maria Salvini, *doctissimo Græcæ Linguæ apud* Florentinos *Professore, excerptas, & ad se transmissas, repræsentavit* And. Dacerius *in notis ad versionem suam Gallicam Commentarii Hieroclei* Parisiis *editam* A. D. 1706. *Cum autem plurimas Lectiones, quæ tantum elegantiores erant, non autem sensum alium ab impressorum textu præbebant, se consulto omisisse testetur* Dacerius, *mihi ardentissime in vo-*

tis

tis erat integram optimi iſtius Codicis collationem adipiſci; præſertim, poſtquam nobile iſtud Elogium legiſſem, quo eum proſequitur Holſtenius, *citante* Gronovio *in Præfatione ad ſuam* Arriani *editionem*, — exemplar (*inquit*) omnium quotquot vidi (vidi autem plura) longe correctiſſimum, ex quo editum exemplar quamplurimis locis inſigniter emendavi. *Malo autem meo fato, voti compos fieri nullo modo potui, quamvis Collationem iſtam ex* Italia *ſtrenue ſollicitarent Viri ſummi, & ad Literas promovendas nati, Reverendus admodum* Epiſcopus Elienſis, *mihi nunquam ſine plurima honoris præfatione nominandus, & egregius politioris Literaturæ & Antiquitatis cultor* Andreas Fountaine *Eques Auratus; animis, uti ſolent, in me perquam benevolis, ſed ſucceſſu nequaquam pari. Tandem, cum iſtius Codicis collationem ex* Italia *me unquam nacturum prorſus & meritò deſperarem, animadverti eam eſſe penes Cl.* Albertum Fabricium, *ipſo teſte in Parte prima* Bibliothecæ Græcæ, *maximi antiquæ eruditionis Theſauri: ſchedas autem iſtas ut ad me tranſmitteret, literis ad eum miſſis rogavit Amicus vere doctiſſimus, & miro animi candore præcellens,* Henricus Syke *L L. D. & Linguæ Sanctæ apud* Cantabrigienſes *noſtros Profeſſor Regius: & miſit quidem* Fabricius, *ut me literis* Hamburgo *datis certiorem fecit, ſed neſcio quomodo, magno meo damno, interciderunt.* Quintum *inter Editionis noſtræ*

ſtræ ſubſidia locum occupant variæ præſtantiorum quorundam Codicum lectiones, quas ex margine Libri Impreſſi, docta manu notati, cum Dacerio *communicavit doctiſſimus* Renaudotius *Abbas Gallicanus, & in* Notis Dacerianis *expreſſas invenimus, ſæpius cum MSS.* Regis Galliæ *congruentes. Agmen autem MSS. claudit* Stobæi *codex MS. recentior à* Zacharia Calliergo *Cretenſi* Romæ *ſcriptus* A. D. 1523. *& nunc in Bibliotheca* Novi Collegii Oxon. *aſſervatus. Cujus locos in* Fragmentis Hierocleis *ab editis diſcrepantes notavit, & humaniſſime ad me tranſmiſit, Vir clariſſimus* Edvardus Thwaites, *Græcæ Linguæ apud ſuos* Oxonienſes *Profeſſor Regius. Plura quidem, quam quæ* Stobæus *expreſſit,* Hieroclis Fragmenta *inedita apud* Galeum (*nuper* Decanum Eboracenſem) *aſſervari monuit Cl.* Caveus *in* Hiſtor. Literar. *Tom.* II. *pag.* 99. *ſed nihil tale exhibet Librorum ejus MSS. catalogus, nec inter eos invenire potuit* Rogerus Gale, *Reverendi* Decani *filius & Hæres digniſſimus, ut me per literas certiorem fecit. Poſtquam hæc omnia in manibus eſſent, quibus plurimum lucis & nitoris* Hierocli *poſſe reſtitui ſtatim vidi, ad Philoſophi textum emaculandum me ſerio accinxi; & id operæ mihi datum eſſe exiſtimavi, ut auctoritate MSS. auctiorem & emendatiorem (quoties licuit) darem, non priſtinis lacunis hiantem, & antiquis fœdatum maculis: quod tamen, ſummo Lectorum incommodo, in Editioni-*

tionibus Auctorum bene multis factitatum video; qui à ſuis Editoribus in lucem protruſi antiquum prorſus obtinent; emendationibus interim in Notis latitantibus. Textum autem Hierocleum, quoties facem prætulere MSS. purgatum & auctum dare non dubitavi, vulgatis olim lectionibus ſingulis pagellis ſubjectis, ut uno intuitu quid mutatum aut additum ſit videat Lector; &, utrum bene an male factum fuerit, facile judicet. Ubicunque autem ſubolebat latere mendum, ſi MSS. auxilio deſtitutum me eſſe deprehenderem, quod ſæpius accidere neceſſe fuit, & ſemper in Excerptis Photianis; ad Conjecturas, aut Aliorum, aut meas, neceſſario confugiendum erat: ex quibus paucas, eaſque certiſſimas, vel ex Græcæ Linguæ ratione, vel ex ſenſu & parallelis Noſtri *& aliorum Philoſophorum locis, hinc inde interſperſi. Inter quas primum & præcipuum merito locum ſibi vindicant Schedulæ aliquot Emendationum & Conjecturarum, quas, magna ingenii ſagacitate excogitatas, benevole mihi dedit Vir in antiquis Literis exercitatiſſimus & plane ſummus* Richardus Bentleius *S. T. P.* Collegii SS. Trinitatis *apud Nos Magiſter, & Regius Bibliothecarius; Criticorum noſtræ ætatis facile princeps: Cui plurimum debere* Hieroclem *noſtrum, gratiſſimo ſemper teſtabor animo. Nec diffitendum eſt aliquantum lucis* Philoſopho *huic* Alexandrino *affuſum eſſe ex ſchedula unica Obſervationum, quas, cum* Notis Dacerianis

ex

ex Gallico in Latinum versis, lubentissime mecum communicavit Amicus doctissimus Joannes Davisius, Collegii Reginensis *Socius; cui plurima debet Eruditus Orbis, & plura indies debebit. Emaculatis igitur* Carminibus Aureis *& textu Hierocleo, & in integrum restitutis (quantum licuit) ex MSS. & conjectura, ad Versionem castigandam me protinus contuli: Et* Aureorum *quidem* Carminum *novam omnino procudere necesse erat, postquam ea emendaveram ex quatuor MSS. in Bibliotheca Bodleiana* Oxonii *repositis,* A. *denotat* Cod. Laud. *C.* 194. B. Cod. Barocc. *Num.* 64. C. Cod. Barocc. *N.* 56. D. Cod. Barocc. *N.* 68. *quorum omnium Collationem ad me transmisit Vir doctissimus, & de Græcis literis optime meritus,* Joannes Hudson *S. T. P. & Celeberrimæ istius Bibliothecæ Custos dignissimus. Cæterum Græca Carmina Latinis non reddidi, tum ut aliquid laboris lucrifacerem, tum quòd antea ab aliis satis infeliciter id tentatum viderem: Nec mirum, nam si Græcum Carmen in Latinos numeros vertas, fieri vix potest ut sensus idem undiquaque redeat; sed aliqua dissimulari necessum est, etiam ubi nihil obscurum in sensu, propter carminis legem. Commentarii autem in* Carmina *versionem antea dederat* Joannes Curterius, *qui primus* Hieroclis *Græca edidit* Paris. 1583. *in Græcis auctoribus corrigendis & vertendis minime felix, ut quam rectissime observavit etiam* Pearsonus; *sed*

tantis

tantis & tam multis ſcatentem mendis, ut pene dixerim tot fuiſſe errata, quot lineas exhibebat: Parum enim Platonicæ Philoſophiæ legiſſe videtur Curterius, *& Græcæ Linguæ elegantiam & rationem utplurimum ignoraſſe. Fidem facient unus aut alter locus, præter eos quos indicavit* Pearſonus, *ex innumeris raptim excerpti:* Pag. 68. Οὐδὲ ἀπρονόητα τίθεται τὰ καθ' ἡμᾶς, ἐὰν τὸ θνητὸν ἀποθνήσκῃ. *Curterio interprete*; Nec habet pro ignotis eorum quicquam quibus ſumus obnoxii; nec dubitat quod mortale eſt, interire. *Et paulo inferius*; ἢ ἁπλῶς, ὅσα τῆς λογικῆς ἡμῶν οὐσίας ἔξω κεῖται, οὔτε τιὼ ἀρχὴν κτήσασθαι ἐφ' ἡμῖν, οὔτε φυλάξαι ἐφ' ὅσον βουλόμεθα. *Pro quibus hæc dedit Vir bonus*; Nec omnia denique quæ ſunt à noſtra rationis participe natura ſeparata, nec ſane imperium adipiſci noſtræ facultatis eſt, neque retinere quamdiu volumus. *Pag.* 182. Ἐκ δὲ τούτων τῶν δύο γνώσεων, ἥ τε περὶ τὰ ἀσώματον ποίησιν τῷ θεῷ, καὶ ἡ περὶ τὰ σωματικὰ, κάλλιστον ἐπανθεῖ πόρισμα. *Vertit*, Confert porro divini operis duplex cognitio (corporeorum ſcilicet atque incorporeorum) beneficium maximum: *Ineptam hanc* Curterii *verſionem* κατὰ πόδας *ſequitur* Daceriana. *Quam etiam alibi* Hieroclis *ſenſum nequaquam attigiſſe deprehendi; uti nec* Verſiones Anglicanas, *quarum una edita* A. D. 1682. *præter inſignem Græcæ Linguæ ignorantiam, etiam malam Auctoris ſui fidem oſtendit, qui pene dimidium* pag. 18. *prorſus omiſit;*

omisit; scilicet à Πρῶτα γὰρ——*ad* τελευταῖα ἂν εἴη ὧν λογικοῖς. *Nec multo felicius* Photiana Excerpta *transtulit* Andreas Schottus, *qui, pariter ac* Curterius, *& Philosophiæ Platonicæ & Linguæ Græcæ imperitissimum se ostendit, ut recte judicat* Pearsonus, *dum versionem ejus aliquot locorum merito perstringit: Quibus unum aut alterum è multis decerptum addere liceat;* Pag. 262. Οὕτω γὰρ δύναθαι αὐτῷ [ψυχῷ] πολιτεύεθαι, κατ' ἰδίαν κέκτησιν. *Schottus vertit,* Sua enim natura sic regitur. *Pag.* 266. Τῶν νοητῶν ἀγαθῶν τῷ μεταδόσιν ἐπιτηδεύσας, πολιτικὸν τῷ ὄντι καὶ παιδευτικὸν τρόπον τοῦ βίου μεταχειρίζόμενος. *Eodem vertente ita sonant,* Et spiritualium bonorum usum adeptus, civilem vitæ rationem, educationesque liberorum sectatur. *Pag.* 270. Μὴ οὔσης δὲ [σοφίας], ἃ μόνον ἀνόνητα παντελῶς ταῦτα, ἀλλ' ἐδὲ τῷ ἔχειν ὑποφῆναι δυνάμενα. *Pro quibus absurdissime Schottus hæc dedit,* Non solum nihil profuerint, sed nec tueri quidem Rempublicam imperiumque poterunt. *Eodem plane errore, quo* Curterius *male vertit* τῷ ἔχειν p. 68. *Minus laboris & tædii mihi facessebant* Fragmenta *apud* Stobæum *asservata, quæ utplurimum (judice* Pearsono) *& satis fideliter vertit, & satis feliciter interdum emendavit* Gesnerus: *Aliquibus tamen in locis diligentem hunc Interpretem dormitasse deprehendi, ut* pag. 292. Τίνα δ' ἐστὶν ὧν δεόμεθα, διασαφῆσαι μὴ δυνηθέντων. *Vertit* Gesnerus, *prorsus contra auctoris*

ctoris mentem, Quid vero illud esset, non facile conjicerent. *Pag.* 294. Ἐπεὶ γὰρ χάεις ἐπὶ γονεῦσιν ἢ εἰς τὰς τεργωθύας ὑπ' αὐτῶν κηδεμονία. *Eodem interprete:* Nam cum alii ideo amandi sint, quoniam à parentibus diliguntur. *Denique, ne plures addam*, pag. 318. Οὐκ ἂν ὀκνῆσαί μοι δοκῶ καὶ τ αὐτεργίας ποιήσασθαί τινα γνώμην. *Vertit Gesnerus*, Non omittam spontanei laboris mentionem. *Ex pauculis hisce exemplis jam prolatis facile senties* (Candide Lector) *priores* Hieroclis *Interpretes necessario castigandos fuisse; sed non tam facile senties, quantum tædii & molestiæ mihi pepererit utilis iste, sed injucundus, labor, dum totas fere paginas aliquando de novo recudere coactus sum; soli norunt, quibus id negotii obtigerit. Habes igitur Versionem, inelegantiorem forsan, sed plerumque* (ni multum fallor) *pressam & fidelem: non enim paraphrasten, sed studiose metaphrasten egi, quoties pateretur angusta Latini sermonis inopia: Quam ob causam, ne scilicet Latina à Græcis nimium discederent, phrases aliquas & quædam philosophica verba usurpare necessum fuit, quæ Criticis auribus, nil nisi puriorem Latinitatem admittentibus, duriora videntur; qualia sunt* Ens, Essentia, Irrationalis, Essentialiter, *&c. Sed de harum vocum usu nihil amplius addam, quam egregia* Quintiliani *verba* lib. VIII. cap. 3. pag. 391, 2. *Edit. Oxon.* Multa ex Græco formata nova, ac plurima à Sergio Flavio, quorum dura quædam ad-

modum videntur, ut *Ens*, & *Eſſentia*: quæ cur tantopere aſpernemur, nihil video, niſi quòd iniqui judices adverſus nos ſumus, ideoque paupertate ſermonis laboramus. *Textui Hierocleo* Friderici Sylburgii & Theodori Marcilii *notas in* Aurea Carmina *ſubjunxi, quas preſſo pede ſubſequuntur meæ in eadem &* Hieroclem *breviuſculæ annotationes. In quibus* (Candide Lector) *nec integrum Pythagoreæ aut Platonicæ Philoſophiæ Syſtema reperies, quod ſupervacaneum fore duxi, cum tot tantique Scriptores hoc argumentum penitus diſcutientes ubique occurrant; nec ingentem ſententiarum de rebus moralibus numerum, quas libri moles non patiebatur; nec Adverſaria in Notas evomere conſilium erat, quod a plurimis infeliciter ſatis factitatum video, qui* Notas Reales, *uti vocantur, condentes, aut vulgata & inutilia ſæpius inculcant, aut pro Auctoris ſenſu petulantius obtrudunt ſuum.* Notas *igitur attexui, utplurimum Criticas, quibus Emendationum noſtrarum rationes redduntur, aut proferuntur Conjecturæ in locos dubios; interſperſis hinc inde pauculis* Dacerii & Aliorum *notis, quas ad corruptos Auctoris noſtri locos reſtituendos, aut obſcuriores explicandos, non inutiles judicavi. Cum enim Literæ Antiquæ non jam amplius in infantia ſint, ſed adultæ magis & magis indies efflореſcant, id ſolum negotii librorum Editoribus nunc datum eſſe exiſtumo, ut Veteres Scriptores, quantum ex MSS. &*

Con-

Conjecturis non dubiis licet, emaculatos prodire jubeant; non inſulſa Notarum de rebus in trivio poſitis mole oneratos. Hoc itaque conſilio ductus, Emendationes utplurimum firmavi, multis interim minutioribus omiſſis, quòd ejuſmodi fuerint, ut ſi proferas, (*judice Seneca*) non doctior videaris, ſed moleſtior.

Hactenus de Editione: *nunc de* Aureorum Carminum Auctore, *&* Philoſopho Noſtro (*quiſnam fuerit, & quo tempore vixerit*) *pauca præfari liceat. De Auctore* Carminum Aureorum *nihil equidem habeo certi, quod pronunciare auſim; Aliorum interim, tum Veterum, tum Recentiorum, ſenſa apponam. Nullum ingenii monumentum à* Pythagora *relictum fuiſſe, quod pro germano ejus fœtu ab omnibus haberetur, teſtes ſunt*, Joſephus, Plutarchus, Lucianus, Laertius *in* Proœmio, Porphyrius *in* Vita Pythagoræ, Ariſtides, Rufinus *contra* Hieronymum, *ipſe* Hieronymus, Auguſtinus, & Claudianus Mamertus *lib.* II. de Statu Animæ, *quorum teſtimonia expreſſit Celeberrimus* Albertus Fabricius *in* Bibliotheca Græca *lib.* II. *cap.* 12. *ſect.* 4. *cujus eruditæ diligentiæ me plurimum debere non diffiteor. Contra autem ſentit è veteribus* Laertius VIII. 6. *ita ut etiam nugari exiſtimet eos, qui nihil ſcripto conſignatum a* Pythagora *fuiſſe cenſent. Quod vero ex* Heraclito *profert teſtimonium, non probat* (*judice* Fabricio) *librum extitiſſe ab ipſo ſcriptum* Pythagora, *ſed tantum laudatam ab* He-

raclito Pythagoræ *ſcientiam ex ſcriptis variis (inter peregrinandum maxime) collectam. Obſervat etiam* Dodwellus, Heraclitum *non potuiſſe videre tria iſta ſcripta viz.* Παιδευτικὸν, Πολιτικὸν, Φυσικὸν, *quæ tanquam* Pythagoræ *a* Laertio *memorantur, quoniam illa à* Philolao *primum publicata fuiſſe ipſe tradit* Laertius VIII. 15. *confirmante hoc* Jamblicho *cap.* 31. vitæ Pythagoræ; *nec Pythagoricus fuit* Heraclitus, *ut ei ab aliis hujus ſectæ ante publicationem communicata quiſpiam ſuſpicetur.* Aurea *quidem* Carmina *ipſi* Pythagoræ *vulgo tanquam auctori tribuuntur, & olim à multis adſcripta ſunt, notante* Fabricio; *ut a* Chalcidio *pag.* 229. Clemente Alexandrino *Pædagogi* lib. 1. cap. 10. Hieronymo *contra* Rufinum, Cujus enim ſunt illa Χρυσᾶ παραγγέλματα, nonne Pythagoræ, in quibus omnia ejus ita breviter continentur dogmata, *&c. Sed* Fabricius *colligit ex iis quæ ibi ſequuntur, eum de* Symbolis *potius* Pythagoricis *&* Apophthegmatis *loqui, quam de* Aureis *quæ habemus* Carminibus: *Et* Proclus 3. *in* Timæum *appellat* Pythagoram τὸν τῶν Χρυσῶν Ἐπῶν πατέρα. *At* Galeno *ſubdubitanti laudantur* παραινέσεις Φερόμεναι ὡς Πυθαγόρου. *Et* Chryſippus *apud* A. Gellium, Plutarchus, Jamblichus, Aliique, *non ipſi* Pythagoræ *ſed* Pythagoreis *ea tribuunt. Idem certe ſenſit* Hierocles, *qui* pag. 232. *hæc habet,* Ἔστι γὰρ τὰ Ἔπη ταῦτα —— οὐχ ἑνός τινος τῶν Πυθαγορείων ἀπομνημόνευμα, ὅλου δὲ τοῦ Ἱεροῦ Συλ-

Συλλόγῳ, ᾧ, ὡς ἂν αὐτοὶ εἴποιεν, τῷ Ὁμακοΐῳ παντὸς ἀπόφθεγμα κοινόν. *Et iterum* pag. 170. Παραδέδοται τάυτα γνῶσις τοῖς Πυθαγορείοις δι' αὐτῷ τῷ Πυθαγόρᾳ, ὃν ᾧ νῦν ἐπόμνυται ὁ τῶν Ἐπῶν τύπων συγγραφεύς. Suidas *à plurimis dubitari, an* Pythagoræ *essent, innuit his verbis,* τινὲς δὲ ἀναπθέασιν αὐτῷ [Πυθαγόρᾳ] ᾧ τὰ ἄρυτα ἔπη. *Succinit* Simplicius *ad* Epictetum, *in* Proœmio, *pag.* 3. Κομματικοὶ δέ εἰσιν οἱ λόγοι ᾧ γνωμονικοὶ καλὰ τὸ τῶν Ὑποθηκῶν καλουμένων παρ' τοῖς Πυθαγορείοις εἶδος. *Aliqui ad unum quendam ex* Pythagoricis *referunt hæc* Carmina, *ad* Lysidem *scilicet* Tarentinum, Epaminondæ Thebani *magistrum, testibus* Cicerone, Cornelio Nepote, Diodoro Siculo, *&* Pausania *in* Bœoticis. *Ita certe* Menagius *intelligit ista* Laertii *verba* lib. VIII. segm. 7. Τὸ δὲ φερόμενον ὡς Πυθαγόρου, Λύσιδος ἐστὶ τοῦ Ταραντίνου. *Et hanc sententiam tuetur Eruditissimus* Gerardus Vossius, *libello* de Philosophorum sectis *pag.* 33. Magis noti versus, qui vulgo dicuntur Aurea Carmina Pythagoræ. Ac vere quidem dicuntur Aurei; sed de Auctore falluntur, cum sint Lysidis Pythagorici. *Alii* Philolao *adscribunt, qui* Pythagoræ *dogmata literis mandavit, teste* Eusebio *contra* Hieroclem ——αὐτὸς ἐκεῖνος ὁ τὰς Πυθαγόρου γραφὴν παραδοὺς ὁμιλίας Φιλόλαος. *Quæ scripta tanto in pretio fuerunt, ut* Plato *tres ejus libros decem millibus denariûm emerit, ex quibus* Timæum *suum contexuit, teste* Timone *in* Sillis. *Vide* Augustinum *de* Civitate Dei, *citan-*

te Menagio; & Labbei *Biblioth. Nov. MSS.* pag. 385. *laudante* Fabricio. Stanleius *noſtras in doctiſſimo* de Vitis Philoſophorum *Commentario* pag. 512. Epicharmi *eſſe contendit, ex* Jamblichi *auctoritate; licet* Jamblichus (*notante* Fabricio) cap. 29. & ult. *potius obſervet ſententias Pythagoricas ab* Epicharmo *in* Comœdiis *hinc inde fuiſſe adſperſas, non quòd auctor* Aureorum Carminum *fuerit* Epicharmus. Euſtratius *autem* Nicææ Archiepiſcopus *in Commentario ad* Ariſtotelis *Ethica Nicomachea* pag. 1. *verſiculum* 42. Πῇ παρέβην; &c. *ex* Phocylide *laudat: cujus auctoritate, Aurea Carmina* Phocylidæ *adſcribenda eſſe cenſet doctiſſimus* Jacobus Windet *libro* de Vita Functorum ſtatu *pag.* 91. Barlovius *noſtras, nuper* Lincolnienſis *Epiſcopus, in poſthumis* Αὐτοχεδιάσμασι Theologicis *pag.* 3. Philonem Crotoniatem *eorum auctorem pronunciat: voluit, opinor,* Philolaum, *Pythagoricum & Crotoniatem, teſte* Laertio; *de quo ſuperius dixi. Denique* Albertus Fabricius, *Vir antiquis literis inſtructiſſimus, ad* Empedoclem *referenda cenſet, in* Bibliotheca Græca *lib.* 2. *pag.* 461. Si auctor Carminum è Pythagoricis quærendus ſit, nullum quidem magis quam Empedoclem Agrigentinum nominaverim, cujus Καθαρμῶν forte nobilis particula fuerunt. Equidem omnia illi mirifice convenire videntur, dialectus, dictio, argumentum, tum clauſula plane digna Empedocle

docle Ἑστεαι ἀθάνατος -- *&c.* Neque adeo nova eſt hæc ſententia, ut propterea incredibilis alicui videri poſſit, cum diſerte confirmetur ab Auctore veteri Θεολογουμένων ἀριθμητικῆς pag. 20. Τοιαύτης ἦ οὔσης, ἐπώμνυον (*ita, opinor, legendum, nam male expreſſum eſt* ἐπώνυμον) δι' αὐτῆς τὰ Πυθαγόρου οἱ ἄνδρες, θαυμάζοντες δηλονότι καὶ ἀνθυφημοῦντες ἐπὶ τῇ εὑρέσει, καθάπερ καὶ Ἐμπεδοκλῆς·

Οὐ μὰ τ' ἀμετέρᾳ γενεᾷ παραδόντα τετρακτύν,
Παγὰν ἀενάου Φύσεως ῥιζώματ' ἔχουσαν.

Hæc Θεολογούμενα *incerti ſunt ſcriptoris, adeoque dubiæ auctoritatis; quamvis enim* Anatolium *auctorem præferant, nihil tamen de eo certi poteſt ſtatui, judice doctiſſimo* Caveo. *Præterea,* Sextus Empiricus *adverſus Mathematicos* pag. 154. *diſertis verbis binos iſtos verſiculos non* Empedocli *ſoli, ſed univerſis* Pythagoreis *tribuit.* Τοῦτο ἐμφαίνοντες οἱ Πυθαγορικοὶ, ποτὲ μὲν εἰώθασι λέγειν, τὸ, —— ἀριθμῷ δέ τε πάντ' ἐπέοικεν· Ὅτε δὲ, τὸν Φυσικώταλον ὁμωνύμως ὅρκον ἴστασι, Οὐ μὰ τ' ἀμετέρᾳ ——; *ubi ſcribi* κεφαλᾷ *pro* γενεᾷ, *obſervo etiam inferius in* Notis *ad* Aurea Carmina: *de quorum Auctore, aut potius Collectore, judicium ſit penes Lectorem. Hæc hactenus de iſtis: nunc de* Hieroclis *ætate,* &c. *certius aliquid allaturus ordine progredior.*

Hierocles, Bithyniæ *Vicarius, poſtea Præſes, tandem* Alexandriæ *Præfectus, claruit circa annum* Chriſti 302. *imperante* Diocletiano, *cui etiam auctor & conſiliarius fa-*

ciendæ in Christianos *persecutionis fuit; quos etiam duobus libris multo sale & acumine profano consperſis impetiit, teste* Lactantio, *qui* Hieroclem *hæc scripta publice recitantem audivit. Plura volens adeat* Valesium *ad* Eusebium *pag.* 177. Pearsoni *Prolegomena inferius*, Gul. Cave *in* Historia Literaria *Tom.* I. *pag.* 131. 279. *& Tom.* II. *pag.* 99. D. Lenain de Tillemont *Memoires Ecclesiastiques* Tom. V. part. I. pag. 79. & 333. *&* Baylii *Lexicon* pag. 1553. Edit. secundæ. *Hunc autem* Hieroclem, *Philosopho nostro majore quam seculi spatio seniorem, cum eo incaute confundunt Viri quamplurimi cæteroquin doctissimi, quos hic enumerare nec vacat, nec libet.* Hierocles *enim, cujus scripta nunc iterum in lucem damus, Philosophus* Platonicus *erat, & circa medium seculi post* Christum *natum quinti scholæ Philosophicæ* Alexandriæ *summa cum laude præfuit, teste* Damascio *in* vita Isidori *apud* Photium; *sub Imperatt.* Theodosio II. Martiano, *&* Leone Thrace. *Hanc nostram de* Hierocle *& ejus ætate sententiam, quam etiam* Jonsio *& aliis placuisse video, pauculis argumentis adstruere liceat.*

I. *Argumentum primum sumatur ex* Hieroclis *dedicatione librorum* de Fato & Providentia *ad* Olympiodorum *pag.* 236. *quem scripti istius censorem constituit, ut qui scribendi causam dederit: & plurimis effert laudibus, tanquam Philosophiæ deditum, nec civilis*

civilis ſapientiæ rudem, ſed Romanis ad Barbaras gentes legationibus clarum. Olympiodorus *autem iſte*, Thebis Ægyptiis *oriundus, Philoſophus* Platonicus *Alexandrinus, Gentilis, ſub Imperat.* Theodoſio II. *ad initium & medium ſeculi quinti inclaruit*, Procli Lycii, *cognomento* Diadochi, *in teneriori ætate præceptor, teſte* Marino *in* vita Procli. Platonicum *autem fuiſſe, non* Peripateticum, *ut exiſtimat* Jonſius, *evincunt* Vita Platonis *ab eo conſcripta, & Commentarii in* Platonis Alcibiadem primum, Phædonem, Philebum & Gorgiam, *qui etiamnum MSS. in Bibliothecis extant; &* Iſidorus Peluſiota, *qui* lib. 2. epiſt. 256. *eum ſic compellat*, Θαυμάζω, πῶς Πλάτωνα θαυμάζων, τὰς παραινέσεις αὐτῦ· &c. *Scripſit etiam* Hiſtoriarum *libros viginti duos, quos* Theodoſio II. *dedicavit; in quibus temporum hiſtoriam dedit ab* Honorii *Conſulatu ſeptimo &* Theodoſii junioris *ſecundo* (A. D. 407.) *ad illud tempus quo* Valentinianus III. Romanorum *Imperator declaratus eſt*, A. D. *ſcilicet* 425. *ut* Photius *teſtatur in Proœmio* Epitomes *iſtius operis, quam nobis reliquit in* Myriobiblo *column.* 177. Edit. Rothomag. *Prodidit autem ipſe* Olympiodorus *apud* Photium *col.* 183. *ſe ad* Donatum & Hunnos *legationem obiiſſe, cujus meminit* Hierocles. *Profeſſione erat Operator Chymicus, teſte ſeipſo;* Ποιητὴς, ὡς αὐτός φησι, τὸ ἐπιτήδευμα, *non* Poeta, *ut* Schottus & Labbeus, *ſed* Chymicæ Artis Stu-

Studioſus, *ut recte obſervat* Reineſius *in* Var. Lect. *pag.* 154, 5. *& ex eo* Lambecius: *nam* Olympiodori *ævo* Ποιηταὶ, κατ' ἐξοχὴν, *appellati ſunt iſti Philoſophi, qui magnam & ſacram artem faciendi auri profitebantur. Vixit autem uſque ad* A. D. 463. *vel circiter; cum enim* Proclus *ejus diſcipulus admodum juvenis* Alexandriâ Athenas *profecturus eſſet circa iſtum annum (judice* Lambecio), *moribus ejus & diligentia adeo delectatus eſt* Olympiodorus, *ut filiolam ſuam, quæ ipſa quoque Philoſophice inſtituta erat, illi deſpondere voluerit, teſte* Marino *in* Vita Procli.

II. *Aliud argumentum, quod etiam à* Dacerio *notatum video, ſuppeditat* Damaſcius *in* Vita Iſidori *apud* Photium *col.* 1037. *qui tradit* Theoſebium Hieroclis *Philoſophi* Alexandrini *diſcipulum fuiſſe, & explicationem* Gorgiæ Platonici *ab ore ejus exceptam bis deſcripſiſſe:* Theoſebius *autem* Damaſcio, *qui ſub* Juſtiniano Magno *circa* A. D. 540. *floruit, notus fuit, ipſo* Damaſcio *teſte apud* Suidam *V.* Ἱεροκλῆς. *Vix autem fieri poſſit* Theoſebium, Damaſcio *ſub initium ſeculi ſexti notum,* Hieroclis *Præfecti* Alexandrini, *qui claruit* A. D. 302. *diſcipulum fuiſſe. Neceſſario igitur* Philoſophus noſter *à* Perſecutore *iſto diſtinguendus eſt.*

III. *Tertium, idque ſatis firmum, argumentum præbet ipſe* Hierocles *pag.* 246. *ubi poſtquam varios* Ammonii Alexandrini *ſucceſſores enumeravit, poſtremum memorat* Plutarchum

chum Athenienſem, Neſtorii *filium & Syriani magiſtrum, eximium Philoſophum* Platonicum, *qui Scholæ* Athenienſis *regimen obtinuit initio & medio ſeculi quinti, ut colligimus ex* Marino *de* Vita Procli, *qui ejus auditor fere per biennium fuit, quo exacto mortuus eſt* Plutarchus, *teſte* Marino; Athenas *autem venit* Proclus *circa* A. D. 463. *aut* 464. *ſi* Lambecii *judicio ſtandum ſit, adeo ut* Plutarchus *jam grandævus diem ultimum clauſerit* A. D. 465. *vel* 466. *Imo* Hieroclis *noſtri præceptor fuit, ſi admittamus variam* Photii *lectionem, quam præferunt* MSS. Vatican. *&* Henr. Stephani. *Vide* notam primam *ad* pag. 246.

IV. *Quartum & ultimum argumentum debemus diligentiæ Eruditiſſ.* Alberti Fabricii, *qui obſervavit* Hieroclem *noſtrum fuiſſe præceptorem* Æneæ Gazæi *Rhetoris* (Chriſtiani *ex Philoſopho* Platonico *facti*) *quod ex limine Dialogi ejus* de Reſurrectione *colligit; ubi* Ægyptus Alexandrinus, *unus ex Perſonis dialogum ſuſtinentibus, inquit,* Οὐ μέμνησαι τῦ Ἱεροκλέους, καὶ τ Ἱεροκλέους Φιλοσοφίας, παρ' ᾧ Φιλοσοφίαν ἐκ παιδὸς, καὶ ἀλλήλων ἐρῶντες πολλοὺς εἴχομεν τοὺς ἐραστάς; *Ac iterum* p. 383. *in* Biblioth. Patrum *Pariſ. edit.* 1624. *de incredibili circa* Apollonium Tyaneum *narratione verba faciens hæc habet,* Ἱεροκλῆς δὲ, οὐχ ὁ διδάσκαλος, ἀλλ' ὁ τερθαλλόμενος τὰ θαυμάσια, ἄπιστον καὶ τῦτο τεθοίηκεν· *ubi aperte diſtinguit* Æneas, *inter priorem iſtum* Hieroclem Alexandriæ *Præfectum, qui* Apollonium *cum* Jeſu Chriſto *impie*

pie comparavit, & Hieroclem Philoſophum, *forſan noſtrum*. Æneas *autem inclaruit circa* A. D. 490. *& finem ſeculi quinti. Confeſſores enim* Africanos (*notante* Caveo) *quibus* A. D. 484. *linguas execuerat* Hunericus Vandalorum *Rex*, Conſtantinopoli *loquentes ſe audiſſe ipſe teſtatur. De hoc miraculo vide* Juſtinianum *Imperat.* Codicis *lib.* I. *tit.* XXVII. *ſub initium*, Procopium Cæſarienſem I. Vandalicorum, & Caſparem Barthium *in notis ad* Æneæ Gazæi *Theophraſtum* pag. 81.

Hanc Editionis noſtræ (*quam prioribus longe caſtigatiorem, omni autem mendo prorſus carere neutiquam præſtiterim*) *& præſtantiſſimi Auctoris rationem habeas*, candide Lector; *in quo plurima reperies ſummæ* Veritati, & Juſtitiæ, *imo* Religioni Chriſtianæ *apprime conſentanea*; Chriſtianum *enim fuiſſe* (*quod aliquibus placuit*) *inficias ire non detrecto, vel ex unico* Suidæ *teſtimonio, mox proferendo, quòd* Byzantii προσέκρουσε τοῖς Κρατῦσι, *i. e.* Chriſtianos offendit, *& ab iis in judicium ductus & verberibus affectus fuit. Quædam autem in* Commentario & Excerptis de Providentia & Fato *hinc inde interſperſa forſan occurrent, quæ ex penitiſſima* Pythagoreorum & Platonis *Theologia ac Philoſophia hauſta, veritatem minus ſapiunt, & cum grano ſalis intelligenda ſunt; eandem igitur veniam* Noſtro *deprecor, quam aliis* Philoſophis *conceſſam video, nam, ut* Clementis Alexandrini *Stromat.* I. *verbis utar*, ἡ Ἑλληνικῆς Φιλοσοφίας, καθάπερ καὶ τὰ κρεῖττον, ἐδώδιμον.

SU-I

SUIDAS
DE
HIEROCLE.

Ἱεροκλῆς. [1] Φιλόσοφος Ἀλεξανδρεύς. Οὗτος [2] μὲν τὸ ἀτρέπτῳ καὶ μεγαλοπρεπὴς εὐρρὼς τε καὶ ἀφάνταιαν εἰς ὑπόβολὴν, καὶ ἀφαφέρων εὐγλωττία, καὶ εὐποιία τῶν καλλίστων ὀνομάτων καὶ ῥημάτων, κατέπληττε παντάχοθι τοὺς ἀκροωμένους. Ἦν δὲ αὐτῷ καὶ μαθητὴς [3] Θεοσέβιος, ἀνὴρ, εἴ πέρ τις ἕτερος, ὧν ἡμεῖς ἴσμεν, εἰωθὼς ἀποβλέπειν ἐς τὰς ἀνθρώπων ψυχάς. Ἔλεγε γὰρ ὁ αὐτὸς Θεοσέβιος, ἐξηγούμενον Φάναν ποτὲ τὸν Ἱεροκλέα, κύβοις ἐοικέναι τοὺς Σωκράτους λόγους· ἀπίθανα γὰρ εἶναι παντάχοθι, ὅπη ἂν πέσωσι. Τῷ ὄντι Ἱεροκλέους τὸ ἀνδρεῖον καὶ μεγαλόθυμον ἦθος ἀπέδειξεν ἡ συμβᾶσα τύχη περὶ αὐτόν· εἰς γὰρ τὸ Βυζάντιον ἀνελθὼν [4] προσέκρουσε τοῖς

1 Ἱεροκλῆς. Φιλόσοφος Ἀλεξ.] Totum hunc articulum deſcripſiſſe Suidam ex Damaſcii Vita Iſidori Philoſophi, vel ex Photio patet; apud quem in Excerptis ex illa Vita, Cod. CCXLII. p. 1037. nonnulla eorum, quæ hic de Hierocle Grammaticus noſter habet, αὐτολεξεὶ leguntur. *Kuſterus.*

2 Μὲν τὸ ἀτρέπτῳ] Apud Photium loco laudato legitur στερρῷ, quam lectionem in verſione ſecutus ſum. *Idem.*

3 Θεοσέβιος] Hujus Theoſebii meminit Photius loco citato. *Kuſterus.*

4 Προσέκρουσε τοῖς κρατοῦσι] Ut hic locus recte intelligatur, ſciendum eſt, non ſolum Hieroclem, ſed etiam Damaſcium, qui hæc de Hierocle memoriæ prodidit, fuiſſe gentilem; & Chriſtianos interdum a gentilibus appellatos fuiſſe κρατοῦντας (quo ſenſu vox iſta hoc loco accipienda eſt) & religionem illorum τὸ κρατοῦσαν, i. e. *prævalentem*, ut erudite oſtendit accuratiſſimus Valeſius ad Euſeb. *Hiſtor. Eccleſ.* p. 62, 63. cujus verba hic excerpere operæ pretium duco. "Hinc "factum eſt, inquit, ut Chriſtia- "na religio a gentilibus tandem

κρατῶ-

κρατῦσι, ϗ εἰς δικαστήριον ἀχθεὶς ἐτύπτετο [1] τοὺς ἐξ ἀνθρώπων πλαγάς. Ῥεόμβῳ δὲ τῷ αἵματι, βάψας κοίλην τὴν χεῖρα, προσαίνει τὴν δικαστὴν, ἅμα λέγων·

"vocata fuerit ἡ κρατοῦσα δόξα,
"& Chriſtiani κρατοῦντες dice-
"rentur. Ita Damaſcius in Iſi-
"dori Vita pag. 1058. de Petro
"Mongo loquens Alexandrinæ
"urbis Epiſcopo: ὁ δὲ τῶν κρατούν-
"των τὴν δόξαν ἐπισκοπεῖν εἰλη-
"χὼς, ὄνομα Πέτρος, &c. i. e. *Is*
"*vero qui prævalentis tunc reli-*
"*gionis Epiſcopus erat.* Idem
"rurſus p. 1072. de Ammonio
"loquens: Ὁμολογίας τίθεται πρὸς
"τὸν ἐπισκοποῦντα τὸ τηνικαῦτα τὴν
"κρατοῦσαν δόξαν. i. e. *Paciſci-*
"*tur cum eo, qui tunc temporis*
"*Epiſcopus erat prævalentis ſe-*
"*ctæ*; Chriſtianorum ſcilicet.
"Denique idem Damaſcius
"apud Suidam v. Σεβηριανός.
"Τούτῳ, inquit, κατεπηγγείλατο
"Ζήνων βασιλεὺς, εἰ γένοιτο τῶν
"κρατούντων, μείζω βασιλέα μει-
"ζόνως ἀρχήν. i. e. *Huic Zeno*
"*Auguſtus maximam ab Impe-*
"*ratore dignitatem, præfectu-*
"*ram ſcilicet Prætorii, promiſit,*
"*dummodo Chriſtianus fieret.*
"Sed & Porphyrius longe ante
"Damaſcium ita locutus fuerat
"in libro *de Oraculorum Philo-*
"*ſophia*, cujus locum adduxit
"Euſebius in libro nono *Præ-*
"*par. Evang.* c. 10. & Theodo-
"ritus in libro 1. *de Curatione*
"*Græcanicæ ſuperſtitionis*: Χαλ-
"κόλιτος γὰρ ἡ πρὸς Ἕλληνας ὁδὸς,
"αἰπεινή τε & τραχεῖα, ἧς πολ-
"λαὶ ἀτραπαὶ βάρβαροι μὲν ἐξ-
"εῦρον, Ἕλληνες δὲ ἐπλανήθησαν,
"οἱ δὲ κρατοῦντες ἤδη & διέφθειραν.
"i. e. *Via quidem, qua ducit ad*
"*Deos, ære munita eſt, & ar-*
"*dua atque aſpera: cujus plu-*
"*rimos quidem calles Barbari re-*
"*pererunt*; *Græci vero ab ea lon-*
"*gius aberrarunt; qui autem*
"*nunc prævalent, prorſus corru-*
"*perunt.* Ex his intelligendus
"eſt Juliani locus *Miſopogone* p.
"99. Καὶ ὁ μὲν θεὸς ἐμαρτύρησε μοι
"τοῖς λόγοις, ἐκλιπὼν τὸ προάστει-
"ον, ὃ πολὺν ἐτήρησε χρόνον, ἐν
"ἐκείνῃ τῇ ζάλῃ, τρέψας ἀλλα-
"χοῦ τοὺς κρατούντων τὴν διάνοιαν,
"καὶ τὰ χεῖρε βιασάμενος. Quæ
"ſic interpretor: *Meamque ora-*
"*tionem Deus teſtimonio ſuo com-*
"*probavit: quod utinam nun-*
"*quam feciſſet, relicto ſuburba-*
"*no, quod tamdiu ſervaverat,*
"*cum eorum, qui tunc temporis*
"*prævalebant, in illa tempeſtate*
"*ac procella mentes alio avertiſ-*
"*ſet, manuſque repreſſiſſet.* Tem-
"peſtatem ac procellam vocat
"Conſtantiniana tempora, qui-
"bus templa Deorum toto pene
"Orbe terrarum ſubverſa fue-
"rant a Chriſtianis; quorum
"tamen manus Apollinis Daph-
"næi templum effugerat." Hæc
Valeſii verba, quoniam locum
hunc Suidæ (cujus verum ſen-
ſum ne per ſomnium quidem
priores interpretes viderant)
mirifice illuſtrant, obſervatio-
nemque prorſus ſingularem
continent, hic deſcribere ope-
ræ pretium duxi. *Kuſterus.*

1 Τὰς ἐξ ἀνθρώπων πλαγάς] Pearſonius ad marginem Suidæ ſui locum aliquem Æſchinis ex

Κύκλωψ,

Κύκλωψ, τῇ, πῖ' οἶνον, ἐπεὶ Φάγες ἀνδρόμεα κρέα.

Orat. contra Timarchum annotavit, in quo eadem phrasis, qua Damascius hic usus est, occurrit. Ait enim Æschines: Δήσαντες ὡσὲὶ τὸ κίονα αὐτὸν τὸ Πτπλάλαγον ἐμφσίγυν πὰς ἐξ ἀνθρώπων πληγὰς, &c. In Edit. Hieron. Wolfii (quam nunc solam penes me habeo) p. 179. legitur πὰς ἐξανθρώπυς πληγάς· quam tamen lectionem ex ingenio suo confinxisse Wolfium non dubito. Cæterum, de loco hoc Suidæ interpretando & emendando diversæ sunt quorundam doctorum virorum sententiæ. Johannes Curterius enim, Latinus Hieroclis interpres, pro ἐξ ἀνθρώπων legit ἀπανθρώπως, & locum hunc sic vertit, *plagisque crudelissime acceptus fuit.* Mericus Casaubonus vero emendationem hanc Curterii rejicit, scribendumque potius censet πὰς ἐξ ἀνθρώπων· qui quare ita senserit, non melius quam ipsius verbis Lectorem docere poterimus. Ait igitur, "Res expedita "& plana, si sine ulla literarum, "sola spiritus mutatione, legamus, πὰς ἐξ ἀνθρώπων. Sex "lictores intelligit, qui Prætoribus provincialibus, ut & Procoss. assidui comites, potestatis "eorum præcipua insignia. Unde & ipse magistratus ἀρχὴ ἐξαπέλεκυς, i. e. *potestas sex securium*, sive *prætura*, Polybio "non semel dictus. An fortasse "peculiaris aliquis Byzantii magistratus οἱ ἐξ ἀνθρωπυ dictus, "qualis qui Romæ *Triumviri*; "& Athenis οἱ ἔνδεκα, de quibus "tot locis Plato? Ut autem "Græcus hic scriptor ἐξ ἀνθρώπων "πὰς πληγὰς, i. e. *Sevirales plagas:* ita Horatius (quo nihil "similius esse queat) *Triumvirralia flagella* in *Epodis* dixit." Hæc Mericus Casaubonus: de cujus conjectura liberum Lectori judicium relinquo. *Kusterus.* Ad hanc autem suam sententiam ulterius confirmandam, in Notis ad Diogenem Laertium *pag.* 336. *Edit. Amstel.* hæc attulit Casaubonus, quæ Kustero in mentem non venisse video: "Ubi in Suida corrigi"mus ἐξ ἀνθρώπων, pro ἐξ ἀνθρώ"πων (parva mutatione, sed ex "qua magna sententiæ diversi"tas); præcipuum Philostrati lo"cum ibi omittimus, qui nostram emendationem eximiè "commendat; & ipse tamen, in "utraque editione, unâ eademq; "operâ emendandus. Pessimum "factum Parisiensis interpretis "(parcant manes Viri doctissimi, "de literis Græcis alias meritis"simi; sed in vertendo parum "accurati) notabit ibi Lector; "qui quod non intelligebat, præ"teriit plane, & duas periodos "in unam, magna cum senten"tiæ jactura, inconsultissime "confudit. Verba Philostrati *de* "*Vita Apollonii* lib. VI. hæc sunt: Μετὰ παῦτα ὁ Θεσπεσίων, ὥσπερ μειδιαμβῶν τυτὶ δ' λόγυ, ἤρετο τὸν Ἀπολλώνιον περὶ τῆς Λακωνικῆς μάστιγος, καὶ εἰ δημοσίᾳ οἱ Λακεδαιμόνιοι παίον. Τὰς ἐξ ἀνθρώπων (ita legendum; non ἐξ ἀνθρώπων) εἶπεν ὁ Θεσπεσίων, αὐτὰ μαλιστα, οἱ ἐλεύθεροί τε & εὐδόκιμοι· & mox de servis; ἀλλ' ἡ αὐτὴ & ἐπ' ἐκείνυς μάστιξ.

1 Κύκλωψ, τῇ, πῖ' οἶνον] Est

Φυγὴν

Φυγὼν δὲ καταχειθεὶς, καὶ ἐπανελθὼν χρόνῳ ὕστερον εἰς Ἀλεξάνδρειαν, συνεφιλοσόφει τοῖς εἰωθόσι τοῖς πλησιάζουσιν. Ἔξεστι δὲ μαθεῖν τὸν Ἱεροκλέους μεγαλογνώμονα φρόνησιν ἀπὸ τῶν συγγραμμάτων, [1] ὧν γέγραφεν εἰς τὰ Χρυσᾶ ἔπη τῶν Πυθαγορείων [2] βιβλίων· [3] καὶ περὶ Προνοίας ἐν ἑτέροις βιβλίοις συχνοῖς· ἐν οἷς φαίνεται ὁ ἀνὴρ τῷ μὲν ζωῷ ὑψηλόφρων, [4] τῷ δὲ γνῶσιν οὐκ ἀκριβής.

versus Homericus Odyss. I. 347. *Kusterus.*

1 Ὧν γέγραφεν εἰς τὰ Χρυσᾶ ἔπη τῶν Πυθ.] Commentarius Hieroclis in *Aurea Carmina Pythagoreorum*, & ipse sane aureus, hodieque exstat, & non sine summa voluptate ab eruditis legitur. *Kusterus.*

2 Βιβλίων] Vocem hanc delendam censeo. Est enim supervacanea, & sensum potius turbat, quam adjuvat. *Idem.*

3 Καὶ περὶ Προνοίας] Hoc opus libris VII. constabat: ex quo excerpta quædam supersunt adhuc apud Photium in Bibliotheca Cod. CCXIV. & CCLI. Præterea, ejusdem operis exstat epitome quædam, a Federico Morello e Bibliotheca Regia Lutetiis edita; sed quam nihil aliud esse quàm ex Excerptis Photii iterum excerpta, & in alium ordinem digesta, ostendit vir solidæ eruditionis Joannes Pearsonus in Prolegomenis in Hieroclem. Præter scripta autem, a Suida memorata, Hierocles alia quoque ingenii monumenta reliquerat: veluti Λόγους φιλαληθεῖς, (in quo opere impium adversus religionem Christianam stilum strinxerat, & Apollonium Tyaneum Christo Deo nostro comparaverat, æquaverat & prætulerat) item Φιλοσοφούμενα, a Suida bis citata; de quibus, uti & aliis viri illius scriptis vide modo laudatum Joannem Pearsonum in eruditissimis Prolegomenis in Hieroclem. *Kusterus.*

4 Τῷ δὲ γνῶσιν οὐκ ἀκριβής] Curterius vocem οὐκ ex textu hic ejiciendam censet; sed retinendam contendit sæpe laudatus Pearsonus, qui de hoc loco Suidæ accurate disputat in Prolegomenis in Hieroclem. *Idem.*

CLA-

CLARISSIMI
JOANNIS PEARSONI
Episcopi *Cestrienſis*
PROLEGOMENA,

Secundo Volumini Editionis Londinenſis præfixa.

CUm hæc Opuſcula, nunquam antehac ſimul excuſa, nunc eodem volumine impreſſa prodeant, operæ pretium fore videbatur, ſi ab eo qui edenda curavit, & Editionis, & Autoris, & Operis ratio aliqua Lectori redderetur. Quamobrem ne vel novitate ſua diſpliceant, vel ſub Fragmentorum titulo minus ambitioſo vileſcant, quod de horum unoquoque ſcitu neceſſarium judicavimus, breviter fideliterque trademus.

Cum Typographus (1) Pythagoræ Fragmenta hinc inde collecta, & in Aurea ejus Carmina Hieroclis Philoſophi Commentarium vel auro pretioſiorem prælo ſubjeciſſet, monui eum extare etiamnum alia Hieroclis Opuſcula, nec ea adeo vulgo nota; addidique, nihil à tanti nominis Philoſopho, magis magiſque indies inclareſcente, ſcriptum eſſe, quod omnibus in hoc literarum genere verſatis non foret gratiſſimum exoptatiſſimumque. Quo monito, licet (2) Facetiarum libellum priori imprudentius

(1) Cum nihil, præter Hieroclis ſcripta, in lucem iterum dare in animo fuerit, Fragmenta iſta & Symbola prorſus eliminanda eſſe cenſui. *Needham.*

(2) Facetias iſtas, quod à noſtri Hieroclis Alexandrini manu non videntur proveniſſe, rejeci ad calcem *Notarum* pag. 460. & hoc tantum con-

affixiſſet, cœpit tamen de ſecundo Volumine imprimendo cogitare. Primum igitur, (3) Compendium *de Providentia & Fato* Pariſiis a Federico Morello editum ut quæreret, ſuaſi; quod in Biblipoliis omnibus, & nonnullis eruditorum hominum bibliothecis fruſtra quæſitum, tandem vir doctiſſimus, harumque rerum callentiſſimus, &, ſi addere liceat, noſtrî amiciſſimus, Mericus Caſaubonus communicavit: quod non ſolum à Morello primo editore, ſed ab Hugone Grotio, qui in hac ipſa quæſtione plurimum deſudaverat, verſum habes. Huic (4) Tractatus duos ex iiſdem libris à Photio excerptos, & in Myriobiblo, ſtupendæ eruditionis opere, extantes, adjiciendos curavi. Et ne quid, quod à tanto viro ſcriptum eſt, licet temporis injuria mutilatum, lateret; ejuſdem Autoris (5) Fragmenta omnia inter Stobæi *Eclogas* ſparſa, & vel ſic ab interitu vindicata, ut adjungeret conſilium dedi. Præterea, etiamſi pauciſſima ex iis quæ Hierocles ille (6) adverſus Religionis noſtræ

ſilio adjiciendas curavi, ne aliquid, de quo an Hierocleum ſit vel dubitari poſſit, deſideraret Editio noſtra; præſertim, cum *Londinenſes* exhibeant. *Idem.*

(3) Compendium iſtud cum nihil haberet, quod in *Photianis Excerptis*, quæ expreſſimus, pene αὐτόλεξεὶ non compareat, (niſi ubi Epitomator ea corrupit); imo, ſit tantum Epitome *Photiana Epitomes*, ut recte obſervat inferius Pearſonus: Poſtquam *Photiana* aliquibus in locis ex *Schedis* iſtis *Morellianis* emendaveram, rejiciendas exiſtimavi, una cum *Morelliana* & *Grotii* verſionibus; emendata prius ex eis tralatione Photii, quam Schottus dederat, ne Lectoribus nauſeam & ſtomachum moveret repetita crambe, & Libri moles inutiliter aucta. *Needham.*

(4) Photiana iſta ex Hieroclis libris *de Providentia & Fato* excerpta repræſentat Editio Noſtra *pagg.* 236. 246. *Idem.*

(5) Hæc omnia exhibentur *pag.* 280. & *ſequ.*

(6) Hæc breviſſima *Excerpta Euſebiana* ex Hieroclis Nicomedienſis Λόγῳ φιλαλήθει, qui toto ſeculo Philoſopho Noſtro major erat, ut in *Præfatione* oſtendimus, cum alibi poſſint nullo cum negotio inveniri (ad calcem Philoſtrati *Edit. Pariſ.* &c.) & prorſus ab inſtituto noſtro aliena ſint, omittenda duxi. *Needham.*

cultores

cultores ſcripſerat, ſupereſſent, eaque ſint, quorum à lectione Chriſtianos omnes potius arcendos crediderint forſitan nonnulli; tamen, quoniam apud Euſebium Cæſarienſem & edita jampridem & refutata ſunt, cenſui ſine ullo religionis diſpendio edi poſſe, & ne quid deeſſet, omnino edenda. Denique, cum in priori Libro, inter reliqua Fragmenta, etiam *Symbola* Pythagoræ ex Iamblicho delineata conſpicerem, & præclarum (7) Lilii Gyraldi Commentarium in magno & ingentis pretii Operum volumine quaſi latitantem cogitarem, iterum hortatus ſum ut non omitteret libellum tam paucis cognitum, à tanto Philologo ſcriptum, ſummique Viri Iſaaci Caſauboni elogio commendatiſſimum; quem in Notis ad Diogenem Laertium hæc verba habuiſſe diu eſt ex quo primum obſervaverimus. *De Symbolis Pythagoricis multa multi ſcripſere, ad quos Lectorem rejicimus; imprimis ad Lilium Gyraldum, virum ſolide doctum, & in ſcribendo accuratum.* Hæcque omnia eo lubentius ardentiuſque ut fierent urgere viſum eſt, quod (8) Annotationes Caſauboni Filii in Commentarium Hieroclis prius impreſſum, imo evulgatum, non ſine alio Volumine edendæ viderentur. Hanc Editionis rationem habeant, qui requirunt breviuſculam, Autoris aliquanto ampliorem habituri.

Nam cum in omni fere literarum genere, à quo quiſque liber, quâque ætate, ſcriptus ſit intelligere plurimum interſit, ne Scriptorem plane alienum pro Noſtro ſubſtituamus, neu pro mediæ ætatis

(7) Cum Symbola Pythagoræ non recuderem, omnino ἀπροσδόκητος fuiſſet iſte Gyraldi Commentarius: præſertim, cum non ita rarus nunc ſit, quippe qui inter cætera ejus opera *Lugduni Batavorum* non ita pridem typis mandata iterum prodierit. *Needham.*

(8) Ne annotationes iſtas ſeorſim poſitas, ut *prior. Edit.* habent, requirat Lector; monitum velim, noſtris hinc inde notis ad ſingulos Hieroclis locos interſperſas eſſe, cum ut plurimum breviuſculæ fuerint. *Id.*

Philoſopho vel recentiorem aliquem vel antiquiorem venditemus; veniam poſtulare viſum eſt, ut de iis omnibus qui ſub Hieroclis nomine inter literatos hactenus innotuerunt, & hæc commentanti præſto ſunt, paulo diligentius diſſeramus.

Primus, quantum memoria teneo, qui Hieroclis nomine inter Græcos doctrina celebres inſignitus eſt, fuit Meneclis frater, è regione Caria, ex urbe (9) Alabandis, ubi Cicerone puero floruit, & Oratoriam profeſſus eſt. Aliter quidem docere nos nuper voluit vir doctiſſimus Gerardus Joannes Voſſius libro *de Hiſtoricis Græcis* tertio; qui Hieroclem hunc patria quidem Alabandenſem fatetur, ſed Rhodum commigraſſe tradit, teſtemque migrationis Strabonem laudat: quod an veritati conſentaneum ſit videamus. Verba Strabonis *lib.* 14. in codicibus editis hæc ſunt: Ἄνδρες ἐπίσημοι λόγῳ ἄξιοι δύο ῥήτορες ἀδελφοὶ Ἀλαβανδεῖς, Μενεκλῆς τε, ὃν ἐμνήσθημεν μικρὸν ἔμπροσθεν, καὶ Ἱεροκλῆς οἱ μεταβεβηκότες εἰς τὴν Ῥόδον, ὅ, τε Ἀπολλώνιος καὶ ὁ Μόλων. *Viri memorabiles Alabandenſes fuerunt Oratores duo fratres, Menecles, de quo paulo ante diximus, & Hierocles, qui in Rhodum commigraverunt; item Apollonius & Molo.* Ita Interpres, & hæc Voſſio favent. Sed monuit Criticorum Princeps Iſaacus Caſaubonus locum eſſe mutilum, & deeſſe particulam καὶ, legendumque omnino καὶ Ἱεροκλῆς, καὶ οἱ μεταβεβηκότες εἰς τὴν Ῥόδον· ut illud μεταβεβηκότες non ad Meneclem & Hieroclem qui præcedunt, ſed ad eos qui

(9) Ita hîc & inferius ter reſcripſi, pro *Alabandâ*, quod Clariſſ. Epiſcopus dederat, dum non advertebat *Alabanda*, Caricæ iſtius urbis nomen, eſſe neutrum plurale, non fœmininum ſingulare. Teſtes ſunt Strabo *pag.* 878. *Edit. Amſteledam.* — Ὁ δὲ Κοσκινίων εἰς Ἀλάβανδα· & alibi: Et Juvenalis *Satyr.* 3. *vſ.* 70. *Hic Andro, ille Samo, hic Trallibus, aut Alabandis.* Plinius denique *lib.* 37. *cap.* 7. *Adjiciunt* [*carbunculos*] *Alabandicos, in Orthoſia caute naſcentes, ſed quæ perficiantur Alabandis.* Habemus quidem apud Stephanum Byzantinum parœmiam, Ἀλαβάνδα Καρῶν εὐτυχεστάτη, ſed ibi ſubintelligitur πόλις. *Notham.*

ſequun

sequuntur, Apollonium scilicet & Molonem, referatur. Quam ego correctionem minime contemnendam, potius corroborandam, sentio. Nam primo Apollonium & Molonem Alabandenses fuisse, & Rhodum postea commigrasse fatentur omnes: deinde cum Geographus ipse, paulo ante, eos qui alibi nati, Rhodi Oratoriam professi sunt, commemorasset, horum quidem diserte meminit, Meneclis autem vel Hieroclis ibidem docentis mentionem nullam facit, Oratores adeo celebres loco tam opportuno nequaquam omissurus, si in eadem urbe cum Apollonio & Molone unquam docuissent.

Cæterum Joannes Meursius, vir diligens & harum rerum præcipue callens, correctionem Casauboni emendatione alia plane evertere in Apollonio suo conatur. Ubi enim nos legimus ὁ, τε Ἀπολλώνιος καὶ ὁ Μόλων, ac si duo essent, ut revera sunt: ille levi transpositione in hunc modum restituit, ὁ, τε Ἀπολλώνιος, ὁ ϑ Μόλων, atque ita ex duobus unum facit, qui & Apollonius & Molo diceretur. Sed fugit eum ratio, cum diligentissimum Geographum sic emendaret, vel potius corrumperet. Quis enim putabit Strabonem, dum Alabandenses Oratores enumerat, Molonem nominare, Apollonium omittere; & cum ante utriusque ut Alabandis nati, ut Rhodi profitentis, simul meminisset, nunc in ipsa patriæ descriptione unius tantum mentionem facere voluisse? Quid quod, quicquid alii de Apollonio Molonis, ut Plutarchus & Porphyrius, aut de Apollonio Molone, ut Josephus, Suetonius, & Quintilianus scribunt, Strabo semper Molonem diserte distinguit ab Apollonio? Καϑάπερ καὶ Ἀπολλώνιος ὁ Μαλακὸς, καὶ Μόλων· ἦσαν γὰρ Ἀλαβανδῆς. *Quemadmodum Apollonius cognomento Mollis, & Molo; erant enim Alabandenses*, Meneclis Rhetoris discipuli: non dixit ὁ Μαλακὸς ϑ ὁ Μόλων, quod certe debuit, si utrumque Apollonium, unum Malacum, alterum Molonem dicere

voluiſſet. Rurſus, ἐπεδήμησε δὲ ὕστερον Ἀπολλώνιος· ὀψὲ δ' ἦκεν ὁ Μόλων. *Prior Rhodum ſe contulit Apollonius: Poſtea autem venit Molo.* Si uterque fuiſſet nomine Apollonius, nunquam ſcripſiſſet πρότερον Ἀπολλώνιος, ſed πρότερον ὁ Μαλακὸς, ὀψὲ δὲ ὁ Μόλων. Certiſſimum igitur eſt diſtingui apud Strabonem Apollonium & Molonem, & correctionem Caſauboni emendationi Meurſii præferendam. Quare οἱ μεθικήσαντες εἰς τὴν Ῥόδον, ὅ, τε Ἀπολλώνιος ὁ Μόλων, ita apud Strabonem verterem: Memorabiles quidem Alabandenſes Menecles & Hierocles, *item Apollonius & Molo, qui* (ex Alabandis patria ſua, ubi Meneclem audiverant) *Rhodum commigrarunt.* Habemus igitur tandem Hieroclem Alabandis natum, ibidemque Oratoriam profeſſum. Et ſcripſiſſe eum Orationes ex Cicerone conſtat. Ita enim ille in Bruto: *Genera Aſiaticæ dictionis duo ſunt: unum ſententioſum & argutum, qualis in hiſtoria Timæus, in dicendo autem, pueris nobis, Hierocles Alabandeus, magis etiam Menecles frater ejus fuit; quorum utriuſque Orationes ſunt imprimis, ut in Aſiatico genere, laudabiles.* Quod fuerit judicium hominum de hoc Hierocle, cognoſcere licet ex Cicerone *lib.* 2. de Oratore. *Intelligemus, ut hodie Alabandenſem illum Meneclem & ejus fratrem Hieroclem, quos ego audivi, tota imitetur Aſia; ſic ſemper fuiſſe aliquem, cujus ſe ſimiles plerique eſſe vellent.* Quæ ſententia Ciceronis, docet ipſe in *Oratore* ad Brutum: *Tertium eſt, in quo fuerunt fratres illi, Aſiaticorum Rhetorum Principes, Hierocles & Menecles, minime mea ſententia contemnendi. Etſi enim à forma veritatis, & ab Atticorum regula abſunt; tamen hoc vitium compenſant vel facultate vel copia.* Atque hæc de Alabandenſi Rhetore, quem Noſtrum eſſe non poſſe certiſſimum eſt, utpote qui pene (10) quadringentis annis Philoſopho antiquior fuerit.

Meminit & Hieroclis cujuſdam Scholiaſtes ad

(10) Imo quingentis, ut in *Præfatione* demonſtravimus.

Pinda-

Pindari *Pythia* Ode 4. Ἱερωκλῆς δέ φησι τὰς ἐκ Λακεδαίμονος ἀποικίσαντας Ἀπόλλωνι αὐτῷ (Θήρᾳ) ἀνιερῶσαι. Et paulo post: Ἱερωκλῆς δέ φησι κεῖσθαι τὴν πόλιν ἐπὶ λόφου μακροειδοῦς λευκογείου. Hunc Hieroclem eundem fuisse cum Alabandensi, unico hoc argumento, nimis fortasse levi, non tamen reticendo, conjicio. Menecles & Hierocles fratres erant in eodem dicendi genere versati; Scholiastes autem utrumque simul laudat. Nam cum Meneclem prius ideo nominasset, quod probabiliorem cæteris rationem reddidisset, cur Battus Oraculum consuleret, seditionem nempe in insula Thera ortam: statim subjungit verbis modo prolatis, Hieroclem docuisse, *Eos qui ex Lacedæmone coloniam in Theram deduxerant, eandem Apollini consecrasse; & urbem Cyrenen in colle, uberis formam referente, collocatam fuisse.* Hinc mihi quidem verisimile videtur, fratrem utrumque Historiam illam de adventu Batti in Cyrenaïcam oratorio more pertexuisse. Aut si conjectura hæc minus cuiquam arrideat, potiusque ad aliquem, quem Historica scripsisse certum est, referenda hæc esse autumaverit; sit nobis *Secundus* Hierocles ille, cujus Stephanus Ethnicographus meminit, qui libros scripsit, quos Φιλίστορας nominavit. Ita enim ille in Ταρκυνία· Καὶ Ταρκυναῖοι ἔθνος Ὑπερβορέων, παρ' οἷς οἱ γρύπες τὸ χρυσὸν φυλάττουσιν, ὡς Ἱερωκλῆς ἐν τοῖς Φιλίστορσιν. *Etiam Tarcynæi gens quædam inter Hyperboreos, apud quos gryphes aurum custodiunt, ut Hierocles in Philhistoricis.* Insigne Fragmentum ex eodem opere excerptum apud eundem Stephanum extat in Βραχμᾶνες. Ἱερωκλῆς ἐν τοῖς Φιλίστορσί φησι· Μετὰ ταῦτα ἀναγκαῖον ἐνομίσθη τὸ Βραχμάνων ἰδεῖν φῦλον, ἀνδρῶν φιλοσόφων καὶ θεοῖς φίλων, ἥλιῳ δὲ μάλιστα καθωσιωμένων. Ἀπέχουσι δὲ σαρκοφαγίας πάσης, καὶ ἰσοπαθεῖς τὰ ἀεὶ χρόνον βιοτεύουσι, καὶ ἀληθείαν πρεσβεύουσι. Χρῶνται δὲ ἐσθῆτι λινῇ, τῇ ἐκ πετρῶν λίθων τὰ μηρύματα μαλακὰ καὶ δέρματα ὁ δὴ συνυφαίνουσιν· ἐξ ὧν ὑφάσματα γίνεται μήτε πυρὶ καιόμενα, μήτε ὕδατι καθαιρόμενα, ἀλλ' ἐπειδὰν ῥύπος καὶ κηλίδος ἐμπλησθῇ, ἐμβληθέντα εἰς φλόγα, λευκὰ καὶ ἀμφανῆ γίνεται. *Postea operæ pretium videbatur Brachmanas visere, homines philosophiæ deditos, & Diis charos,*

Soli vero præcipue dedicatos. Cæterum ab esu carnium prorsus abstinent; sub Dio totam ætatem degunt, & veritatem colunt. Quæ autem sequuntur cum corrupta sint, prius ut emaculentur, quam vertantur, opus est.

Corrigo itaque & lego: χρῶνται ὑ ἐσθῆτι λινῇ τῇ ἐκ πετρῶν· λίθων γὰ μηρύμαζα μαλακὰ ἐ δερματώδη συνυφαίνουσιν. Correctionem confirmant illa Plutarchi, Libro *de Oraculorum defectu* pag. 434. Τῆς δὲ ἐν Καρύστῳ πέτρας, χρόνῳ ἐ πολὺς ἀφ' ἧ πέπαυ) μηρύμαζα λίθων μαλακὰ νηματώδη συνεκφέρουσα. Vides ex (11) Petra Caryſtia λίθων μηρύμαζα, eaque μαλακὰ ἐ νηματώδη, ut apud Stephanum δερματώδη repoſuimus, νηματώδη etiam repoſituri, niſi quod nimis à veteri lectione recedat, & δερματώδη ferri poſſit. Quod autem de lino vivo, ſive (12) asbeſtino, loquatur Plutarchus, certum eſt: ex eo enim mantilia, retia, & capitis involucra confecta eſſe dicit, ab ignis injuria tuta, iiſdem pene cum Hierocle verbis tradens, οὔτε ἀποκαιομένους, ἀλλ' ὅσ' ἂν ῥυπανθῇ χρωμένων ἐμβαλόντες εἰς φλόγα, λαμπρὰ κὴ ἀφανῆ κομίζονται. Atque ita tandem reliqua apud Stephanum vertimus. *Utuntur autem veſte linea, ex petris facta: lapidum enim filamenta quædam mollia & quaſi cutanea contexunt; ex quibus veſtimenta fiunt, neque igne comburenda, neque aqua purganda; ſed cum ſordibus ſcateant, in flammam conjecta, pura & ſplendida evadunt.*

Aliud Hieroclis ejuſdem Fragmentum, ex eodemque Opere, conſervatum habemus in Tzetzis *Chiliadibus*. Quod licet ipſiſſimis ejus verbis conceptum non ſit, tamen & Libri Argumento, & ætati Autoris vix aliunde eruendæ non parum lucis afferet.

(11) Vide inter alios Berkelium ad *Stephanum Byzantinum* v. Κάρυστος, & *Notas* ad *Geoponicorum* lib. XV. cap. 1. pag. 402. Editionis Cantabrig. *Idem.*

(12) Apud Auguſtinum *de Civitate Dei* lib. XXI. cap. 5. *Asbeſton Arcadiæ lapidem propterea ſic vocari* [perhibent], *quod accenſus ſemel jam non poſſit extingui.* Lepido ſane errore; quem tamen Ludovicus Vives non coarguit, qui ad locum hæc habet — *Plinius Asbeſton in Arcadiæ montibus naſci ſcribit, coloris ferrei: Eſt ἄσβεστος* inextinguibilis, *nam σβίννυμι* extinguo. *Needham.*

Ἱερακλῆς

Ἱερoκλῆς ὡσαύτως Φιλίστορσιν ἐν λόγοις,
Ἑξῆς δὲ, λέγων, εἴδομεν χώραν αὐχμηροτάτην,
Ἡλίῳ φλεγομένην τε, καὶ περὶ ταύτην ἄνδρας
Γυμνοὺς, ἀοικίας τε, καὶ χώρας τὴν ἐρήμην·
Ὧν οἱ μὲν ἀποσκιάζειν τὸ πρόσωπον ὠσίοις,
Τὰς πόδας δ' ἀνατείνοντες, τὸ σύμπαν ἄλλο σῶμα.
Τούτων δὴ Στράβων μέμνηται, καί γε τῶν ἀκεφάλων.
Καὶ τῶν δεκακεφάλων τε, καὶ τετραχειροποδῶν·
Οὓστινας ἐγὼ οὐκ ὄπωπα, φησὶν ὁ Ἱερoκλῆς.
Ταῦτα Ἱερoκλέης μέν.

Hierocles ſimiliter in libris Philhiſtoricis,
Deinde, inquit, vidimus regionem ſicciſſimam,
Soleque exuſtam, & in ea viros
Nudos atque tecto carentes, locis in deſertis:
Quorum quidam obumbrabant faciem auribus,
Pedes autem extendentes, etiam corpus reliquum.
Quin horum Strabo meminit, nec non Acephalorum,
Et decem capita habentium, quatuorque manus atque pedes.
Quos ego nunquam vidi, inquit Hierocles.
Hæc quidem Hierocles.

Atque iſta Joannes Tzetzes *Chil.* 7. *Hiſt.* 144. ex quibus liquet Hieroclem illum quamplurimas regiones peragraſſe, reſque in itinere viſas aut aliunde cognitas ſcripto tradidiſſe, & libros, quibus hæc omnia complexus eſt, Φιλίστορας nominaſſe. Patet etiam Strabone Hiſtorico, qui ſub Tiberio ſcripſit, juniorem, (illum enim laudat) Stephano autem Ethnicographo, à quo ipſe laudatur, antiquiorem fuiſſe.

Poſt Oratorem & Hiſtoricum, *tertius* nobis erit ex porticu Philoſophus, toties Tauro Platonico & cum Stoica diſciplina non bene convenienti laudatus, ut tradit in *Noctibus Atticis* Agellius. *Taurus autem noſter, quoties facta mentio Epicuri eſſet, in ore atque in lingua habebat verba hæc Hieroclis Stoici, viri ſancti & gravis:* Ἡδονῆς τέλος πόρνης δόγμα ὡς οὐκ ἔστιν πορνεῖα· ἐδὲν πόρνης δόγμα. Iſta Agellius de Tauro *lib.* 9. *cap.* 5. Hæc Taurus ex Hierocle, ſed corrupta, & nihili ex vitioſa editione facta, in hunc modum

modum nitori priſtino reſtituenda. (13) Ἡδονὴ τέλος· πόρνης δόγμα. Οὐκ ἔστι πρόνοια· οὐδὲ πόρνης δόγμα. Duo nempe Epicuri dogmata jugulat, & ex Philoſophorum ſcholis ad lupanaria amandat *vir ſanctus & gravis:* finem omnium ſeu ſummum bonum in voluptate ſitum eſſe: illud primum. Providentiam, qua regi mundum vulgus autumat, nihil eſſe: hoc ſecundum. Et hic fortaſſe Hyllarimenſis eſt, de quo Stephanus: Ὑλλάριμα πολίχνιον Καρίας, ὅθεν ἦν Ἱεροκλῆς, ὁ ἀπὸ ἀθλήσεως εἰς φιλοσοφίαν ἀχθείς. Nullam enim aliam ob rationem, quam quòd Philoſophus dicatur, noſtrum fuiſſe Hyllarimenſem illum conjecit Voſſius; nos igitur potiori jure Stoicum hunc fuiſſe dicamus, quoniam noſter non ex Athleta, ſed (14) ex Judice factus eſt Philoſophus, ut mox oſtendemus. Utcunque ſit, (15) Stoicus ille non poteſt idem eſſe cum Ep

(13) Pro πορνείᾳ, quod certe nihili erat, Gronovius notat ſcribi recte πρόνοια in aliquibus MSS. & Clariſſimi Pearſoni emendationem dicti iſtius Hieroclei in nuperam ſuam A. Gellii Editionem recepit; & merito rejicit futilem Gebhardi correctionem, qui è MS. venditat πόρνης δόγμα ἀπέστω. Gronovii judicium calculo ſuo comprobat Dacerius in *Vita Hieroclis.* Mihi tamen, fateor, magis arridet & multo rectior videtur emendatio à Doctiſſ. Richardo Bentleio allata in *ſecunda Diſſertatione de Epiſtolis Phalaridis* pag. 526. ſic enim Vir ille magnus corruptiſſimum hunc locum reſtituit, Ἡδονὴ τέλος· πόρνης δόγμα. Οὐκ ἔστι πρόνοια· οὐδὲ πόρνης δόγμα. *Voluptas finis,* vel *ſummum bonum: meretricis dogma. Non eſt providentia: ne meretricis quidem dogma.* Senſum quidem aliquatenus attigit eruditiſſ. Pearſonus, ſed phraſin duriorem dedit, Οὐκ ἔστι πρόνοια· οὐδὲ at οὐκ ἔστι πρόνοια paſſim occurrit, ut apud Hieroclem noſtrum de *Providentia & Fato* pag. 238. Θείαν οὖν εἶναι πρόνοιαν, ἢ εἶναι μὲν, φαύλην δέ· & ſic ſæpius in *Commentario* ad Aurea Carmina. *Needham.*

(14) Fallitur hîc Vir egregius, ut fuſius oſtendimus variis argumentis de vera Hieroclis ætate in *Præfatione* prolatis. *Idem.*

(15) Rectius certe hîc Pearſonus, quam Annotator anonymus ad Aulum Gellium *lib.* 9. *cap.* 5. *pag.* 439. *Edit. Gronov.* qui Hieroclem iſtum Stoicum incaute cum Platonico noſtro his verbis confundit: *Hîc idem eſt, qui in aurea Pythagoræ (re vera Lyſidis Pythagorici ſunt) qui Epaminondam, teſte C. Nepote & Diogene Laertio, inſti-*

quem

nem nos edimus, quia Tauro antiquior est, quem Platonicam Philosophiam exponentem non solum Gellius, sed & Herodes Atticus, referente Philostrato, sub Hadriano Cæsare audivit.

Alius etiam à Nostro *videtur Hierocles*, ex quo Athenæus *lib.* 14. *refert quid sit* ϛαῦς, inquit Ger. Vossius. Imo vero, si omnino fuerit Hierocles iste, non modo *videtur alius*, sed ut sit necesse est. Scripsit enim ante Athenæum, qui sub Pertinace *Deipnosophistas* edidit, centum & quinquaginta annis ante (16) Libanium & Acacium, quibus florentibus Noster obiit. Neque vero ille apud Athenæum *refert quid sit* ϛαῦς, sed quid ϛαπίτας, placenta scilicet ita Epicharmo nominata, quæ ϛαῦς ἐϛιν ὑγρὸν εἰς πῆγανον ἐπιχεόμενον, μέλιτϛ ἐπιβαλλομένε καὶ σησάμης καὶ τυροῦ, ὡς Ἱερωκλῆς φησιν. Σταπίτας nempe dictus est, quod sit ϛαῦς *liquidum sartagini affusum, adjecto melle, cum sesamo & caseo, ut inquit Hierocles.* Apertissime autem fallitur Vir doctissimus Dalechampium sequutus, cum ita explicat *quid sit* ϛαῦς, *nempe liquor, vinum puta, aqua, vel alius:* nemo enim unquam vinum, aut aquam, aut similem aliquem humorem ϛαῦς nominavit. Revera non quid ϛαῦς esset, sed quamobrem placenta ϛαπίτας diceretur, scilicet quod ἐκ ϛαπτοῦ ὑγροῦ fieret, docere voluit, quisquis est; non enim Hieroclem, sed Iatroclem nominatum puto; & legendum omnino, ὡς Ἰατρωκλῆς φησιν, apud Athenæum censeo. Ut enim Harpocration Mendesius, ita & Iatrocles scripsit de Placentis. Κεμωνίτης, πλακοῦς πρὸς, ἀφ' κεμώνων γινόμενος,

tuit) *carmina Commentarium aureum edidit, &, quamvis Stoicus, Pythagoreorum sententiam optime expressit.* Needham.

(16) Libanius circa *A.C.*360. floruit, sub Imperat. Juliano, sed Noster non ante initium & medium sequentis seculi. Meminit quidem Hieroclis in horrenda Nicomediæ per terræmotum subversione interempti Libanius in *Epistola* ad Acacium, sed Hierocles Bithyniæ & postea Alexandriæ Præfectus vix esse potuit, nisi admodum grandævus obierit; quippe qui claruerit *A. D.* 302. terræ motus autem iste contigerit *A.D.* 358. Datiano & Cereale Coss. Marcellino. *Id.*

ὡς

ὡς Ἱατροκλῆς ἐν τῷ περὶ πλακούντων ἀναγράφει. Athenæus paulo ante. Et idem rursus, Κοιλίναν· τύπτων μνημονεύει Ἱατροκλῆς ἐν τῷ περὶ πλακούντων. Ut igitur alibi, Παῖσα, πλακοῦλα παρὰ Κώοις, ὥς φησιν Ἱαλροκλῆς· Ita hîc quid sit Σταπίτας ostendens, ὡς Ἱατροκλῆς φησι, sine dubio scripsit. Hunc igitur ex numero eorum qui sub Hieroclis nomine innotuerunt expungentes, ad alios & his & Nostro juniores transeamus.

In 16. *Geoponicorum* libro tria capita sunt *viz.* 9, 10, 11. quæ Ἱεροκλέους nomen præ se ferunt: sed cum liber ille ad rem veterinariam pertineat, (17) Ἱεροκλέους legendum esse ostendunt *Hippiatrica*. Binos autem libros scripsit Hierocles περὶ τῶν ἵππων θεραπείας, hoc est, *de Morbis equorum curandis*, ut ipse testatur in *Proœmio* ad secundum *Hippiatricorum*, *capite sexagesimo*; eosque à Basso rogatus cum confecisset, eidem postea dedicavit. Suntque hi duo libri quasi fundamenta *Collectionis Veterinariæ*, ad quorum formam methodumque reliquorum *Epistolæ* aut ἀποσπασμάτα redigi videantur. Fuit autem Hierocles ille non ἱππιατρός, aut inter equites Cæsarianos in armis versatus, ut Apsyrtus, & Theomnestus, sed Jurisprudentiam coluit, & causis agendis in foro operam dedit. Locuples ipse mihi testis in *Operis Proœmio*: Ἀλλ' εἰ καὶ καλεῖν ἡμᾶς ἑτέρων τὰ νῦν ἐχρῆν, ἤ τι δικαστηρίοις παρέχειν χρείαν τοῖς δεομένοις, καὶ ταῦτα ποιεῖσθαι τὰς ἀσκήσεις· ὅσον ἀπιμελείτου γε ὅμως τῷ σῷ αἰτήσαντι, ἄριστε Βάσσε· *Etiamsi nos alios potius audire hoc tempore oporteat, & in judiciis copiam nostrî postulantibus præbere, atque hisce exercitiis operam dare; non tamen negligendum fuit, optime Basse, quod tu requiris.*

Præter hunc & alius (18) Hierocles Grammati-

(17) Hanc Viri Clarissimi Emendationem in textum *Geoponicorum* recepimus, præeuntibus MS. *Vossiano* & Jano Cornario. Hierocles autem iste Veterinarius Apsyrto junior videtur, qui sub Imperat. Constantino in bello Scythico meruit; eum enim laudat in *Hippiatricis* cap. 68. Male à Silvatico appellatur Gerodius & Erodius, teste Reinesio *Var. Lect.* pag. 532. *Needham.*

(18) Hieroclis istius memi-

cus,

cus, qui Συνέκδημον sive *Notitiam* Imperii Constantinopolitani evulgavit, editus ab Episcopo Abrincatensi, sed imperfectus, à V. Cl. L. Holstenio in *Corpore Historiæ Byzantinæ* perfectior edendus.

(19) Tandem aliquando, recensitis illis quos à Nostro plane distinguimus, ad ipsum Philosophum veniamus. Hunc ego pro certo affirmare non ausim, negare tamen non possum, fuisse illum ipsum, qui adversus Christianæ religionis symmystas & scripsit mordacia, & acerba gessit.

Primum autem legendo observavi fuisse eum in Bithynia (20) Judicem, imperante Diocletiano, judiciumque adversus Christianos, flagrante Persecutione, exercuisse. Autor est oculatus Tragœdiæ testis Lactantius. *Alius eandem materiam mordacius scripsit, qui erat tunc è numero Judicum, & qui autor imprimis faciendæ persecutionis fuit.* Ita ille *lib.* 5 *de Justitia.* c. 2. de alio (21) nescio quo pri-

nit Constantinus Porphyrogennetus, qui Imperium Byzantinum capessebat *A. D.* 912. in *Thematibus* l. II. c. 1. & 4. *Id.*

(19) His à Celeberrimo Pearsono recensitis addantur [1] Hierocles, qui à Demosthene memoratur contra Aristogitonem. [2] Hierocles Imperat. Heliogabali παιδικὰ, *cujus meminit Lampridius in Heliogabalo, & Theodorus Metochita* in Histor. Roman. *citante Jonsio*; & Caricum sive Hyccaricum mancipium vocat Dio in excerptis *lib.* 79. [3] Hierocles, de quo Grævius ad Justini XXIII. 2. [4] Hierocles Cassianus in Inscriptione veteri Palmyrena *&c.* [5] Hierocles *Munychia & Piræei Præfectus*, Arcesilai philosophi familiaris, *cujus meminit Diogenes Laertius in vit. Menedemi & Arcesilai.* [6] Hierocles Alypii F. Antiochenus, Libanii sophistæ discipulus, de quo Henricus Valesius ad Ammian. Marcellin. XXIX. 1. *Albertus Fabricius.*

(20) Vid. *Præfationem* nostram, ubi fusius demonstravimus prorsus diversos fuisse Judicem & Philosophum. *Needham.*

(21) Hic dubitat Episcopus, quis fuerit de quo Lactantii priora verba accipi debent. Cardinalis Baronius *Tom.* II. *pag.* 716. nullum alium esse, quam Porphyrium, opinari potest; quem, contra Eusebii & Hieronymi testimonia, non in Sicilia, sed in Bithynia, impiis suis libris Christianam religionem oppugnasse contendit: quibus tantum in se excitavit odium Porphyrius, ut triginta

ora

ora, de Noſtro hæc certiſſime locutus. Non igitur, uti *alter, antiſtitem ſe philoſophiæ* tunc temporis *profitebatur*, ſed ſub ſolo Judicis officio Chriſtiano nomini infenſus apparuit. *Quo ſcelere non contentus, etiam ſcriptis eos, quos afflixerat, inſecutus eſt.* Sed quemadmodum inter Græcos rerum naturæ periti primo Σοφοὶ, poſtea modeſtiori vocabulo Φιλόσοφοι dicebantur: ita cum Celſus, qui primus adverſus religionem noſtram ex profeſſo ſcripſit, inimiciſſi-

circiter ſcriptores Catholici ejus blaſphemias refutarent; ſiqua fides Fl. Lucii Dextri *Chronicis*: & ipſi Imperatores nomen ejus perpetuum ſuis edictis infame eſſe voluerunt. Baronium ſequitur Oxonienſis Lactantii editor, qui ad iſta verba, *alter antiſtitem ſe Philoſophiæ profitebatur*, hæc ſubnectit —"Veriſimile eſt Por-"phyrium hìc indigitari, qui "ſec. Suidam ab Aureliano uſ-"que ad Diocletianum vixit: "ſub quo, ut infra Lactantius, "*furebat odioſa crudelitas.* Quod "aiat eum Lactantius tres dun-"taxat Libros ſcripſiſſe, non im-"pedit quo minus, creſcente "cum ætate malitia, quinde-"cim illos poſtea conſcriberet, "de quibus Suidas mentionem "facit." Magis autem arridet Holſtenii judicium; qui in Obſervat. *de Vita & Scriptis Porphyrii* pag. 21. negat hæc Lactantii verba de Porphyrio accipi poſſe, argumentis ductis ab Euſebii & Hieronymi auctoritate, qui eum in Siculo receſſu adverſus Chriſtianos ſcripſiſſe diſertim teſtantur. [2] A librorum Porphyrii numero non conveniente; XV. enim edidit, ut Hieronymus & Suidas teſtantur, non III. ſolum ut Lactantius aſſerit. [3] A temporum vitæque ratione: nam nec ætas, nec vitæ Pythagoricæ inſtitutum cum iis convenire videntur, quæ de Aſiatico illo Philoſopho prodidit Lactantius. Cum enim ἀκμὴ Perſecutionis Diocletiani, in annum Chriſti 303. incidat, qui fuit 19. imperii Diocletiani, & ſexageſimus nonus ætatis Porphyrii; ea, quæ de libidine, luxu, cæteriſque vitiis Aſiatici illius Philoſophi tradit Lactantius, ſeni decrepito convenire nequeunt. Ei præſertim, qui ſiccum & ſobrium Pythagoricæ vitæ inſtitutum ſemper fuerat ſectatus. [4] Contendit Porphyrium non fuiſſe, quippe qui blaſphemias ſuas neceſſario ante decimum nonum iſtum Diocletiani annum ediderit, cum Methodius Patarenſis Epiſcopus Tyrius, qui contra Porphyrium nitido ſermone ſcripſit, ad extremum perſecutionis Diocletiani Martyrio coronatus ſit. Denique Auguſtini hac de reſilentium evincit, Porphyrium non eſſe alterum iſtum Chriſtianæ religionis hoſtem, de quo tam multa & acria Lactantius retulit. *Needham.*

mum

num veritati librum Λόγον Ἀληθῆ nuncupasset, Hierocles titulo minus ambitioso suum Φιλαλήθη indigitavit. Fatetur Eusebius ἀλαζονικώτερον τῷ Φιλαλήθους ἐπιγεγραμμένον Κέλσῳ Ἀληθῆ λόγον. Et ut ad Hieroclem hæc pertinere certo constet, qui à Lactantio (22) nullibi nominatur, ecce quæ Eusebius, post verba ut refutarentur repetita, subjungit: Ταῦτα ῥήμασιν αὐτοῖς Ἱεροκλεῖ τῷ τὰ καθ' ἡμῶν ἐπιγεγραφότι Φιλαλήθη λόγον. *Hæc*, inquit, *ipsius Hieroclis verba sunt in Oratione contra nos scripta, cui titulus Philalethes.* Ita semper Eusebius, ac si unum tantum librum scripsisset, cum duos fuisse ex Lactantio pateat. *Composuit enim libellos duos, non contra Christianos, ne inimice insectari videretur, sed ad Christianos, ut humane & benigne consulere putaretur.* Integer itaque titulus ita erat conceptus,

Λόγοι Φιλαλήθεις, πρὸς Χριστιανούς.

De binis itaque res est certa. Idem capite sequenti: *Ausus est libros suos nefarios, ac Dei hostes,* Φιλαλήθεις, *id est, veritatis amatores annotare.* Eusebius autem velut librum singularem nominat, quia ex duobus unum tantum tetigit, nec eum, ut opinor, integrum, sed partem illam tantum, qua ausu plane novo, & reliquis Christianismi hostibus intacto, Apollonium Tyaneum Christo Deo nostro comparavit, æquavit, prætulit. Atqui alia quamplurima, præter infamem illam comparationem, adversus nos effuderat Hierocles, *in quibus*, teste Lactantio, *ita falsitatem Scripturæ Sacræ arguere conatus est, tanquam sibi esset tota contraria. Nam quædam capita,*

(22) Imo, disertis verbis nominatur a Lactantio in Libello *de Mortibus Persecutorum* cap. XVI. pag. 865. *Edit. Oxon.* ubi Donatum sic alloquitur: *Nam cum incidisses in Flaccinum præfectum, non pusillum homicidam; deinde in Hieroclem ex Vicario Præsidem, qui auctor & consiliarius ad faciendam persecutionem fuit*; quæ cum Lactantii verbis de auctore *Philalethis* jam citatis apprime conveniunt. Sed libellum istum nondum viderat Celeberrimus Episcopus, quippe qui *Parisiis* a Stephano Baluzio in *Miscellaneorum* Tomo 2do primum editus fuit *A. D.* 1679. *Needham.*

quæ

quæ repugnare ſibi videbantur, expoſuit; adeo multa, adeo intima enumerans, ut aliquando ex eadem diſciplina fuiſſe videatur, Ut etiam quædam particularia notemus, *Præcipue Paulum Petrumque laceravit, cæteroſque diſcipulos, tanquam fallaciæ ſeminatores; quos eoſdem tum rudes & indoctos fuiſſe teſtatus eſt, nam quoſdam eorum piſcatorio* (23) *officio quæſtum feciſſe. Ipſum autem Chriſtum affirmavit à Judæis fugatum, noningentorum hominum manu latrocinia feciſſe. Item cum facta ejus mirabilia deſtrueret, nec tamen negaret, voluit oſtendere Apollonium vel paria vel etiam majora feciſſe.* Reliqua igitur quæ de contrarietate Sacrarum Scripturarum, de Pauli Petrique diſſidio,& Apoſtolorum imperitia effutivit, ex Celſo excerpſerat, aut etiam ex Porphyrio, qui eadem, teſte Hieronymi *Proœmio Commentarii* in *Epiſtolam* ad Galatas, *in primo Operis ſui adverſum Chriſtianos libro,* copioſe tractaverat. Πρὸς μὲν γὰρ τὰ λοιπὰ τὰ ἐν τῷ Φιλαλήθει, οὐδὲν ἂν εἴη ἄτοπον ἐπὶ τοῦ παρόντος ἴσως, μὴ αὐτὰ ἴδια τυγχάνοντα, ἀλλὰ ἐξ ἑτέρων, οὐκ αὐτοῖς μόνον νοήμασιν, ἀλλὰ καὶ ῥήμασι, καὶ συλλαβαῖς, ἀπερισκέπτως ἐξῃρημένα. *Nam in reliquis, quæ in Philalethe continentur, non erit operæ pretium impræſentiarum commorari, cum ipſius propria non ſint, ſed ex aliorum ſcriptis, iiſdem non tantum ſententiis, ſed verbis etiam, atque ſyllabis, nimis impudenter ſublecta.* Euſebius igitur ea tantum in libris Hieroclis refutare aggreſſus eſt, quæ de Apollonio ſcripſerat, reliqua vero intacta prætermiſit, uti jampridem ab Origene in libris adverſus Celſum refutata, aut à ſeipſo in iis quæ contra Porphyrium meditabatur, propediem refellenda. Nullo igitur modo concedendum eſt Illuſt. Cardinali Baronio, *Euſebium omnes impudentis hominis conatus temerarios hoc Commentario infregiſſe,* cum minimam eorum partem attigiſſe ſe fateatur. Et omnino

(23) In Oxonienſi Lactantii editione repræſentatur, *piſcatorio artificio quæſtum feciſſe.* Idem.

notan-

notandum est Eusebii librum contra Hieroclem, pessime à Florentino Interprete versum, nec ut videtur hactenus satis intellectum, vix attigisse ea quæ ab Hierocle sunt profecta, neque comparationi Apollonii cum Christo inhærere; imo vero ab eo argumento prorsus abstinuisse, & Philostrati libros octo *de Vita Apollonii* tantum percurrere, & quicquid ei, tanquam Philosopho, tribuitur libenter concedere, quicquid ad eum supra mortalium sortem evehendum comparatum est, excutere, elevare, convellere.

Cæterum Hieroclem illum, de quo hæc diximus, tum ingenii acumine, tum ardore animi, cupidineque persequendi Christianos Diocletiano adeo placuisse probabile est, ut ex Judice Nicomediensi Præfectus Alexandriæ factus esse videatur. Certe Epiphanius de ejusdem temporis inaudita sævitia agens, hæc 68. sive *Meletianorum Hæresi* habet. Κυλλιανὸς μὲν ἦν ἔπαρχος τῆ Θηβαΐδος, Ἀλεξανδρείας δὲ Ἱεροκλῆς, *Præerat tum Thebaïdi Culeianus, Alexandriæ vero Hierocles.* Unde haud difficulter tandem adduci me patiar, ut cum Vossio credam hunc hostem Religionis nostræ Hyllarimensem Hieroclem fuisse. Sed ea lege, ut illa Stephani verba aliter mihi liceat interpretari, non ut ex Poeta, cum Simlero, neque ex Athleta, cum Vossio, sed ex Persecutore factus sit Philosophus: ἀπὸ ἀθλήσεων ἐπὶ φιλοσοφίαν ἀχθείς, inquit Stephanus, aut forte Hermolaus: ἆθλος autem & ἀθλήσεις creberrime dicuntur certamina illa, quæ Christiani cum Ethnicis inierunt, persecutionesque quas perpessi sunt. Unicum Eusebium nominabo hujus ipsius temporis calamitates persequentem. Τί χρὴ πολλὰ λέγειν, καὶ καινοτέρας ἐπὶ καινοτέραις τὰς ἀνὰ τὴν οἰκουμένην θεοπρεπῶν μαρτύρων (24) ἀθλήσεις περιπτύξασθαι; Quidni

(24) Huic Eusebii testimonio succinit Photius *column.* 300. *Edit. Rothomag.* Μάρτυς ἦν καὶ ὁ Πιέριος ἅμα τῷ ἀδελφῷ

igitur Hierocles, ἀπὸ τούτων τῶν ἀθλήσεων, (25) *ab hac ipsa persecutione*, tribunal reliquerit, præfecturam exuerit, præsertim Constantino Magno non tantum lethales illas flammas extinguente, sed veritatis lucem admittente? Quidni ad vitam philosophicam, & studia literarum, quibus etiam antea operam non vulgarem dedisse videtur, insperata rerum mutatione perculsus, se contulerit? Quæ si cui satis verisimilia videantur, huic certe non difficulter persuasero, eundem fuisse & Judicem & Philosophum nostrum; qui Epiphanio ἔπαρχος Ἀλεξανδρείας, Suidæ φιλόσοφος Ἀλεξανδρεύς. Atque hæc de libris duobus quos Judex scripsit, & Φιλαλήθεις nominavit: Reliqua vero, quæ jam Philosophiam professus edidit, recensеamus.

Inter Opera vero Philosophica, sive Judex, sive alius fuerit, primum jure merito locum sibi vindicat Ὑπόμνημα εἰς τὰ χρυσᾶ Πυθαγόρου ἔπη, *Commentarius in aurea Pythagoræ Carmina*, opus nunquam satis laudatum. Neque enim Carmina ista tantum interpretari, aut Grammaticorum instar Scholia conficere in animo habuit, sed omnia Pythagoricæ disciplinæ lineamenta brevi quasi tabula depingere. Ipsius verba proferam, quia meliora proferre non possum. Τοιαύτη τῶν Χρυσῶν Ἐπῶν (26) ἡ ἐξήγησις ἡμῖν γέγονε

Ἰσιδώρῳ τῶν ἀθληπικῶν ἀξιωθέντες στεφάνων. Nec aliter in Geoponicis p. 9. *edit. Cantab.* Οἱ πυγμαχοῦντες Μάρτυρες, τοῖς Παγανοῖς παραδοθέντες, ἤθλησαν. *Needham.*

(25) Hæc verborum Stephani interpretatio, quæ durior sane & longe petita videtur, Dacerio nequaquam arridet, qui in *vita Hieroclis* judicium Personianum his verbis perstringit. "Ce sçavant Anglois "ne s'est pas apperceu qu' ἀθλήσεις peut bien estre dit en "ce sens, par rapport a ceux "qui souffrent, & nullement "par rapport a ceux qui font "souffrir: car c'est le Martyr "qui combat, & le Juge ne "combat point. *Idem.*

(26) Hæc Hieroclis verba facile mihi persuaserint, eum non fuisse Philosophum nescio quo modo ex Judice, sive Persecutore, factum (durior enim hæc phrasis ἀπὸ ἀθλήσεων, ut jam dixi, interpretatio); sed instituto Philosophum, qui Scholæ Philosophicæ, Platonicæ sci-

περιέχουσα ἐν αὐτῇ Πυθαγορείων δογμάτων μετρίαν σύνοψιν· *Hæc est Aureorum Carminum explicatio noſtra, Pythagoricorum in ſe Dogmatum ſynopſin continens.* Proximum huic locum habeat præclarum illud Opus, περὶ Προνοίας καὶ Εἱμαρμένης, καὶ τῆς τοῦ ἐφ' ἡμῖν πρὸς τὴν θείαν οἰκειότητος συντάξεως, *De Providentia & Fato, Arbitriique noſtri cum divina gubernatione congruentia.* Erat autem totum Opus in ſeptem Libros diſtinctum, ἑπτὰ δὲ λόγοι αὐτοῦ ἐπιμελέστατοι τὴν σπουδήν, inquit Photius *Bibliothecæ* Codice 214. Quorum etiam Argumenta ibidem percurrit. Hunc à Voſſio prætermiſſum ſequatur, qui tanti illi eſt, Οἰκονομικὸς, *cujus particulæ*, inquit, *hæ erant; De amore fraterno, &, Quomodo utendum ſit cognatis, & ſimiles.* Voluit igitur Vir doctiſſimus ingens Volumen ab Hierocle in Oeconomicis factum, cujus partes eſſent illæ à Stobæo citatæ; Scilicet, Τίνα τρόπον θεοῖς χρηστέον, ſeu de *Uſu Deorum*; πῶς τῇ πατρίδι χρηστέον, ſive *quales in patriam eſſe debeamus*; πῶς χρηστέον γονεῦσι, ſive *quomodo erga parentes gerere nos oporteat*; πῶς συγγενέσι χρηστέον, *quomodo utendum cognatis*; περὶ τοῦ γάμου, id eſt, *de Nuptiis*; περὶ φιλαδελφίας, de *Amore Fraterno.* Ego vero aliter omnino ſentio, Οἰκονομικὸν ſcilicet fuiſſe majoris Operis Partem unam, eodem plane cum reliquis modo, in eodem cum iis volumine conjunctum. Neque enim veriſimile eſt Stobæum, cum reliquas particulas ad ca-

licet, præfuit, interque alia Veterum ſcripta, hæc Pythagoreorum Χρυσᾶ Ἔπη ἐξηγεῖτο, ſive Diſcipulis ſuis audientibus explicabat; noſtrumque adeo Cõmentarium nihil aliud eſſe, quàm Prælectiones in Schola recitatas, poſteaque in unum volumen compactas: Quas ipſe, uti etiam Maximus Tyrius, Λόγους, *Diſſertationes*, appellat p. 230. Ἔδει γὰρ——τὸ μέτρον τῶν Λόγων, ὅσον οἷόν τε, πρὸς τὸ [τῶν Ἐπῶν] ποιήσασθαι νέον.—Quo modo etiam Hierocles Platonis Gorgiam τοῖς ἑταίροις ἐξηγεῖτο, ut ſcribit apud Photium Damaſcius in *vita Iſidori*; quam ἐξήγησιν Theoſebius τὰς τῶν ἀκροατῶν ab ore ejus exceptam deſcripſit. Quidni autem & hæc Χρυσῶν Ἐπῶν ἐξήγησις eadem ratione in ſucceſſores ejus & vulgus dimanaret? *Needham.*

put ſuum retulerit, unam tantum ad Operis totius titulum referre voluiſſe. Præterea ea, quæ ex *Oeconomico* citat, ad rei familiaris adminiſtrationem proprie ſpectant, πρὸ πάντων γε περὶ τῶν ἔργων ὑφ' ὧν οἰκία συνέχεται, *ante omnia*, inquit *de operibus quibus res domeſtica continetur*. Partitur itaque officia ad familiam pertinentia inter patrem matremque familias; ruſtica, forenſia, & civilia viro, mulieri domeſtica negotia tribuens. Peculiaris igitur pars eſt Οἰκονομικὸς, ab officio erga Deos, patriam, parentes, fratres, cognatoſque diſtincta, unumque caput vel librum fortaſſe in Opere majori conſtituens: quod quidem ego Ἱεροκλέους φιλοσοφούμενα nominatum puto.

Etiam Hyllarimenſem ſignari ſuſpicor a Michaele Apoſtolio Centuria 8. *Prov.* 20. *ubi citatur* ἐν δευτέρῳ φιλοσοφουμένων περὶ τῶν φιλοσόφων, *Libro ſecundo de iis qui à Philoſophis in ſapientiæ ſtudio inſtituuntur*. Ita Voſſius, prorſus male; non enim ſunt οἱ φιλοσοφούμενοι de quibus Hierocles ſcripſit, ſed τὰ φιλοσοφούμενα, ut Demetrii Ixionis Ἐπιμηλογούμενα, quorum meminit Athenæus; neque περὶ τῶν φιλοσόφων legendum eſt, ſed περὶ, ut apud Etymologum & Suidam reperitur, unde Apoſtolius hauſit: neque περὶ φιλοσόφων pars tituli eſt, ſed tantum indicat Hieroclem *lib.* 2. φιλοσοφουμένων, dum de Philoſophis loqueretur, ea verba habuiſſe, quæ ſequuntur. Ita enim Suidas in Ἐμπεδίων· ἐχρήσατο δὲ τῇ λέξει Ἱεροκλῆς τε ὁ ἄλλοι, ἀντὶ τοῦ ἐμπεδίᾳ. (27) φησὶν ἐν β' φιλοσοφουμένων περὶ τῶν φιλοσόφων· τίς ἡ

(27.) Ad Clariſſimi Epiſcopi verba, quæ mox habet de Origenis φιλοσοφουμένοις, non ſatis attendiſſe videtur Doctiſſ. Suidæ editor Kuſterus, cum hæc annotaverit ad hunc Suidæ Locum. Φησὶν &c.] *Quis? An Hierocles, cujus proxime ante facta eſt mentio? An vero Origenes, qui ſcripſerat Librum* φιλοσοφουμένων, *qui MS. ſervatur in Bibliotheca Florentina? Sic exiſtimat Pearſonius. Sed mihi de auctore hujus fragmenti nihil explorati eſſe fateor.* Nè minima quidem ſuſpicio videtur inſediſſe Pearſoni animo hæc deſumpta eſſe ex Origene, quippe ejus mentionem obiter tantum facit, ut qui eundem Operi præfixerit titulum, quem Hierocles ſuo: Imo Fragmentum iſtud diſerte Hierocli inferius tribuit. *Needham.*

αὐτῷ

αὐτῶν ἐχὶ τὴ ἔγημε, τὴ παῖδας ἀνείλατο ϵ̓ ἐσίας ἐπιμελήθη, μηδενὸς ἐμποδὼν ὄντος. Apud Apoſtolium pro αὐτῶν perperam ſcribitur αὐτὴν, quod Pantinum in errorem duxit plane jocularem. Suidæ igitur verba, ut & Etymologi, ſic accipienda ſentio. Utitur hac voce ἐμποδὼν Hierocles cum aliis loco ἐμποδίως· ut cum *lib.* 2. φιλοσοφεμένων, in hunc modum de Philoſophis loquitur: *Quis enim eorum non uxorem duxit, liberoſque ſuſcepit, & rei curam geſſit, quoties nihil impedimento eſſet?* Reliqua quæ apud Suidam ſequuntur, & cum his, nullo alio Autore nominato, nulla occaſione interpoſita cohærere fortaſſe videantur, omnino ab hoc fragmento Hieroclis removenda ſunt, autorique ſuo reſtituenda. Poſt illa ſcilicet Philoſophi noſtri μηδενὸς ἐμποδὼν ὄντος, ſequitur apud Suidam, ἐπὶ ὁ οὐκ εἰδὼς ϵ̓ εἰδότος οὐ οὐκ εἰδόσιν, ὡς εἶπε Πλάτων, πιθανότερος ἰσάζει. Φενακιστὴς Ἴλλους μεμυελομνημένη τραυλίᾳ λογώτερον πάντων ἔκλινε παιδευτῶν τ̃ Κωνσταντίνε· διὸ ϵ̓ πολλῶ αὐτ̃ δίδωσι παραμυθίαν οὐ τ̃ δημοσίων.

Ut ingenue fatear, hunc locum non ſatis intelligo, inquit Æmilius Portus, qui Suidam adeo infeliciter tranſtulit, maculiſque plurimis aut affectum invenit, aut affecit. Neque ſatis ei fuit non intellexiſſe, inſuper emendatione corrupit, nam pro τ̃ Κωνσταντίνε legit τῶν, atque ita Imperatorem nobis pro Urbe dedit, & tempora Conſtantini cum regno Zenonis pariter confudit. Impoſuit illi vocabulum Ἴλλους, quod nomen viri fuiſſe ignoravit, inde reliqua plane tenebris involuta ut viderentur neceſſe fuit. At Ἴλλους vel Ἴλλος Græcis, Hyllus aut Illus Latinis dictus, ſub Zenone vixit, eique familiaris admodum fuit. Suidas ipſe, Ἴλλος, ὄνομα κύριον, ὃς ἦν μάγος Ζήνωνος. At Zenoni operam in arte magica præſtitiſſe, aut omnino magum fuiſſe Illum non memini. Imo errorem ex ſcripturæ compendio natum pro certo habeo: ſcripſit aut Suidas, aut Librarius, μαγ vel brevius, ut in MS. codice Manuelis

nuelis Moschopuli expressum vidi, μ: hoc qui se-
quebantur μάγ effecere, cum μάγιστ abbreviatu-
râ illâ intelligeretur. Victori in Chronico *Hyllus*
Patritius, & simpliciter *Patritius* nominatur: at
Marcellino *Illus natione Isaurus* signanter *dignitate*
Magister Officiorum dicitur: Et Joannes Antioche-
nus,(†)nondum editus,Καὶ ἐγένετο ὁ Ἴλλος συγκλητικὸς,
ὑπατ, καὶ μάγιστ, ϵ πατρίκι. Non igitur magus
sed Μάγιστ Zenoni Illus fuit. De hoc igitur Illo Patri-
tio & Magistro intelligenda sunt ista apud Suidam
quæ ex voce ἐμποδὼν citavimus: neque vero Hieroclis
nostri Fragmento adjungenda, cum sint sine dubio
hausta ex Damascii libro *de vita Isidori* (toties in colle-
ctaneis illis exscripto) ut patet ex narratione ipsius
Suidæ in Παμπρέπι, & iis quæ in Excerptis a
Photio in *Bibliotheca* conservatis etiamnum exstant.
Fragmentum igitur prius Hieroclis fuit, idque o-
pinor ex librorum aliquo quos φιλοσοφούμενα nomina-
vit, qualem etiam titulum Origenes, qui eidem
Scholæ aliquando præfuit, usurpavit; & latent ejus
(28) φιλοσοφέμενα adhuc in Bibliotheca Florentina

(†)Frodiit *Oxonii* A. D. 1691.

(28.) De hoc opere Origeni adscripto quid aliud proferam, quam Celeberrimi Huetii censuram in *Origenianis* pag. 277. C. "Falso (*inquit Vir summus*) "præscribit sibi nomen Origenis libellus quidam, qui Philosophorum sectas ac dogmata recenset, & Ὠριγένους φιλοσοφέμενα solet appellari. Primus autem hic est liber grandioris operis, quo Hæreses omnes confutandas Auctor sibi proposuerat, quod ex Dogmatis philosophorum Hæreseon pestes fere profectæ sint; hisque convellendis utilis fit illorum confutatio. "Larvatæ huic scriptioni pa-
"lonam detrahunt vel ver-
"isthæc quæ exstant in Proœ-
"mio: Τοῦτο ὃ ἕτερ οὐκ
λέγξῃ, ἢ τὸ εὐ Ἐκκλησίᾳ πα
δοθὲν ἅγιον πνεῦμα, ὃ τυχ
γοντες πρότερον οἱ ἀπόστολοι μ
τίδοσαν τοῖς ὀρθῶς πεπιστευκό
ὧν ἡμεῖς Δεύτεροι τυγχάνοντ
τ αὐτῆς χάριτος μετέχοντ
ἀρχιερατίας τε καὶ διδασκαλία
καὶ φρουροὶ τ Ἐκκλησίας λελογι
μένοι, οὐκ ὀφθαλμῷ νυστά
μεν. *Hæc autem non alia*
coarguet, quam traditus in E
clesia Spiritus Sanctus; quemcu
primitus accepissent Apostoli,
communicabant qui recte de D
sentiebant: quorum Nos cu
judici

judicio Viri doctiſſimi Lucæ Holſtenii digniſſima quæ edantur. Utrum inter hæc περὶ δικαιοσυνης tractaverit, aut omnino de *Juſtitia* unquam ſcripſerit, neſcio: ſemel enim Stobæo citatur ſub Ἱεροκλέους, ſæpius ſub Ἱεροκλ., nomine. Et fieri poteſt, ut ab Hierace Alexandrino potius illa ſcripta ſint, quem Ammonio æqualem tradit apud Photium (29) Damaſcius. Reſtant Ἱεροκλέους φιλοσόφου Ἀστεῖα, *Hieroclis Philoſophi Facetiæ*; quæ an Noſtri ſint ipſe qui edidit dubitavit, & videntur ſane eſſe alicujus Hieroclis junioris.

Præter hæc, concinnavit etiam Hierocles in Platonis *Gorgiam* Commentarium, non manu ſua ſcriptum, ſed ab ore ejus à diſcipulo exceptum: de quo memorabile eſt quod narrat apud Photium Damaſcius. Οὗτος (Ἱεροκλῆς) ποτὲ τὸν Πλάτωνος Γοργίαν τοῖς ἐπιλοίποις ἐξηγεῖτο· τις δέ τις τῶν ἀκροατῶν θεοσεβὴς ἀπεγράψατο τὴν ἐξήγησιν. Πάλιν δή, οἷα εἰκὸς, ἐκ δευτέρου τὸν Ἱεροκλέους εἰς τὸν Γοργίαν καταβαλλομένου, μετά τινα χρόνον, τὴν ἐξήγησιν αὐτὸς ταύτην ἀπεγράψατο, καὶ ἀντιπαραβαλὼν τὰ πρότερα τοῖς ὕστερα, εὗρεν οὐδὲν τῶν αὐτῶν, ὡς ἔπος εἰπεῖν· ἑκάτερα δὲ ὅμως, ὁ μὲν παρέλαβεν ἀκούσας, τοῦ Πλάτωνος ἐχόμενα, καθόσον οἷόν τε, προαιρέσεως. Τοῦτο μὲν ἓν ἐπιδείκνυσι τοῦ ἀνδρὸς πλῆθος ἦν ἄρα τὸ τῶν φρενῶν πέλαγος. *Hierocles hic aliquando Platonis Gorgiam auditoribus explicabat: quem quidam ex auditoribus ſuis ſtenographis exceptum publicavit. Poſtea cum Hierocles iterum Gorgiam explicaret, ipſe quoque ſtenographis exceptum publicavit. Quæ cum inter ſe contulit, nihil omnino diſcrepare deprehendit, ſed utraque ſimilia fuiſſe, quæ ille ab auditoribus acceperat, & quæ ipſe poſtea ſcripſerat, quantum fieri poteſt, ut ſententiæ ejuſdem ſcripta inter ſe conveniant. Hoc unum ex his ejus ingenii fœcunditatem declarat.*

ſucceſſores ſimus, & ejuſdem gratiæ participes, necnon Epiſcopatus, & magiſterii, & cuſtodes Eccleſiæ reputati, non oculis per ſocordiam dormitabimus. At "qui nec Eccleſiæ cuſtos Ori"genes, nec Epiſcopus fuit. "Epiſcopus autem fuit Epi"phanius, & librum ſcripſit de "Hæreſibus: unde non inanis "conjectura ſumitur, hoc o"pus ad ipſum eſſe referen"dum.„ Iſtud Huetii argumentum enervare conatur Jacobus Gronovius, qui primus hæc φιλοσοφούμενα è *Codice Mediceo* in lucem protruſit in *Tomo* 2. *Theſauri Antiquitatum Græcarum.* Galeus autem noſtras in *Notis* ad Hermiam *pag.* 213. *edit. Oxon.* Aëtium libelli hujus auctorem eſſe contendit, de quo Theodoritus *Therapeut.* lib. 2, 4, 5. & Jonſius pag. 318. Sed horum omnium ſententias perſtringit Doctiſſ. Jo. Chriſtophorus Wolfius, qui librum iſtum iterum in lucem dedit *Hamburgi*, A.D. 1706. *Needh.*

(29.) Damaſcius, Philoſophus Stoïcus (teſte Suida) patria Syrus, ex urbe Damaſco oriundus, Marini, ſucceſſoris Procli in Schola Athenienſi, diſcipulus fuit (teſte Photio) & floruit ſub Juſtiniano Primo ſive Magno, circa *A. C.* 540. Scripſit Hiſtoriam Philoſophicam, cujus pars videtur fuiſſe Vita Iſidori, ex qua longiora excerpta (quæ infra citantur) apud Photium leguntur. *Idem.*

do Platonis Gorgiam ſociis explicabat. Unus vero auditorum, Theoſebius, explicationem deſcripſit. Iterum vero, ut par erat, cum Hierocles poſt aliquod tempus ſecundo interpretaretur, idem etiam hanc explicationem deſcripſit, & collatis prioribus cum ſecundis, in nullo, ut ita dicam, eadem invenit: utraque tamen, quod vix auditu credibile eſt, Platonis, quoad ejus fieri poterat, inſtitutum continebant. Hinc colligitur quanta in illo viro fuerit ingenii copia. Ita à ſcriptis ad dictata pervenimus, & nequid videamur omittere, age ab illis ad Dicta veniamus. Tradidit itaque idem Theoſebius Hieroclis diſcipulus apud Suidam, vel potius Damaſcium, eum ἐξηγούμενον (non *inter narrandum*, ut Curterius & Portus, ſed *dum* Platonem *explicaret*) aliquando dixiſſe, κύβοις ἐοικέναι τὰς Σωκράτους λόγους· ἁπλῶς γὰρ εἶναι παντα χοῦ, ὅπη ἂν πέσωσι. *Socratis* ſcilicet *ſermones teſſeris eſſe ſimiles: ſtare enim ſemper erectos, quacunque cadant.* Rurſus, cum Byzantii in judicium adductus plagis cæſus eſſet, mananti ex corpore lacerato ſanguine judicem aſperſit, ſimulque illud Ulyſſis apud Homerum uſurpavit,

(30) Κύκλωψ, τῷ, πίε οἶνον, ἐπεὶ φάγες ἀνθρώμεα κρέα.

Hæc habui quæ de Philoſophi noſtri Scriptis dictiſque traderem; qualia vero ea ſint, aut quanti inter eruditos æſtimanda, non aliunde melius quam à Criticorum veterum judicio cognoſcere poterimus. Primum itaque legimus apud Suidam, & paulo integrius apud Photium, aut Damaſcii, aut alterius Philoſophi, certe à Damaſcio traditam, hanc de Hierocle noſtro ſententiam: ὅτι ὁ Ἱεροκλῆς, ὁ τὰς ἐν Ἀλεξανδρείᾳ Ἀθηναίδας ὑψηλοφροσύνῃ καὶ μεγαλοπρεπείᾳ κοσμήσας, μὴ δὲ σεμνὸς καὶ μεγαλοπρεπὴς εὕρεσι τὴν Ἀθήναιαν εἰς ὑπερβολὴν ἦν, ἐξ Ἀθηναίων εὐγλωττίᾳ καὶ εὐπορίᾳ τῶν καλλίστων ὀνομάτων καὶ ῥημάτων κατέπληττε παντα χοῦ τοὺς ἀκροωμένους, πρὸς τῷ Πλάτωνι ἀμιλλώμενος ἀεὶ καλλιῤῥημοσύνῃ καὶ πολύνοιαν. *Sciendum quod Hierocles, qui Scholam Alexandrinam ſublimitate & magni-*

(30.) In *Odyſſea* I. vſ. 345.

magnitudine animi ornavit, præter magnificentiam venerandam (& conſtantiam, Suidas enim & alii codices apud Photium pro σεμνῷ exhibent ἀτρέπτῳ) *etiam ingenii ubertate admodum affluebat; & cum linguæ præſtantiâ, pulcherrimorumque nominum & verborum facilitate ac copiâ excelleret, omnes ubique auditores in ſui admirationem rapiebat, tam orationis venuſtate, quam ſententiarum varietate, cum Platone ſemper contendens.* Quo Philoſophi noſtri encomio quid uberius? Quid luculentius? Et tamen Suidas poſt Operum enumerationem hæc ſtatim ſubjungit: ἐν οἷς φαίνεται ὁ ἀνὴρ τῷ μὲν ζωῷ ὑψηλόφρων, τῷ δὲ γνώσει οὐκ ἀκριβής. Ac ſi vita ſublime aliquid ſpirâſſet, ſcientia nihil accuratum. Ne hæc Hierocli noſtro labes adhæreſceret, Curterius particulum οὐκ è Suida tollit; & cum vitæ ſublimis, tum ſcientiæ accuratæ, Philoſophum Latine exhibet. Cæterum non vidit ille, in Græcis autoribus corrigendis minime felix, verba hæc Damaſcii eſſe, non Suidæ, qui *Vitæ Iſidori* partem maximam in *Collectanea* ſua transtulit. Id enim ſi vidiſſet, negationem nunquam ſuſtuliſſet, aut eâ injuriam nomini Hieroclis factam putaſſet. Jamdudum enim obſervavit Photius, Damaſcium in eo opere, quotquot verbis extollit, & aut ob doctrinæ excellentiam, aut ob ingenii ſolertiam, ſupra humanam conditionem, ut plane divinos celebrat, horum ſe judicem conſtituere, nullum non perſtringere, in ſingulis etiam aliquid eorum, propter quæ prius laudaverat, deſiderare, ipſi Iſidoro haud parcere. Vel hinc liquet iſta etiam apud Suidam in Ἰσίδωρος, τῷ ζωὴν μὲν ἱερὸν φιλόσοφος· τὰ δὲ ἄλλα ἐπιστήμων ὁ διεξητασμένος, ex eodem Damaſcio pariter petita eſſe, & cum iis quæ de Hierocle dixerat plane conſentire, adeoque negationis particulam, è Suida per Curterium ſublatam, omnino reſtituendam videri. Neque vero exiſtimationi Autoris noſtri quicquam officere putemus, quod minus ab Eo laudetur, qui omnes etiam quos laudat pariter vituperat.

Fateor

Fateor equidem alicubi, aut à Damaſcio aut Iſidoro, Hieroclem in ordinem Philoſophorum medium eſſe redactum: nam cum Pythagoram & Platonem divinos appellet, Ariſtotelem vero & Chryſippum deprimat; his verbis de Autore noſtro ſententiam fert. Τῶν δ νεωτέρων Ἱεροκλέα π, κὴ εἴ τις ὅμοιος, οὐδὲν μᾶλλον ἐλλείποντας εἰς τὸ ἀνθρωπίνῳ παρασκευῇ, τῆς δ μακαρίας νοημάτων πολλαχῆ πολλῶν ἐνδεεῖς ἡγουμένους, φησίν. *Ex Philoſophis junioribus Hieroclem, & ei ſimiles, quod ad humanum apparatum attinet, nullibi deficere, at beatorum divinorumque conceptuum utplurimum expertes eſſe, ait.* Atque hæc de Hieroclis Philoſophia: de Stylo, omni exceptione majus eſt Photii Græcorum Patriarcharum longe doctiſſimi judicium. Ἔστι δ ἡ φράσις τῷ ἀνδρὶ σαφὴς μὲ κὴ καθαρὰ, κὴ ἁρμοδία φιλοσόφοις πράγμασι· ὐ μὴν γε τοῖς κεκαλλωπισμένοις κὴ ὡραϊτοῖς ἐξωραΐζομένη χρώμασί π ἐκ ποικίλμασι τ ῥητορείας: *Eſt autem phraſis Hierocli aperta atque pura, & rebus philoſophicis apta; at non ſupervacuis pulchriſque coloribus, & Rhetorices variis pigmentis, decorata.* Qua & ſobria & accurata Viri ſummi ſententia contenti, huic de Autore diſſertationi finem imponimus, de Opere poſtea dicturi.

Principem in hac ſecundi Voluminis mantiſſa locum tenent Fragmenta *de Fato*, *Providentia*, & *Libero Arbitrio:* eaque bis Græce, ter Latine exhibita. Ad Græca quod attinet; primo loco poſita ſunt (31) ea quæ Federicus Morellus Lutetiæ è Bibliothecæ Mediceæ penu eruta anno MDXCVII edidit; quæ cum Epitomen Hieroclis continere aliquis ſuſpicetur, mihi tamen nihil aliud eſſe, quam ex Excerptis Photii iterum excerpta, & quaſi in corpus redacta, videntur. Id vero ut oſtendam, primo ſciendum, Septem de hac ipſa re Libros ab Hierocle fuiſſe conſcriptos, quorum argumenta nobis breviter Photius tradidit; at Fragmenta ex tribus

(31) Vide ſupra *Notam tertiam.*

tantum

tantum, ut tituli præ ſe ferunt, excerpſit. Deinde etiam obſervo Epitomatorem Morellianum nihil prorſus in ſe continere, ne unam quidem ſententiam attigiſſe, quæ non integra in Photianis exſtet. Præterea, idem utriuſque Fragmenti ſcopus in ipſa fronte iiſdem verbis propoſitus, iiſque eadem menda laborantibus. Ἡ δ' ἐπαγγελία τ̃ς παρόσης σκέψεως περὶ τοῦ τοιούτου ἐστὶ διαλαβεῖν τῇ Πλάτωνος δόξῃ ὁ Ἀριστοτέλης συνδιαπλέκων. Si interpretes conſulueris, neſcies quid legerint, ita ſententiam aliter aliterque unuſquiſque concepit & expreſſit. Ego apud Photium primo (†) συνδιαπλέμμα ſcriptum puto, & Librarii vitio α in ω verſum, quod perquam uſitatum eſt, à Morelliano autem Excerptore mendam etiam cum ſententia eſſe tranſcriptam. Plane ut paulo poſt, cum in aliquibus Photii codicibus, ἀλλ' ἀγένητε ὕλης συνεργία, in aliis ἀλλὰ γενητῆς, vel γενήτε, ſcriberetur; Excerptor ille poſterior ἀλλὰ γενήτε expreſſit, ita-que Morellum & Grotium in ſententiam plane alienam induxit, qui *materiam generatam* ſive *genitam* nobis exhibent, cum omnia quæ ſequuntur plane ἀγένητον ſeu *ingeneratam materiam* poſtulant. Utcunque ſit, Excerptorem à Morello editum Hieroclis *de Providentia* libros nunquam vidiſſe, ſed è Photii *Bibliotheca* omnia tranſcripſiſſe, perſuaſiſſimum habeo. Ea autem quæ ita tranſcripſit, quia non eadem ſerie ordineque apud Photium extent, quo quæque loco reperiri poſſint, indicare non gravabor.

Principium itaque *Morellianorum* inter *Photiana* ad finem *p.* 36. omiſſa ſcilicet Hieroclis *Præfatione*, reperiuntur: deinde quæ poſt medium *p.* 6. iterum quaſi incipere videntur, in ſecundis Photii excerptis *p.* 48. occurrunt. At *p.* 10. quæ poſt λογιζομένῳ φανήσεται ſequuntur, longo intervallo *pag.* 66. comparent. Quæ vero 12. *lin.* 2. ſe offerunt, ad 54. medium lectorem reducent. *Pag.* 14. hæc verba, ταύτῃ τοι καὶ Πλάτων, ad 66.

(†) De hac Emendatione vide *Notam ſecundam* ad *pag.* 236.

iterum

iterum mittunt. Poſt ἀλγεινῆς ἱεροπρεπείας *pag.* 16. ad 74. relegamur: & à fine 18. poſt τῶν ἡμετέρων διάνοιαν, ad finem pene 78. mittimur. Ubi pluſculis interceptis Excerptor progreditur, donec 22. initio tribus lineis ex 56. petitis, iterum procedit, tandemque *Photianis* ad finem plane perductis, poſt medium 24. ad 56. redit, unde pauciſſima prætergreſſus in medio 64. finit. Denique Appendix ipſa ex *pag.* 70. deſumpta eſt; quam cum *Corollarium parum huic operi congruens* appellet Morellus, oſtendit ſe non intellexiſſe, hæc ex fine Secundi libri petita eſſe, quo Opiniones Platonicas ex ipſius Platonis Operibus collegit, expreſſit. Hæc nobis laborem pepererunt hoc uno nomine haud plane ſupervacaneum, quod aliis eandem non creabunt poſtea moleſtiam. Atque hinc tandem clare perſpicimus quis ſcopus, quæ mens Epitomatoris fuerit. Nam cum Hierocles ſeptem libros de *Fato*, *Providentia*, & *Libero Arbitrio* edidiſſet, Photius autem ex tribus tantum prioribus excerpta in *Myriobiblon* retuliſſet, in quorum *primo* ſententia Hieroclis expreſſa eſt, in *ſecundo* Platonis autoritas petita, in *tertio* autem objectiones refellebantur; Excerptor Morellianus ex *ſecundo tertioque* ea quæ ad *primi* argumentum pertinere videbantur revocavit, ut univerſam Hieroclis *de Fato* & annexis doctrinam in unum quaſi corpus redactam exhiberet.

Quoties autem verba ipſa ex Photio non tranſcribit, toties ſuſpectum habere Epitomatoris judicium oportet. Ecce enim non procul ab initio de Ammonio nonnulla locutus, ſtatim ſubjungit, ὃς πλωτῖνός τε καὶ Ὠριγένης, ὅπερ τε Πορφύριός τε καὶ Ἰάμβλιχος, μαθηταὶ γεγόνασιν. Ergo tam Porphyrius & Iamblichus, quam Plotinus & Origenes, Ammonii diſcipuli fuere. At quis neſcit Iamblichum Porphyrii, Porphyrium Plotini diſcipulum fuiſſe, neutrum Ammonii? Fateor equidem Eunapium Origenem Porphyrii condiſci-

discipulum facere, idque ipsius Porphyrii autoritate fretum. Συμφοιτηταὶ μέν ἐν, ὡς αὐτὸς ἀναγράφει, κρείττονές τινες ὑπῆρχον, Ὠριγένης τε ὁ Ἀμμωνίου καὶ Ἀκυλῖνος.

Sed potest esse error in nomine Origenis, ut videtur esse in altero Aquilini. Forte enim non Ἀκυλῖνος, sed duabus literis prioribus leviter mutatis Παυλῖνος, scriptum fuit; quippe meminit Paulini cujusdam Plotini discipuli Porphyrius, quem Amelius μίκκαλον appellavit; Aquilini vero mentionem facit, tanquam ex Philosophia hæretici, & inter Gnosticos à Plotino refutati. Utcunque se res habeat, (32) Origenes Porphyrii condiscipulus es-

(32) Hic injuria vapulat Eunapius à Celeberrimo Episcopo, dum non satis advertebat (quod tamen ei postea in mentem veniisse video) præter Origenem Christianum, cognomento Adamantium, alium fuisse Origenem, Philosophum Gentilem, qui Ammonium primo Alexandriæ cum Herennio & Plotino audivit, teste Porphyrio in *vita Plotini*, & postea Romæ Plotinum cum Porphyrio, teste ipso Porphyrio apud Eunapium loco jam allato, & in *vita Plotini*; Tantæ eruditionis & tam subacti judicii virum, ut eo in Plotini prælegentis schola viso, Plotinus derepente erubuerit, cathedramque Origeni obtulerit; quo renuente, pauca tantum præfatus prælectionem clausit. Baronius quidem in *Annalibus Ecclesiasticis*, & Lucas Holstenius in 2do & sexto Capp. *de Vita Scriptisque Porphyrii*, hunc Origenem unum eundemque esse cum Origene Adamantio crediderunt. Unde Lucas Holstenius (pariter ac Pearsonus) miratur Eunapium facere Origenem condiscipulum Porphyrii, multo inferioris ætate; quem Porphyrius ait se admodum puerum noviisse quidem, non Alexandriæ forsan, sed Tyri, unde oriundus erat, & ubi Origenes diu commoratus est. Adeo ut mirari desiissent Holstenius & Clariss. Episcopus, modo animadvertissent Eunapium vocare Gentilem hunc Origenem, non Adamantium, Porphyrii συμφοιτητὴν *condiscipulum*, idque non sub Ammonio Alexandriæ, sed Plotino Romæ docente. Ad hæc autem confirmanda unum aut alterum sufficiat argumentum, quæ à Valesio etiam observata video. Primum ducitur ex testimonio Longini Philosophi apud Porphyrium *de Vita Plotini*, qui in Libro περὶ τέλους tradidit hunc Origenem nihil scripsisse, præter libellum de Dæmonibus, & alium sub Gallieno Librum, cujus erat argumentum probare ὅτι μόνος ποιητὴς ὁ Βασιλεύς. Quis autem hæc de Origene Adamantio dicta esse credat, quem constat se

se nullo modo potuit, qui Plotini jam senescentis primo factus est discipulus: Origenem autem Plotino annis viginti seniorem fuisse constat. Teste enim Porphyrio, in vita Præceptoris sui, decimo Gallieni Imperatoris anno quinquagesimum nonum circiter ætatis annum agebat Plotinus. At Origenes *vixit usque ad Gallum & Volusianum*, id est, *usque ad sexagesimum nonum ætatis suæ annum*: ut Hieronymus in *Catalogo* testatur. Quo minus mirum est, viso Origene in Schola inter Auditores apparente, Plotinum derepente erubuisse, & post pauca verba clausisse Lectionem. Qualem igitur Eunapius condiscipulum Porphyrio adjunxit virum! & Præceptori, quem summe coluit, venerandum, & ipso Porphyrio quinquaginta annis seniorem, ut ipse apud Vincentium Lirinensem fatetur; *excitum se fama ipsius* (33) *Alexandriam fere puerum perre-*

πολυγραφώτατον fuisse, ex indicibus ejus Librorum ab Eusebio conscriptis, & fama, eum sena librorum millia exarasse: imo ex ipsius Porphyrii confessione, qui apud Eusebium fatetur eum celeberrimum fuisse propter scripta quæ posteris reliquit? Alterum argumentum petatur ex istis Porphyrii verbis in *Vita Plotini*, quibus indicat Origenem scripsisse librum sub Gallieno, in laudem Imperatoris istius, ut poeticam ejus facultatem prædicaret (ut recte observat Clariss. Valesius) non ut *Regem solum effectorem esse probaret*, ut absurde vertit Marsilius Ficinus. Fuit enim Gallienus poeticæ deditus; extantque aliquot ejus versus nuptiales inter *Fragmenta* Petronii Arbitri. Quòd si verum est hunc Origenem scripsisse sub Gallieno, ab Origene Adamantio necessario distinguendus est, quippe qui ad Gallieni tempora minime pervenerit, cum diem ultimum clauserit Gallo & Volusiano imperantibus *A. C.* 252. ut Valesius ex Baronio, vel saltem primo Valeriani anno, scilicet *A. C.* 254. ut doctissimus Gul. Caveus asserit in *Vita Origenis* pag. 232. Denique; Origenem Adamantium sibi valde adolescenti aliquando cognitum fuisse tradit Porphyrius; quod profecto non dixisset, si diuturna sibi cum illo & constans intercessisset necessitudo. *Needham.*

(33) Non immerito vapulat Vincentius à Valesio & Pearsono in *Vindiciis Ignatianis*, quod ex Eusebii verbis male intellectis Porphyrium Origeni Adamantio discipulum dederit: Eusebius quidem ait Porphyrium scripsisse se Origeni ἱστορίαν τινὰ ὅτι ἐπὶ σύντονχρόνου, atqui (ut

xisse, ibique eum vidisse jam senem. Nullo igitur modo Ammonii discipulus Porphyrius fuit, multo minus Iamblichus, Porphyrii auditor: & Excerptorem Morellianum in hunc errorem duxit cum incuria festinatio. Cum enim Photius inter Ammonii γνωρίμους Plotinum & Origenem nominasset, ac postea ad eorum successores enumerandos progressus esset, inter quos Porphyrium, Iamblichum, & tandem (34) Plutarchum Athenienſem collocat; Excerptor discipulorum successores, nulla distinctione adhibita, Ammonii auditores facit. Quod ideo notatu non indignum judicavimus, ut inde *Morelliana* ex *Photianis* emendanda moneremus; quæ quisquis diligenter contulerit, næ ille conjecturis emendationibusque Morelli ad marginem collocatis, semper incertis, plerumque falsis, non indigebit. Nam quod statim ab initio operis pro σεσωναθέντας, σεσωναρθέντας legi vult, vocem prorsus alienam restituit, & à Photio ex ipso Hierocle sine dubio transcriptam rejicit: imo plane fugit eum Grotiumque ratio, cum σφᾶς αὐτὸὺς σεσωναθέντας, *seipsos tantum consuluisse* interpretati sunt. Ita *pag.* 4. pro ταῖς ὁμοίαις, conjunctione addita, καὶ ταῖς ὁμοίαις scribens, leviſſima correctione sententiam authoris fœdissime corrupit, non nisi ex Photio sanandam, qui ostendit non conjunctionem καὶ, sed verbum ὑπερβάλλει, defuisse. *Pag.* 8. Πάντας πε τ ἀταξίας αὐτῆς ἀγχυνησίᾳ τ ἑαυτῶν φύσεως κειμένης, *Cum etiam quod inordinatum erat in eorum natura, ortum nullum habuisset.* Ita Morellus. Quæ qui-

Valesius optime ad locum) Porphyrius non dicit Origenem à se visum Alexandriæ jam senem. Equidem libentius crediderim (*inquit*) Origenem à Porphyrio adhuc puero visum esse in urbe Tyro, in qua Origenes relicta Alexandria diutissime commoratus est. Fuit enim Porphyrius patria Tyrius, ejusque adolescentia in ea tempora incidit, quibus Origenes Tyri morabatur. Senem autem illum Alexandriæ videre quomodo potuit Porphyrius, cum eo tempore, quo ex Alexandria discessit Origenes, nondum quinquagesimum ætatis annum attigisset? *Needham.*

(34) De celeberrimo isto Philosopho vide quæ Nos in *Præfatione*, & *Notam primam* ad *p.* 246.

dem

dem nihili sunt; neque tamen meliora attulit Grotius. Ex Photio itaque emendanda, & legendum, πάντως πᾶ τῆ εὐταξίας αὐτοῖς ἐν τῇ ἀϊδιότητι τῆ ἑαυτῶν φύσεως κεκοινώνηκε. Mox etiam pro κακὸν τὸ μεταπεπτώκυιαν, ex eodem substituendum τῷ μεταπεπτωκέναι. Neque ferendus est Andreas Schottus, qui in Græco exemplari emendationem vidit, in versione sua mendam retinuit. Nihilo enim melius, quam aut Morellus aut Grotius, vertit, *Quod autem præter naturam efficitur, vitiatur.* Cum & verba ipsa, & ea quibuscum cohærent, hunc sensum postulent: *Contra naturam vero affici, malum est ei quod mutatur.* Rursus paulo post, (est enim hic locus admodum obscurus, neque Interpretum Triumviratui intellectus) pro ἐπὶ τὸ μὴ δυνατὸν, legendum ἐπὶ τῷ, quod aliud est: novum scilicet argumentum, præter iniquum & injustum, etiam ab impossibili deductum. *Pagina* autem 12. locus insignis est, qui & emendationem nostram & explicationem efflagitat. Τὸ δὲ τελεῖον, ὡς ἔχαβεν τῶν θείων γενῶν, ἐ μόνον τὸ ὁπωσδὴν τρέπεσθαι τῆ ὑπεροχῆς τῶν ἀϊδίων ὑπέβη, ἀλλὰ καὶ τὸ ποτὲ κακύνεσθαι τῶν αἰθερίων ἀξίαν ὑπέσχη. Pro τὸ, bis legendum suspicatur Morellus τῷ, & quidem rectissime, licet Photii *Codices* non agnoscant; sed interim non vidit vocem ἀξίαν esse vitiosam: moneo itaque ex Photio legendum, τῆ τῶν αἰθερίων ἀξίας ὑπέσχη. Mira sunt quæ hinc interpretes excudunt, & ab Hieroclis sententia prorsus aliena, quæ in hunc modum, admissa utrâque correctione, reformanda intelligendaque censeo. Cum tria eorum quæ intelligentia prædita sunt, (non *quæ intelligentiam movent*, ut perperam Morellus & Grotius) genera sint, quorum primum, sine ulla sui commutatione, indesinenter divinæ similitudinis particeps est, quale est cœlestium genus; secundum vero non immutabiliter impartibiliterve eandem similitudinem sortitur, sine peccati tamen vitiique labe paternis legibus obtemperat, quale ætheriorum

genus

genus est: tertium ab utroque distinctum est, nam *eo quod aliquo modo mutetur, infra eminentiam cœlestium descendit; eo vero quod etiam aliquando vivetur, infra ætheriorum dignitatem subsidet.* Hæc sunt Pythagoricæ doctrinæ, hæc Scholæ Platonicæ, consentanea. Hierocles ipse ad *Aurea Carmina*, cœlestes illos, velut θεοὺς εἰκόνας ἀπαθεῖς καὶ ἀκακύντους, animos autem hominum, uti τρεπτὰς δὲ ἐμπαθεῖς τῇ εἰς κακίαν ὑποφορᾷ, describit; inter utrosque vero medium genus ita depingit, ut simul nostra illustret atque confirmet. Τὰς μὲν ἀεὶ γινώσκειν ἀναβέβηκε τὰ ἀνθρώπινα γένη· τὰς δὲ μὴ ἀτρέπτως, μηδὲ ὡσαύτως (35) γινώσκειν, ὑποβέβηκε δὲ θείᾳ. Et alibi de tertio genere, οἱ δὲ τὰ ἀγαυῶν ἡρώων ἐξ ἀνάγκης ὑποβεβήκασιν, εἴπερ ἐκεῖνοι μὲν ἀεὶ τοῦσι τὰ θεῖα, ὅτοι δὲ εἰς (36) ἄνοιαν αὐτῶν ποτὲ πίπτουσι.

Pag. 26. legitur ἡ τὰ ἐκεῖθεν ὃ ἐκεῖσε μεταστάσεως εἱμαρμένη, *fatum migrationis de loco in locum*, ut interpretes: quod nihili est. Ita, τὸν ὃ ὄρχον τὰ γενέσεως ὁρίζει ἡ τὰ ἐκεῖθεν ἐκπομπῆς εἱμαρμένη· *Initium ortûs definit Fatum migrationis è vita*, inquit Andreas Schottus, sensu plane nullo. Non viderunt quid esset ἐκεῖθεν ἐκπομπή, & quod ei ex adverso respondet, ἡ ἐκεῖσε μετάστασις. Moneo igitur legendum pro ἐκεῖθεν ὃ, quod Græci non usurpant, (37) ἐνθένδε, ut in Photio reperitur. Nam cum particula θὲν motum è loco, δὲ vero ad locum significet; in ἐκεῖθεν unâ tantum Græci utuntur, in ἐνθένδε utrâque: neque δὲ appositum significationem mutat: sed ut ἐνθάδε nunc *hîc*, nunc *huc* valet, Ἐνθάδε, ἐνταῦθα, ὧδε, εἰς τοῦτον τὸν τόπον, inquit Hesychius; ita ἐνθένδε *hinc* significat, & idem est quod ἐντεῦθεν· iterum Hesychius, ἐντεῦθεν, ἔνθεν, ἐκ τούτου. Op-

(35) Hic deest vox ἀεὶ, quam nos in Textu Hierocleo repræsentavimus, auctoritate MSS. *Gall.* & Aurispæ. *Needham.*

(36) Miror sagacissimum alias Episcopum non vidisse reponendum esse omnino ἄγνοιαν, cum genitivus sequatur: sic certe nos exhibemus in *pag.* 228. ubi hic locus occurrit. *Idem.*

(37) Sic in *Commentario* ad Carmina *pag* 188. Διὸ δεῖ ἐνθένδε ἐκεῖσε φυγεῖν.

time Hierocles ipse ad *Aurea Carmina*: Πρόνοια ἐπ' ἀνθρώπων ἐστὶ καθ' ἕνα ἕκαστον, πῶς ἀφίσαται τὸ ἐκεῖ· πῶς πρὸς τὰ τῇδε νεύει· πῶς σύνταῦθα πολιτεύεται· πῶς ἂν σύντεῦθεν ἀνακομισθείη ἐκεῖσε. Ita explicat ille animarum in corpora illapsum, reditumque ad eum unde profectæ sunt locum. Neque aliter Plato in Phædone *pag.* 80. B. è vita migrationem appellat τὴν ἐκεῖσε πορείαν. Dæmonem enim unicuique animæ præpositum velut ducem assignat, ᾧ δὴ προστέτακται τὰς σύνδε ἐκεῖσε πορεῦσαι, cui mandatum est animas morientium, ex hoc loco ubi vixerunt, ad inferos, sive separatarum animarum locum, ducere atque dirigere. Clara itaque tandem atque perspicua est Hieroclis sententia, & ortum hominis & mortem esse fati legibus definitam. Quippe originis initium, sive potius nativitatis, fatum emissionis ex animarum loco præscribit; mortem autem pariter definitam tenet fatum reditûs, sive restitutionis in eundem locum ex quo primitus emissæ sunt: atque hæc est ἡ σύνδε ἐκεῖσε μετάστασις. *Pag.* 30. pro ἄμοιρον legendum ex Photio ἄμοιρον, & pro δίκαιον, τυχαῖον. Prius viderunt Morellus & Grotius, de posteriori neutiquam cogitabant. Erat tamen ea emendatio ad mentem Philosophi exprimendam plane necessaria. Voluit enim in cæteris animantibus multum esse fortuiti, neque quicquam judicii divini particeps: in rebus autem humanis, etiam id quod fortuitum esse videatur, ad fati providentialis administrationem referri. Hæc nobis impræsentiarum sufficere poterint, ut ostendamus *Excerpta Morelliana*, ex Photio primum petita, cum *Photianis* conferenda, & ex eisdem emendanda esse.

De interpretibus quod admoneam Lectorem, paucis accipiat. Morellus, Photio nunquam viso, in quamplurimis erravit. Grotius, eodem non consulto, pauciſſima emendatiora reddidit. Andreas Schottus, inter Codices Græcos satis emendatos, in rebus ad Philosophiam Platonicam pertinentibus omnium

omnium imperitiſſimum ſe oſtendit. Uno aut altero loco fidem faciam. Dixit Hierocles *pag.* 50. (248) Καὶ μᾶλλον ἂν εἴη τ᾽ ἀληθείας ἀφεστὼς, εἰ πρὸς τῷ ἐνδεεῖ τ᾽ ὑλικῆς ἐνεργείας, καὶ χρόνε τινὸς κοσμεῖν ἤρξατο, ὅπως ἂν ἐᾷ μένειν αὐτὸν ἐν τῷ αὐτῷ ἤθει. Quæ verba ita Schottus tranſtulit: *Et potius à veritate recederet, ſi ob indigentiam materiatæ operationis, & alicujus temporis ornare cœpiſſet, nec manere illam in ſuo ſtatu permiſiſſet.* Quibus verbis vix quicquam invenuſtius excogitari poteſt, niſi illa invenuſtiora ſint quæ Morellus & Grotius excuſerunt. Primo itaque legendum, ut in Morellianis, καὶ ἀπὸ χρόνε· dein hic loco ſenſus reddendus eſt. *Quinetiam magis à veritate alienum foret, ſi præterquam quòd materiâ ad operandum indigeret, etiam ab aliquo tempore rerum ornatum inchoâſſet: quod ipſum in uno atque eodem ſtatu manere non permittit.* Rurſus *pag.* 60. (258) Ὥστε καθ᾽ ἕνα ἕκαστα διαπλάττεσθαι, καὶ συμπαραθεῖναι πρὸς τὸ ἀΐδιον τῇ διαδοχῇ τοῖς ὑποστήσασιν αὐτὰ αἰτίοις. Hoc eſt, Schotto interprete; *Ut ſingula ſuo quæque genere conſerventur, & occurrere ad æternitatem ſucceſſione quadam cauſis ſubſiſtentibus.* Et hæc plane nihil ſunt. Morelliana pro ὑποστήσασιν habent ὑποστᾶσιν, ipſe legit ὑποστάσεσιν: ſed Photiana lectio veriſſima eſt. Eſt enim ὑφιστάναι verbum his Philoſophis uſitatiſſimum, pro *efficere, producere, conſtituere:* ita cum αὐτοπλῶς ὑποστῆσαι δύναται κόσμον Deum velit, non eſt hoc *mundum in ſtatu conſervare,* ut Interpretes volunt, ſed *producere.* Ita ὑποστῆσαι ἑαυτῷ εἰκόνας alibi dixit: & in hunc modum ubique loquitur. Hæc igitur eſt Hieroclis eo loco ſententia: Ea quæ ratione carent, non ſunt providentiæ regulis ordinata, ſed fortuitis motibus ſubjecta eum tantum ordinis neceſſitatiſque modum tenent, quo ſingula in ſuo genere conſerventur, & ſucceſſione quadam cum cauſis quæ ipſa produxerunt ad æternitatem conſpirent. Plura referre piget, & hæc notaſſe ſatis eſt, ne quis famâ Andreæ Schotti ductus,

interpretationi ejus nimium fidat, quem video in Photio vertendo sæpissime lectorem fallere.

Atque hæc de *Fato* & *Providentia* fortasse nimis prolixa; de reliquis pauciora.

Nam quod ad ea quæ ex Stobæo collegimus *Fragmenta* spectat, diximus antea judicio nostro ad Hieroclis Φιλοσοφούμενα, Suidæ & Etymologo citata, referri debere. Et quidem si ulterius hariolari liceat, omnino verba illa, quæ ex secundo *Rerum Philosophicarum* libro ab istis producuntur, ad eam libri partem pertinuisse puto, quæ περὶ οἰκιῶν, sive *de Familia*, tractavit. Docet id ipse in tractatu de *Nuptiis* his verbis; Οὐκοῦν ἔχομεν ἐν τοῖς περὶ οἰκιῶν ἀποδεδειγμένοις, ὥστε σοφῷ προηγόμενον μὲν ἐστι ὁ μετὰ γάμου βίος· ὁ δ' ἄνευ γυναικὸς καὶ παίδων. In iis quæ περὶ Οἰκιῶν scripsit, ostenderat viro sapienti vitam conjugalem primo loco esse eligendam; nos autem oportere sapientem imitari, atque nuptias nobis convenientes existimare, εἰ μήτις εἴη περίστασις ἐμποδών, nisi aliquid forte accidat, quod merito prohibere possit. Quam sententiam Hieroclis quæ verba potiori jure sequantur, quam illa apud Suidam, quæ Philosophorum exemplo eandem rem eisdem pene verbis confirmant? Quis enim eorum non uxorem duxit, liberosque suscepit, & rei curam gessit, μηδενὸς ἐμποδὼν ὄντος; Quibus in hunc modum non sine ratione dispositis, ordinem tractatuum à Stobæo nominatorum non erit difficile nobis constituere. Primum itaque locum occupet, Πῶς χρηστέον ἑαυτοῖς, sive quomodo nosipsos affectos esse oportet. Cui ego primum locum assigno, quia ipse capite *de Cognatis* hoc ordine enumerat, Ἐπειδὴ περὶ διδάσκηται πῶς τε χρηστέον ἑαυτοῖς, καὶ πῶς γονεῦσι καὶ ἀδελφοῖς. Ergo ante Parentes de Nobismetipsis egerat. Sequebantur autē Parentes Patriā, Patria Deos, ut statim ostendemus. Primum itaque locum πῶς χρηστέον ἑαυτοῖς, secundum πῶς θεοῖς χρηστέον, proximum teneat πῶς πατρίδι χρηστέον. Certissimum hoc ex ipso tractatus initio. Μετὰ τὸ περὶ θεῶν

θεῶν λόγον, εὐλογώτατόν ἐστιν ὑποθέσθαι, πῶς παιδείδι χρηστέον, Post Deos & Patriam, quartum locum ſortiuntur Parentes, ſive πῶς χρηστέον γονεῦσιν. Hoc pariter ex ipſomet patet. Μετὰ τὸν περὶ θεῶν καὶ πατρίδος λόγον, τίνος μᾶλλον ἂν προσήκοι μνησθείη τις πρῶτον ἢ γονέων; Proxime ſequuntur Fratres, ſive περὶ φιλαδελφίας· deinde Conjux, ſive πῶς χρηστέον γυναικί. Caput de Liberis ſeptimum eſt. πῶς χρηστέον τέκνοις· (38) De Cognatis octavum, πῶς συγγενέσι χρηστέον. Autor ipſe capitis initio; τοῖς εἰρημένοις περὶ γονέων (39) χρησίμως καὶ ἀδελφῶν, γυναικός τε καὶ τέκνων, ἀκόλουθόν ἐστι προσθεῖναι καὶ τὸν περὶ συγγενέων λόγον. Atque ita tandem hunc Ordinem extudimus, Capitaque in hunc modum digeſſimus: *De Nobis ipſis, De Diis, De Patria, De Parentibus, De Fratribus, De Conjuge, De Liberis, De Cognatis.* Quæ omnia forte in primo Φιλοσοφουμένων libro continebantur; ad ſecundum enim refero quæ ſequuntur. Primo, περὶ οἰκιῶν: deinde, οἰκονομίας· denique περὶ γάμου· & reliqua quæ forte plurima à Stobæo omiſſa ſunt, ut ex priorum aliquibus Fragmentum nobis nullum conſervavit.

Hæc autem uti ſunt è Stobæo expreſſa, & ſatis fideliter verſa, & ſatis feliciter plerumque, ubi res poſtulabat, emendata videntur. Ne tamen ſemper ſatisfactum officio Interpretis aut Correctoris putetur, obiter notanda nonnulla duximus. *Pag.* 216. (304) pro ὀρθόστωτοι τοῖχοι, apponit margini forte (40) πλειόστωτοι, vertitque *ſublimes muri*. Sed neque Conjectura placet, neque Verſio, cum verba Hieroclis ſatis elegantia ſint, & fruſtra mutata, ut obſervat Cl. Salmaſius ad *Ælium Spartianum*. Ut enim

(38) Nos Titulum περὶ γάμου, quem ad ſecundum Φιλοσοφουμένων librum pertinuiſſe arbitratur & ultimo in loco collocat Pearſonus, proxime ante hunc titulum repræſentari juſſimus; auctoritate ipſius Hieroclis *pagg.* 312, 314. *Idem.*

(39) Vide *Not.* ad *pag.* 312.

(40) Ita quidem ſcribitur in Margine Stobæi *Aureliæ Allobrogum* editi, quo uſus videtur Pearſonus; ſed κεροστωτοι, quod æque corruptum eſt, exhibet *Editio Wecheliana*. Needham.

λιθόστρωτοι,

λιθόστρωτα, generali nomine quæ *lapidibus ſtrata*; ita quæ *in altum*, ὀρθόστρωτα. Et quemadmodum apud Codinum, cum de trullo loquitur, πάτωσις dicitur quod in *ſolo* ponitur, μεσαίωσις quod in *cameris*, ὀρθομαρμάρωσις quod in *parietibus*; ita de *pavimento* στρῶσις dicitur, de *parietibus* ὀρθόστρωσις. Igitur ὀρθόστρωτοι τοῖχοι ſunt ὀρθομαρμάρωτοι, hoc eſt *cruſtis marmoreis & laminis inducti*. Deinde cū ψαλισοὶ μυρρινῶνες *fornicati myrrhinones* reddit, & ad marginem exponit, *loca myrtis conſita opere topiario ſtructis arcuatim, vel ejuſmodi picturas*, non recte mentem Authoris explicat; potius enim *forficati myrrhinones* dicendi ſunt, quam *fornicati*. Ita Gloſſæ Veteres Græco-latinæ, Ψαλίζω *forfico*; & Latino-græcæ, *Forficatio* ψαλίδωμα. Revera ψαλίζειν Græcis eſt *tondere*. Heſychius, Ψαλίξαι, κεῖραι. Ut igitur apud Martialem *tonſile buxetum*, ita Noſtro ψαλισοὶ μυρρινῶνες *tonſilia myrteta*. Unicum præter hunc locum attingam ad finem *pag.* 248. (318) peſſime ab Interprete acceptum. Καὶ τὰ μὲν ὑπὲρ ἀνδρῶν ἀποχρῶν ἂν ἐπιμετρῆσαι δόκει καὶ τὴν γυναῖκα στέργον. *Et hæc quidem de viris dicta ſatis ſint; reſtat adhuc de mulieris officio dicendum.* Non intellexit quid eſſet ἐπιμετρῆσαι, quare & ſententiam puncto mutilavit, & ſenſum nullo prorſus modo verbis conſonum affixit. Eſt autem ἐπιμετρεῖν *ſupra debitum aliquid largiri* vel *concedere*, adeoque *præter id quod officio noſtro incumbit agere*. Mens Hieroclis hæc eſt: Cum opera familiæ inter virum & fœminam dividenda ſint; ita ut ruſtica, forenſia, civilia Viro, domeſtica vero negotia Fœminæ tribuantur: tamen & patremfamilias aliquando decet officiis domeſticis ſeſe immiſcere; non tantum ſciſcitando & inſpiciendo, ſed etiam negotia muliebria tractando, imo ad ipſum lanificii opus nonnunquam deſcendendo. Et ut hæc Virorum officio conveniunt, ita decet etiam Mulierem non tantum lanificium tractare, ſed ad opera magis virilia accedere; & præter officia ſibi peculiaria, aliqua etiam ἐπιμέτρα loco

in

n se suscipere. Ita lege & intellige verba Hieroclis: πρωτῆσαι δέ τι καὶ τῶν γυναίων πρέπον, ὥσπ μὴ τ παλαιότας καινωτέρων (41) ταῖς θεραπείαις, ἀλλὰ καὶ τ ἄλλων ἔργων τ ἐπανορθωτέων.

Sunt alia male accepta, alia mutila, quæ mihi am festinanti aut excutere aut sanare non licet.

Quod autem ad postremum (42) Hieroclis *Fragmentum* ex Eusebio desumptum attinet, mirabitur fortasse quispiam plura Authoris verba inde excerpta non esse. Et fateor equidem, quisquis Interpretem Eusebii sequetur, plura ad Hieroclem nostrum referet, quam nos retulimus. Ecce enim in Confutatione *libri septimi*, hæc ille: *Sed audi quibus Hierocles verbis partes Damidis tueatur. Probabilis, inquit, ratio fuit, cur Damis à Pythagoreorum ritu deflexerit.* Hæc igitur & quæ sequuntur Hieroclis erunt, si credamus Acciolo; si Eusebium consulamus, Philostrati erunt, qui sub τ συγγραφέως nomine intelligitur; & apud quem libri *septimi* capite *octavo*, verba ipsa extant incorrupta: αἰτία μὲν ἤδε τ μεταβαλεῖν τ Δάμιν τὸ τ Πυθαγορείων χῆμα· ἐῆδ ὡς κακίω γε αὐτὸ μεῖναι φησιν, εἰδὲ μειζόνως αὐτῦ. Quæ ideo descripsi, ut ex iis emendetur Eusebii Codex, qui pro ἤδε, ἤδη, pro ὡς κακίω, κακίας, pro μεῖναι, minus recte habet μετεῖναι, & αὐτῦ perperam omittit. Neque hîc solum, sed alibi etiam in eo opere Hieroclem nobis, invito Authore, exhibuit Interpres Florentinus, ὅσον ἐπὶ τῇ γραφῇ τ παρὰ τῷ φιλαλήθει παιδεύσεως μὲ ἐπὶ πολεῖσιν ἥκοντ, τὸ δ' ἀληθὲς μὴ τιμῶντ συγγραφέως. *Quatenus inquam colligere est de ipso Philalethis authore eruditione quidem magna referto, veritatem ipsam probro afficiente.* Ita ille, ut solet. (43) *Philalethis* author certe erat Hiero-

(41.) Nos exhibemus ταῖς θεραπαίναις, auctoritate MS. *Novi Collegii Oxon.* Idem.

(42.) Vide supra *Notam sextam.*

(43.) De nefario isto Hieroclis Nicomediensis opere consul. Eruditissimum Henricus Valesium *de Vita & scriptis Eusebii Cæsariensis*, Holstenium

cles;

cles; at alius ὁ παρὰ τῷ Φιλαλήθει, alius author *Philalethis*. Loquitur Eusebius de Philostrato, cui tam insigne & Doctrinæ & veritatis studii testimonium dederat Hierocles; idque in hunc modum. Nos autem solam Philostrati Historiam inspiciamus, ex qua ostendemus Apollonium non inter Philosophos ne quidem inter mediocris bonitatis viros, esse numerandum; nedum cum Christo comparandum, *quantum colligere est ex scriptis Historici, Philalethis judicio & eruditi, & veritatem colentis.* Ita interpretor, particula negationis μὴ deleta; tum quod ipsissima verba sint Hieroclis, tum quod hæc sequantur, τοιοῦτος γὰρ ἦν αὐτῷ μὴ τὰ ἄλλων κῆ ὁ Ἀθηναῖος Φιλόσοφος.

Neque vero Acciolus toties sine socio erravit, eoque erudito. Meminit hujus *Opusculi Eusebiani* Photius: Ἀνεγνώσθη Εὐσεβίου τοῦ Παμφίλου ἀνασκευαστικὸν βιβλιδάριον πρὸς τὰς ὑπὲρ Ἀπολλωνίου τοῦ Τυανέως Ἱεροκλέους λόγους. *Lecta est Eusebii Pamphili Confutatio brevis librorum Hieroclis de Apollonio Tyaneo.* Ita Andreas Schottus, hac Annotatione adjecta: *Septem eos fuisse colligere licet ex libello Eusebii qui adhuc supereſt.* Mirabar primo septem libros contra Religionem nostram ab Hierocle fuisse conscriptos, cum Lactantius, qui eadem ætate vixit, duorum tantum mentionem fecerit: deinde vero obstupui, cum vir doctus id se ex libello Eusebii collegisse profiteretur, qui τοῦ Φιλαλήθους λόγους semper, ac si unus tantum liber fuisset, meminit; & verisimillimum est Hieroclem comparationem Apollonii Tyanei cum Christo nostro, in uno tantum ex duobus libris, ut ante docuimus, instituisse. Neque divinare possum unde eum numerum exculpserit Schottus, nisi forte locum paulo ante allatum ex confutatione *libri septimi* in animo habuerit, quo versio Accioli Hieroclis Fragmentum

de vita & scriptis Porphyrii pag. 90. & Gul. Caveum, magnum Ecclesiasticæ Historiæ lumen, in *Historia Literaria* Tom. I. pag. 279. Tom. II. pag. 99. *Needham.*

mael

le exhibet. Certe Eusebii Libellus, licet adversus Hieroclem scriptus, in refellendis tamen Philostrati fabulis versatur, & octo ejusdem libros ordine percurrit; imo, quasi Controversiæ summam ex *Philalethe* tantum nominare contentus, orationem totam adversus celebrem illum Sophistam & Historicum dirigit, ipsum vero Hieroclem eo tantum nomine postea, quòd fidem tam lepidis fabulis haberet, obiter perstringit. Atque hæc vera esse, tum ex verbis illis Eusebii, μόνῳ ὃ ἐπισκιψώμεθα τῷ Φιλοστράτῳ γεγραφότι, tum ex diligenti collatione locorum ex Philostrato αὐτολεξεὶ adductorum, tum denique ex ipso Libri titulo, secundum *Codicem Regium* à Cl. Holstenio expresso, luce clarius constabit.

Neque vero mirum est Acciolum non vidisse quæ sint Hieroclis, cum non videat quis fuerit. Ostendimus ante è Lactantio fuisse eum *è numero judicum*; neque tantum Christianorum persecutioni præfuisse putandus est, sed officium dignitatemque Judicis, prius quam adeo crudeliter barbarcque sævire Diocletianus inciperet, obtinuisse; quod hæc Lactantii verba non obscure indicant, quibus Hieroclem ipsum affatur. *Tot semper latrones perierunt, & quotidie pereunt, utique multos & ipse damnâsti.* Confirmat hæc etiam satis non semel Eusebius: τούτων δὴ ἡμῖν, inquit, διαπεπραγμένων, ὅμως τῷ τε Φιλαλήθει πᾶσαν ἀνατάσιν καθ' ὅλων δικαιότερα διεληφότι ἡ κατὰ Χριστιανῶν βεβαία, ὡς αὐτὸς ἑαυτῷ δοκεῖ, ἀκριβὴς ἐφ' ἑκάστῳ κρίσις φανερὰ καταστήσεται. *His itaque ad disquisitionem collectis, satis puto constabit & Philalethis hujus judicia simul cuncta testimoniaque complexi, acre illud in Christianos, rerumque omnium ut de se ait judicium consultissimum.* Ita Interpres Florentinus: Rursus Eusebius; Ταῦτα διεξελθὼν πᾶσαν ἀνατάσεως ἀληθῆ καὶ πιστὰ εἶναι δοκεῖ· *Hæc sunt quæ Hierocles pro veris habet, ille solertissimus in judiciis supra adductis ac undecunque in nobis legendis excussor.* Ita

rurſus Acciolus. Quis autem Oedipus hæc verſion
ænigmata interpretabitur? aut quid tanto molimine l
bri in linguam magis familiarẽ transferuntur, ſi Græc
intellectu ſint facilia, Latina intelligi non poſſint
Quid enim aliud eſt τὸ δικαστήριον διειληφὼς, quàm *Ju*
dex conſtitutus? Quid τὸ δικαστήριον πεπιστευμένον, quà
is cui concredita eſt poteſtas judicandi? Quæ ſi ſi
τὸ ἀνωτάτω ἐκ καθόλου, (aut enim pro π, aut præter
priori loco ἐ lego,) quid aliud quàm *immenſa*
ſuprema poteſtas, aut in ſuprema ſaltem curia, d
notatur? Quam autem poteſtatem Euſebius inte
ligit, utrum quòd eſſet ὕπαρχος Ἀλεξανδρείας, ut
Epiphanio docuimus, an δικαιοδότης, vel ἴδιος λόγος,
quibus Strabo, non eſt hic differendi locus. Ha
enim ideo tantum adduximus, ut oſtenderemus, Eu
ſebium vitio interpretis minus fuiſſe intellectum
neque Fragmentum Authoris noſtri, eo quod editu
eſt, prolixius è libro adverſus Hieroclem eſſe e
pectandum.

Quoniam vero illius Opera in hoc ſecundo V
lumine claudit hoc ἀποσπασμάδιον, finem etiam noſt
Diſſertatiunculæ ſimul imponet. Quam cum,
poſtulatis Typographi tantum morem gererem, p
mo aggreſſus ſim; ut lectori harum rerum ſtudio
aliquo modo ſatisfacerem, eandem longius produ
erim; ut reliquis ſtudiis, quæ me imperioſius a
cant, vacem, filum ejus & craſſiuſculum, & ja
pridem nimis fortaſſe prolixum, hic abrumpam.

JOANNES PEARSON

HIEROCLIS

COMMENTARIUS

IN

AUREA CARMINA.

ΤΑ ΤΩΝ ΠΥΘΑΓΟΡΕΙΩΝ

ΕΠΗ ΤΑ ΧΡΥΣΑ.

Ἀθανάτους μὴν πρῶτα θεοὺς, νόμῳ ὡς διάκειται,
Τίμα· καὶ σέβου Ὅρκον· ἔπειθ' Ἥρωας ἀγαυούς
Τούς τε Καταχθονίους σέβε Δαίμονας ἐννόμως ῥέζων.
Τούς τε γονεῖς τίμα, τούς τ' ἄγχιστ' ἐκγεγαῶτας.
Τῶν δ' ἄλλων ἀρετῇ ποιεῦ Φίλον ὅστις ἄριστος.
Πρᾳέσι δ' εἶκε λόγοις, ἔργοισί τ' ἐπωφελίμοισι.
Μηδ' ἔχθαιρε Φίλον σὸν ἁμαρτάδος εἵνεκα μικρῆς.
Ὄφρα δυνῇ· δυνάμις γὰρ ἀνάγκης ἐγγύθι ναίει.
Ταῦτα μὲν ὕπως ἴσθι· κρατεῖν δ' εἰθίζεο τῶνδε·
Γαστρὸς μὲν πρώτιστα, καὶ ὕπνου, καὶ λαγνείης τε,
Καὶ θυμοῦ. Πρήξεις δ' αἰσχρόν τι μήτε μετ' ἄλλου
Μήτ' ἰδίῃ· Πάντων δὲ μάλιστ' αἰδοῦ σαυτόν.
Εἶτα δικαιοσύνῃσι ἀσκεῖν ἔργῳ τε, λόγῳ τε.
Μηδ' ἀλογίστως σαυτὸν ἔθιζε παντὸς ἐπαύρειν·
Ἀλλὰ γνῶθι μὲν ὡς θανέεσθαι πέπρωται ἅπασι·
Χρήματα δ' ἄλλοτε μὲν κτᾶται Φιλεῖ, ἄλλοτ' ὀλέθρῳ
Ὅσα τε δαιμονίοισι τύχαις βροτοὶ ἄλγε' ἔχουσιν,
Ὧν ἂν μοῖραν ἔχῃς πραπίδεσσι φέρε, μηδ' ἀγανάκτει.
Ἰᾶσθαι δὲ πρέπει καθόσον δύνῃ· Ὧδε δὲ φρόνει·
Οὐ πάνυ τοῖς ἀγαθοῖς τύπτων πολὺ μοῖραν δίδωσι.
Πολλοὶ δ' ἀνθρώποισι λόγοι δειλοί τε καὶ ἐσθλοί
Προσπίπτουσ', ὧν μήτ' ἐκπλήσσου, μήτ' ἄρ' ἐάσῃς
Εἴργεσθαι σαυτόν· Ψεῦδος δ' ἢν πέρ τι λέγηται,

Πρᾳέ

AUREA PYTHAGOREORUM CARMINA.

IMmortales primum Deos, ſicuti lege diſpoſiti ſunt,
Honora: & cole Jusjurandum; deinde Heroas illuſtres.
Coleque Dæmonas terrenos legitima faciens.
Honore etiam Parentes proſequere, & eos qui proxime cognati ſunt.
Ex aliis vero pro ratione virtutis amicum facias, quiſquis ſit optimus.
Lenibus verbis obtemperes, & utilibus factis conformem te geras.
Neque amicum tuum oderis propter leve peccatum,
Quantum poſſibile; poteſtas enim prope neceſſitatem poſita.
Illa quidem ita ſcias: ſed his ſemper imperes,
Ventri primum, & ſomno, dein libidini
Iræque. Nihil vero turpe unquam committe, neque alio præſente,
Neque privatim: ſed maxime omnium teipſum verere.
Deinde juſtitiam exerce factis atque verbis.
Nec ulla in re te ſine ratione gerere aſſueſcas:
Sed nôris eſſe in fatis omnes morituros;
Divitias autem aliquando quidem poſſideri ſolere, aliquando perire.
Quibuſcunque porro infortuniis divinitus anguntur homines,
Sortem tuam patienter & ſine indignatione feras.
Remedium vero decet afferre, quantum poſſis; & tecum reputes,
Fatum non immittere bonis plurima infortunia.
Multi vero inter homines tam mali quam boni ſermones
Incidunt, quibus neque percellaris, neque ab iis ſinas
Teipſum excludi: ſi quid autem falſi dicatur,

Πρᾴως εἶχ'. Ὅ δέ τοι ἐρέω, ἐπὶ παντὶ τελείεσθω·
Μηδεὶς μήτε λόγῳ σε παρείπῃ, μήτε τι ἔργῳ
Πρῆξαι, μηδ' εἰπεῖν, ὅ, τι τοι μὴ βέλτερόν ἐστι.
Βουλεύου ἦ σεῦ ἔργα, ὅπως μὴ μωρὰ πέλῃται·
(Δειλῶν τοι φρήσειν τε λέγειν τ' ἀνόητα φρὸς ἀνδρός)
Ἀλλὰ τάδ' ἐκτελέειν, ἅ σε μὴ μετέπειτ' ἀνίσῃ.
Πρῆσσε ἦ μηδὲν τὰ μὴ ἰέναι, ἀλλὰ διδάσκου
Οσσα χρεών, ἦ τερπνότατον βίον ὧδε διάξεις.
Οὐδ' ὑγιείης τὰ σεῖο σώματ' ἀμέλειαν ἔχειν χρή·
Ἀλλὰ ποτῷ τε μέτρον, ἦ σίτου, γυμνασίων τε
Πρόσθεν· μέτρον ἦ λέγω τόδ' ὃ μή σ' ἀνίσῃ.
Εἰθίζου ἦ δίαιταν ἔχειν καθάρειον, ἄθρυπτον.
Καὶ πεφύλαξό γε ταῦτα ποιεῖν, ὁπόσα φθόνον ἴσχει·
Μὴ δαπανᾶν ὧδε καιρὸν, ὅπου καλῶν ἀδαήμων
Μήδ' ἀνελεύθερος ἴδοι· μέτρον δ' ἐπὶ πᾶσιν ἄριστον.
Πρῆσσε ἦ ταῦθ', ἅ σε μὴ βλάψῃ· λόγισαι ἦ πρὸ ἔργου
Μήδ' ὕπνον μαλακοῖσιν ἐπ' ὄμμασι πεῖσον ἀδέξαι,
Πρὶν τῶν ἡμερινῶν ἔργων λογίσασθαι ἕκαστον·
Τί παρέβην; τί δ' ἔρεξα; τί μοι δέον οὐκ ἐτελέσθη;
Ἀρξάμενον δ' ἀπὸ πρώτου ἐπέξιθι· ἦ μετέπειτα
Δεινὰ μὲν ἐκπρήξας ὑπεπλήσθεο· χρηστὰ δὲ, τέρπου
Ταῦτα πόνει· ταῦτ' ἐκμελέτα· τούτων χρὴ ἐράᾶν σε·
Ταῦτά σε τὰ θείης ἀρετῆς εἰς ἴχνια θήσει.
Ναὶ μὰ τὰν ἀμετέραν ψυχᾷ παραδόντα τετρακτύν,
Πηγὰν ἀενάου Φύσεως. Ἀλλ' ἔρχευ ἐπ' ἔργον
Θεοῖσιν ἐπευξάμενος τελέσαι. Τούτων δὲ κρατήσας
Γνώσεαι ἀθανάτων τε Θεῶν θνητῶν τ' ἀνθρώπων
Σύστασιν, ἧ τε ἕκαστα διέρχεται, ἧ τε κραδαίνει.
Γνώσῃ δ', ἧ θέμις ἐστὶ, Φύσιν κατὰ πάντα ὁμοίην·

VULGO 1 Τελὲς ἕκαστον ἐπιλῆσαι.

Ωστε

Leniter cede. Quod tibi nunc dicam ſemper obſervetur;
Nemo te aut verbis aut factis adducat ut quicquam
Facias aut dicas, quod tibi non ſit commodum.
Conſilium vero adhibe priuſquam res geratur, ne abſurda fiant; [ſunt)
(Hominis enim miſeri ea facere & dicere quæ ſtulta
Atque ea tantum agas, quæ tibi poſtea non ſint moleſta.
Nihil facias eorum quæ neſcis, ſed diſcito
Quæcunque officium poſtulat; atque ita vitam tranſiges jucundiſſimam.
Neque cura valetudinis eſt negligenda;
Sed modus in potu, cibo, & exercitiis
Adhibendus: modum autem voco id, quod tibi dolorem non pariet.
Munda victus ratione utere, quæ tamen deliciis careat.
Et cave facias ea quæ invidiæ ſunt obnoxia.
Nec ſumptus importune effundas, ut qui honeſti ignarus eſt; [optimus.
Neque ſis illiberalis: modus enim in omnibus erit
Fac ea quæ tibi non noceant; & delibera priuſquam
Nec molles oculi ſomnum prius admittant, [facias.
Quam ſingula diurna opera recenſueris: [debuit?
Qua tranſgreſſus? quid feci? quid omiſi quod fieri
A primo incipiens ſingula percurras; & poſtea,
Malis admiſſis, te ipſum coargue; bonis autem, lætare.
In his tibi elaborandum eſt; hæc meditare; hæc amanda ſunt:
Hæc te in divinæ virtutis via ſiſtent.
Per eum certè qui nobis tradidit quaternarium,
Fontem perennis naturæ. Operi accinge
Fauſtum a Diis exitum precatus. Si vero iſta teneas,
Cognoſces & immortalium Deorum & hominum mortalium [nus conveniunt.
Conſtitutionem, quatenus ſingula differunt, & quate-
Noveris etiam, quatenus fas eſt, naturam in univerſo ſimilem;

Ὡς σε [1] μήτε ἄελπτ' ἐλπίζειν, μήτε τι λήθειν.
Γνώσῃ δ' ἀνθρώπους αὐθαίρετα πήματ' ἔχοντας
Τλήμονας, οἵ τ' ἀγαθῶν πέλας ὄντων ὕτ' ἐσορῶσιν,
Οὔτε κλύουσι· λύσιν δὲ κακῶν πᾶσοι σωίσασι.
Τοίη μοῖρα βροτῶν βλάπτει φρένας· [2] ὡς ἢ κύλινδροι
Ἄλλοτ' ἐπ' ἄλλα φέρον) ἀπείρονα πήματ' ἔχοντες.
Λυγρὴ γὰ σωοπαδὸς ἕπεται βλάπτουσα λέληθε
Σύμφυτος· ἰὼ ὑ δεῖ πρεπτάγλην, εἴκοντα ἢ φεύγλην.
Ζεῦ πάτερ, [3] ἢ πολλῶν γε κακῶν λύσῃς ἄπαντας,
Εἰ πᾶσιν δείξαις οἵῳ τῷ δαίμονι χρῶν).
Ἀλλὰ σὺ θάρσῃ· ἐπεὶ θεῖον γένος ἐσὶ βροτοῖσιν,
Οἷς ἱερὰ πρεφέρουσα Φύσις δείκνυσιν ἕκαστα.
Ὧν εἴ σοί τι μέτεσι, κρατήσῃς ὧν σε κελεύω,
Ἐξακέσας ψυχὴν δὲ πόνων ἀπὸ τῶνδε σαώσῃς.
Ἀλλ' εἴργε βρωτῶν, ὧν εἰπομὴν, ἔν τε καθαρμοῖς,
Ἐν τε λύσῃ ψυχῆς κεἴνων· καὶ φράζευ ἕκαστα
Ἡνίοχον γνώμην τήσας καθύπερθεν ἑαυτῆς.
Ἢν δ' ἀπολείψας σῶμα ἐς αἰθέρ' ἐλεύθερον ἔλθῃς,
Ἔσσεαι ἀθάνατος θεὸς, ἄμβροτος, οὐκ ἔτι θνητός.

VULGO 1 Μήτ' ἄελπτ'. 2 Οἱ δὲ κυλίνδροις. 3 [a]Ἢ πολλῶν π- [b]Ἢ πᾶσιν -.

Ut nec ſperes non ſperanda, neque te quicquam lateat.
Cognoſces autem homines malis ultro accerſitis obrui
Miſeros, qui bona cum prope ſint nec vident,
Nec audiunt : paucique norunt ſeſe malis expedire.
Tale fatum lædit mortalium mentes; illi vero cylindrorum inſtar
Huc illuc volvuntur, infinitis malis oppreſſi.
Gravis enim comes latenter nocet contentio
Congenita; quam provocare non decet, ſed cedendo evitare.
O Jupiter Pater, multis certe malis homines liberares,
Si omnibus indicares quali quiſque genio utatur.
Bono autem ſis animo; cum mortalibus divinum ſit genus,
Quibus ſacra natura ſingula pandens oſtendit.
Quorum ſi fueris particeps, mea tenebis juſſa,
Remedioque adhibito iſtis ærumnis liberabis animum.
Abſtinea vero cibis iis quos diximus, cum in purgationibus,
Tum in ſolutione animi dijudicans : Et conſidera ſingula,
Ratione, auriga optimo, ſuperiori in loco conſtituta.
Quod ſi relicto corpore ad liberum æthera commigres,
Eris immortalis Deus, incorruptibilis, nec amplius morti obnoxius.

ΙΕΡΟΚΛΕΟΥΣ

ΦΙΛΟΣΟΦΟΥ

Εἰς τὰ

ΠΥΘΑΓΟΡΙΚΑ ΕΠΗ

Ὑπόμνημα.

ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ ἐστὶ ζωῆς ἀνθρωπίνης κάθαρσις, καὶ τελειότης. Κάθαρσις μὲν, ἀπὸ τῆς ὑλικῆς ἀλογίας, καὶ τῆς [1] θηλοειδοῦς σώματος· τελειότης δὲ, τῆς οἰκείας βίου ζωΐας ἀνάληψις, πρὸς τὴν θείαν ὁμοίωσιν ἐπανάγουσα. Ταῦτα δὴ πέφυκεν ἀρετὴ καὶ ἀλήθεια μάλιστα ἀπεργάζεσθαι· ἡ μὲν, τοῦ ἀμετρίαν τῶν παθῶν ἐξορίζουσα· ἡ δὲ, τὸ θεῖον εἶδος [2] τῆς ψυχῆς ἔχουσι προσκτωμένη. Δεῖ δὴν πρὸς ταύτην τὴν ἐπιστήμην, τὴν μέλλουσαν ἡμᾶς καθαροὺς καὶ τελείους ποιεῖν, κανόνας ἔχειν τινὰς ἐν βραχεῖ διωρισμένους, οἷον ἀφορισμούς τινας τεχνικοὺς, ὅπως ἐν τάξει καὶ εὐμεθόδως πρὸς τὸ τῆς βίου ζωΐας τέλος ἀφικοίμεθα. Τῶν δὴ τοιούτων κανόνων, τῶν πρὸς τὴν ὅλην Φιλοσοφίαν συντεινόντων, τὰ ΠΥΘΑΓΟΡΙΚΑ ΕΠΗ, τὰ [3] ὄντως ἐπικαλούμενα ΧΡΥΣΑ, ἐν πρώτοις ἂν θείημεν εὐλόγως. Περιέχει γὰρ πάσης Φιλοσοφίας, πρακτικῆς καὶ θεωρητικῆς, τὰ καθόλου δόγματα· δι' ὧν ἄν τις ἀλήθειαν καὶ ἀρετὴν κτήσαιτο, καὶ ἑαυτὸν καθαρὸν [4] ἀπολάβοι, καὶ τοῦ πρὸς

VULGO 1 Θνητοειδοῦς. 2 Εἶδος, εὐφυῶς ἔχουσα. 3 Οἷονεὶ Θεῶν

HIEROCLIS PHILOSOPHI IN CARMINA PYTHAGORICA Commentarius.

PHILOSOPHIA eſt vitæ humanæ purgatio, atque perfectio. Purgatio quidem, quà irrationali cupiditate quæ materiæ originem debet mortalique corpore liberat; perfectio vero, quà propriam & priſtinam hominibus reddit felicitatem, ad divinam ſimilitudinem reducendo. Quæ virtute & veritate fieri maxime natura comparatum eſt: illa quidem tollit affectuum intemperiem; iſta autem divinam formam iis qui habiles & apti ſunt inducit. Oportet igitur ad ſcientiam iſtam conſequendam, quæ puros atque perfectos nos efficiet, regulas habere aliquas paucis comprehenſas, veluti artificioſas quaſdam ſententiolas, ut ordine viaque facili ad beatæ vitæ finem perveniamus. Sunt vero inter regulas ejuſmodi, quæ ad univerſam Philoſophiam ſpectant, in primis jure optimo habenda PYTHAGORICA CARMINA, quæ AUREA vere nuncupantur. Continent enim totius Philoſophiæ, quæ in agendo & quæ in contemplando verſatur, univerſalia decreta: quibus non ſolum veritatem atque virtutem quiſque comparet, ſed ad puritatem ſe re-

4 Ἀπολαύοι.

ſituat,

Θεὸν ὁμοίωσιν βύτυχήσειε, καὶ (ὡς φησιν ὁ Πλάτωνικὸς Τίμαιος, τ̃ ΠΥΘΑΓΟΡΕΙΩΝ δογμάτων ὁ ἀκριβὴς διδάσκαλος) ὑγιής τε καὶ ὁλόκληρος γενόμενος εἰς τὸ τ̃ ὡσπερεὶ ἀφικοίτο εἶδος ἕξεως. Καὶ πρῶτά γε τὰ τῆς πολιτικῆς ἀρετῆς παραπίπτοντα παραγγέλματα. Πρῶτον γὰρ δεῖ τάξαι τ̃ ἐν ἡμῖν ἀλογίαν τε καὶ ῥᾳθυμίαν· ἔπειτα ὕτως ἐπιβαλεῖν τῇ τ̃ θειοτέρων γνώσει. Ὥσπερ γὰρ ὀφθαλμῷ λημμῶντι, καὶ ὃ κεκαθαρμένῳ, τὰ σφόδρα φωτεινὰ ἰδεῖν οὐχ οἷόν τε· ὕτω καὶ ψυχῇ μὴ ἀρετὴν κεκτημένῃ τὸ τ̃ ἀληθείας ἐνοπτεύεσθαι κάλλος ἀμήχανον. Μὴ καθαρὸς γὰρ καθαρὸν ἐφάπτεσθαι μὴ θεμιτὸν ἦ. Ἔστι δὲ ἡ μὲν πολιτικὴ Φιλοσοφία ἀρετῆς ποιητική· ἀληθείας * * * ὡς καὶ ἐν αὐτοῖς τοῖς Ἕπεσι τ̃ μὲν πολιτικὴν Φιλοσοφίαν ἀνθρωπίνην ἀρετὴν εὑρίσκομεν λεγομένην· τ̃ δὲ θεωρητικὴν θείαν ἀρετὴν ὑμνουμένην, ἐν οἷς συμπεραίνας ὁ λόγος τὰ τ̃ πολιτικῆς ἀρετῆς παραγγέλματα,

Ταῦτα πόνει (φησὶ)· ταῦτ' ἐπιμελέτα· τύπτων δὲ σὲ ἐρᾷν σε·

Ταῦτά σε τ̃ θείης ἀρετῆς εἰς ἴχνια θήσει.

Πρῶτον μὲν Ἄνθρωπον δεῖ γενέσθαι, καὶ τότε Θεόν. Ἄνθρωπον δὲ ποιοῦσιν ἀγαθὸν αἱ πολιτικαὶ ἀρεταί· θεοποιοῦσι δὲ αἱ πρὸς τὴν θείαν ἀρετὴν ἀνάγουσαι ἐπιστήμαι. Τὰ δὲ μικρὰ πρὸ τῶν μεγάλων ἐστὶν ἐν τάξει τοῖς ἀνιοῦσι· διὸ καὶ ἐν ταῖς Πυθαγορικαῖς ὑποθήκαις τὰ τῶν ἀρετῶν παραγγέλματα πρῶτα παραδίδωσιν ἐν τοῖς ἔπεσιν ὁ λόγος, παιδαγωγῶν ἡμᾶς ἀπὸ τ̃ φαύλου τ̃ βίου ἐπὶ τὴν πρὸς τ̃ θείαν ὁμοίωσιν ἀνιέναι. Καὶ ὅτι μὲν ὁ σκοπὸς τ̃ Ἐπῶν, καὶ ἡ τάξις, χαρακτῆρα Φιλόσοφον πρὸ τ̃ ἄλλων ἀναγνωσμάτων ἐκθεῖναι τοῖς ἀκροαταῖς. ΧΡΥ-

ituat, Deoque ſimilis feliciter fiat; atque (ut ait lato in dialogo qui inſcribitur Timæus, in quo dogmata PYTHAGOREA accurate traduntur) *fatus & ſanus & integer ad prioris habitus & ſtatus ormam perveniat.* Orditur autem ab ejus virtutis præceptionibus, quæ eſt in agendo poſita. Primum gitur quæ nobis inſunt perturbatio ex rationis inopia orta, & ignavia, corrigendæ ſunt; atque ita diiniorum rerum cognitioni incumbendum. Ut enim ippitudine laboranti oculo, nec purgato, quæ valde ucida ſunt videri non poſſunt; ita etiam animo virtute carenti veritatis pulchritudinem cerni impoſſibile. *Eſt enim impuro purum attingere nefas.* Parit vero Philoſophia quæ verſatur in agendo virtutem quidem ipſam; veritatem * * * ut in verſibus ipſis invenimus philoſophiam practicam nominari humanam virtutem; theoreticam autem divinæ virtutis nomine celebrari; ubi præceptis de politica virtute hiſce verſibus finis imponitur,

In his tibi elaborandum eſt; hæc meditare; hæc amanda ſunt:

Hæc te in divinæ virtutis via ſiſtent.

Primum igitur vere Hominem fieri oportet, indeque Deum. Hominem vero probum efficiunt virtutes politicæ; Deum autem, ſcientiæ quæ ad diyinam virtutem evehunt. Quoniam vero, iis qui adſcendere cupiunt, ordine parva præcedunt his quæ magna ſunt; ideo in Pythagoricis præceptis ea præmittuntur quæ de virtutibus præcipiuntur, ut nos ab optimo vitæ uſu ad divinam ſimilitudinem doceant adſcendere. Et hic quidem verſuum ſcopus eſt, atque ordo, ut Philoſophicum characterem ante alias quaſvis diſquiſitiones auditoribus exponant. A U-

REC-

ΣΑ ἢ τ ἐπωνυμίαν ἔχε, ἀφ' ἃ τὸ, ὡς ἂν ἔπεσιν, ἄ-
ειστα εἶναι, καὶ θεῖα. Οὕτω γὰρ καὶ ΧΡΥΣΟΥΝ γένος
λέγομεν, τὸ ἐν τοῖς ἀνθρωπίνοις γένεσιν ἄειστον, ἀπὸ
τῆς τ ὑλῶν ἀναλογίας τ διαφορὰν τ ἠθῶν λαμβάνον-
τες. Εστι δὲ καὶ ὁ χρυσὸς ἀκίβδηλόν τι, καὶ γῆς ὄντ
ἀναπεπλησμένον, ὥσπερ τὰ συγγενῆ, καὶ ἐφεξῆς ὄντα
τούτῳ, οἷον ἄργυρος, καὶ χαλκὸς, καὶ σίδηρος· πρὸς ἃ
καὶ τὸ ὑπερέχον φύσει κέκτηται ὁ ΧΡΥΣΟΣ, μόνῳ τ
ἄλλων ἰὸν ἐ ποιῶν, ἐκείνων ἑκάστῳ, καθ' ὅσον γῆς με-
έχει, κατ' τοσοῦτον καὶ εἰς ἰὸν μεταβάλλοντος. Τῷ δὲν γεώ-
δες ἰοῦ κατ' τ ἔνυλον κακίαν λαμβανομένῳ, τὸ ἅγιον καὶ
καθαρὸν γένος, καὶ τὸ πάντη καθαρεῦον πονηρίας ἦθος,
εἰκότως ΧΡΥΣΟΥΝ ἐλέχθη· ὅπου δὴ καὶ ταῦτα τὰ
ἔπη, ὅλα δι' ὅλων ὄντα καλὰ, ΧΡΥΣΑ καὶ θεῖα τ
ὑπόκλησιν ἀναγέγραπται. Οὐ γὰρ ὅτι τὸ μὲ αὐτῶν κα-
λὸν, τὸ δὲ καλὸν, ὥσπερ ἕνια τ ἄλλων· ἀλλὰ πάν-
τα ὁμοίως τὸ καθαρὸν ἦθος ἐμφαίνει, καὶ πρὸς τ θείαν
ὁμοίωσιν ἀνάγει, καὶ τ ΠΥΘΑΓΟΡΙΚΗΣ Φιλοσο-
φίας τὸν τελειόταλον σκοπὸν ἐκκαλύπτει· ὡς ἐν τῇ
καθ' ἕκαστον ἐξηγήσει σαφὲς γενήσεται. καὶ πρῶτόν γε
ἀπὸ τῶν πρώτων ἀρξώμεθα.

VULGO, 1 Ἔχει. 2 Πάντα.

ΑΘΑ-

REORUM autem ideo retinent appellationem, quod in ſuo genere optimi ſint, atque divini. Sic enim & AUREUM ſeculum dicimus, quod ex hominum ætatibus fuit optimum, morum differentiam à metallorum proprietate ſumentes. Eſt quidem AURUM purum quid, nec multum terræ habens commixtum, qualiter habent ipſi cognata, & inferiora, argentum ſcilicet, æs, & ferrum; inter quæ & AURUM ipſum ideo natura primas obtinet, quod nunquam, ut cætera, rubiginem contrahat; cum eorum ſingula eam tantum patiantur, quantum terram participant. Rubigine ergo quæ terrena eſt vitiorum fæcem referente, quod ſanctum purumque ſeculum fuit, ipſique adeo mores integri & incorrupti, AUREORUM nomen jure obtinebant: Sic quoque & verſus iſti, cum penitus boni ſint, AUREORUM & divinorum appellationem ſortiti ſunt. Neque enim ex iis boni quidem ſunt alii, alii vero non boni, quod in nonnullis aliis obſervare licet: ſed omnes ſimiliter morum puritatem explicant, & ad divinam ſimilitudinem evehunt, PYTHAGORICÆque Philoſophiæ ſcopum perfectiſſimum oſtendunt; ut in ſingulorum explicatione patebit: quam ſtatim à primis ordiamur.

IMMOR-

ΑΘΑΝΑΤΟΥΣ ΜΕΝ ΠΡΩΤΑ ΘΕΟΥΣ, ΝΟ-
ΜΩ ΩΣ ΔΙΑΚΕΙΝΤΑΙ, [2]ΤΙΜΑ·

Ἐπειδὴ παντῶν τῶν ἀρετῶν ἡγεμών ἐστιν ἡ εὐσέβεια, πρὸς τ θείαν αἰτίαν τ ἀναφορὰν ἔχουσα, εἰκότως κ τ ἐν τοῖς Ἐπεσι νόμων τὸ περὶ ταύτης ἡγεῖται παράγγελμα· ὡς δέοι τὰς ἐγκοσμίους Θεὰς, κ τ συνυπάρχουσαν αὐτοῖς τάξιν, ΤΙΜΑΝ, ἣν ὁ δημιουργικὸς ΝΟΜΟΣ ἅμα τῇ οὐσίᾳ αὐτῶν συμπεφήνατο, τάξας αὐτῶν τὰς μὲν ἐπὶ τ πρώτης σφαίρας, τὰς δὲ ἐπὶ τ δευτέρας, κ ἐπὶ τ τρίτης ἄλλας, καθ' ὅπως ἐφεξῆς, μέχρι τ πάσης τῶν οὐρανίων κύκλων συμπληρώσεως. Τὸ γὰρ, ἧ ἐτάχθησαν ὑπὸ τ ποιητῆ αὐτῶν κ πατρὸς, ταύτῃ αὐτὰς ἐγνωκέναι τε κ τιμᾶν, τῷ θείῳ ΝΟΜΩ καταχολουθοῦντων ἐστὶ, κ τ ὄντως ΤΙΜΗΝ αὐτοῖς ἀποδιδόντων, κ [1]τὸ μήτε ὑπεραίρειν τ ἀξίαν, μήτε ἀπολείπειν ταύτης, ἐν ταῖς περὶ αὐτῶν ἐννοίαις· ἀλλὰ κ τοῦτο αὐτὰς εἶναι τίθεσθαι, ὃ γεγόνασι, κ ταύτῃ ἔχειν τ τάξιν, ἣν εἰλήχασιν· [2]ἐπί τε τ δημιουργικὸν νόμον αὐτῶν, τ Θεὸν, ἀναφέρειν τὸ σέβας, ὃν [3]κ Θεὸν θεῶν κυρίως ἂν εἴποι τις, κ Θεὸν ὕπατον, κ ἄριστον· Τὴν δὲ ὄντως ἀξίαν τοῦ κοσμοποιοῦ κ χριστοτέχνου Θεοῦ μόνως ἂν ἐξεύροιμεν, εἰ κ ΘΕΩΝ αἴτιον αὐτὸν, κ ἀτρέπτων λογικῶν οὐσιῶν ποιητὴν, θησόμεθα. Τούτους γοῦν νῦν ΑΘΑΝΑΤΟΥΣ ΘΕΟΥΣ ὠνόμασεν ὁ Λόγος, τὰς ἀεὶ κ ὡσαύτως νοοῦντας τ δημιουργὸν Θεὸν, κ ἀεὶ πρὸς τὸ ἐκείνου ἀγαθὸν [4]συντεταμένους, κ ἀπ' [5]ἐκείνου τὸ εἶναι κ τὸ εὖ εἶναι ἀμερίστως κ ἀτρέπτως λαμβάνοντας, ὡς τ δημιουργικῆς αἰτίας αὐτοὺς ὄντας εἰκόνας ἀπαθεῖς,

VULGO 1 Deest. 2 Ἐπὶ τὸν δημιουργικὸν μόνον αὐτῶν Θεὸν ἀναφέρειν.

κ ἀκα-

IMMORTALES PRIMUM DEOS, SICUTI LEGE DISPOSITI SUNT, [2] HONORA:

QUoniam virtutum omnium dux est pietas, quæ ad divinam causam refertur; jure etiam in præceptis istis, quæ versibus continentur, ab ea exordium sumitur: ut doceamur DEOS qui in mundo sunt HONORANDOS esse, pro ratione ordinis quem habent ab opifice LEGE cum sua ipsorum essentia conjunctum, à qua primæ quidem sphæræ addicti alii sunt, alii autem secundæ, alii etiam tertiæ, & ita deinceps, donec cœlestium circulorum numerus omnis compleretur. Eos enim ita agnoscere & COLERE, ut sunt ab auctore suo & parente distincto ordine dispositi, divinæ LEGI obedientium est, verumque honorem ipsis tribuentium; non autem eorum dignitatem supra modum attollere, aut ei aliquid detrahere aut omittere, cum de illis cogitamus; sed eos etiam id esse credere, quod sunt, & ordinem quem nacti sunt tenere; ad eorum denique opificem legem, Deum ipsum, cultum referre, quem & Deum deorum proprie, tanquam summum & optimum, nominare licet. Veram autem Dei, à quo mundus arte summa factus est, dignitatem hac solum ratione invenerimus, si ipsum etiam cæterorum Deorum causam, & entium immutabilium, quæ rationem participant, creatorem ponamus. DEOS enim IMMORTALES Carmen appellavit eos, qui semper, atque eodem modo, de Deo opifice cogitant; quique semper ad ejus bonitatem attente enitentes, eidem acceptum referre debent, quod inseparabiles & immutabiles existant, & bene existant; tanquam ipsi sint opificis causæ imagines

3 Deest. 4 Σωτηριώδεις. 5 Ἐκείνῳ τὸ εἶναι αἰτιωτέους —.

passio-

κ) ἀκακύντους. Πρέπει γὰρ τῷ Θεῷ κ) τοιαύτας ὑποστῆσαι ἑαυτοῦ εἰκόνας, κ) μὴ πάζας τρεπτὰς, κ) ἐμπαθεῖς, τῇ εἰς κακίαν ὑποφορᾷ· οἷαί εἰσιν αἱ ἀνθρώπιναι ψυχαί, τῶν λογικῶν φύσεων τὸ ἔσχατον ἔζαι γένος· ὥσπερ αὖ ἀκρότατον ἦν νῦν τὸ τῶν ΑΘΑΝΑΤΩΝ ΘΕΩΝ λεγόμενον γένος. Καὶ [1] μήποτε, πρὸς ἀντιδιαστολὴν τῶν ἀνθρωπίνων ψυχῶν, ΑΘΑΝΑΤΟΙ ΘΕΟΙ ὕτοι ἐκλήθησαν· ὡς μὴ ἀποθνήσκοντες τ' θείαν εὐζωΐαν, μηδὲ ὂν λήθῃ ποτὲ γιγνόμενοι μήτε τ' ἑαυτῶν οὐσίας, μήτε τ' ὄντως παλαιὸς ἀγαθότητος. Τούτοις ἡ ἀνθρωπίνη ψυχὴ τοῖς πάθεσιν ὑποκειμένη, ποτὲ μὲν νοῦσα τ' Θεὸν, κ) τ' ἑαυτῆς ἀξίαν ἀπολαμβάνουσα, ποτὲ δὲ τούτων ἀποπίπτουσα. Διὸ κ) εἰκότως ΘΕΟΙ θνητοὶ λέγοιντο ἂν αἱ ἀνθρώπιναι ψυχαὶ, ὡς ἀποθνήσκουσαι πολὺ τ' θείαν εὐζωΐαν τῇ ἀπὸ Θεοῦ φυγῇ, κ) ἀναβιωσκόμεναι αὐτὴν πάλιν τῇ πρὸς Θεὸν ἐπιστροφῇ· κ) οὕτω μὲν ζῶσαι τ' θεῖον βίον, ἐκείνως δὲ ἀποθνήσκουσαι, (ὡς οἷόν τε ἀθανάτῳ οὐσίᾳ θανάτου μοίρας μεταλαχεῖν) οὐ τῇ εἰς τὸ μὴ εἶναι ἐκβάσει, ἀλλὰ τῇ τοῦ εὖ εἶναι ἀποπτώσει. Θάνατος γὰρ λογικῆς οὐσίας ἀθεΐα κ) ἄνοια, οἷς ἕπεται κ) ἡ περὶ τ' βίον ἄμετρος τῶν παθῶν ἐπανάστασις. Ἐν γὰρ τῇ ἀγνοίᾳ τῶν κρειττόνων ἀνάγκη δουλεύειν τοῖς χείροσιν· ὧν ἐλευθερωθεῖσαν ἄλλως οὐκ οἷόν τε, ἢ τῇ δι' ἀναμνήσεως εἰς Νοῦν κ) Θεὸν ἐπιστροφῇ. Μεταξὺ δὲ τῶν οὕτω λεγομένων ΑΘΑΝΑΤΩΝ ΘΕΩΝ, κ) τῶν θνητῶν, ὡς εἴπομεν, ΘΕΩΝ, ἀνάγκη γένος τι εἶναι, τιμιώτερον μὲν ἀνθρώπου, καταδεέστερον δὲ Θεοῦ, τῇ δι' ἑαυτοῦ μεσότητι τὰ [2] ἄκρα πρὸς ἄλληλα συνάπτον, ὥστε τὸ [3] πᾶν τ' λογικῆς δημιουργίας αὐτὸ ἑαυτῷ συνδεδέσθαι καλῶς. Τοῦτο δὴ τὸ μέσον οὔτε παντελῶς ἀγνοίαν

VULGO 1 Μήπ. 2 Deest. 3 Πᾶν λογικῆς τ' οὐσίας αὐτὸ-
τῷ

passionum atque mali expertes. Est enim Deo dignum sui etiam tales imagines producere; non omnes mutationi atque perturbationibus obnoxias, propter prolapsionem in vitia; quales sunt mortalium animæ, entium rationalium infimum genus; quemadmodum etiam IMMORTALES DII, de quibus nunc agitur, summum. Et fortasse, ut ab animis humanis distinguantur, isti IMMORTALES DII nuncupantur; quippe qui divina beataque vita fruuntur immortaliter, nec suæ unquam essentiæ, aut paternæ bonitatis, obliviscuntur. Sed istis perturbationibus humanæ subjiciuntur animæ, quæ Deum quidem aliquando considerant, & dignitatem suam capiunt, aliquando autem iisdem excidunt. Quo fit etiam, ut merito mortales DII nuncupentur animæ humanæ, quod moriantur aliquando, cum divinam vitæ beatitudinem a Deo recedentes amittunt; aliquando etiam reviviscant, cum ad Eundem revertuntur: hoc modo vitam divinam agentes, illo autem morientes (quantum potest immortalis natura mortalis esse conditionis particeps) non quod existere desinant, sed quod felici vita exciderint. Est enim rationalis naturæ mors impietas & stultitia, quam sequitur passionum vehemens rebellio. Cum enim meliora ignorantur, deterioribus servire necesse est; nec datur aliter inde ad libertatem reditus, quam illa ad Mentem & Deum conversione, quæ recordationi debetur. Inter DEOS autem qui vocantur IMMORTALES, & quos mortales nominamus, genus quoddam, homine quidem superius, Deo autem inferius, intercedere necesse est; quo medio sic inter se cohæreant extrema, ut totum creaturarum rationalium systema sibi ipsi apta unione copuletur. Medium quidem istud genus nec Deum

τῦ Θεοῦ ἴχνη ποτὲ, οὔτε παντελῶς ἀκίνητον καὶ ἀεὶ ὡσαύτως διαμένουσαν γνῶσιν· ἀλλ' ἀεὶ μὲν γινώσκει, ἄλλως δ' ἄλλως ἐπιβάλλει, καὶ μᾶλλόν ἐστιν ὅτε, καὶ ἧττον. Τῷ μὲν ἀεὶ γινώσκειν, ἀναβέβηκε τὸ ἀνθρωπίνου γένους· τῷ δὲ μὴ ἀτρέπτως μηδὲ ὡσαύτως [1] ἀεὶ γινώσκειν, ὑπολέλειπται τῦ θείου. Φύσει μέσον ὑπάρχον, καὶ ὅτε μὲν σκοπῇ βελτίωθεν ἐξ ἀνθρώπου, οὔτε ἀμελείᾳ ὑπολεῖπον ἐν Θεοῦ εἰς τὴν μέσην τάξιν. Πρῶτα γὰρ, καὶ δεύτερα, καὶ τρίτα ὁ δημιουργὸς Θεὸς ὑπέστησε Φύσει διαφέροντα ἀλλήλων, καὶ μὴ συγχέοντα πρὸς ἄλληλα, μηδὲ ἀρετῇ καὶ κακίᾳ τὴν τάξιν διαμείβοντα· ἃ δὴ κατ' οὐσίαν ἑστῶτα ἀϊδίως, τῇ συμπροσελθούσῃ αὐτοῖς τάξει κατὰ γένη διέστη, καὶ ταῖς δημιουργικαῖς αἰτίαις ἀνάλογον ἐτάχθη. Ὡς γὰρ ἐκεῖ πρῶτα, καὶ μέσα, καὶ ἔσχατα τὴν παντελείου σοφίας ἡ τάξις ἔχει· (τοῦτο γάρ ἐστιν αὐτῇ καὶ τὸ εἶναι σοφία, τὸ ἐν τάξει καὶ τελειότητι πρᾶγμα τὴν ποίησιν· ὥστε συνειρομένας ἀλλήλαις σοφίαν, καὶ τάξιν, καὶ τελειότητα) οὕτω δὴ καὶ ἐν τῷδε τῷ Παντὶ τὰ πρὸς τὴν πρώτην ποίησιν τοῦ Θεοῦ γενόμενα, πρῶτα ἂν εἴη ἐν κόσμῳ· τὰ δὲ πρὸς τὴν μέσην, καὶ τὰ μέσα· καὶ τὰ τῷ πέρατι τὴν ποίησιν ἐοικότα, τελευταῖα ἂν εἴη ἐν λογικοῖς. Ἐστι γὰρ πᾶς μὲν ὁ λογικὸς ἀφάκοσμος, μετέχει δὲ συμπεφυκότος αὐτῷ ἀφθάρτου σώματος, εἰκὼν ὅλου τοῦ δημιουργοῦ Θεοῦ. Ἴσης δὴ ἐκεῖ ἀκρότητος τὰ ἐν κόσμῳ πρῶτα ἀκήρατος εἰκών· καὶ ὃ ἐκεῖ μεσότητος μέση εἰκὼν τὰ ἐνταῦθα μέσα· καὶ τοῦ πέρατος ὃ ἐκεῖ θεότητος τελευταία εἰκὼν τὰ ἐν λογικοῖς τέλη καὶ ἔσχατα. Τούτων δὲ τῶν τελῶν γενῶν τὸ μὲν ΠΡΩΤΟΝ ΑΘΑΝΑΤΟΥΣ ΘΕΟΥΣ ὁ παρὼν Λόγος ἐσήμανε· τὸ δὲ μέσον, ΗΡΩΑΣ ΑΓΑΘΟΥΣ· καὶ τὸ ἔσχατον,

[1] Vulgo : Deest.

ΔΑΙ-

prorſus ignorat unquam, nec omnino ſixam ac eandem perpetuo ejus notitiam habet: ſed ſemper quidem cognoſcit, alias autem atque alias animum appellit; idque magis aliquando, aliquando etiam minus. Et eo quidem ipſo, quod ſemper Deum cognoſcit, humanum genus ſuperat; eo vero, quod non abſque mutatione, nec eadem perpetuo ratione, a divino ſuperatur; medio loco naturaliter ſubſiſtens, neque proficiendo præſtantius factum ſupra humanam ſortem ſe elevavit, neque negligentia ex Divino in medium ordinem delapſum eſt. Prima enim quæ ſunt, & quæ ſecunda, & quæ tertia, Deus opifex produxit natura inter ſe differentia, non confuſa invicem, nec virtute aut vitio ordinem mutantia: quippe quæ revera ſemper exiſtunt, ex adjuncto illis ordine genere diſtincta, & pro ratione cauſarum quibus ortum debent diſpoſita. Ut enim ibi prima, & media, atque etiam ultima abſolutæ ſapientiæ ordo poſſidet; (hoc enim ipſo ſapientia eſt, quod ordine & perfecte producit quod facit; unde inter ſe coire & convenire ſapientiam, ordinem, atque perfectionem contingit) ſic certe & quæ in hac univerſitate ad primam Dei cogitationem facta ſunt, prima in mundo fuerint; media autem, quæ ad mediam; quæ autem ad finem cogitationum ſimilitudine accedunt, fuerint etiam eorum quæ ratione utuntur ultima. Univerſa enim creaturarum rationalium diſpoſitio & ſyſtema, cum incorruptibili corpore ſibi cognato, Dei totius conditoris eſt imago. Ejus autem quod ibi ſummum eſt, quæ in mundo prima, imago pura & integra: Medii deinde imago media, ea ipſa quæ locum medium obtinent: Finis denique Deitatis imago ultima, ea quæ rationalium tertia atque poſtrema. Atque ex tribus iſtis quidem generibus quod PRIMUM eſt, DEOS IMMORTALES eſſe carmen indicavit: Quod autem medium, HEROAS ILLUSTRES: Quod

ΔΑΙΜΟΝΑΣ ΚΑΤΑΧΘΟΝΙΟΥΣ, ὡς μικρὸν ὕστερον εἰσόμεθα. Νῦν δ' ὅπῃ τὰ πρῶτα πάλιν ἐπανέλθωμεν· τίς ὁ ΝΟΜΟΣ, καὶ ἡ κατ' αὐτὸν τάξις; καὶ ἡ πρὸς τὴν τάξιν ἀποδιδομένη ΤΙΜΗ; ΝΟΜΟΣ μὲν, ὁ δημιουργικὸς νοῦς, καὶ ἡ θεία βούλησις, ἡ ἀϊδίως παρέχουσα τὰ πάντα, καὶ εἰς ἀεὶ διασώζουσα· Τάξις δὲ ΕΝΝΟΜΟΣ, ἡ ἀπὸ τοῦ πατρὸς τῶν ὅλων, καὶ δημιουργοῦ, τοῖς ΑΘΑΝΑΤΟΙΣ ΘΕΟΙΣ [1]συνεισελθοῦσα, καὶ ποιοῦσα ἐν αὐτοῖς τοὺς μὲν πρώτους, τοὺς δὲ δευτέρους. Εἰ γὰρ καὶ, ὡς ἐν παντὶ λογικῷ διακόσμῳ, τὰ ἀκρότητα ἔλαχον, ὅμως ἐν ἑαυτοῖς ποικίλλονται, καὶ εἰσὶν ἄλλοι ἄλλων θειότεροι. Μίνυμα δὲ κατ' οὐσίαν αὐτῶν ὑπεροχῆς τε, καὶ [2]ὑποβάσεως, ἡ τῶν οὐρανίων σφαιρῶν τάξις, καθ' οὐσίαν καὶ δύναμιν τὴν θέσιν διαλαχοῦσα, ὡς ἐν τῇ οὐσίᾳ αὐτῶν κεῖσθαι τὸν ΝΟΜΟΝ, καὶ τὴν τάξιν ὁμοφυῆ εἶναι αὐτῶν τῇ [3]ἀξίᾳ. Οὐ γὰρ, ὡς ἔτυχεν ὑποστάντες, ὕστερον διεκρίθησαν· ἀλλὰ τεταγμένοι προῆλθον εἰς τὸ εἶναι, ὥσπερ ἑνὶ ζώῳ τῷ ὅλῳ οὐρανῷ διάφορα ὄντες μέρη, καὶ τὴν πρὸς ἄλληλα σύνταξιν ἐν τῇ κατ' εἶδος διαστάσει ἅμα καὶ συναφῇ ὑποσώζοντες, ὥστε μηδὲ ἐπάλλαξιν τῆς θέσεως αὐτῶν ὑπονοῆσαί ποτε δύνασθαι, εἰ μὴ μόνην τὴν φθορᾶς τοῦ παντὸς· διὸ ἀδύνατον [4]ὑποσυμβῆναι, ἔτ' ἂν ᾖ τὸ πρῶτον αὐτῶν αἴτιον ἀμετάβλητον πάντη, καὶ ἄτρεπτον, καὶ τῷ οὐσίαν τῇ ἐνεργείᾳ τὸ αὐτῷ κεκτημένον, καὶ τὸ ἀγαθότητα οὐκ ὑπεκτὸν ἔχον, ἀλλ' οὐσιωμένην καθ' αὐτὴν, καὶ δι' αὐτῆς τὰ πάντα πρὸς τὸ εὖ εἶναι παρέχον. Αἰτία γὰρ τῆς τῶν πάντων ποιήσεως [6]αὐτῷ οὐδεμία ἄλλη προσῆν εὐλογῶς, πλὴν τῆς καθ' οὐσίαν ἀγαθότητος. Ἀγαθὸς γὰρ ἦν φύσει· ἀγαθῷ δὲ οὐδεὶς περὶ οὐδενὸς οὐδέποτε ἐγίνετο φθόνος. Αἱ [7]δὲ πα-

VULGO 1 Ἐπισπλθοῦσα. 2 Ὑπερβάσεως. 3 Ἀπαξίᾳ. 4 Ἐπεμ-

ρα

vero ultimum, DÆMONAS TERRENOS; ut paulo poſt intelligemus. Nunc autem ad ea quæ prima in manibus fuerunt revertamur: quænam LEX iſta, eique ſit conveniens ordo? quis etiam ſecundum ordinem delatus HONOR? LEX quidem eſt mens opifex, ipſaque voluntas divina, quæ omnia perpetuo producit, ſemperque conſervat. Ordo autem LEGI conveniens, ille ipſe, qui à parente omnium & opifice Diis immortalibus naturaliter attributus eſt; & quo ex iis alii quidem primi, alii autem ſecundi ſunt. Quamvis enim, in univerſo rationali ſyſtemate, primas nacti ſint, in ſeipſis tamen variantur, & ſunt alii aliis diviniores. Indicat vero, eſſe in eorum natura ſuperius atque inferius, ordo cœleſtium orbium, ita ad eſſentiæ & virium rationem diſpoſitus, ut in eorum eſſentia LEX ipſa poſita ſit, ordo autem eorum dignitati cognatus ſit. Non enim, fortuito editi & producti, poſtea diſcreti ſeparatique ſunt; ſed ordine collocati, atque diſtincti, exiſtere inceperunt, cœli totius, ceu animantis unius, diverſæ partes; ſuamque inter ſe connexionem, per ſui ipſorum ſecundum ſpeciem ſeparationem ſimul atque unionem, ita retinentes, ut ne ſitûs quidem earum mutatio unquam excogitari poſſit, niſi cum univerſitatis interitu; qui contingere non poteſt, quamdiu prima earum cauſa ſemper ſit immutabilis & conſtans, eademque perpetuo eſſentia ac agendi vi, non adventitia bonitate, prædita, ſed per ſe eſſentiali, & per eam omnia ad felicem ſtatum perducens. Nulla enim alia juſta cauſa rerum omnium creationis ipſi Deo eſt, quam quæ ab eſſentiali ejus bonitate profluit. *Eſt enim bonus natura; in bonum autem nulla de ulla unquam re cadit invidia.* Quæ vero aliæ, præter bonitatem, creandæ uni-

συμβῆναι ἐς', ἀν. 5 Καὶ δι' αὐτὸν τὰ πάντα. 6 Deeſt. 7 Γαῖε.

ἐκ τ̃ ἀγαθότητα λεγόμενα αἰτίαν τῆς δημιουργίας τοῦδε τ̃ παντὸς, ἀνθρωπίνοις μᾶλλον προσήκουσιν, ἢ τῷ Θεῷ, πρέπουσιν. Ἀγαθὸς δὲ ὢν τ̃ Φύσιν ὁ Θεὸς τὰ μάλιστα [1] ὁμοιωμένα αὐτῷ πρῶτα Φύσει παρήγαγε· κ̀ δεύτερα, τ̃ μέσην ὁμοιότητα πρὸς αὐτὸν κεκτημένα· τρίτα δ̀ κ̀ ἔσχατα, πάντων τ̃ εἰκότων αὐτῷ τὰ πρὸς τ̃ θείαν ὁμοίωσιν μάλιστα ὑφειμένα. Τῇ δὲ οὐσίᾳ τ̃ γινομένων σύνδρομος ἰὼν ἡ τάξις, ὥστε [2] τὸ Φύσει κρεῖττον προηλαγμένον εἶναι τ̃ καλλιεστέρου, ἔν τε τοῖς ὅλοις γένεσιν, ἔν τε τοῖς καθ' ἕκαστον γέν τ̃ καὶ εἶδος ὑποστᾶσιν κεκλημένοις. Οὐ γ̀ τύχαις ἐκληρῶτο τ̃ τάξιν τὰ πάντα, οὐδὲ προαιρέσεως μεταβολαῖς, ἀλλὰ ΝΟΜΟΙΣ δημιουργικοῖς [3] διαφορὰ προήγετο, κ̀ τ̃ τάξιν ἀνάλογον ταῖς τ̃ Φύσεων ἀξίαις ἐλάγχανε. Διὸ, [4] τὸ, ΝΟΜΩ ΩΣ ΔΙΑΚΕΙΝΤΑΙ, ΤΙΜΑ, οὐ μόνον ἐπὶ τ̃ ΑΘΑΝΑΤΩΝ ΘΕΩΝ, ἀλλὰ κ̀ ἐπὶ τ̃ ΑΓΑΥΩΝ ΗΡΩΩΝ, κ̀ τῶν ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΨΥΧΩΝ, κοινῶς ἀκουστέον. Ἔστι γ̀ πλῆθος εἰδῶν ἐν ἑκάστῳ γένει καθ' ὑπεροχὴν κ̀ ὑπόβασιν τεταγμένον. Τοιαύτη μ̀ ἡ Φύσις τ̃ λογικῶν οὐσιῶν, κ̀ ἡ τάξις. Τίς δ̀ ὁ ΝΟΜΟΣ, κ̀ ἡ τούτῳ ἑπομένη ΤΙΜΗ; Πάλιν λέγομεν, ὅτι ΝΟΜΟΣ μ̀ ἡ ἄτρεπτος τ̃ Θεοῦ κ̀ δημιουργικὴ ἐνέργεια, ἡ γεννῶσα τὰ θεῖα γένη, κ̀ τάττουσα ἀϊδίως κ̀ ἀμεταβλήτως· ἡ δ̀ σύμφωνος τῷ ΝΟΜΩ ΤΙΜΗ, [5] ἡ τ̃ οὐσίας ἐπὶ τῶν ΤΙΜΩΜΕΝΩΝ γνῶσις, κ̀ ἡ πρὸς [6] αὐτὰ κτ' δύναμιν ἐνομοίωσις. Ὁ γὰρ [7] ἄγαλμά πις, κ̀ μιμεῖ), ὅσον αὐτῷ οἷόν τε· κ̀ ΤΙΜΗΝ ποιεῖται τ̃ ἀνενδεᾶ τ̃ τῶν ὑπ' ἐκείνου προηνομένων ἀγαθῶν ὑποδοχήν. Οὐ γ̀ ΤΙΜΗΣΕΙΣ τ̃ ΘΕΟΝ δι-δούς τι αὐτῷ, ἀλλ' ἄξιον τ̃ λαβεῖν τὰ παρ' ἐκεί-

VULGO 1 Ὁμοιώμενα. 2 Τῇ. 3 Διαφορά. 4 Τῷ. 5 Ἡ-

verſitatis hujus cauſæ afferuntur, mortalium circumſtantiis potius, quam Deo, conveniunt. At Deus, quia natura bonus eſt, quæ maxime ſibi ſimilia prima produxit: Secunda autem, quæ media ſimilitudine eum referunt: Tertia vero & ultima, quæ, ex omnibus ſibi conformibus, a divina ſimilitudine ſunt quam maxime remota atque diſtantia. Fuit vero eſſentiæ rerum quæ factæ ſunt ita conjunctus comes ordo, ut quod natura præſtantius eſſet inferiori præponeretur; idque non in totis generibus ſolum, ſed in ſingulis etiam ſpeciebus cujuſque generis. Non enim fortuito ordinem cuncta ſortita ſunt, neque voluntariæ electionis mutatione; ſed conditoris LEGE diverſa prodierunt, congruumque naturarum dignitati ordinem ſortita ſunt. Quare hoc præceptum, UTI LEGE DISPOSITI SUNT HONORA, non de DIIS tantum IMMORTALIBUS, ſed de ILLUSTRIBUS etiam HEROIBUS, HUMANISQVE ANIMIS, communiter intelligendum. Eſt enim in ſingulis generibus ſpecierum multitudo, ſecundum quod ſuperius eſt, atque inferius, ordinata. Et hæc quidem entium rationalium natura, atque ordo. Quænam vero LEX, & HONOS qui ipſam ſequitur? Dicimus rurſum, LEGIS quidem nomine immutabilem & creatricem Dei potentiam, a qua divina genera producuntur, & æterno immutabilique ordine diſponuntur, ſignificari: per HONOREM autem LEGI congruum, eſſentiæ eorum qui HONORANTUR notitiam, & ad eos accuratam, quantum poſſibile eſt, conformitatem. Quod enim quis admiratur, imitatur etiam, quantum poteſt: eoque HONOREM locupleti tribuit, quod porrecta ab ipſo bona accipit. Non enim eo ipſo Deum HONORABIS, quod ei das aliquid; ſed quod dignus ſis, qui ab eo accipias. Deum nam-

πς. 6 Αυτῷ.. 7 Ἀγαπᾷ.

νε γενόμενος. Ὡς γάρ φασιν οἱ Πυθαγόρειοι, τιμήσεις τὸν Θεὸν ἄειρα, ἐὰν τῷ Θεῷ τὴν ἀφάνειαν ὁμοιώσῃς. Καὶ ὅστις ΤΙΜΑ τὸν Θεὸν, ὡς προσδεόμενον, ὅτος λέληθεν οἰόμενος ἑαυτὸν τοῦ Θεοῦ εἶναι χρείττονα. Καὶ ἡ τῶν προσφερομένων πολυτέλεια ΤΙΜΗ εἰς Θεὸν γίνεται, εἰ μὴ μὴν τοῦ ἐνθέου φρονήματος προσάγοιτο. Δῶρα γὰρ καὶ θυηπολίαι ἀφρόνων, πυρὸς τροφή· καὶ ἀναθήματα, ἱεροσύλοις χορηγία. Τὸ δὲ ἔνθεον φρόνημα, ἀφθόνως ἡδρασμένον, σωτήριον Θεοῖς. Χωρεῖν γὰρ ἀνάγκη τὸ ὅμοιον πρὸς τὸ ὅμοιον· ὅθεν καὶ μόνος ἱερεὺς ὁ σοφὸς λέγεται, μόνος θεοφιλὴς, μόνος εἰδὼς εὔξασθαι. Μόνος γὰρ οἶδε ΤΙΜΑΝ, ὁ τὴν ἀξίαν μὴ συγχέων τῶν ΤΙΜΩΜΕΝΩΝ, καὶ ὁ προηγουμένως ἱερεῖον ἑαυτὸν προσάγων, καὶ ἄγαλμα θεῖον τεκταίνων τὴν ἑαυτοῦ ψυχὴν, καὶ ναὸν εἰς ὑποδοχὴν τοῦ θείου φωτὸς τὸν ἑαυτοῦ παρασκευάζων νοῦν. Τί γὰρ τοιοῦτον προσάξεις ἀπὸ τῶν ἐν μέσῳ κειμένων ὑλῶν, ὃ τῷ Θεῷ προσφυὲς ἄγαλμα ἐργάσῃ, ἢ δῶρον ἐνοῦν αὐτῷ δυνάμενον, ἃ δὴ ἐπὶ τὸ λογικῆς οὐσίας καθαρθείσης συμβαίνειν ἀνάγκη; Ὡς γὰρ οἱ αὐτοὶ Ἄνδρες φασὶ, ψυχῆς καθαρᾶς τόπον οἰκειότερον ἀπὸ γῆς Θεὸς οὐκ ἔχει· οἷς καὶ ὁ Πύθιος συμφέρεται, λέγων·

Εὐσεβέσιν ἢ βροτοῖς γάνυμαι τόσον, ὅσον ὀλύμπῳ.

Εὐσεβὴς δὲ, ὁ τὴν θείαν ἐπιστήμην ἔχων, καὶ τὸν ἑαυτοῦ τελείωσιν, ὡς τιμὴν χείττω, προσάγων τοῖς τῶν ἀγαθῶν αἰτίοις, τῇ σπουδῇ τῆς κτίσεως πρὸς τὸ χορηγεῖν πεφυκότας ἐπιστρεφόμενος, καὶ τοῦ λαμβάνειν τὰ ἀγαθὰ δύναται, ΤΙΜΩΝ τοὺς ἀεὶ διδόντας αὐτά. Ὁ δὲ ἄλλως ΤΙΜΑΝ τὸ θεῖον προαιρούμενος, καὶ μὴ δι' ἑαυτοῦ, τῶν ἀνάλωμα τῆς ἔξωθεν εὐποιΐας

VULGO I Κτίσεως.

ποιεῖ-

que, uti aiunt Pythagorei, honore afficies quam optime, si ei fias animo similis. Quisquis etiam Deo, tanquam egenti, HONOREM TRIBUIT, incautus se Deo superiorem & potentiorem reputat. Ipsaque oblatorum sumptuosa profusione non HONORATUR Deus, nisi pio & divino animo offerantur. *Dona siquidem & hostiæ stultorum nihil aliud sunt quam ignis pabulum; & donaria, sacrilegorum præda.* At divinus animus, sufficienter firmatus, Deo nos conjungit. Est enim necesse quod simile est ad simile tendat: quo fit, ut solus sapiens sacerdos dicatur; solus item Deo gratus; solus etiam precandi gnarus. Novit enim solus HONORARE, qui eorum dignitatem, quibus HONOS competit, non confundit; quique se imprimis hostiam offerens, suumque animum divinum simulacrum faciens, mentem quoque suam, ceu templum, ad divinum lumen suscipiendum præparat. Quid enim de rebus materialibus quæ sunt in medio positæ offeres, ex quo Deo congruum simulacrum, aut donum quod ipsi uniri queat, efficias: quæ in rationali natura munda & purgata contingere necesse est? Nam, ut iidem Viri asserunt, locum non habet Deus in terris pura anima magis sibi proprium aut gratiorem: quibus & Apollo Pythius adstipulatur, cum ait;

Piis hominibus tantum gaudeo, quantum cœlo.

Est vero pius, qui divina scientia præditus, suamque perfectionem, tanquam honorem præstantissimum, bonorum auctoribus offerens, adipiscendi studio ad eos, qui ea suppeditare queunt, se convertit; & eo ipso, quòd bona potest accipere, eos HONORAT qui illa perpetuo largiuntur. Quisquis autem aliter HONOREM DIIS TRIBUERE in animo habet, non autem per seipsum, externa-

ποιεῖται τ̃ ΤΙΜΗΝ, οὐκ οἰκείαν ἀρετὴν προσφέρων, ἀλλὰ ἀπὸ τῶν ἐκτὸς αὐταῖς ἀφοσιούμενος. Ταῦτα δὲ οὐδὲ σπουδαίῳ ἀνδρὶ λαμβάνειν ἡδύ, μὴ μὲν τ̃ ἀρίστης ἀληθέσεως διδόμενα. Τοιοῦτο γ̃ καὶ τὸ τοῦ Πυθίου πάλιν ἀπόφθεγμα. Πρὸς γὰρ τ̃ ἑκατόμβας θύσαντα μὴ μετ' εὐσεβοῦς γνώμης, καὶ πυνθανόμενον πῶς εἴη θεοσδεδεγμένος τὰ παρ' αὐτοῦ δῶρα, ἀποκρίνεται,

Ἀλλά μοι εὔαδε κόνδρος ἀγακλυτῷ Ἑρμιονῆι.

τὸ εὐτελέστατον προκρίνων τ̃ τοσαύτης πολυτελείας, ὅπη δὴ θεοσεβείας γνώμη κεκόσμητο. Μέτ' αὐτῆς γὰρ πάντα θεοφιλῆ· καὶ ἄνθυ ταύτης οὐδὲν θεοῦ φίλον ἂν πολὺ γένοιτο. Καὶ τὰ μὲν περὶ θεοσεβείας καὶ ὁσιότητος ἱκανῶς ἐν τοῦ παρόντι λέλεκται. Ἐπειδὴ δὲ τ̃ ΝΟΜΟΝ τῆς τοῦ Παντὸς διατάξεως ἄτρεπτον φυλακὰ διατηρεῖ, καὶ τ̃ φυλακῆς ταύτης φύλακα τοῖς Παλαιοῖς ἔθος ἦν δι' ἀπορρήτων [1] ὅρκον ὀνομάζειν, εἰκότως ἐφεξῆς τοῖς προειρημένοις ὡς ἀκόλουθον ἐπάγεται δόγμα τὸ περὶ [2] ὅρκου παράκλημα.

—ΚΑΙ ΣΕΒΟΥ ΟΡΚΟΝ—

Νόμον μὲν ἐν τοῖς πρώτοις ἀπεφηνάμεθα τ̃ ἀεὶ καὶ ὡσαύτως ἔχουσαν ἐνέργειαν τοῦ Θεοῦ, τ̃ ἀϊδίως καὶ ἀτρέπτως τὰ πάντα πρὸς τὸ εἶναι παράγουσαν. ΟΡΚΟΝ δὲ νῦν ἑπομένως ἂν τῷ νόμῳ λέγοιμεν, τ̃ ἐν ταυτότητι τὰ πάντα διατηροῦσαν αἰτίαν, καὶ οὕτως [3] αὐτὰ βεβαιοῦσαν, ὡς ἐν ΟΡΚΟΥ πίστει κρατύνεσθαι, καὶ διασώζονται τοῦ νόμου τ̃ τάξιν, ὥστε ἀποτέλεσμα τοῦ Δημιουργικοῦ Νόμου εἶναι τὸ ἀπαράβατον τ̃ ἐν τοῖς δημιουργηθεῖσιν εὐταξίας. Τὸ γὰρ [4] διαμένειν τὰ πάντα, νόμῳ ὡς διήκειν, προηγούμενον ἔργον ἂν

VULGO 1 Ὅρκων. 2 Ὅρκου. 3 Καταβεβαιοῦσαν. 4 Μένειν.

εἴη

rum divitiarum ineptam profuſionem honoris loco ponit, dum non offert eis propriam virtutem, ſed res externas dicat conſecratque. Imo ne viro quidem probo jucundum eſſet iſta admittere, quæ malo animo dari non neſciret. In hanc etiam mentem aliud eſt ſcitum Apollinis dictum. Ei enim qui centum bobus, animo nequaquam pio, fecerat, cum quæreret quam grata illi ſua eſſent dona, reſpondit,

At mihi farra placent prænobilis Hermionei:

quod erat viliſſimum tantæ profuſioni ideo præponens, quod mentis pietate ornaretur. Hæc enim ſi adſit, nihil non Deo gratum eſſe poteſt; contra autem, ſi deſit. Atque hæc quidem de pietate in DEOS atque ſanctitate ſatis hoc loco. Quoniam vero LEGEM ordinis rerum univerſitatis conſtans tuetur cuſtodia, hujuſque cuſtodiæ cuſtodem apud Veteres mos erat myſtice Ὅρκον nominare, merito iis quæ dicta ſunt, veluti conſequens dogma, de jurejurando præceptum ſubjungit.

—ET COLE JUSJURANDUM—

Legem quidem Dei potentiam æternam eſſe ſuperius docuimus, eodem modo ſe habentem, perpetuaque & immutabili ratione res omnes producentem. JUSJURANDUM vero poſt legem cauſam eſſe nunc dixerimus, quæ omnia in eodem ſtatu conſervat, atque ea ita firmiter retinet, velut ea quæ JURAMENTI fide confirmata ſunt, & legis ordinem tuentur, adeo ut rectus & immutabilis ordo eorum, quæ condita ſunt, ſit finis & effectus Legis Conditoris. Quod enim perſtent omnia, ſicuti lege diſpoſita ſunt, primarium fuerit

divini

εἴη τῦ ΟΡΚΟΥ τῦ θείυ· ὃς ὃν μὲν τοῖς ἀεὶ νοῦσι τ̃ Θεὸν μάλιςά τε κ̀ ἀεὶ ἁγιώζε· ὃν δὲ τοῖς ποτὲ μὲν νοῦσι, ποτὲ δὲ ἀφιςαμένοις τῆς θείας γνώσεως, ** κ̀ Ο ΟΡΚΟΣ ὁμοίως παραβαίνε· μὲν ὑπὸ τ̃ ἀφιςαμένων, αὖθις δ̀ τηρεῖται ὑπὸ τ̃ πρὸς τ̃ θείαν ἀναγομένων. Ἡ γὰρ τήρησις τ̃ θείων νόμων ΟΡΚΟΣ νῦν λέγε·, ᾧ δέδε· κ̀ ἀνήρτη· πάντα πρὸς τ̃ δημιυργὸν Θεὸν τὰ γιγνώσκειν αὐτὸν πεφυκότα· ὧν τὰ μὲν, ἀεὶ ἐχόμενα αὐτῦ, ἀεὶ ΣΕΒΕΙ ΤΟΝ ΟΡΚΟΝ· τὰ δὲ ἀφιςάμενά πο, τότε κ̀ περὶ τ̃ ΟΡΚΟΝ ἀσεβεῖ, ὐ μόνον τῦ θείυ νόμυ τ̃ τάξιν, ἀλλὰ κ̀ τῦ θείυ ΟΡΚΟΥ τ̃ πίςιν, παραβαίνοντα. Τοιῦτο μὲν οὖν ὁ τοῖς λογικοῖς γένεσιν ἐνυπαρχόμενος ΟΡΚΟΣ, ἔχεθαι τῦ παιδὸς αὐτῶν κ̀ ποιητο, κ̀ μὴ παραβαίνειν μηδαμῆ τὺς ὑπ' ἐκείνυ διειλθέντας νόμυς. Ὁ δὲ ἐν ταῖς κτ' τ̃ βίον ἀναγραφαῖς ΟΡΚΟΣ ἴχνος ἐςὶν ἐκείνυ, πρὸς ἀλήθειαν ἀπευθύνων τὺς δεόντως αὐτῳ̃ χρωμένυς. Τὸ γὰρ ἀμφίβολον τῆς ἀνθρωπίνης προαιρέσεως εἰς βεβαιότητα μεταῤῥυθμίζει, κ̀ μένειν ὅπ τῆς ταυτότητος ἀναγκάζει, ἔν τε λόγοις κ̀ ἔργοις· τῦτο μὲ, τ̃ γεγενημένων τὸ σαφὲς ἐκφαίνων· τῦτο δὲ, τ̃ μελλόντων γενήσεθ τὸ βέβαιον ἀπαιτῶν. Διὰ ταῦτα δὴ κ̀ μάλιςα ΣΕΒΕΣΘΑΙ προσήκει τ̃ ΟΡΚΟΝ· τ̃ μὲ κατ' ἐξίαν προϋπάρχοντα, διὰ τ̃ τῆς ἀϊδιότητος Φρυρόν· τ̃ δὲ ἀνθρώπινον, κ̀ τοῖς ἐν βίῳ πράγμασιν ἐπίκυρον, ὡς εἰκόνα ἐκείνου, κ̀ μετ' ἐκεῖνον βεβαιότητος κ̀ ἀληθείας γενόμενον ἡμῖν πρύτανιν, κ̀ τ̃ καλλίςων ἠθῶν πληρῦντα τὺς ΣΕΒΕΙΝ αὐτὸν μεμαθηκότας. ΣΕΒΑΣ δὲ ΟΡΚΟΥ μόνον ἂν εἴη ἡ τήρησις τ̃

VULGO 1 Θείαν τροφήν. 2 Περὶ ΟΡΚΟΥ ἀσεβεῖ, ὐ μόνον τῦ παρριθμίζειν.

ὠμωμοσ-

divini JURISJURANDI opus; quæ Lex ab iis quidem qui Deum ſemper intelligunt maxime atque perpetuo ſervatur: Ab iis autem, qui aliquando quidem intelligunt, aliquando vero divina cognitione deſtituuntur, ** & JUSJURANDUM ſimiliter ab iis quidem violatur qui a Dei cognitione recedunt, ſervatur autem ab iis, qui ad Divinam converſationem reducuntur. Dicitur enim JUSJURANDUM hoc loco ipſa divinarum legum obſervatio, quo cum Deo opifice cuncta vinciuntur atque nectuntur, quæ ad eum cognoſcendum apta nata ſunt: quorum nonnulla quidem, quia ſemper illi adhærent, JUSJURANDUM COLUNT perpetuo; alia vero, quia recedunt aliquando, tunc etiam adverſus JUSJURANDUM ſe gerunt impie, non ſolum divinæ legis ordinem, ſed divini etiam JURISJURANDI fidem, violantia. Ita ergo ſe habet quod entibus ratione præditis innatum eſt atque eſſentialiter inſitum JUSJURANDUM, ut parenti ſuo atque creatori ſemper adhæreant, neque leges ab eo latas ullo modo tranſgrediantur. Quod autem in vitæ negotiis uſui eſt, illius veſtigium eſt; quo decenter utentes ad veritatem diriguntur. Humana enim conſilia, cum incerta ſunt, ad certam conſtantiam revocat, atque in eodem inſtituto manere cogit, & in verbis, & in rebus: partim quidem eorum quæ geſta ſunt veritatem demonſtrans; partim vero futurorum fidem atque conſtantiam poſtulans. Propterea maxime COLENDUM eſt JURAMENTUM; illud quidem natura prius, quod in eo ſit perennitatis præſidium; humanum autem, quod in rebus humanis uſui & auxilio ſit, quoniam prioris imaginem referens poſt ipſum conſtantiam atque veritatem tuetur, eoſque moribus optimis implet qui ipſum COLERE didicerunt. Fuerit vero JURISJURANDI CULTUS unicus, ipſa eorum

θεὸν νόμῳ, ἀλλὰ καὶ τὸν θεὸν ΟΡΚΟΥ τῇ τάξει παραβαίνοντα. 3 Me-

quæ

ὠμωμοσμένων, ὅσον ἐφ' ἡμῖν, [1]ἀπαραπόδιστος. Τήρησις δὲ λέγε῀ ἡ πρὸς τὸ μόνιμον καὶ ἀληθευτικὸν τῆς θείας ἕξεως τῇ ἐκουσίῳ ἀνάγκῃ τὸν ΣΕΒΟΝΤΑΣ τὸν ΟΡΚΟΝ σωαρμόζουσα [2]δύναμις. Καὶ ἡ μὲν πρώτη καὶ ἀπόῤῥητος ΕΥΟΡΚΙΑ, ἁφὰ τῆς εἰς Θεὸν ὁπτροφῆς, αὖθις ἀναλαμβάνεται πέφυκε ταῖς καθαρικαῖς ἀρεταῖς τὸ παρέχεσθαι [3]ἰωμένοις τῷ θείῳ ΟΡΚΟΥ· ἡ δὲ βιωτικὴ εὐορκία ταῖς πολιτικαῖς ἀρεταῖς ἁφαρώζε῀. Μόνοι γὰρ οἱ τὰς ἀρετὰς ταύτας κεκτημένοι καὶ εὐορκεῖν ἐν τοῖς κατὰ τὸν βίον δύνα῀· ἡ δὲ κακία μήτηρ ἐπιορκίας, τῷ ἀβεβαίῳ τῷ ἤθει τὸν ΟΡΚΟΝ καταπατοῦσα. Πῶς γὰρ [4]ἂν ὁ φιλοχρήματος ἢ πρὸς ἀργυρίου λῆψιν ἢ ἀπόδοσιν εὔορκός πο῀ε γένοιτο; Πῶς δὲ ὁ ἀκόλαστος, ἢ δειλὸς, ἐμμενεῖ ἐν τοῖς ὅρκοις; Καὶ ἐχ ὅπου γ' ἂν ἕκαστος αὐτῶν οἰκειότερον πλέον τι ἔχειν, ἐν οἷς ἐστιν ἥττων, ἐνταῦθα τὸ ΣΕΒΑΣ [5]τοῦ ΟΡΚΟΥ ἀποδύσε῀, ἵνητα καὶ ἐπίκαιρα τῶν θείων ἀγαθῶν ἀνταλλαττόμενος; Οἷς ἢ καλῶς τὸ τῶν ἀρετῶν ἐνίδρυ῀ κτῆμα, τούτοις εὖ καὶ τὸ ΣΕΒΑΣ [6]τοῦ ΟΡΚΟΥ ἁφαρώζεσθαι πέφυκε. Μελέτη ἢ ἀεὶ τοῦ τηρεῖν τὸ περὶ αὐτὸν ΣΕΒΑΣ, τὸ μὴ πυκνῶς, μηδὲ ὡς ἔτυχε, ἀρνῆ῀ ΤΩ ΟΡΚΩ, μηδὲ ἐπὶ τοῖς παρατυχοῦσι, μηδὲ εἰς ἀναπλήρωσιν λόγου, μηδὲ εἰς πίστωσιν διηγήματος· ἀλλ', ὡς οἷόν τε, τηρεῖν αὐτὸ τὸ ἀρεῖαν ἐν τοῖς ἀναγκαίοις τε ἅμα καὶ τιμίοις, καὶ τότε, ὅτε εὐδεμία ἄλλη τῶν τοιούτων σωτηρία παραφαίνε῀, εἰ μὴ ἁφὰ μόνης τῆς ἐν τῷ ΟΡΚΟΥ ἀληθείας. Ἔστω δὲ ταῦτα πιστὰ τοῖς ἀκούουσιν, εἰ τὸν τρόπον σύμφωνον τῷ ΟΡΚΩ παρεχοίμεθα, καὶ μηδεμίαν ἐπωφελίαν καταλείποιμεν, ὡς ἄρα ποτὲ τῶν ἀνθρωπίνων πραγμάτων φανεῖη τι μεῖζον ἡμῖν ἀλη-

VULGO 1 Ἀπαραπόδιστος, ἡ πρὸς τὸ μόνιμον . . . . 2 Deest. θείας

quæ jurantur firma & libera, quantum in nobis eſt, obſervatio. Obſervatio autem dicitur ea poteſtas, quæ JUSJURANDUM COLENTES voluntaria quadam neceſſitate reddit aptos & conformes conſtantiæ & veritati habitus divini. Atque ea quidem, quæ prima eſt & myſtica, JURISJURANDI ſanctitas, per converſionem ad Deum rurſum ſolet recuperari ab iis qui virtutibus purgatoriis ſacri JURISJURANDI contemptum & violationem ſanant; quæ autem in hujus vitæ rebus verſatur, civilibus virtutibus conſervatur. Soli enim qui virtutes iſtas poſſident, etiam ſancte jurare in hujus vitæ rebus poſſunt: cum malitia ſit perjurii parens, morum inſtabilitate JUSJURANDUM ſpernens & conculcans. Quomodo enim qui pecuniarum cupiditate flagrat, in eis accipiendis vel dandis JURISJURANDI ſanctitatem ſervabit? Quî rurſum qui incontinens eſt, aut timidus, in juramento perſtabit? Annon potius uterque, cum ſuperiorem fieri ſe poſſe putabit, in quibus inferior eſt, ibi, JURISJURANDI religione depoſita, mortalia & caduca cum divinis bonis commutabit? At quibus virtutum firma eſt poſſeſſio, ab iis etiam ſancte COLITUR & conſervatur JURISJURANDI religio. Fuerit autem CULTUS ejus ſervandi optima ratio, ſi eo nec ſæpe utaris, nec temere, nec quibuſlibet in rebus, nec ad ſermonis explementum, nec ad narrationis confirmationem atque fidem: ſed, quantum fieri poteſt, rebus tantum neceſſariis ſimul atque honorandis adhibeatur, eoque tempore, cum earum nulla ſalus alia, quam ex ſola veritate JURAMENTO elicita & confirmata, expectatur. Invenient vero fidem iſthæc apud eos qui audiunt, ſi mores noſtri ſint JURIJURANDO conſoni, & ſuſpicionem omnem ſuſtulerimus, quidquam rerum humanarum nobis unquam majori in pretio fore,

3 Ἰωμένη. 4 Deeſt. 5 Τῶν ΟΡΚΩΝ. 6 Τῶν ΟΡΚΩΝ.

quam

θείας, εἴτε ἀνωμότοις, εἴτε καὶ ὀμνύουσι. Τὸ δὴ ΣΕΒΟΥ ΟΡΚΟΝ, οὐ μόνον εὐορκεῖν, ἀλλὰ καὶ ἀπέχεσθαι ΟΡΚΟΥ, παρεγγυᾷ. Οὕτω γὰρ ἂν τηρήσαιμεν τὸ ἀεὶ εὐορκεῖν, εἰ μὴ καλαχρησοίμεθα τοῖς ΟΡΚΟΙΣ. Καὶ γὰρ ἐν τῇ συνεχείᾳ τοῦ ὀμνύειν ῥᾳδίως ἂν μεταπέσοι τις εἰς ἐπιορκίαν. Φειδοῖ δὲ τήρησις ἕπεται. Ἡ γὰρ οὐκ ὀμεῖ· ἢ, ὅταν ὄμνυσιν, εὐορκήσῃ· καὶ οὔτε ἂν ὑπὸ συνηθείας προσράμῃ ἡ γλῶσσα, ἔτε ὑπὸ παθῶν ἀκρατείας ἡ διάνοια σφαλείη. Τὴν μὲν γὰρ ὁ [1]τρόπος ὀρθώσῃ λοιπὸς ὢν, τὸ δὲ, τὸ ἔθος [2]τῆς ἀποχῆς τοῦ ὀμνύναι. Πρέπει δὴ τῇ σεσεμνυμένῃ τιμῇ τῶν θεῶν ἡ εὐορκία, ὡς ἀεὶ σύμφυτος καὶ ὁπαδὸς τῆς εὐσεβείας· καὶ γὰρ καὶ ὁ ΟΡΚΟΣ τοῦ θείου νόμου καὶ Φύλαξ καὶ τοῦ Παντὸς διακόσμησιν. Τίμα οὖν τὸν νόμον ἑπόμενος αὐτοῦ τῇ διατάξει, καὶ ΣΕΒΟΥ ΤΟΝ ΟΡΚΟΝ τῷ μὴ προχείρως αὐτῷ καταχρῆσθαι, ἵν' ἐθισθῇς εὐορκεῖν ἐκ τοῦ μὴ ἐθισθῆναι ὀμνύναι. Μέρος γὰρ οὐ μικρόν ὅτι τῆς εὐσεβείας ἡ εὐορκία. Καὶ περὶ μὲν τοῦ πρώτου γένους τῶν Κρειττόνων, καὶ τοῦ Θείου Νόμου, τοῦ τάξεως ἡγεμόνος, καὶ τοῦ συνεπομένου ΟΡΚΟΥ τῷ Νόμῳ, τοσαῦτα· ὅπη δὲ καὶ τὸ, μετὰ Θεοὺς, γένος, ὁ ἔφαμεν ἀγγελικὸν εἶναι, δευτέρως χρὴ τιμᾶν, ἐπάγει.

—ΕΠΕΙΘ' ΗΡΩΑΣ ΑΓΑΥΟΥΣ.

Οὗτοι ἦσαν τὸ μέσον γένος τῶν λογικῶν ὑσιῶν, οἱ μετὰ Θεοὺς τοὺς ἀθανάτους τὴν ἐφεξῆς πληροῦντες χώραν προηγουμένης τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως, καὶ συνάπτουσι δι' ἑαυτῶν τὰ ἔσχατα τοῖς πρώτοις. Τούτοις οὖν, ὡς δευτέροις, τὴν δευτέραν τιμὴν ἀποδιδόναι χρὴ, προσυπακούοντας καὶ ἐπ' αὐτῶν τὸ ΤΙΜΑ ΝΟΜΩ ΩΣ ΔΙΑΚΕΙΝ-

VULGO 1 Πρῶτος. 2 Τῆς ἐποχῆς.

ΤΑΙ.

quam veritatem, ſive injuratis, ſive juratis. Quod igitur JUSJURANDUM COLERE præcipit, non ſolum non pejerare, ſed a JUREJURANDO etiam abſtinere docet. Nunquam enim pejerabimus, ſi JUREJURANDO non abutamur. Jurandi ſiquidem conſuetudine in perjurium facile prolabimur. Fiet autem ut abſtinentiam ſequatur obſervatio. Aut enim non jurabitur; aut, cum juratur, ſancte jurabitur, & juſte: conſuetudine etiam nec præcurret lingua, nec paſſionum intemperantia mens labetur. Hanc enim probus mos diriget, illam autem, jurandi abſtinentia conſuetudine comparata. Eſt autem divino honori, de quo ſuperius dictum, congrua juramenti ſanctitas, quippe quæ ſit pietatis comes perpetua, eidemque ſemper conjuncta: Fuit enim JUSJURANDUM divinæ legis cuſtos inter ornandam & apparandam univerſitatem. Legem igitur mandatis ejus obſervatis honora, ET JUSJURANDUM COLE temerario ejus abuſu vitato, ut relicta jurandi conſuetudine ſancte jurare conſueſcas. Pars enim non exigua pietatis eſt juramenti ſancta obſervatio. Atque hæc quidem dicta ſint de primo Deorum genere, & de Divina Lege, ordinis autore & duce, de JUREJURANDO denique, quod legem conſequitur: Quod autem, ſecundum Deos, & genus etiam illud, quod angelicum diximus, ſecundo loco honorari debeat, adjicit;

— DEINDE HEROAS ILLUSTRES.

Medium genus entium rationalium iſti ſunt, qui ſecundum à Diis immortalibus locum implentes humanam naturam præcedunt, primiſque ultima interveniendo connectunt. Iſtis igitur, tanquam ſecundis, ſecundus etiam honor tribuendus, deque iis intelligendum, quod, UTI LEGE SUNT DIS-

ΤΑΙ. Ἡ γὰρ ὅλη δύναμις τ πμῆς ὀν τῇ γνώσῃ τ ὐσίας τῶν πμωμένων κεῖται, ἀφ' ἧς κ τὸ τῶν δεόντων εἰπεῖν τι, ἢ πρᾶξαι, πρὸς τὰ πμώμενα · εὖ κ καλῶς ἐξευρείσκε). Πῶς γὰρ ἂν ἀγαθεχθείη τις οἷς ἀγνοεῖ; Πῶς δ δῶρον προσάξει τύτοις, ὧν τὴν ἀξίαν ὐκ οἶδεν; Ἡ πρώτη οὖν κ ὄντως πμῆ, κ ἐπὶ τῶν ΑΓΑΥΩΝ ΗΡΩΩΝ, ἐστὶν ἡ τῆς ὐσίας αὐτῶν κ τῆς [2] τάξεως γνῶσις, κ ἡ τῆς παρεπομένης ἐνεργείας, κ εἰς τόδε τὸ Πᾶν ἀγαθοποιὸς συντελείας, εἴδησις. [3] Συμμέτρως δ κ τοῖς ὐσίαις ὅπερ πάντων ποιεῖν δεῖ τὴν πμήν· τύτο δ ἀπὸ τῆς πρὸς αὐτὰς ὑπεροχῆς ἀφώρισε). Ὅταν γὰρ, ὡς ἔχασα Φύσεως ἔχῃ, κ τάξεως, ἀγαγώμεν, τότε κ ἑπομένως τῷ νόμῳ τὴν πμὴν αὐτοῖς ἀποδώσομεν. Τιμήσομεν δὲ ὐδὲν τ χειρόνων τῆς ἀνθρωπίνης ὐσίας, ἀλλὰ μόνα προηγεμένως μὲν τὰ Φύσει κρείττονα, κ τὰ ἴσα δὲ, ἀρετῆς ὑπεροχῇ κοσμηθέντα. Ἔστι δ τ Φύσει κρειττόνων πρώτιστος, κ ἄριστος, ὁ δημιργὸς Θεὸς, ἀσυγκρίτως τῶν πάντων προϊμένως. Ὡς δὲ ὐ κόσμῳ πρῶτοι, οἱ ἀπ' αὐτοῦ, κ μετ' αὐτὸν, ἀτρέπτως αὐτὸν νοῦντες, κ ἀπαθῶς ὁμοιούμενοι τῷ ἀπὸ τῆς δημιργικῆς αἰτίας εἰς αὐτὸς καλούσαν τῶν ἀγαθῶν μετυσίαν· οὓς ὁ παρὼν Λόγος ἀθανάτυς Θεοὺς [4] προσεῖπεν, ὅτι ὐκ ἀποθνήσκυσιν, οὐδὲ ἀποβάλλυσι τ πρὸς τ Θεὸν ὁμοίωσιν, [5] ἀλλ' ἀεὶ κ ὡσαύτως ὐ αὐτῇ μένουσι. Μέσοι δὲ ὐσίᾳ, κ τιμῇ, οἱ νῦν λεγόμενοι ΗΡΩΕΣ ΑΓΑΥΟΙ, ἀεὶ μὲ νοῦντες τ δημιργὸν, κ [6] τῇ παρ' αὐτοῦ εὐζωΐᾳ καταλαμπόμενοι, ὐκ ὡσαύτως δὲ, οὐδὲ ἀτρέπτως. Ἐν γὰρ τῷ μέσως ἠνῶσθαι πρὸς τ Θεὸν κ τροπικὸν ἀκίνητον ὑποδεχό-

VULGO 1 Εὖ καλῶς ἐξευρείσκεσθαι. 2 Τάξεως αὐτῶν. 3 Εὐμμένουσι,

POSITI, HONORARE præcipit. Eſt enim in eo tota vis honoris poſita, ut eorum qui honorantur natura non ignoretur; qua licet optime, quid in eos, quibus honor tribuendus eſt, vel dicere vel facere conveniat, invenire. Quî enim quis cum eis ſermonem habeat, quos ignorat? Quî rurſum illis munera offeret, quorum dignitatis atque præſtantiæ ipſe eſt ignarus? Prima igitur & vera honoris ratio, in ILLUSTRES etiam HEROAS, eorum fuerit non ſolum naturæ atque ordinis cognitio, ſed conſequentis etiam potentiæ, atque perfectionis quæ in hanc univerſitatem diffunditur. Oportet vero omnibus honorem exhibere, ipſorum eſſentiis congruum; quod ab earum notitia deducitur. Cum enim, quo modo quæque res natura ſe habeant, & quo ordine, non ignoramus, tum legi convenientem honorem eis tribuemus. Nullum porro ens honore afficiemus, quod ſit hominum natura inferius, ſed præcipue ea ſola quæ natura principatum tenent, & illa, quæ natura cum fuerint æqualia, eminenti virtute ornantur. Eſt vero omnium entium, quæ natura ſuperiora ſunt, princeps, & optimus, Deus opifex, longe ante omnia honorandus. Sic etiam in mundo primi ſunt, qui ab ipſo producti, & poſt ipſum poſiti, conſtanter eum intelligentes conſiderant, quique nullis paſſionibus obnoxii bona ab opifice cauſa in ſe derivata exprimunt & repræſentant; quos immortales Deos ideo nominavit Carmen, quod nunquam emoriuntur, neque ſimilitudinem Dei deponunt, ſed ea ſemper & eodem modo gaudent. Natura porro & honore medii ſunt, HEROES ILLUSTRES hoc loco nuncupati, qui opificem quidem ſemper norunt, vitæque felicitate ab illo derivata (non ſimili tamen, neque immutabili ratione) relucent. Eo ipſo enim, quod medii cum Deo uniantur, converſionem malo non obnoxiam

μέτρως. 4 Περιῆπτον. 5 Deeſt hæc περιοχή. 6 Τῇ πρὸς αὐτόν.

μθμοι, ἄλλοτε ἄλλαις ὑπιβολαῖς θεὶ αὐτὸν χορεύουσι, κ τῳ ἀμεταβλητον κ ἡνωμθνην θεωρίαν τῶν πρώτων τῇ ἑαυτῶν πεπληθυσμένῃ γνώσῃ διαιροῦσί τε ἅμα κ συνάγουσι, τὰ πέρατα τ ἐκείνων ἐποπτείας ἄρχας τ ἑαυτῶν ποιούμθνοι μυήσεως. Ὡι δὴ κ εἰκότως ΑΓΑΥΟΙ ΗΡΩΕΣ λέγονθ· ΑΓΑΥΟΙ μ, ὡς ἀγαθοὶ ὄντες, κ Φωτεινοὶ ἀεὶ, κ μήτ' ἐν κακίᾳ, μήτ' ἐν λήθῃ ποτὲ γινόμθνοι· ΗΡΩΕΣ δὲ, [2] ὡς Ερωτές τινες ὄντες, κ Εἴροντες, οἷον ἐρωτικοὶ κ ζηλευτικοὶ ἐραταὶ τ Θεοῦ, αἴροντες ἡμᾶς κ κυφίζοντες πρὸς τὴν θείαν πολιτείαν ἀπὸ τῆς ἐν γῇ ζηλευτῆς. Τὺς δὲ αὐτὺς καὶ Δαίμονας ἀγαθὺς καλεῖν ἔθος, ὡς ὄντας [3] δαήμονας κ ἐπιστήμονας τ θείων νόμων. Ἔστι ἢ ὅτε κ Ἀγγέλους, ὡς ἐκφαίνοντας κ ζαγγέλλοντας ἡμῖν τὺς τῆς εὐζωΐας κανόνας. Πολλάκις δὲ κ ταῖς τελεταῖς ὑπνοίαις χρώμθνοι τὸ πλάτος τ μέσου γένους εἰς τέλα τέμνομθν, κ τὸ μ θεσεχὲς τοῖς οὐρανίοις καλοῦμθν Ἀγγέλους· τὸ δὲ τοῖς ὑπηγείοις συναπτόμθνον, ΗΡΩΑΣ· τὸ δὲ ἐξ ἴσου τ ἄκρων ἀμφοτέρων ἀπέχον, Δαίμονας· ὥσθρ πολλαχ μ ποιεῖ Πλάτων. Ἔνιοι ἢ ὅλον τὸ μέσον γένος ἐνὶ τῶν τελῶν θεσαγορεύουσιν ὀνόματι, Αγγέλους πάντας λέγοντες, ἢ Δαίμονας, ἢ ΗΡΩΑΣ, δι' ἃς εἴπομθν αἰτίας· ὥσθρ κ νῦν τὸ μέσον γένος πᾶν ΗΡΩΑΣ ΑΓΑΥΟΥΣ εἶπεν, οὕτως ἔχοντας θεὸς τὸ πρῶτον γένος, ὡς αὐγὴ θεὸς πῦρ, κ ὡς παῖς θεὸς πατέρα. Ὅθεν κ Θεῶν παῖδες οἱ ΗΡΩΕΣ εἰκότως ἐπιφημοῦνθ, οὐκ ἐκ γνητῆς [4] συνουσίας αὐτοὶ γενόμθνοι, ἀλλ' ἐκ τῆς μονοειδοῦς αὐτῶν αἰτίας προϊόντες, οἷον Φὼς τῇ οὐσίᾳ τ Φωτεινοῦ σώματος σύνδρομον· Φὼς δὲ ὕπαυθρον κ καθαρὸν, μεθ' ὃ ὑπο-

VULGO 1 Οἱ δή. 2 Ὡς ἔρωτές τινες ὄντες, & ἥρωες,.. 3 Δαιμονείτας

recipientes, aliis alias circa ipſum conatibus choros agitant, immutabilemque atque unitam primorum entium contemplationem ſui ipſorum plena & cumulata cognitione dividunt ſimul & conjungunt, quæ ultima ſunt illorum inſpectionis ſuæ ipſorum initiationis primordia facientes. Unde certe non immerito ILLUSTRES HEROES appellantur; ILLUSTRES quidem, quippe qui virtute & ſplendore perpetuo nobiles ſunt, nullaque vel malitia vel oblivione laborant; HEROES autem, quippe qui Ερωτες quidam & Ἐρωτες ſunt, id eſt, benevoli & diſerti Dei amatores, qui nos a terrena iſta vita & converſatione ad divinam tollunt atque evehunt. Eſt vero eoſdem etiam Dæmonas bonos vocare uſitatum; quippe qui divinarum legum callentes & periti ſint. Aliquando etiam & Angelos; quod ab illis vitæ felicis regulæ nobis declarentur atque denuntientur. Sæpe vero triplici etiam notione utentes totum iſtud medium genus in tria dividimus, & quod proximum eſt cœleſtibus Angelos nuncupamus; quod autem terrenis conjungitur, HEROAS; quod vero ex æquo diſtat ab utroque extremo, Dæmonas; ſicut & Plato paſſim facit. Nonnulli autem totum hoc medium genus uno e tribus nomine nuncupant, cum omnes vocant Angelos, aut Dæmonas, aut HEROAS, propter eas quas ſuperius adduximus rationes: quemadmodum & nunc HEROUM ILLUSTRIUM appellatione medium genus univerſum inſignivit; qui ſe ita ad primum habent, ut ad ignem ſplendor, & ad patrem filius. Quo fit, ut Deorum filii merito nuncupentur HEROES; non ex mortali quidem conjugio editi, ſed ex uniformi ipſorum cauſa prodeuntes; cujuſmodi eſt lux illa, quæ lucidi corporis ſubſtantiæ comes eſt: lux, inquam, ſerena & pura; poſt quam conſi-

μονας. 4 Οὐσίας.

νοεῖται τὸ ἐν σκιᾷ φῶς, καὶ τὸ ὑποσυμμιγὲς σκότῳ γινόμενον· πρὸς ὃ τὴν ἀναλογίαν ἔχει τὸ τέλειον καὶ ἀνθρώπινον γένος, τοῦ εἰς κακίαν ποτὲ καὶ λήθην [1] ὑπερπεπτωκέναι, οἷς καὶ τῷ ἀεὶ νοεῖν τὸν Θεὸν ἀφίσαται· ἄνθρωποι, τὸ μὲν ἀεὶ νοούντων ἀπολειπόμενοι τοῦ ποτὲ μὴ νοεῖν, τῶν δὲ ἀλόγων ἀναβεβηκότες τοῦ ποτὲ νοεῖν, καὶ πολὺ πρὸς τὸ θείαν ὑπεκμιμεῖσθαι, ὁτὲ καὶ τοῦ θείου συνταύτιζον χορὸν τὸ ὑλικὸν φθόνον ἀποφυγόν, καὶ τῷ ὄντι προσπάθειαν ἀποσεισάμενον. Τότε οὖν καὶ τιμῆς ἄξιον παρ' ἡμῶν ὁ τῆς θείας ἀποδοχῆς ἠξιωμένον, ὡς τὸ τῆς Φύσεως ἴσον [2] τῇ τοῦ κρείττονος μεθοσίᾳ κοσμήσας. Προσήκει γὰρ τιμᾶν τοὺς ἐραστὴς τοῦ Θεοῦ καὶ τὰ ὁπωσοῦν ὡμοιωμένα αὐτῷ, εἴτε ἐξ ἀϊδίου τοῦ ὁμοίωσιν εἶναι κεκτημένα, εἴτε ἀπό τινος ζήλου τυγχάνοι ταύτῃ ἀσκήσαντα· οἷοί εἰσιν οἱ ἀρετῇ διενεγκόντες ἄνθρωποι, περὶ ὧν ἑξῆς ὁ παρὼν λόγος νομοθετεῖ.

3 ΤΟΥΣ ΤΕ ΚΑΤΑΧΘΟΝΙΟΥΣ ΣΕΒΕ ΔΑΙΜΟΝΑΣ ΕΝΝΟΜΑ ΡΕΖΩΝ.

Τὰς ἀνθρωπίνας ψυχὰς ἀληθείᾳ καὶ ἀρετῇ κοσμηθείσας ΔΑΙΜΟΝΑΣ καλεῖ, ὡς δαήμονας, καὶ ὑπισήμονας. Εἶτα χωρίζων αὐτὰς τῇ Φύσει ΔΑΙΜΟΝΩΝ, οἱ τὸ μέσον γένος πληροῦσι, ΚΑΤΑΧΘΟΝΙΟΥΣ [3] προσεῖπεν, ὡς δεσμωμένας ὑπὸ γῆς πολιτεύεσθαι, καὶ γήϊνα σώματα ἐπεισιέναι, καὶ κατὰ γῆς οἰκεῖν· ἵνα, τοῦ μὲν ΔΑΙΜΟΝΑΣ εἰπεῖν, χωρίσῃ τοὺς Φαύλων καὶ ἀνεπισήμονων ἀνθρώπων, ὡς ἀδαημόνων τινῶν, καὶ ὑ ΔΑΙΜΟΝΩΝ· τοῦ δὲ ΚΑΤΑΧΘΟΝΙΟΥΣ [4] προσθεῖναι, ἵνα τῶν ἀεὶ δαημόνων, καὶ ὑπισημόνων ἀεὶ,

VULGO 1 Ἐπιπεπτωκέναι (οἷς καὶ τῷ ἀεὶ νοεῖν τὸν Θεὸν ἀφίσαται πρὸς τὸ θείαν —. 2 Τῇ κρείττονι. 3 Προεῖπεν. 4 Προσθεῖναι, καὶ ἐπὶ

deranda venit quæ umbrosa est, tenebrisque paululum mixta: cujus rationem eo ipso tertium genus, quod humanum dicitur, habet, quod in vitium aliquando atque oblivionem incidat, quibus etiam a perpetua Dei cogitatione avocatur: Homo, iis qui semper intelligunt eo factus inferior, quod aliquando minime intelligat, brutis autem superior, quod aliquando cogitet ac intelligat, & ad divinam scientiam revocetur, aliquando vitata materiali invidia, excussoque mortalis affectus jugo, divino choro adjungitur. Est igitur tum demum honore etiam dignus à nobis judicandus, quem Deus admittere non est dedignatus; quippe qui naturam nostræ æqualem præstantiorem participando exornaverit. Decet enim illum qui Deum amat, ea etiam quæ ei utcunque similia sunt honorare, sive id similitudinis ab æterno habeant, sive etiam ab aliquo tempore quæsitum & comparatum: quod genus homines illi sunt, qui virtute aliis excelluerunt; de quibus est deinceps præcepta daturus versus qui sequitur.

3 COLEQUE TERRENOS DÆMONAS LEGITIMA FACIENS.

DÆMONUM appellatione hominum animos veritate & virtute imbutos indicat, quippe qui doctrina & scientia præditi sint. Eos deinde ab illis separans qui natura DÆMONES sunt, quibusque medium genus obtigit, TERRENOS nuncupavit, cum possint in terris versari, terrenaque corpora subire; ut ipso quidem DÆMONUM nomine eos ab improbis & imperitis hominibus, tanquam ab ignaris, quibus DÆMONUM nomen non competit, separet; TERRENOS autem addendo ab his distinguat qui perpetua scientia præditi

ἄνθρωπος, ἢ μὴ σὺν νοήσιν ἀπολειπόμενος, τῷ ποτὲ μὴ νοεῖν) νῦν ἀφαιρεῖ —.

καὶ ἐπὶ γῆς πολιτεύεσθαι μὴ πεφυκότων, μηδὲ γηίνοις συζῆν σώμασιν. Ἡ γὰρ τῶν ΚΑΤΑΧΘΟΝΙΟΥ ΔΑΙΜΟΝΟΣ θεόσκησις ὑδενὶ ἄλλῳ θεσπίκει, ἢ τῷ Φύσει μὲν ὄντι ἀνθρώπῳ, χέσει δὲ γενομένῳ ΔΑΙΜΟΝΙ, καὶ δαίμονι τοῦ Θεοῦ καὶ ὑπηκόῳ· ἐπειδὴ τὸ τέλειον γένος χθόνιον ἰδίως λέγεται, ὡς ἕξατον ἐν λογικαῖς οὐσίαις, καὶ ΧΘΟΝΙΑΣ ζωῆς ἐπιστρεφόμενον. Τὸ γὰρ πρῶτον ὑρανίων ἦν, καὶ τὸ μέσον αἰθέριον. Πάντων οὖν ἀνθρώπων ὄντων κτ' τοῦτο ΚΑΤΑΧΘΟΝΙΩΝ, ὡς τελείων λογικῶν, καὶ πάντων ἢ [2] δαιμόνων, οὐδὲ σοφῶν· εἰκότως ἐπισυνάψας εἶπε ΚΑΤΑΧΘΟΝΙΟΥΣ ΔΑΙΜΟΝΑΣ τοὺς σοφοὺς ἀνθρώπους. Οὔτε γὰρ πάντες ἄνθρωποι σοφοί εἰσιν· οὔτε πάντες οἱ σοφοὶ, ἄνθρωποι. Ἀλλὰ καὶ Ἥρωες ἀγαθοὶ, καὶ ἀθάνατοι Θεοὶ, Φύσει κρείττονες Ἀνθρώπων ὄντες, σοφοί τε εἰσι καὶ ἀγαθοί. Τοὺς οὖν τοῖς θείοις γένεσι συνταγμένους ἀνθρώπους ΣΕΒΕΙΝ ὁ λόγος παραινεῖ, τοὺς ἰσοδαίμονας, καὶ ἰσαγγέλους, καὶ τοῖς ἀγαθοῖς ἥρωσιν ὁμοίους. Μὴ γὰρ φαῦλόν τι γένος ὑπολάβωμεν εἰσηγεῖσθαι δεῖν τιμᾶν, ὡς [3] ἄν τῳ δόξειεν ὑπὸ τῆς συνηθείας τὴν λέξιν [4] ἐμφαίνειν. Ὅλως γὰρ τὰ κείρονα τῆς ἀνθρωπίνης οὐσίας ὑπάρχει τιμᾶν τῷ ἐφικτῶς ἔχειν τοῦ Θεοῦ, καὶ τῇ ἑαυτοῦ ἀξίας ἡθημένῳ. Ἀλλ' ὑδὲ αὐτὸν τὸν ἄνθρωπον μὴν τὰ κρείττονα τιμήσωμεν, ἐὰν μὴ τοῖς κρείττοσιν ὁμοιωμένος ᾖ, καὶ τῷ θείῳ χορῷ συμφερόμενος. Τίς οὖν ἡ τιμὴ καὶ τύπων; Τὸ ΕΝΝΟΜΑ ΡΕΖΕΙΝ, φησί. Τοῦτο δέ ἐστι, τὸ πείθεσθαι οἷς ἀπολελοίπασιν ἡμῖν παραγγέλμασι, καὶ ὡς νόμοις ἐμμένειν τοῖς ἐκείνων λόγοις, καὶ τῇ αὐτῇ ὁδὸν πεπέναι τοῦ βίου, ἣν ἐκεῖνοι διελθόντες οὐκ ἐφθόνησαν ταύτης ἡμῖν μεταδοῦναι, ἀλλ' ὥσπερ τινὰ ἀθάνατον καὶ πατρῷον κλῆρον διηγω-

VULGO 1 Deest hæc ἀφιοχή. 2 Δαιμόνων. 3 Ἂν τῳ. ὑίσαγλο

ſunt, quique ut in terra habitent, & cum terrenis corporibus vivant, minime natura comparati ſunt. Nulli enim alii convenit TERRENI DÆMONIS appellatio, quam ei qui natura quidem homo ſit, habitu vero DÆMON, plurimaque Dei cognitione & ſcientia imbutus; cum tertium genus TERRENUM proprie dicatur, entium quippe rationalium ultimum eſt, atque terrenæ vitæ addictum. Primum enim cœleſte eſt, medium autem æthereum. Cum ſint igitur omnes homines iſta ratione TERRENI, quod ex iis qui rationales ſunt tertii ſint, non omnes tamen docti, atque ſapientes; non immerito conjunxit, ſapienteſque homines TERRENOS DÆMONAS appellavit. Neque enim omnes homines ſapientes ſunt; ut neque omnes ſapientes, homines. Sed qui illuſtres Heroes dicuntur, & immortales Dii, natura hominibus præſtantiores, ſapientes etiam ſunt & boni. Eos igitur homines, qui in divinorum generum ordinibus locum invenerunt, DÆMONIBUS nempe & angelis æquales, atque illuſtribus etiam heroibus ſimiles, COLERE verſus ſuadet. Non enim debemus exiſtimare vile aliquod genus honorandum hic præcipi, ut cuidam fortaſſe dictionis uſu ſignificari videatur. Omnino enim entibus, quæ ſunt humana natura inferiora, eum qui amore Dei tenetur, quique dignitatem ſuam perſentit, non decet honorem deferre. Imo vero nec hominem quidem ipſum altero a præſtantioribus honoris gradu collocabimus, niſi ſit & ipſe entibus præſtantioribus ſimilis, divinoque choro adjunctus. Quinam igitur iſtorum etiam honor? LEGITIMA, inquit, FACERE: Id eſt, iis obedire præceptis quæ nobis reliquerunt, nec ab eorum ſcriptis, non minus quam legibus, recedere, eandemque vitæ rationem perſequi, quam illi dum viverent ſequebantur, cujuſque communicationem non ſolum nobis non inviderunt,

4 Ἐκφαίνειν.

νίσανλο τοῖς μεταγενεστέροις ἀφαφυλάξαι, τὰ στοιχεῖα τ̃ χρετ̃ν καὶ ἀληθείας τὺς κανόνας εἰς κοινὸν ὄφελος συγγράμμασι καταβέβληνοι· οἷς τὸ πείθεσθαι, καὶ ζῆν ἐπομένως, ἀληθεστέρα ἐκείνων τιμὴ γίνεται, ἢ εἴ τις χρὰς αὐτοῖς ὑπερφέρη πολυτελεστάτας, καὶ συναγίζη πλουσίως. Τοιαύτη μὲν ἡ τ̃ Κρειττόνων τιμὴ, ἀπὸ τ̃ Δημιουργοῦ κεκραμένη, καὶ εἰς ἀνθρώπους τὺς ἀγαθὺς περατυμένη ἀφ' μέσων τ̃ θεσνίων καὶ αἰθερίων γενῶν. Ἐπειδὴ δὲ καὶ τ̃ κατ' τ̃ βίον σχέσεων πλεῖστον δεῖ ποιεῖσθαι λόγον, οἷον πατέρων, καὶ συγγενῶν, (οἱ μὲ πάντως μέν εἰσιν ἀγαθοὶ, πάντως δὲ τὸ τίμιον ὡς πρὸς ἡμᾶς τῇ ἀξίᾳ τ̃ σχέσεως κέκληνται) τύτυ χάριν ἐπήγαγε,

4 ΤΟΥΣ ΤΕ ΓΟΝΕΙΣ ΤΙΜΑ, ΤΟΥΣ Τ' ΑΓΧΙΣΤ' ΕΚΓΕΓΑΩΤΑΣ.

Τοὺς μὲ ἀγαθὺς ἀνθρώπυς, ὡς δαιμονίυς καὶ θείυς, σέβειν ὁ λόγος ὑπέθετο· ΤΟΥΣ δὲ ΓΟΝΕΑΣ, ΚΑΙ ΤΟΥΣ ΕΓΓΥΣ ΤΟΥΤΩΝ [2] ΤΗ ΦΥΣΙΚΗ ΣΥΓΓΕΝΕΙΑ" ΠΡΟΣΗΚΟΝΤΑΣ, ὁποῖοί ποτ' ἂν ὦσι, δι' αὐτὴν τ̃ σχέσεως ἀνάγκην, ΤΙΜΑΝ εἰσηγεῖται. Ὅσῳ γὰρ ἡμῖν οἱ Κρείττονές εἰσι, καθ' τὸ ἀΐδιον συγγένειαν, πατέρων μὲ τάξιν ἔχοντες, οἱ θεσνίοι· συγγενῶν δὲ τιμίων, οἱ Ἥρωες· τύτω πως τ̃ θνητὸν βίον σωτελεῖσιν ἡμῖν ΟΙ ΓΟΝΕΙΣ, καὶ ΟΙ ΑΓΧΙΣΤΕΙΣ, οἱ ΕΓΓΥΤΑΤΑ ΓΟΝΕΩΝ ὄντες, καὶ ἀφ' τύτυ τ̃ μὲ ΓΟΝΕΑΣ τιμῆ σεμνυνόμενοι. Πῶς οὖν καὶ τύτυς ΤΙΜΗΣΟΜΕΝ; Ἆρα τ̃ ἑαυτ̃ βίον πρὸς τ̃ ἐκείνων ἀπευθύνοντες γνώμῃ, ὥστε δοξάζειν τε ταῦτα καὶ πράττειν, ἃ ἐκείνοις ἂν εἴη Φίλα; Ἀλλ' οὕτως ἂν [3] περιπαπείη ἡ τῶν χρειτ̃ν ἄσκησις πρὸς κακίας σπυδὴν, εἰ τύχοιεν ὄντες πονηροὶ

VULGO 1 Χρήσεως. 2 Desunt. 3 Περιλαμπείη

οι

ſed velut immortalem quandam & paternam hæreditatem poſteris conſervare atque relinquere magno labore ſategerunt; ipſis nimirum virtutum elementis veritatiſque regulis in communem omnium utilitatem conſcriptis atque editis: quibus qui obſequatur, & ad eorum normam vitam ſuam dirigat, veriorem illis honorem detulerit, quam ſi auctoribus ipſis libamina offerat magnificentiſſima, profuſeque parentet. Atque hic quidem eſt entium præſtantiorum honor, qui, ſumpto ab Opifice principio, in bonos homines per cœleſtia atque ætherea genera deſinit. Quoniam autem relationum quibus vita eſt obnoxia plurima habenda eſt ratio, ut parentum, & cognatorum (qui licet omnino boni non ſint, omnino tamen propter cognationis dignitatem a nobis honorari debent) ideo adjicit,

4 HONORE ETIAM PARENTES PROSEQUERE, ET EOS QUI PROXIME COGNATI SUNT.

Bonos quidem viros, tanquam beatos & divinos, colendos præcepit ſuperius: hic autem PARENTES, ET EOS QUI NATURALI COGNATIONE PROXIMI ILLIS SUNT, qualeſcunque ſint, propter ipſam cognationis neceſſitatem, HONORANDOS eſſe monet. Quod enim Cœlites nobis præſtantiores apud nos ſunt, cognatione ſempiterna, parentum loco poſiti, cognatorum autem honorandorum loco Heroes, id ipſum nobis PARENTES, COGNATIQUE qui illis PROXIMI SUNT, ideoque altero ſecundum parentes HONORIS gradu colendi, in hac mortali vita conferunt. Quomodo igitur eos etiam HONORABIMUS? An vitam noſtram ad illorum arbitrium ita dirigemus, ut quæ illis grata ſint ipſi & ſentiamus & faciamus? At ita ſtudium virtutis ceſſerit in vitium, ſi forte mali

ὡὸς κρείων ἀπεδή, —.

ſint

οἱ ΠΑΤΕΡΕΣ. Ἀλλὰ ΑΤΙΜΗΣΟΜΕΝ αὐτοὺς εἰς πάντα, ἀφ' ἧς τὴν κακίας κατάγνωσιν; Καὶ πῶς ἔπ τῷ παρόντι νόμῳ πειθόμεθα; Πῶς ἢ τὴν θεοειδῆ εἰκόνα τῶν ΓΟΝΕΩΝ, ἢ τὴν ἡφαϊκὴν τῶν ΑΓΧΙΣΤΕΩΝ ἔμφασιν, μὴ ΤΙΜΩΝΤΕΣ, οὐκ εἰς ἐκείνους ἀσεβήσομεν, οἷς τούτους ἐοικέναι φαμέν; ἢ οὕτως ἡ δοκοῦσα δι' ἀπειθείας ΓΟΝΕΩΝ ἀρετὴ ἡμῖν ἀσκεῖσθαι, εἰς μεῖζον κακὸν ἐξήσει), τὴν ἀσέβειαν. Πειθόμενοι δὲ πάντα ΓΟΝΕΥΣΙ, πῶς οὐ πάλιν τὴν εὐσεβείας ἀποπέσοιμεν, καὶ τὴν ἄλλης ἀρετῆς, εἰ τύχοιεν ἐκεῖνοι ἀφ' μοχθηρίαν τρόπου μὴ πρὸς τὰ ὄντως καλὰ παιδαγωγοῦντες ἡμᾶς; Εἰ μὲν γὰρ τοῦτο πάντως ἦν ἀληθὲς ἢ καλὸν, ὃ τοῖς ΓΟΝΕΥΣΙ πείσαιο, [1] συμφώνως ἡ τῶν ΓΟΝΕΩΝ ΤΙΜΗ τῇ τῶν κρειττόνων ἂν ἐλήγετο. Εἰ δὲ ὅτι ὅτε τῶν θείων νόμων ἀνήκοός ὅτι ἡ τῶν γονέων προαίρεσις, τί δεῖ ποιεῖν εἰς ἀνομίαν ἐμπεσόντας τοιούτῳ, ἢ τοῦτο ὃ ἢ ὅπι [2] τῶν ἄλλων καθηκόντων ἐκ προαιρέσεως εἰς ἀναπίωσιν ἐλθόντων προσήκει φυλάττειν; Μειζόνων γὰρ ἢ ἐλαττόνων προκειμένων καλῶν, τὰ μείζονα προ τῶν ἐλαττόνων ποιεῖσθαι δεῖ, ὅταν μὴ ἀμφότερα ἐξῇ διασώζειν. Οἷον, καλὸν μὲν τῷ Θεῷ πείθεσθαι, καλὸν δὲ ἢ τοῖς ΓΟΝΕΥΣΙΝ. Εἰ δὴ [3] προς ταυτὰ ἡ ἀμφοτέρων ἄρα πειθὼ, ἕρμαιον ἂν εἴη, ἢ ἄμαχον. Εἰ ἢ προς ἄλλο μὲν ὁ θεῖος νόμος, προς ἄλλο ἢ οἱ γονεῖς φέροιεν, μαχομένης τῆς αἱρέσεως, τοῖς ἀμείνοσιν ἕπεσθαι δεῖ· πρὸς ταῦτα μόνον ἀπειθοῦντας ΓΟΝΕΥΣΙ, πρὸς ἃ ἢ αὐτοὶ τοῖς θείοις νόμοις ἂν πείθοιντο. Τὸν γὰρ φυλάττειν βουλόμενον τὸν τῆς ἀρετῆς κανόνας οὐχ οἷόν τε τοῖς τούτους παραβαίνουσι συμφωνεῖν. Εἰς δὲ τὰ ἄλλα πάντα ΓΟΝΕΑΣ ΤΙΜΗΣΟΜΕΝ ὑπερβαλλόντως,

VULGO 1 Σύμφωνα. 2 Ποιῶν. 3 Περὶ ταῦτα.

σώμα-

ſint PARENTES. Verum eoſdemne etiam in omnibus, vitia deſpicientes, afficiemus dedecore? Quomodo jam huic legi paremus? Quî rurſum Deo ſimilem PARENTUM imaginem, aut etiam heroicam propinquorum ſpeciem, non HONORANTES, in eos impie nos non geremus, quibus ſimiles hos eſſe dicimus? eaque ratione, virtus quæ a nobis in negando PARENTIBUS obſequio exerceri putatur, in malum gravius, impietatem ſcilicet, cedet? Sin autem in omnibus morem geramus PARENTIBUS, quî rurſum pietate, aliaque virtute, non excidemus, ſi nos illi, propter morum pravitatem, ea quæ vere ſunt honeſta nequaquam doceant? Si enim verum penitus atque honeſtum eſſet, quod PARENTIBUS ita videtur, HONOR iis deferretur congrue ei qui cœlitibus tribuitur. Sin autem divinis legibus repugnat aliquando PARENTUM voluntas, quid eos aliud facere oportet, qui in iſtam legum contradictionem incidunt, quam quod in aliis etiam officiis, quæ pro circumſtantiarum ratione ſibi adverſantur, decet obſervare? Bonis enim duobus propoſitis, e quibus hoc majus, illud minus, quod majus eſt minori decet anteponere, cum utroque frui non licet. Verbi gratia; bonum quidem eſt Deo obedire; bonum vero & PARENTIBUS. Quod ſi te ad eadem ducat utrique debita obſervantia, lucrum fuerit inopinatum, & ſine dubio maximum. Sin autem ad aliud quidem te trahat divina lex, ad aliud vero PARENTES trahant, in hac diſſenſione meliora ſequi præſtiterit; in iis ſolum detrectatis PARENTUM juſſis, in quibus etiam ipſi divinis legibus non obediunt. Fieri enim non poteſt, ut qui virtutis regulas obſervare ſtatuit cum iis conſentiat a quibus illæ violantur. In cæteris vero omnibus PARENTES quam maxime poſſumus HONORABIMUS, corporali nimirum mini-

σώμασι ὑπηρεσίαν καὶ χρημάτων χορηγίαν αὐτοῖς ὑπέχοντες ὅτι μάλιστα προθυμοτάτως. Δίκαιον γὰρ ἦν θαι αὐτοῖς, οὓς ἐγέννησάν τε, καὶ ἔθρεψαν. Ὁ δὲ τῆς ἀπ' ἐκείνων ἀδοξίας οὐκ ἤρτηται, τοῦτο ἐλεύθερον τῆς ἀπ' ἐκείνων δεσποτείας ἀφίησιν ὁ νόμος, καὶ τὸ ὄντως πατέρα ζητεῖν παρακελεύεται, κἀκείνου ἔχεσθαι, καὶ τὸ πρὸς ἐκεῖνον ὁμοιώσεως πλείστην ἐπιμέλειαν ποιεῖσθαι. Καὶ ὅπως ἀμφότερα δύναται συμβαίνει, τά τε θεῖα ἀγαθὰ τηρεῖν, καὶ τὰ ἀνθρώπινα. Καὶ οὔτε δι' οἴησιν ἀρετῆς ΓΟΝΕΩΝ θεραπείας ὀλιγωρήσομεν, ὅτε δὴ τὸ ὄντως ὕπειξιν τὸ μέγιστον τῶν κακῶν ἀσέβειαν εἰσδεξόμεθα. Εἰ γὰρ προθείνειαν θάνατον μὴ πειθομένοις, ἢ βίου ἀλλοτρίωσιν, οὐδὲν ἐκφοβεῖσθαι δεῖ τοῖς τοιούτοις, ἀλλ' εὖ εἰδέναι τί τὸ ταῦτα πεισόμενον, καὶ ὅτι ᾧ ἐγέννησαν ἀπειλοῦσι μόνῳ· τὸ δὲ ἁπαθὲς τούτων ἐλεύθερον προσήκει τηρεῖν, καὶ μόνῳ Θεῷ εὐπειθές. ΤΙΜΗ οὖν ΓΟΝΕΩΝ ἡ ὄντως, ἣν δίδωσιν ὁ τῆς ἀρετῆς σκοπός· μήτε σωμάτων [1] Φειδομένους ἡμᾶς, μήτε χρημάτων, ἀλλ' ἑκόντας αὐτοῖς ὑποτετάχθαι εἰς πάντα τὰ τοιαῦτα. Πρέπει γὰρ μήτε τὴν δι' αὐτουργίας θεραπείαν [2] ἐπειγομένῳ παραιτεῖσθαι, [3] συνυφημονεῖν ἢ μᾶλλον αὐτῇ, ὅσῳ ἂν μᾶλλον ἐπίπονος γένηται καὶ δυσπρεπὴς, καὶ μήτε ὑπὸ δαπανωμένης Φειδωλὸς [4] γίνεσθαι, ἀλλὰ πάντα πρὸς τὴν ἐκείνων χρείαν ἐτίμως παρέχεσθαι, γεγηθότας καὶ ἡδομένους ἐπὶ τοῖς εἰς ἐκείνους πόνοις τε καὶ ἀναλώμασι. Τὸ γὰρ εὐχαρίστως ταῦτα ποιεῖν, καὶ τὴν τῆς ἀρετῆς διασώζει νόμον, καὶ τὴν τῆς Φύσεως ἀποδίδωσιν ἔρανον. Τοιαύτη μὲν ἡ τῶν ΓΟΝΕΩΝ ΤΙΜΗ. Ἡ δὲ τῶν ΑΓΧΙΣΤΕΩΝ, δευτέρα μετ' ἐκείνην τεταγμένη, πρὸς

VULGO 1 Φειδομένων ἡμῶν, — ἀλλ' ἑκόντων αὐτοῖς ὑποτεταγμένους. — 4 Γενομένους.

τὴν

miniſterio, reſque neceſſarias promptiſſime atque liberaliſſime ſuppeditando. Jure ſiquidem iis uti poſſunt, quos genuerunt atque aluerunt. Quod autem ab illis non eſt acceptum, idipſum dominio eorum non ſubjici lex voluit, & jubet eum qui vere pater eſt quærere, & eidem adhærere, atque ad ejus imaginem nos ſtudioſiſſime componere. Atque ita utraque præſtare nos poſſe contingit, ſervare nimirum quæ divina bona ſunt, & quæ humana. Neque virtutis opinione PARENTUM CULTUS a nobis negligetur; neque ſtulto obſequio amplectemur impietatem, quod eſt omnium malorum extremum atque ſummum. Si enim parentes nobis morem non gerentibus mortem, vel exhæredationem, interminentur, nihil iſtis oportet commoveri, ſed meminiſſe quidnam illud quod iſta paſſurum ſit, eique tantum illos minitari quod genuerunt; quod autem minis iſtis nequaquam obnoxium eſt liberum eſſe ſervandum, Deoque uni morigerum. Eſt igitur verus PARENTUM HONOR, quem exhibet virtutis ſcopus; ut nec corporibus ipſis, nec pecuniis parcamus, ſed ſponte nos iis ad ejuſmodi omnia ſubjiciamus. Decet enim nos ne propriis quidem manibus obeunda officia detrectare, ſed illis tanto magis delectari, quanto plus laboris & ſervitutis habeant; imo nec propter ſumptuum magnitudinem fieri parciores, ſed omnia prompto & alacri animo in illorum uſum afferre; lætari denique & gaudere laboribus atque impenſis in eos collocatis. Qui enim iſta facit læto & grato animo, non ſolum virtutis legem obſervat, ſed naturæ etiam beneficium & gratiam rependit. Atque hic quidem HONOR eſt, qui debetur PARENTIBUS. Qui vero PROXIMIS tribuitur, altero poſt illum loco poſitus, cultum ad naturæ propinquitatem com-

νων —. 2 Ἐπὶ γονέων. 3 Ἀνυχημονεῖν — ἐπάσαις χάρισι καὶ ἀπο-

ponet,

τὴν τ φύσεως ἐγγύτητα παραμετρήσῃ τ θεραπείαν, τοσοῦτον τ μᾶ ΓΟΝΕΑΣ ΤΙΜΗΣ ἑκάστῳ τ συγγενῶν νέμωσα, ὅσον ἂν ἡ πρὸς ἐκείνους ἐγγύτης ὑποφαίνῃ· δῆλον δέ ὅτι κ ἐπὶ τούτων τῆς ἀρετῆς ἀδεσπότου μενούσης.

5 ΤΩΝ Δ' ΑΛΛΩΝ ΑΡΕΤΗ ΠΟΙΕΥ ΦΙΛΟΝ ΟΣΤΙΣ ΑΡΙΣΤΟΣ.

Μετὰ τὴν πρώτην τιμὴν τ πρώτης συγγενείας, κ ᾗ τ ἑπομένην ἐκείνῃ τ περὶ Γονέας κ Συγγενεῖς, ἀκολούθως ὁ ΦΙΛΟΠΟΙΟΣ παραδίδωσι νόμον, [1] τ ἔξω τοῦ γένους ΤΟΝ ΑΡΙΣΤΟΝ εἰς ΦΙΛΙΑΝ ἐκλέγεσθαι, κ περὶς τ τῶν ἀρετῶν κοινωνίαν αὐτῷ συνάπτειν, κελεύων· ἵνα τ ΑΓΑΘΟΝ ἄνδρα, δι' ΑΓΑΘΗΝ αἰτίαν, ἔχοιμεν ΦΙΛΟΝ, κ μὴ κατ' ἄλλας ἀρετὰς αὐτὸν οἰκειώμεθα. Ὡς ἐοικέναι τὸ παράγγελμα τοῦτο τῇ περὶ τῶν μετιλλαχότων τ βίου σπουδαίων ἀνδρῶν ὑποθήκῃ. Ὡς γ' ἐκεῖ τοὺς ὀπισήμονας μόνους [2] ἀνθρώπων ἔλεγε δεῖν τιμᾶν· οὕτως ἐνταῦθα τοὺς ἀγαθοὺς φιλοποιεῖσθαι παραινεῖ μόνους· διδοὺς ἐπὶ μὲ τῶν ἄλλων ἐκλογήν, ἐπὶ δ γονέων κ συγγενῶν ἀρχέμυθος τῇ Φύσει. Ἁπλῶς γὰρ τὸ πρόσωπον τοῦ πατρὸς κ τοῦ ἀδελφοῦ συνεισάγει τ τιμήν· ἐπὶ δὲ τῶν ἄλλων Η ΑΡΕΤΗ ΠΟΙΕΙ τίμιον, ὥσπερ κ ὅπι τ ἐκ τοῦ βίου ἀπελθόντων. Τὰ δ περὶ τούτων καλ' αὐτὰ τ Φύσιν ἐστὶ τίμια. Ἔχει μὲ Θεοὶ, κ Ἥρωες· ἐνταῦθα δ Πατέρες, κ Συγγενεῖς, ἐν θνητῇ Φύσει τ ἀθανάτου συγγενείας ἡμῖν εἰκόνας περιέποντες. Τοιαύτη μὲ ἡ θήρα πρώτη, κ ἡ κτῆσις, τοῦ ΦΙΛΟΥ. Τίς δὲ ἡ τήρησις αὐτοῦ, ἡ πρὸς κοινωνίαν τῶν ἀγαθῶν ἡμῖν συντελοῦσα· κ τίς ἡ ἀπόθεσις, ἐὰν περὶς τὸ

VULGO 1 Deest hæc περιοχή. 2 Τὸν ἔξω τοῦ γένους Ἀρίστον. χείρων

ponet, tantum ſingulis cognatis alterius ſecundum parentes HONORIS tribuet, quantum ſubindicabit quæ illis ſit proximitas: Manifeſtum autem eſt reſpectu etiam ad hæc habito virtutem manere liberam.

5 EX ALIIS VERO PRO RATIONE VIRTUTIS AMICUM FACIAS, QUISQUIS SIT OPTIMUS.

Poſt traditum de primo primæ cognationis honore præceptum, & de altero erga Parentes & Cognatos qui primum ſequitur, de FACIENDIS AMICIS ordine ſuo lex ponitur; qua jubemur OPTIMUM quemque, qui nobis minime cognatus ſit, in amicum deligere, & cum illo ad virtutum communicationem conjungi; ut probum virum cauſa bona AMICUM habeamus, non autem propter alios uſus atque neceſſitates eum familiarem faciamus. Quo fit, ut iſtud præceptum videatur ei ſimile, quod de præclaris hominibus vita functis traditur. Ut enim ibi ex hominibus ſapientes ſolos eſſe honorandos dicebat; ſic & hoc loco eos tantum qui probi ſint amicis annumerandos admonet; permittens quidem in cæteris haberi delectum, in parentibus vero, & conſanguineis, natura contentus. Ex ſe enim perſona patris & fratris honorem poſtulat: cum cæteros virtus commendet, quemadmodum & in illis etiam qui vita deceſſerunt. At quæ iſta præcedunt natura ſunt honoranda. Ibi quidem Dii, & Heroes: hic autem Parentes, & Cognati; a quibus in mortali natura cognationis immortalis imagines nobis proponuntur. Sic igitur primum exquirere AMICUM, ſic comparare, adhortatur. Qua ratione autem eundem ſervare oporteat, quod ad bonorum communionem nobis conferat; & quo-

3 Ἀληθεύοντες.

χεῖρον μεταβαλλόμενον φαύνῃ, καὶ μὴ πειθόμενον ταῖς πρὸς τὸ βέλτιον ἀγούσαις συμβουλίαις, ἑξῆς λέγει.

6 ΠΡΑΕΣΙ Δ' ΕΙΚΕ ΛΟΓΟΙΣ, ΕΡΓΟΙΣΙ Γ' ΕΠΩΦΕΛΙΜΟΙΣΙ. 7 ΜΗΔ' ΕΧΘΑΙΡΕ ΦΙΛΟΝ ΣΟΝ ΑΜΑΡΤΑΔΟΣ ΕΙΝΕΚΑ ΜΙΚΡΗΣ, 8 ΟΦΡΑ ΔΥΝΗ· ΔΥΝΑΜΙΣ ΓΑΡ ΑΝΑΓΚΗΣ ΕΓΓΥΘΙ ΝΑΙΕΙ.

Πῶς δεῖ προσφέρεσθαι τοῖς φίλοις ἐνταῦθα διαλέγεται. Καὶ πρῶτον μέν, ὅτι τὰ καλὰ εἰσηγουμένοις αὐτοῖς, καὶ ἐπ' ὠφελείᾳ τῇ ἡμετέρᾳ πράττουσιν ὁπόσῃ, ἑκόντας δεῖ πειθαρχεῖν. Πρὸς γὰρ τοῦτο τὸ κοινὸν ἀγαθὸν ὁ τῆς Φιλίας συνάπτει νόμος, ὅπως ἡμεῖς παρ' ἐκείνων εἰς χρείας ἐπίδοσιν, καὶ παρ' ἡμῶν ἐκεῖνοι. Ὡς γὰρ κοινὴν ὁδὸν τοῦ χρίστου βίου πορευομένους, ὅστις ἂν ἄλλου ἄλλου προείδῃ μᾶλλον, τοῦτο καὶ εἰς κοινὸν ὄφελος καταπίθεσθαι δεῖ, ΠΡΑΩΣ μὲν ΕΙΚΟΝΤΑΣ τοῖς καλῶς ὑφηγουμένοις τῶν ΦΙΛΩΝ, πράως δὲ αὐτοῖς τῶν καλῶν τοῦ κοινωνίαν προτείνοντας· προῖ γὰρ χρημάτων, ἢ δόξης, ἢ τινος ἄλλου τῶν ἐκ τῆς θνητῆς συστοιχίας, μηδεπώποτε αὐτοῖς ἀφαιρουμένους. Τοῦτο γὰρ ἰοῦ ΑΜΑΡΤΑΔΟΣ ΕΙΝΕΚΑ ΜΙΚΡΗΣ εἰς ἀπέχθειαν καθίσαι τοῖς προῖ τὰ μέγιστα ἀγαθὰ φίλοις ἡμῖν ὑπάρχουσιν. Εἰς πάντα οὖν τοὺς φίλους ἀνεξόμεθα, ὡς ὑπὸ μεγίστης ἀνάγκης τῆς φιλικῆς ἀφαιρέσεως πιεζόμενοι, πλὴν ἑνός. Οὐ γὰρ δὴ καὶ πρὸς τὸ χεῖρον ὑποφερομένοις αὐτοῖς εἴξομεν, οὐδὲ μεταβαλλομένοις ἐκ τοῦ πρὸς φιλοσοφίαν σπουδῆς εἰς ἑτέραν τινὰ τοῦ βίου προαίρεσιν ἐπακολουθήσομεν, καὶ αὐτοὶ συνεκφερόμενοι τοῖς ἀποπίπτουσιν ἀπὸ τοῦ πρὸς ἀρετὴν σκοποῦ· ἀλλὰ μᾶλλον μὲν

πάσῃ

modo etiam deſerere, ſi in deterius mutari, neque bonis conſiliis obtemperare, videatur, deinceps adjicit.

6 LENIBUS VERBIS OBTEMPERES, ATQUE UTILIBUS FACTIS CONFORMEM TE GERAS. 7 NEQUE ODERIS AMICUM TUUM PROPTER LEVE PECCATUM, 8 QUANTUM POSSIBILE; POTESTAS ENIM PROPE NECESSITATEM POSITA.

Diſſerit hoc loco quomodo nos in amicos gerere oporteat. Et primum quidem, debere nos ipſis lubentes obtemperare cum ſuadent quæ honeſta ſunt, & cum ea, quæcunque ſint, agunt, quæ faciunt ad noſtram utilitatem. In hoc enim quod commune bonum eſt lex amicitiæ conjungit & obligat, ut ad virtutis incrementum ab ipſis adjuvemur, illique viciſſim a nobis. Decet enim nos, tanquam commune iter bene vivendi facientes, quod alius alio melius præviderit, idipſum etiam in communem utilitatem conferre: nec ſolum bene monentibus amicis LENITER OBTEMPERARE; ſed eodem animo illis etiam bonarum rerum communionem porrigere: neque unquam de pecuniis, aut gloria, aut alio hujus generis fluxo & caduco, cum illis contendere. Idipſum enim eſſet PROPTER LEVE PECCATUM inimicitiam contra eos profiteri, qui in maximis bonis amici nobis ſunt. Sunt igitur nobis in omnibus, amicitiæ vinculo tanquam maxima neceſſitudine conſtrictis & obligatis, ferendi amici, præterquam in uno. Non enim illis morem geremus ſi ruant in deterius, nec, ſi a ſapientiæ ſtudio ad aliud aliquod vitæ inſtitutum tranſeant, & nos ſequemur, abrepti cum iis qui a virtutis ſcopo excidunt; ſed totis viribus conabimur in vitam rectam reducere: quod ſi id minime aſſequamur, tum

πάσῃ μηχανῇ πειρασόμεθα τ̃ Φίλον ἐπανορθώσασθ. μὴ πείθονλες δὲ ἡσυχίαν ἕξομεν, ὅτε ἐχθρὸν ποιήμενοι, ἀφ᾽ τ̃ ωεφϋπηρξμένλω Φιλίαν, ὅτε Φίλον ἔτι, ἀφ᾽ τ̃ πρὸς τὸ χεῖρον μεταβολήν. Ὥστε τάτῳ χάειν τὸν Φίλον ποτὲ ἀπιθησόμεθα, ὡς μηκέτι δυνάμθον εἶναι κοινωνὸν ἡμῖν ἀρετῆς, ἧς ἕνεκα κ̀ τ̃ ἀρχὴν Φίλον αὐτὸν ἐποιησάμεθα. Ἡ ἢ ἀπόθεσις Φυλαττέτω τὸ μὴ εἰς ἔχθραν μεταπεσεῖν. Δεῖ γ̃, εἰ κἀκεῖνος τ̃ Φιλίας ἑαυτὸν ὑπεξήγαγεν, ἡμᾶς γῶν πλείστην ἐπιμέλειαν ποιεῖσθαι, ὅπως ἐπανακληθείη πρὸς τὸ δέον, ὀκ ἀγαπῶντας τ̃ ἀπόπλωσιν τ̃ Φίλε, ὐδὲ ὑπερφρονῆσας τὸ καταδεὲς αὐτ̃ τ̃ γνώμης· ὀδυρομθύες ἢ μᾶλλον κ̀ Θρηνῦντας ὑπεραλγεῖν αὐτ̃, κ̀ ὑπερεύχεσθαι· κ̀ πάντα πειρᾶσθ ποιεῖν τὰ πρὸς τ̃ ἐκ μεταμελείας σωτηρίαν αὐτὸν ἐπανάγοντα. Ταῦτα δέ ἐστι, τὸ μήτε ωερὶ χρημάτων μήτε ωερὶ δόξης αὐτῷ διαφέρεσθ, κ̀ τὸ μὴ ἐφ᾽ ὕβρει τ̃ κοινωνίας αὐτὸν ἀποφερεῖν, μηδὲ Φιλολιμίαν ἑαυτ̃ ποιεῖσθ τ̃ ἐκείνε δυσχίαν. Ἐπειδὴ δὲ κ̀ πρὸς τ̃ ἀρίστην τ̃ Φίλων τήρησιν, κ̀ τ̃ εὔλογον ἀπόθεσιν, κ̀ πρὸς τ̃ ἐκ μεταμελείας αὐτῶν ἐπανάκλησιν, πλεῖστα συμβάλλε τὸ ἡμέτερον ἀνεξίκακον, κ̀ περὶ μηδενὸς πρὸς τὺς Φίλυς μικρολογύμθον, μηδὲ ἐξετασικὸν πρὸς ἀκρίβειαν, ἀλλ᾽ ὅσον οἷόν τε ὑπομονητικόν· ἀφ᾽ τ̃το ἐπήγαγεν ΟΦΡΑ ΔΥΝΗ. Εἶτα, ἵνα μὴ τ̃ ΔΥΝΑΜΙΝ τῷ τ̃ προαιρέσεως μέτρῳ καινονίση τις, ἀλλ᾽ αὐτῷ τῷ τ̃ Φύσεως Φορητῷ, ὅσον ἡ ΑΝΑΓΚΗ ωεσελθοῦσα ἐξευείσκῃ, ἐπήγαγε, ΔΥΝΑΜΙΣ ΓΑΡ ΑΝΑΓΚΗΣ ΕΓΓΥΘΙ ΝΑΙΕΙ. Ἕκαστος γ̃, ὧν οἴεται ΔΥΝΑΣΘΑΙ, πλέον ΔΥΝΑΜΕΝΟΣ ὑπὸ τ̃ ΑΝΑΓΚΗΣ ἐλέγχε. Τοσοῦτον οὖν ωεθυμεῖσθ χρὴ τ̃ Φίλων ἀνέχεσθ, ὅσον ἡ ἀνάγκη

VULGO 1 Θρηνῦντας τ̃ ὑπεραλγεῖν. 2 Μεταμελείας εἰς σωτη-
δείκνυ-

pacem colentes, nec illum nobis inimicum faciemus, propter familiaritatem quæ præceſſit, nec amici nomine dignabimur, quod ad illa quæ ſunt deteriora defecerit. Eſt igitur ob id amicus a nobis aliquando rejiciendus, cum virtutis, cujus gratia nobis neceſſarius fieri cœperat, particeps amplius eſſe non queat. Caveat autem qui rejicit, ne eo ipſo incurrat in odium amici. Decet enim nos, quamvis ab amicitia ſeipſum quis ſubtraxerit, curare diligentiſſime, ut ad id quod decet revocetur; non amici caſu lætantes, ejuſque judicii inopiam deſpicientes: ſed lugentes potius atque flentes ipſius vicem dolere, & votis eum ſuperis commendare: omnia denique facere & moliri quibus ad ſalutem pœnitentia reducatur. Atque hæc quidem fuerint, non de pecuniis cum ipſo, non de gloria, contendere; non etiam cum injuria ſocietate privare; non denique æmule & ambitioſe ejus miſeriis delectari. Quoniam autem ad amicos optime retinendos, juſtaque ratione deſerendos, & ad revocandos etiam, cum illos pœnitet, plurimum confert ſi injurias facile toleremus, & ſi de re nulla cum amicis vel agamus anxie, vel exacte nimis ad calculos aliqua revocemus, ſed quantum fieri poteſt patiamur; ideo QUANTUM POSSIBILE adjecit. Deinde, ne quis POTESTATEM voluntatis ratione metiretur, ſed ipſis naturæ viribus, quantas NECESSITAS ingruens poſtulat & invenit, POTESTATEM PROPE NECESSITATEM POSITAM ESSE addidit. Majora enim, quam arbitratur ſe poſſe, urgente NECESSITATE præſtare quiſque deprehenditur. Sunt igitur ferendi in tantum amici, quantum docet nos

εἰαν. 3 Τῶτε θεὶ χρημάτων, ἢ δόξης αὐτῷ μὴ διαφέρειν, μὴ τῷ, μὴ — φιλοτιμίαν τῷ ἑαυτῦ δυσχέραν ἡγεῖσθαι.

δείκνυσιν ἡμᾶς ΔΥΝΑΜΕΝΟΥΣ· καὶ τόγε ἐξαίφνης ἀφόρητον φανὲν τῇ τῆς Φιλίας ἀνάγκῃ φορητὸν ποιεῖν. Μὴ γὰρ δή πω τὰ πρὸς βίαν ὑπαπαθήματα μόνα [1] οἰώμεθα σωφρόνειν γενναίως ὑπομένειν· ἀλλὰ καὶ τὰ πρὸς φυλακὴν τῶν ΦΙΛΩΝ καὶ ἀνάκλησιν συντείνοντα μείζονος ὑπομονῆς ἄξια δεῖ πάσχειν, ὡς θείας ΑΝΑΓΚΗΣ ὑπαγόμενα. Δικαιότερα δὲ πολλῷ τοῖς εὖ φρονοῦσιν ἡ τοῦ νοῦ ΑΝΑΓΚΗ τῆς ἔξωθεν βίας. Εἴτε οὖν πρὸς τὴν ἐκ παιδείας ΑΝΑΓΚΗΝ ἀπίδοις, εἴτε πρὸς τὴν ἐκ φύσεως, τὴν ἐκ τῶν ὑπομνημονικῶν ὅρων συμπληρωμένην, καὶ ἐκ τῶν θείων νόμων καθήκουσαν, ἐξευρήσεις τὸ ὑπάρχον σοι τῆς ΔΥΝΑΜΕΩΣ [2] μέτρον, ὃ νῦν ὁ Λόγος εἰσηγεῖται δεῖν τοῖς ΦΙΛΟΙΣ εἰσφέρειν, ἐν τῷ προστάττειν μὴ προχείρως αὐτοῖς εἰς ἀπέχθειαν καθίστασθαι, ΑΜΑΡΓΑΔΟΣ ΕΙΝΕΚΑ ΜΙΚΡΗΣ, τὰ ἔξω τῆς ψυχῆς πάντα μικρὰ πθέμενος, καὶ ἀπαγορεύων μὴ φειδοῖ τοῦτον τὸν ΦΙΛΟΝ ΕΧΘΡΟΝ ποιεῖν, ἀδιαφορίᾳ ἢ μᾶλλον τῇ περὶ τὰ τοιαῦτα καὶ τὸ ἀποπεσόντα ΦΙΛΟΝ ἀναλγησίᾳ, καὶ παντάχοθεν τοῦτο ἑαυτοῖς συνειδέναι, ὅτι ὅσον ἐφ' ἡμῖν καὶ τοὺς ὅλως ΦΙΛΟΥΣ ἐτηρήσαμεν, καὶ τοὺς πρὸς τὸ χεῖρον ὑπενεχθέντας ἀνεκτησάμεθα, καὶ ὅτε τὴν ἀρχὴν εἰς ΕΧΘΡΑΝ τινὰ κατεστήσαμθ, ὅτε παρ' ἑαυτοῦ γενόμενον ΕΧΘΡΟΝ τοῖς ἴσοις ἠμειψάμεθα. Ταῦτα γὰρ ὁ τῆς ΦΙΛΙΑΣ ὑπαγορεύει θεσμὸς, μεγίστης ὅσης ἀρετῆς, καὶ ταῖς ἄλλαις, ὡς τελειοτάτης, ὑπφαινομένης. Πέφασται γὰρ τῶν ἀρετῶν ἡ ΦΙΛΙΑ, ἀρχὴ δὲ ἡ εὐσέβεια. Καὶ ἔστιν ὁ τῆς εὐσεβείας λόγος σπέρμα τῶν ἀγαθῶν ἁπάντων ἡμῖν· ἡ δὲ τῆς Φιλίας ἕξις ὁ τελειότατος τῶν ἀρετῶν καρπός. Ὥσπερ οὖν δικαιοσύνης ποιεῖσθαι δεῖ λόγον, ὃ μόνον πρὸς τοὺς [3] δικαίως ἡμῖν προσφερομένους,

VULGO 1 Οἰόμεθα. 2 Μέτρα. 3 Δικαίους.

ἀλλὰ

poſſe NECESSITAS: & quod repente tolerari non poſſe videbatur, amicitiæ NECESSITATE tolerabile reddendum. Non enim profecto ſolum ea quæ vi cogimur pati forti animo ferri debere arbitremur; ſed ea etiam quæ ad conſervandos atque revocandos amicos conferunt majore patientia digna eſſe debemus exiſtimare, tanquam divinæ NECESSITATIS mandata. Eſt vero potentior apud eos, qui recte ſapiunt, mentis NECESSITAS, quam quæ foris accedit. Sive igitur ad illam NECESSITATEM reſpicias, quam pariunt negotiorum circumſtantiæ, ſive ad eam etiam quæ voluntaria, ſcientiæque terminis continetur, & ex divinis legibus derivatur; inveneris ſane eam in te eſſe POTESTATIS menſuram, quam nunc Verſus amicis exhiberi poſtulat, dum LEVIORIS PECCATI CAUSA in eos odium ſuſcipere prohibet, omnia quæ extra animum ſunt parvi faciens, & vetans iſtorum cupiditate & parſimonia ex amico inimicum facere, ſed ſuadens potius rebus ejuſmodi contemptis amicum revocare, ſi defecerit, & nobis ubique conſcios eſſe, nos quantum in nobis fuit non eos ſolum qui amici erant conſervaſſe, ſed recuperaſſe etiam eos qui ad deteriora lapſi erant; nullius denique odii occaſionem dediſſe, nec ei, a quo primum orta ſit inimicitia, parem repoſuiſſe injuriam. Hæc enim poſtulat AMICITIÆ lex, maximæ profecto virtutis, & quæ cæteras, tanquam ipſa perfectio, ſupereminet. Eſt enim virtutum terminus ultimus AMICITIA, principium vero pietas. Eſt etiam nobis pietatis ratio ſemen bonorum omnium; amicitiæ vero habitus, perfectiſſimus virtutum fructus. Quemadmodum igitur juſtitiæ nobis eſt habenda ratio, non erga eos tantum qui juſte in nos ſe gerunt,

ἀλλὰ καὶ πρὸς τὸ ἀδικεῖν ἐσχειρωνῆλας, ἵνα μὴ τῷ ἀνταδικεῖν εἰς τὸ ἴσον καθέξιαν αὐτοῖς ἔλθωμεν· ὅπω καὶ τῆς ΦΙΛΙΑΣ ἀντέχεσθαι δεῖ, τουτέστι τῆς Φιλανθρωπίας πρὸς ἅπαντας, οἱ τῷ γένει ἡμῖν κοινωνοῦσιν. Ἐν τάξει δὲ τῇ πρεπούσῃ τὰ τῆς ΦΙΛΙΑΣ μέτρα ποιησόμεθα, τοὺς μὲν ἀγαθοὺς, ὡς ἀποσώζοντας τὸ τῷ ἀνθρώπῳ τελειότητα, καὶ διὰ τὴν Φύσιν, καὶ τὴν γνώμην, παντοίως ἀσπαζόμενοι· τοὺς δὲ Φαύλους, ὡς μηδὲν ἀπὸ γνώμης εἰς αἵρεσιν ΦΙΛΙΑΣ [1]ἡμῖν ὑπέχοντας, [2]διὰ μόνην τὴν κοινὴν Φύσιν, ἀγαπῶντες. Διὸ καὶ λέγεται ὀρθῶς, ὡς οὐδεὶς ΕΧΘΡΟΣ τῷ σπουδαίῳ, καὶ μόνος ὁ ἀγαθὸς [3]αὐτῷ ΦΙΛΟΣ. [4]Ὡς μὲν γὰρ τὸν ἄνθρωπον ΦΙΛΩΝ, οὐδὲ τὸν κακὸν ΕΧΘΡΟΝ τίθεται· ὡς δὲ τὴν ἀρετὴν κεκοσμημένον ζητῶν τοῖς κοινωνίαν, τὸν ἀγαθὸν ἐκ πάντων ἐκλέγεται, μιμούμενος καὶ ἐν τοῖς τῆς ΦΙΛΙΑΣ μέτροις τὸν Θεὸν, ὃς μισεῖ μὲν οὐδένα ἀνθρώπων, τὸν δὲ ἀγαθὸν διαφερόντως ἀσπάζεται. Τὸ γὰρ τῆς Φιλανθρωπίας ἀγαθὸν [5]κοινῇ τῷ γένει προτείνων, τῆς προσηκούσης μοίρας ἕκαστον ἀξιοῖ· τοὺς μὲν ἀγαθοὺς πρὸς ἑαυτὸν ἀνάγων, τοὺς δὲ τῆς ἀρετῆς φυγάδας τοῖς τῆς δίκης νόμοις πρὸς τὸ δέον ἀπευθύνων. Τοῦτο γὰρ τοῖς ἑκατέροις σύμμετρόν τε καὶ ὠφέλιμον. Οὕτω καὶ ἡμᾶς [6]προσήκει τὴν Φιλίαν τηρεῖν πρὸς πάντας ἀνθρώπους μὴ τὸ πρὸς τὴν ἀξίαν ἀπονεμήσεως. Καὶ γὰρ σωφροσύνην καὶ δικαιοσύνην πρὸς ἅπαντας ἕξομεν, καὶ οὐ πρὸς μόνους τοὺς δικαίους καὶ σώφρονας· οὐδὲ ἀγαθοὶ μὴ τοῖς ἀγαθοῖς ἐσόμεθα, κακοὶ δὲ τοῖς κακοῖς. Οὕτω γὰρ ῥᾳδίως συμμεταβαλλόμενοι τοῖς προσπίπτουσιν οὐδὲν οἰκεῖον ἕξομεν ἀγαθὸν, ὃ διὰ παντὸς, καὶ πρὸς πάντας, τηρήσομεν. Εἰ δὲ ἕξιν τὴν ἀρίστην κεκτήμεθα, οὐκ ἔστιν ὅπῃ τῷ βουλομένῳ ταύτης ἡμᾶς ἀποστῆσαι· οὐδὲ τοῖς συντυγχάνουσι τὰς

VULGO 1 Deest. 2 Διὰ δὲ μόνην. 3 Αὐτῷ. 4 Εἰ μὲ γὰ-

ρ.

ſed qui damnum etiam conantur inferre, ne injuriam referendo in eandem pravitatem deveniamus: ſic decet etiam amicitiam retinere, id eſt, humanitatem erga omnes, qui ejuſdem nobiſcum generis participes ſunt, colere. Optime autem & convenienter amicitiæ ratio & menſura ſervabitur, ſi bonos, quippe qui humanam perfectionem retinuerunt, & propter naturam & animi ſententiam omnino charos habeamus; malos autem amemus, propter communem naturam ſolum, quippe qui nihil ab animo ad amicitiam noſtram demerendam afferant. Unde fit etiam, ut recte dicatur virum bonum odiſſe neminem, ſolumque bonum bono AMICUM. Hominem enim, quatenus homo eſt, diligens, nec eum qui malus eſt inimicum reputat: Quatenus autem virtute præditus eſt exquirens ad ſocietatem, ex omnibus eum deligit qui probus ſit, atque in amicitiæ legibus Deum ipſum imitatur, qui nullum quidem ſolet odiſſe, ſed eum maxime qui bonus ſit amplecti & diligere. Amoris enim commoda in mortalium genus communiter derivans, ſorte quam meruit quemlibet dignatur; eoſque qui probi ſunt ad ſe evocans, virtutis deſertores juſtitiæ legibus ad id quod rectum eſt dirigit. Eſt enim id utriſque congruum atque utile. Sic etiam decebit nos amicitiam cum omnibus colere, adhibita ſingulorum dignitatis obſervatione. Conveniet ſiquidem moderatos & juſtos eſſe erga omnes, non erga juſtos & moderatos ſolum; ut neque bonos in bonos, & improbos in improbos. Ita enim facile cum iis quæ accidant mutationi obnoxii nihil proprii boni poſſidebimus, quo ſemper, & erga omnes, utemur. Quod ſi virtutis habitum nobis ipſi comparavimus, non eſt in alicujus volentis poteſtate poſitum ea nos privare; neque pro re-

φιλεῖ, — εἰ ὃ — ζητεῖ —. 5 Κοινῶ. 6 Περσίου.

ἀγαθέσθαι συναλλοιώσομεν, τὸ μόνιμον τῆς ἀρετῆς εὐτυχοῦντες. Ὅσῳ γὰρ ἐπὶ τῶν ἄλλων ἀρετῶν, τοῦτο γὰρ ἐπὶ τῆς Φιλίας δεήσει φυλάττειν, [1] Φιλίας, ὡς ἔφαμεν, μείζονος ὄσης ἀρετῆς· Φιλανθρωπίας δὲ κοινῶς μὲν πρὸς ἅπαντας, ἰδίως δὲ πρὸς τοὺς ἀγαθοὺς θεωρουμένης, ὅπερ γὰρ τὸ τῆς Φιλανθρωπίας ὄνομα αὐτῇ μᾶλλον [2] ἁρμόττει. Ταῦτα γὰρ περὶ τούτων· ἐπὶ δὲ τὴν ἑξῆς ἀρχώμεθα.

9 ΤΑΥΤΑ ΜΕΝ ΟΥΤΩΣ ΙΣΘΙ· ΚΡΑΤΕΙΝ Δ' ΕΙΘΙΖΕΟ ΤΩΝΔΕ· 10 ΓΑΣΤΡΟΣ ΜΕΝ ΠΡΩΤΙΣΤΑ, ΚΑΙ ΥΠΝΟΥ, ΛΑΓΝΕΙΗΣ ΤΕ, 11 ΚΑΙ ΘΥΜΟΥ. ——

Συντέλλειν δεῖ ταῦτα πάντα, καὶ τάττειν, ἵνα μὴ παρενοχλῇ τὸ λογισμόν. Φέρε οὖν, τὴν ἀλογίαν ὅλην ἐν τάξει καλινώσωμεν ὀρθαῖς παιδαγωγίαις· ἐπειδὴ καὶ τὰ ταύτης μέρη χρηταί ἐστι κακίας ἀλλήλοις ἑφεξῆς. Οἷον, ΓΑΣΤΗΡ ἄγαν πληρωμένη ΥΠΝΟΝ πολὺν ἐπάγει. Ἀμφότερα δὲ ἀφθονίαν παρέχει σπέρματος, ἥτις ἀμέτρως ἐγείρει πρὸς ἀφροδίσια, καὶ τὸ ἐπιθυμητικὸν τῆς ψυχῆς πρὸς τὸ ἀκόλαστον ἐποξύνει. Τούτῳ δὲ τὸ ΘΥΜΙΚΟΝ [3] συνεκφερόμενον ἀφ' πάσης ἔριδος μάχης, νῦν μὲν σιπύα καὶ ποτὰ [4] ἐκδικεῖν, νῦν δὲ περὶ ἑταίρας μαχόμενον, καὶ ἄλλοτε ἄλλας ἡδονὰς [5] φιλονεικεῖν κλίνασθαι. ΚΡΑΤΕΙΝ δὲν ΕΘΙΖΟΥ ΤΟΥΤΩΝ, ἀπὸ τῆς ΓΑΣΤΡΟΣ πρώτης ἀρξάμενος, ἵνα δὴ τε λόγῳ κατήκοα γίγνηται τὰ ἄλογα τῆς ψυχῆς εἴδη· καὶ αὐτὸς ἐπὶ σαυτῷ τὴν εὐσέβειαν, καὶ τὴν περὶ γονέας τιμὴν, καὶ πάντα, ἃ μικρῷ πρόσθεν παρῄνεσεν ὁ Λόγος, ἀπαραγώγως φυλάξαι δυνηθῇς. Δύναμις γὰρ τῆς τῶν προτέρων τηρήσεως ταυτὶ τὰ ἑπόμενα. Ἐπεὶ

VULGO 1 Φιλανθρωπίας. 2 Ἁρμόττει. 3 Συνεμφερόμενον.

παρα-

bus accidentibus diſpoſitiones mutabimus virtute conſtanti felices. Quod quidem in aliis virtutibus, id etiam in amicitia obſervandum eſt, cum amicitia, ut ſupra diximus, virtus ſit maxima; humanitas vero communiter quidem omnes, ſed præcipue bonos reſpicit, unde etiam humanitatis nomine merito inſignitur. Sed de iſtis hactenus; ad ea quæ ſequuntur pergamus.

9 ILLA QUIDEM ITA SCIAS: SED HIS SEMPER IMPERES, 10 VENTRI PRIMUM, ET SOMNO, DEIN LIBIDINI 11 IRÆQUE. ——

Coercere oportet iſta omnia, & regere, ne rationem interturbent. Age igitur, id omne quicquid eſt irrationale rectis inſtitutis in ordinem redigamus, atque frænemus; quandoquidem hujus etiam partes aliæ aliis viciſſim vitia ſubminiſtrant. Verbi gratia multo cibo refertus VENTER SOMNUM etiam multum inducit. Utraque autem ſeminis copiam præbent, quæ ad res venereas immoderate excitat, animique partem, quæ in appetendo poſita eſt, ad intemperantiam incitat. Huic autem IRA conjuncta furioſe nullum non certamen ſuſcipit; partim quidem pro epulis & compotationibus decertando, partim vero ſcortorum nomine pugnando, & alias ſubinde voluptates pertinaciter ſectando. ISTIS igitur IMPERES, facto ſtatim a VENTRE initio, ut animæ partes quæ ratione carent obſequantur; tuque etiam pietatem in te, & honorem erga parentes, cæteraque omnia, ad quæ paulo antea hortatus eſt verſus, tueri ſemper & conſtanter ſervare valeas. Poſſunt enim quæ prius dicta ſunt obſervari, ſi fiant quæ ſequuntur. Fue-

4 Ἐκλῶχον. 5 Φιλονικῶν.

rint

παραβαθείη ἂν πάντα ἐκεῖνα, μὴ ἐπομθύων τῷ λογισμῷ τῶν παθητικῶν δυνάμεων. Ἡ μὲν ΘΥΜΟΣ ἐξεταίραξε τὴν γονέων, ἡ ἐπιθυμία πρὸς ἀπείθειαν αὐτῶν ὤπλισε. Καὶ πάλιν, ἡ θυμὸς πρὸς βλασφημίαν ἤγειρεν, ἡ ἐπιθυμία λημμάτων πρὸς ἁποσχίαν. Καὶ ὅλως τὰ κακὰ διὰ ταύτας περάτε) τὰς δυνάμεις, μὴ τῆς λογικῆς ἐσίας πρὸς τὸ δέον αὐτὰς ἀπθυθυνθσης. Ἐντεῦθεν ἀσέβειαι παντοῖαι, καὶ πόλεμοι συγγενικοὶ, καὶ φίλων προδοσίαι, καὶ πάντα τῆς παρανομίας τὰ εἴδη· ὡς καὶ βοᾷν ἀναγκάζεσθαί τινας,

Μανθάνω μὲν οἷα μέλλω δρᾶν κακά·
Θυμὸς δ' κρείσσων τῶν ἐμῶν βουλευμάτων.

ἄλλους δὲ, ἢ τοὺς αὐτοὺς, ἄλλοτε βοᾷν,

Μανθάνω μὲν οἷα μέλλω δρᾶν κακά·
Ἐπιθυμία δ' κρείσσων τῶν ἐμῶν βουλευμάτων.

καὶ, Εὖ μὲν μοι δοκεῖς λέγειν·
πέπονθα δὲ τὸ τῶν πολλῶν πάθος,
οὐ πάνυ πείθομαι. ———

Τὸ μὲν λογικὸν γένος πρὸς τὴν τῶν καλῶν αἴσθησιν εὐφυῶς διακείμενον, εὐανάμνηστόν τε ἐστι, καὶ εὐέγχετον πρὸς τὴν τοῦ ὀρθοῦ λόγου διδασκαλίαν, ὅταν μὴ ταῖς παθητικαῖς ὁλκαῖς, ὥσπερ πισὶ μολυβδίσιν, ὑποφέρηται πρὸς κακίαν. Δεῖ δὴν καὶ αὐτοὺς ἡμᾶς εἰδέναι τὰ δέοντα, καὶ τὰς ἀλόγους δυνάμεις ἐθίσαι, ὅσον οἷόν τε, καὶ αὐτὰς τῷ ἐν ἡμῖν λόγῳ συνέπεσθαι. Οὕτω δὲ ταχθέντων τῶν παθῶν, ἱκανὸς ὁ λογισμὸς γένοιτο ἂν ἀπερισπάστως φυλάξαι τὰ τρῶτα παραγγέλματα, περὶ ὧν εἴρηται, ΤΑΥΤΑ ΜΕΝ ΟΥΤΩΣ ΙΣΘΙ. Περὶ δὲ τῶν ἑξῆς ΕΘΙΖΟΥ ΚΡΑΤΕΙΝ εἶπεν, ἐνδεικνύμενος, ὅτι τὸ μὲν λογικὸν διδασκαλίᾳ καὶ ἐπιστήμῃ τάττεται, τὸ δὲ ἄ-

VULGO 1 Deest.

λογον

rint enim violata illa omnia, niſi quæ perturbationibus obnoxiæ ſunt facultates rationi obtemperent. Aut enim ira in parentes commovebit, aut armabit cupiditas adverſus eorum conſilia. Et rurſum, aut ira ad blaſphemiam provocabit, aut pecuniarum cupiditas ad perjurium. Nulla non denique, ut verbo dicam, ab iſtis facultatibus mala oriuntur, ſi ad id quod decet à ratione non dirigantur. Inde cujuſlibet generis impietas; inde bella inter conſanguineos; inde amicorum proditiones, cæteraque flagitiorum genera: quibus fit, ut exclamare cogantur aliqui,

Non me latent quæ molior nunc mala;
Sed ira major eſt conſilio mihi.

& alii etiam, aut iidem, alias exclament,

Non me latent quæ molior nunc mala:
Sed ratione fortior cupiditas mihi.

&, *Nec abſurde ſane mihi videris dicere;*
Laboro autem vulgari malo,
Obtemperare nequeo. ——

Rationale enim genus, cum bene ſe ad honeſtas res percipiendas natura habeat, facile reminiſcitur, & ad rectæ rationis diſciplinam nullo negotio excitatur, niſi perturbationum vi & attractione, tanquam laminis quibuſdam plumbeis, ad vitia deorſum rapiatur. Oportet igitur & nos etiam noſſe quæ decent, ipſaſque irrationales facultates, quantum poſſumus, ita regere atque moderari, ut rationi, quæ in nobis eſt, facile & ex conſuetudine obtemperent. Paſſionibus autem in ordinem ita redactis, tum demum poterit ipſa ratio, nulla cum diſtractione, prima præcepta obſervare, quæ antea intelligit, cum, ILLA QUIDEM ITA SCIAS, dixit. De cæteris autem, quæ ſequuntur, illa uſurpavit, IMPERARE ASSUESCE, innuens, id quod eſt ratione præditum diſciplina atque ſcientia regi & ordinari; quod autem ea deſtituitur, aſſue-

παραβαθείη ἂν πάντα ἐκεῖνα, μὴ ἐπομθύνων τῷ λογισμῷ τ παθητικῶν δυνάμεων. Ἡ γὰρ ΘΥΜΟΣ ἐξεταίραξε τ' γονέων, ἡ ἐπιθυμία πρὸς ἀπείθειαν αὐτῶν ὥπλισε. Καὶ πάλιν, ἡ θυμὸς πρὸς βλασφημίαν ἤγειρεν, ἡ ἐπιθυμία ῥημάτων πρὸς ἐπορκίαν. Καὶ ὅλως τὰ κακὰ διὰ ταύτας περάπτε τὰς δυνάμεις, μὴ τ λογικῆς ὑσίας πρὸς τὸ δέον αὐτὰς ἀπθυθυνθσης. Ἐντεῦθεν ἀσέβειαι παντοῖαι, καὶ πόλεμοι συγγενικοὶ, καὶ φίλων προδοσίαι, καὶ πάντα τῆς παρανομίας τὰ εἴδη· ὡς καὶ βοᾶν ἀναγκάζεσθαί τινας,

Μανθάνω μὲν οἷα μέλλω δρᾶν κακά·
Θυμὸς δ' κρείσσων τῶν ἐμῶν βουλευμάτων.

ἄλλους δὲ, ἢ τοὺς αὐτοὺς, ἄλλοτε βοᾶν,

Μανθάνω μὲν οἷα μέλλω δρᾶν κακά·
Ἐπιθυμία δ' κρείσσων τῶν ἐμῶν βουλευμάτων.

καὶ, Εὖ μὲν μοι δοκεῖς λέγειν·
πέπονθα δὲ τὸ τῶν πολλῶν πάθος,
οὐ πάνυ πείθομαι. ———

Τὸ γὰρ λογικὸν γένος πρὸς τ τ καλῶν αἴσθησιν εὐφυῶς διακείμενον, εὐανάμνηστόν τ ὄντι, καὶ εὐέγρετον πρὸς τ τ ὀρθοῦ λόγου διδασκαλίαν, ὅταν μὴ ταῖς παθητικαῖς ὁλκαῖς, ὥσπερ τισὶ μολυβδίσιν, ὑποφέρηται πρὸς κακίαν. Δεῖ δὴν καὶ αὐτοὺς ἡμᾶς εἰδέναι τὰ δέοντα, καὶ τὰς ἀλόγους δυνάμεις ἐθίσαι, ὅσον οἷόν τε, καὶ αὐτὰς τῷ ἐν ἡμῖν λόγῳ συνέπεσθαι. Οὕτω δ' ταχθέντων τῶν παθῶν, ἱκανὸς ὁ λογισμὸς γένοιτο ἂν ἀπερισπάστως φυλάξαι τὰ σωτὰ παραγγέλματα, περὶ ὧν εἴρηται, ΤΑΥΤΑ ΜΕΝ ΟΥΤΩΣ ΙΣΘΙ. Περὶ δ' τῶν ἑξῆς ΕΘΙΖΟΥ ΚΡΑΤΕΙΝ εἶπεν, ἐνδεικνύμενος, ὅτι τὸ μὲν λογικὸν διδασκαλίᾳ καὶ ἐπιστήμῃ πάσεται, τὸ δ' ἄ-

VULGO 1 Deest.

λογον

rint enim violata illa omnia, niſi quæ perturbationibus obnoxiæ ſunt facultates rationi obtemperent. Aut enim ira in parentes commovebit, aut armabit cupiditas adverſus eorum conſilia. Et rurſum, aut ira ad blaſphemiam provocabit, aut pecuniarum cupiditas ad perjurium. Nulla non denique, ut verbo dicam, ab iſtis facultatibus mala oriuntur, ſi ad id quod decet à ratione non dirigantur. Inde cujuſlibet generis impietas; inde bella inter conſanguineos; inde amicorum proditiones, cæteraque flagitiorum genera: quibus fit, ut exclamare cogantur aliqui,

Non me latent quæ molior nunc mala;
Sed ira major eſt conſilio mihi.

& alii etiam, aut iidem, alias exclament,

Non me latent quæ molior nunc mala:
Sed ratione fortior cupiditas mihi.

&, *Nec abſurde ſane mihi videris dicere;*
Laboro autem vulgari malo,
Obtemperare nequeo. ——

Rationale enim genus, cum bene ſe ad honeſtas res percipiendas natura habeat, facile reminiſcitur, & ad rectæ rationis diſciplinam nullo negotio excitatur, niſi perturbationum vi & attractione, tanquam laminis quibuſdam plumbeis, ad vitia deorſum rapiatur. Oportet igitur & nos etiam noſſe quæ decent, ipſaſque irrationales facultates, quantum poſſumus, ita regere atque moderari, ut rationi, quæ in nobis eſt, facile & ex conſuetudine obtemperent. Paſſionibus autem in ordinem ita redactis, tum demum poterit ipſa ratio, nulla cum diſtractione, prima præcepta obſervare, quæ antea intelligit, cum, ILLA QUIDEM ITA SCIAS, dixit. De cæteris autem, quæ ſequuntur, illa uſurpavit, IMPERARE ASSUESCE, innuens, id quod eſt ratione præditum diſciplina atque ſcientia regi & ordinari; quod autem ea deſtituitur, aſſue-

λογον ἐθισμοῖς καὶ πλάσεσι τρόπον τινὰ [1] σωμαλικαῖς· οὕτω δὲ καὶ τὰ ζῶων τὰ ἄλογα μόνῳ ἔθει ἄγε) ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων. Ἐθιθεῖσα οὖν ΓΑΣΤΗΡ ζητεῖν [2] μέτεια τάς τε ἄλλας ὀπθυμίας τῷ σώματος κοσμιωτέρας παρέχε), καὶ τὸν ΘΥΜΟΝ ἐμμελέστερον, ἵν' ἐφ' ἡσυχίας τὰ περὶ τῶν δεόντων βυλευώμεθα, μὴ σφόδρα ὑπὸ τῶν συνοικούντων παθῶν ἐλαυνόμενοι· ὅθεν καὶ τὸ ἑαυτὸς γνῶναι ὃ ἐσμὲν τῇ ἀληθείᾳ, καὶ τὸ αἰδεῖσθαι ὃς ἔγνωμεν, διδασκόμεθα. Ἐκ δὲ τῆς γνώσεως ταύτης, καὶ τὸ συνεισιόσης αὐτῇ αἰδοῦς, ἡ τῶν αἰσχρῶν φυγὴ παραγίνε). Τὰ γὰρ κακὰ αἰσχρὰ λέγον), ὡς ἀπρεπῆ, καὶ ἀνάξια σφᾶς) ὑπὸ λογικῆς οὐσίας· περὶ ὧν τὰ ἑξῆς ἔπι λέγ.

11 ΠΡΗΞΕΙΣ Δ' ΑΙΣΧΡΟΝ ΠΟΤΕ ΜΗΤΕ ΜΕΤ' ΑΛΛΟΥ, 12 ΜΗΤ' ΙΔΙΗ· ΠΑΝΤΩΝ ΔΕ ΜΑΛΙΣΤ' ΑΙΣΧΥΝΕΟ ΣΑΥΤΟΝ.

Ἢ γὰρ καθ' ἑαυτὸς ΠΡΑΤΤΟΝΤΕΣ π ΑΙΣΧΡΟΝ ἀδιάφορον αὐτὸ ἡγούμεθα, ὃ ΜΕΤ' ΑΛΛΟΥ οὐκ ἂν ΕΠΡΑΞΑΜΕΝ πολε, τὸ κοινωνὸν τῆς ΠΡΑΞΕΩΣ ΑΙΣΧΥΝΟΜΕΝΟΙ· ἢ ἀνάπαλιν, συμφερόμενοί πσι ΠΡΑΤΤΟΜΕΝ ἃ μή ποτ' ἂν καθ' ἑαυτὸς ἐφράσαμεν, τῇ κοινωνίᾳ τῶν συμπραττόντων εἰς παῤῥησίαν τῶν ἔργων προκαλούμενοι. Διὰ τοῦτο προκαθεῖλεν ἑκατέραν ὁδὸν τῆς εἰς τὸ ΑΙΣΧΡΟΝ καὶ τὸ κακὸν [3] παρεκβάσεως. Εἰ γὰρ τὸ ΑΙΣΧΡΟΝ τῇ ἀληθείᾳ φευκτὸν, [4] οὐκ ἂν πολε ἀφ' ἑαυτοῦ προαιρετὸν γένοιτο. Διὸ συνάψας εἶπε, ΜΗΤΕ ΜΕΤ' ΑΛΛΟΥ, ΜΗΤ' ΙΔΙΗ· ἵνα μήτε μόνωσις ἐπεγείρῃ πρὸς τὸ μὴ πρέπον, μήτε κοινωνία εὐαπολόγητον

VULGO 1 Σωμαλικαῖς. 2 Μέτρα. 3 Παρεκβάσεως. 4 Οὐχ σοι

assuetudine & formatione quadam corporea indigere: qua ratione bruta ab hominibus agi & educari sola consuetudine videmus. VENTER igitur, qui moderata appetere CONSUEVERIT, non cæteras tantum corporis cupiditates præbebit temperantiores, sed IRAM etiam faciet remissiorem; ut de his quæ decent placide consilium ineamus, perturbationibus internis non exagitati: unde & nosse ipsi quid vere simus, & vereri quos noverimus, discimus. Nascitur vero ex cognitione hujusmodi, & pudore adjuncto, fuga turpium. Quæ enim mala sunt αἰσχρὰ nominantur, tanquam indecora, & indigna quæ fiant ab ente rationali; de quibus versus qui sequuntur agunt.

11 NIHIL VERO TURPE UNQUAM COMMITTE, NEQUE ALIO PRÆSENTE,
12 NEQUE PRIVATIM: SED MAXIME OMNIUM TEIPSUM VERERE.

Aut enim, cum TURPE aliquid SOLI FACIMUS, indifferens illud arbitramur, quod CUM ALIO nunquam FECISSEMUS, testem & socium adhibendi PUDORE deterriti: Aut contra, nonnulla ipsi præsentibus & suadentibus aliis FACIMUS, a quibus omnino abstineremus, si sociorum communione ad audendum non invitaremur. Quo fit, ut utramque viam ad id quod TURPE & malum est statim præciderit. Si enim quod turpe est revera fugiendum sit, nunquam certe propter circumstantias eligi possit. Quo fit, ut conjunctim dixerit, NEQUE CUM ALIO, NEQUE PRIVATIM: ut nec te ad id quod minime honestum est invitet solitudo, nec facilem peccati excusationem tibi præbeat

ὁ πᾶς τις.

σοι ποιήσῃ τ ἁμαρτίαν. Εἶτ' ἐπήγαγε τ αἰτίαν, τῶν μόνων τ κακῶν ἀπολρέπουσαν, ΠΑΝΤΩΝ ΔΕ ΜΑΛΙΣΤ' ΑΙΣΧΥΝΕΟ ΣΑΥΤΟΝ. Ἐὰν γὰρ ἐθισθῇς ΣΑΥΤΟΝ ΑΙΣΧΥΝΕΣΘΑΙ, ἕξεις παντὸς ἧττον αἰδεσθῆναι, οἰκειότατον φύλακα, καὶ ἀναπόδραστον. Ἐπεὶ πολλοὶ μοιχεύσαντες φίλων, ἢ οἰκετῶν, ἔδρασαν ταῦτα, ἃ πρότερον δι' ἐκείνους πᾶσαι ΗΣΧΥΝΟΝΤΟ. Ἆρ' οὖν ἠδέναι εἶχον συνόντα; ἐῶ Θεόν· (πορρωτέρω γὰρ ἔστος τ τῶν κακῶν συνειδήσεως) ἀλλὰ ἑαυτὸς οὐκ εἶχον καὶ τὸ ἧττον συνειδότος κεῖσθαι; Εἶχον μὲν οὖν· ἀλλ' ἠγνόουν ὅτι εἶχον, τοῖς πάθεσι καταπεπωμένοι. Οἱ δὲ τοιοῦτοι τὸ [2] ἐν αὐτοῖς λογικὸν ἄτιμον καὶ ἀνδραποδῶν φαυλότερον ἔθεντο. Οἰκειόταλον οὖν ὄπτροπον ἔχε ΣΑΥΤΟΝ· καὶ πρὸς τοῦτον ἐπιστρέφων κατάρχου τῆς ἀποστοπῆς τ κακῶν. Ἡ γὰρ ἑαυτῷ αἰδὼς [3] ἑκάστῳ φυγὴ τῶν ΑΙΣΧΡΩΝ, καὶ ἀναξίων τ λογικῆς οὐσίας, ἐξ ἀνάγκης γίνεται. Ὁ δὲ ἧττος ἀπραξιῶν τὰ κακὰ πῶς ποτὲ ἀρετὴν οἰκειοῦται, ἐπάγει.

13 ΕΙΤΑ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΝ ΑΣΚΕΙΝ ΕΡΓΩ ΤΕ, ΛΟΓΩ ΤΕ. 14 ΜΗΔ' ΑΛΟΓΙΣΤΩΣ ΣΑΥΤΟΝ ΕΧΕΙΝ ΠΕΡΙ ΜΗΔΕΝ ΕΘΙΖΕ· 15 ΑΛΛΑ ΓΝΩΘΙ ΜΕΝ ΩΣ ΘΑΝΕΕΙΝ ΠΕΠΡΩΤΑΙ ΑΠΑΣΙ· 16 ΧΡΗΜΑΤΑ Δ' ΑΛΛΟΤΕ ΜΕΝ ΚΤΑΣΘΑΙ ΦΙΛΕΙ, ΑΛΛΟΤ' ΟΛΕΣΘΑΙ.

Ὁ ἑαυτὸν αἰσχυνόμενος φύλαξ ἑαυτοῦ γίνεται μηδαμῇ κακίᾳ περιπεσεῖν. Κακίας δὲ εἴδη πλείονα. Κατὰ μὲν τὸ λογικὸν, ἀφροσύνη· κατὰ δὲ τὸ θυμικὸν, δειλία· κατὰ δὲ τὸ ἐπιθυμητικὸν, φιληδονία καὶ φιλοχρηματία· κατὰ δὲ πάσας ὁμοῦ τὰς δυνάμεις, ἀδι-

VULGO 1 ΗΣΧΥΝΑΝΤΟ. 2 Ἑαυτοῖς. 3 Ἑκάστω.

κία.

ſocietas. Cauſam deinde ſubjungit, quæ ſola à patrando ſcelere ayocet, OMNIUM VERO MAXIME TEIPSUM VERERE. Si enim TEIPSUM VERERI conſueveris, habebis ubique tui cuſtodem maxime familiarem, quem verearis, & quem effugere non poſſis. Multi ſiquidem ſoli, ſemotis amicis, aut familiaribus, ea admiſerunt, quæ antea illis præſentibus facere ERUBESCEBANT. Nullumne igitur teſtem aut ſocium habuerunt? Deum omitto; (abeſt enim longius iſte a malorum hominum conſcientia) annon ſeipſos habuerunt & conſcientiam judicem? Habebant ſane; ſed habere ſe ignorabant, cum cupiditatibus prægravati eſſent. Qui autem ejuſmodi ſunt, quod in ſe habent rationis probro afficiunt, & mancipio vilius reddunt. TE ergo tui curatorem familiariſſimum adhibe; atque ad illum converſus a vitiis fugam capeſſe. Qui enim ſeipſum veretur, neceſſe eſt fugiat TURPIA & rationali ente indigna. Verum quo pacto, qui ita vitia dedignatur, virtuti ſe adjungat & familiarem faciat, ſubjungit.

13 DEINDE JUSTITIAM EXERCE FACTIS, ATQUE VERBIS. 14 NEQUE ULLA IN RE TE SINE RATIONE GERERE ASSUESCAS: 15 SED NORIS ESSE IN FATIS OMNES MORITUROS; 16 DIVITIAS AUTEM ALIQUANDO QUIDEM POSSIDERI SOLERE, ALIQUANDO PERIRE.

Qui ſeipſum veretur, cavet ne uſquam in vitium prolabatur. Sunt autem vitiorum genera permulta. In eo quidem quod rationis eſt capax, imprudentia: in quo autem excitatur animus, timiditas: in quo vero appetit, voluptatis & divitiarum amor: in omnibus denique facultatibus ſimul

χία. Τελεάδος οὖν ἀρετῶν ἐδέησεν ἡμῖν πρὸς τὴν τῶν τοιούτων κακῶν ἀποδοκιμήν. Φρονήσεως μὲν, περὶ τὸ λογιζόμενον· ἀνδρείας δὲ, περὶ τὸ θυμούμενον· σωφροσύνης δὲ, περὶ τὸ ἐπιθυμητικόν· ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ δὲ, περὶ πάσας ὁμοῦ τὰς δυνάμεις, τελειοτάτης οὔσης, † μὰ Δία, πασῶν ἀρετῶν, [1] καὶ μέτρων ἀριστικὴν τῶν ἄλλων, ὡς οἰκείων μερῶν. Διὸ καὶ ταύτης πρώτης ἐμνημόνευσεν ὁ λόγος· εἶτα Φρονήσεως, καὶ ἐφεξῆς τῶν ἀπὸ τῆς Φρονήσεως [2] ἐπιγινομένων ἀείποτε ἐπιτηδευμάτων, καὶ εἰς τὴν τῆς δικαιοσύνης ὁλότητα συντελούντων. Ὁ μὲν ὀρθῶς λογισμῷ χρώμενος, οὐ μὴ τοῖς δεινοῖς τὴν ἀνδρίαν σύμμαχον κτᾶται· οὐ δὲ τοῖς ἡδέσι, τὴν σωφροσύνην· οὐ πᾶσι δὴ ὁμοῦ, τὴν ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΝ. Καὶ ὅπως ἀρχὴ μὲν τῶν ἀρετῶν ἡ ΦΡΟΝΗΣΙΣ εὑρίσκεται· πέρας δὲ, ἡ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ· [3] μέσαι δὲ, ἡ ΑΝΔΡΙΑ καὶ ΣΩΦΡΟΣΥΝΗ. Ἡ μὲν πάντα συλλογιζομένη δύναμις, [4] καὶ τὸ ἑκάστοτε πρόσφορον ἐν ταῖς πράξεσιν ἀεὶ ζητοῦσα, ἵν' εὐλόγως ἔκαστα διατεθείη, ἡ τοῦ Φρονήσεώς ἐστιν ἕξις· ἀείποτε διάθεσις οὖσα τῆς λογικῆς ἡμῶν οὐσίας, ἀφ' ἧς καὶ ταῖς ἄλλαις δυνάμεσιν ἡ εὐκοσμία παρέπεται, ὡς ἀνδρείζεσθαι μὲν τὸν θυμὸν, σωφρονεῖν δὲ τὴν ἐπιθυμίαν, καὶ τὴν δικαιοσύνην [5] τῆς ἀναλογίας ἔχεσθαι, καὶ ταύτῃ κοσμεῖσθαι τὸν θνητὸν ἡμῶν ἄνθρωπον ἐκ περιουσίας [6] τῆς ἐνούσης ἀρετῆς τῷ ἀθανάτῳ ἀνθρώπῳ. Προηγουμένως μὲν αἱ ἀρεταὶ ἀπονεῖμαι εἰς ψυχὴν λογικὴν ἐλλάμπουσι, καὶ ταύτης εἰσὶν οἰκεῖον εἶδος, καὶ τελειότης, καὶ εὐζωΐα. Εἰς δὲ τὴν ἀλογίαν καὶ τὸ θνητὸν σῶμα μεθούσια πως τῶν ἀρετῶν ἔρχεται, ὅπως ἂν καὶ τὰ συμπεφυκότα τῇ λογικῇ οὐσίᾳ εὐχρηστίας καὶ μεθεκτότητος πληρωθῇ. Τὸ δὲ τῶν θείων ἀ-

VULGO † Καὶ διά-. 1 Desunt. 2 Ἐπιγεγενημένων. 3 Διὰ δὲ μέσου δὲ, ἡ ΑΝΔΡΕΙΑ καὶ ΣΩΦΡΟΣΥΝΗ. 4 Καὶ τὸ ἑκάστοτε πρόσφορον ἐν ταῖς πράξεσιν ἀεὶ ζητοῦσα, ἵν' εὐλόγως ἔκαστα διατεθείη, ἡ τοῦ Φρονήσεως ἐστιν ἕξις· ἀείποτε διάθεσις οὖσα τῆς λογικῆς ἡμῶν οὐσίας, ἀφ' ἧς καὶ ταῖς ἄλλαις δυνάμεσιν ἡ εὐκοσμία παρέπεται, ὡς ἀνδρείζεσθαι μὲν τὸν θυμὸν, σωφρονεῖν δὲ τὴν ἐπιθυμίαν, καὶ τὴν δικαιοσύνην 5 τῆς ἀναλογίας ἔχεσθαι, καὶ ταύτῃ κοσμεῖσθαι τὸν θνητὸν ἡμῶν ἄνθρωπον ἐκ περιουσίας 6 τῆς ἐνούσης ἀρετῆς τῷ ἀθανάτῳ ἀνθρώπῳ.

γαθῶν

ſumptis, injuſtitia. Quo fit, ut quatuor virtutum generibus ad ejuſmodi malorum fugam opus fuiſſe videatur; prudentia quidem, in eo quod ratione utitur: fortitudine autem, in quo verſatur animi motus: continentia vero, in quo vis appetens: JUSTITIA denique, in omnibus facultatibus ſimul ſumptis, perfectiſſima, per Jovem, omnium virtutum, & rerum modos, uti partes proprias, in ſe continente. Unde contigit, ut ejus primum verſus meminerit; deinde prudentiæ, & optimorum deinceps operum & ſtudiorum, quæ, ſumpto à prudentia ortu, in JUSTITIAM abſolutam atque perfectam deſinunt. Qui enim recta ratiocinatione utitur, ſociam ſibi aſciſcit in adverſis quidem fortitudinem; in voluptatibus autem, temperantiam; in univerſis vero ſimul, JUSTITIAM. Atque ita virtutum quidem initium eſt PRUDENTIA; finis autem, JUSTITIA; mediæ vero, FORTITUDO atque TEMPERANTIA. Facultas enim animi illa, quæ omnia diſcutit, & quæ ſemper quod rectum & commodum eſt in ſingulorum actionibus quærit, ut rationi cuncta conſentiant, PRUDENTIÆ habitus eſt; optima nimirum naturæ noſtræ rationalis diſpoſitio, cujus ope reliquis etiam facultatibus decentia & ordo ita accedit, ut in FORTITUDINEM quidem evadat iracundia, in TEMPERANTIAM autem cupiditas, JUSTITIA vero rerum proportionem exactam teneat, & mortalem noſtrum hominem ornet ex ſuperabundanti virtute immortali noſtro homini inſita & innata. Præcipue enim à mente in animum rationalem virtutes emiſſæ derivantur, hujuſque ſunt propria forma, & perfectio, & bene vivendi cauſa. In id autem quod rationis expers eſt, & in mortale corpus, virtutum quædam tranſit communio & participatio, ut illa etiam quæ rationali naturæ conjuncta ſunt, pulchritudine & decore impleantur. Eſt vero

μίσην. 4 Καὶ τὸ ἐν ἑκάστῳ ταῖς πρ. 5 Τῆς ἀλογίας ἀνέχεσθ. 6 Δὲ

γαθῶν ἡγεμονεῦν ἡ φρόνησις αὕτη, καλῶς [1] συνδρυθεῖσα τῇ λογικῇ ψυχῇ, δίδωσι περὶ πάντων εὖ βουλεύεσθαι, καὶ τὸ μὲν θάνατον ἀνδρείως φέρειν, τὸ δὲ ἀποβολὴν τῶν χρημάτων πράως καὶ ἐμμελῶς. Πάσας γὰρ τὰς μεταβολὰς τῆς θνητῆς φύσεως, καὶ τὸ ἐπομβρίης ταύτῃ τύχης, σωφρόνως καὶ ἀνεκπλήκτως ἡ φρόνησις ἐνεγκεῖν δύναται. Τὴν γὰρ φύσιν συλλελόγισται τῶν πραγμάτων, καὶ οἶδεν, ὡς ἀνάγκη τὸ συμπλαθὲν ἐκ γῆς καὶ ὕδατος εἰς αὐτὰ πάλιν διαλυθῆναι· καὶ περὶ τὴν ἀνάγκην οὐκ ἀγεννεῖ. Οὐδὲ ἀπρονόητα εἶναι τίθεται τὰ καθ' ἡμᾶς, ἐὰν τὸ θνητὸν ἀποθνήσκῃ. Γινώσκει γὰρ ΩΣ ΘΑΝΕΕΙΝ ΠΕΠΡΩΤΑΙ ΑΠΑΣΙ, καὶ πῆ ὡρισμένον ἐστὶ χρόνος περὶ διαμονὴν τοῖς θνητοῖς σώμασιν ἡμῶν, ὃν οὐχ ἅπαντος, οὐ δεῖ χαλεπαίνειν, ἀλλ' ὡς νόμῳ θείῳ ἐκόντας ἕπεσθαι. Τοῦτο γοῦν ἡ ΠΕΠΡΩΜΕΝΗ δηλοῖ, ὅροις πισὶν ἀναγκαίοις περιειλῆφθαι τὴν θνητὴν ἡμῶν ζωήν· ΦΡΟΝΗΣΕΩΣ δὲ ἴδιον εἶναι τοῖς τὰ κρείττονα ἑπομένοις δόγμασιν, οὐ τὸ μὴ ἀποθανεῖν, ἀλλὰ τὸ εὖ ἀποθανεῖν, ζητοῦσης. Ὁμοίως δὲ καὶ τὰ ΧΡΗΜΑΤΩΝ Φύσιν οὐκ ἀγνοεῖ, ὅτι νῦν μὲν ἦλθε, νῦν δὲ ἀπῆλθε, κατά τινας ὡρισμένας αἰτίας, αἷς ἀντιπίπτειν ἀβέλτερον. Τῶν γὰρ οὐκ ἐφ' ἡμῖν ἡ κτήσεως ἡμεῖς οὐκ κύριοι. Οὐκ ἐφ' ἡμῖν δὲ τὸ σῶμα, τὰ ΧΡΗΜΑΤΑ· καὶ ἁπλῶς, ὅσα τῆς λογικῆς ἡμῶν οὐσίας ἔξω κεῖται, ὅτε τὴν ἀρχὴν κτήσασθαι ἐφ' ἡμῖν, οὔτε φυλάξαι ἐφ' ὅσον βουλόμεθα· τὸ δὲ, [2] προσγινομένων καὶ ἀπογινομένων αὐτῶν, μὴ λίαν ἀποδέχεσθαι [3] αὐτὰ, καὶ ἀποπιθέσθαι, τοῦτο ἦν ἐφ' ἡμῖν, καὶ τῆς λογικῆς οὐσίας ἴδιον, ἂν ΜΗ ΑΛΟΓΙΣΤΩΣ ΕΧΕΙΝ περὶ τὰ συμβαινόντων ἑαυτὴ ΕΘΙΖΗ, ἀλλὰ τοῖς θείοις ἕπεσθαι μέτροις, οἷς πάντα τὰ περὶ ἡμᾶς ὥρισται. Ἐν-

VULGO 1 Ἐνυδρυθεῖσα. 2 Προσγινόμενον καὶ ἀπογινόμενον. 3 Deest ταῦτα

divinorum bonorum primum & dux PRUDENTIA; cujus ope efficitur, cum bene & firmiter animo rationali insidet, ut recta de rebus omnibus consilia capiamus, ut mortem feramus fortiter, & facultatum jacturam quiete & moderate. Potest enim prudentia mortalis hujus naturæ, & fortunæ quæ ab ipsa pendet, mutationes singulas prudenter atque intrepide sustinere. Considerata enim rerum natura, novit omnia, quæ ex terra & aqua facta sunt, in eadem rursum necessario dissolvi: nec adversus necessitatem vehementer desævit; nec putat rebus nostris a providentia non prospici, cum interit quod mortale est. Novit enim IN FATIS ESSE MORITUROS OMNES, atque corporum nostrorum durationi tempus esse definitum, quo instante, non decet ægre ferre, sed ipsum, veluti legem divinam, lubentes amplecti. Id enim ipsum est quod FATUM hoc loco significat, terminis scilicet quibusdam necessariis vitam hanc mortalem definiri: esse autem PRUDENTIÆ proprium decretis divinis obsequi, quippe quæ non mortis effugium, sed bene moriendi rationem, quærat. Pari vero ratione nec quæ sit DIVITIARUM natura ignorat, easque nunc accedere quidem, nunc autem recedere, certis quibusdam causis & rationibus, quibus reluctari stultum fuerit & infrunitum. Neque enim retinere possumus quæ non sunt in nostra potestate. Non sunt autem in nostra potestate, aut corpus, aut DIVITIÆ; omnia denique externa, quæ ad nostram rationalem naturam non pertinent, neque prorsus acquirere in nostra potestate est, neque quamdiu volumus retinere: sed iis accedentibus atque recedentibus cum virtute ea accipere & deponere, id nostræ facultatis est, & naturæ rationalis proprium, si NON SINE RATIONE SE GERERE in iis quæ contingunt ASSUESCAT, sed divinis legibus obsecundare, quibus omnia nostra definiuntur. Habet

ταῦθα ἓν Τὸ ἐφ' ἡμῖν δύναμιν ἔχει μεγίστην, ἐν τῷ εὖ [1] χρῖναι περὶ τ' ἐκ ἐφ' ἡμῖν, καὶ μὴ τῇ τύπων πρεσπαθείᾳ τ' ἅ αὐτεξουσίε ἀρετὴν πρόσα πολέλῃ. Τί ἦν ἡ ΕΥΦΡΩΝ κρίσις λέγῃ; Παρόντι μὲ τῷ σώματι καὶ τῷ πλούτῳ καλῶς χρῆλῃ, καὶ πρὸς ὑπηρεσίαν ἀρετῆς· ἀπόντων δὲ, εἰδέναι τὸ δέον, καὶ πρὸς ταῖς ἄλλαις ἀρεταῖς ἀλυπίαν κερδαίνειν. Οὕτω [2] γὰρ καὶ ἡ πρὸς θεὺς εὐσέβεια τηρηθήσε), καὶ τὰ τ δικαιοσύνης μέτρα, εἰ τὸ λογικὸν ἐκμάθοι ταῖς πρείσασιν οὗ καὶ καλῶς χρῆλῃ, καὶ τὸς τ ΦΡΟΝΗΣΕΩΣ ὅρους ἀντιπιθέναι τοῖς δοκοῦσιν ὡς ἔτυχε καὶ ἀτάκτως συμβαίνειν. Ἄλλως γὰρ ἐκ ἂν ἀρετὴ Φυλαχθείη, ἂν μὴ ὀρθοδοξία τις ὑπάρχῃ τῇ λογικῇ ὑσίᾳ. Οὔτε γὰρ τοῖς χρείτοσιν ἕπεσθαι δύνη), ὡς χρείτοσιν, ἀλλὰ, ὡς ὑπὸ τυράννων βιαζόμενος, διατεθήσε). ὅτε τῷ [3] συζώντων λόγον τινὰ ποιήσεται, ὅτε σώματος, ἢ ΧΡΗΜΑΤΩΝ τ' ἀρίστην οἰκονομίαν ἐξευρήσῃ, ΑΛΟΓΙΣΤΩΣ ΕΧΕΙΝ ΕΑΥΤΟΝ ΕΘΙΣΑΣ. Ὁρᾷ γὰρ, οἱ [4] ἐξάπανλος φεύγοντες τ' θάνατον, ἢ τὰ ΧΡΗΜΑΤΑ τιμᾶν ὑπερθυμοῦντες, πολλαῖς ἐξ ἀνάγκης ἀδικίαις χρήσον) καὶ βλασφημίαις, ἀρώμενοι μὲ κατ' [5] θεῶν ἀνόσια, [6] καὶ μὴ προνοεῖσθαι φάσκοντες, ἐπειδὰν πρὸς πέσωσιν οἷς ἀνοήτως ἔφευγον, ἀφειδῶς ἂ τὸς ἄλλες ἀδικοῦντες, καὶ τὰ πάντων ἀθροίζειν [7] πειρώμενοι πρὸς τὸ ἑαυτοῖς λυσιτελὲς, ὡς οἷόν τε. Καὶ ὅπως ἐκφανὴς ἡ τῆς ψευδοδοξίας ἐν αὐτοῖς γίνεται βλάβη, ὡς τὰ μέγιστα τῶν κακῶν ἐκβλαστάνειν· ἀδικίαν μὲν πρὸς τὸς ὁμοίες, ἀνοσιότητα δὲ πρὸς τὸς κρείττονας. Ὧν [8] καθαρεύσειν ἂν ὁ τοῖς πρόκειμένοις πίστεσι πειθόμενος, ὁ τῇ εὐλογίστῳ κρίσει τ' θάνατον γενναίως ὑπομένων, καὶ τῶν ΧΡΗΜΑΤΩΝ

VULGO 1 Χρῆναι. 2 Γὰρ ἐν καὶ ἡ-. 3 Ζώντων. 4 Ἐξάπανλες ἀπ-

igitur hoc loco Mens noſtra ideo poteſtatem maximam, quod de iis quæ non ſunt in noſtra poteſtate recte poſſit judicare, & quod iſtarum etiam rerum cupiditate liberi arbitrii virtutem deleri non ſinat. Quænam eſt igitur PRUDENTIS judicii ſententia? Corpore quidem & divitiis, cum adſunt, recte uti, & ad virtutis miniſterium adhibere; cum autem recedunt, noſſe quid deceat, aliiſque virtutibus indolentiam addere. Ita enim & pietas in Deos ſervabitur, & JUSTITIÆ menſura, ſi quod rationis capax eſt rerum eventis & circumſtantiis uti recte atque honeſte didicerit, & PRUDENTIÆ decreta illis opponere quæ fortuito nulloque ordine videntur contingere. Alias enim virtus conſervari integra minime queat, niſi natura rationalis recte ſentiat. Diis enim, quatenus meliores ſunt, nec ipſe homo obſequi poterit, ſed, tanquam tyrannorum vi coactus, afficietur; nullamque nec eorum quibuſcum vivit, nec corporis, rationem habebit, aut rectam FACULTATUM adminiſtrandarum viam inveniet, cum SINE RATIONE SE GERERE CONSUEVERIT. Vide enim, ut qui omnino mortem fugiunt, aut DIVITIAS retinere cupiunt, multa neceſſario contra jus faciant, multa blaſphement; partim quidem nefariis adverſus Deos execrationibus utentes, & providentiam abnegantes, ubi in ea inciderint quæ ſtulte fugiebant; partim etiam aliis nullam non injuriam & damnum inferentes, & cæterorum omnium res in ſuum commodum atque utilitatem, quacunque poſſunt ratione, congerere atque vertere conantes. Atque ita plane manifeſtum eſt in illis falſæ perſuaſionis damnum, quæ mala omnium maxima producit: injuſtitiam quidem adverſus pares, impietatem autem adverſus Deos. A quibus fuerit ille penitus immunis, qui ſuperioribus verſibus perſuaſus mortem fortiter eſſe ferendam recte judicaverit, neque ob DI-

5 Θεῶν. 6 Καὶ σωτηρίᾳ μὴ φάσκοντες. 7 Πειρῶν. 8 Καθαρεύοις.

ἀποβολὴν οὐκ ἀφόρητον ἡγώμεθα. Ἐξ ὧν καὶ πρὸς ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΝ ἀφορμὰς λαμβάνει, ὡς δέοι τῆς ἀλλοτρίων ἀπέχεσθαι, καὶ βλάπτειν μηδένα, μηδὲ ὠφελείαν ἑαυτῷ τὰς τῶν ἄλλων ποιεῖσθαι συμφορᾶς. Τούτων δὲ οὐδὲν τηρῆσαι δυνατὸς ἔσται ὁ ΘΝΗΤΗΝ ὑπολαμβάνων εἶναι τὴν ἑαυτοῦ ψυχὴν, καὶ ΑΛΟΓΙΣΤΩΣ ΕΧΕΙΝ ΕΑΥΤΟΝ ΕΘΙΣΑΣ, τί μέν ἐστι τὸ ΑΠΟΘΝΗΣΚΟΝ ἡμῶν "μηδαμῶς λογιζόμενος", καὶ τὸ τῶν ΧΡΗΜΑΤΩΝ δεόμενον, τί δὲ τὸ ΑΣΚΟΥΝΤΗΝ ΑΡΕΤΗΝ, καὶ τὸ ἐκ ταύτης ὠφελούμενον. Μόνη γὰρ ἡ τούτων ἀμάχησις προθυμίαν εἰς ΑΡΕΤΗΣ ΑΣΚΗΣΙΝ ἂν παρέχοι, καὶ πρὸς τὴν τῶν καλῶν κτῆσιν [2] ἐπεγείρειεν ἡ ἐκ τοῦ Γνῶθι σεαυτὸν καὶ Αἰσχύνεσαυτὸν ἔνθεος ὁρμή. Πρὸς γὰρ τὴν ἡμετέραν ἀξίαν καὶ τὰ τῶν ἄλλων καθήκοντα παραμετρεῖσθαι δεῖ ἐν ΕΡΓΟΙΣ ΤΕ καὶ ΛΟΓΟΙΣ. Ἡ δὲ τῶν καθηκόντων τήρησις ἀπαρέγκλητος δικαιοσύνη ἂν εἴη· διὸ καὶ προστέτακται τῶν ἄλλων ἀρετῶν, ἵνα τῶν καθηκόντων γένηται μέτρον. ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΝ, γάρ φησιν, ΑΣΚΕΙ ΕΡΓΩ ΤΕ ΛΟΓΩ ΤΕ. Οὐκ ἂν οὐδὲν βλάσφημον ἐρεῖς ἐν ἀπωλείαις ΧΡΗΜΑΤΩΝ, ἢ νόσοις ἀλγηδόσιν, ἵνα μὴ ἀδικῇς ΕΝ ΛΟΓΩ· ἀλλ' οὐδὲ τὰ τοῦ πλησίον [3] ἁρπάσῃς, οὐδὲ μηχανήσῃ δυστυχίαν ἀνθρώποις, ἵνα μὴ ἀδικῇς ΕΝ ΕΡΓΩ. ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ γὰρ ψυχὴν Φρυρούσης, τὰ προσήκοντα ἐν ΠΡΑΤΤΟΙΜΕΝ καὶ πρὸς Θεοὺς, καὶ περὶ Ἀνθρώπους, καὶ περὶ Ἡμᾶς αὐτούς. Τῆς δὲ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ τὸ ἄριστον μέτρον ἐστὶν ἡ ΦΡΟΝΗΣΙΣ· ὅθεν τοι, ΔΙΚΑΙΩΣΥΝΗΝ ΑΣΚΕΙ, ἐπήγαγε, ΜΗΔ' ΑΛΟΓΙΣΤΩΣ ΣΑΥΤΟΝ ΕΧΕΙΝ ΠΕΡΙ ΜΗΔΕΝ ΕΘΙΖΕ· ὡς μὴ δυναμένης ὑποστῆναι ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ

VULGO 1 Desunt. 2 Ἐπιμεθεῖ, ἐν ᾗ ἐκ-. 3 Ἁρπάσῃς.

ἄνθ-

VITIARUM jacturam nimium esse dolendum. Sumit porro ex istis JUSTITIÆ colendæ argumentum & occasiones; ab alienis scilicet esse temperandum, nemini inferendam injuriam, denique ex aliorum damnis sua non esse comparanda commoda. Quorum nihil observare poterit, qui mortalem sibi esse animum arbitratur, quique SINE RATIONE SE GERERE CONSUEVERIT, nunquam secum reputans quidnam sit illud nostrum quod MORIATUR, quidnam etiam quod DIVITIIS egeat, quidnam denique quod VIRTUTEM COLAT, & eadem juvetur. Sola enim istarum rerum dijudicatio studium COLENDÆ virtutis pariet, & ad honesti comparationem excitabit divinus ille impetus, qui hisce præceptis *Nosce* & *Vere Teipsum* ortum debet. Decet enim ex nostra dignitate cæterorum etiam officia in FACTIS atque VERBIS æstimare. Officiorum autem certa & non violata observatio JUSTITIA fuerit; ideoque cæteris virtutibus ea præponitur, ut officiorum mensura sit. JUSTITIAM, enim inquit, EXERCE FACTIS ATQUE VERBIS: Nihil igitur blasphemum dices DIVITIIS AMISSIS, aut inter morborum dolores, ne VERBIS JUSTITIAM violes: sed nec vicinis etiam bona eripies, aut aliis damna molieris, ne FACTIS etiam pecces contra JUSTITIAM. Si enim animum JUSTITIA custodiat, debita præstabimus erga Deos, erga Homines, & erga Nosmetipsos. Est vero JUSTITIÆ optima mensura PRUDENTIA; unde fit, ut post hoc præceptum, JUSTITIAM EXERCE, adjecerit illud, NEC SINE RATIONE TE IN ULLO NEGOTIO GERERE ASSUESCAS: tanquam sine prudentia JUSTITIA non possit subsistere. Id enim re vera

ἄνθρ φρονήσεως. Τοῦτο γάρ ἐστιν ὄντως δίκαιον, ὃ ἡ τελεία φρόνησις ὁρίζει. Αὕτη δ' ἂν [1]εἴη ἡ περὶ ΜΗΔΕΝΟΣ ΑΛΟΓΙΣΤΩΣ ΕΧΟΥΣΑ, ἀλλ' ἐπεσκεμμένη μὲν περὶ τοῦ θνητοῦ σώματος, ἐπεσκεμμένη δὲ περὶ τῶν εἰς τοῦτο χρείαν συντελούντων· πάντα δὲ ἀπιόντα ΑΡΕΤΗΣ πθεμένη, καὶ μεγίστην ὠφέλειαν τοῦ ἀείσην διάθεσιν τῆς λογικῆς ψυχῆς, ἀφ' ἧς καὶ τὰ ἄλλα κοσμεῖται καθ' δύναμιν. Τοιοῦτος μὲν τῶν προκειμένων ἐπῶν ὁ σκοπὸς, τοῦ τελεάδα τῶν περικλινῶν λόγων [2]ἀναφῆναι καὶ παραδεῖναι τοῖς ἀκροαταῖς, μετὰ ἀκριβείας τηρήσεως, καὶ παραφυλακῆς τοῦ ΕΝ ΛΟΓΟΙΣ ΚΑΙ ΕΡΓΟΙΣ πρεπούσης. Τὸ μὲν γὰρ φρόνησιν, τὸ δὲ ἀνδρείαν, τὸ δὲ σωφροσύνην, δίδωσι· τὸ δὲ περιγιγνόμενον αὐτῶν τοῦ ἐπὶ πάσας ταῖς ἄλλαις ἀρεταῖς κοινῶς ὑποτεθειμένην ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΝ ΑΣΚΕΙΣΘΑΙ παραινεῖ· τὸ δὲ, ΧΡΗΜΑΤΑ ΑΛΛΟΤΕ ΜΕΝ ΚΤΑΣΘΑΙ ΦΙΛΕΙ, ΑΛΛΟΤΕ Δ' ΟΛΕΣΘΑΙ, παίζησιν, [3]ὅτι τῇ σωφρονικῇ ἀληθείᾳ καὶ ἡ ἐλευθεριότης παρέπεται, ΑΡΕΤΗ ὅσα περὶ ΧΡΗΜΑΤΩΝ περίοδον καὶ δαπάνην. Τὸ γοῦν μόνον τότε αὐτὰ ΚΤΑΣΘΑΙ, καὶ ἀποκτᾶσθαι, ὅτε δίδωσιν ὁ λόγος, μικρολογίας καὶ ἀσωτίας περιαιρεῖ τὰς ἀφορμάς. Πάντα δὲ ταῦτα, ὡς ἀπὸ πηγῆς καὶ ἀρχῆς πρώτης, τοῦ Ἑαυτὸν Αἰσχύνεσθαι προάγει. Τοῦτο δὲ τὸ παράγγελμα προείληφεν ἐν ἑαυτῷ τὸ Σαυτὸν Γνῶθι, ὃ πασῶν μὲν πρακτικῶν πράξεων, πασῶν δὲ θεωρητικῶν γνώσεων, προϋποκεῖσθαι δεῖ. Ἐπεὶ πόθεν εἰσόμεθα, ὅτι προσήκει ἡμῖν μελετᾶσθαι τῶν παθῶν, καὶ γνῶναι τὰ ὄντα; Ἀπορεῖται γοῦν περὶ αὐτῶν· πρῶτον μὲν, εἰ δυνατὰ ἀνθρώποις ταῦτα· ἔπειτα, εἰ ὠφέλιμα τοῖς ἔχουσι γίνεται. Φαίνεται γοῦν πᾶν τἐναντίον ἐλαττούμενον ἐν τοῖς

VULGO 1 Ἀεὶ ἡ περὶ - 2 Ἀναφαίνειν. 3 Ὅτι ἐπὶ τῇ.

καὶ

juſtum eſt, quod perfecta prudentia definit. Fuerit vero perfecta prudentia, quæ NIHIL SINE RATIONE AGIT, ſed mortale quidem corpus, & quæ ad uſum ipſius conferunt, diligenter conſiderat; omnia autem virtute inferiora putans, utilitatem etiam eſſe arbitratur maximam in optima animi rationalis diſpoſitione poſitam, a qua & cætera etiam, ſecundum poteſtatis rationem, exornantur. Atque is quidem horum verſuum ſcopus eſt; virtutes ſcilicet quatuor practicas auditoribus aperire & exponere, cum cura diligenti, atque juſta earum obſervatione IN VERBIS ATQVE FACTIS. Præcipit enim ex eis unus de PRUDENTIA, alius de FORTITUDINE, deque TEMPERANTIA alius; ſed primus omnium JUSTITIAM EXERCENDAM ſuadet, quæ ſupra cæteras omnes virtutes generaliter ſpectatur: Alius autem, DIVITIÆ ALIQUANDO QUIDEM POSSIDERI SOLENT, ALIQUANDO AUTEM PERIRE, monet, temperantem diſpoſitionem ſequi liberalitatem, quæ in virtutum numero poſita circa DIVITIARUM cenſum atque ſumptum verſatur. Eas enim, tantum cum ratio poſtulat, vel POSSIDERE, vel expendere, ſordium atque prodigalitatis occaſiones præcidit. At omnia iſthæc ab eo, tanquam à fonte & primo principio, quod quemque *Seipſum Vereri* debere monuit, derivantur. Hoc vero præceptum in ſeipſo continet illud, quo *Seipſum Noſcere* quivis jubetur; quod præclaras actiones omnes, omneſque theoreticæ cognitionis rationes, debet anteire. Unde enim perturbationes eſſe moderandas, & eorum quæ ſunt notitiam habendam, conſtabit? Dubitatur enim de illis; primum quidem, utrum in hominum poteſtate ſint; deinde vero, utrum proſint habentibus. Apparet enim omnino contra, eo inferiorem

χτ' τ βίον ὁ σπουδαῖος, τῷ μὴ λαμβάνειν ἀδίκως ὅθεν ὐ δεῖ, κ τῷ ἀναλίσκειν δικαίως εἰς ἃ δεῖ· κ σοὶ τὸ σῶμα παντὸς μᾶλλον εὐεπιχειρήτως ἄγοιεν, μήτε ἀρχὴν αὐτὸς ὑπιστεύων, μήτε ἀνελευθέρως θεραπεύων τὰς ἀρχάς. Ὥστε, εἰ μή τις ἄλλη ὠσία ἐν ἡμῖν εἴη ἀπὸ τ ἀρετῆς ὠφελουμένη, σχολῇ γε ἂν πλῆθον ἢ δυναστείαν αὐτῷ προησοίμεθα. Ὅθεν κ οἱ θνητῷ οἰόμενοι τ ψυχὴν, σοὶ δ μὴ προϊεσθαι τῷ ἀρετὴν κομιοῦντι μᾶλλον, ἢ ἀληθεύουσιν. Εἰ γὰρ μή εἴη τι ὑπομένον ἡμῶν μετ θάνατον, κ τοῦτο φύσιν ἔχον ἀληθείᾳ κ ἀρετῇ κοσμεῖσθαι, (οἷον δή φαμεν εἶναι τ λογικὴν ψυχὴν) ὐκ ἂν ἔφεσις ἡμῖν καθαρὰ γένοιτο τ καλῶν. Προαναιρεῖται γὰρ ἡ ὑποψία τ φθορᾶς τ σοὶ ταῦτα σπουδήν, κ ὡρὸς ἀπολαύσεις ἄγει σωματικὰς, ὁποῖαί ποτε ἂν ὦσιν αὗται, κ πόθεν ἂν ποτίζεσθαι δύνωνται. Πῶς γὰρ ἂν δόξῃ ἔμφρονος εἶναι, καθ' αὑτὸν, ἢ μελέως καθεστηκότος, μὴ πάντα χαίζεσθαι τῷ σώματι, δι' ὃ κ ἡ τ ψυχῆς σωτηρία σώζεται, ὐκ ὄντος μὲ καθ' αὑτῷ, ὑπογινομένης δὲ τῇ ποιᾷ ἁπλότητι τ σώματος; Πῶς δὲ προησόμεθα δι' ἀρετὴν τὸ σῶμα, μέλλοντες κ τὴν ψυχὴν αὐτῷ ἅμα τῷ σώματι διαφθείρειν, ὥστε μηδαμοῦ εἶναι τῷ ἀρετῷ, ἧς ἐφέσει τ θάνατον ὑπεμείναμεν; Ἀλλὰ σοὶ μὲ τύπων ἱκανῶς τοῖς θείοις ἀνδράσιν ὑπιδέδεικται, ὅτι τε ἀθάνατος ἡ ψυχὴ, κ ὅτι διὰ μόνης ἀρετῆς κοσμεῖσθαι πέφυκε. Νῦν ἢ τὸ παρὸν ὑποφαγισάμενοι δόγμα, ὑπὲ τὰ ἑξῆς μεταβαίνωμεν, ποσῶτον τοῖς προειρημένοις ἐπεισπόντες, ὅτι ὥσπερ τῇ ἀγνοίᾳ τ ὠσίας ἡμῶν πᾶσα ἐπεισρεῖ κακία, ὕτω τῇ ἑαυτῶν γνώσει, κ ἀπαξιώσει τ μὴ πρεπόντων λογικῇ Φύσει, ἡ τ καθηκόντων ἀπεραλόγιστος τήρησις εὐεισ-

VULGO I προεξόμεθα.

χεῖ

rem esse probi viri in hac vita conditionem, quod injuste non sumit unde non debet, & quod juste sumptus facit in quæ oportet: Est etiam quoad corpus injuriis omnium maxime obnoxius, quippe qui nec imperium affectet, nec imperantibus serviliter aduletur. Quo fit, ut nisi ens quoddam aliud in nobis esset, cui virtus prodest, divitias aut principatum vix essemus repudiaturi. Quamobrem & illi etiam qui animum interire arbitrantur, cum de virtute non rejicienda disputant, scite cavillantur potius, quam veri quicquam afferunt. Nisi enim aliquid nostri post mortem subsisteret, quod veritate atque virtute ornari natura aptum esset, (cujusmodi est procul dubio animus rationalis) haud inesset nobis pura rerum honestarum appetitio. Præfocat enim istarum rerum studium suspicio interitus, & avocat ad corporeas voluptates, qualescunque tandem illæ sint, & undecunque comparari possint. Quî enim, ex eorum sententia, prudentis esse aut mediocri judicio præditi videatur, non omnia corpori indulgere, per quod & ipse animus conservatur, cum per se quidem non subsistat, sed corporis certæ conformationi accedat? Quî rursum virtutis nomine corpus projiciemus, si animus ipse cum corpore ita pereat, ut ne virtus quidem ipsa subsistat, cujus amore mortem sustinuimus? Sed de rebus istis satis multa divini & egregii viri; a quibus non solum animum esse immortalem, sed sola virtute ornari posse, demonstratum est. Nunc autem huic disquisitioni finem imponentes, ad ea quæ sequuntur transeamus, solum præfatis addentes; quemadmodum naturæ nostræ ignoratione nullum non malorum genus in nos irrumpit, ita, si nos ipsi noscamus, eaque dedignemur quæ naturam rationalem dedecent, ipsam officiorum certam observationem

ubique

κεῖ παντάχοῦ. τοῦτο δὴ τῶν κτ' μέρος ἀρετῶν γίνεῖ μέτρον. Ὡς γὰρ πρὸς κανόνα τ' οὐσίαν ἡμῶν ἀποβλέποντες, τὸ δέον ἐν πᾶσιν εὑρίσκομεν, κτ' τ' ὀρθὸν λόγον συμφώνως τῇ ἑαυτῶν οὐσίᾳ διαζῶντες. Πᾶν γὰρ ὃ ἀμείνονα τ' ψυχὴν ποιεῖ, κ' πρὸς τ' Φύσιν πρέπουσαν εὐζωΐαν αὐτὴν ἀνάγει, τοῦτο ὄντως ἀρετή, κ' Φιλοσοφίας νόμος· τὰ δὲ μόνον πρὸς ἀνθρωπίνην εὐημοσύνην τείνοντα, δυλοπρεπῆ ὄγκι σοφίσματα, κ' σκιαγραφία τῶν καλῶν τ' πρὸ τῶν πολλῶν ἔπαινον θηρωμένη, κ' δ δοκεῖν μόνον, [2] οὐ τοῦ εἶναι, ἀγαθὴν τ' πᾶσαν ποιουμένη Φροντίδα. Καὶ ταῦτα μὲ πρὸ τούτων. Τοῖς δὲ ὀρθοῖς λογισμοῖς ἐξ ἀνάγκης ἕπεῖ καὶ πρὸ τ' δοκούντων ἀταράχως κτ' τ' βίον συμβαίνειν ΜΗ ΑΛΟΓΙΣΤΩΣ ΕΧΕΙΝ, ἀλλ' εὖ κ' γενναίως [3] ἀπολελογίσθαι τὰς τούτων αἰτίας, κ' Φέρειν αὐτὰ μηδὲν ἐγκαλοῦντας τοῖς ὀλιγωρήσασιν ἡμῶν, οἳ πρὸς ἀξίαν ἀπονέμοντες ἑκάστῳ τὰ προσήκοντα, οὐ τῶν ἴσων ἠξίωσαν ἅπαντας τοὺς μὴ ὁμοίως [4] προβεβιωκότας. Πᾶς γὰρ, προνοίας μὲ οὔσης, κ' τ' ψυχῆς ἡμῶν ἀφθάρτου μὲ καθ' οὐσίαν, προαιρέσει δὲ αὐτοκινήτῳ πρὸς ἀρετὴν ἢ κακίαν ὁρμώσης, οὐκοῦν τὰ ἴσα τοῖς μὴ ἴσοις τοὺς γε πρὸς ἀξίαν Φύλακας νόμου ἀποδιδόναι, ἀλλὰ μὴ τ' προσήκουσαν ἑκάστῳ ἀπονέμειν τύχην, ἣν κ' προϊόντων εἰς γένεσιν ὁ ἄνθρωπος κληροῦσθαι λέγει; Εἰ οὖν μὴ μῦθος τὸ πρόνοιαν εἶναι, ἀπονέμουσαν ἑκάστῳ τὰ πρέποντα, κ' τ' ψυχὴν ἡμῶν ἀθάνατον εἶναι, δῆλον, ὡς μεταστῆσαι δεῖ τ' αἰτίαν τῶν ἀλγεινῶν ἀπὸ τ' διοικοῦντος ἐφ' ἡμᾶς αὐτούς, ἐξ οὗ κ' τὸ ἰᾶσθαι τὰ δυσχερῆ δύναται δῶσα ὁ λόγος. Ἐν ἑαυτοῖς γὰρ εὑρόντες τὰς αἰτίας τ' τοσαύτης ἀνωμαλίας, πρῶτον μὲ τῷ ὀρθῷ τῆς κρίσεως [5] ἐπελαφρυνθῆμεν τῶν συμβαινόντων τὸ

VULGO 1 Deest tota hæc περιοχή. 2 Αὐτοῦ εἶναι. 3 Ἀπολελογισμένοι. 4 προβεβιωκότας.

ubique reperiri posse; in quo singularum virtutum mensura posita est. Si enim ad naturam nostram, tanquam ad regulam, attendamus, id ipsum quod decet in omnibus, vitam ex rectæ rationis instituto nostræque naturæ congruenter agentes, inveniemus. Quicquid enim animum meliorem efficit, & ad felicitatem naturæ suæ congruam evehit, id revera virtus est, & philosophiæ lex: Quæ autem ad humanam solum speciem atque venustatem spectant, serviles quædam & illiberales astutiæ sunt, & virtutum umbra, quæ laudem apud vulgus venatur, quamque qui prætendunt curam solum habent, ut boni videantur, non ut sint. Atque hæc quidem de istis. Ex recta porro rerum consideratione sequitur necessario, ut circa ea quæ hac in vita sine ordine videntur contingere NON SINE RATIONE NOS GERAMUS, sed, excussis diligenter & strenue eorum causis, ipsa feramus, nec eos à quibus nostri cura geritur incusemus, qui pro dignitate & merito singulis quæ decet tribuentes, non paribus præmiis omnes, quorum anteacta vita dissimilis est, affecerunt. Qui enim, cum providentia mundus regatur, & cum sit animus noster natura quidem sua corruptioni nequaquam obnoxius, sed voluntate & sponte sua ad virtutem aut vitium feratur, liceat eos, qui pro meriti ratione legis custodes sunt, paria non paribus reddere, non autem convenientem cuique fortunam tribuere, quam etiam homo in mundum prodiens sortiri dicitur? Si ergo fabula non est, esse providentiam, quæ quod decet singulis retribuit, animumque nostrum manere immortalem, manifestum est, eorum causas, quæ gravia sunt, ab eo qui regit, ad nosmetipsos esse transferendas; unde & sanari etiam posse ærumnarum vulnera versus demonstrabit. Cum enim in nobis ipsis tantæ inæqualitatis causas deprehendimus, primum quidem recto judicio quæ nobis accidunt le-

γῆσθαι. 4 Προβεβηκότας. 5 Ἐπιλαφρύνομεν.

viora

μοχθηρόν· ἔπειτα ταῖς ἱεραῖς [1] μεθόδοις καὶ ταῖς ὀρθαῖς νυθετήσεσι μεθαρμόζοντες τὴν ψυχὴν πρὸς τὸ ἄμεινον, παντελῶς ἑαυτοὺς τῶν ἀλγεινῶν ἐλευθερώσομεν. Τὸ δὲ πάσχοντα κακῶς μηδ' αἰθάνεσθαι τὰς αἰτίας, μηδὲ καταμανθάνεσθαι [2] εἰκότως συμβαίνοντος, ΕΑΥΤΟΝ ΤΗΝ ΕΘΙΣΑΝΤΟΣ ΑΛΟΓΙΣΤΩΣ ΕΧΕΙΝ πρὸς παντός, ὃ νῦν ἀπηγόρευσεν ὁ λόγος. Ἀνάγκη γὰρ τὴν ἀζητήτως ἔχοντα τὴν ἀληθῆ αἰτίας ὑπὸ τῆς χρείττονα οὐσίαν μεταφέρειν τὸ ἔγκλημα, ἢ ὅτι οὐκ ἔστι παντελῶς, ἢ ὅτι οὐκ ὀλιγωρεῖται ἡμῶν ὀρθῶς. Τὰ δὲ τοιαῦτα δοξάσματα οὐ μόνον τὰ ἐν πονηρίᾳ κακὰ ὑποτείνει, ἀλλὰ καὶ εἰς πᾶσαν πονηρίαν τὴν ψυχὴν ἐπεγείρει, καὶ τὴν αὐτεξουσίου θεραπείας αὐτῷ ἀποστερεῖ, τῷ πρόσθεναι [3] λανθανούσας αἰτίας τῶν νῦν δυσχεραινομένων. Καὶ πῶς ἂν δεῖ περὶ τούτων φιλοσοφεῖν, ἐπάκουσον αὐτῶν τῶν ἐπῶν.

17 ΟΣΣΑ ΤΕ ΔΑΙΜΟΝΙΗΣΙ ΤΥΧΑΙΣ ΒΡΟΤΟΙ ΑΛΓΕ' ΕΧΟΥΣΙΝ, 18 [4] ΩΝ ΑΝ ΜΟΙΡΑΝ 'ΕΧΗΣ ΠΡΑΩΣ ΦΕΡΕ, ΜΗΔ' ΑΓΑΝΑΚΤΕΙ. 19 ΙΑΣΘΑΙ ΔΕ ΠΡΕΠΕΙ ΚΑΘΟΣΟΝ ΔΥΝΗ· ΩΔΕ ΔΕ ΦΡΑΖΕΥ· 20 ΟΥ ΠΑΝΥ ΤΟΙΣ ΑΓΑΘΟΙΣ ΤΟΥΤΩΝ ΠΟΛΥ ΜΟΙΡΑ ΔΙΔΩΣΙ.

Πρὸ τῆς ἄλλης ἐξηγήσεως ἐκεῖνο προειπεῖν δεῖ, ὅτι ΑΛΓΕΑ νῦν λέγει τὰ ὀδύνας, καὶ τραχυτέραν ἡμῖν τὴν ὁδὸν τοῦ βίου παρασκευάζοντα· οἷον νόσον, πενίαν, φιλτάτων ἀποβολήν, ἀδοξίαν ἐν πόλει. Ταῦτα γὰρ χαλεπὰ μέν ἐστι, καὶ δυσδιάθετα τοῦ βίου· ὄντως μὴν ὄντα κακά, οὐδὲ αὐτῇ τῇ ψυχῇ βλαβερὰ τυγχάνει, ἐὰν μὴ αὐτὴ [6] ἐθέλῃ διὰ τούτων εἰς κακίαν ἀποκλί-

VULGO 1 Μεθοδίαις, καὶ ταῖς ὀρθαῖς νουθετήσεσι μεθαρμοζόντες.

νας·

viora faciemus; ſacris deinde artibus & rectis monitis animum emendantes, noſmet ærumnis prorſus liberabimus. Cum autem qui male afficitur nec cauſas perſentit, nec rem merito evenientem conjicit & aſſequitur, ſeipſum plane IN OMNI RE SINE RATIONE GERERE ASSUESCIT; quod hoc loco prohibet verſus. Eſt enim neceſſe eum qui veras cauſas non ſcrutatur in ſuperius ens culpam transferre; vel dicendo nullum omnino eſſe Deum, vel res noſtras ab illo male adminiſtrari. At vero ejuſmodi opiniones non vitæ ſolum anteactæ mala augent & intendunt, ſed animum etiam ad omnia ſcelera incitant, eumque liberi arbitrii cultu & cura privant, præſentia mala ad cauſas obſcuras & incertas referendo. Quomodo autem de his philoſophari oporteat, ſubſequentes verſus audi:

17 QUIBUSCUNQUE PORRO INFORTUNIIS DIVINITUS ANGUNTUR HOMINES, 18 SORTEM TUAM PATIENTER ET SINE INDIGNATIONE FERAS. 19 REMEDIUM VERO DECET AFFERRE, QUANTUM POSSIS; ET TECUM REPUTES, 20 FATUM NON IMMITTERE BONIS PLURIMA INFORTUNIA.

Antequam enarrare quicquam aggrediamur, præfari oportet, ÆRUMNARUM nomine ea nunc intelligi, quæ laborioſa ſunt, & difficiliorem vitæ viam nobis efficiunt; morbum, verbi gratia, paupertatem, chariſſimorum jacturam, dedecus in civitate. Hæc enim gravia quidem ſunt, nec ferri & componi in vita facile queunt: non mala tamen revera ſunt, nec animo pernitioſa, niſi illorum impulſu ad vitia ſe

2 Εἰκότος. 3 Λανθάνουσιν τὰς αἰτίας. 4 ΩΣ. 5 ΕΧΗΣ. ΤΑΥΤΗΝ ΠΡΑΩΣ. 6 Ἔλθῃ ἀφ' ἑτέρων.

ναι· ὁ γὰρ ἐπὶ τῶν δοκούντων [1]ἀγαθῶν πάθη ἂν, μὴ βουληθεῖσα καλῶς αὐτὰ μεταχειρίζεσθαι· οἷον Ὑγείαν, καὶ Πλοῦτον, καὶ Δωναστείαν. Ἔστι γὰρ καὶ ἐν τούτοις κακυνθῆναι, καὶ ἐν τοῖς ἐναντίοις ἀρετὴν κτήσασθαι. Τὰ δὲ ὄντως κακὰ, τὰ ἐκ προαιρέσεώς ἐστιν ἁμαρτανόμενα, οἷς συνεισελθεῖν ἀρετὴ φύσιν οὐκ ἔχει. Ταῦτα δέ ἐστιν Ἀδικία, καὶ Ἀκολασία, καὶ πάντα ὅσα τῷ καλοῦ σύζευξιν οὐκ ἐπιδέχεται. Οὐ γάρ ἐστιν οὐδενὶ τῶν τοιούτων τὸ Καλῶς ὑπαφθέγξασθαι· οἷον, ἀδικεῖ καλῶς, ἀκολαζαίνει καλῶς· ὥσπερ ἐπὶ τῶν ἐκτὸς κακῶν λέγομεν, νοσεῖ καλῶς, πένεται καλῶς· ὅταν δὲ, καὶ τὸν ὀρθὸν λόγον, τὰ τοιαῦτα φέρει ὁ ἄνθρωπος. Τῶν δὲ [2]ψυχικῆς πονηρίας οὐκ ὑπαφέρεται τὸ Καλῶς, διότι ἀπροφάσιστοί εἰσι καὶ ἀποτεύγματα τοῦ ὀρθοῦ λόγου, ὃν Φύσει ἐνόντα, καὶ ἐγκεχαραγμένον αὐτῇ, παρορᾷ ἡ ἀνθρώπου ψυχὴ ὑπὸ τῆς προσπαθείας ἀποδυσωπήσασα. Τεκμήριον δὲ τοῦ [3]εἶναι τὸν ὀρθὸν λόγον τοῖς ἀνθρώποις, τὸ, καὶ τὸν ἄδικον, ἐν οἷς μηδὲν [4]αὐτῷ προσφέρῃ, κρίνειν δικαίως, καὶ τὸν ἀκόλαστον, σωφρονικῶς· καὶ ὅλως, τὸν κακὸν ὀρθῆς ὑπολαμβάνειν ἕξεως, ἐν οἷς ἀπροσπαθής ἐστι. Διὸ καὶ μεθίσασθαι δύναται ὁ Φαῦλος εἰς ἀρετὴν καταγνώσει τῶν προτέρας κακίας. Οὐ μὴν προϋπάρχειν δεῖ καὶ τὸν μὴ ὀρθὸν λόγον, ἵνα ἀρχὴ τῶν κακιῶν ὕστερος γένηται, ὥσπερ ἐκεῖνος τῶν ἀρετῶν. Ἀρκεῖ γὰρ παρὼν ὁ ὀρθὸς λόγος, ὥσπερ νόμος ἐν πόλει, τὰ παρ' αὐτὸν πραττόμενα, καὶ τὰ παρ' αὐτὸν, διορίζειν, καὶ τὰ μὲν ἀποδέχεσθαι, τὰ δὲ σωφρονίζειν. Καὶ οὐδὲν δεῖ κακῶν ἀρχῆς, οὔτε ὑποκειμένης, οὔτε ἔξωθεν κακοποιὸν αἰτίαν ἐνδιδούσης· ἀγαθῶν δὲ δεῖ ἀρχῆς μάλιστα καὶ μόνης, καὶ τοῦ μὴ κεχωρισμένης τῶν λογικῶν ὑσιῶν, οἵος ἐστὶν ὁ Θεός· τοῦ δὲ ὑπαρχούσης αὐταῖς, καὶ τῇ καθ'

VULGO 1 Deest. 2 Ψυχῆς. 3 Εἶναι. 4 Αὐτῷ.

ὑσίᾳ

deflecti ſinat; quod in iis etiam quæ bona videntur patiatur, ſi illis recte uti noluerit; Sanitate nimirum, Divitiis, & Imperio. Iſtis enim etiam licet malos fieri, virtutemque adipiſci contrariis. Quæ autem revera mala ſunt, ea ipſa ſunt in quibus voluntario peccatur, quibuſcum conjungi virtus natura non poteſt. Sunt autem ea, Injuſtitia, Intemperantia, cæteraque omnia quæ recti atque honeſti conjunctionem non admittunt. Neque enim hujuſmodi cuiquam adjungi poteſt verbum BENE; verbi gratia, bene aliquis injuriam facit & libidinatur; ſicut de malis externis loquimur, bene ægrotat, bene paupertate laborat; quoties bene, & rectæ rationi congruenter, id genus aliqua quis patiatur. At in animi vitiis BENE ideo non adhibetur, quod devia ſint errata a recta ratione, quam natura ſibi inſitam atque inſculptam animus humanus, perturbationibus & affectibus nimiis occæcatus, aſpernatur. Ineſſe autem hominibus rectam rationem ex eo conſtat, quod etiam qui injuſtus eſt recte judicet in quibus nihil ſua intereſt, & intemperans temperanter; & malus denique (ut ſummatim dicam) rectis notionibus in iis rebus utatur, ad quas nullis ante perturbationibus occupatus accedit. Unde fit, ut improbus ad virtutem tranſire queat, ſi priorem malitiam averſetur. Neque vero ideo rationem minus rectam etiam homini ineſſe oportet, ut vitiorum ſit iſta principium, ſicut illa virtutum. Sufficit enim præſens recta ratio, tanquam lex in civitate, & ad ea quæ fiunt ſecundum ſe & præter ſe diſtinguenda, & ad probanda quidem alia, alia autem caſtiganda. Nec opus eſt malorum principio, ſive intus lateat, ſive foris male agendi cauſam præbeat; ſed bonorum primo auctore maxime, atque ſolo, eoque ab entibus rationalibus ſeparato, Deo videlicet; recta deinde ratione, quæ illis ineſt, & quæ eſſentiali

ὐσίαν ἐπαφῇ κυβερνώσης, οἵός ἐστιν ὁ ὀρθὸς λόγος. Τοιαύτη μὲ ἡ τ κακῶν ἀφάιρεσις· ὧν ὐ τὰ προαιρετικά φησιν ἐκ τῆς ΔΑΙΜΟΝΙΑΣ ΤΥΧΗΣ τοῖς ἀνθρώποις ἀπονέμεσθαι, ἀλλὰ τὰ ἀφελιμαῖα, ἃ νῦν μὲ τοῖς οὐκ ἐφ' ἡμῖν κεῖται, πάλαι ὄ προαιρετικῆς ἁμαρτίας ἐπικολάθησεν, ΑΛΓΕΙΝΑ μὲ ὄντα, ὡς ἔφαμεν, τ δὲ ὠφελοῦντ τ ἀρετῆς κόσμον ὑποδεχόμενα. Καὶ γὰρ πενίαν ἐκόσμησε σώφρων διαιτα· καὶ ταπεινότητα γένους ἐπανωρθώσατο φρόνησις· καὶ παίδων ἀποβολὴν ὡράως ἤνεγκεν ὁ δίκαιος βίος, ὁ δυνάμενος εἰπεῖν, Τέθνηκε· τὸ παιδίον; ὐκοῦν ἀπεδόθη· καὶ, Ἡδέως θνητὸν γεγεννηκώς. Ὁμοίως ὄ καὶ τὰ ἄλλα πάντα, τῶν τῆς ἀρετῆς κάλλει ἀφελιθέντα, γίνεται εὐχερεστέρα. Ἐξῆς ὄ ζητεῖ ὁ λόγος τίνες αἱ ΔΑΙΜΟΝΙΑΙ ΤΥΧΑΙ, καθ' ἃς οἱ βέλτιοι τὰς ἐκτὸς δυσχερείας ἔχουσιν. Εἰ μὲ προεβεμένως ἡ θεία κρίσις δίδωσι τοῦδε μὲ πλοῦτον, ἑτέρῳ ὄ πενίαν· ΔΑΙΜΟΝΙΑΝ ἔδει ταύτην προαίρεσιν καλεῖν, καὶ μὴ ΤΥΧΗΝ. Εἰ δὲ μηδὲν [2]ὑπίσχεται τοῖς τῶν τοιούτων λήξεσι, ἀλλ' ὡς ἔτυχε καὶ αὐτομάτως συμπίπτει, τ μὲ εὐτυχῆ εἶναι, ὥς φασι, τ δὲ δυστυχῆ· [3]ΤΥΧΗΝ ἔδει ταύτην καλεῖν, καὶ μὴ ΔΑΙΜΟΝΙΑΝ ΤΥΧΗΝ. Εἰ ὄ πρὸς ἀξίαν ἑκάστῳ τὰ προσήκοντα ἀπονέμει ὁ ἐπισκοπεύων [4]ἡμῶν Θεός, καὶ τῷ μὲ εἶναι τοιῷδε ἢ τοιῷδε ἡμᾶς οὐκ ἔστιν αἴτιος· τῷ δὲ τὰς ἀμοιβὰς ἀποδοῦναι κατὰ τοὺς θεσμοὺς τ δίκης μόνον ἐστὶ κύριος· εἰκότως συνάψας εἶπε ΔΑΙΜΟΝΙΑΣ ΤΥΧΑΣ τὰς τ κρίσεως ἀποφάνσεις· [5]ἢ μὲν θεῖον καὶ νοερόν ἐστι τὸ κρῖνον, ΔΑΙΜΟΝΙΑΣ καὶ ἐπισημοτάτας αὐτὰς προσφπῶν· ἢ ὄ οἰκεία προαιρέσει κακύνεται τὸ κεινόμενον, καὶ ἀφ' τοῦτο γίνεται τ δυσχερῶν τούτων ἄξιον, προσθεὶς τὸ ΤΥΧΑΣ,

VULGO 1 Τὸ παιδίον· οὐκ οὖν ἀπεδόθη; 2 Ἐπισκέπτεται τ τοιούτων — προσφπῶν· εἰ δὲ —.

ὅτι

contactu & unione moderatur. Sic se habet igitur malorum distinctio; ex quibus non ea quæ sunt voluntaria DIVINÆ FORTUNÆ arbitrio hominibus distribui asserit, verum calamitosa & affligentia, non jam in nostra potestate posita, sed dudum peccata voluntaria secuta; quæ DOLORE quidem afficiunt, ut diximus, sed à virtute ornatum accipiunt. Nam & paupertatem exornat victus ratio temperans; & generis humilitatem evehit prudentia: Liberorum denique jacturam fert justus patienter, istaque potest usurpare: Obiit filius? Ergo redditus; Et, Sciebam me genuisse eum mortalem. Similiter vero & reliqua omnia, cum sunt virtutis pulchritudine cincta, fiunt pulchriora. Deinceps autem quærit versus, quænam sint DIVINA INFORTUNIA, quibus homines externis molestiis afficiuntur. Si quidem ex professo alteri quidem divitias, alteri autem paupertatem, divinum judicium tribuit; DIVINAM voluntatem nominari istud oportuit, non FORTUNAM. Sin autem nihil talium sortibus & dispensationi imperat, sed fortuito & temere accidit, ut felix iste sit, sicuti aiunt, ille autem infelix; FORTUNAM vocare istud oportuit, non FORTUNAM DIVINITUS MISSAM. Sin porro Deus, qui nostra procurat, unicuique tribuit quod meritis ejus convenit, neque in causa est, quod boni aut mali simus; retribuere vero præmia aut pœnas secundum leges justitiæ solum potest; non immerito conjunctis nominibus judicii decreta FORTUNAM DIVINITUS MISSAM nuncupat: quatenus quidem divinus est judex & summo intellectu præditus, Divinam vocavit, quod divinitatem & scientiam demonstrent decreta; quatenus vero id, de quo quæstio agitur, sponte sua vitium amplectitur, & ideo calamitatibus istis dignum est, FORTUNÆ nomen

λέξεων. 3 ΤΥΧΗΝ μόνην εἶδε. 4 Deest. 5 Εἰ μὲν — τὸ κεφάλαιον,

ὅπι ὐπροηγυμνώως τόνδε πνὰ κολάσαι ἢ τιμῆσαι πρόκειται τῷ Θεῷ, ἀλλ' ἀεὶ τ τοιόνδε ἢ τοιόνδε γενόμνον· τύτυ ἕ τ αἰτίαν ἐν ἡμῖν κεῖθαι. Τὴν μὴ ἓν ὁπλοκὴν τ ἡμετέρας προαιρέσεως κ τ ἐκείνυ κείσεως ΤΥΧΗΝ ἀπογεννᾷν, ὥστε εἶναι τὸ ὅλον τῦτο, ΔΑΙΜΟΝΙΑΝ ΤΥΧΗΝ, τ ὁπὶ τοῖς ἡμαρτημένοις θείαν ψῆφον· κ συνειπάγι οὕτω λέξ τ τ ὀνομάτων τεχνικὴν εὕρεσιν, τήν τε θείαν ἐπιτασίαν, κ τὸ αὐτεξύσιον τ ψυχῆς, κ ἀθάνατον· κ μήτε κατ' εἱμαρμνην ἢ προνοιαν [2]πάντα γίνεθαι, μήτε ὡς ἔτυχε, κ ἀπὸ ταυτομάτυ, μήτε κτ [3]τὸ αὐτοπροαίρετον ἡμῖν τ βίον πίθεσθαι πάντα. Ἀλλ' ὅσα μ [4]ἐν τοῖς ἐφ' ἡμῖν ἁμαρτάνομν, ταῦτα εἰς προαίρεσιν ἀναφέρεσθαι· ὅσα ἕ ὁπὶ τοῖς ἡμαρτημένοις κτ τὰς τ δίκης ἔπεται νόμος, εἰς εἱμαρμνην· τὰ ἕ προηγυμνώως πάλι τ Θεῦ ἐκδιδόμνα ἀγαθὰ, εἰς προνοιαν· εἰς ἕ τὸ εἰκῇ, κ ὡς ἔτυχεν, ὐδὲν τ ὄντων ἀναφέρειν τ αἰτίαν· ἀλλ' ὐδὲ τ γινομένων· εἰ μὴ ἄρα κτ συμβεβηκὸς, κ κατ' ἐμπλοκὴν τῶν ἀπὸ προνοίας, κ εἱμαρμνης, κ προαιρέσεως προηγυμένως ἐνεργυμνων, ἐπακολυθήσι τὸ ὡς ἔτυχε τοῖς πρωτυργοῖς αἰτίοις. Οἷον Φέρε, Ὁ δικαστὴς τ Φονέα κολάζειν βύλε, κ ὐ τόνδε τ ἄνθρωπον· κολάζει ἕ κ τῦτον, ὃν ὐκ ἐβύλετο, ὅταν αὐτὸς ἑαυτὸν εἰς τ τ Φονέως [6]ἐναρμόσι τάξιν. Καὶ γίνε προηγυμένη μὲν ἡ κτ τ Φονέως αὐτῷ ψῆφος· κτ συμβεβηκὸς δὲ, ἡ κτ τῦδε τ ἀνθρώπυ, ὅτι ἐκὼν ὑπέδυ τὸ τ Φονέως πρόσωπον. Καὶ πάλιν, Ὁ πονηρὸς ἄνθρωπος Φονεῦσαι μ ἐβύλετο, δῶναι δὲ ἐπὶ τύτῳ δίκας ὐκ ἤθελεν. Ὥστε κ ἐπὶ τύτυ γίγνεσθαι προηγυμένην μὲ τὴν Φονικὴν διάθεσιν, ὡς ἀπὸ τ αὐτεξυσίυ τ ψυχῆς ἠρτημένην· κτ συμβε-

VULGO 1 Deest. 2 Παντὰ χόθαι. 3 Τὸ αὐτὸ προαιρετόν.

βηκὸς

adjecit, quoniam non ex professo certum hominem vel supplicio vel præmio afficere Deus statuit, sed eum semper, qui isto se aut illo modo gesserit; cujus rei causa non sit extra nos quærenda. Itaque voluntatis nostræ divinique judicii implicationem FORTUNAM parere, nihilque aliud esse totum hoc, DIVINAM FORTUNAM, quam Dei adversus peccata sententiam: Atque ita artificiosa vocabulorum inventione Dei imperium & curam, animique libertatem ac immortalitatem, simul inducit & conjungit; neque fato aut providentia omnia fieri, neque rursus fortuito & casu evenire, neque etiam ex nostro arbitrio totam vitam a nobis institui & disponi. Sed quæcunque peccamus in iis quæ a potestate nostra pendent, ea ad voluntatem referri; quæcunque autem sequuntur scelera secundum justitiæ leges, ad fatum; quæ vero bona à Deo ex professo erogantur, ad providentiam referri; nihil denique eorum quæ sunt ad temerariam atque fortuitam causam referri; imo nec eorum quicquam quæ fiunt, nisi ex accidenti, & implicatione eorum quæ providentia, & fatum, ipsaque voluntas per se operantur & ex professo agunt, primis efficientibus causis accedat quod fortuitum nominatur. Exempli gratia; Vult judex in eum animadvertere qui cædem perpetravit, & non in huncce hominem; sed eum etiam supplicio afficit quem nolebat, cum homicidæ locum atque conditionem sibi assumpserit. Et est quidem judici ex instituto in homicidam lata sententia; per accidens autem, in huncce hominem, qui sponte personam homicidæ subiit. Et rursum; Cædem patrare sceleratus volebat quidem, sed pœnas hoc nomine dare nolebat. Ita ut in ipso prius fuerit homicidii quidem intentio, ab animi libertate dependens; sed inde postea ex

4 Deest. 5 Ἐνεργυμβύοις. 6 Ἐναρμοζει.

ξηκὸς δὲ ἐπαχολυθεῖν τὰς ἐπὶ ταύτῃ τρεβλώσεις καὶ αἰκίας. Τύπων δὲ πάντων αἴτιος ὁ νόμος, ὁ καὶ τῷ δικαστῇ τὴν προαίρεσιν τοῦ κολάζειν τοὺς Φαύλους ὑπεθείς, καὶ τῷ Φονεῖ τὴν τιμωρὸν ψῆφον ἐπάγων. Ταυτὸ δή μοι [2] τοῦτο καὶ ἐπὶ τῆς θείας [3] ἐπιτασίας λογίζου· προαιρέσεως ἀνθρωπίνης δεήσαι κακὰ βουληθείσης, καὶ προαιρέσεως νομοφυλάκων δικαστῶν ἐπανορθοῦσθαι τὰ κακὰ πάσῃ μηχανῇ πειρωμένης, τὴν συνδρομὴν ΔΑΙΜΟΝΙΑΝ ΤΥΧΗΝ ἀποτελεῖν, καθ' ἣν ὁ τὰ τοιάδε εἰργασμένος τοιῶνδε γίνεται ἄξιος τιμημάτων τοῦ μὲν προτρπάδαι τὰ Φαῦλα εἰς τὸ αὐτεξούσιον τοῦ κεινομένου τὴν αἰτίαν ἀναφέροντος, τοῦ δὲ ἑπομένου τῇ ἀξίᾳ τιμήματος εἰς τὴν [4] τῶν κεινόντων νομοφυλακικὴν ἐπιτίμιον· τούτων ἡ συναγωγέα εἶναι τὸν νόμον, τὰ ἀγαθὰ μὲν εἶναι [5] πάντα κατ' δύναμιν, Φαῦλον δὲ μηδὲν εἶναι, ἀφαλεταγμένον. Οὕτος γὰρ προϋφεστὼς ἐν τῇ τοῦ Θεοῦ ἀγαθότητι οὐκ ἐᾷ ἀνευθύνους εἶναι τοὺς κακούς, ἵνα μὴ ἐμμένον τὸ κακὸν εἰς ἀναιδησίαν παντελῆ τῶν ἀγαθῶν ἐλάσῃ, ὧν τὴν ἀναγκαίαν ὑπόμνησιν καὶ τῶν δὲ τὴν νομοφυλάκων δίκη χορηγεῖ. Σωάγει οὖν ὁ νόμος, ὡς εἴρηται, τοὺς πεφυκότας κρίνειν, καὶ τοὺς πεφυκότας κακύνεσθαι, δι' ἀμφοτέρων τὸ οἰκεῖον ἀπεργαζόμενος ἀγαθόν. Εἰ γὰρ τὸ διδόναι δίκην τοῦ μὴ διδόναι ἐπὶ λυσιτελέστερον, καὶ τοῦς σωφρονισμὸν τῆς ἀμελείας τῶν κακῶν [6] ἡ δίκη βλέπει· δῆλον ὅτι, τοῦς τὸ ὠφελεῖν καὶ ὠφελεῖσθαι, δίδωσιν ὁ νόμος τὰ δύο ταῦτα γένη· τὸ μὲν κεινικὸν, ὡς νομοφυλακικὸν, τοῦ ἑτέρου προτάξας· τὸ δὲ ἁμαρτάνειν καὶ κρίνεσθαι πεφυκὸς, ὡς παρανομικὸν, τῷ ἀμείνονι παραδοὺς γένει, καὶ τὴν ἀξίαν αὐτὸ μεταχειρίζεσθαι, ὅπως ἂν εἰς ἀνάμνησιν καὶ ἔννοιαν ἔλθῃ ποτὲ τοῦ νόμου, δι' ὧν πάσχει κακῶς. Οὐ

VULGO [1] Κακίας. 2 Deest. 3 Οὐσίας λογίζου· ἡ γὰρ

accidenti tormenta & verbera ſubſequerentur. Quorum omnium lex ipſa cauſa eſt, quæ judici voluntatem improbos damnandi plectendique ſuggerit, & homicidæ ſupplicii ſententiam irrogat. Idem plane de imperio etiam divino ſentias: nempe, cum voluntas humana quæ mala ſunt cupit admittere, judicum autem animus, quibus ſervandarum legum cura eſt, in ſcelera animadvertere eaque corrigere omni modo nititur, ex eo concurſu DIVINAM creari FORTUNAM, cujus ratione qui talia admiſit pari animadverſione dignus evadit: Malorum quidem appetitus cauſa ad liberum ejus arbitrium, in quem ſententia fertur, relata, pœnæ vero meritis retributæ, ad judicum diſciplinam & ſcientiam, qua leges conſervantur; ambo autem iſta conciliare legem, quæ bona quidem ut ſint omnia (quantum poſſibile) ſtatuit, malum autem nihil. Hæc enim cum ante in Dei bonitate ſubſiſtat, non ſinit inultos eſſe malos; ne, ſi inſidat & immoretur malitia, boni oblivionem penitus inducat, quod eorum juſtitia, qui leges tuentur, neceſſario in mentem revocat. Eos igitur conjungit lex, uti dictum eſt, & qui judices agunt, & qui peccantes caſtigandi ſunt; ut utriſque peculiare bonum conficiat. Si enim eſt pœnas dare, quam non dare, utilius, & ad correctionem malorum pœna ſpectat; certum eſt, legem, aliud ut juvet, aliud ut juvetur, duo iſta genera tradere; ipſumque quod judicat, quippe legis curam habet, alteri præpoſuiſſe; quod autem ita natura comparatum eſt, ut peccet atque judicetur, quoniam ab eo lex violatur, præſtantiori tradere, ut in ipſum animadvertat pro meriti ratione; quo tandem, per gravia quæ patitur, legem in mentem & memoriam revocet. Quam

πως —. 4 Τῶν χειρόνων. 5 Deeſt. 6 Ἡ δίκη βλάπτει.

γὰρ ἐν τῷ πράττειν κακῶς ἀπηρῶντο, τοῦτον ἐν τῷ πάσχειν κακῶς ὑπειποθοῦσιν οἱ ἄνθρωποι. Οἷον, ὁ ἀδικῶν δὲ βέλεται εἶναι Θεὸν, ἵνα μὴ τὸ διδόναι δίκλω, ὥσπερεί τινα Ταντάλου λίθον ἐπικρεμάμενον, ἔχῃ· ὁ δὲ ἀδικούμενος βέλεται εἶναι Θεὸν, ἵν' ἐπικουρίας ὧν πέπονθε τύχῃ. Διὸ τοὺς ἀδικοῦντας εἰς τὸ ἀδικεῖσθαι φειδῆναι δεῖ, ἵν' ὃ μὴ ἔβλεπον ἐν τῷ δρᾶν, τῷ τὴν πλεονεξίας πάθει μεθύοντες, ἐν τῷ πάσχειν μεταμάθωσι, τῷ τὴν ἐλαττώσεως ἀνιαρῷ παιδευόμενοι· εἴ γε καλῶς ὑπέχοιεν δίκας. Εἰ δὲ τῇ ἰταμότητι τὴν προαιρέσεως ἔπι κακύνοιντο, αὐτοὶ μὲν ἴσως ἦσαν ὠφεληθέντες· παράδειγμα δέ που γίνονται πάντως παιδευτικὸν τοῖς εὖ φρονοῦσι, καὶ [1] διαθάνειν δυναμένοις τὰς αἰτίας τῶν τοιούτων παθῶν. Ταύτας τὴν κείσεως ἀρχὰς κυριωτάτας ἀποδεχόμεθα, τὴν ἀγαθότητα τοῦ Θεοῦ, τὴν ἀπὸ ταύτης Νόμον, τὴν ἐν ἡμῖν ἐγκαθιδρυμένον Ὀρθὸν Λόγον, καὶ, ὥσπερ τινὰ ἔνοικον Θεὸν, πλημμελούμενον· ἀποτέλεσμα δὲ τῆς κείσεως, ΤΑ ΑΛΓΕΑ, ὡς φησι, ταῦτα, ὅσα τραχύτερον ἡμῖν ποιεῖ τὸν βίον ταῖς περὶ σῶμά τε καὶ τὰ ἐκτὸς λύμαις· ἃ δὴ ΠΡΑΩΣ ΦΕΡΕΙΝ ὁ παρὼν εἰσηγεῖται λόγος ἐνθυμουμένους τὰς αἰτίας αὐτῶν, καὶ [2] ὅσον οἷόν τε φειδόμενος, καὶ μεταπιθέντας εἰς ὠφέλειαν τὰ δοκοῦντα βλαβερά· μάλιστα μὲν τῶν θείων ἀγαθῶν ἑαυτοὺς ἀξίους παρέχεσθαι διὰ ἀκροτάτης ἀρετῆς. Εἰ δέ [3] τι τούτων ὕπω ἐν ὀφείλει, τῶν γοῦν πολιτικῶν ἀγαθῶν διὰ τὴν μέσης ἀρετῆς τυγχανέτω. Τοῦτο γὰρ ἦν, ὡς, φησὶ τὸ πάσχειν καλῶς τὰ ΑΛΓΕΙΝΑ, καὶ ΙΑΣΘΑΙ αὐτὰ, ἐπιζητούμενα. Τίς οὖν ἡ ἴασις, ἢ τὰ προειρημένα πάντα, ἀφ' ὧν καὶ ἡ εὐλόγιστος τῶν ἀλγεινῶν [4] ὑπομονὴ, καὶ ἡ θεραπευτικὴ μέθοδος ἐπιδείκνυται; Κεφάλαιον δὲ τῶν εἰρημένων, ὅτι

VULGO 1 Αἰσθάνεσθαι. 2 Ὅσων. 3 Τις τούτων.

ὁ Θεὸς,

enim male agendo mortales denegant, eandem desiderant cum injuriam patiuntur. Verbi gratia; vult Deum non esse qui facit injuriam, ut vindicta, velut Tantali saxum, semper non immineat: at Deum vult esse qui injuria afficitur, ut ejus auxilio remedium eorum quæ patitur consequatur. Oportet igitur eos, qui injuriam inferunt, injuriæ calamitatem experiri, ut quod in ea inferenda, avaritiæ morbo occæcati, non videbant, id ipsum patiendo addiscant, detrimenti molestia edocti; si recto animo supplicium ferant. Sin autem proterva voluntate improbi maneant, minus quidem ipsi fortasse proficiunt; sed exemplo suo eos, proculdubio, qui sapiunt, & qui ejusmodi malorum causas probe nosse queunt, erudiunt. Ista autem judicii principia maxime propria & causas arbitramur, Dei bonitatem, Legem ab eadem manantem, Rectam Rationem, quæ in nobis est, inique violatam, atque, veluti inquilinum quendam Deum, injuria affectam & impie habitam: judicii autem eventum, CALAMITATES, uti inquit, istas, quotquot asperiorem nobis vitam corporis morbis atque externis molestiis faciunt; quas ferre patienter versus admonet, & ad earum causas diligenter advertentes, eas, quantum possumus, præcidere, & quæ noxia videntur in usum nostrum atque utilitatem transferre; maxime vero cœlestibus bonis per summam virtutem dignos nos reddere. Sin autem quis ista nondum appetit, saltem civilia bona mediæ virtutis ope consequatur. Hoc enim ipsum est, quod nobis datur in mandatis, ad CALAMITATES recte FERENDAS, iisque REMEDIUM adhibendum. Quænam igitur alia fuerit MEDELA, præter illa quæ ante dicta sunt, quibus & tolerantia ærumnarum rationi consentanea, & sanandi methodus demonstratur? Est vero eorum quæ dicta sunt sum-

4 'Odvv.

ma,

ὁ Θεὸς, νομοθέτης ὢν ἅμα καὶ δικαστὴς, πίθεται μὲ τὰ ἀγαθὰ, ἀναιρεῖ δὲ τὰ κακά· διὸ καὶ πάντη κακῶν ἐστιν ἀναίτιος· τοὺς δὲ κακωθέντας αὐτεξουσίαις ὁρμαῖς, καὶ τὸ ἐν αὐτοῖς ὀρθὸν λόγον ἀμνημονήσαντας, ὡς μὲ κακοὺς [1]κολάζει τῷ νόμῳ τῷ ἀπαγορεύοντι τὰ κακά· ὡς δὲ ἀνθρώπους, τῇ ἐπφσιούσῃ ὁπλοκῇ τοῦ νόμου πρὸς τὴν προαίρεσιν, ἣν δὴ ΤΥΧΗΝ καλοῦμεν. Οὐ γὰρ ἁπλῶς τὸ ἄνθρωπον, [2]ἢ ἄνθρωπον, κολάζει ὁ νόμος, ἀλλ' ἢ κακόν. Τοῦ δὲ κακὸν γενέσθαι τὴν πρώτην αἰτίαν εἶχεν ἡ προαίρεσις· [3]ἐπειδὴ δὲ κακὸς γέγονε, (ὅπερ ἦν ἐφ' ἡμῖν, ἀλλ' οὐκ ὁπὶ τῷ Θεῷ) τότε δίδωσι δίκας (ὅπερ ἦν ὁπὶ τῷ θείῳ νόμῳ, ἀλλ' οὐκ ἐφ' ἡμῖν). Σκοπὸς δὲ τοῦ νόμου μόνος ἂν εἴη πρέπων τῷ Θεῷ, καὶ ἡμῖν ἐπωφελὴς, τὸ κόψαι τὴν κακίαν, καὶ ἀποκαθᾶραι τοὺς παντοδαποὺς τῆς δίκης σωφρονισμοὺς, καὶ ὁπιστρέψαι τὴν ὑποπεσοῦσαν τῇ πονηρίᾳ ψυχὴν εἰς ἀνάμνησιν τοῦ ὀρθοῦ λόγου. Καὶ οὕτως ἐσῶτος τοῦ νόμου, καὶ τὰ αὐτὰ ἀεὶ φθεγγομένου, τιμὴ ἀξίαν [4]ἕκαστος τῆς ἑαυτοῦ ἄλλοτε ἄλλην ποιήσας οὐ τῶν αὐτῶν ἀεὶ τυγχάνει· οὐ γὰρ δίκαιον τοῦτό γε, οὐδὲ ἡμῖν συμφέρον. Τιμὴ δὲ μεταβολὴν τῆς κρίσεως ἡ τοῦ κεινομένου μεταβολὴ δίδωσι· τὸν γὰρ μὴ τὸν αὐτὸν [5]ἀμείναντα πῶς τῶν αὐτῶν ἐστιν ἀξιοῦν; ΚΑΛΩΣ ΦΕΡΕΙΝ ἐν τοῖς ΔΑΙΜΟΝΙΑΣ ΤΥΧΑΣ δεῖ, καὶ ΜΗ ΑΓΑΝΑΚΤΕΙΝ διδόντα δίκην, καὶ, ὅσον ἐπὶ τῇ θείᾳ κείσῃ, καθαιρόμενον, ἀφ' ὧν δοκούντων ἐμποδίων εἶναι πρὸς εὐπάθειαν τοῦ τῇδε βίου. Ὁ δὲ τοιοῦτος λογισμὸς ΙΑΣΙΣ τε γίνεται τῶν προημαρτημένων, καὶ ὁπιστροφὴ πρὸς τὸν ὑπάρχοντα ἡμῖν λόγον ὀρθόν· πῶς γὰρ ὁ κακίας εἶναι καρπὸς τὰ ἀλγεινὰ πιθέμενος, οὐ φεύξεται τὸν εἰς [6]ταῦτα καταγαγόντα αὐτὸν αἰτίαν, καὶ, εἰ δεῖ καλεπαίνειν ἐν τοῖς λυπηροῖς,

VULGO 1 Κολάζει καὶ τὸν νόμον τὸν ἀπαγορεύοντα. 2 Ἢ ἄνθρωπος, ἑαυτῷ

ma, quod Deus, legiſlator ſimul atque judex, ponit quæ bona ſunt, tollit autem quæ mala; unde fit, ut malorum cauſa nequaquam ſit: At eos qui ſtudiis voluntariis mali facti ſunt, rectæque ſuæ rationis obliti, tanquam improbos quidem ex legis inſtituto, quæ mala fieri vetat, pœnis afficit; tanquam homines autem, per accedentem legis cum voluntate implicationem, quam FORTUNAM nominamus. Non enim ſimpliciter hominem, quatenus homo eſt, lex pœnis afficit, ſed quatenus malus eſt. Quod autem talis evaderet, in cauſa primum fuit propria voluntas: Poſtquam vero malus factus eſt, (quod in noſtra poteſtate fuit, non autem in Deo) tunc pœnis afficitur (quod in lege divina, non autem in poteſtate noſtra poſitum eſt). Fuerit porro ſolus legis ſcopus Deo dignus, hominibuſque utilis, vitiorum amputatio atque purgatio, admotis quibuſlibet juſtitiæ caſtigationibus, animique ad prava delapſi in rectæ rationis viam & memoriam revocatio. Cum igitur ita ſe lex habeat, eademque ſemper loquatur, quilibet eadem ſemper non conſequitur, cum dignitatem ſuam ſubinde mutaverit: Non enim juſtum eſſet iſtud, neque nobis etiam conduceret. Sed parit judicii mutationem ejus qui judicatur mutatio: Quî enim poſſit, qui ſimilis non manet, iiſdem dignus haberi? Eſt igitur ÆQUO ANIMO FERENDA DIVINA FORTUNA, NEC EI ÆGRE FERENDUM qui pœnas luit, &, quantum poteſt divinum judicium, purgatus eſt, eorum ope quæ hujus vitæ tranquillam felicitatem impedire & tollere videntur. Fuerit vero iſthæc ratiocinatio MEDELA quædam eorum quibus ante peccatum eſt, & ad rectam rationem, quæ in nobis eſt, converſio: Qui enim vitiorum fructus eſſe calamitates arbitratur, nonne cauſam omnino fugiet cui ortum ſuum debent, &, ſi miſeriis æquum eſt

ἀπ' ἦ κακός. 3 Ἐπεσδὴ κακός. 4 Ἕκαστος ἄλλοτε. 5 Deeſt. 6 Λυπέ-

exacer-

ἑαυτῷ μᾶλλον οἰήσεται δεῖν χαλεπαίνειν, ἢ τῷ κωλύοντι τὴν πονηρίαν Θεῷ ἀφ' ὧν ὀργάνων ἡ δίκης, δι' ὧν ὅτι συνεῖναι καὶ ἀναμιμνήσκεται, [1] οἷον ἦν ἄρα ἀγαθὸν μὴ ἀφίσασθαι τῶν θείων νόμων, μηδὲ ἑκόντας χαλκύνεσθαι. Οὐ γὰρ ὡς ἔτυχε τὰ ἀλγεινὰ τοῖς ἀνθρώποις διανέμεται, εἴπερ Θεὸς καὶ δίκης ὅροι προεστήκασιν ἡμῶν, τὴν ἀξίαν ΜΟΙΡΑΝ ἑφ' ἑκάστοις ἐπάγοντες· διὸ, καὶ τὸ ἐπὶ ΠΑΝΥ ΤΟΙΣ ΑΓΑΘΟΙΣ ΤΑ ΑΛΓΕΙΝΑ συμπίπτειν, εὔλογον. Πρῶτον μὲν γὰρ ΟΙΣΟΥΣΙΝ αὐτὰ ΠΡΑΩΣ τῇ εὐαρεσίᾳ τῆς θείας κρίσεως, καὶ τῇ τῆς ἀρετῆς προσκτήσει, δι' ἣν πρᾳότερα μὲν τὰ χαλεπὰ γίνεται. Καὶ εὐέλπις ἂν τῶν λοιπῶν ὁ βίος μηδαμῶς ἐνοχλήσειν ἡμᾶς τὰ τοιαῦτα, εἴπερ ἀγαθοῖς γενομένοις, [2] κτῆμα μὲν τῆς ἀκροτάτης ἀρετὴν, τὰ θεῖα ἀγαθὰ ἡμῖν ἀποκείται, κτῆμα δὲ μέσης ἕξιν, τὰ ἀνθρώπινα. Ἔπειτα καὶ ΙΑΣΟΝΤΑΙ ΚΑΤΑ ΔΥΝΑΜΙΝ τὰ τοιαῦτα ἐξ αὐτοῦ γε ΦΕΡΕΙΝ ΠΡΑΩΣ, ταῖς μεθόδοις τῆς θεραπείας αὐτῶν διδασκόμενοι. Πῶς γὰρ οἷόν τε τὰς ἱερὰς τελεταῖς θεοπρεπῶς χρήσασθαι, μὴ σωφροσύνην καὶ δίκην ἐφορᾶν τὰ ἀνθρώπινα πεπεμένους, καὶ τὴν ψυχὴν ἡμῶν ἀθάνατον οὖσαν τοιούτων ἑκάστοτε τυγχάνειν τῶν ἔξωθεν, [3] οἵων ἂν ἑαυτὴν ἀξίαν παρέχοιτο ἐκ τῶν προαιρετικῶν κινημάτων; Ὁ γὰρ μὴ εἰς ταῦτα ἀναφέρων τὴν παροῦσαν ΜΟΙΡΑΝ, [4] πόθεν τοῦ ΠΡΑΩΣ ΦΕΡΕΙΝ αὐτὴν τὰς ἀφορμὰς λήψεται; πόθεν ἢ τοῦ ΙΑΣΘΑΙ τὴν τέχνην; οὐκ ἔστιν εἰπεῖν. Εὐαρεστῆσαι μὲν γὰρ αὐτόθεν τοῖς τοιούτοις οὐκ ἔστιν, ὡς ἀδιαφόροις, [5] ἢ καὶ ἀμείνοσι τοῦ ἐναντίων, ἐπειδὴ παρ' ἑαυτῶν φευκτὰ εἶναι φαίνεται, ἀλγεινὰ ὄντα καὶ ἐπίπονα. Τὰ δὲ τοιαῦτα ἐπροίετο ἡμῶν ἡ Φύσις, [6] ὡς δι' αὐτὰ αἱρετὰ, εἰ μὴ ἄρα ἀγαθόν τι προσδοκώμεν-

VULGO 1 Desunt. 2 Κατὰ τιν. 3 Οἷον ἄν.

γεν

exacerbari, ſibi potius ſuccenſendum eſſe arbitrabitur, quam Deo, qui malitiam pœnarum inſtrumentis reprimit & caſtigat, quibus licet intelligere & recordari, quam bonum & utile nobis fuerit non deviare à divinis legibus, neque voluntate noſtra impulſos mala facere. Non enim fortuito calamitates diſtribuuntur hominibus, ſi Deum nobis præeſſe, juſtitiæque leges nos regere, atque meritam ſingulis SORTEM erogare verum eſt: quo fit, PLURIMAS BONIS CALAMITATES non accidere, veritati conſentaneum eſſe. Primum enim iſta FERENT PATIENTER judicium divinum placide comprobantes, & virtute felices, cujus ope leviora ſunt quæ moleſta. Eſt præterea non vana ſpes vitam noſtram deinceps talibus nequaquam perturbatum iri, quandoquidem nobis ſummum virtutis & bonitatis gradum aſſecutis divina bona reconduntur, medium autem, humana. SANABUNT præterea & iſta, quantum poterunt, LEVITER FERENDO, ea curandi rationem edocti. Quî enim poſſunt ſacris ſupplicationibus, pro Dei dignitate, uti, qui providentiam atque juſtitiam humana negant inſpicere, animumque noſtrum immortalitate præditum externa iſta paſſim ſortiri, quibus ſe ex voluntariis motibus dignum præbuerit? Qui enim ad iſta SORTEM præſentem non retulerit, unde eam PATIENTER FERENDI occaſionem poſſit capere? unde etiam MEDENDI artem? dici profecto non queat. Neque enim in talibus confeſtim datur acquieſcere, tanquam ſint indifferentia, aut etiam contrariis præſtantiora, quia per ſe fugienda videntur, quod dolorem atque laborem pariant. Quæ autem ſunt ejuſmodi non ſolet natura noſtra admittere, tanquam propter ſe eligenda, niſi boni ſit aliquid quod ex ma-

4 Πόθεν πε — λήψεται. 5 Ἡ ἀμείνοσι. 6 Ὡς ἀφ' ἑαυτῶν.

lorum

νον εἰη ἐπὶ τῇ τληπαθείᾳ τ δυχερῶν. Ἀνάγκη οὖν δυχεραίνειν, ϗ δυσαρεσίας ἐμπίπλασθαι, ϗ προσεπιτείνειν τὰ ἀλγεινὰ ἐκ τ περὶ τ ὑσίαν ἡμῶν ἀγνοίας, ϗ οὐδὲν μᾶλλον ἦττον διδόναι δίκας τ μεγίστην ἢ ὁπικτᾶσθαι κακίαν, ἐὰν ἀπρονόητον τὸ πᾶν, ἢ κακῶς φρονοῦντι ζόμενον, οἰηθῶμεν. Τοῦτο δ' ταυτόν ὅτι τῷ μὴ οἴεσθαι εἶναι Θεόν· ἢ ὄντα μὴ προνοεῖν· ἢ προνοοῦντα μὴ ἀγαθὸν εἶναι, ϗ δίκαιον· ἃ δὴ τ παντοδαπῆς [2] ἀσεβείας ἐστὶ συνεκλικώταται, ϗ πρὸς πᾶσαν κακίαν συνωθοῦνται τ τοῖς τοιούτοις ἑαλωκόσι δοξάσμασιν. Ὡς γὰρ ἡ εὐσέβεια μήτης τῶν ἀρετῶν ἀνεφάνη, οὕτω ϗ πάσης κακίας ἡγεμὼν ἡ τῆς εὐσεβείας ἀποπλωσις. Μόνῳ οὖν ἐξευρῆσθαι τούτων τ ΙΑΣΙΝ ὁ ΠΡΑΩΣ αὐτὰ ΦΕΡΕΙΝ [3] ἐνδεδιδαγμένῳ· Τοῦτο δ' ἀφ' φιλοσοφίας μόνης παραγίνεται, τὰς πάντων τ ὄντων ὑσίας ἀκεραίως ὑπιζαμένης, ϗ τὰς ἑπομένας ταῖς ὑσίαις [4] αὐτῶν ἐνεργείας, ὧν εἰρμὸς ϗ σύνταξίς ἐστιν ἡ τ ὅλων διοίκησις, ἀφ' ἧς ϗ τὰς ΔΑΙΜΟΝΙΑΣ ΤΥΧΑΣ ἀπονέμεσθαι ἀνάγκη· εἶναι δὲ τ ἑκάστῳ ἀπονεμηθεῖσαν ἀξίαν, τὴν νῦν λεγομένην ΜΟΙΡΑΝ, ἠρτημένῳ τε προνοίας τ Θεοῦ, ϗ τῆς κοσμικῆς εὐταξίας, ϗ τῆς ἀνθρωπίνης προαιρέσεως. Εἰ γὰρ μὴ εἴη Θεῷ πρόνοια, οὐκ ἂν εἴη τάξις ἐν κόσμῳ, ἣν ϗ εἱμαρμένην ἂν εἴποι τις. Εἰ δὲ μὴ ταῦτα εἴη, δίκη ϗ κρίσις τ κακῶν οὐκ ἂν γένοιτο· ἀλλ' οὐδὲ τιμὴ ϗ ἀποδοχὴ τ ἀγαθῶν. Προνοίας δὲ οὔσης, ϗ τάξεως, πάντας ἔδει τοὺς νῦν γεννωμένους τῶν ἴσων ἀγαθῶν ΤΥΓΧΑΝΕΙΝ, εἰ μηδὲν παρ' ἑαυτῶν εἰς τ ἀνισότητα συνετέλεσαν. Φαίνονται δὲ οὐ τῶν ἴσων τυγχάνοντες. Δῆλον οὖν, ὡς τὸ τῆς προαιρέσεως ἄνισον, ὑποβληθὲν τῇ τ προνοίας κρίσει, οὐκ ἐᾷ τ ἴσῳ αὐτοῖς ἀπονέμεσθαι ΜΟΙΡΑΝ, εἴγε τ πρὸς

VULGO 1 Ταυτὸν ἐστὶ τό. 2 Ἀδικίας. 3 Ἐκδιδαγμένῳ.

ἀξίαν

lorum patientia expectetur. Est igitur ægre ferre necessarium, & tædio multo affici, atque ex essentiæ nostræ ignorantia calamitates augere & intendere, & pœnas dare nihilominus; maximæ autem improbitatis crimen nobis accersere, si mundum providentia non gubernari, aut male administrari, existimemus. Fuerit vero istud idem plane, atque Deum non esse putare; vel si sit, minime providere; vel denique si prospiciat, bonum & justum non esse: quæ certe nullum non impietatis genus complectuntur, eumque, cui tales insederunt opiniones, ad scelera quælibet impellunt. Ut enim virtutum mater est pietas in Deum, sic vitiorum omnium dux ejusdem contemptus. Horum igitur MEDELAM solus invenerit, qui ea FERRE PATIENTER didicerit. Id autem Philosophia sola præstiterit, quæ rerum omnium naturas, & actiones quæ earum naturas consequuntur, exacte novit, quarum series atque ordo ipsa est universitatis administratio; à qua DIVINAM FORTUNAM necesse est distribui; nec aliud esse mercedem cuique tributam, quam SORTEM, de qua nunc agitur, quæ à Dei providentia, pulchroque mundi ordine, atque hominum voluntate dependet. Neque enim, si non esset providentia, ordo ille in mundo existeret, quod fatum possit aliquis appellare. Nec, si ista deessent, ulla esset vindicta, ullumque adversus sceleratos judicium; imo nec bonorum honor & comprobatio. At vero providentia atque ordine existentibus, necesse esset omnes qui jam nascuntur eadem bona SORTIRI, si nihil à seipsis ad inæqualitatem contulissent. Sed liquet imparem eorum SORTEM esse. Apparet igitur obstare voluntatis inæqualitatem, quæ providentiæ judicio subjecta est, quo minus ipsis æqua distribuatur SORS, si pro meritorum ra-

4 Αὐτοῖς ἐνεργείαις. 5 Εἰ μὴ ἡ δι—.

ἀξίαν ἀνάγκη τυγχάνειν. Μὴ ταραττέτω δὲ ἡμᾶς τὸ, καὶ ἐπὶ ζώων ἀλόγων, καὶ φυτῶν, καὶ αὐτῶν τῶν ἀψύχων τὴν αὐτὴν ἀνωμαλίαν ὁρᾶσθαι, ἣν καὶ ἐπ' ἀνθρώπων. Οὐ γὰρ διὰ τοῦτο τὰ καθ' ἡμᾶς ἀπρονόητα, εἴτε ἐκείνοις ταῦτα, ὡς ἔτυχε, συμβαίνει· ἢ καὶ ἐπ' ἐκείνων δίκη καὶ κρίσις, καὶ ἀρετῆς καὶ κακίας ἐκλογισμοί, ἐπεὶ τὰ καθ' ἡμᾶς ὅπως ἠκείβωϑ. Πρῶτον μὲν γὰρ τὰ ἄψυχα ὅπως ἔγκειϑ ὡς κοινὴ ὕλη φυτοῖς, καὶ ζώοις, [1]καὶ ἀνθρώποις· ἔπειτα τὰ φυτὰ ζώοις καὶ ἀνθρώποις κοινὴ τροφὴ πρόκειϑ, καὶ ἔνια ἢ ζώων ζώοις τε καὶ ἀνθρώποις. Διὸ καὶ ποιεῖ ταῦτα εἰς ἄλληλα, οὐ τὴν τῶν παρόντων ἀξίαν ὁρισκεπόμενα, ἀλλὰ τὴν αὐτῶν πεῖναν, ἢ τὴν νόσον θεραπεύοντα, καὶ ὅλως τὸ σύνδεες αὐτῶν πληροῦντα, ὅθεν ἂν τοῦτο ποιεῖν ἐξῇ. Ὥστε δυστυχίας ἀφορμὴν εἶναι τοῖς ζώοις τὴν ἡμετέραν χρείαν ἐκ τῶν παρατυχόντων πληρουμένην, καὶ τῆς δοκούσης εὐτυχίας αὐτοῖς αἴτιον τὸ παρ' ἡμῶν προσπαθές. Εἰ μὲν οὖν προϊὼν ὁ λόγος καὶ ἄλλους χρείττονας ἡμῶν τινας ἀνεισήγαγεν, οὕτως ἀποχρωμένους ἡμῖν πρὸς πλήρωσιν τῆς ἑαυτῶν σύνδεας, ὡς ἡμεῖς τοῖς ἀλόγοις [2]φαινόμεθα χρώμενοι· θνητὺς ἐκείνους ἔδει ὁμολογεῖν, καὶ φαίνεσθαι τὰ σώματα τῶν ἀνθρώπων εἰς τὴν ἐκείνων χρείαν ἀναλισκόμενα. Εἰ δὲ μηδὲν τῶν πρὸ ἀνθρώπου θνητὸν (ἐπειδὴ καὶ αὐτὸς ἕκαστος ὢν τῶν λογικῶν γενῶν, καὶ διὰ τοῦτο ἀθάνατος εἰς σῶμα θνητὸν ἐκ προαιρέσεως ἔρχεϑ, καὶ συγγενές τι τοῖς ἀλόγοις ἀναλαβὼν ὄργανον ἐπὶ γῆς πολιτεύεϑ) ὃ δὲν ἂν εἴη, τὸ ταῖς ἡμετέραις δυσχερείαις εἰς τὴν ἑαυτοῦ θοίνην [3]ἀποχρησόμενον· οὐκοῦν οὐδὲ τὸ ἀτάκτως χρησόμενον ἡμῖν προθυμίᾳ πληρώσεως. Δίκη τοίνυν καὶ τάξις τοῖς πρὸ ἡμῶν ἀθανά-

VULGO 1 Καὶ ἀνθρώποις. Κοινὴ τροφὴ προσκειϑ, καὶ ἔνια ζώοις τοῖς

tione remunerari neceſſe ſit. Cæterum ne nos conturbet, quod in brutis quoque animantibus, in plantis, in his etiam quæ vita deſtituuntur, eadem ſit, quam in hominibus cernimus, inæqualitas. Non enim propterea res noſtræ providentia non reguntur, licet illis iſta fortuito contingant; nec in iiſdem etiam pœna & judicium, virtutiſque & vitii ineſt conſideratio, quoniam res, quæ ad nos attinent, ita exacte ſe habent. Primum enim ita ſe habent, quæ anima carent, uti communis materia plantis, brutis, atque hominibus: Plantæ deinde datæ ſunt in commune alimentum brutis & hominibus, ut & animalia nonnulla cæteris atque hominibus. Quo fit, ut eadem in ſe invicem vim faciant, non ad eorum quæ patiuntur meritum advertentia, ſed ut ſuam ipſa vel famem placent, vel morbum curent; denique ut quod ſibi deeſt, undecunque liceat, conſequantur. Quo fit, ut cætera animalia inde infelicia ſint, quod ea, quibus indigemus, uti ſeſe offerunt, in uſum noſtrum convertimus; felicitatis autem cauſa, quam habere videntur, noſtra ſit erga ipſa animi propenſio atque affectio. Si igitur ulterius procedens oratio alios quoſdam nobis præſtantiores induxiſſet, qui nobis quoque ad eorum quibus indigent ſupplementum abutantur, non aliter quam & ipſi ratione carentibus utimur; mortales illos eſſe confiteri neceſſe eſſet, hominumque corpora in eorum uſum atque neceſſitatem impendi & conſumi. Verum cum nihil omnium quæ homine ſuperiora ſunt morti obnoxium ſit, (quoniam & ipſe ultimus ex eorum genere quæ ratione prædita, ideoque immortalis in mortale corpus ex neceſſitate venit, aſſumptoque organo brutis irrationalibus cognato in terra verſatur) nihil eſſe queat, quod miſeriis noſtris ad ſuas epulas abutatur; nihil etiam quod nobis utatur inordinate ad cupiditatem explendam. Leges igitur Diis immortalibus,

2 Φαινόμεθα. 3 Ἀποχρησάμενον· ἔχειν—χρησάμενον.

τοις τὰς ὅρους τ πρὸ ἡμᾶς διοικήσεως νομοθετεῖ, ταῦτα μηχανᾶται πρὸ ἡμᾶς, ἃ τήν τε ἐνταῦθα κακίαν ἡμῶν ἐλαττοῖ, καὶ πρὸς αὐτὰς ὑπερφέρειν ἡμᾶς δύναται. Κήδονται γὰρ ἡμῶν, ὡς συγγενῶν, ἐκπεσόντων. Ὅθεν αἰδὼς, καὶ νέμεσις, καὶ αἰσχύνη ἀποτρέπουσαι τῶν κακῶν, ἀνθρώπους μόνους ὑπερφέρειν λέγονται ὀρθῶς. Τὸ γὰρ λογικὸν ζῶον μόνον συναδάνεσθαι τῆς δίκης πέφυκε. Τοῖς μεγίστοις οὖν ὅροις διεζωτας ἡμᾶς ἀπὸ τ ἀλόγων διεζώσηι πάμπολυ καὶ τῇ διοικήσει χρῆται πρεσβύτερα. Σύμμετρα γὰρ ταῖς οὐσίαις τ ὅλων καὶ ὁ τ προνοίας θεσμός· καὶ ὡς ἕκαστα ὑπέστη πρὸ τοῦ Δημιουργοῦ Θεοῦ, οὕτω καὶ προνοίας ἀξιοῦται. Φαίνεται δὲ, ὅτι μὴ τ ἀνθρωπίνων ψυχῶν, ἑκάστην αὐτὸς ὑποστήσας· ἐπὶ γὰ τῶν ἀλόγων μόνα γένη, προλείπων τῇ ἁπλατίᾳ αὐτὰ Φύσει, ὡς Πλάτωνι δοκεῖ, καὶ Τιμαίῳ τῷ Πυθαγορείῳ, οὐδὲν μὴ προσεχὲς τῶν θνητῶν δημιούργημα εἶναι τοῦ Θεοῦ πιθεμένοις, τὰς δὲ ἀνθρωπίνας ψυχὰς γίνεσθαι ἐκ τοῦ αὐτοῦ κρατῆρος τοῖς τε ἐγκοσμίοις Θεοῖς, καὶ τοῖς Δαίμοσιν, ἢ τοῖς ἀγαυοῖς Ἥρωσι· διὸ προνοια ἐπ' ἀνθρώπων ἐστὶ καθ' ἕνα ἕκαστον, πῶς ἀφίσται τῶν ἐκεῖ· πῶς πρὸς τὰ τῇδε νεύει· πῶς ἐνταῦθα πολιτεύεται· πῶς ἂν ἐντεῦθεν ἀναχωρήσειε ἐκεῖσε· ὧν οὐδὲν δεῖ πρὸ τ ἀλόγου ζωῆς πραγματεύεσθαι. Οὔτε γὰρ ἦλθεν ἀδυνατήσασα ὑποπέσθαι Θεοῦ· οὔτε ἐπὶ γῆς δύναται πολιτεύεσθαι, ὡς φυτὸν οὖσα οὐράνιον· οὔτε πρός τι ξύννομον ἄστρον ἀνάγεσθαι πέφυκε. Καὶ ταῦτα μὴ πρὸς τὸ παρὸν ἀπολογήσωμαι ἡμῖν πρὸς τὰς δυσχερεστέρας, καὶ παντοδαπὸν τὸ ἀπρονόητον κατασκευάζοντας· πρὸς ἃς καὶ ταῦτα εἰπεῖν δίκαιον, ὅτι ἐκ τοῦ ΠΡΑΩΣ τὰ δυσχερῆ ΦΕΡΕΙΝ ὁ ἀνθρώπινος τρόπος εὐλόγως ἀναφαίνεται, καὶ πρὸς τὸ παρὸν ἐπελα-

VULGO 1 Οὐδὲ γὰρ ἦλθεν ἀδυνατήσασα ἐπισπεῦσθαι. 2 Deest. Φρύγιον

qui nobis ſuperiores, ſuæ noſtrî adminiſtrationis juſtitia atque ordo præſcribunt; ut ea circa nos moliantur, quibus hic minuitur nequitia noſtra, & ad ipſos reduci poſſumus. Nos enim ſollicite curant, tanquam cognatos, cum excidere contigit. Quo fit ut verecundia, ultione, atque dedecore, quibus à malis avertimur, homines ſoli à vitiis revocari recte dicantur. Solum enim rationale animal naturaliter juſtitiæ conſcium eſt. Nos ergo, qui intervallo longiſſimo à brutorum natura diſtamus, differenti admodum adminiſtrationis & victus ratione uti convenit. Eſt enim omnium rerum naturis etiam providentiæ lex maxime congrua; ſingulaque qua ratione a Deo opifice edita ſunt, eadem & ipſa providentiæ curam ſentiunt. Videtur porro Deus ipſe ſingulas quidem hominum animas produxiſſe; brutorum autem ſola genera, illis naturæ fingenti commiſſis; uti Platoni Timæoque Pythagorico viſum eſt, quibus placet, nihil eorum quæ morti ſunt obnoxia à Deo immediate conditum eſſe, animas autem hominum ex eodem cratere quo mundani Dii, & Dæmones, ſive illuſtres Heroes, factas eſſe: ideoque in ſingulos homines providentiæ curam elucere; quomodo a cœlo decidunt; quomodo in hæc terrena propendent; quomodo hic degunt; quomodo iſthinc ad ſtatum & locum illum priorem ſe iterum conferunt: quorum nihil in iis quæ ratione carent curare aut excogitare oportet. Neque enim huc deſcenderunt cum Deum amplius ſequi non potuerunt: Nec poſſunt in terris verſari, tanquam plantæ cœleſtes eſſent: Neque id habent à natura, ut ad aſtrum aliquod, quocum apta ſint, referantur. Atque hæc quidem in eos qui caſus humanos ægre ferunt, & omnibus modis providentiam tollunt, in præſens à nobis dicta ſint: Quibus & iſta jure dici poſſunt, eo ipſo videri hominum mores cum ratione conſentire, quod res adverſas PATIENTER FERANT; atque ita in præſens fieri le-

φρύνων τὰ δυχερῆ, καὶ πρὸς τὸ μέλλον ἰώμεθα. Ὑμεῖς δὲ ἀγανακτοῦντες πῶς καὶ ὀνήσετε, εἰ μὴ μόνον προσθείητε τοῖς πόνοις τὸ μέγιστον τῶν κακῶν ἀσέβειαν, καὶ αὐτοὶ δὲ τὰ χαλεπὰ τραχύτερα ἑαυτοῖς ἐξεργάσησθε τοῦ παρὰ τὴν ἀξίαν πάσχειν αὐτὰ δοκεῖν; [2]Ὁ γὰρ νοσῶν, ἐὰν ἀγανακτῇ ὅτι νοσεῖ, διὰ αὐτὸ τοῦτο μᾶλλον νοσήσει. Διὸ οὐδὲ χαλεπαίνειν δεῖ πρὸς τὴν ἀξίαν τῆς ἀποδόσεως γενομένης, ἵνα μὴ καὶ χειρόνων ἐν ἕξει γενώμεθα, διὰ τοῦτο ἐπὶ τοῖς παροῦσι κλάσφημον δυσφοίαν. Σκεψώμεθα δὲ αὐτὸ καὶ τῇδε· εἴπις πενίαν λαβὼν ΠΡΑΩΣ ΦΕΡΕΙ, πρὸς τὴν ἀπὸ τῆς πραότητος ἀλυπίαν, καὶ ἐξευρήσῃ πινὰ τοῦ βίου παραμυθίαν· τοῦτο μὲν, τοῦ λογισμοῦ πόρον ἐξευρίσκοντος εὐλόγου διαφοφῆς, [3]τοῦ μὴ συγκεχύσθαι τῇ λύπῃ· τοῦτο δὲ, ἀγαμένων αὐτὸν τὸ πλησίον τοῦ ἔμφρονος καρτερίας, καὶ συνεκποριζόντων, ὅσον δύναμις, τὰ ἀναγκαῖα πρὸς τὸν βίον. Ὁ δὲ ΑΓΑΝΑΚΤΩΝ, καὶ γυναικείως πικραινόμενος, πρῶτον μὲν ἐκουσίως λύπας προσκτᾶται· ἔπειτα προσδεδεμένος τοῦ τὴν πενίαν πενθεῖν, ἄπορος παντελῶς γίνεται, οὔτε παρ' ἑαυτοῦ τι σχολάζων εἰς πόρον συμβάλλεσθαι, ὅτε καὶ τὸ πλησίον συντελούμενος, ὅσον μὴ ἐλέου χάριν αὐτοῦ τις προσείψειεν· ὁ πάλιν ἐκ τοῦ διαθέσεως τοῦ διδόντος ὀπλείνει τὴν λύπην τοῦ εἰς τοῦτο χρείας καταφάντι. Ἐκ πάντων δὴ τῶν εἰρημένων ΠΡΑΩΣ ΦΕΡΕΙΝ δεῖ τὰ συμβαίνοντα, καὶ ΟΣΗ ΔΥΝΑΜΙΣ ΙΑΣΘΑΙ δεῖ, ταῖς [4]διαφόροις ἐννοίαις τὰς αἰτίας αὐτῶν ἐκλογιζομένους, καὶ συνορῶντας, ὅτι σοφοῖς οὖσις, οὐκ ἀμελεῖται ὁ ἀγαθὸς νῦν γινόμενος, κἂν παλαιῶν μνημάτων ἐφέλκηται σίγματα. Καὶ αὐτὸ δὴ [5]τὸ κατάδηλον τοῦ χρεῶν καὶ τὸ ἐπίπονον αὐτοῦ διαφεύγει, καὶ τοῦ ΙΑΣΙΝ ἐξευρίσκει, παρ' ἑαυτοῦ μὲν τοῦ βοήθειαν

VULGO 1 Ἑαυτοῖς ἐνεργάσησθε. 2 Οὐ γὰρ ἀγανακτῶν. 3 Τὸ τῆς

viora, quibus eos angi contingit, & in futurum afferri remedium. Vos autem cum INDIGNAMINI quid aliud proficietis, quam quod impietatem, malorum omnium graviſſimum, calamitatibus veſtris adjicitis; eoque miſerias atrociores facitis, quod præter merita torqueri exiſtimatis? Qui enim morbo afficitur, ſi eum ferat animo minus æquo, graviorem faciet. Non eſt itaque ægre ferendum quod pro meritorum ratione nobis retribuitur, ne, propter contumelioſam in malis præſentibus impatientiam, deteriorum etiam in conditione ſimus. Conſideremus vero & iſtud hoc modo; Siquis urgente paupertate ipſam FERAT PATIENTER, præter indolentiam ex animi lenitate & æquitate ortam, vitæ etiam ſolamen aliquod inveniet; partim quidem, quod idoneum victum meditando inveniet, ſi dolore non conturbetur; partim vero, quod ejus prudentiam animique fortitudinem vicini admirantes ſuppeditabunt quæ ad vitam neceſſaria erunt, in quantum poſſunt. At vero qui INDIGNATUR, cum muliebri more exacerbatur, primum quidem dolores ſponte ſibi accerſit; in lugenda deinde paupertate defixus non poteſt omnino ſeſe extricare, adeo ut nec à ſeipſo vacet aliquid ad ſublevandam inopiam ſibi conferre, nec vicinorum contributionibus ſublevetur, niſi aliquantulum ſtipis ergo quis projecerit; quod rurſum, pro largientis animo, ei quem tanta urget penuria dolorem auget. Patet igitur ex iis omnibus quæ dicta ſunt, ÆQUO ANIMO FERENDOS ESSE caſus adverſos, & ADHIBENDA REMEDIA quantum poſſumus, cauſaſque ipſorum rectis notionibus eſſe expendendas; neque ignorandum, cum providentia ſit, non poſſe eum negligi qui bonus nunc fuerit, quamvis antiquioris iræ divinæ notis inuſtus ſit. Eadem enim opera, qua virtus acquiritur, & eorum vitat moleſtiam, & MEDICINAM inve-

μὴ 4 Διαφόροις. 5 Deeſt.

τῆς ἀλυπίας εἰσφέρων, ἀλλὰ ἢ τ προνοίας τ ἀπολυσιν τῶν χαλεπῶν νομιζόμενον. Ἡ γὰρ ἡμετέρα κακία, ἡ κρίσις θεία πιωρυμένη τ πονηρίαν, τὰ χαλεπὰ συνεφόρησεν· εἰκότως ἢ ταῦτα λύει πάλιν ἀρετῇ τε ἡμετέρᾳ, καὶ νόμῳ προνοίας, ἀπολύονλι τῶν κακῶν τὰς παρ' ἑαυτῶν πρὸς τὸ ἀγαθὸν ὑπιδεδωκότας. Τοσαῦτα ἂν λάβοιμεν καὶ ἐκ τούτων τῶν Ἐπῶν δόγματα πρὸς ἀρετῆς στοιχείωσιν συντελοῦντα. Τὰς γὰρ περὶ Προνοίας, καὶ Εἱμαρμένης, καὶ Τοῦ ἐφ' ἡμῖν, ἀληθεστάτας λόγους περιέχοντα ἀναπέφηνε, δι' ὧν τὸ τῆς τῶν φαινομένων ἀνωμαλίας δύσκολον ἀπεύθυνεν ὁ λόγος, καὶ ἀπὸ πάντων ἀπέδειξε τῶν κακῶν ἀναίτιον τ Θεόν. Εἰ δέ πς ταῦτα τοῖς προτέροις ὑπισυνάψειεν, εἰς ἓν πάντων ἀναφανήσεται λόγος, τ τῆς ψυχῆς ἀϊδιότητα βεβαιούμενος. Τὸ γὰρ δικαιοσύνην ἀσκεῖν, καὶ γενναίως ἀποθνήσκειν, καὶ περὶ τὰ χρήματα ἐλευθερίως ἔχειν, τοῦ μὴ συναποθνήσκειν τῷ σώματι τὴν ψυχὴν μᾶλλον χρήζει πρὸς κατασκευήν, ὡς ἤδη εἴρηται. Τὸ ἢ ΤΑΣ ΔΑΙΜΟΝΙΑΣ ΤΥΧΑΣ ΠΡΑΩΣ ΦΕΡΕΙΝ, καὶ ΙΑΣΘΑΙ ΔΥΝΑΣΘΑΙ, τοῦ μὴ συγγενᾶσθαι τῷ σώματι τ ψυχὴν νῦν [2] ἐφάνη δεόμενον· ἐκ ἢ ἀμφοτέρων τὸ γενέσεως καὶ φθορᾶς κρείττονα εἶναι τὴν ψυχὴν ἀποδείκνυται, καὶ ἑτέραν οὐσίαν παρὰ τὸ θνητὸν σῶμα, αὐτὴν καθ' ἑαυτὴν οὖσαν ἀΐδιον. Οὐ γὰρ οἷόν τέ ἐστιν ἀπό τινος χρόνου [3] προελθόν ποτε εἰς γένεσιν εἰς ἀεὶ διαμένειν, ὥσπερ οὐδὲ τὸ ἐξ ἀϊδίου τὴν ὑπόστασιν ἔχον ποτὲ φθορὰν [4] ἀναδέξασθαι. Εἴπερ οὖν μὴ τ τοῦ σώματος φθορὰν ἡ ἀνθρωπίνη ψυχὴ διαμένουσα δίκης καὶ κρίσεως τυγχάνει, καὶ τ ὑπευθύνων ἐν τῷ βίῳ τὰς πρὸς ἀξίαν ἀμοιβὰς ἀποδέχεται, οὐκοῦν τε δὲ εἰς ἀεὶ διαμένειν τὸ ἀπὸ χρόνου γενόμενον·

VULGO 1 Τοῦ μή. 2 Ἐφάνη δεόμενον. 3 Προελθόντ.

δὴ-

nit, ex ſeipſo quidem indolentiam in ſubſidium afferens, à providentia autem liberationem à malis reportans. Calamitates enim invexerunt noſtra ſimul iniquitas & judicium divinum in ſceleratos animadvertens: ſed tolluntur eædem percommode virtute noſtra, & providentiæ lege, quæ eos malis liberat qui ſponte ſua bono dediti ſunt. Tot tantaque adeo ex verſibus iſtis poſſumus haurire præcepta, quæ ad virtutis inſtitutionem primam conferunt. Videntur enim Providentiæ, Fati, Liberique Arbitrii, veriſſimas rationes complecti, quibus rerum difficilem inæqualitatem explicavit & correxit oratio, & in omnibus malorum cauſam Deum nequaquam eſſe demonſtravit. Quod ſi quis iſta ſuperioribus conjungat, una ex omnibus elicietur ratio, quæ animi æternitatem confirmet. Ad hanc enim opinionem adſtruendam, juſtitiam ſcilicet eſſe colendam, fortiter eſſe occumbendum, & divitiis liberaliter utendum eſſe, maxime neceſſaria eſt, uti dictum prius, animi immortalitas. Ut autem DIVINAM FORTUNAM FERAMUS ÆQUO ANIMO, & ADHIBERE REMEDIA poſſimus, jam deſiderari videtur, animum cum corpore non eſſe generatum: Ex utroque vero demonſtratur, animum nec generari poſſe, nec corruptioni obnoxium eſſe, diverſumque a corpore ens eſſe, quod per ſe æternum ſit. Neque enim fieri poteſt, ut perpetuo maneat, quod ſui à tempore aliquo ortus principium duxerit; quemadmodum neque corruptionem unquam admittere, quod ſubſiſtit ab æterno. Si ergo poſt interitum corporis ſuperſtes animus pœnam atque judicium ſubit, & ſi eorum quæ geſſit in vita mercedem pro meritorum ratione percipit; neque æternum eſſe poteſt, quod cœpit aliquando exiſtere: perſpicuum eſt, animum prius & ſem-

4 Ἀναδύχεσθαι.

δῆλον, ὡς καὶ πρὸ τούτου ἦν τὰ ἅπαντα χρόνον. Καὶ ὅτῳ τὰ ἀϊδίων δημιουργημάτων ὁ δημιουργὸς [1] Θεὸς καὶ ἡ ἀνθρωπίνη ψυχὴ ἀνευρίσκει, ὅθεν αὐτῇ καὶ τὸ θείας ὁμοιώσεως μέτεστιν. Ἐπεὶ ὃ καὶ τοῦτο μελέτης ὑπομνήσεως ἔτυχε, κερδὸς ἂν εἴη καὶ τὰ λοιπὰ ἐπισκέψασθαι.

21 ΠΟΛΛΟΙ Δ' ΑΝΘΡΩΠΟΙΣΙ ΛΟΓΟΙ ΔΕΙΛΟΙ ΤΕ ΚΑΙ ΕΣΘΛΟΙ 22 ΠΡΟΣΠΙΠΤΟΥΣ', ΩΝ ΜΗΤ' ΕΚΠΛΗΣΣΕΟ, ΜΗΤ' ΑΡ' ΕΑΣΗΣ 23 ΕΙΡΓΕΣΘΑΙ ΣΑΥΤΟΝ· ΨΕΥΔΟΣ Δ' ΗΝ ΠΕΡ ΤΙ [2] ΛΕΓΗΤΑΙ, 24 ΠΡΑΩΣ ΕΙΚΕ.

Ἡ ἀνθρωπίνη προαίρεσις μήτ' ἐν ἀρετῇ ἀεὶ ἐοῦσα, μήτ' ἐν κακίᾳ, καὶ τοὺς ἀφ' ἑαυτῆς προϊόντας ΛΟΓΟΥΣ ἐπαμφοτερίζοντας ἀπεγέννησεν, ὡς ἐοικότας ταῖς ἐναντίαις αὐτῆς διαθέσεσι. Διὸ τῶν ΛΟΓΩΝ ἐγένοντο οἱ μὲν ἀληθεῖς, οἱ δὲ ΑΓΑΘΟΙ, οἱ δὲ ΚΑΚΟΙ, οἱ δὲ ψευδεῖς. Ἡ δὴ [3] διαφορὰ αὕτη ἐπιστημονικῆς δεῖται διακρίσεως, ὅπως τοὺς μὲν ἀμείνονας ἐκλεξώμεθα, τοὺς δὲ χείρους [4] ἀποβάλωμεν, καὶ μήτε μισολογίαν νοσήσωμεν παντελῆ, διὰ τὴν τῶν χειρόνων ΛΟΓΩΝ κατάγνωσιν, μήτε ἀδιακρίτως πάντας εἰσδεξώμεθα, διὰ τὴν τῶν ἀμεινόνων ἀποδοχήν. Ἐπεὶ γὰρ τῇ μὲν μισολογίᾳ τὸ καὶ τῶν ἀγαθῶν ΛΟΓΩΝ ἑαυτοὺς ἀποστερεῖν, τῇ δὲ ἀκρίτῳ Φιλολογίᾳ, τὸ λανθάνειν [5] βλαπτόμενος ὑπὸ τῶν κεκακουργημένων λόγων. Φιλολογίαν γοῦν ἀσκήσωμεν μετὰ κρίσεως τῆς χρίσης, ἵνα ἡ μὲν Φιλία ἕλκῃ τὸ γένος τῶν ΛΟΓΩΝ, ἡ δὲ κρίσις ἀπωθῆται τὰ χείρονα. Καὶ ἔστω τὸ Πυθαγορικὸν τηρήσωμεν παράγγελμα, μήτε ἐκπληττόμενοι τοὺς πονη-

VULGO 1 Deest. 2 ΛΕΓΗ ΤΕ. 3 Διαφορὰ αὐτή.

ρους

per exſtitiſſe. Quo fit, ut inter æterna opera quæ ſunt ab opifice Deo condita animus reperiatur, ideoque divinæ ſimilitudinis particeps ſit. Verum quia de re iſta ſatis dictum eſt, tempus fuerit reliqua etiam conſiderare.

21 MULTI VERO INTER HOMINES TAM MALI QUAM BONI SERMONES 22 INCIDUNT, QUIBUS NEC PERCELLARIS, NEC AB IIS SINAS 23 TEIPSUM EXCLUDI; SI QUID AUTEM FALSI DICATUR, 24 LENITER CEDE.

Voluntas humana, quia nec virtuti, nec vitio, ſemper adhæret, SERMONES etiam voce edit utrique inſervientes, contrariis ſcilicet ſuis diſpoſitionibus ſimiles. Ideoque fit, vt veri quidem ſint alii SERMONES; alii autem BONI; alii vero MALI; alii etiam FALSI. In iſta autem vari etate opus eſt judicandi peritia, ut præſtantiores amplectamur, deteriores autem rejiciamus; utque nec SERMONUM odio penitus laboremus, malos improbando, nec, bonorum ſtudio, quoſlibet ſine diſcrimine amplectamur. Sequitur enim SERMONUM averſationem ipſa etiam eorum privatio qui BONI ſunt, & audiendi ſtudium temerarium, nefariæ callidæque orationis minus præviſa injuria. Rectiſſimo igitur judicio SERMONUM ſtudium colendum nobis eſt, ut audiendi quidem cupiditas nullum non genus SERMONUM attrahat, judicium autem eos rejiciat qui deteriores ſunt. Atque ita Pythagoricum præceptum ſervabimus, neque malis SERMONI-

4 Ἀποβαλῶμεν. 5 Βλαπτόμενον.

BUS

ρους τῶν ΛΟΓΩΝ, καὶ δι' αὐτὸ τοῦτο, ὅτι λόγοι εἰσὶν, [1]ἀκρίτως αὐτοὺς εἰσδεχόμενοι· οὔτε τῶν ΑΓΑΘΩΝ ΕΙΡΓΟΜΕΝΟΙ, διότι λόγοι ἦσαν ὁμοίως τοῖς χείροσι. Πρῶτον μὲν γὰρ ἐχὶ, ἦ λόγοι, [2]μεταδιώκουσιν, ἀλλ' ἦ ἀληθεῖς· οὐθ' οἱ ἕτεροι καταγινώσκοιντο, ὡς λόγοι, ἀλλ' ὡς ΨΕΥΔΕΙΣ. Ἔπειτα κἀκεῖνο εὐθαρσῶς [3]ἂν εἴποιμι, [4]ὡς μόνοι λόγοι εἰσὶν οἱ ἀληθεῖς. Μόνοι γὰρ τῆς λογικῆς οὐσίας τὸ ἀξίωμα τηροῦσι, καὶ εἰσι γεννήματα ψυχῆς περὶ τὸ ἄριστον [5]ἀνατελαμψάσης, καὶ τὸν οἰκεῖον κόσμον κεκτημένης· οἱ δὲ ψευδεῖς τῶν λόγων οὐδὲ ΛΟΓΟΙ ὄντως εἰσὶ, πρὸς γὰρ κακίαν καὶ ψευδοδοξίαν φέροντες, καὶ τὴν εὐγένειαν τῶν ΛΟΓΩΝ ἠγνήσαντο, καὶ εἰσιν ἀλογημένης ψυχῆς, καὶ πάθεσι συμπεφυρμένης, φωναί. Μήτε οὖν πάντας καταδέχου, φησὶν, ἵνα μὴ καὶ τοὺς ΨΕΥΔΕΙΣ· μήτε πάντας ἀπόβαλε, ἵνα μὴ καὶ τοὺς ἀληθεῖς. Ἑκάτερον γὰρ ἄτοπον, τούς τε ἀγαθοὺς μισῆσαι σὺν τοῖς χείροσι, καὶ τοὺς ψευδεῖς προσίεσθαι διὰ τοὺς ἀμείνους. Δεῖ δὴ τοὺς μὲν ἀγαθοὺς ἐπαινεῖν, καὶ εἰσδεξάμενον αὐτοὺς ἀσκεῖσθαι, καὶ ζητεῖν ὅπη καὶ ἐφ' ὅσον τῆς ἀληθείας ἐφάπτονται, πρὸς δὲ τοὺς ΨΕΥΔΕΙΣ τὴν ἀγωνιστικὴν δύναμιν κτήσασθαι, αὕτη δ' ἂν εἴη ἡ χορηγουμένη ἐκ τῆς λογικῆς ἐπιστήμης εἰς διάκρισιν [6]ἀληθείας καὶ ψεύδους· δυναμένους δὲ καὶ ἀνατρέπειν τὰ ΨΕΥΔΗ, μήτε σοφιστικῶς, μήτε ὑβριστικῶς τοῦτο ποιεῖν· ἀλλὰ σὺν πραότητι τὴν ἀλήθειαν διώκειν, καὶ μετ' εὐμενῶν ἐλέγχων τὸ ΨΕΥΔΟΣ ἀνατρέπειν, καὶ, ὡς αὐτό φησι τὸ Ἔπος, ΠΡΑΩΣ ΕΙΚΟΝΤΑΣ· ΨΕΥΔΟΣ ΔΕ ΗΝ ΠΕΡ ΤΙ ΛΕΓΗΤΑΙ, ὑ συγχωροῦντας ὅπως ἔχῃ, ὡς λέγεσθαι, ἀλλὰ ἀοργήτως ἀκούοντας. Οὐ γὰρ συγκαλατίθεσθαι δεῖν λέγω τῷ ΨΕΥΔΕΙ τὸ ΠΡΑΩΣ ΕΙΚΕ, ἀλλ' ἀνεκλικῶς ἀκροᾶσθαι,

VULGO 1 Ἀκρίτως. 2 Μεταδιώκειν—καταγινώσκοιντο. 3 Ἂν καὶ μὴ

BUS COMMOTI, ideoque ſine diſcrimine admittentes, quia SERMONES ſunt; neque BONIS ABSTINENTES, quia ſermones ſunt æque ac mali. Primum enim iſtos non amplectamur, quatenus SERMONES ſunt, ſed quatenus veri: Nec illos etiam alia de cauſa, quam quod falſi ſunt, condemnemus. Præterea confidenter aſſerere poſſimus, SERMONUM nomine eos ſolos inſigniri debere, qui veri ſunt. Soli enim naturæ rationalis conſervant dignitatem, animique fœtus ſunt ad id quod optimum eſt intenti, ſuumque ordinem atque ſplendorem adepti: contra autem, qui falſi ſunt, ne SERMONES quidem vere ſunt; cum enim ad vitia opinioneſque falſas ducant, à SERMONUM ingenua natura non tantum defecerunt, ſed ſunt animi voces ratione deſtituti, paſſionibuſque involuti ac immerſi. Neque igitur omnes, inquit, amplectere, ne & FALSOS etiam; neque omnes rejice, ne & VEROS. Utrumque enim fuerit abſurdum, BONOS odiſſe cum MALIS, & FALSOS amplecti propter veros. Decet igitur laudare BONOS, & ubi admiſſi fuerint meditari, & quærere ubi & in quantum veritati conſentiant, adverſus eos autem qui FALSI ſunt decertandi vim adhibere, qualis ea fuerit, quæ à logica ſcientia petitur, ad veritatis & mendacii diſtinctionem; cum autem poſſumus etiam evertere quæ FALSA ſunt, non violenter, non petulanter id facere; ſed manſuete veritatem perſequi, lenibuſque refutationibus MENDACIUM convellere, &, uti Verſus ipſe loquitur, ÆQUO ANIMO CEDERE: SI QUID AUTEM FALSI DICATUR, non aſſentiri ita ſe habere, uti dicitur, ſed ſine iracundia audire. Neque enim quia ei quod FALSUM EST ÆQUO ANIMO CEDENDUM præcipit, id nos debere amplecti ſignificat, ſed audire patienter, neque PERCELLI, ſi nonnulli,

ὑπομν. 4 Ὡς μόνον. 5 Ἀναπεφυγμένης. 6 Ἀληθείας. δυναμένους ἢ ἀνατρέπειν.

CUM

καὶ μὴ ἐκπλήττεσθαι, εἰ ἄνθρωποι ὄντες τινὲς τῆς ἀληθείας ἀποπεπώκασιν ἀλυσιτελῶς. Φόβημα γὰρ ἡ ἀνθρώπων Φύσις πολλῶν ἀμαρτάνειν δοξασμάτων, ἂν μὴ ταῖς κοιναῖς ἐννοίαις ὀρθῶς ἕπηται. Οὐδὲν οὖν, φησὶν ὁ Λόγος, θαυμαστὸν, εἰ ἄνθρωπος μηδὲν τῶν ἀληθῶν μήτε μαθὼν, μήτε εὑρὼν, εἰς τοῦτο τῆς † ἐννοίας ἦλθε, καὶ ἔθετο δόξας ὑπεναντίας τῇ ἀληθείᾳ. Τοὐναντίον γὰρ ἦν θαυμαστὸν, [1] εἰ μήτε μανθάνειν, μήτε ζητεῖν, ἐθέλων τις, αὐτομάτως τῇ ἀληθείᾳ περιέτυχε, ὥσπερ ἐκ παραγωγίας Θεοῦ τινι προφανέντι. Δεῖ οὖν συγγνωμονικῶς ἀκούειν τῶν ψευδομένων, καὶ πείρᾳ μανθάνειν οἵων ἡμεῖς ἐκαθάρθημεν κακῶν, τῇ μὲ κοινωνίᾳ τοῦ συγγενοῦς ὑποκείμενοι τοῖς αὐτοῖς πάθεσι, τῷ δ' ἀλλεξικάκῳ τῆς ἐπιστήμης ἐξ ἐναντίας αὐτῶν γενόμενοι. Μέγα δὲ συντελεῖ πρὸς παράστασιν καὶ τὸ τῆς ἐπιστήμης θάρσος· ἡ γὰρ ἱκανῶς [2] παρεσκευασμένη ψυχὴ πρὸς τὸ καταγωνίσασθαι τὰς ἐκβολὰς τῆς ἀληθείας ἀθορύβως οἵσει τὰς ψευδεῖς δόξας, ὡς προεκλελογισμένη πάντα τὰ κατὰ τὸ ἀληθὲς ἐν [3] αὐτῇ τῇ τοῦ ἀληθοῦς καταλήψει. Τί οὖν παρέξει τοῦτον, [4] ὡς ἄλυτον ὄν; τί δὲ ἰσχυρὸν φαντασίαν παρέξει τούτῳ, ἣ προκατηγώνισται πᾶν τὸ ψεῦδος; Οὐ μόνον οὖν ἐκ τῆς ἠθικῆς ἀρετῆς τὴν ἀπραξίαν ἔξει ὁ ἐπιστήμων, ἀλλὰ καὶ ἐκ τοῦ θαρσεῖν τοὺς τοιούτους ἀγῶνας. Ταῦτα μὲν περὶ τῆς τῶν ΛΟΓΩΝ ἐπιστημονικῆς διακρίσεως. Περὶ δὲ τῆς διὰ πάντων ἀνεξαπατήτου ἕξεως, ἣν δεῖ κεκτῆσθαι τὸν ἐπιστήμονα, εὐθὺς ἐπισυνάπτει,

— Ο ΔΕ ΤΟΙ ΕΡΕΩ ΕΠΙ ΠΑΝΤΙ ΤΕΛΕΙΣΘΩ· 25 ΜΗΔΕΙΣ ΜΗΤΕ ΛΟΓΩ ΣΕ ΠΑΡΕΙΠΗ, ΜΗΤΕ ΤΙ ΕΡΓΩ

VULGO † Ὑπονοίας. 1 Εἰ μήτε μανθάνειν, μήτε ζητῶν ἔλθοι,

ΠΡΗ-

cum homines sint, veritate excidant misere & inutiliter. Obnoxia enim est hominum natura variis opinionum erroribus, cum notitias communes recte non sequitur. Nil mirum igitur, inquit Versus, si, qui nihil veri vel didicerit vel invenerit, eo amentiæ deveniat, & veritati contrarias opiniones asserat. Imo contra admiratione dignum esset, si qui neque discere, neque etiam quærere satagit, veritati temere occurrat, tanquam Deo cuidam in tragœdia apparenti. Decet ergo patienter & cum venia mentientes audire, & experientia discere quantis ipsi malis simus purgati, qui, generis communione iisdem perturbationibus obnoxii, scientia vindice contraria conditione potimur. Non parum autem ad lenitatem contulerit ipsa etiam scientiæ fiducia: animus enim, qui satis instructus ad convellendas devias à veritate digressiones accedit, placide feret falsas opiniones, cum omnia secum ante agitaverit, in ipsa veri consideratione, quæ possunt contra veritatem afferri. Quid igitur ipsum conturbabit, tanquam eo se explicare non possit? Quid ei potens & forte videbitur, a quo omne quod falsum expugnatum est? Non solum ergo ex ea virtute quæ in moribus posita est non conturbari discet vir bene institutus, sed ex eo etiam, quod in ejusmodi certamina descendere audeat. Hactenus quidem de prudenti SERMONUM discrimine faciendo. Deinceps de vitandæ fraudis & erroris in omnibus habitu, quem decet eum acquirere qui catus est, statim subjungit,

— QUOD TIBI NUNC DICAM SEMPER OBSERVETUR; 25 NEMO TE AUT VERBIS AUT FACTIS ADDUCAT

αὐτομάτως. 2 Παρασκευασαμένη. 3 Αὐτῇ Ϝ ἀληθὲς. 4 Ὡς ἄλλοτοι; ὅτι ἢ ἰσχυρὰ — τέτρ, ἢ σκοτεινή. 5 Τῆς ἀπάντων.

UT

26 ΠΡΗΞΑΙ, ΜΗΔ' ΕΙΠΕΙΝ, Ο, ΤΙ ΤΟΙ ΜΗ ΒΕΛΤΕΡΟΝ ΕΣΤΙ.

Τῦτο ἀφ' πάντων τείνει τὸ παράγγελμα, ἰσοδυναμῶν τῷ ἄνω πυ εἰρημένῳ,

Πρήξεις δ' αἰσχρόν ποτε μήτε μετ' ἄλλυ,
Μήτ' ἰδίῃ· πάντων δὲ μάλιτ' αἰσχύνεο σαυτόν.

Ὁ γὰρ [1] ἑαυτὸν αἰδεῖσθαι μεμαθηκὼς, καὶ μήτε ἐν μονώσει, μήτε ἐν κοινωνίᾳ, τιμῆ τοῦ αἰσχροῦ πεῖξιν ἀνεχόμενος, ἀλλὰ καὶ τὴν φαντασίαν αὐτοῦ τοιύτυ παραιτύμενος ἀφ' ἑαυτοῦ φύλακα λόγον, ὅτος ἐστὶν ὁ δυνάμενος νῦν ἀκούειν, ΜΗΔΕΙΣ ΜΗΤΕ ΛΟΓΩ ΣΕ ΠΑΡΕΙΠΗ, ΜΗΤΕ ΤΙ ΕΡΓΩ. Μόνος γὰρ ἀνεξαπάτητος, καὶ ὑπ' ὐδενὸς ὐδαμῶς εὐπαραλόγιστος, ὁ τὴν ἀξίαν ἑαυτῷ γνοὺς ἄνθρωπος, καὶ οὔτε κολακείαις ἐωπθυόμενος, οὔτε τοῖς ἐκδειμαίνυσι ταπεινύμενος, κἂν πολέμιοι ἢ φίλοι ὁπολεφαοῦν τύπων [2] πρελέινωσιν. Ἐν γὰρ τῷ ΜΗΔΕΙΣ πᾶν πρόσωπον κεῖται, καὶ πατὴρ, καὶ τύραννος, καὶ φίλος, καὶ ἐχθρός. Οἱ δὲ τρόποι τῆς παραγωγῆς ἢ ἀφ' ΛΟΓΩΝ ἢ ΕΡΓΩΝ γίνονται. Λόγῳ μὲν, ἐωπευόντων, ἢ ἀπειλύντων· ἔργῳ δὲ, δωρεὰς ἢ τιμωρίας πρελεινόντων. Πρὸς πάντα δὴ ταῦτα τελειχισμένῳ δεῖ τὴν ψυχὴν ἔχειν τῷ ὀρθῷ λόγῳ, πρὸς τὸ ἀμείλικτον καὶ ἀδούλωτον [3] ὑπὸ τῶν ὀπωσῦν ἔξωθεν πρυσπιπτόντων ἡμῖν ἡδέων τε καὶ λυπηρῶν. Ὁ γὰρ ὀρθὸς ἐνυπάρχων λόγος, σωφροσύνην καὶ ἀνδρείαν ἑκατέρωθεν παρασήσας τῇ ψυχῇ τὰς ἀδαμαντίνας Φύλακας, ἀνεξαπατήτυς ἡμᾶς ἀφυλάκτυς καὶ ἀπὸ τῆς τῶν πρυσόντων ἐωπείας, καὶ ἀπὸ τῶν φοβερῶν καταπλήξεως· οἷς ὑπογίνεται δικαιοσύνη ἀκριβὴς,

VULGO 1 Ἑαυτῷ. 2 Προτείνωσιν. 3 Ὑπὸ τῶν ὀπωσῦν.

ἣν

UT QUICQUAM 26 FACIAS AUT DICAS, QUOD TIBI NON SIT COMMODUM.

Extenditur ad omnia hoc præceptum, & idem fere significat quod superius, ubi dixit,

Nihil vero turpe unquam committe, neque alio præsente,
Neque privatim: sed omnium maxime teipsum verere.

Qui enim seipsum vereri didicit, & neque solus, neque in societate, turpe quid audet, sed vel ipsam sceleris cogitationem, propter rationem internum suum custodem, detestatur; ille ipse est qui potest audire, NIL TIBI VEL VERBO QUISQUAM MALE SUASERIT, AUT RE. Solus enim fraudibus non est obnoxius, neque potest à quoquam ulla ratione decipi, qui suæ dignitatis conscius, nec adulationibus se capi patitur, nec minis terreri & dejici; quæcunque horum vel hostes vel amici proponant. Eo enim quod NULLUS dixit, personas omnes indicavit, & patrem, & tyrannum, & amicum, & inimicum. Homines vero ab officio avocantur, aut VERBIS aut FACTIS. VERBIS quidem, vel blandiendo, vel minitando: FACTIS vero, vel munera vel suppiicia proponendo. Decet ergo adversus ista omnia recta ratione bene munitum habere animum; ut nec iis, quæ nobis extrinsecus accidunt, voluptatibus deliniatur, nec doloribus in servitutem redigatur. Recta enim ratio quæ nobis insita est, cum animo utrinque temperantiam atque fortitudinem custodes adamantinos adhibuerit, non ab assentatorum blanditiis tantum, sed à terribilium etiam metu nos immunes præstiterit: quæ exacta illa ju-

ἦν παρήγγειλεν ἄνω πω ΑΣΚΕΙΝ ΕΡΓΩ ΤΕ ΛΟ-
ΓΩ ΤΕ. Οὔτω μὲ οὖν ὑδεὶς οὐδαμῶς ἡμᾶς ἀναπείσῃ
ἢ ΛΟΓΟΝ προέσθαι, ἢ ΕΡΓΟΝ τι διαπράξασθαι,
ὃ μὴ τῷ ὀρθῷ λόγῳ ἐστὶ σύμφωνον. Εἰ γὰρ πάντων
μάλιστ' αἰσχυνοίμεθ' ἑαυτούς, δῆλον ὡς ὑδεὶς ἡμῖν αἰ-
δεσιμώτερος ἡμῶν αὐτῶν φανήσεται, οὐδὲ φοβερώτερος,
ὡς προκαλέσασθαι τῶνδέ τὸ δέον εἰπεῖν τι ἢ πρᾶξαι.
Ἐπιβλαβὲς γὰρ τῇ ψυχῇ ἑκάτερον. Τὸ δὲ ἑκεῖνο
βλαβερὸν, τοῦτο καὶ ἡμῖν ἀσύμφορον· ἐπείτοι Ἡμεῖς
ἡ ψυχή· Ἀκριβῶς οὖν ἀκουστέον τὸ, Ο, ΤΙ ΤΟΙ ΜΗ
ΒΕΛΤΕΡΟΝ ΕΣΤΙ· κατ' ἐκεῖνο φέροντες τὴν ἀν-
τωνυμίαν ΤΟΙ, ὃ κυρίως ΣΟΙ ἐστί. Ἐὰν οὖν, τὸ λε-
γόμενον, ΜΗΔΕΙΣ ΜΗΤΕ δι' ΕΡΓΩΝ, μήτε
διὰ ΛΟΓΩΝ, παραλογίσαιτό σέ τι ΠΟΙΗΣΑΙ
ἢ ΕΙΠΕΙΝ, ὅ, τι ΜΗ ΣΥΜΦΕΡΟΝ ΕΣΤΙ ΣΟΙ·
ΣΥ γὰρ [2]ἦθα ἡ λογικὴ ψυχή· σὺ οὐκ ἀνέξῃ, ἐὰν εὖ
φρονῇς, τοῦ παραβλάπτοντός σε, τὴν ὄντα λογικὴν οὐ-
σίαν. Σὺ γὰρ εἶ ἡ ψυχή· τὸ δὲ σῶμα, σόν· τὰ δὲ
ἐκτὸς, τοῦ σώματος. Ἐκ γὰρ τῆς διαφάσεως ταύτης
καὶ τὸ ἀσύγχυτον τηρήσῃς τῆς Φύσεων, καὶ τὴν ἀνθρωπίνην
οὐσίαν ἥτις ἐστὶν εὑρήσῃς, οὐδέποτε τὸ σῶμα, οὐδὲ τὰ
ἐκτὸς, [3]σεαυτὸν εἶναι πιθέμενος, οὐδ' ὑπεραγωνιᾷ
τούτων ὥσπερ σαυτοῦ, ἵνα μὴ τῆς Φιλοσωματίας καὶ
Φιλοχρηματίας καθελκυσθῇς. Ὅλως γὰρ ὁ ἐσμεν
ἀγνοήσαντες, [4]καὶ οὗ τιν' ὀλιγωρίαν ποιώμεθα ἀν-
αγνοήσομεν, πάντων μᾶλλον ὀλιγωρήσαντες, ἢ ἡμῶν
αὐτῶν, ὧν δεῖ προηγουμένην ποιεῖσθαι τὴν ἐπιμέλειαν.
Εἰ γὰρ τὸ χρώμενον τῷ σώματί ἐστιν ἡ ψυχὴ, τὸ δὲ
σῶμα ὀργάνου τάξιν ἐπέχει πρὸς αὐτὴν, οὗ δὲ ὀργάνου
χρεία τὰ ἄλλα, πρὸς βοήθειαν ἡ ῥᾳστώνη αὐτῷ φύ-
σεως, ἐξευρημένα· δῆλον, ὡς οὗ ἡγουμένου καὶ πρώτου

VULGO 1 Τοῦ οἴου. 2 Ἦθαι. 3 Αὐτόν. 4 Καὶ ὧν ἐπ-
ροηγ-

stitia sequitur, quam superius factis atque verbis exercendam esse monuit. Sic ergo nullus omnino nobis persuadebit aut VERBUM emittere, aut aliquid facere, quod rectæ rationi non sit consonum. Est enim manifestum, si omnium maxime nosmet vereamur, nobis, aut magis reverendum, aut terribiliorem, visum iri neminem, ut ad aliquid dicendum vel faciendum præter officium provocemur. Est enim utrumque animo noxium. Quod autem ei damnosum est, id ipsum & nobis etiam incommodum; cum Nos animus ipse sit. Est igitur ad illud diligenter & accurate advertendum, QUOD TIBI NON SIT COMMODUM: utque pronomen TIBI ad id referatur, quod TU vere es. Si igitur, quod ait, NEC FACTIS NEC VERBIS CUJUSQUAM adducaris, ut ALIQUID AUT FACIAS AUT DICAS, QUOD TIBI NON SIT COMMODUM; TU autem sis anima rationalis; eum minime patieris, si recte sapias, qui tibi damnum inferet, cum sis ens rationale. Tu enim es anima; Corpus vero, TUUM est; Externa autem, sunt Corporis. Ita enim separando, naturarum confusionem vitabis; & quæ sit humana essentia invenies, si nec corpus, nec quæ extra sunt, TE existimaveris, nec pro iis, tanquam pro teipso, decertaveris, ne ad corpus curandum aut divitiarum amorem pertraharis. Omnino enim, quid simus, nescientes, etiam, cujus cura nobis habenda sit, una nescimus, quorumlibet magis, quam nostri ipsorum, curam gerentes, quorum prima atque præcipua cura haberi debet. Si enim quod corpore utitur, animus est; & corpus, respectu ad eum habito, instrumenti locum obtinet; instrumenti autem gratia alia etiam, in subsidium & reparationem fluxæ ejus naturæ, inventa sunt: certum est, ejus, quod omnium est primum & ca-

μέλειαν ποιήσεται.

προηγυμνάσθαι τε καὶ πρώτιστα δεῖ ποιεῖσθαι τὴν ἐπιμέλειαν· δευτέραν δὲ, τὴν τοῦ δευτέρου. Ὅθεν οὐδὲ ὑγείας ἀμελήσει ὁ σοφός· οὔτι προηγυμνασμένον τὸ σῶμα δοξάζων, ἀλλὰ πρὸς τὴν τῆς ψυχῆς ἀρετὴν αὐτὸ παιδαγωγῶν, ὅπως ἂν ταῖς ἐνεργείαις αὐτῆς ἀνεμποδίστως ὑπακούῃ· καὶ ἐκ πείτου τὴν πείτων ἐπιμελήσεται, οἰκονομῶν τὰ ἐκτὸς πρὸς τὴν τοῦ ὀργάνου σωτηρίαν. Πρώτης οὖν τῆς ψυχῆς, τάχα δὴ καὶ μόνης, ἐπιμελήσεται· εἴωθε γὰρ ἡ τὴν μετ' αὐτὴν ἐπιμέλεια πρὸς τὴν ταύτης προκοπὴν τείνει. Πᾶν δὴ τὸ πρὸς τὴν ἀρετὴν, τοῦτο ἦν, Ο, ΤΙ ΤΟΙ ΜΗ ΒΕΛΤΕΡΟΝ ΕΣΤΙΝ. Ὦ, γὰρ συμφέρον ἡ ἀρετὴ, τοῦτο τὸ παρ' ἐκείνην ἀσύμφορον. Κύκλον οὖν περιβάλλεται συμβουλεύει τὴν ἀρετῶν φυλακικὸν ὁ μηδὲν πείθεσθαι δεῖν λέγων τῷ πειρωμένῳ τῆς ἀρετῆς ἀπάγειν, διὰ οἵων ἂν ἔργων [2] ἢ λόγων τῆς πρὸς τὸ χεῖρον ἐκβιβάσοις πειθοῦς προσαγάγῃ τὴν πεῖραν· οἷον, μὴ ὑποσχέσεις προσάγων τύραννος, ἢ ταύτας ΕΡΓΩ βεβαιῶν· μὴ ἀπειλαῖς θορυβῶν, ἢ αἰκίαις βιαζόμενος· μὴ φίλιον πρόσωπον, τῇ οἰκειότητι τῶν ἀπάτην ἐπικρυπτόμενον, [3] ἀπαγάγῃ σε τοῦ συμφέροντος τῆς ψυχῆς. Ἦν δὴ ἀλήθεια καὶ ἀρετὴ τὰ ταύτην ὠφελοῦντα μόνα. Ἀνεξαπάτητος δὴ ἔσῃ, εἰ τὴν θείαν τοῦ σαυτοῦ γνοὺς, ἥτις τέ ἐστι, καὶ ᾗ Φύσει ἔοικε, τῆς πρὸς ἐκεῖνο ὁμοιώσεως ἀεὶ τὴν ἐπιμέλειαν ἔχῃς· πᾶν δὲ τὸ τῆς ὁμοιώσεως παράγον μεγίστην ἡγοῦ ζημίαν. Τοῦτο γὰρ ἦν, Ο, ΤΙ ΤΟΙ ΜΗ ΒΕΛΤΕΡΟΝ ΕΣΤΙ, τὸ τῆς θείας ὁμοιώσεως ἀπάγον· ἐπειδὴ καὶ ΒΕΛΤΕΡΟΝ ἡμῖν τὸ πρὸς τὴν τοιαύτην ὁμοίωσιν [4] Φέρον. Τί οὖν προσάξει τις ἱκανὸν ἀποφῆναι ἡμᾶς τῆς πρὸς Θεὸν [5] ὁμοιώσεως καὶ Φιλοσοφίας; χρημάτων [6] δόσις ἢ ἀφαιρέσις; Ἀλλὰ μεμαθήκα-

VULGO 1 Τοῦτο. 2 Desunt. 3 Ἀπαγάγῃ. 4 Deest.

μεν

put, curam primam atque præcipuam habendam esse; secundam autem ejus, quod primum sequitur. Unde nec valetudinis ratio a sapiente negligetur; non quod corpori primas tribuat, sed ut ipsum ad animi usum educet & accommodet, quo ipsius operationibus libere obtemperet; tertio vero loco eorum curam suscipiet quæ tertia sunt, eaque disponet & ordinabit quæ externa sunt, ad instrumenti conservationem. Animi igitur primum curam habebit, atque adeo solius fortasse, quandoquidem inferiorum rerum cura ad illius commodum refertur. Id vero omne quod præter virtutem est, eo ipso indicatur, quod TIBI NON SIT COMMODUM. Cui enim emolumento virtus est, eidem fuerit & damno quod est à virtute alienum. Consulit igitur circulum esse circumducendum ad virtutum custodiam, qui jubet ei non auscultare, qui te à virtute conatur abducere, quibuscunque factis aut verbis ad nequiora pertrahere velit: verbi gratia, ne, si promissis instet tyrannus, aut ea RE comprobet; si minis terreat, aut cruciatibus urgeat; si persona etiam amica familiaritatis specie fraudem occultet, ab eo quod animo conducit avoceris. Conducunt autem ipsi veritas tantum atque virtus. Fies porro qualibet fraude superior, si, essentiam tuam minime ignorans, quænam sit, & cui natura similis, ut illi, cui naturaliter assimilaris, similis fias, curam semper habueris; id autem omne, quod à similitudine avocat & abducit, damnum esse maximum existimaveris. Hoc enim significat MH BEATEPON, quicquid nos a divina similitudine abducit; quandoquidem id nobis BEATEPON est, quod ad talem similitudinem conducit. Quid igitur afferet quispiam, quod tanti sit ut nos à divina similitudine & philosophia abducat? num pecunias dabit aut auferet? At-

5 Ὁμοιώσεως φιλοσοφίας. 6 Δόσις; ἢ ἀφαίρεσις;

μὴν μὴ τῆ ὀρθοῦ λόγυ ϗ προσέαλῃ αὐτὰ ϗ ἀποπ-
θέαθαι [ϗ γενναίως αὐτῶν ὑπομεῖναι τ̀ ἀποβολήν].
ϗ τὸ ἄχαλον τ̀ κτήσεως αὐτῶν ἡμᾶς ϗ λανθάνει. Τί
γάρ; ἂν μὴ ἔτως αὐτὰ ἀφέλῃ, κλέπτης αὐτὰ οὐκ
ἀφαιρήσεται; ναυάγιον αὐτὰ ϗ παραιρήσεται; πόσοι
ἄλλοι τρόποι ἀφθόρων χρημάτων ἐπάγυσιν; Ὧν
ἕνα ϗ τ̀ ὑπὲρ ἀρετῆς λογιώμεθα λόγον, ἐκυσίαν πε-
νίαν μὴ ἢ καλοῦ ἀνταλλαττόμυοι [2] χρημάτων, καὶ
μετ' εὐλογίστυ αἰτίας αὐτὰ ἀποδυόμυοι, [3] ϗ τοσού-
τυ τ̀ ἀρετὴν ὠνυόμυοι, ὅσον ἂν ἡμᾶς βλάπτῃ ὁ ταύ-
της παρακινεῖν ὀπχερῶν. Ἀλλὰ τρεβλώσεις τρυ-
οίσῃ, ϗ θάναλον. Πρόχειρον οὖν τοῖς ταῦτα ἀπο-
κρίνεαλαι, ὡς ἐκ ἡμεῖς ταῦτα πεισόμεθα, ἐάν γε [4] τὸ
Ἡμεῖς τηρῶμεν· ἀλλὰ τὸ σῶμα ἔσται τὸ ὑπειζό-
μυον· τὸ σῶμα τὸ ἀποθνῆσκον, ὐδὲν τοῖς τ̀ Φύσιν
τὴν ἑαυτῆ πάσχον. Φύσις γάρ ὅτι θνητόν, ϗ τμη-
τόν, ϗ μυρίοις ὑποκείμυον πάθεσιν, ἃ τυράννυ μᾶλ-
λον ἢ τυχοῦσα νόσος ἐπάγει. Τί οὖν φεύγομεν ἃ ἐκ
ἔστιν ἐφ' ἡμῖν φεύγειν; Οὐ τηροῦμεν ἢ μᾶλλον, ἃ ἐστιν
ἐφ' ἡμῖν τηροῦσαι; Τὸ γὰρ θνητὸν Φύσις [5] καλαδεδι-
καομένον θανάτῳ ἐκ ἔστιν ὅπουν ποιοῦντας † ἐξῶσαι
τοῦτο· τὸ δὲ ἀθάναλον ἡμῶν (ὅπερ ἐστὶν ἡ ψυχὴ, ϗ ἡμεῖς)
δυνατὸν ἀρετῇ κοσμήσαι μὴ μαλακιωθέντας τοῖς τ̀
ἀπειλούμυον θάνατον. Ὃν [6] εἰ μετ' εὐλόγυ αἰτίας
ὑπομείναιμεν, κοσμήσαιμεν τῇ ὀρθῇ προαιρέσει τοῖ
ἀνάγκην τ̀ Φύσεως. Ταῦτα δή ἐστι τὰ μεγάλα, ὧν
ἂν ἄλλος ἄλλῳ τρεπλείνειέν π παθεῖν, ἢ ἀποτίσαι· τὰ
δὲ εἴσω τῆς ψυχῆς ἀδούλωτα ἄλλῳ, ϗ ἐλεύθερα, ἐὰν
ἡμεῖς θέλωμεν· ἐὰν μὴ τρὸς τὸ σῶμα, ἢ τὰ ἐκτὸς,
ἀμέτρῳ τρπαθείᾳ τ̀ ἐλευθερίαν ἡμῶν ἐκόντες δου-
λαγωγήσωμεν, ζωῆς ἐφημέρυ ϗ χρημάτων τὸ ἀγα-

VULGO 1 Deest tota hæc περιοχή. 2 Deest. 3 Καὶ τοσού-
τοῦ

qui didicimus eas recta cum ratione & recipere & respuere [& fortiter illarum jacturam ferre]; neque nos latet quam incerta sit earum possessio. Quid enim? si isto modo non adimantur, nonne fur eas auferet? Naufragium nos iis non spoliabit? Quot vero aliis modis divitiarum jacturam patiamur? Quorum unam rationem, eamque virtutis nomine, reputabimus, voluntariam paupertatem honestati conjunctam divitiis commutantes, easque justa de causa exuentes, & tanti virtutem redimentes, quantum nobis ille afferat detrimenti qui ab ea nos dimovere conatur. Cæterum tormenta adhibebit, & mortem. At in promptu fuerit respondere, nos ista nequaquam passuros, si quod Nos est tueamur; sed corpus fore, quod injuriam patietur; nihil interim, quia mortale est, præter naturam suam tolerans. Est enim natura morti & sectioni obnoxium, injuriisque aliis & affectibus innumeris, quos quilibet morbus magis quam tyrannus potest inferre. Quid ea igitur fugimus, quæ vitare non possumus? Cur potius ea non servamus, quæ servandi potestatem habemus? Quod enim mortale est natura, morti damnatum nullo modo eripi queat; sed possumus quod habemus immortale (id est, Animum, atque Nos) virtute adornare, si mortis minis non frangamur. Quam si justa de causa subeamus, naturæ necessitatem recto instituto exornamus. Sunt ista certe magna illa, è quibus aliquid alius alii, quod patiatur, aut luat, possit proponere: At vero quæ intus habet animus nulli sunt mancipata, sed libera, si ipsi velimus; nisi corporis, vel rerum externarum, immodico studio sponte libertatem abjiciamus, animique bonum & felicitatem brevi vita & divi-

τον. 4 Τὸ ἡμῶν. 5 Καταδεδικασμένῳ. † Forte ἐκπῶσαι
τέτα. 6 Εἰ μὴ μετ' — ὑπομείνομεν.

θὰν τῆς ψυχῆς ἀποδιδόμενοι. Ταῦτα ἡμῖν εἰσηγεῖται τὸ προκείμενον παράγγελμα ὅπι παντὶ τελεῖν, δι' ὧν τὸ μόνιμον καὶ ἀπαράγωγον τ ἀρετῆς ὑποφαίνεται. Ἀλλὰ ὅπι τὰ ἑξῆς μετιώμεν, πρὸς τὰ αὐτὰ δόγματα τῷ ἀναφορὰν ἔχοντα.

27 ΒΟΥΛΕΥΟΥ ΔΕ ΠΡΟ ΕΡΓΟΥ, ΟΠΩΣ ΜΗ ΜΩΡΑ ΠΕΛΗΤΑΙ· (28 ΔΕΙΛΟΥ ΤΟΙ ΠΡΑΣΣΕΙΝ ΤΕ ΛΕΓΕΙΝ Τ' ΑΝΟΗΤΑ ΠΡΟΣ ΑΝΔΡΟΣ) 29 ΑΛΛΑ ΤΑΔ' ΕΚΤΕΛΕΕΙΝ, Α ΣΕ ΜΗ ΜΕΤΕΠΕΙΤ' ΑΝΙΗΣΗ.

Ἡ εὐβουλία καὶ γεννᾷ τὰς ἀρετὰς, καὶ τελειοῖ, καὶ συνέχει, μήτηρ ἅμα, καὶ τιθηνὸς, καὶ φύλαξ αὐτῶν γενομένη. Βουλευομένων γὰρ ἡμῶν ἐφ' ἡσυχίας ὅν τινα τρόπον χρὴ ζῆν, τὸ τ ἀρετῶν προαιρεῖται κάλλος. Ἑλομένη δὲ ἀθλεῖν γενναίως πάσας τὰς ὑπὲρ ἀρετῆς ἀγῶνας, καὶ συνεθισθεῖσα τῇ κτήσει τ καλῶν ἥδη, καὶ ταῖς τῶν πράξεων παραχαῖς τηρεῖ τ γνώμην ἀκέραιον, οὐδὲν ὑπὸ τ ἔξωθεν θορυβούντων ἐκπληττομένη πρὸς τὸ μεταθέσθαι ἄλλον εὐδαίμονα εἶναι βίον, ἢ ἐκεῖνον, ὃν ἐφ' ἑαυτῆς ἐλογίσατο κάλλιστον. Ὅθεν τέλος γίνεται τ εὐβουλίας τὰ ἔργα. Πρῶτον, ἐκλογὴ τοῦ ἀρίστου βίου· δεύτερον, ἄσκησις τοῦ προαιρεθέντος· τρίτον, τήρησις ἀμεταίτιος τ μελεθέντων ὀρθῶς. Τούτων δὴ τὸ μὲν πρῶτόν ἐστιν ὁ ΠΡΟ ΕΡΓΟΥ λόγος, ὁ τὰς ἀρχὰς τ πράξεων ὑποτιθέμενος. Τὸ δὲ μέσον, ὁ σὺν τῷ ΕΡΓΩ λόγος, ὁ προσυμβιβάζων ἕκαστον τ πραττομένων ταῖς ἡγεμονίαις ἀρχαῖς. Τὸ δὲ τρίτον, ὁ ὅπι τῷ ΕΡΓΩ λόγος ἀναλογιζόμενος τὰ πεπραγμένα, καὶ κρίνων εἰ δεόντως πέπρακται. Διὰ πάντων δὲ τὸ τ εὐβουλίας καλὸν ἐπανθεῖ, νῦν μὲν κυβερνᾶς τὰς

VULGO 1 Καὶ ταῖς—παραχαῖς τηρεῖ. 2 Deest.

ἀρετὰς,

tiis vendamus. Iſta nos monet hoc præceptum ſemper obſervare, quibus virtutis ſtabilitas atque conſtantia confirmatur. Ad alia vero ſequentia, quæ ad eadem dogmata referuntur, tranſeamus.

27 CONSILIUM VERO ADHIBE PRIUSQUAM RES GERATUR, NE ABSURDA FIANT; 28 (HOMINIS ENIM MISERI EA FACERE ET DICERE QUÆ STULTA SUNT) 29 ATQUE EA TANTUM AGAS, QUÆ TIBI POSTEA NON SINT MOLESTA.

Conſilii prudentia & virtutes parit, & perficit, & conſervat, parens ſimul earum, & nutrix, & cuſtos. Cum enim tranquille agitamus quam vitæ rationem inire debeamus, pulchras eligit virtutes. Cum autem virtutis nomine omnia certamina fortiter obire rectum conſilium ſtatuit, atque jam virtuti comparandæ aſſuevit, in calamitatum etiam perturbationibus ſententiam integram ſervat; nec iis quæ foris conturbant perculſum ulla ratione adducitur, ut mutato inſtituto aliam eſſe felicem vitam exiſtimet, præter eam, quam per ſe optimam judicavit. Quo fit, ut tres ſint recti conſilii actiones. Prima, vitæ optimæ delectus: altera, cultus illius quam delegimus: tertia, conſtans eorum obſervatio quæ recte inſtituta ſunt. Eſt vero harum quidem prima ratio illa quæ OPUS anteit, à qua ponuntur actionum principia. Media vero, ratio quæ opus comitans ſingula quæ fiunt principiis primis accommodat. Tertia autem, ratio quæ poſt OPUS res ipſas examinat, & judicat an recte FACTÆ SINT. Elucet vero in omnibus conſilii boni præſtantia, quæ virtutes mo-

ἀρετάς, νῦν δὲ ἐκτρεφούσης, καὶ φρουρούσης ἐν τέλει. Ὡς ἀρχήν τε, καὶ μέσα, καὶ τελευτὴν τῶν ἀγαθῶν ἐν ταύτῃ ἡμῖν κεῖσθαι, τήν τε ἀπαλλαγὴν τῶν κακῶν διὰ ταύτης μόνης ἡμῖν παραγίνεσθαι, καὶ τῶν ἀρετῶν τελείωσιν. Λογικῆς γὰρ τῆς φύσεως ἡμῶν οὔσης, καὶ διὰ τοῦτο βουλευτικῆς, οἰκεία ἡ προαιρέσει πρὸς τὸ εὖ ἢ κακῶς βουλεύεσθαι προσαγομένης, ἡ μὲν κατὰ φύσιν ζωὴ σώζει τὴν οὐσίαν αὐτῆς, ἡ δὲ παρὰ τὸ δέον αἵρεσις φθείρει ἐφ' ὅσον οἷόν τε. Φθορὰ δὲ ἀθανάτου πράγματος κακία, ἧς ἀβουλία μήτηρ, ἣν ἐκφυγεῖν ὁ λόγος παραινεῖ· ΟΠΩΣ ΜΗ ΜΩΡΑ ΠΕΛΗΤΑΙ. ΜΩΡΑ δὲ ἄθλια καὶ κακά. Τὸ γὰρ ΛΕΓΕΙΝ Η ΠΡΑΣΣΕΙΝ ΑΝΟΗΤΑ ΔΕΙΛΟΥ ΠΡΟΣ ΑΝΔΡΟΣ ΕΣΤΙΝ, ἀντὶ τοῦ, κακοδαίμονος ἴδιον ἀνθρώπου. Εἰ δὲ ΒΟΥΛΕΥΟΙΟ ΠΡΟ ΕΡΓΟΥ, ΟΥΤΕ ΕΡΕΙΣ ΤΙ, ΟΥΤΕ ΠΡΑΞΕΙΣ, ΑΝΟΗΤΟΝ, ἐφ' οἷς ἀνιᾶσθαι ἀνάγκη τοὺς τῇ ἀβουλίᾳ ὑπηθύνους. Τὸ γὰρ σαθρὸν τῆς αἱρέσεως τῇ μεταμελείᾳ ἐλέγχεσθαι πέφυκε δεῖξαν τὴν βλάβην, ὥσπερ αὖ τὸ τῆς εὐβουλίας γενναῖον πρὸς τὸ μόνιμον ἀπὸ τῆς ἐκλογῆς, ἐπ' αὐτῶν τῶν ΕΡΓΩΝ τὴν ὠφέλειαν ὑποδεικνύμενον· ὠφέλειαν δὲ, οὐ τοῦ σώματος, οὐδὲ τῶν ἐκτὸς, ἀλλὰ τῶν ἡμῶν αὐτῶν, οἷς καὶ τὸ ΒΟΥΛΕΥΕΣΘΑΙ ΠΡΟ ΕΡΓΟΥ παραγγέλλει, καὶ ταῦτα ΕΚΤΕΛΕΙΝ, Α ΜΗ ΑΝΙΗΣΗ ἡμᾶς· ἡμᾶς δὲ δῆλον ὅτι τὴν ψυχήν. Τί γὰρ ὄφελος ὑποκρίσεως, ἢ φόνοις, ἢ ἄλλαις τισὶ κακοπραγίαις λῃσάσθαι χρήματα, καὶ πλουτεῖν τὰ ἔξω, πενόμενον τὴν ψυχὴν τῶν ὑπερβαλλόντων αὐτῇ καλῶν· καὶ ὡρὸς τοῦτο ἡ ἀναθήκης ἔχθη, καὶ διὰ τοῦτο μᾶλλον ἐπλείνειν τὸ κακὸν, ἢ εἰς αἴσθησιν τῶν εἰργασμένων ὑπὸ τῆς συνειδήσεως ἑλκόμενον φρεβλῶ-

VULGO 1 ΠΡΑΣΣΕΙΣ. 2 τῇ ψυχῇ.

σθαι

do pariat, modo nutriat, & tertio tueatur. Unde fit, ut in eo & principium, & medium, & finis etiam bonorum ſita ſint; noſque unum & malis liberet, & virtutes augeat atque perficiat. Cum enim natura noſtra ſit rationis particeps, atque ideo deliberandi capax, propriaque voluntate ad conſilia vel prava vel recta ducatur, vita quæ ſecundum naturam eſt ejus eſſentiam ſervat, corrumpit autem, quantum poteſt, mala electio. Eſt vero ſempiternæ rei lues malitia, hujuſque parens temeritas, quam vitare hortatur verſus, NE FIANT STULTA. Sunt autem STULTA, quæ miſera & mala. Ea ENIM DICERE AUT FACERE, QUÆ STOLIDA SUNT, MISERI HOMINIS EST, id eſt, infelicis proprium. Sin autem ANTE OPUS CONSULUERIS, nec ipſe DICES quicquam, nec FACIES, QUOD STULTUM SIT; ob quæ neceſſe eſt temerarios moleſtia affici. Arguit enim electionis futilitatem pœnitentia, cum experientia damnum indicat, non aliter quam ſtabilem ejuſdem ſoliditatem promovet conſilii probitas, cum in FACTIS & REBUS ipſis utilitatem oſtendit: utilitatem, inquam, non corpoream, non externam, ſed noſtrûm ipſorum, quibus ANTE OPUS CONSULERE præcipitur, atque EA FACERE QUÆ MOLESTA nobis (qui animus certo ſumus) NON SINT. Quid enim profit perjuriis, cædibus, aut aliis ejuſmodi maleficiis divitias parare, externiſque opibus abundare, iis autem bonis egere quæ animo conveniunt; & ad id vel non advertere, atque ita malum augere vehementius, vel, ſi admiſſorum ſenſum excitet conſcientia, animo torqueri, & pœnas apud inferos metuere, ſolumque remedium invenire refugium ad non eſſe, unde

malum

αθαι τὴν ψυχὴν, καὶ δειμαίνειν τὰ ἐν ἅιδου κολαστήρια· καὶ μόνως ἴασιν εὑρίσκειν τοῦ εἰς τὸ μὴ εἶναι καταφυγήν, ὅθεν αὐτῷ παύσασθαι κακῶς τὸ κακὸν ἰάσθαι, φθορᾶς τῆς ψυχῆς τὴν κακίαν παραμυθούμενος, καὶ τὸν μὴ θάνατον εὐδαιμονίαν ἑαυτῷ καταψηφίζεσθαι· Φυγῇ τῶν τῆς κρίσεως πόνων; Οὐ βούλεται γὰρ ὁ κακὸς ἀθάνατον εἶναι τὴν αὑτοῦ ψυχὴν, ἵνα μὴ ὑπομείνῃ τιμωρούμενος. Καὶ φθάνει τὴν ἐκεῖ δικαστὴν θάνατον ἑαυτῷ καταψηφιζόμενος, ὡς πρέπον τὴν πονηρὰν ψυχὴν μηδὲ εἶναι. Ἀλλ' ὁ μὲν, ὡς ἀβουλίᾳ πρὸς κακίαν ὑπενεχθεὶς, εἰκότως ἀμελείᾳ τὴν καθ' ἑαυτοῦ ψῆφον ἐκφέρει· οἱ δὲ ἐν ἅιδου δικασταὶ, ἅτε πρὸς τῆς ἀληθείας κανόνα τὴν κρίσιν ποιούμενοι, οὐ κελεύουσι μὴ εἶναι δεῖν τὴν ψυχὴν, ἀλλὰ πονηρὰν μὴ εἶναι, καὶ ὅπως ἂν μελετήσῃ τὸ κακὸν αὐτῆς πραγματεύσονται, ὅπῃ σωτηρίᾳ τῆς φύσεως τὰς κολάσεις ἐπάγοντες, ἰατρῶν δίκην, τομαῖς τε καὶ καύσεσι τὰ χειρώνεια ἕλκη θεραπεύοντες· καὶ τῶν ἡμαρτημένων δίκας ἐπιφέροντες, μελαγχολίᾳ ψυχῆς τὴν πονηρίαν ἀφανίζειν πειρώμενοι· οὐκ αὐτίκα τὴν οὐσίαν ἐξιστάντες τοῦ εἶναι, ἀλλ' εἰς τὸ εἶναι μᾶλλον ἐπανάγοντες, τῇ τῶν λυμαινομένων παθῶν ἐκκαθάρσει. Κινδυνεύει γὰρ εἰς τὸ μὴ εἶναι ὑποφέρεσθαι ἡ ἀνθρωπίνη ψυχὴ διὰ τὸ εἰς τὸ παρὰ φύσιν ἐκβοπῆς, τῇ εἰς τὸ κατὰ φύσιν ἀναχλήσει πρὸς τὴν οὐσίαν τὴν αὐτῆς ἐπανάγεσθαι, καὶ ἀπολαμβάνει καθαρὸν τὸ εἶναι, ὃ τῇ συμμίξει τῶν παθῶν ἐκμαίνετο. Διὸ πειρᾶσθαι δεῖ μάλιστα μὲν μὴ ἁμαρτάνειν, ἁμαρτόντας δὲ ἀποδύεσθαι ὡς ἐπὶ ἰατρικὴν τὴν πονηρίας τὴν δίκην, ἐπανορθουμένους τὴν ἀβουλίαν τῇ κρείττονι βοηθείᾳ. Ἐπεὶ γὰρ τοῦ εἶναι ἀγαθοὶ ἐκπεπτώκαμεν, τοῦ γίνεσθαι γοῦν ἀντιλαμβανόμεθα μεταμελείᾳ εὐγνώμονι τὴν θείαν ἐπανόρθωσιν εἰσδεχόμενοι.

VULGO 1 Φυγήν. 2 Οὐ κελεύσει. 3 Desunt.

malum malo curare ipſi promptum eſt qui animi interitu ſceleri ſuo ſolamen affert, & ſui ipſius poſt mortem annihilationem decernere, ut judicii pœnas effugiat? Non vult enim qui malus eſt animum ſuum immortalem eſſe, ne pœnas luens ſubſiſtat. Itaque judicem qui apud inferos eſt prævertens morte ſe dignum ipſe pronunciat, tanquam ſceleratam animam ne ſubſiſtere quidem deceat. At iſte quidem, conſilii quippe inopia factus malus, ſententiam adverſum ſe fert non male intemperantiæ ſuæ reſpondentem: Sed inferorum judices, ad veritatis utpote normam judicantes, non ſtatuent animam omnino interire debere, ſed ſceleratam non eſſe; & dabunt operam ut imminuatur ipſius malitia, adhibitis ad naturæ ſalutem caſtigationibus, medicorum more, qui maligna ulcera ſecando & urendo curant; pœnas deinde ſcelerum exigent, animæ nequitiam pœnitentia delere ſatagentes; non ipſam ejus ſubſtantiam de rerum natura tollentes, ſed potius perturbationum, quibus corrupta erat, purgatione, ad exiſtentiam revocantes. Eſt enim periculum ne eſſe deſinat humanus animus, cum ad id quod eſt præter naturam divertitur, cum autem ad id quod eſt ſecundum naturam revocatur, ad ſuam ipſius naturam reducitur, puramque illam exiſtendi rationem rurſus aſſumit, quæ cupiditatum & paſſionum miſtura corrupta erat. Maxime itaque danda nobis eſt opera, ne quid peccetur, ſin autem peccatum eſt, ut ſtatim ad juſtitiam, tanquam ad ſcelerum medicinam, confugiamus, ut temeritatem recti conſilii ope præſtantiori corrigamus. Cum enim bonitate ſemel excidimus, eam rurſus juſtæ pœnitentiæ auxilio adipiſci conamur, divinam correctionem admittendo. Eſt vero Philoſo-

4 Κινδύνος γὰρ — εἰς τὸ μὴ παρὰ φύσιν

phiæ

Ἡ ἢ μετάνοια αὕτη Φιλοσοφίας ἀρχὴ γίνεται, καὶ τῶν ΑΝΟΗΤΩΝ ΕΡΓΩΝ ΤΕ ΚΑΙ ΛΟΓΩΝ φυγὴ καὶ τ ἀμελαμελήτου ζωῆς ἡ πρώτη παρασκευή. Ὁ γὰρ καλῶς πρὸ τῶν πεφάξεων βουλευόμενος ὑ ῥᾳδίως λύπας ἀκουσίους, οὐδὲ λανθάνῃ τὰς ἀρχὰς καὶ τὰς ὑποθέσεις διδοὺς, ὧν τὰ συμπεράσματα καὶ τὰς ἐκβάσεις οὐκ ἀσμενίζει, ἀλλ' ἀεὶ τὸ παρὸν συντίθησι, τῶν ἄλλως ἐπισυμβαινόντων τὰς τύχας ἐκλογιζόμενος. Διὸ ὅτε προσδοκίας τ λεγομένων ἀγαθῶν τὸ ὄντως ἀγαθὸν ἂν παιδὴ, ὅτε φόβῳ τῶν ἐναντίων τιὼ κακοῦ πρᾶξιν αἱρήσεται· ἐρώσῃ ἢ τῇ γνώμῃ πρὸς τὸν θείους κανόνας τ ἑαυτοῦ βίον ἀπευθύνῃ. Ἵνα ἢ γνῷς ὅτι ΔΕΙΛΟΥ ΠΡΟΣ ΑΝΔΡΟΣ ΕΣΤΙ ΠΡΑΣΣΕΙΝ ΤΕ ΚΑΙ ΛΕΓΕΙΝ ΑΝΟΗΤΑ, ὅρα Μήδειαν ‖ τ ἐν τῇ παγῳδίᾳ, τὰ καθ' αὑτιὼ ὀδυρομένην· ἥτις ἀβουλήτως τοὺς οἰκειοτάτους προδοῦσα δι' ἔρωτα ἔκτοπον ἀνδρὶ ξένῳ ἑαυτὴν ἐνεχείρισεν· ἔπειτα ὀλιγωρουμένη ὑπὸ τούτου, ἀφόρητα πάσχειν οἴεται· καὶ ἐκ τῆς οἰήσεως ταύτης ἀκούεις οἷα βοᾷ·

Διά μυ κεφαλῆς φλὸξ ἠέρια
[1] Βαίη ——,

καὶ τοιαῦτα εἰς ἔργα παράνομα· πρῶτον ΑΝΟΗΤΩΣ ἐπθυμοῦσα μὴ γενέσθαι τὰ γινόμενα, εἶτα μανικῶς κακοῖς ἰᾶσθαι τὰ [illegible] πειρωμένη [2] τιὼ τ ἀβουλίας ἀρχὴν ἐξαλεῖφειν οἴεται τέλει χείρονι, παιδοκτονίᾳ προπετεῖ ἄβουλον παιδοποιΐαν ἀρυσαμένη. Εἰ δὲ βούλει, τ Ἀγαμέμνονα θέασαι [3] τὸν Ὁμήρου, ὃς τῆς ἀμελείας τ θυμῷ διδοὺς δίκας οἰμώζων ἀναφωνεῖ

——ἀλλ' ἀλαλύκτημαι, κραδίη δέ μοι ἔξω.

Καὶ τὸ πυρῶδες τῶν ὀμμάτων, ὃ πάλαι ἐπὶ τ θυμικῆς ἀγαθέσεως ἐξήπτετο, μεταπεσόντων [4] αὐτῷ τῶν

VULGO 1 Βαίοι. 2 Addit τὴν ad ἀρυσαμένη desunt. 3 Τὸν Ὁ-
πραγ-

phiæ principium pœnitentia iſta, STULTORUMQUE SERMONUM atque OPERUM fuga, primaque ad vitam, cujus pœnitere non erit opus, inſtructio. Non enim moleſtiis obnoxius eſt quæ temere eoque invito accidunt, qui recte conſilium init, priuſquam geratur aliquid; nec rerum principia atque cauſas inſcius dat, quarum concluſionem & exitum reformidat; ſed ſemper præſentia componit, ſecum reputans eorum omnium eventus quæ aliter contingere queant. Quo fit, ut nec eorum expectatione, quæ bona nuncupantur, quod vere bonum eſt negligat, nec metu contrariorum mali quicquam admittet; ſed mente ſemper intenta ad divinas leges vitam ſuam dirigit. Ut ſcias autem MISERI ESSE HOMINIS EA DICERE ET FACERE QUÆ STULTA ſunt, Medeam in tragœdia intuere, ut vicem ſuam lugeat; quæ veſano amore correpta, cum ſuos inconſulte prodidiſſet, ſeipſam homini peregrino tradidit: poſtea vero, cum ab eo negligeretur, indignaque pati ſe exiſtimaret, ex ea perſuaſione in has voces prorumpit:

Feriat caput hoc cœleſte mihi
Fulgur ——,

pergitque deinde ad opera nefaria; primum STULTE exoptans ea infecta eſſe quæ facta ſunt, tum furenter malis mala curare tentans temeritatis principium ſe delere putat fine pejori, ſtultam filiorum procreationem inſana eorum occiſione diſſimulans. Quod ſi placet, Homericum Agamemnonem intueare, qui iræ immodicæ pœnas dans ejulat & exclamat

— turbor, mihi nec cor jam manet intus.

Ardorem deinde oculorum, qui pridem iracundia accendebatur, cum res ejus male cederent, lacry-

μήχ. 4 Αὐτῶν.

marum

πραγμάτων, τοῖς τ̃ δακρύων ὄμβροις κατέψυχε. Τοιῦτος γὰρ πᾶς ΑΝΟΗΤΟΣ βίος, τῇδε κἀκεῖσε τοῖς ἐναντίοις πάθεσι μελαπίπτων, ὁτὲ μὲν ἡδονῆς ὅτι μισητὸς, ὁτὲ λύπης ἐλεεινὸς, καὶ θαῤῥῶν ὠθούμενος, καὶ δειλιῶν ταπεινός· καὶ ὅλως ὅταν τ̃ εὐβουλίας γενναίου φρονήματος ἀμοιρῶν τῇ τύχῃ συμμεταβάλλῃ τ̃ γνώμην. Ἵνα οὖν μὴ τοιούτων δραμάτων ἀναπιμπλώμεθα, ΠΡΑΣΣΟΝΤΕΣ ΚΑΙ ΛΕΓΟΝΤΕΣ ΑΝΟΗΤΑ, τῷ ὀρθῷ λογισμῷ διὰ πάντων ἡγεμόνι[2] χρησώμεθα, τὸ Σωκρατικὸν ἐκεῖνο πληροῦντες, ὡς ἐγὼ ἑαυτοῦ οἷός τέ εἰμι πείθεσθαι τῶν ἐμῶν, πλὴν τῷ λόγῳ, ὃς ἂν μοι λογιζομένῳ ὀρθὸς φαίνηται. Ἡμῶν δέ ἐστιν, ἀλλὰ οὐχ Ἡμεῖς, πάντα ὅσα πρὸς ὑπηρεσίαν[3] τῇ λογικῇ οὐσίᾳ δέδοται, οἷον θυμὸς, ἐπιθυμία, αἴσθησις, αὐτὸ τὸ σῶμα, τὸ εἰς ὀργάνου χρείαν ταῖς δυνάμεσι ταύταις παρειλημμένον· ὧν ἑαυτοῦ χρὴ πείθεσθαι, πλὴν, ὡς φησι, τῷ ὀρθῷ λόγῳ, τουτέστι τῷ λογικῷ κατ' Φύσιν[4] διατεθέντι. Οὗτος γὰρ καὶ διαιρᾶν δύναται ΛΕΚΤΕΑ ΤΕ καὶ ΠΡΑΚΤΕΑ. Λόγῳ γὰρ ὀρθῷ πείθεσθαι, καὶ Θεῷ, ταυτόν ἐστι. Τὸ γὰρ λογικὸν γένος εὐμοιρήσαν τ̃ οἰκείας ἐλλάμψεως ταυτὰ βούλεται ἃ ὁ θεῖος ὁρίζει νόμος· καὶ γίνεται σύμψηφος Θεῷ ἡ κατ' Θεὸν διακειμένη ψυχὴ, καὶ πρὸς τὸ θεῖον καὶ τὸ λαμπρὸν ἀποβλέπουσα πράττει ἃ ἂν πράττῃ. Ἡ δὲ ἐναντίως διακειμένη πρὸς τὸ ἄθεον καὶ σκολιὸν εἰκῇ καὶ ὡς ἔτυχε[5] φέρεται, ἄτε τῆς μόνης τῶν καλῶν γνώμης, τοῦ Θεοῦ, ἀποπεσοῦσα. Τοσαῦτα μὲν καὶ τοιαῦτα τ̃ εὐβουλίας τὰ ἀγαθὰ, καὶ τ̃ ἐναντίας διαθέσεως τὰ κακά. Τὸ δὲ ΒΟΥΛΕΥΕΣΘΑΙ ΠΡΟ ΕΡΓΟΥ, πρὸς τοῖς ἄλλοις ἀγαθοῖς, καὶ τ̃ οἰήσεως ἐκκόπτει τὰς ἀφορμὰς, καὶ πρὸς ὑπομνήμης ἀνάληψιν παρακαλεῖ, καὶ

VULGO 1 Τῇ γνώμῃ. 2 Χρησόμεθα. 3 Τῷ λογικὴν οὐ-

τῇ

narum imbre reſtinxit. Talis enim omnis STULTUS, qui contrariis[4] paſſionibus agitatus huc illuc volvitur; in proſperis quidem & jucundis rebus diosus eſt, in adverſis vero miſerabilis; audens autem temerarius, metuens vero dejectus: omnino denique conſilii boni & generoſi animi ſubſidio deſtitutus mutat mentem cum fortuna. Ne ergo hujuſce generis dramatis repleamur, dum ea DICIMUS ET FACIMUS QUÆ STULTA SUNT, recta ratione in omnibus duce utamur, & Socratis illud perfecte imitemur, qui ſe dicebat nulli ſuorum poſſe *obtemperare, niſi rationi, quæ ſibi repugnanti recta monere viſa eſſet.* Sunt vero Noſtra, non autem Nos, omnia illa quæ ad ſubſervientium eſſentiæ rationali data ſunt, v. g. ira, cupiditas, ſenſus, corpus ipſum, quod inſtrumenti vice a facultatibus iſtis in uſum aſſumitur: quorum nulli credendum, ut ait, niſi rectæ rationi, id eſt, parti illi rationi prædictæ, quæ ſecundum naturam ſe habeat. Poteſt enim & illa perſpicere, quæ dicere & facere conveniat. Eſt vero idem rationi parere, atque Deo. Natura enim rationalis, cum propriam lucem abunde participat, eadem vult quæ divina lex ſtatuit; nec diſcrepat a Dei ſententia animus, qui ſecundum Deum ſe habet, ſed divinitati atque ſplendori intentus ea facit, quæcunque Deus faciat. At qui contra ſe habet, Deum non agnoſcit, & in tenebras temere fortuitoque fertur, mente atque Deo, ſola nempe bonorum regula, excideus & deſtitutus. Tam multa adeo & varia ſunt conſilii recti commoda & temeritatis mala. Sed hoc etiam ad alia accedit bona, quod CONSILIUM OPERA PRÆCEDENS, amputatis incertarum opinionum cauſis, ad ſcientiam acquirendam nos provocat & ſua-

4 Διαπτύπ. 5 Φερομένη. 6 Deeſt tota hæc ἀδιοχή.

τὸν ἥδιστον ἡμῖν παρέξειν βίον, ἐφ' ᾧ καὶ τὸ ἄριστον ἀναλῆψεται ἢ ταῦτα διὰ τῶν ἑξῆς.

30 ΠΡΗΣΣΕ ΔΕ ΜΗΔΕΝ ΤΩΝ ΜΗ ΠΙΣΤΑΣΑΙ, ΑΛΛΑ ΔΙΔΑΣΚΕΙ 31 ΟΣΣΑ ΧΡΕΩΝ, ΚΑΙ ΤΕΡΠΝΟΤΑΤΟΝ ΒΙΟΝ ΩΔΕ ΔΙΑΞΕΙΣ.

Τὸ μὲν μὴ ἐπιχειρεῖν οἷς οὐκ ἴσμεν, ἀναμαρτήτους ἡμᾶς διαφυλάττει μόνον· τὸ δὲ διδάσκειν τὰ πρὸς τὴν χρείαν ζωῆς συντείνοντα, πρὸς τῷ ἀναμαρτήτῳ, καὶ τὴν κατόρθωσιν ἐν ταῖς πράξεσιν ἡμῖν παρέχει. Ἡ μὲν γὰρ σύνεσις τῆς ἀγνοίας καὶ ἐκ τῆς οἰήσεως ἐγειρομένην προπέτειαν ἐκκόπτει· ἡ δὲ τῆς ἐπιστήμης κτῆσις τὴν ἐνεργειῶν ἀπαρεμπόδιστον δίδωσιν. Ἀμφότερα δὲ καλά, καὶ τὸ εἰδέναι ὅπι οὐκ ἴσμεν, καὶ τὸ γνῶναι ἃ οὐκ ἴσμεν· οἷς ἕπεται ΒΙΟΣ ὁ ἄριστος ἅμα καὶ ΗΔΙΣΤΟΣ. Οὗτος δέ ἐστιν οἰήσεως μὲν καθαρεύων, ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ δὲ πλήρης· ἐπὶ μηδενὶ μὲν ἐπαιρόμενος ὧν οὐκ οἶδε, μανθάνειν δὲ ἐθέλων ὅσα ἄξια μαθήσεως. Ἄξια δὲ ἐκεῖνα μόνα, ὅσα πρὸς τὴν θείαν ὁμοίωσιν ἡμᾶς[2] ἀνάγει· ὅσα ποιεῖ βουλεύεσθαι πρὸ ἔργου, ὅπως μὴ μωρὰ πέληται· ὅσα οὐκ ἐᾷ παραγίνεσθαι ὑπ' ἀγνοίας οὔτε λόγῳ, οὔτε ἔργῳ· ὅσα διακρίνειν ἱκανοὺς ποιεῖ τῶν προσπιπτόντων λόγων τὸ διάφορον· ὅσα τὰς δαιμονίας τύχας πράως φέρειν καὶ ἰσοθαι πείθει, καὶ τὸν θανάτου καὶ πενίας[3] ἀφοβίαν διδάσκει, καὶ δικαιοσύνης ἄσκησιν, καὶ γαμετῆς, καὶ τῶν περὶ τὴν γαμετὴν, τὴν ἐγκράτειαν· ὅσα τοὺς τῆς φιλίας νόμους εἰσηγεῖται, καὶ τὴν γονέων τιμήν· ὅσα τῶν κρειττόνων γενῶν τὸ σέβας ὑποδείκνυσι. Ταῦτα καὶ τὰ τοιαῦτά ἐστιν, ἃ ΔΙΔΑΣΚΕΣΘΑΙ χρὴ καὶ φησιν ὁ παρὼν λόγος, οἷς

VULGO 1 Οἷοις. 2 Ἄγει. 3 Deest.

ἕπεται

det; unde jucundiſſima nobis vitæ ratio conciliatur, quandoquidem & optima: quæ ſequentibus demonſtrantur.

30 NIHIL FACIAS EORUM QUÆ NESCIS, SED DISCITO 31 QUÆCUNQUE OFFICIUM POSTULAT; ATQUE ITA VITAM TRANSIGES JUCUNDISSIMAM.

Nihil aggredi quod non ſciamus, nos tantum peccatorum immunes conſervat; at ea diſcere quæ ad vitam optimam conferunt, præterquam quod inculpatos ſervat, efficit etiam ut a nobis gerantur quæ recta & præclara ſunt. Præcidit enim ignorantiæ conſcientia temeritatem, quæ opinioni ortum debet; affert autem actionum libertatem ſcientia. Eſt vero utrumque in bonis habendum, ſi nos neſcire non ignoremus, & noſcamus quæ ignoremus; ex quibus VITA ſequitur optima ſimul atque JUCUNDISSIMA. Fuerit autem ejuſmodi ea, quæ, opinione liberata, ſcientia referta ſit; nec iis effertur quæ ignorat, ſed ea lubens diſcit quæ ſcitu digna ſunt. Sunt vero id genus ea tantum, quæ Deo ſimiles nos reddunt: quæ priuſquam res gerantur conſulere faciunt, ne ſtulta committantur: quæ nos à nullo, neque verbis, neque factis, perverti ſinunt: quæ reddunt idoneos ad incidentium ſermonum diſcrimen faciendum: quæ calamitates divinitus miſſas patienter ferre iiſque remedium afferre perſuadent; quæ mortem & paupertatem non reformidare & juſtitiam colere docent; quæ ventrem ipſum, & ea quæ ad ventrem attinent, continere ſuadent: quæ leges amicitiæ & debitum parentibus honorem tradunt: quæ denique ſuperiorum generum cultum demonſtrant. Iſta ſunt, inquam, ejuſmodique alia, quæ DISCENDA eſſe hicce verſus innuit, & quæ ſequi-

ἔπειμι ΒΙΟΣ Ο ΤΕΡΠΝΟΤΑΤΟΣ. Ὁ γὰρ ἀρε-
τῇ διαπρέπων καὶ ἡδονὰς ἀμεταμελήτους καρπούμε-
νος τὸ δ' ἀρετῆς μόνιμον. Πέφυκε γὰρ πᾶσα
ἡδονὴ ἐνεργείας ἡσυχοσῶν εἶναι παρακολούθημα. Οὐ γὰρ
αὐτὴ καθ' ἑαυτὴν τὴν ὑπόστασιν ἔχει, ἀλλ' ἐπακολουθεῖ
τάδε ποιοῦσιν ἡμῖν, ἢ τάδε. Διὸ ταῖς μὲν φαυλοτέραις
τῶν ἐνεργειῶν αἱ χείρους τῶν ἡδονῶν ἕπονται, ταῖς δὲ ἀ-
μείνοσιν αἱ ἡδοναὶ συνεισέρχονται αὐθαδῶς· ὥστε μὴ μόνον
τοῦ καλοῦ φεύγειν τὸ σπουδαῖον οἱ φαῦλοι, ἀλλὰ καὶ
αὐτῇ τῇ ἡδονῇ νικᾶν, δι' ἣν μόνην δοκεῖ εἰς κακίαν ὁ
φαῦλος ὑπάγεσθαι. Καὶ γὰρ ὅσῳ ἡ μάθεσις τῆς διαθέ-
σεως ἀμείνων, τοσούτῳ καὶ ἡ ἡδονὴ τῆς ἡδονῆς αἱρετώτερα.
Ἐπεὶ οὖν ὁ καθ' ἀρετὴν ΒΙΟΣ, τῆς θείας ὁμοιώσεως ἀπ-
εχόμενος, τοῦ ὄντι θεῖός ἐστιν, ὁ δὲ ἐν κακίᾳ, φαυλό-
τητος καὶ ἀθεότητος· δῆλον, ὡς ἡ μὲν τοῦ σπουδαίου ἡδονὴ τὴν
θείαν εὐφροσύνην μιμεῖται Νοῦ καὶ Θεοῦ συνεπομένη, ἡ
δὲ τοῦ φαύλου ἡδονὴ λεγομένη (δεδόσθω γὰρ κοινὸν τὸ
ὄνομα) τοῖς τῆς θηριώδους καὶ ἐμπλήκτου ὁμοιοῦται κί-
νησιν. Ἡδοναὶ γὰρ καὶ λύπαι μεθιστᾶσιν· ὧν ὁ μὲν χρώ-
μενος, ὅθεν τε δεῖ, καὶ ὁπότε, καὶ ὁπόσον, εὐδαιμονεῖ· ὁ
δὲ τὰ μέτρα τούτων ἀγνοήσας, ἄθλιος. Οὕτως ἂν ὁ
μὲν οἰήσεως καθαρεύων βίου ἀναμάρτητός ἐστι μόνον·
ὁ δὲ καὶ ἐπιστήμης πληρωθείς, κατορθώμενος καὶ τέλεος
ὁ δ' αὐτὸς ΗΔΙΣΤΟΣ ΤΕ ΑΜΑ καὶ ἄριστος. Οὐκ-
οὖν ἃ μὲν ΜΗ ΙΣΜΕΝ ΟΥΔΕ ΠΟΤΕ [2]ΠΡΑ-
ΞΟΜΕΝ· ἃ δὲ ἴσμεν, ὅτε δεῖ. Ἡ μὲν γὰρ ἄγνοια
τοῦ κακίαν εἰσπηδᾶται, ἡ δὲ γνῶσις τὴν εὐκαιρίαν ζη-
τεῖ. Πολλὰ γὰρ ὄντα σπουδαῖα τῇ μεταθέσει καιρὸν
γίνεται φαῦλα. Ἐν ταύτῃ οὖν ἀκούσαμεν παραγ-
γέλματος, ὃν μὲν τὸ ἐπιχῆς τῶν πράξεων τὸ ἀναμάρ-
τητον ἡμῖν εἰσηγουμένου, ἐκ δὲ τῆς σοφοπῆς τοῦ μα-

1 Vulgo 1 Ἡδοναῖς συνεισέρχονται. 2 Πράξωμεν.

θάνειν

tur VITA JUCUNDISSIMA. Voluptates enim, quarum eum nunquam pœnitebit, qui virtute præditus est percipit, quæ virtutis stabilitatem imitantur. Ita enim natura comparatum est, ut omnis voluptas actionis cujuslibet consequens sit. Non enim illa per se subsistit, sed nos alia atque alia gerentes comitatur & sequitur. Unde fit, ut deteriores actiones illæ etiam subsequantur voluptates quæ malæ sunt, præstantiores autem quæ bonæ; nec eo tantum quod honestum est hominem nequam superat qui bonus est, sed ipsa etiam voluptate vincit, ob quam solam ad vitia abduci videtur improbus. Quanto enim dispositionem dispositione præstantiorem esse contingit, tanto & voluptas voluptate magis appetenda est. Quoniam igitur quæ secundum virtutem instituitur VITA, ad divinam similitudinem accedens, revera divina est, quæ autem in vitia immergitur, belluina atque à Deo aliena; nemini sane dubium esse potest, hominis virtute præditi voluptatem quæ Mentem Deumque ipsum sequatur, divina gaudia imitari; improbi autem voluptatem (detur enim commune nomen) appetitus belluinos & vecordes referre. Sunt enim voluptates atque dolores in medio posita; quas qui haurit, unde, & quando, & quantum licet, non potest non felix esse; miser autem, qui istorum modum non tenet. Sic ergo a peccato immunis tantum est vita, quæ se opinione purgavit; recta autem & perfecta, quæ SCIENTIAM adepta est; eademque JUCUNDISSIMA simul & optima. Nunquam igitur QUÆ NESCIMUS FACIEMUS; sed geremus, cum oportet, quæ novimus. Inducit enim pravitatem inscitia, peritia vero tempus quærit opportunum. Multa enim bona sunt, quæ temporum transpositione mala fiunt. Ordine igitur præcepto auscultemus, eo ipso quidem quod actiones nos jubet inhibere, peccandi licentiam tollenti, eo autem quod

θάνειν ἢ πάντα, ἀλλ' ὅσα δεῖ, πρὸς τὰς χρείας πρᾶξεις [1] ἡμᾶς ἐπάγοντος. Οὐ γὰρ ἐν τῷ μὴ ἁμαρτάνειν ἐστὶ τὸ κατορθοῦν, ἀλλ' ἐν τῷ τὰ δέοντα εἰδέναι· καὶ τὸ μὲν ἡ κάθαρσις τοῦ οἰήσεως, τὸ δὲ ἡ τῆς ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ παρουσία, ἐργάζεται. [2] Ἐν δὲ τῷ μὴ ἁμαρτάνειν, καὶ ἐν τῷ κατορθοῦν, ὅρα τί συμβήσεταί σοι· ΤΕΡΠΝΟΤΑΤΟΝ ΒΙΟΝ ΩΔΕ ΔΙΑΞΕΙΣ. [3] Τίς δὲ οὗτος; Ἡ μὴ μόνον ὁ ἀπὸ τῆς ἀρετῆς τὸ ἡδὺ κεκτημένος, ᾧ συνδεδράμηκεν ἅμα τὸ ἀγαθὸν, καὶ τὸ ἡδύ. Εἰ οὖν ποθοῦμεν τὸ καλὸν, ποθοῦμεν δὲ καὶ τὸ ἡδὺ συνελθόντα τί ἂν εἴη; τοῦτο, ὅ φησιν, Ο ΒΙΟΣ ΤΕΡΠΝΟΤΑΤΟΣ. Ὁ γὰρ τὸ ἡδὺ μετὰ τοῦ αἰσχροῦ ἑλόμενος, εἰ καὶ πρὸς ὀλίγον δελεασθείη τῷ ἥδονῃ, ἀλλὰ γοῦν τὸ αἰσχρὸν εἰς μεταμέλειαν ἐπώδυνον ἔρχεται. Ὁ δὲ τὸ καλὸν μετὰ πόνου πορισάμενος, κἂν παραυτίκα τῷ ἀήθει βαρύνηται, ἀλλ' ἡ τοῦ καλοῦ σύζευξις [4] ἐπελαφρύνει τὸν πόνον, καὶ τέλος πρὸς τῇ ἀρετῇ καὶ ἡδονὴν καθαρὰν καρπῶται. Εἰ μὲν γὰρ περίποιτό τι μετ' ἡδονῆς αἰσχρὸν, ἡ μὲν ἡδονὴ παρῆλθε, τὸ δὲ κακὸν μένει. [5] Εἰ δὲ περίποιτό τι μετὰ πόνου καλὸν, ὁ μὲν πόνος παρῆλθε, τὸ δὲ καλὸν μένει. Ἐξ ὧν λυπηρότατον ἀνάγκη εἶναι τὸν κάκιστον ΒΙΟΝ· ΤΕΡΠΝΟΤΑΤΟΝ δὲ, τὸν ἄριστον. Καὶ ταῦτα μὲν περὶ τούτων. Ἐπεὶ δὲ καὶ ἡ τοῦ σώματος παιδαγωγία πρὸς τὴν τῆς ψυχῆς τελείωσιν τιὼ ἀναφορὰν ἔχει, ὅρα ἑξῆς τί ἐπάγῃ.

32 ΟΥΔ' ΥΓΙΕΙΗΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙ ΣΩΜ' ΑΜΕΛΕΙΑΝ ΕΧΕΙΝ ΧΡΗ· 33 ΑΛΛΑ ΠΟΤΟΥ ΤΕ ΜΕΤΡΟΝ, ΚΑΙ ΣΙΤΟΥ, ΓΥΜΝΑΣΙΩΝ ΤΕ 34 ΠΟΙΕΙΣΘΑΙ· ΜΕΤΡΟΝ ΔΕ ΛΕΓΩ ΤΟΔ' Ο ΜΗ Σ' ΑΝΙΗΣΕΙ.

Vulgo 1 Ἡμᾶς καὶ ὑπανάγοντος. 2 Εἰ δὲ τό. 3 Τίς δὲ Τὸ

non omnia discere adhortatur, sed quæcunque oportet, ad optima agenda nos inducenti. Non enim in abstinendo a peccatis bene agere positum est, sed in cognoscendo quæ deceant; & illud quidem efficit stultæ opinionis purgatio, istud autem SCIENTIA. Ex vitando autem peccato, & recte agendo, vide jam quid tibi accidet! ITA VITAM TRANSIGES JUCUNDISSIMAM. Quænam vero ista? Nonne ea sola quæ ex virtute voluptatem adepta est, in qua simul concurrit cum voluptate bonitas. Si igitur boni, si jucundi, cupiditate afficimur; quidnam illa fuerint cum simul coiverint? VITA, uti inquit, JUCUNDISSIMA. Qui enim voluptatem cum turpitudine eligit, quamvis exiguo temporis spatio voluptate inescetur, turpitudine tamen in gravem pœnitentiam agitur. Qui vero bonitatem cum labore potiorem ducit, etsi primum insueta acerbitate gravetur, boni tamen conjunctio leviorem facit laborem, puramque tandem cum virtute voluptatem percipit. Si enim cum voluptate quid inhonestum fiat, transit quidem voluptas, manet autem turpitudo. Si autem cum labore & molestia aliquid honestum fiat, transit quidem molestia, virtus autem manet. Unde necessario VITA est acerbissima, quæ nequissima; JUCUNDISSIMA autem, quæ optima. Atque hæc quidem de istis. Quoniam autem & corporis cura ad animi perfectionem refertur, vide deinceps quid adjungat.

32 NEQUE CURA VALETUDINIS EST NEGLIGENDA; 33 SED MODUS IN POTU, CIBO, ET EXERCITIIS ADHIBENDUS: 34 MODUM AUTEM VOCO ID, QUOD TIBI DOLOREM NON PARIET.

ἀπὸ; ὁ ἀπὸ τ—. 4 Ἐλαφρύνει. 5 Desunt ab Εἰ δὲ ad μένει.

Τὸ θνητὸν ΣΩΜΑ, πρὸς τ' ἐπὶ γῆς ἀγωγὴν ὄργανον ἡμῖν δοθὲν, οὔτε παίνειν προσήκῃ ταῖς ἀμέτροις σωμασκίαις, οὔτε καλατρύχειν ἀνδείας ὑπερβολαῖς. Ἐμπόδιον γὰρ ἑπίσης ἑκάτερον, καὶ ἀναμελικὸν τ' χρείας αὐτῷ προσγένοντο. Διὸ μετρίως θεραπεύειν αὐτὸ, καὶ μὴ πρὸς ὑγείαν ἐξυβρίζον, ἢ ὑπὸ νοσημάτων ἀνοχλούμενον, ὁ Λόγος παραινεῖ· ὅπως ἂν ἐν τῷ χειρὶ Φύσιν σωζόμενον [1]ἀπεραπδίστως τῇ ἡγεμένῃ ψυχῇ τὰς ἐνεργείας αὐτῷ παρέχῃ, ταύτῃ δυνάμενον ἄγεσθαι, ἢ ἂν ἐκείνη ἄγῃ. Τὸ γὰρ χρώμενον ἡ ψυχὴ, τὸ δὲ ᾧ χρῆται, τὸ σῶμα, ᾧ ΤΗΝ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑΝ ΕΧΕΙΝ ΔΕΙ τ' τεχνίτῃ. Οὐ γὰρ χρῆσθαι δεῖ μόνον ἐθέλειν αὐτῷ, [2]ἀλλὰ καὶ ὅπως εὖ ἕξειν ἡμῖν ὑπηρετῆται τ' ἐνδεχομένῳ ποιεῖσθαι φρόνιμον. Ἐπεὶ δὲ ἡ Φύσις αὐτῷ ἐν γενέσει καὶ φθορᾷ συνεχεῖ καθέστηκε, καὶ πλήρωσις καὶ κένωσις αὐτὸ πιθηνοῦσι, νῦν μὲ τροφῆς τὸ ἐπιῤῥέον ἀναπληρώσης, νῦν δὲ γυμνασίων τὸ πλεονάζον ὑπεξαιρούντων· ΜΕΤΡΟΝ δ' ὁπιφῆσαι δεῖ τῇ τῶν εἰσαγωγίμων πληρώσει, καὶ τῇ τ' διαφορούντων κενώσει. Τὸ δὲ ΜΕΤΡΟΝ ἐστὶν ὁ λόγος ὁ συναρμόζων τ' τῦ σώματος ἕξιν ταῖς διανοητικαῖς ἐνεργείαις τ' ψυχῆς, καὶ διὰ τῦτο τ' τῷ Φιλοσόφῳ πρεπόσης ΥΓΙΕΙΑΣ ὀπιμελούμενος. Οὗτος δὴν ΓΥΜΝΑΣΙΑ καὶ τροφὰς ἐκλέξεται, ἃ μὴ παίνει πρὸς ὑπερβολὴν τὸ ΣΩΜΑ, μηδ' ὑπὲρ ΜΕΤΡΟΝ αὐτὸ τ' νοερῶν κινήσεων ἀπεργάζεται. Οὐ γὰρ ΣΩΜΑΤΟΣ ἁπλῶς ΕΠΙΜΕΛΕΙΤΑΙ, ἀλλὰ ΣΩΜΑΤΟΣ διανοίᾳ ὑπηρετουμένου. Ὅθεν τ' ἀθλητικὴν ἀγωγὴν παραιτήσεται, ὡς ἄνθρ ψυχῆς ΣΩΜΑ θεραπεύουσαν· καὶ πᾶσαν τ' λεγομένην σωμασκίαν φεύξεται, ὡς ἐπανισαμένην τῷ νοερῷ φωτὶ τ' ψυχῆς. Ὅσοι γ' τῇ θείᾳ τὰ μαθήματα

VULGO 1 Ἀπεραπδίστως. 2 Ἀλλ' ὅπως.

θεω-

Mortale CORPUS, quod nobis inſtrumenti loco ad vitam in terris agendam datum eſt, nec decet immodica curatione ſaginare, nec emaciare nimia neceſſariorum ſubtractione. Officit enim ex æquo utrumque, & uſum ipſius adimit. Quo fit, ut mediocriter ipſum curare, neque negligere cum petulanter laſcivit, aut morbis torquetur, Verſus adhortetur: ut, cum ſecundum naturam conſervetur, operam ſuam libere navet animo principatum gerenti, atque illuc duci queat, quo animus voluerit. Eſt enim animus qui utitur, corpus autem, cujus præbetur uſus, & quod artifici CURÆ eſſe debet. Neque enim eo tantum velle uti decet, ſed juſtam etiam adhibere curam ut recte ſe habens nobis inſerviat. Quoniam autem natura ipſius in continua generatione & corruptione conſiſtit, ipſumque nutricantur repletio & evacuatio, partim quidem alimento ſupplente quod effluxit, partim vero exercitatione quod abundat ſubtrahente; MODUS eorum, quæ cum ingeſta egeſtaque ſunt implent atque evacuant, ſtatuendus eſt. Fuerit vero MODUS iſte ratio illa, quæ corporis habitum animi facultatibus accommodat, ideoque VALETUDINIS curam gerit, quæ philoſophum deceat. Eliget igitur iſte & EXERCITIA & alimenta, quæ nec immodice ſaginent CORPUS, nec animi motibus inhabile id reddant. Non enim CORPORIS CURAM GERIT ſimpliciter, ſed CORPORIS intellectui inſervientis. Quo fit, ut athleticam victus rationem aſpernetur, quippe quæ CORPUS curat, neglecto animo; omnemque fugiat corporis curationem, quæ συμφοσία dicitur, quippe quæ intelligenti animæ luci obſtat & contraria eſt. Quicunque vero ad ſcien-

θεωρία, καὶ τῇ περὶ τὰς καλὰς πράξεις αὐτυργία, ὑπηρετεῖ δύνα[1] ἡ τοῦ ΣΩΜΑΤΟΣ εὐεξία, ταύτην ποιήσῃ ἑαυτῷ ὁ τὸν τοῦ φρονεῖν βίον ἑλόμενος. Πρὸς τοῦτον γὰρ εἴρηται, ΜΕΤΡΟΝ ΔΕ ΛΕΓΩ ΤΟΔ' Ο ΜΗ Σ' ΑΝΙΗΣΕΙ. ΣΕ, φησὶ, τὸν ὄντα λογικὴν ψυχὴν, μὴ βλαπέτω τὸ ΜΕΤΡΟΝ τῆς ΣΩΜΑΤΟΣ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑΣ· ΣΕ, τὸν προτέρων παραγγελμάτων φύλακα, τοιαῦτα ΣΙΤΙΑ, καὶ ΠΟΤΑ, ΚΑΙ ΓΥΜΝΑΣΙΑ, ἐκλέγεσθαι χρὴ, ἃ τὸ ΣΩΜΑ πειθήνιον ποιεῖ τοῖς τῶν ἀρετῶν χρῆσιν ἀπεργάζεσθαι, ἃ μὴ ἐκφέρει τὸ ἄλογον ποὸς ἀφηνίασιν τοῦ ἡγεμονεύοντος λόγου. Μετὰ πλείστης δὲ προσοχῆς ποιεῖσθαί[3] σε δεῖ τὴν παραμέτρησιν τῆς ΕΠΙΜΕΛΕΙΑΣ ΤΟΥ ΣΩΜΑΤΟΣ, ὡς καὶ τοῦτο παρακώλυμα πολλῶν κινημάτων τὴν αἰτίαν[4] ἐκφέροντα. Βλέπει γὰρ ὁ τὴν καλλίαν[5] μετέχων ἵππος, οὐχ ἁπλῶς, ἀλλ' ὅτι μὴ καλῶς εἴη τεθραμμένος[6] ὑπὸ τοῦ ἡνιόχου. Ἐν δὲ τῷ ΜΕΤΡΩ, τῷ περὶ τὸ ΣΩΜΑ, τὸ ΠΟΤΟΝ τοῦ ΣΙΤΙΟΥ προέταξεν, ὅτι μᾶλλόν ἐστι δυσφύλακτον, καὶ εὐόλισθον εἰς κατάποσιν, καὶ παρακινητικὸν τοῦ ΣΩΜΑΤΟΣ εὐεξίας. Λάθοι γὰρ ἄν τις πολλαπλάσια τοῦ ΜΕΤΡΟΥ πιὼν, ἢ φαγών. Τὰ δὲ ΓΥΜΝΑΣΙΑ τείτα τέτακε, ὡς ἐπανορθώματα τὴν ἀπὸ τοῦ τροφῆς πλήρωσιν, καὶ πάλιν πρὸς τὸ ΥΓΙΕΙΝΩΣ τρέφεσθαι παρασκευάζοντα. Κύκλῳ γὰρ οἷον ἀνταποδίδοται ταῦτα ἀλλήλοις, ΤΡΟΦΗ, καὶ ΓΥΜΝΑΣΙΟΝ· καὶ ΓΥΜΝΑΣΙΟΝ, καὶ ΤΡΟΦΗ. Χορηγία γὰρ τῷ μὲν δύνασθαι γυμνάζεσθαι τὸ εὖ τεθράφθαι, τῷ δὲ εὐεκλικῶς τρέφεσθαι, τὸ γεγυμνάσθαι συμμέτρως. ΜΕΤΡΟΝ δὲ τούτων ἄλλο ἄλλῳ, πρὸς τὸ οἰκεῖον ἐπιτήδευμα τῆς τοῦ ΣΩΜΑΤΟΣ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑΣ

VULGO 1 Καλὰς πάξεις. 2 Τῇ τοῦ ΣΩΜΑΤΟΣ εὐεξία.

ἑκάτῳ

tias & præclara opera bonus inſervire poteſt CORPORIS habitus, eum ille adipiſci conabitur qui prudenter vitam agere inſtituit. Ad eum enim hæc referuntur, MODUM ID DICO, QUOD TIBI DOLOREM NON PARIET. TE, inquit, qui animus rationalis es, damno non afficiat CURANDI CORPORIS MODUS: TE, qui priora obſervas præcepta, CIBOS ejuſmodi, ET POTUS, ATQUE EXERCITIA deligere oportet, quæ CORPUS ad exequendas virtutes obediens efficiunt, quæque id quod eſt rationis expers ad reſpuendas moderantis animi habenas non impellunt. Eſt vero magna attentione CURANDI CORPORIS expendenda tibi ratio, quippe qui irregularium ejus motuum crimen ſuſtinebis. *Ingraveſcit enim vitii particeps equus*, non ſimpliciter, *ſed cum ab aurigis male educatus fuerit.* In MODI autem ratione circa CORPUS adhibenda CIBO POTUM ideo præpoſuit, quod difficilius eum caveamus, & facile deglutiatur, & quod bonum corporis habitnm perturbet. Multo enim citius quis incaute plus juſto bibat, quam comedat. Addidit autem tertio loco EXERCITIA, ea quippe repletionem quæ fit ab alimentis corrigunt, & rurſus ad ſalubrem nutritionem præparant. Circulo enim veluti quodam in ſeſe mutuo redeunt NUTRITIO & EXERCITATIO; itemque EXERCITATIO, & NUTRITIO. Vires enim ad exercitationem nutritio idonea ſuggerit, ad nutritionem autem, quæ firmum corporis habitum efficit, exercitatio temperata. Sed eſt iſtorum MODUS alius alii, prout cujuſque CURANDI CORPORIS ratio ſpectat ad propri-

3 Deeſt. 4 Ὑφίξυσιν. 5 Deeſt. 6 Deeſt.

um

ἑκάστῳ τεινόσης. Πᾶς γὼ τὸ ἑαυτῦ σθαιρέσεως ὄργανον αὐτὸ ποιεῖαζ σπυδάζει· ὁ μὲ παλαιστρικὸς τῶν σθὶ πάλην κινημάτων· ὁ δὲ γεωργικὸς τ σθὶ γεωργίαν πόνων· ϗ ἄλλ@ σθὸς ἄλλο ἕλκει ϗ μεθαρμόζεταζ τ τῦ ΣΩΜΑΤΟΣ ὑπυργίαν. Τί οὖν ὁ φιλόσοφος; Πρὸς τί βλέπων ἐθελήσζ τὸ ΣΩΜΑ παιδαγωγεῖν; ϗ τίνος ὄργανον αὐτὸ σπυδάσζ ποήσαζ, ἢ, δῆλον ὅτι, Φιλοσοφίας, ϗ τ ταύτης ἔργων; Ὡς ἂν οἷόν τε Φρονήσεως ὄργανον γενέσθαι τὸ σῶμα, ὅπως αὐτὸ διὰ πάντων θρέψει τε ϗ παιδεύσζ, ψυχῆς μ προηγυμένως ΕΠΙΜΕΛΟΥΜΕΝΟΣ, διὰ ταύτην δὲ ϗ τῦ ΣΩΜΑΤΟΣ. Οὔτε γὼ προιμήσζ αὐτὸ τ ζωμένης, ὅτε παντελῶς ἀμελήσζ αὐτῦ πάλιν ζᾷ τ ζωμένην· ἀλλ' ὡ ταίξει τῇ πρεπύσῃ ὡς ὀργάνῳ ποήσε) τὴν ΕΠΙΜΕΛΕΙΑΝ, πρὸς τ τῦ χρωμένῳ ζρετλῳ ϗ τὴν τῦ ΣΩΜΑΤΟΣ ΥΓΙΕΙΑΝ ἀναφέρων. Διὸ ϑ παντᾳχόθεν αὐτὸ θρέψει, ἀλλ' ἀφ' ὧν δεῖ μόνων. Ἔσι γὰρ ἃ μὴ δεῖ προσφέρεαζ, ὡς βαρύνοντα τὸ ΣΩΜΑ, ϗ καθέλκοντα τὸ συμφυὲς πνεῦμα τῆς ψυχῆς σθὸς ὑλικωτέρας ἐμπαθείας· σθὶ ὧν ὕστερον ὁ λόγ@ φησὶν

Ἀλλ' εἴργε βρωτῶν, ὧν εἴπομεν, ἔν τε καθαρμοῖς,
Ἔν τε λύσῃ ψυχῆς κρίνων. ———

Τὰ τοιαῦτα οὖν παντελῶς παραιτήσεται· ὧν δὲ ἐξὸν προσφέρεσθαι τὴν ποσότητα, ϗ τὸν χαρακτῆρα, ΜΕΤΡΗΣΕΙ, ϗ, ὡς φησιν Ἱπποκράτης, ὥρην, ϗ χώρην, ϗ ἡλικίην σθιεργάσε), ϗ πάντα ὅσα γ τοιῦτα τύπῳ· οὐκ ἀνεξετάστως ὑπτρέπων ἐμπίπλασθαι ὧν ἐξὸν μεταλαμβάνειν, ὑδ' ἀκρίτως νέον ϗ πρεσβύτην ὁμοίως διαιτᾶζ, ἢ ὑγιεινὸν ϗ νοσῶδη, ἢ ζρχόμενον Φιλοσοφίας ϗ εἰς ἄκρον αὐτῆς ἥκοντα. Ταῦ-

VULGO 1 Οἱ οὖν οἷονπ.

τα δὲ

um inſtitutum. Dant enim operam omnes, ut proprio ſuo inſtituto & propoſito corpus inſerviat; palæſtricus quidem ad luctæ motus; agricola vero ad labores agriculturæ ſuſtinendos; & alius denique ad aliud CORPORIS obſequium trahit & fingit. Quidnam igitur vult philoſophus? Ad quid ille ſpectare & CORPUS dirigere volet? & cujus inſtrumentum corpus reddere conabitur, niſi philoſophiæ, atque ipſius operum? Quatenus igitur prudentiæ inſtrumentum CORPUS poteſt evadere, ſic ipſum modis omnibus nutriet ac educabit, animum imprimis curans, CORPUS autem ejus gratia. Neque enim illud ei prætulerit qui utitur, neque rurſum omnino ejus curam negliget propter utentem; ſed ejus, tanquam organi, ſuo loco CURAM geret, ad ipſius virtutem qui utitur CORPORIS etiam valetudinem referens. Itaque non quibuſlibet rebus ipſum paſcet, ſed quibus ſolis decet. Sunt enim nonnulla quæ comedenda non ſunt, quippe quæ CORPUS prægravant, & ſpiritum animo cognatum ad materiales affectiones deorſum trahunt; de quibus poſtea verſus dicit

Abſtineas vero cibis iis quos diximus, cum in purgationibus,
Tum in ſolutione animi dijudicans. ——

Talia igitur penitus rejiciet: eorum autem, quibus veſci licet, quantitatem & tempus, METIETUR; &, ut Hippocrates inquit, curioſe perpendet *anni tempeſtatem*, *regionem*, *ætatem*, cæteraque omnia iſtiuſmodi: neque, ſine diſcrimine & delectu, corpus iis impleri ſinet quibus veſci fas eſt; nec eandem juveni atque ſeni victus rationem temere indulgebit, aut ſano atque ægroto, aut tyroni in philoſophia atque in eadem maxime provecto. Hæc

vero

τα δὲ πάντα συνείληφε τὸ Πυθαγορικὸν ΜΕΤΡΟΝ, τῇ προθήκῃ [1] τῦ ΜΗ Σ' ΑΝΙΗΣΕΙ. Πάντα γὰρ εἰς τ̀ φιλόσοφον εὐζωΐαν συντείνοντα περὶ τ̀ τ̃ ΣΩΜΑΤΟΣ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑΝ ἐπέτρεψε τῷ βραχεῖ τύτῳ ῥήματι· κ̀ τοῖς προειρημένοις περὶ ΥΓΙΕΙΑΣ ψυχῆς ἐπήγαγεν, ΟΥΔ' ΥΓΙΕΙΗΣ ΤΗΣ [2] ΠΕΡΙ ΣΩΜ' ΑΜΕΛΕΙΑΝ ΕΧΕΙΝ ΧΡΗ· ὡς ἐκεῖ μὲ τ̀ τ̃ χρωμένυ χρετὼ παραδίδοσ, σὺ δὲ τ̀ τῦ ὀργάνυ σωτηρίαν. Σύναψον δὴ ταῦτα ἐκείνοις, κ̀ εὑρήσεις, ὅτις εἰ ὧ παραγγέλλε, τοῦτο δεῖν ποιεῖσ τὸ ΜΕΤΡΟΝ τ̀ περὶ τὸ ΣΩΜΑ τάξεως, Ο ΜΗ Σ' ΑΝΙΗΣΕΙ, ὁ μὴ ἐμποδιεῖ φιλόσοφον πρόθεσιν, ἐπωφελήσ ἢ τῇ συνεργίᾳ τ̀ περὶ χρετὼ ὁδεύσαν ψυχήν. ΠΟΤΟΥ δὲ κ̀ ΣΙΤΟΥ ΜΕΤΡΟΝ εἶπε, τὰς ὑπερβολὰς κ̀ [3] τὰς ἐλλείψεις ἀπαγορεύων, ὁ Λόγος, τὸ ἣ μέσον κ̀ σύμμετρον ἀσπαζόμενος· ὅθεν κ̀ τὸ γαστρὸς κρατεῖν, κ̀ ὕπνυ, λαγνείης τε, κ̀ θυμοῦ, εὐκόλως παραγίνεται. Τὸ γὰρ νῦν λεγόμενον ΜΕΤΡΟΝ τ̀ ἐν ἐκείνοις ἀμέλειαν κολάζει, κ̀ ὑπεξαιρεῖται τὸ λυπῶν κ̀ καθέλκον τὴν περὶ Νῶν Θεὸν ἐπειγομένην ψυχήν. Δεῖ γὰρ αὐτὴν ἀνιῶσαν πρὸς νῶν γαλήνην ἔχειν ἀπὸ τ̃ παθητικῶν κινημάτων, κ̀ τετάχθαι αὐτῇ τὰ κάτω καλῶς πρὸς τὸ ἀθόρυβον τῆς [4] τῶν ἄνωθεν θεωρίας. Τῦτο δὴ τὸ ΜΕΤΡΟΝ, Ο ΜΗ Σ' ΑΝΙΗΣΕΙ· τῦτο τὸ κρατῶν γαστρὸς ἅμα, κ̀ τ̀ τ̃ ὀργάνυ σωτηρίαν ποιύμενον, τὸ χρετὸν ψυχῆς ὑποδεικνύμενον, κ̀ τὴν τ̃ ΣΩΜΑΤΟΣ ἕξιν μὴ καταλύον. Μέρος γάρ ἐστιν χρετῆς κ̀ τὸ εἰδέναι σώζειν τὸ ὄργανον, κ̀ συναρμόζειν αὐτὸ περὶ τ̀ φιλόσοφον χρῆσιν. Ἐπεὶ ἣ ὑ μόνον ἐν ΤΡΟΦΑΙΣ κ̀ ΓΥΜΝΑΣΙΟΙΣ ΕΣΤΙΝ ἡ τ̃ ΣΩΜΑΤΟΣ θεραπεία, ἀλλὰ κ̀ ἄλλων πολλῶν περισδεῖ-

VULGO 1 Deest. 2 ΠΕΡΙ ΤΟ ΣΩΜ'. 3 Τὰς ἐκλείψεις.

τας

vero omnia MENSURA Pythagorica complexa eſt, cum adjecit iſtud, TIBI DOLOREM NON PARIET. Cuncta enim quæ ad vitæ felicitatem ſapientiæ ſtudioſo conferunt, paucis iſtis verbis, ad CORPORIS CURAM, permiſit; & ad ea, quæ de animi SANITATE ante dicta fuerant, CORPORIS etiam VALETUDINEM NEQUAQUAM ESSE NEGLIGENDAM adjecit: ita ut ibi quidem utentis virtutem tradat, hic autem inſtrumenti ſalutem. Iſta igitur illis conjunge, & invenies, quiſquis ſis cui datur hoc præceptum, MODUM iſtum regendi corporis adhibendum eſſe, QUI TIBI DOLOREM NON AFFERET, qui philoſophicum vitæ inſtitutum non impediet, ſed animum ad virtutem contendentem opera ſua adjuvabit. Quod autem POTUS & CIBI MODUM dixit verſus, ideo exceſſum atque defectum vetabat, approbans interim quod medium atque temperatum ſit: unde & gulæ, & ſomno, & veneri, & iræ, nullo negotio imperemus. Quod enim hoc loco MODI nomine ſignificatur, exceſſum reprimit qui in illis eſt, & id omne tollit quod angit & deprimit animum, ad Deum, qui Mens eſt, contendentem. Decet enim ipſum, cum ad mentem aſcendit, tranquillum eſſe, nec paſſionum motibus agitari; ſed ea habere recte compoſita quæ inferiora ſunt, ad quietam ſuperiorum contemplationem. Hic ipſe MODUS eſt, QUI TIBI DOLOREM NON PARIET; hic ipſe qui & ventri ſimul imperat, & inſtrumentum incolume præſtat, oſtenditque animi virtutem, nec CORPORIS habitum ſolvit. Pars enim virtutis eſt, & ſervandi inſtrumenti rationem non ignorare, & uſibus philoſophicis id accommodare. Quoniam autem non in ALIMENTIS tantum atque EXERCITIIS verſatur CORPORIS cultus, ſed multis etiam aliis rebus indiget

4 Deeſt.

(cujus

ται (οἷον ἱματίων, ὑποδημάτων, σκευῶν παντοδαπῶν, καὶ τὰ πάντα ταῦτα ὑποδεχομένης οἰκήσεως· δεῖ δὲ καὶ ἐν τούτοις τῆ ΜΕΤΡΟΥ, ἣ τρυφὴν καὶ ἀκαθαρσίαν ἐξορίζει τῆς ὅλης ἡμῶν διαίτης) εἰκότως ἐπήγαγεν,

35 ΕΙΘΙΖΟΥ ΔΕ ΔΙΑΙΤΑΝ ΕΧΕΙΝ ΚΑΘΑΡΕΙΟΝ, ΑΘΡΥΠΤΟΝ. 36 ΚΑΙ ΠΕΦΥΛΑΞΟ ΓΕ ΤΑΥΤΑ ΠΟΙΕΙΝ, ΟΠΟΣΑ ΦΘΟΝΟΝ ΙΣΧΕΙ. 37 ΜΗ ΔΑΠΑΝΑΝ ΠΑΡΑ ΚΑΙΡΟΝ, ΟΠΟΙΑ ΚΑΛΩΝ ΑΔΑΗΜΩΝ· 38 ΜΗΔ' ΑΝΕΛΕΥΘΕΡΟΣ ΙΣΘΙ· ΜΕΤΡΟΝ Δ' ΕΠΙ ΠΑΣΙΝ ΑΡΙΣΤΟΝ.

Οὐ μόνον, φησὶν, ἐν σιτίοις καὶ ποτοῖς ΜΕΤΡΟΝ καλὸν, ἀλλὰ καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις ΑΠΑΣΙΝ, ὡς τῶν δι' ὑπερβολὴν καὶ ἔλλειψιν ἁμαρτημάτων καθαρεῦον. Γένοιτο γὰρ ἂν ἐν ΠΑΣΙΝ, οἷς εἴπομεν, [1] ἀμέλεια διπλῆ· ἡ μὲν πρὸς τὸ πολυτελὲς ἐξάγουσα, ἡ δὲ, πρὸς τὸ ῥυπαρὸν συνωθοῦσα. Ἑκάτερον ἢ μεμπτὸν, καὶ ἀφιλόσοφον ἦθος, ἁδὲ σχαζόμενον τὴν σωματικῆς εὐμελείας. Ἐπιλεινομένη γὰρ καθαρειότης θρύψις καὶ μαλακία εὑρίσκεται· ἐπιλεινομένη δὲ λιτότης ἀκαθαρσία καὶ ῥύπος γίνεται. Ἵν' οὖν μήτε ἐκεῖνο πάθωμεν διὰ καθαρειότητα, μήτε τοῦτο αὖ διὰ λιτότητα, ΜΕΣΟΙ βαίνωμεν, τὰς παρακειμένας ἑκατέρῳ κακίας ἐκκλίνοντες, καὶ τὸ ἕτερον τοῦ ἑτέρου σωφρονισμὸν ποιούμενοι· λιτῶς μὲν ὅπως ἐπιτηδεύοντες ΔΙΑΙΤΑΝ, ὡς μὴ ἀκάθαρτον, καὶ ΚΑΘΑΡΕΙΟΝ μὲν ὅπως, ὡς μὴ ΤΡΥΦΗΛΗΝ. Διὸ τὸ ΜΕΤΡΟΝ προσημήνωμεν ἐν πάσῃ τῇ περὶ τὸ σῶμα κατασκευῇ, ἱμάτιον ἐκλεγόμενοι ΚΑΘΑΡΕΙΟΝ, ΑΘΡΥΠΤΟΝ· [2] οἶκον ὁμοίως ΚΑ-

VULGO 1 Ἀμέλεια πανταχή. 2 Deest hæc περιοχή.

ΘΑ-

(cujus generis veſtimenta ſunt, & calceamenta, & ſupellex varia, atque domus, qua continentur iſta omnia; opus autem eſt in iſtis etiam MEDIOCRITATE, quæ luxum & immunditiam à tota victus ratione removet) non immerito ſubjecit,

35 MUNDA VICTUS RATIONE UTERE, QUÆ TAMEN DELICIIS CAREAT. 36 ET CAVE FACIAS EA QUÆ INVIDIÆ SUNT OBNOXIA. 37 NEC SUMPTUS IMPORTUNE EFFUNDAS, UT QUI HONESTI IGNARUS EST; 38 NEQUE SIS ILLIBERALIS: MODUS ENIM IN OMNIBUS ERIT OPTIMUS.

Non ſolum, inquit, in cibo & potu MODUS bonus eſt, ſed OMNIBUS etiam aliis in rebus; quippe qui iis eſt immunis, in quibus vel exceſſu vel defectu peccatur. Poſſumus enim in OMNIBUS, quæ diximus, duplici modo excedere; aut luxu, aut ſordibus. Eſt vero utrumque vituperandum, nec philoſophi moribus congruum, imo vero a recta corporis moderatione alienum. Abit enim in luxum atque mollitiem munditia quæ nimia eſt; in ſordes autem atque ſpurcitiem, ſumma tenuitas. Ut illud igitur minime petiamur propter munditiam, nec iſtud etiam propter tenuitatem, MEDII incedamus, adjacentia utrique vitia declinantes, & altero ad alterum caſtigandum utentes: ita nimirum VICTUS tenuitatem ſectantes, ut ſordibus careat, & ita rurſum MUNDITIAM, ut a DELICIIS longe abſit. MODUM igitur in omni corporis ornatu & apparatu imprimis adhibeamus; non veſtitum ſolum eligentes qui MUNDUS ſit, ATQUE DELICIIS

ΘΑΡΕΙΟΝ, ΑΘΡΥΠΤΟΝ· ϗ πᾶν ὁτιθν τ̃ περὶ
τὸ σῶμα ΚΑΘΑΡΕΙΟΝ, ΑΘΡΥΠΤΟΝ, ΕΧΕΙΝ
ἐθέλοντες. Πρέπϕ γ̓, λογικῆς ψυχῆς τ̃ σώμαι
ἡγεμθνίης, ϗ τὰ περὶ τὸ σῶμα πάντα συντετάχθαι
πρὸς τ̃ ἡγέμθνον λόγον, ὅπις οὔτε ΤΡΥΦΗΣ, οὔτε
ΑΚΑΘΑΡΣΙΑΣ ἀνέξεται, τῇ κατ' αὐτὸν ἀξίᾳ
πάντα [1]λογιζόμθνος δεῖν εἶναι ΣΥΜΜΕΤΡΑ. Ἵ
ἓν μὴ περιέλκοιτο [2]πρὸς κτῆσιν τ̃ πλυτελῶν, τ
ΑΤΡΥΦΟΝ [3]ὑπτιδεύει· ἵνα δὲ μὴ ῥύπῳ ϗ ὑλικ
ἀμορφίᾳ συνοικῇ, τὸ ΚΑΘΑΡΕΙΟΝ ἐκλέγετα
Οἷον, ἱμάτιον ὐ λεπτὸν μ̂, ΚΑΘΑΡΕΙΟΝ δὲ· σκεύ
ὐ χρυσᾶ, ὐδὲ ἀργυρᾶ, ἀλλ' ἐκ τ̃ εὐπορίστων ὑλῶ
ΚΑΘΑΡΕΙΑ· οἰκίαν ὐ πολυτελέσι λίθοις κατῳκο
μένην, ὐδὲ περιττῶς εἰς κάλλος ϗ μέγεθος ἐξειργασ
μένην, ἀλλὰ σύμμετρον τῇ ὑ σώματος [3]χρείᾳ, ΚΑ
ΘΑΡΕΙΟΝ δέ. Ὅλως πρὸ ΠΑΣΑΝ τ̃ ΔΙΑΙ
ΤΑΝ τὸ μ̂ ΤΡΥΦΗΛΟΝ, ὡς ἔξω τῆς χρείας, χ
νεῖται· τὸ δ̓ ΚΑΘΑΡΕΙΟΝ, ὡς μάλιστα τ̃ χρεία
ἀποπληροῦν, ἐγκείνει. Καὶ γ̓ ἱμάτιον, ϗ οἶκος, ϗ
σκεῦος ἅπαν, τότε τ̃ αὑτῶ χρείαν καλῶς παρέχε
ὅταν σύμμετρον ᾖ [4]ϗ ΚΑΘΑΡΕΙΟΝ. Τί γ̓ μεγα
λω[5]δεῖ πίνακος εἰς μικρὸν ὄψον; τί δ̓ ῥυπαρῶ, μέλ
λοντος ἀφανεῖν τὸ ὄψον; Οἶκω δὲ ὑπὲρ τὼ χρεία
τί δεῖ τοῖς μέλλουσιν ἐν μιᾷ γωνίᾳ αὐτῶ κεῖσθ; τ
δὲ ἀκαθάρτω, τὼ τ̃ οἰκήσεως χρείαν ὐ παρέχοντος
Τὸ δὲ αὐτὸ ϗ ἐπὶ τ̃ ἄλλων εὑρήσῃς ἑκατέρωθεν ἀ
μεῖζον ὄν, τὸ μὴ μ̃ τῶ ΑΤΡΥΦΟΥ ΚΑΘΑΡΕΙΟΝ
ἅμα γ̓ [6]ὑπερέβης τὸ ΜΕΤΡΟΝ τ̃ χρείας, ϗ εἰς τ
ἄπειρον [7]προῆλθες τ̃ ὀρθυμίας. Διὸ πάντα τὰ πε
εἰ τ̃ βίον μεμετρήθω στι ταῖς μεσότησι ταῖς ἀμ
φοτέραις τὰς προκειμένας [8]κακίας. ΕΙΘΙΖΟΥ

VULGO 1 Δεῖν εἶναι λογιζόμενον. 2 Τὴν κτῆσιν. 3 Χρήσ
ΔΕ

CARENS; ædesque mundas, non luxuriosas; sed quodcunque ad corpus pertinet MUNDUM, & DELICIIS CARENS, præoptantes. Decet enim, quia rationalis animus corpori imperat, omnia etiam quæ corporis sunt cum ratione duce congruere, quæ nec LUXUS, nec SORDIUM patiens erit, omnia judicans suæ dignitati convenientia esse debere. Ne igitur ad sumptuosa comparanda distrahatur, quod DELICIIS caret amplectitur; ne sordibus autem rerumque deformitati assuescat, MUNDITIAM eligit. Verbi gratia, vestimenta quidem nequaquam subtilia, sed MUNDA; vasa non aurea, non argentea, sed ex parabili materia confecta & MUNDA; domum non lapidibus pretiosis fulgentem, non eximia pulchritudine atque magnitudine constructam, sed corporis usui congruam atque respondentem, & MUNDAM. Denique in tota VICTUS ratione DELICIAS, quippe quæ præter usum sint, respuit: admittit vero quod MUNDUM est, quippe quo necessitati abunde satis fiet. Nam & vestimenta, & domus, & supellex omnis, tum demum optimo usui sunt, cum apta mundaque sunt. Quid enim magna lance opus est, si parum sit opsonii? quid immunda, quæ opsonio labem afferet? Quid etiam domo ampliori illis opus est quàm usus postulat, qui unico ejus angulo capientur? quid sordida, quæ habitationis usum non præbeat? Id ipsum vero in cæteris etiam utrinque inutile reperies, quod SORDES & LUXUM non vitat; simul enim MODUM in usu excessisti, & ad cupiditates infinitas abreptus es. Quare omnia in vita metiaris ejusmodi MEDIIS, quæ vitia declinent adjacentia. MUNDA VICTUS RATIONE UTERE, inquit: Postea vero, cum proclivitatem ad DELICIAS anim-

ΚΑΘΑΡΕΙΟΝ 3 ὅλως παρά. 4 Καὶ τὸ ΚΑΘ. 5 Δεῖπνου πίνακος. 6 Ὑπερίδη. 7 Περὶλῃ. 8 Αἰτίας.

ΔΕ ΔΙΑΙΤΑΝ ΕΧΕΙΝ, φησὶ, ΚΑΘΑΡΕΙΟΝ· ἔ-
τα ὁρῶν τ' εἰς ΤΡΥΦΗΝ ἔκπωσιν, προσέθηκεν Α-
ΘΡΥΠΤΟΝ· καὶ εἰ ΑΘΡΥΠΤΟΝ προειρήκει, εἶδεν ἂν
τ' εἰς ῥύπον ἀποπλωσιν, καὶ ἐπήγαγε ΚΑΘΑΡΕΙΟΝ·
ἀεὶ τῷ πώματι ἀνέχων τὴν ὄψιν ἑτέρᾳ πρὸς τὸ ἕτε-
ρον ἀντιθέσθαι, ἵν' ἐξ ἀμφοτέρων ἀνδρώδης ἡ ΔΙΑΙΤΑ
ᾖ, καὶ λογικῷ ζώῳ πρέπουσα. Οὕτω δὴ τάξαντες τ'
βίον, καὶ ἄλλο τι ἐπόμενον μέγα ἀγαθὸν ἕξομεν. Τὸν
γὰρ ὑπτιόμενον τοῖς ὑπερβάλλουσι φθόνον διαφύγο-
μεν ἂν, τῷ ΜΗΔΕΝ ΑΓΑΝ ὑ κινοῦντες καθ' ἡμῶν
αὐτῶν τοὺς συμπολίτευομένους, ὥστε νῦν μὲν νεμεσᾶν, ὡς
ΤΡΥΦΩΣΙΝ ἡμῖν, νῦν δὲ μέμφεσθαι, ὡς ῥυπῶσι· καὶ
ὁτὲ μὲν ὡς ἀπώτοις ἐγκαλεῖν, ὁτὲ δὲ, ὡς μικρολόγοις.
Πᾶσι γὰρ τοῖς τοιούτοις ἕπεται πρὸς τ' συζώντων ἡ ἐπὶ
τῇ ΑΜΕΤΡΙΑ μέμψις. Τοῦτο γὰρ νῦν ὁ ΦΘΟΝΟΣ
δηλοῖ, ἵν' ἢ τὸ λεγόμενον, ΠΕΦΥΛΑΞΟ ΤΟΙΑΥΤΑ
ΠΟΙΕΙΝ, ΟΠΟΣΑ ΦΘΟΝΟΝ ΙΣΧΕΙ, ἦγουν μέμ-
ψιν εὔλογον· ἔχει πρὸς τ' πολλῶν. Μεμπτὰ δὲ, κατ' τ'
λόγον καὶ τοὺς πολλοὺς, ὧν μὲ τῇ ΔΙΑΙΤΗ ΤΡΥΦΗ καὶ
ῥύπῳ, ὧν δὲ τῇ δαπάνῃ χρημάτων, ἀσωτία καὶ μικρο-
λογία. Διὸ ἐλευθερίότης καὶ ΣΥΜΜΕΤΡΙΑ δεικνύτω
διὰ τῶν ἐκτὸς πάντων τ' ἔμφρονα τ ψυχῆς ἕξιν καὶ
τὸ ΜΕΤΡΟΝ τὸ ΕΠΙ ΠΑΣΙΝ ΑΡΙΣΤΟΝ. Δεῖ
γὰρ, ὅσον ἐφ' ἡμῖν, τῶν ΕΠΙΦΘΟΝΩΝ ἀπέχεσθαι τ'
ἡσυχίας ἐρῶντα, καὶ μὴ ἐρεθίζειν, ὥσπερ τι θηρίον, τ'
ΦΘΟΝΟΝ, ἵν' ἀθορύβως ἐξῇ προσκόπτειν ἐν τοῖς κα-
λοῖς. ΑΝΕΠΙΦΘΟΝΟΝ δὲ ζωὴν ὑπιτηδεύσομεν,
ΛΙΤΗΝ ΚΑΙ ΑΡΡΥΠΟΝ ΔΙΑΙΤΑΝ ΕΧΟΝ-
ΤΕΣ, καὶ τ' δ' ἀπειροκαλίας τύφον ἐκκλίνοντες, ἐξ ὃν
ὑποβλαστάνει δύο κακὰ, δαπάνη τε, καὶ φειδὼ, χρημά-
των ἄκαιρος· ὧν τὸ μὲν εἰς ὑπερηφανίαν διαβάλλει,

Vulgo 1 Deest. 2 Ἄγαν κινοῦντες. 3 Κτῆσιν.

τὸ

adverteret, qui LUXU CAREAT adjecit: Quod ſi LUXU CARENTEM prius dixiſſet, vidiſſet utique ad SORDES inde deveniri facile, & MUNDUM quoque addidiſſet, alterius ad alterum oppoſitione ab utroque vitio perpetuo arcens, ut ex ambobus maſcula VICTUS RATIO, & homine digna, conſtaret. Ita ergo ſi vitam noſtram inſtituamus, & aliud quoddam ingens bonum conſequemur. INVIDIAM enim, quæ ſummis rebus adnaſcitur, hac ratione vitabimus, ſi, ut NEQUID NIMIS ſit curantes, eos quibuſcum vivimus ita adverſum nos non excitemus, ut nunc quidem nobis indignentur, tanquam LUXU diffluentibus, nunc vero nos reprehendant, tanquam ſordidos; aliquando etiam incuſent, tanquam nequiter profuſos, aliquando autem, tanquam illiberales. Exceſſus enim nomine omnia iſta ab iis quibuſcum vivimus vitio nobis vertentur. Nam hoc ipſum eſt quod nunc ΦΘΟΝΟΣ vocabulum ſignificat, tanquam EA FACERE prohibeat QUÆ juſte a vulgo reprehendi poſſunt. Sunt vero, ſecundum rationem & ex vulgi ſententia, reprehenſione digna, LUXUS & SORDES in VICTU, in pecuniis autem erogandis, profuſio atque tenacitas. Oſtendant igitur per res omnes externas prudentem animi habitum, & MODUM IN OMNIBUS OPTIMUM, liberalitas atque mediocritas. Ab iis enim, quæ INVIDIAM & reprehenſionem pariunt, ei abſtinendum eſt, quantum fieri poteſt, qui tranquillitatem amat; nec INVIDIA, tanquam fera, provocanda eſt, quo in iis quæ honeſta ſunt nulla cum perturbatione proficere liceat. Vitam autem ſine INVIDIA & reprehenſione degemus, ſi TENUEM ET SORDIBUS CARENTEM VICTUM AMPLECTAMUR, & faſtum illum vitemus qui ex decori ignorantia oritur, unde mala duo naſcuntur, opum ſcilicet profuſio, & parſimonia intempeſtiva: quorum illa quidem ut ſuperbia vitupera-

τὸ δὲ, εἰς μικροπρέπειαν. Ἑκάτερον δὴ τούτων ἡ ἐλευθεριότης ἐκφεύγει, ἀρετὴ περὶ χρημάτων δόσιν καὶ λῆψιν ὑπάρχουσα, καὶ τὸ δέον ἐν προσόδοις καὶ δαπάναις εὐρίσκουσα, καὶ πρὸς τὸν ὀρθὸν λόγον πάντα τὰ ἐκτὸς συνάπτουσα. Τοσαῦτα καὶ περὶ τῆς σώφρονος καὶ περὶ τὰ τῶν ἐκτὸς ἀρίστης χρήσεως περὶ φιλοσοφήσαι σοι τοῖς Ἔπεσιν, ὅπως ἂν καὶ ἀφ' τούτων τὸ τῆς ἀρετῆς διαφανὲς κάλλος· κεφάλαιον δὴ τῶν πάντων ποιήσεται τὸ ἑξῆς παράγγελμα.

39 ΠΡΗΣΣΕ ΔΕ ΤΑΥΘ', Α ΣΕ ΜΗ ΒΛΑΨΗ· ΛΟΓΙΣΑΙ ΔΕ ΠΡΟ ΕΡΓΟΥ.

Πολλάκις ἐχρήσαμο τῷ τοιούτῳ λόγῳ, ὁτὲ μὲν εἰπών,

Ἀλλὰ τάδ' ἐκτελέσσω, ἅ σε μὴ μετέπειθ' ἁνίκα·

ὁτὲ δὲ,

— Μέτρον δὲ λέγω τόδ' ὃ μή σ' ἀνίκα·

καὶ,

Μηδεὶς μήτε λόγῳ σε παρείπῃ, μήτε τι ἔργῳ

Πρῆξαι, μηδ' εἰπεῖν, ὅ, τι τοι μὴ βέλτερόν ἔῃσι.

Τούτων δὴ ἁπάντων σύνοψιν ποιεῖται ἐνταῦθα καὶ μίαν συγκεφαλαίωσιν ὁ Λόγος, ἀπαγορεύων μὲ τῶν βλαβερῶν τὴν παραδοχὴν, τῶν δὲ ἐπωφελῶν εἰσηγούμενος τὴν ἐνέργειαν· γίνεται δὲ καλῶς τοῦτο τῶν τούτων διάκρισιν ἐν τῷ ΛΟΓΙΖΕΣΘΑΙ ΠΡΟ ΕΡΓΟΥ τί πρακτέον, καὶ τί μὴ πρακτέον. Ὁ γὰρ τῆς εὐβουλίας χαρὰς ἐν τῷ ἀπρολήπτῳ τῶν ΠΡΑΞΕΩΝ παραγίνεται. Κἀνταῦθα δὲ πάλιν τοῦ [3]Α ΣΕ ΜΗ ΒΛΑΨΗ ὅπως ἀκριβώμεθα, ὡς καὶ τοῦ, Α ΣΕ ΜΗ ΜΕΤΕΠΕΙΤ' ΑΝΙΗΣΗ· τὸ ΣΕ καθ' ὃ [4]ὄντως ἀνθρώπου καὶ τῆς λογικῆς οὐσίας τάττοντες, καὶ κατὰ τὸ Φιλοσοφεῖν προηρημένου, καὶ

VULGO 1 Τῆ ἀρετῆ. 2 Deest. 3 Desunt ab Α ΣΕ ad Ζ, Α— τοῦ

tur, hæc autem ut avaritia. Sed utrumque devitat liberalitas, quæ virtus in dandis accipiendisque pecuniis versatur, eoque quod decet in facultatibus atque impensis reperto, externa omnia rectæ rationi accommodat. Atque hæc quidem sunt quæ de corporis externarumque rerum usu optimo in Versibus philosophice traditum est, ut virtutis pulchritudo per ea etiam nota sit: omnia vero sequenti præcepto summatim comprehenduntur.

39 FAC EA QUÆ TIBI NON NOCEANT; ET DELIBERA PRIUSQUAM FACIAS.

Ejusmodi verbis sæpe usus est, uno quidem loco dicens,

Ea tantum agas, quæ tibi postea non sint molesta;

alio autem,

—Modum voco id, quod tibi dolorem non pariet;

& alibi,

Nemo te aut verbis aut factis adducat ut quicquam
Facias aut dicas, quod tibi non sit commodum.

Ea igitur hoc loco in unum collecta ante oculos ponit Versus, suadens ab his abstinere quæ damnosa sunt, facere autem quæ utilia; quæ quidem optime distinguantur, si ANTE OPUS quid FACIENDUM sit, vel non FACIENDUM, DELIBERETUR. Est enim consilio tempus idoneum, cum res adhuc integræ sunt. Et hic iterum sic intelligendum est, QUÆ TIBI NON NOCEANT, veluti illud, QUÆ TIBI POSTEA NON SINT MOLESTA; TE illud de eo quod vere homo est & rationali essentia intelligentes, deque eo qui sapientiæ studium amplexus sit, &

4 Ὅστις.

τῳ πρὸς Θεὸν ὁμοίωσιν κτήσασθαι σπεύδοντος. Τοῦτον δὲ [1]βλάπτει πᾶν τὸ πρὸς τ' ὀρθὸν λόγον· πᾶν τὸ πρὸς τ' Θεῖον νόμον· πᾶν τὸ πρὸς τ' θείαν ὁμοίωσιν ἐμποδίζον. Πέφυκε δὴ τὰ τοιαῦτα ἡμῖν [2]ὀπιπθεαζ ἐν τῇ κοινωνίᾳ τ' συζώντων, καὶ τῇ διοικήσῃ τοῦ τε συνεζευγμένου σώματος, καὶ τῶν πρὸς βοήθειαν ἐξευρημένων [3]τῳ τούτῳ· ἃ δὴ χρήματα καλεῖν ἔθος, ὡς πρὸς τὴν τούτῳ χρείαν ἐκκείμενα. Διευλαβεῖαζ [4]δὲ χρηναί φησιν ὁ Λόγος τ' ἐρωτικὸν τῶν θείων ἀγαθῶν, μήποτε ἀναπειθῇ πεᾶξαί τι, ὃ μὴ βέλτερον αὐτῷ· καὶ ὅπως μὴ χαείσῃ τῷ σώματι, ἐξ ὧν αὐτὸς ἀνιάσεται· μηδὲ προσδέξηταί τι βλάπτον τὴν Φιλόσοφον ὁρμὴν, ἐφ' ᾧ μικρὸν ὕστερον μεταμελήσεται. Ταῦτα γὰρ πάντα τῷ προλογισμῷ διωθεῖαζ ἡμᾶς προσήκει, ἵν' ὁ [5]ὁπλογισμὸς τῶν εἰργασμένων ἡμῖν ἡδίστην ἔχῃ τὴν ἀνάμνησιν, ἣν ἐξῆς ποιεῖσθαι παρακελεύεται.

40 ΜΗΔ' ΥΠΝΟΝ ΜΑΛΑΚΟΙΣΙΝ ΕΠ' ΟΜΜΑΣΙ ΠΡΟΣΔΕΞΑΣΘΑΙ, 41 ΠΡΙΝ ΤΩΝ ΗΜΕΡΙΝΩΝ ΕΡΓΩΝ [6]ΛΟΓΙΣΑΣΘΑΙ ΕΚΑΣΤΟΝ· 42 ΠΗ ΠΑΡΕΒΗΝ; ΤΙ Δ' ΕΡΕΞΑ; ΤΙ ΜΟΙ ΔΕΟΝ ΟΥΚ ΕΤΕΛΕΣΘΗ; 43 ΑΡΞΑΜΕΝΟΣ Δ' ΑΠΟ ΠΡΩΤΟΥ ΕΠΕΞΙΘΙ· ΚΑΙ ΜΕΤΕΠΕΙΤΑ 44 ΔΕΙΝΑ ΜΕΝ ΕΚΠΡΗΞΑΣ ΕΠΙΠΛΗΣΣΕΟ· ΧΡΗΣΤΑ ΔΕ, ΤΕΡΠΕΥ.

Ἐνταῦθα νομίζω τῷ λόγῳ, τ' ὅλων παραγγελμάτων ἄθροισόν μοι τ' γνώμιον, ἵνα [7]τῷ ἔσω τῆς ψυχῆς διδασκαλείῳ, πρὸς ταῦτα, ὡς πρὸς θείους νόμους, ἀποβλέπων, ποιῇ τῶν εὖ ἢ κακῶς πεπραγμένων τ' ἐπίκρισιν. Πόθεν γὰρ ὁ ὁπλογισμὸς ἕξει δεινά μὲ εἰρ-

VULGO 1 Βλέπῃ. 2 Ἐπτοημένας. 3 Χρημάτων. 4 Διῃρασμέ-

qui Deo ſimilis fieri contendit. Cui nocet quicquid non eſt rectæ rationi & legi divinæ conſonum, & quicquid eum Deo ſimilem fieri prohibet. Talia vero nos adoriri ſolent in conſuetudine cum iis quibuſcum vivimus, corporiſque nobis conjuncti & facultatum adminiſtratione, quæ ad corporis ſolamen inventæ ſunt; ideoque χρήματα nuncupari ſolent, quod ejus χρείᾳ ſive uſui ſubſerviant. Monet autem Verſus, illi diligenter eſſe cavendum qui divinorum bonorum cupiditate flagrat, ne adducatur ut quicquam faciat, quod in commodum ſuum non cedat; nec corpori ea indulgeat, ex quibus poſtea dolorem percipiet; nihil denique amplectatur quod a ſapientiæ ſtudio animum avocet, & cujus ipſum paulo poſt pœnitebit. Decet enim hæc omnia deliberando priuſquam agamus depellere, ut eorum quæ fecimus reputatio jucundiſſimam illam pariat recordationem, ad quam deinceps adhortatur.

40 NEC MOLLES OCULI SOMNUM PRIUS ADMITTANT, 41 QUAM SINGULA DIURNA OPERA RECENSUERIS: 42 QUA SUM TRANSGRESSUS? QUID FECI? QUID OMISI QUOD FIERI DEBUIT? 43 A PRIMO INCIPIENS SINGULA PERCURRAS; ET POSTEA, 44 MALIS ADMISSIS, TEIPSUM COARGUE; BONIS AUTEM, LÆTARE.

Hoc loco mentem omnium quæ ſuperius mandata ſunt colligito, ut ad ea, tanquam ad divinas leges, reſpiciens, interiore animi judicio eorum quæ bene vel male geſta ſunt cenſuram facias. Unde enim malis admiſſis reprehendere nos queat reputatio, vel laudare patratis bonis,

χρῆναι. 5 Ἀπολογισμός. 6 ΤΡΙΣ ΕΚΑΣΤΟΝ ΕΠΕΛΘΕΙΝ. 7 Τῷ ἴσῳ.

γασμένους ἡμᾶς [1]ὀπισκώπτειν, χρησὰ δὲ παίξαντας ἐπαινεῖν, εἰ μὴ ὁ προλογισμὸς νόμους τινὰς λάβοι, καθ' οὓς προσήκει τὴν ζωὴν τάττειν, καὶ πρὸς τοῦτους τὸ τῆς συνειδήσεως ταμιεῖον, ὡς πρός τινα [2]θεῖον σκοπὸν, ἀπευθύνειν τὸν ὅλον ἡμῶν βίον; Ὅσημέραι δὴ ποιεῖσθαι τὸν τοιούτῳ κείσιν εἰσηγεῖται, ἵνα τῷ συνεχεῖ τὴν μνήμης τὸ τῆς χρίσεως ἀπλανὲς διασώσῃ· πρὸς ἑσπέραν δὲ, καὶ εἰς ΥΠΝΟΝ [3]τρεπομένων, ὅπως ἂν [4]εἰς τὸ [5]πέρας τὴν μεθημερινῶν πράξεων τὸ τῆς συνειδήσεως [6]καθίζοιμεν δικαστήριον, ὑπόκοιτον ἅμα θεῷ τὴν τῶν διαθέσεων ἀνάκρισιν ποιούμενοι, ΠΗ ΠΑΡΕΒΗΝ; ΤΙ Δ' ΕΡΕΞΑ; ΤΙ ΜΟΙ ΔΕΟΝ ΟΥΚ ΕΤΕΛΕΣΘΗ; Οὕτω γὰρ παραμελήσομεν τῶν ἑαυτῶν ζωὴν τοῖς [7]παραδεδομένοις νόμοις, τῷ νομοθέτῃ νῷ τὸν κρείττω λόγον ὑποσυνάπτοντες. Τί οὖν ὁ νομοθέτης λέγει; Τιμᾶν τοὺς φύσει κρείττονας, καὶ τὴν ὑσιώδη αὐτῶν τάξιν. Γονέων καὶ συγγενῶν πλεῖον ποιεῖσθαι λόγον. Τοὺς ἀγαθοὺς ἄνδρας ἀσπάζεσθαι καὶ φιλεῖν. Τῶν σωματικῶν δυνάμεων ὑπερέχειν. Ἑαυτὸν αἰδεῖσθαι παντὸς μᾶλλον. Δικαιοσύνης ὑπομελεῖσθαι. Χρημάτων, καὶ τῆς ἐφημέρου ζωῆς, προηγωνισμένην τὴν εὐφθαρτον. Τὸν ἀπὸ τῆς θείας χρίσεως ὑπενεμηθέντα κλῆρον ἀσπάζεσθαι. Θεοπρεπεῖ δὲ [8]ἕξιν φρονήματι, καὶ πρὸς τὸ βέλτιον μεθιστάναι τὸν γνώμην. Φιλολογίαν ἀσκεῖν τῶν ὄντως λόγων. Ἀνεξαπάτητον εἶναι, καὶ ἀβέλητον πρὸς τὴν τῆς ἀρετῆς τήρησιν. Εὐβουλίᾳ πρὸ τῶν ἔργων χρῆσθαι, ἐξ ἧς τὸ ἀμεταμέλητον ἐν τοῖς [9]ἔργοις παραγίνεται. Οἰήσεως καθαρεύειν. Τὸν ἐπιστημονικὸν μεταδιώκειν βίον. Τὸ σῶμα καὶ τὰ ἐκτὸς πρὸς τὴν τῆς ἀρετῆς ἐνέργειαν [10]μεταρρυθμίζειν. Ταῦτα ὁ νομοθέτης νοῦς διαθεσμοθετεῖ ταῖς ψυχαῖς· ὁ δὲ ὑποδεξάμενος αὐτὰ λογισμὸς δικαστὴς

1 Forte ἐπισκώπτειν. VULGO 2 Deest. 3 Τρεπόμενον. 4 De ἄρχυπ.

niſi conſideratio quæ præcedit leges quaſdam admittat, ad quas vitam decet componere, & ad eas conſcientiæ regimen, velut ad ſcopum aliquem divinum, toto vitæ noſtræ ſpatio dirigere? Ideo autem ſingulis diebus examen iſtud facere jubet, ut aſſidua recordatione judicium ab erroribus immune conſervetur: ideo etiam veſperi, SOMNIQUE appetente tempore, ut ad DIURNARUM actionum extremum terminum conſcientiæ tribunal conſtituamus, affectionum & diſpoſitionum examen velut canticum Deo cum lectum petimus recitantes, QUA TRANSGRESSUS SUM? QUID FECI? QUID OMISI QUOD FIERI DEBUIT? Ita enim vita noſtra regulis quæ ſuperius traditæ ſunt conformis erit, menti quæ leges tulit judice ratione adjuncta. Quid igitur jubet legiſlator? Eos honorare qui natura ſuperiores ſunt, pro cujuſque eſſentiali ordine. Parentum & cognatorum maximam habere rationem. Probos viros amplecti & amare. Corporeis facultatibus imperare. Seipſum ubique vereri. Juſtitiam colere. Divitiarum, vitæque quotidianæ, caducam naturam prænoſcere. Sortem amplecti quæ a divino judicio data eſt. Animum autem divinum habere, & ad id quod melius eſt mentem convertere. Sermones amare, qui vere ſermones ſint. Non patere fraudibus, nec fracto eſſe animo in virtute ſervanda. Priuſquam aliquid fiat deliberare, ex quo non ſequatur pœnitentia. Temeraria opinione purgari. Vitæ perſequi rationem quæ ſcientia regatur. Corpus & quæ externa ſunt ad virtutis actiones accommodare. Iſta ſunt quæ à mente humanis animis injunguntur: quæ cum ratio admiſit, judex ſui vigi-

ſunt. 5 Καθέζοιμεν. 6 Παραδιδομένοις. 7 Περιεγνωκέναι. 8 Χαίρειθαι. 9 Ἔξω. 10 Μεθελμίζειν.

lantiſ-

ἄγρυπνος ἑαυτῷ γίνεται, Θαμὰ λέγων πρὸς ἑαυτὸν· ΠΗ ΠΑΡΕΒΗΝ; ΤΙ Δ' ΕΡΕΞΑ; ἢ οὐ ταύτῃ τῷ μνήμῃ ἀναλαμβάνων ἀρετῆς εἵνεκα. Εἶτα εὑρὼν ἑαυτὸν συμφώνως τοῖς προκειμένοις ὅροις διημερεύσαντα, τῆς θείας εὐφροσύνης τοῖς καρποῖς ἀναδεῖται. Παρὰ μέλος δέ τι πεφύκασι φωράσας, ὥσπερ τισὶ φαρμάκοις, ταῖς ἐκ τῆς μελαγχολίας νοθευτήσεσιν ἐπιφύρει. Διὸ τὸν ΥΠΝΟΝ ἀποκρύπτεσθαι δεῖν φησι τῇ προθυμίᾳ τοῦ λογισμοῦ. Ἀνέξεται δὲ τοῦ σώματος, μὴ καλασυρόμενον ὑπὸ τῆς τοῦ δαρθάνειν ἀνάγκης, διὰ τὴν σώφρονα διαίταν, δι' ἣν ἡ τοῦ ἀναγκαίου πάθη τοῦ λογισμοῦ ἡγεμονίᾳ συντάττεται. Μὴ ΠΡΟΣΔΕΞΑΣΘΑΙ γάρ φησι ΤΟΝ ΥΠΝΟΝ, ΠΡΙΝ ΤΩΝ ΗΜΕΡΙΝΩΝ ΕΡΓΩΝ ΛΟΓΙΣΑΣΘΑΙ ΕΚΑΣΤΟΝ. Καὶ πῶς ὁ λογισμός; ΠΗ ΠΑΡΕΒΗΝ; ΤΙ Δ' ΕΡΕΞΑ; ΤΙ [1]ΜΟΙ ΔΕΟΝ ΟΥΚ ΕΤΕΛΕΣΘΗ; Διχῶς γὰρ ἁμαρτάνομεν· ἢ τὸ ΜΗ ΔΕΟΝ ΠΟΙΗΣΑΝΤΕΣ, ὃ λέγεται τῷ ΠΑΡΕΒΗΝ δηλοῦται· ἢ τὸ [2]ΔΕΟΝ ΜΗ ΠΟΙΗΣΑΝΤΕΣ, ὡς ἐπ' αὐτῆς κεῖται τῆς λέξεως. Ἄλλο γὰρ [3]κεῖται τῷ καλῷ καὶ ἄλλο ἐνεργείᾳ τῷ αἰσχρῷ. Καὶ τὸ μὲν τῇ παραλείψει κακίζεται, τὸ δὲ τῇ παραδοχῇ. (Οἷον, εὔχεσθαι δεῖ, καὶ βλασφημεῖν οὐ δεῖ· τρέφειν γονέας δεῖ, φροντίζειν δὲ οὐ δεῖ.) Ὁ δὲ [4]τὰ πρότερα μὴ ποιῶν, τὰ ΔΕΟΝΤΑ μὴ ποιεῖ· ὁ δὲ τὰ δεύτερα ποιῶν, ΤΑ ΜΗ ΔΕΟΝΤΑ ποιεῖ· εἰ καὶ ἀμφότερα τρόπον τινὰ πρὸς τὴν ἴσην παρανομίαν ἔρχεται. Τὴν δὲ ἀναμέτρησιν τῶν [5]ἡμερινῶν ἔργων παραινεῖ ποιεῖσθαι ἀπὸ πρώτης ἕως τελευταίας ἐν τάξει, μηδὲν παραλείποντα τῶν μέσων· ὃ λέγεται τῷ ΕΠΕΞΙΘΙ νοεῖται. Πολλάκις γὰρ ἡ μετάθεσις παραλογίζεται τὴν κρίσιν, καὶ εὐαπολόγητον

VULGO 1 Desunt. 2 ΜΗ ΔΕΟΝ. 3 ΜΗ ΔΕΟΝ.

ποιεῖ

lantiſſimus ſit, ſæpius ſeipſam interrogans, QUA SUM TRANSGRESSA? QUID FECI? ordine ſingula memoria repetens, virtutis cauſa. Poſtea, ſi inveniat juxta ſuperiores regulas ſe diem exegiſſe, divinæ lætitiæ corona ſeſe donat. Sin autem aliquid inepte factum deprehendat, monitis ex reſipiſcentia ductis, tanquam pharmacis, ſeſe aſtringit. Quo fit ut reputationis alacritate SOMNUM repellendum eſſe ſignificet. Id autem facillime corpus tolerabit, quippe quod dormiendi neceſſitate non urgeatur, ob victus temperantiam; per quam & ipſi etiam neceſſarii affectus imperio rationis ſubjiciuntur. Inquit enim, SOMNUM NON ADMITTAS, PRIUSQUAM SINGULA DIURNA OPERA recenſueris. Quænam vero fuerit reputatio? QUA SUM TRANSGRESSUS? QUID FECI? QUID OMISI QUOD FIERI DEBUIT? Peccamus enim duplici ratione: vel cum FACIMUS QUOD NON DECET, quod TRANSGRESSIONIS verbo ſignificatur; vel CUM NON FACIMUS QUOD DECET, ſicut in ipſo verſu exprimitur. Aliud enim oritur ex boni negligentia, aliud vero a perpetrando quod turpe eſt. Ibi quidem omittendo, hic autem admittendo, peccatur. (Verbi gratia, decet precari, non autem blaſphemare; decet item parentes alere, non contumeliis inſectari.) Qui igitur priora non facit, QUÆ DECENT non facit: qui autem altera facit, facit QUÆ NON DECENT: quamvis utraque ratione quodammodo æqualiter peccetur. Hortatur autem ut opera noſtra à primo ad ultimum, nullis eorum quæ media ſunt omiſſis, ordine recenſeamus; quod PERCURRENDI verbo ſignificatur. Fallit enim ſæpius judicium ordinis perturbatio, & efficit ut quod ma-

4 Ἀρξία—συίεργεια. 5 Τὰ φαῦλα ποιῶν, τὰ ΔΕΟΝΤΑ πιῶ. 6 Ἡμερίσεως.

le pa-

ποιεῖ τὸ κακῶς εἰργασμένον τῇ ἀταξίᾳ τ μνήμης. Καὶ ἄλλως δὲ ἡ τ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗΣ ζωῆς ἀνάμνησις μελέτη γίνε) τ τῶν προβεβιωμένων ἀναπολήσεως, καὶ τ ἀθανασίας ἡμῶν συναίθησις. Καὶ τὸ θαυμαστὸν, ΛΟΓΙΣΑΣΘΑΙ ΕΚΑΣΤΟΝ εἰπὼν ὐκ ἐπῆγαγε, πῖ κατώρθωσα; τί μοι τῶν δεόντων πέπρακ); ἀλλὰ εἰς τὸ ἀτυφότερον τ μνήμιν μεθήρμοσε, τῶν ἡμαρτημένων τ κρίσιν ποιούμενον· καὶ δικαστὴν ἐπέστησε τὸν διχμόταλον ἅμα καὶ οἰκειόταλον, τὸ συνειδὸς αὐτὸ, καὶ τ ὀρθὸν λόγον, καὶ αὐτὸν ἑαυτῷ, ὃν πάντων μάλιστα αἰδεῖσθ προεπαιδεύθημεν· πῖς γὰρ ἄν ἄτω δύνα) νθετῆσαι ἄλλος ἄλλον, ὡς αὐτὸς ἑαυτόν; Τὸ γὰρ αὐτεξούσιον, τῇ ἐλευθερίᾳ τ Φύσεως ἀποχρώμενον, ἀποσείεται τὰς ωρὸς τ ἄλλων συμβουλὰς, ὅταν μὴ ἐθέλῃ πείθεσθαι. Ὁ δ οἰκοθεν λογισμὸς αὐτὸς ἑαυτῷ καταχύειν ἀνάγκην ἔχ. Τοῦτον ὑπότροπον ἡμῖν ὁ Θεὸς ἐπέστησε· τοῦτον παιδαγωγὸν καὶ διδάσκαλον. Τοῦτον καὶ νῦν δικαστὴν ὁ Λόγος τῶν ΗΜΕΡΙΝΩΝ ΕΡΓΩΝ ποιείται, καὶ παρ' αὐτοῦ τ κρίσιν ἐκδέχε), ἵν' αὐτὸς ἑαυτῷ ψηφίσῃ τὸ ἀποδοχῆς ἢ ὑποπλήξεως ἄξιον. Ὅταν γὰρ, ὡς ἐν [2] γραμματείῳ, τῇ μνήμῃ ἀναγνῷ τὰ πεπραγμένα, [3] τότε κρίνει ωρὸς τὸ παράδειγμα ἀποβλέπων τ νόμου, καὶ ψηφίζεται τιμῆς ἢ ἀτιμίας ἑαυτὸν ἄξιον. Ἡ δὲ τοιαύτη καθ' ἡμέραν παρακολούθησις θεοειδὲς ἄγαλμα [4] τ χρώμενον ἀποτελεῖ, προσθήκαις καὶ ἀφαιρέσεσι ωρὸς τὸ τῆς ἀρετῆς κάλλος παιδαγωγοῦσα, καὶ, ὡς οἷόν τε, ἄνθρωπον ἀγαθὸν ἀποτελοῦσα. Εἰς τοῦτο γὰρ κατέληξεν ὁ Λόγος, μέλλων μεταβαίνειν ὑπὲ τὰ θεοποιὰ παραγγέλματα.

VULGO 1 Deest. 2 Γραμματῖφ. 3 Τότε ωρὸς τὸ παρά-

le patratum est, ob memoriæ confusionem, facile excusetur. Præterea quoque DIURNÆ vitæ recordatio est exercitatio reputationis anteactæ vitæ, nostræque immortalitatis conscientia. Et quod admiratione dignum est, cum expendenda singula præcepisset, non subjungit, quid recte, quidve eorum quæ facere decet feci? sed ad id quod tumidi fastus minus habet memoriam traducit, eorum quæ peccata sunt judicium faciens; judicemque adhibet æquissimum simul atque familiarissimum, conscientiam scilicet ipsam, rectamque rationem, atque etiam seipsum sibi ipsi, quem omnium maxime vereri superius monuit: quis enim alius ita alium, ac se quisque, commonefacere potest. Liberum enim arbitrium, naturæ libertate abutens, aliorum consilia facile respuit, cum illis non vult parere. At non potest non necessario sibi auscultare quæ intus est ratio. Istam Deus esse voluit, quæ nostri curam gereret; istam præceptricem atque magistram. Istam etiam nunc judicem DIURNORUM OPERUM Versus constituit, & factum ab ipsa judicium amplectitur, ut suum adjiciat calculum, quidnam in se vel laude, vel reprehensione, dignum judicat. Cum enim in memoria, tanquam in tabella, quæ fecit descripta legit, tum ad exemplar, legem scilicet, attendens judicat, & se vel honore, vel infamia, dignam pronunciat. Studium vero illud, si singulis diebus excolatur, eum qui illi incumbit divinum facit simulacrum, dum addendo & subtrahendo ad virtutis summam perfectionem perducit, &, quantum possibile, hominem bonum efficit. In hoc enim versus desinunt, ut ad ea præcepta quæ homines faciunt Deos transferatur oratio.

δεύτερα βλέπων τὸν νόμον, ψηφίζεται. 4 τῶν χρωμένων.

45 ΤΑΥΤΑ ΠΟΝΕΙ· ΤΑΥΤ' ΕΚΜΕΛΕΤΑ· ΤΟΥΤΩΝ ΧΡΗ ΕΡΑΝ ΣΕ. 46 ΤΑΥΤΑ ΣΕ ΤΗΣ ΘΕΙΗΣ ΑΡΕΤΗΣ ΕΙΣ ΙΧΝΙΑ ΘΗΣΕΙ. 47 ΝΑΙ ΜΑ ΤΟΝ ΑΜΕΤΕΡΑ, ΨΥΧΑ, ΠΑΡΑΔΟΝΤΑ ΤΕΤΡΑΚΤΥΝ, 48 ΠΑΓΑΝ ΑΕΝΑΟΥ ΦΥΣΕΩΣ. ——

Ταυτὸν, ὃ κ᾽ ἐν Προοιμίοις ἐλέγομεν, ὅτι ἡ μὲ πρακτικὴ Φιλοσοφία ἀφ᾽ ἑ τῶν ἀρετῶν κτήσεως ἄνθρωπον ἀγαθὸν ἀποτελεῖ, ἡ δὲ θεωρητικὴ εἰς ὁμοιότητα Θεῷ καθίστησι, νοῦ κ᾽ ἀληθείας ἐλλάμψει· προηγεῖσθαι δὲ, ὡς πρὸς ἡμᾶς, τὰ ἐλάττονα τ̃ μειζόνων ἐξ ἀνάγκης. Ῥᾴον γ᾽ ὠ ὀπιμελησαμ τ̃ ἀνθρώπινον βίον τ̃ῃ εὐλογίστῳ χρήσῃ, τ̃ῳ παντελῶς αὐτὸν μεθεῖναι· ὁ γένοιτ᾽ ἂν, διὰ τ̃ης πρὸς θεωρίαν παντελ̃ους ὀπιφοῆς. Καὶ ἄλλως δὲ ἀδύνατον ἀθορύβως κτήσασθ᾽ τ̃ ἀληθειαν, μὴ τ̃ ἀλόγων δυνάμεων ἡμῖν ταῖς ἠθικαῖς ἀρεταῖς κατ᾽ νᾶν τεταγμένων. [2]Μέση γ᾽ οὖσα ἡ λογικὴ ψυχὴ νᾶ κ᾽ ἀλογίας, τότε μόνον ἀπεμπάτως δύναται συνεῖναι τῷ πρὸ αὐτ̃ης νῷ, ὅταν καθαρὰ γενομένη[3] τ̃ τ̃ μετ᾽ αὐτὴν πρόσπαθείας, καθαρῶς ἐφάπτηται ἐκείνων. Ἕως ἂν καθαρὰ, εἰ μηδὲν τ̃ῃ ἀλογίᾳ, μηδὲ τῷ θνητῷ σώματι, συνεχώρουν, ὡς ἄλλη ἄλλων ἐπιμελοῖτο, τοσοῦτον αὐτοῖς ἀπονέμουσα φροντίδος, ὅσον ὁ θεῖος κελεύει νόμος, [4]ἐξάγειν αὐτὴν πειρᾶσθαι μὴ συγχωρῶν, ἀλλὰ περιμένειν ἕως ἂν ὁ Θεὸς αὐτὸς ἀπολύσῃ ἡμᾶς. Διπλ̃ης οὖν ἀρετ̃ης τ̃ῇ τοιαύτῃ ψυχ̃ῇ δεήσει· πολιτικ̃ης μὲ πρὸς τὰ κάτω, τ̃ ἀλογίαν ταπτούσης· θεωρητικ̃ης δὲ πρὸς τὰ ἄνω, τ̃ τῶν κρειττόνων συνουσίαν παρεξευούσης. Τῶν δὲ διπλῶν τύπων ἀρετῶν μεθόριον ἔγκειται οἱ τοιοῦτοι τίχοι· τὸ μὲν, ΤΑΥΤΑ

VULGO 1 Φύσεως—ἀπαλλάττειν. 2 Μεσή. 3 Τοῖς τῶν

ΠΟ-

45 IN HIS TIBI ELABORANDUM EST; HÆC MEDITARE; HÆC AMANDA SUNT: 46 HÆC TE IN DIVINÆ VIRTUTIS VIA SISTENT. 47 PER EUM CERTE QUI NOBIS QUATERNARIUM TRADIDIT, 48 FONTEM PERENNIS NATURÆ. ——

Idem hic, quod etiam in Præfatione, dicitur, philoſophiam practicam per virtutum acquiſitionem hominem bonum facere, theoreticam autem, per ſplendorem mentis & veritatis, Deo ſimilem reddere: præcedere etiam neceſſario, quod ad nos attinet, minora majoribus. Eſt enim facilius humanam vitam ad uſum aliquem rationi congruum componere & revocare, quam eam omnino dimittere; quod integra ad contemplationem converſione fiat. Fieri præterea aliter non poteſt ut veritas ſecure poſſideatur, niſi facultates noſtræ irrationales moralium virtutum vi ex mentis inſtituto diſponantur. Cum enim medius ſit hominis animus rationalis inter mentem & id quod eſt irrationale, tunc ſolum menti quæ ipſum præcedit ſine ulla diſtractione poteſt conjungi & adhærere, cum eorum amore purgatus quæ ipſo poſteriora ſunt, illis pure utitur. Erit autem purus, ſi parti irrationali & mortali corpori indulgendo non abripiatur, ſed tanquam diverſus a corpore aliorum curam gerat, tantum ipſis curæ impendens, quantum divina lex præcipit, quæ vim nobiſmet ipſis inferre non permittit, ſed expectare jubet, donec Deus ipſe nos dimittat. Duplici ergo virtute ejuſmodi animo opus erit: politica quidem ad ea quæ inferiora ſunt, quæ regat partem irrationalem; contemplativa autem ad ea quæ ſuperiora ſunt, quæ præſtantiorum communionem conciliet. Sunt vero duarum virtutum iſtarum limes quidam intermedius verſus iſti: alter quidem, IN HIS

μετ' αὐτῆς. 4 Ἐξάγει αὐτόν.

ΠΟΝΕΙ· ΤΑΥΤ' ΕΚΜΕΛΕΤΑ· ΤΟΥΤΩΝ ΧΡΗ
ΕΡΑΝ ΣΕ, ὡς οἰκεῖον συμπέρασμα τῆς πολιτικῆς
ἀρετῆς· τὸ δὲ, ΤΑΥΤΑ ΣΕ ΤΗΣ ΘΕΙΗΣ ΑΡΕ-
ΤΗΣ ΕΙΣ ΙΧΝΙΑ ΘΗΣΕΙ, ὡς ἀρχὴ καλλίστη τῆς
θεωρητικῆς ἐπιστήμης. Τὸν γὰρ ἀπαλλαγέντα τῆς θνητ-
ώδους ζωῆς, καὶ τῆς ἀμελείας τῶν παθῶν, ὅση δύναμις, κα-
θαρεύσαντα, καὶ διὰ τοῦτο οἷον ἐκ θνητοῦ γενόμενον ἄν-
θρωπον, τὰ ἑξῆς [1] ἐπαγγέλλει ΘΕΟΝ ἐξ ἀνθρώπου
ποιήσαι, ἐφ' ὅσον οἷόν τε ἀνθρώπῳ ΘΕΟΝ γενέσθαι. Ὅλ
δὲ [2] θεοῖ τοῦτο τῆς θεωρητικῆς ἀληθείας τὸ πέλος, δη
αὐτῶν δηλοῦται τῶν Ἐπῶν· ἐν οἷς πρὸς τῷ τέλει τ
κάλλιστον καὶ ἀκρότατον συμπέρασμα ἐπάγει.

Ἦν δ' ἀπολείψας σῶμα ἐς αἰθέρ' ἐλεύθερον ἐλθη

Ἔσται ἀθάνατος θεὸς, ἄμβροτος, οὐκ ἔτι θνητός

Τύγχάνειν ἢ τῆς ἀποκαθάρσεως ἡμᾶς (ταυτὸν ἢ εἰπε
τῆς [3] ἀποθεώσεως) διὰ τῆς περιασκηθείσης ΑΡΕΤΗΣ
καὶ τῆς ὑπὸ ταύτῃ γνωσθείσης ἀληθείας, ἧτος ὁ ἱερ
[4] ἀποφαίνει λόγος, ὡς εἰσόμεθα [5] μικρὸν ὕστερον. Νῦ
ἢ ὑπὲ τὰ προκείμενα ἔτι πάλιν ἐπανελθόντες ἐπι
σκεψώμεθα εἴ τι βούλει ὁ ΠΟΝΟΣ, καὶ ἡ ΜΕΛΕΤΗ
καὶ ὁ ΕΡΩΣ ἐπὶ ταῖς προλαβούσαις ὑποδήκαις, ἢ τ
πρὸς τὴν τῆς ἀρετῆς ἄσκησιν ὅλην ἐπιφέρει τὴν ψυ
χήν. Τειθύναμαι δέ πως [6] ἐγὼ, καὶ αὐτὴ καθ' αὑτὴ
λογικὴ οὖσα· τὸ μέν τι ἔχουσα, ᾧ μανθάνομεν,
ΤΑΥΤΑ ΕΚΜΕΛΕΤΑΝ νῦν προσάπτει· τὸ δὲ τ
ᾧ τὰ γνωσθέντα κρατοῦμεν, ὃ ΤΑΥΤΑ ΠΟΝΕΙ
παραγγέλλει· τὸ δέ τι, ᾧ τερπόμεθα τὰ γνωσθέντα
κρατηθέντα, ὃ ΤΟΥΤΩΝ ΕΡΑΝ ἀθετεῖται. Ἐν
ἓν πάσας τὰς δυνάμεις τῆς λογικῆς ψυχῆς συλλεπαμέ
νας ἔχομεν πρὸς τὰ τῶν ἀρετῶν παραγγέλματα, ἐκ
τοῦ νοεῖν πεφυκότος τὴν [7] ΜΕΛΕΤΗΝ ἀπαιτεῖ· ἐκ

VULGO 1 Ἀπαγγέλλει. 2 Deest. 3 Ἀποθέσεως. 4 Ἀναφ
τ

ELABORA, HÆC MEDITARE, HÆC TIBI AMANDA SUNT, tanquam virtutis politicæ idonea concluſio; alter autem, HÆC TE SISTENT IN DIVINÆ VIRTUTIS VIA, tanquam contemplativæ ſcientiæ optimum & aptiſſimum principium. Pollicentur enim quæ ſequuntur, eum qui belluinam vitam depoſuerit, & ſe, quantum poteſt, immodicis paſſionibus purgaverit, & ideo tanquam ex fera homo factus ſit, ex homine Deum poſtea facere, quantum patitur humanæ conditionis ratio. Hunc autem contemplativæ veritatis finem homines Deos facere, verſibus ipſis ſignificatur; quibus optime tandem clauditur poema;

Quod ſi relicto corpore ad liberum æthera commigres,
Eris immortalis Deus, incorruptibilis, nec amplius
morti obnoxius.

Oſtendit autem ſacer iſte ſermo, ut paulo poſt demonſtrabitur, nos rebus antea præclare geſtis, ipſaque adeo veritatis, quæ virtutem ſequitur, cognitione, reſtitutionem in priſtinum ſtatum (quod idem plane eſt ac ſi in Deos relatum iri dicas) aſſecuturos. Sed jam ad propoſita carmina redeuntes conſideremus nunquid LABOR, MEDITATIO, ET AMOR, his præceptis allata, aliud velint, quam ut animus totus ad virtutis ſtudium & exercitium convertatur. Eſt vero triplici quodammodo facultate præditus, & ipſe per ſe rationalis exiſtens: habet enim certe aliquid, quo diſcimus, quod ISTA nunc jubetur MEDITARI: habet vero & aliud etiam, quo ea retinemus quæ didicimus, quod IN HIS LABORARE ſuadetur: habet denique & quiddam, quo ea diligimus quæ novimus & retinemus, quod ISTA AMARE admonetur. Ut rationalis igitur animi vires univerſas ad virtutum præcepta contendamus, ab eo quod ad intelligendum natura aptum eſt MEDITATIONEM poſtulat; LABOREM vero ab eo

5 Deeſt. 6 Ἐν ᾗ αὐτὴ, ᾗ καθ' αὑτήν. 7 ΕΠΙΜΕΛΕΙΑΝ-

τῦ τηρῦντος τὰ νοηθέντα, τ̃ ΠΟΝΟΝ· ἐκ δὲ τῦ φι-
λοκάλυ, τ̃ ΕΡΩΤΑ· ἵν' ἐξ ἁπάντων ἡ κτῆσις τῆ
[1] ὄντως ἀγαθῶν ἡμῖν παραγίνη) μ̃ τῆς ἀπαραβάτυ
τηρήσεως, κ̀ συμφυᾶς ἡμῖν ποὸς ἐκεῖνα φοργῆς· οἷς
ἕπτε) ἡ θεία ἐλπὶς, τὸ δ̃ ἀληθείας ἐπεισάγυσα φέρ-
γος, ὡς αὐτὸς ὑπισχνεῖ) λέγων, ΤΑΥΤΑ ΣΕ ΤΗΣ
ΘΕΙΗΣ ΑΡΕΤΗΣ ΕΙΣ ΙΧΝΙΑ ΘΗΣΕΙ, τυπό-
σι, ταῦτά Σε ὁμοιώσ τῷ Θεῷ διὰ δ̃ τ̃ [2] ὅλων ὑπε-
σημονικῆς γνώσεως. Τὸ γῦ τὰς αἰτίας ἐκλογίσαθαι
τ̃ ὄντων, τὰς ἐν τῷ δημιυργῷ Θεῷ πρῶτα κειμένας,
ωρὸς μ̃ ἀκρότηλα ἄγῃ θεογνωσίας, ἢ συνεισέρχε) κ̀ ἡ
ωρὸς Θεὸν ὁμοίωσις. Τὴν δὲ ὁμοίωσιν ταύτην ΘΕΙΑΝ
ΑΡΕΤΗΝ ὁ Λόγος καλεῖ, ὡς ὑπὲ ἀνθρωπίνην τ̃ πρὸ
ταύτης καλῶς ἐποχυμῶμι. Εἰς ΕΡΩΤΑ ἢν φι-
λόσοφον καὶ φιλόκαλον ἀποπερατῶθω τὰ πρῶτα
ἔπη· τῦτυ δὲ ἡγυμῶμι, ἡ τῆς ἀληθείας γνῶσις ἐπεσ-
θω ωρὸς ὁμοίωσιν ΤΗΣ ΘΕΙΑΣ ΑΡΕΤΗΣ ἀνά-
γυσα, ὡς ἐν τοῖς ἑξῆς ὑπδηλῦται. Τὸ δ̀ ἀναγκαῖ
τῆς συναφῆς τύτων κ̀ ὅρκῳ πιστῦται. Τὸ γῦ καλῶς
[3] κτηθεῖσαν μ̃ ἀνθρωπίνην ἀρετὴν ωρὸς μ̃ θείαν ὁδὸν
ὁμοίωσιν, εὖ μάλα [4] διαιεταμένως ὄμνυσιν ὁ ΣΕΒΟΣ
ΟΡΚΟΝ ἐν ἀρχῇ παραγγείλας. Τὴν γῦ ἀποχὴν
ὀμνύναι ωροτάττει ωρὸ τ̃ ἐνδεχομένων, κ̀ ἀόριστον
ἐκβάσεως ἐχόντων τὸ πέρας. Ταῦτα γὰρ' κ̀ μικρὰ,
μεγαπίπτοντα· διὸ ὅτε ἄξιον ἐπ' αὐτοῖς ὀμνύναι, ὅτ
ἀσφαλές· ὅ γὰρ ἐφ' ἡμῖν εἰς πέρας αὐτὰ ἀγαγεῖν
Περὶ δὲ μ̃ παρόντων, ἀναγκαίως τε συνημμένων, κ̀ με-
γίστων ὄντων, ἀσφαλὲς τὸ ὀμνύναι, κ̀ πρέπον. [6]Οὔτ
γῦ τὸ μεγαπίπτον τ̃ πραγμάτων ἡμᾶς ἂν πολεσφή-
λη (δέδε) γὰρ ωρὸς ἄλληλα θεσμῷ ἀσφαλείας, πε
εἰ ὧν ὁ ὅρκος νυνὶ γίνε)) κ̀ ὅτε τὸ ταπεινὸν αὐτὸ κ

VULGO 1 Deeſt. 2 Ὑλῶν. 3 Κτηθεῖσαν. 4 Διαπεπραγμ
5 Τὰ μικρὰ—. 6 Οὕτω.

χαμαι

quod ſervat quæ ſunt intellecta; AMOREM denique ab eo quod honeſti ſtudio ducitur: ut iſtis omnibus ea quæ vere bona ſunt & conſequamur & perpetuo ſervemus, amore nobis cognato illa proſequentes; quæ divina ſpes ſequitur, veritatis ſplendorem inducens, quemadmodum ipſe pollicetur cum ait, HÆC TE IN DIVINÆ VIRTUTIS VIA SISTENT, id eſt, hæc Deo te ſimilem efficient, per certam & ſcientificam univerſitatis cognitionem. Eo ipſo enim quod eorum quæ ſunt cauſas expendimus, quæ in opifice Deo præexiſtunt, ad divinæ cognitionis faſtigium aſcendimus, & ſimiles Deo evadimus. Vocat autem Verſus ſimilitudinem iſtam VIRTUTEM DIVINAM, cum ſupra humanam quæ præcedit jure evehatur. Deſinant ergo in AMOREM philoſophiæ & honeſtatis primi verſus: eoque viam monſtrante ſequatur deinde veritatis cognitio, quæ ad DIVINÆ VIRTUTIS ſimilitudinem deducit, quemadmodum in iis quæ ſequuntur demonſtratur. Confirmat porro conjunctionis iſtorum neceſſitatem etiam jurejurando. Jurat enim valde impenſe virtutem humanam bene acquiſitam ad DIVINAM ſimilitudinem contendere, qui JUSJURANDUM COLERE initio præcepit. Jubet enim a jurando abſtinere in rebus contingentibus, & quæ eventus finem habent incertum. Hæc enim parvi momenti ſunt, facileque mutantur; itaque nec decens in iis jurare, neque tutum; cum eas ad finem perducere noſtræ non ſit poteſtatis. In his autem quæ præſentia ſunt, & neceſſario copulata, maximique momenti, jurare tutum eſt & decorum. Neque enim incertus rerum eventus nos unquam fefellerit (vinciuntur enim inter ſe indiſſolubili neceſſitatis lege, in quibus hoc loco jusjurandum adhibetur) nec rei etiam vilitas numinis teſtimonium

ως ὄμνυσιν. Ὁ δὲ σέβων ὄρκον ἐν ἀρχῇ προχείλας, τὴν ἀπεχὴν —.

χαμαιπετὲς ὃ θείᾳ τ' ἐπιμαρτυρίαν ἀρνῆται· ἀλήθεια γὰρ καὶ ἀρετὴ ὁ μόνον [1]ἐστὶν ἐν ἀνθρώποις, ἀλλὰ καὶ ἐν Θεοῖς τὰ μέγιστα. Ἔπειτα καὶ ὁ ὅρκος [2]αὐτὸς γίνεται δόγμα, ὅτι τ' διδάσκαλον τ' ἀληθείας ὕπω δεῖ πιστεύειν, ὡς καὶ ὀμνύναι αὐτὸν, εἴπερ δεῖ πρὸς βεβαίωσιν τ' δογμάτων· καὶ μὴ μόνον τὸ ΑΥΤΟΣ ΕΦΑ φερὲ αὐτῷ λέγειν, ἀλλὰ καὶ ταῦτα ὕπως ἔχειν ΝΗ ΤΟΝ ΑΥΤΟΝ. Ὁμοῦ γὰρ φερὲ τ' τῶν καλλίστων ἕξεων συναφῆς ὀμνύων θεολογεῖ, καὶ τ' ΤΕΤΡΑΔΑ, ΠΗΓΗΝ ΤΗΣ ΑΙΔΙΟΥ διακοσμήσεως, ἀποφαίνεται τ' αὐτὴν εἶναι τοῦ δημιουργοῦ Θεοῦ. Πῶς γὰρ ΤΕΤΡΑΣ ὁ [3]Θεὸς νοητὸς, ἐκ τῆς εἰς Πυθαγόραν ἀναφερομένης Ἱεροῦ Λόγου σαφῶς εὑρήσεις, ἐν ᾧ ἀριθμὸς ἀριθμῶν ὁ Θεὸς [4]νοητὸς ὑμνεῖται. Εἰ γὰρ τὰ ὄντα πάντα τοῖς [5]ἀϊδίοις αὐτῆς βουλήσεσιν ὑφέστηκε, δῆλον ὅτι καὶ ὁ ἀριθμὸς ἐν ἑκάστῳ εἴδει τῶν ὄντων τ' [6]ἐν ἐκείνῳ αἰτίας ἵδρυται, καὶ ὁ πρῶτος ἀριθμὸς ἐκεῖ· ἐκεῖθεν γὰρ καὶ ἐνταῦθα. Τῆς γὰρ ἀριθμοῦ τὸ πεπερασμένον διάστημα ἡ δεκάς. Ὁ γὰρ ἐπὶ πλέον ἀριθμεῖν ἐθέλων ἀναχάμπτει πάλιν ἐπὶ τὸ ἓν, καὶ δύω, καὶ τρία· καὶ δευτέραν ἀριθμεῖ δεκάδα ὡσὲς τ' [7]τῆς εἰκάδος συμπλήρωσιν· καὶ τρίτην ὁμοίως, ἵνα τριάκοντα εἴπῃ· καὶ τοῦτο ἑξῆς, ἕως ἂν δεκάτην ἀριθμήσας δεκάδα εἰς ἑκατὸν προέλθῃ. Καὶ πάλιν ἑκατὸν τ' αὐτὸν τρόπον ἀριθμεῖ. Καὶ ὕπω μέχρις ἀπείρου τοῦ τ' δεκάδος διαστήματι ἀνακυκλουμένου προχωρεῖν δύναται. Τῆς γὰρ δεκάδος δύναμις ἡ ΤΕΤΡΑΣ. [8]Πρὸ γὰρ τῆς χ' διέξοδον τελειότητος τῆς ἐν τῇ δεκάδι, ἐνωμένη τις τελειότης ἐν τῇ ΤΕΤΡΑΔΙ θεωρεῖται. Κατὰ γὰρ σύνθεσιν [9]τ' ἀπὸ μονάδος ἕως ΤΕΤΡΑΔΟΣ, δεκὰς τὸ πᾶν ἄθροισμα γίνεται. Α' γὰρ, καὶ β', καὶ γ', καὶ δ', τὴν δεκάδα πληροῖ. Καὶ ἔτι μεσότης ἀριθμικὴ μονάδος καὶ ἑβδομά-

VULGO 1 Εσὶν ἀνθρώποις. 2 Αὐτός. 3 Θεὸς, ὅτος—. 4 Deest. δος

recuſaverit: ſunt enim non in hominibus tantum veritas atque virtus, ſed in Diis etiam maxime. Quin & jusjurandum ipſum dogmatis locum obtinet, veritatis magiſtro tantum honoris tribuendum eſſe, ut etiam per ipſum juretur, ſi quando ad placitorum confirmationem opus ſit; nec tantum IPSE DIXIT de eo uſurpare, ſed ita ſe res habere PER IPSUM jurare. Eadem vero opera de optimorum habituum conjunctione, adhibito jurejurando, more theologico agit, & QUATERNARIUM, SEMPITERNI rerum ordinis FONTEM & eundem ac Deum conditorem eſſe demonſtrat. Cæterum quo pacto Deus ille qui ſub intelligentiam cadit QUATERNARIUS ſit, ex *Sacro Sermone* qui *Pythagoræ* tribuitur clare diſces, in quo numerorum numerus Deus intelligibilis celebratur. Si enim omnia, quæ ſunt, ſempiternis ipſius conſiliis ſubſiſtant, certum eſt etiam & numerum in quaque eorum ſpecie quæ exiſtunt à cauſa, quæ in illo eſt, dependere, primumque ibi numerum reperiri; inde enim etiam ad nos derivatur. Eſt porro numeri definitum intervallum denarius. Qui enim ulterius numerare ſtatuit, ad unum iterum, duoque, & tria regreditur, ſecundamque decadem numerat uſque dum viginti compleat; & tertiam rurſum, ut ad triginta perveniat: idemque facit deinceps, donec decade decima numerata ad centum perveniat. A quo rurſum numero ad ducenarium pariter aſcendit. Atque ita ad infinitum uſque, decadis intervallo repetito, procedere queat. Eſt vero denarii vis QUATERNARIUS. Antequam enim per diſcurſum ad denarii perfectionem perveniatur, unita quædam perfectio deprehenditur in QUATERNARIO. In compoſitione ſiquidem quæ fit ab unitate ad QUATERNARIUM, denarius totum eſt quod exurgit. Complent enim decadem, unum, & duo, & tria, & quatuor. Eſt præterea arithmetica medietas unitatis & ſepte-

5 Ἀιδίαις. 6 Ἐκείνων. 7 Τῆς εἰκοσάδος. 8 Πρὸς ᾗ δ τ —. 9 Τῆς δὰ.

δος ἡ ΤΕΤΡΑΣ. [1]Τῷ ἴσῳ γὰρ ἀριθμῷ [2]πως ὑπερέχῃ, καὶ ὑπερέχεται, τελείᾳ μὲν ἑβδομάδος λειπομένη, τελείᾳ δὲ μονάδα ὑπερβάλλουσα. Μονάδος γὰρ καὶ ἑβδομάδος ἰδιώματα κάλλιστά εἰσι καὶ ἄριστα. Ἡ μὲν γὰρ μονὰς, ὡς ἀρχὴ παντὸς ἀριθμοῦ, τὰς πάντων δυνάμεις ἐν ἑαυτῇ συνέχει. Ἡ δὲ ἑβδομὰς, ὡς ἀμήτωρ, καὶ παρθένος, τὴν τῆς μονάδος ἀξίαν δευτέρως ἔχει. Οὔτε γὰρ γεννᾶται ἐξ ἀριθμοῦ τινος τῶν ἐντὸς δεκάδος· ὡς καὶ ὁ δ', ἐκ τοῦ δὶς β'. καὶ ὁ ἓξ, ἐκ τοῦ δὶς γ'. καὶ ὁ η, ἐκ τοῦ δὶς δ'. καὶ ὁ θ', ἐκ τοῦ [3]τρὶς γ'. καὶ ὁ ι, ἐκ τοῦ δὶς ε'. Οὔτε γεννᾷ τινα τῶν [4]ἐντὸς δεκάδος· ὡς ὁ δύο τὴν τέσσαρα, καὶ ὁ γ'. [5]τὴν ἓξ καὶ τὴν θ'. καὶ ὁ ε'. τὴν ι'. Τῆς δὲ ἀγεννήτου μονάδος καὶ τῆς ἀμήτορος ἑβδομάδος ἡ ΤΕΤΡΑΣ μέση εἰμοῖρα, τὰς τῶν γεννώντων καὶ γεννωμένων δυνάμεις ἅμα συνείληφε, μόνη τῶν ἐντὸς δεκάδος καὶ γεννωμένη ὑπὸ τινος ἀριθμοῦ, καὶ γεννῶσά τινα. Ἡ γὰρ δυὰς ἑαυτὴν διπλασιάσασα [6]τὴν ΤΕΤΡΑΔΑ γεννᾷ· ἡ δὲ ΤΕΤΡΑΣ [6]δὶς γενομένη τὴν ὀκτὼ ἀπολείλειπε. Καὶ τετρὰ πρώτη ἔμφασις ἐν τῇ τελείᾳ εὐθυγωνίᾳ. Τὸ γὰρ σημεῖον ἀνάλογόν ἐστι μονάδι, ἡ δὲ γραμμὴ δυάδι, ἀπό τινος γὰρ ἐπὶ τί· καὶ τελείᾳ προσήκει ἡ ἐπιφάνεια, στοιχειωδέστατον γὰρ τῶν εὐθυγράμμων τὸ τετράγωνον. Τὸ τετρὰς δὲ οἰκεῖον τῇ ΤΕΤΡΑΔΙ. Ἡ γὰρ πρώτη πυραμὶς ἐν τῇ ΤΕΤΡΑΔΙ θεωρεῖται· τετράγωνος μὲν βάσεως [7]ὑποτεθείσης, τοῦ τέλα· κορυφῆς δὲ αὐτῆς ἐπιτεθείσης, τοῦ ἑνός. Καὶ κεφαλὴ δὲ δυνάμεως ἐν τοῖς ὅλοις τέσσαρες, νοῦς, ἐπιστήμη, δόξα, καὶ αἴσθησις. Κεῖνος γὰρ πάντα τὰ ὄντα ἢ νοῖ, ἢ ἐπιστήμῃ, ἢ δόξῃ, ἢ αἰσθήσει. Καὶ ἁπλῶς, τὰ ὄντα πάντα ἡ ΤΕΤΡΑΣ ἀνεδήσατο, [8]στοιχείων ἀριθμῶν, ὡρῶν τοῦ ἔτους, ἡλικιῶν, συνοικισμῶν. Καὶ οὐκ ἔστιν εἰπεῖν, ὃ μὴ τῆς

VULGO 1 Καὶ ἴσῳ. 2 Deest. 3 Γ'. 4 Ἐκτός. 5 Desunt. 6 Δύο. 7 Ἀποτεθείσης. 8 Στοιχείων, ἀριθμῶν, ἡλικιῶν συνοικισμῶν.

TE-

narii QUATERNARIUS. Superat enim quodammodo æquali numero, & ſuperatur; cum ternario quidem ſuperetur à ſeptenario, unitatem vero ternario ſuperet. Sunt enim unitatis atque ſeptenarii proprietates pulcherrimæ atque optimæ. Unitas enim, tanquam numeri cujuſque principium, vires omnium in ſe complectitur. Septenarius vero, tanquam matre carens, & virgo, unitatis dignitatem habet ſecundario. Non enim ex ullo numero qui denario continetur ortum habet: uti quatuor ex bis duobus, & ſex ex bis tribus, & octo ex bis quatuor, & novem ex ter tribus, & decem ex bis quinque. Nec gignit etiam eorum aliquem qui ſunt intra denarium; ut binarius quaternarium, ut ternarius ſenarium & novenarium, ut quinarius denarium. Cum ſit autem QUATERNARIUS inter unitatem minime genitam atque ſeptenarium matre carentem medius, eorum vires qui gignunt & gignuntur ſimul comprehendit, ſolus ex iis qui decade continentur ipſe productus ab aliquo numero, idemque producens aliquem. Binarius enim, ſi duplicetur, parit QUATERNARIUM; & octonarium QUATERNARIUS, ſi geminetur. Accedit, quod prima ſolida figura in quaternario reperiatur. Punctum enim reſpondet unitati, linea vero binario, nam ab aliquo fertur ad aliquid; ternario etiam ſuperficies convenit; eſt enim triangulum figurarum quæ rectis lineis conſtant quaſi elementum & principium. Eſt vero quaternario propria ſoliditas. Prima enim pyramis in quaternario conſpicitur; cujus baſin triquetram ternarius efficit numerus, verticem vero unitas. Sunt præterea, in iis quæ ſunt, facultates judicandi quatuor; mens, ſcientia, opinio, & ſenſus. Fit enim de omnibus quæ ſunt judicium, vel mente, vel ſcientia, vel opinione, vel ſenſu. Denique ut verbo dicam, quaternarius omnia quæ in rerum natura exiſtunt complectitur; numerum elementorum, tempeſtatum anni, ætatum, & contuberniorum ſive ſocietatum. Nec

ΤΕΤΡΑΚΤΥΟΣ, ὡς ῥίζης καὶ ἀρχῆς, ἥρτηται. Ἐπὶ γὰρ, ὡς ἔφαμεν, δημιουργὸς τῶν ὅλων καὶ αἰτία ἡ ΤΕΤΡΑΣ, Θεὸς νοητὸς, αἰτίῳ τῇ ὑφανίᾳ καὶ ἀϊδίῳ Θεοῦ. ΠΑΡΑΔΕΔΟΤΑΙ δὲ ἡ τούτου γνῶσις τοῖς Πυθαγορείοις δι' αὐτοῦ τοῦ Πυθαγόρου, ὃν καὶ νῦν [2]ἐπόμνυται ὁ τῶν Ἑπῶν τούτων συγγραφεὺς, ὅτι τῆς ἀρετῆς ἡ τελείωσις πρὸς τὴν τῆς ἀληθείας ἔλλαμψιν ἡμᾶς ἀνάγει. Ὥστε καὶ τοῦτο εἴποι ἄν τις ἰδίᾳ μὲν τηρεῖσθαι τὸ Σέβειν ὄρκον ἐπὶ τῶν ἀεὶ καὶ ὡσαύτως ἐχόντων Θεῶν· ἰδίᾳ δὲ νῦν ὄμνυσθαι κατὰ τοῦ ΠΑΡΑΔΟΝΤΟΣ ἡμῖν τὴν ΤΕΤΡΑΚΤΥΝ διδασκάλου, ὃς οὐκ ἦν τῶν ἀθανάτων Θεῶν, οὐδὲ τῶν Φύσει Ἡρώων, ἀλλ' ἄνθρωπος ὁμοιώσει Θεοῦ κοσμηθεὶς, καὶ πρὸς τοὺς ἀφ' ἑαυτοῦ θείους ἀποσώζων εἰκόνα. Ὅθεν καὶ ἔνορκον αὐτὸν ἐπὶ τῶν ὑπὲρ μεγάλων ποιεῖται, λελησθότως ἐπεμβάλλων τὸ σεβεῖ Πυθαγόραν τῶν ἀκροατῶν σέβας, καὶ τὴν ἀξίαν αὐτοῦ δεικνὺς, δι' ὧν παραδέδωκε μαθημάτων. Μέγιστον δὲ τούτων ἡ τῆς δημιουργικῆς ΤΕΤΡΑΚΤΥΟΣ γνῶσις. Ἀλλ' ἐπεὶ τὰ μὲν πρῶτα ἐπιτέτμηται, τὰ δὲ δεύτερα ἐν ὑποχέσει [3]κεῖται βεβαίᾳ καὶ ἀψευδεῖ ἐλπίδι, τῆς τε ΤΕΤΡΑΚΤΥΟΣ ἱεροφάντης ἔγνωται, καὶ τίς αὐτὴ ἡ ΤΕΤΡΑΚΤΥΣ (ὅσον τοῖς παροῦσι προσήκει λόγοις) ὑπομνήσεως ἔτυχε· Φέρε καὶ ἐφ' ἃ προελθεῖν ὁ λόγος παρακελεύει μετίωμεν· πρῶτον μετ' οἴας ὁρμῆς καὶ παρασκευῆς, καὶ συνεργείας τῶν Κρειττόνων, ἐλθεῖν ἐπὶ ταῦτα προσήκει [4]προϋποδείξαντες.

—ΑΛΛ' ΕΡΧΕΥ ΕΠ' ΕΡΓΟΝ 49 ΘΕΟΙΣΙΝ ΕΠΕΥΞΑΜΕΝΟΣ ΤΕΛΕΣΑΙ.—

Πάντα τὰ πρὸς τὴν κτῆσιν τῶν ἀγαθῶν συντελοῦντα ἀφὰ βραχέων ὑπέγραψεν ὁ λόγος, τὸ δὲ ψυχῆς

VULGO 1 Τούτων. 2 Ἐπόμενος. 3 Κεῖται βέβαια, καὶ ἀψευδεῖ αὐτοῦ.

quicquam poteſt afferri, quod à QUATERNARIO, tanquam radice atque principio, non dependeat. Eſt enim QUATERNARIUS, quemadmodum diximus, univerſitatis opifex atque cauſa, Deus qui ſub intelligentiam cadit, cœleſtis ſenſibiliſque Dei auctor. Hujus autem cognitio TRADITA eſt *Pythagoreis* per *Pythagoram* ipſum, per quem jurat qui verſus iſtos conſcripſit, virtutis perfectionem ad ſplendorem veritatis nos eſſe perducturam. Quo fit, ut iſta ratione dicat aliquis proprie quidem ſervari præceptum de colendo jurejurando, reſpectu ad Deos habito, qui ſemper eodemque modo exiſtunt: proprie autem jurari hoc loco per magiſtrum qui QUATERNARIUM nobis TRADIDIT; qui nec erat ex Deorum immortalium numero, nec ex Heroum genere, ſed vir Dei ſimilitudine ornatus, divinæque imaginis auctoritatem apud ſuos retinens. Unde in rebus adeo magnis per ipſum jurat, tacite innuens quantum à ſuis auditoribus coleretur Pythagoras, & indicans, quantum diſciplinis, quas tradidit, ſibi dignitatis peperiſſet. Eſt vero earum longe maxima QUATERNARII opificis cognitio. Quandoquidem vero prima illa breviter explicata ſunt, ſecunda autem promiſſione firma & ſpe minime mendaci nituntur, & QUATERNARII hierophanta jam notus ſit, & quinam ſit iſte QUATERNARIUS (quod pro præſente in hos verſus diſſertatione ſit ſatis) jam demonſtratum ſit: age, etiam ad ea, ad quæ progredi præcipit verſus, tranſeamus; primumque, quali cum impetu & apparatu, & Deorum ope implorata, ad iſta conveniat accedere, monſtremus.

—— OPERI ACCINGE 49 FAUSTUM A DIIS PRECATUS EXITUM.——

Omnia quæ ad bona acquirenda faciunt paucis deſcribit verſus, animi ſcilicet liberum propriumque

ἰλιάδι δ' ΤΕΤΡΑΚΤΥΟΣ ἱερῳφάντης ἔγνωσται καί πε-. 4 Ὑποδείξαντες.

motum

αὐτοκίνητον, καὶ τὴν τοῦ Θεοῦ συνέργειαν. Εἰ γὰρ καὶ ἐφ' ἡμῖν ἡ αἵρεσις τῶν καλῶν, ἀλλὰ καὶ αὐτὸ τὸ ἐφ' ἡμῖν θεόθεν ἔχοντες, τὴν παρ' ἐκείνου συνεργείας, καὶ ΤΕΛΕΙΩΣΕΩΣ τῶν [1] αἱρεθέντων, πάντως που δεήζομεν. Ἔοικε γὰρ τὸ μὴ παρ' ἡμῶν ἀπολαζόμενον ἐκτεινομένῃ χειρὶ πρὸς λῆψιν τῶν καλῶν, τὸ δὲ παρὰ Θεοῦ συντελούμενον χορηγία εἶναι καὶ πηγὴ τῆς δόσεως τῶν ἀγαθῶν· καὶ τὸ μὲν ἐξευρίσκειν πεφυκέναι τὰ καλὰ, τὸ δὲ ἐκφαίνειν τῷ ζητοῦντι ὀρθῶς· ἡ δὲ ΕΥΧΗ μεθόριον εἶναι τῆς τε παρ' ἡμῶν ζητήσεως, καὶ τῆς παρὰ Θεοῦ δόσεως, [2] εὖ ἐχομένη τῆς αἰτίας ἡμῶν, τήν τε εἰς τὸ εἶναι παραγώγους ἡμᾶς, καὶ πρὸς τὸ εὖ εἶναι τελειώσης. Πῶς δ' ἂν λάβοι τις τὸ εὖ, μὴ διδόντος Θεοῦ; πῶς δ' ἂν δοίη τῷ πρὸς τὰς ὁρμὰς αὐτεξουσίῳ μὴ αἰτοῦντι ὁ διδόναι πεφυκὼς Θεός; Ἵν' οὖν μήτε λόγῳ μόνῳ τὴν ΕΥΧΗΝ ποιώμεθα, ἀλλὰ καὶ ΕΡΓΩ ταύτην κεκτύνωμεν, μήτε τῇ ἑαυτῶν ἐνεργείᾳ μόνῃ θαῤῥῶμεν, ἀλλὰ καὶ ΕΡΓΩ θεόθεν συνεργείας ΕΥΧΩΜΕΘΑ, καὶ, ὡς εἶδος ἐπὶ ὕλῃ, τὴν ΕΥΧΗΝ τῷ ΕΡΓΩ συνάπτωμεν· καὶ τὸ ὅλον τοῦτο, ὅπως ἃ ἐργαζόμεθα, καὶ ΕΥΧΩΜΕΘΑ, καὶ ἃ εὐχόμεθα, ΕΝΕΡΓΩΜΕΝ· συνάψας εἶπεν, ΑΛΛ' ΕΡΧΕΥ ΕΠ' ΕΡΓΟΝ ΘΕΟΙΣΙΝ ΕΠΕΥΞΑΜΕΝΟΣ ΤΕΛΕΣΑΙ. Οὔτε γὰρ μόνον προθυμεῖσθαι δεῖ τὰ καλὰ, ὡς ἐφ' ἑαυτοῖς ὄντα κατορθῶσαι, καὶ χωρὶς τῆς τοῦ ΘΕΟΥ συνεργείας· οὔτε ψιλῆς τῆς ΕΥΧΗΣ τοῖς [3] λόγοις δεχείας, μηδὲν πρὸς τὴν κτῆσιν τῶν αἰτηθέντων προσφέρουσας. Οὕτω γὰρ ἡ ἄθεον ἀρετὴν (εἰ οἷόν τε τοῦτο εἰπεῖν) ὑπιτηδεύσομεν, ἢ ἀνενέργητον ΕΥΧΗΝ· ὧν τὸ μὲν ἄθεον ὂν προαναιρεῖ τῆς ἀρετῆς τὴν ὑσίαν, τὸ δὲ [4] ἀργὸν καὶ ἐκλύσει τὴν ΕΥΧΗΣ τὸ δραστήριον. Πῶς γὰρ ἔστιν τι καλὸν, ὃ μὴ πρὸς

VULGO 1 Αἰθητῶν. 2 Deest. 3 Λογισμοῖς. 4 Ἀρ-

χα-

motum, divinumque auxilium. Quamvis enim bonorum electio penes nos sit, quia tamen liberum istud arbitrium à DEO datum habemus, ejus ope quæ PERFICIAT ea quæ elegimus omnino indigemus. Videtur enim conatus noster manui quidem non absimilis quæ ad bona accipienda est exporrecta, quod autem à Deo confertur, suppeditationi atque fonti bonorum: itaque illum quidem natura comparatum esse, ut investiget quæ bona sunt, hoc vero ut recte quærenti indicet: PRECES autem limitem medium esse inter nostrum quærendi studium & largitionem divinam, quæ scilicet nostri causam recte sequuntur, cui acceptum referri debet quod simus, & quod bene tandem & felices simus. Quî possit aliquis quod bonum est accipere, nisi Deus largiatur? quomodo vero ei qui liberam habet cupiendi potestatem, nihil autem petit, Deus natura liberalis donare possit? Ne igitur verbis tantum PRECES faciamus, sed opere etiam illas firmemus; ne nostris solum actionibus confidamus, sed actionibus nostris etiam divinum auxilium IMPLOREMUS, &, tanquam formam materiæ, PRECES OPERI adjungamus; & in universum ut quæ AGIMUS, PRECEMUR, & quæ PRECAMUR, AGAMUS; duo ista conjungens monuit OPERI NON ESSE ACCINGENDUM, FAUSTO EXITU A DIIS NON IMPLORATO. Neque enim quæ bona sunt ita debemus suscipere, tanquam ea dare effecta, Deo non adjuvante, in nostra esset potestate; neque rursum ita nudarum PRECUM verbis contenti esse, ut nihil ad ea quæ petuntur paranda conferamus. Ita enim aut virtutem quæ Dei sit expers (si fas id dicere) amplectemur, aut PRECES fundemus sine opera adhibita: quorum illud quidem, eo ipso quod Deo careat, virtutis naturam tollit, hoc autem, quod iners sit, PRECUM etiam resolvet efficaciam. Quî enim honestum esse possit, quod se-

τὸν ἐκλύσοντα.

cundum

καινόνατον θεῖον περάπεται; πῶς δὲ τὸ πρὸς τῦ-
τον περαπόμμον ὑ τῆς ἐκείνυ συνεργείας πάντως δεῖ-
ται πρὸς ὑπόςασιν; Ἐςι γὰ ἀρετὴ εἰκὼν Θεῦ ὁ ψυ-
χῇ λογικῇ· εἰκὼν ἢ πᾶσα ὑ παραδείγμαλος δεῖται
[1] πρὸς γένεσιν, ὑ ὁκ ἀρκεῖ τῷ κλωμένῳ, ἐὰν μὴ
ἐκεῖσε βλέπῃ, ὑ πρὸς ὁμοίωσιν τὸ καλὸν κτήσεται.
Σπεύδονλας ὧν πρὸς τ ἐνεργὸν ἀρετὴν ΕΥΧΕΣΘΑΙ
προσήκει, ὑ ΕΥΧΟΜΕΝΟΥΣ τὴν κτῆσιν ταύτης
ΕΡΓΑΖΕΣΘΑΙ· [2] τῦτο δὲ, πρὸς τὸ θεῖον ὑ λαμ-
πρὸν βλέπονλας, περάπειν, ὑ πρὸς Φιλοσοφίαν ἑαυ-
τὺς συνλείνειν, μὴ ὑ εὖ ἔχειν τῆς πρώτης αἰτίας τ
ἀγαθῶν. Ἡ γὰρ πηγὴ τῆς ἀεννάυ Φύσεως ἡ τελεαν-
τὺς ἐκείνη ὐ μόνον ὑ εἶναι τοῖς πᾶσιν, ἀλλὰ ὑ ὑ εὖ
εἶναι, αἰώνιος αἰτία καθέςηκε, τὸ οἰκεῖον ἀγαθὸν ἅμ
παντὸς ἐφαπλώσασα τῷ κόσμυ, οἷον Φῶς ἀκήρατον
ὑ νοερόν. Ἡ ἢ [3] ταύτης εὖ ἐχομένη ψυχὴ, ὑ, ὡς ὄμ-
μα πρὸς ὀξυωπίαν, [4] ἑαυτὴν διασμήξασα, ἔκ τε τῆς
ὀπιμελείας τ καλῶν πρὸς τ ΕΥΧΗΝ [5] ἀνεγείρεται·
ὑ πάλιν ἀπὸ τ ΕΥΚΤΙΚΗΣ πληρώσεως τ ασυ-
δὴν ὀπίλεινει, λόγοις ΕΡΓΑ συνάπλασα, ὑ ΕΡΓΑ
ασυδαῖα θείαις διαλέξεσι βεβαιυμμένη. Καὶ τὰ μὲν
εὐείσκυσα, τὰ ἢ ἐλλαμπομμένη, ασυδάζει τε ἃ ΕΥ-
ΧΕΤΑΙ, ὑ ΕΥΧΕΤΑΙ ἃ ασυδάζει. Τοιαύτη μὲ ἡ
τῆς σπυδῆς ὑ τ ΕΥΧΗΣ ἕνωσις. [6] Τί δὲ δὴ τὰ δι'
ἀμφοτέρων τύτων κατορθύμμνα, ἑξῆς ἀκύωμμν.

— ΤΟΥΤΩΝ ΔΕ ΚΡΑΤΗΣΑΣ 50 ΓΝΩ-
ΣΕΑΙ ΑΘΑΝΑΤΩΝ ΤΕ ΘΕΩΝ ΘΝΗΤΩΝ
Τ' ΑΝΘΡΩΠΩΝ 51 ΣΥΣΤΑΣΙΝ, Η ΤΕ
ΕΚΑΣΤΑ ΔΙΕΡΧΕΤΑΙ, Η ΤΕ ΚΡΑΤΕΙ-
ΤΑΙ.

Πρῶτον μὲ ΘΕΟΓΝΩΣΙΑΝ ὑ θεολογικὴν ὀπι-

VULGO 1 Περὶ ὑπόςασιν. Καὶ εἰκὼ τὸ κτώμμον —. 2 Τῦτο γὰμμν

cundum divinam regulam non geritur? quî rurſum quod ad eam fit, Dei auxilio prorſus non egeat ut ſubſiſtat? Eſt enim virtus ipſa Dei imago in animo rationali; eget autem exemplari imago quælibet ut producatur, nec ſufficit ei penes quem eſt, niſi ad id ſpectet, ad cujus ſimilitudinem bonitatem acquiret. Decet igitur eos PRECES adhibere, qui ad virtutem activam ſe ſtudioſe accingunt, & PRECANTES ei acquirendæ OPERAM DARE; hoc autem, divinitatem atque ſplendorem intuentes, facere, & ad ſapientiæ ſtudium ſeipſos intendere, primam bonorum cauſam recte ſequentes. Fons enim perennis naturæ quaternarius ille non ſolum exiſtendi, ſed bene etiam exiſtendi, omnibus perpetua cauſa eſt, bonum proprium per orbem univerſum, tanquam lucem incorruptibilem atque intellectualem, expandens. Quem cum animus recte ſequitur, & ſe, tanquam oculum ad viſum acutiorem reddendum, detergit & perpurgat, bonorum cura ad PRECES excitatur; & rurſum voto adimpleto ſtudium intendit, verbis OPERA adjungens, OPERAQUE bona divinis alloquiis confirmans. Atque partim quidem res inveniens, partim vero illuminata, ea ipſa SATAGIT quæ PRECATUR, & PRECATUR quæ SATAGIT. Atque hæc quidem eſt diligentis STUDII atque PRECUM conjunctio. Quidnam autem ſint quæ ope utriuſque præclare geruntur, ex ſequentibus audiamus.

——SI VERO ISTA TENEAS, 50 COGNOSCES ET IMMORTALIUM DEORUM ET HOMINUM MORTALIUM 51 CONSTITUTIONEM, QUATENUS SINGULA DIFFERUNT, ET QUATENUS CONVENIUNT.

Primum quidem DEI NOTITIAM theologicam-

ὁ, ὁ θεὸς — βλέπων τε πράξει, — ἑαυτὸς συλλήψει, μὴ τ πρωτης —. 3 Ταύτης ἐχομένη. 4 Ἑαυτῆς. 5 Ἐνεγείρει. 6 Τί δὲ δεῖ τὰ —.

que

σήμιλω παρέσεως τοῖς ὕπως ἀχθεῖσι προλέγῃ, καὶ πάντων τ' ἀπὸ τῆς ἱερᾶς τελεσιουργίας ὑποφαίνων τὴν ΕΠΙΓΝΩΣΙΝ, μετὰ τῆς κατὰ γένος αὐτῶν διακρίσεως, καὶ τῆς εἰς ἕνα κόσμον ἑνώσεως. Τὴν μὲν οὖν σύνταξιν αὐτῶν σημαίνεσθαι τὸ τῆς ΣΥΣΤΑΣΕΩΣ ὄνομα δηλοῖ· τὸ δὲ, Η ΔΙΕΡΧΕΤΑΙ, τὴν κατ' εἶδος διαφορὰν· καὶ τὸ, Η ΚΡΑΤΕΙΤΑΙ, τὴν κατὰ γένος κοινωνίαν. Φύσει γὰρ διεσῶται τὰ λογικῶν ὑσιῶν τὰ γένη· κατὰ αὐτὴν τὴν διάζασιν εἰς μίαν κοινωνίαν συνέρχεται. Τὰ γὰρ εἶναι τὰ μὲν πρῶτα, τὰ δὲ μέσα, τὰ δὲ ἔσχατα, διακέκειται ἅμα καὶ ἥνωται. Οὔτε γὰρ τὰ πρῶτα γένοιτο μέσα, ἢ ἔσχατα· [2] οὔτε τὰ μέσα πρῶτα, ἢ ἔσχατα· οὔτε τὰ ἔσχατα μέσα, ἢ πρῶτα· ἀλλ' ἐν τοῖς δημιουργικοῖς ὅροις ἀϊδίως μένει διακεκριμένα κατὰ γένος. Καὶ ὅπως μὲν Η ΕΚΑΣΤΑ ΔΙΕΡΧΕΤΑΙ νοεῖσθω. Τὸ δὲ Η ΕΚΑΣΤΑ ΚΡΑΤΕΙΤΑΙ, πάλιν αὖ τῇδε θεωρήσομεν. [3] Τὸ πᾶν τόδε οὐκ ἂν εἴη τέλειον, μὴ πρῶτα, καὶ μέσα, καὶ ἔσχατα μέρη ἐν ἑαυτῷ κεκλημένον, ὡς ἀρχὴν, καὶ μέσα, καὶ τελευτὴν ἕν ὅλῳ συγκαλοῦντα. Καὶ τὰ πρῶτα οὐκ ἂν εἴη πρῶτα, μὴ μέσων καὶ ἐσχάτων αὐτοῖς ἑπομένων. Οὐδὲ τὰ μέσα τοῦτ' ἂν εἴη, ὃ λέγεται, μὴ ἄκρων ἑκατέρωθεν αὐτοῖς παρακειμένων. Ἀλλ' οὐδὲ τὰ ἔσχατα εἴη ἂν ἔσχατα, μὴ πρώτων καὶ μέσων προηγουμένων. Συνεισάγῃ οὖν ἄλληλα πρὸς τὴν τοῦ παντὸς τελειότητα. Καὶ τοῦτ' ἴσως, τὸ ΚΡΑΤΕΙΣΘΑΙ αὐτὰ ὑπ' ἀλλήλων· ὡς μὲν ἑτεροειδῆ, διαφέροντα· ὡς δὲ ἑνὸς κόσμου [4] μέρη, συνεισιόντα· καὶ αὐτῷ τῷ διεῖναι ἅμα καὶ ἡνῶσθαι τῆς θείας διακοσμήσεως τὴν ὅλην ΣΥΣΤΑΣΙΝ καὶ σύνταξιν πληροῦντα· ἣν ΓΝΩΣΕΑΙ, φησὶν, εἰ ἐγκρατὴς γένοιο τῶν πρειρημένων καλῶν. Τῶν δὲ ἄκρων γενῶν τῇ μνήμῃ συνεισερ-

VULGO 1 Κατὰ πούτιν. 2 Deest tota hæc περιοχή. 3 Deest.

χεται

que ſcientiam iis, qui ita ſunt inſtituti, pollicetur; nec ea etiam ignoraturos eſſe quæ a ſacro quâternario producta ſunt, aut eorum ſecundum genera diſtinctionem, & ad hunc mundum conſtituendum unionem. Significat enim hoc loco συστάσεως nomen eorum conjunctionem: Hæc autem verba Η διάφορα differentiam indicant quæ eſt ſecundum ſpeciem: Communionem vero generis, Η κοινότης. Natura enim diſtincta entium genera quæ ratione prædita ſunt, ipſa diſtinctione & diſtantia in unam ſocietatem coeunt. Eo ipſo enim quod ſunt alia quidem prima, alia vero media, alia etiam ultima, diſtinguuntur ſimul & uniuntur. Non enim quæ prima ſunt, media eſſe queant, vel ultima; neque quæ media, prima, vel ultima; neque quæ ultima, media, vel prima: ſed per terminos ab opifice conſtitutos perpetuo manent ſecundum genus diſtincta. Atque ita quidem QUATENUS SINGULA DIFFERUNT intelligimus. QUATENUS autem CONVENIUNT, hoc modo rurſum conſiderabimus. Hæc univerſitas perfecta non eſſet, niſi primas, medias, atque ultimas partes in ſeipſo, tanquam principium, medium, atque finem totius ſyſtematis haberet. Nec prima fuerint quæ prima ſunt, niſi media & ultima ſequerentur. Nec media rurſus id ipſum quod dicuntur forent, ſi extremis utrinque carerent. Neque etiam ultima forent quæ ſunt ultima, niſi prima & media præcederent. Conducunt ergo mutuo ad univerſitatis perfectionem. Atque id ipſum eſt, ea a ſeipſis uniri & conjungi; quatenus quidem ſpecie varia ſunt, differentia; quatenus vero mundi unius partes ſunt, coeuntia; ipſaque diſtinctione ſimul ac unione totam divini operis CONSTITUTIONEM & fabricam conſummantia: quam COGNOSCES, inquit, ſi bonis quæ ſuperius dicta ſunt potiaris. Extremorum porro generum mentione facta, ea etiam indicantur quæ media

4 Μέση συνεσιόντα αὐτοῖς, τοῖς θεοῖς.

χεται τὰ μέσα· ΑΘΑΝΑΤΩΝ γάρ φησι ΘΕΩΝ ΘΝΗΤΩΝ Τ' ΑΝΘΡΩΠΩΝ ΣΥΣΤΑΣΙΝ. Τὰ δὲ πρῶτα τοῖς ἐσχάτοις διὰ τῶν μέσων συνάπτον), καὶ τὰ ἔσχατα διὰ τὰ πρῶτα τῇ μεσότητι τῶν ἀγαθῶν Ἡρώων ἀναλέγεται. [1] Τοιαύτη δὲ καὶ ἡ τάξις τῶν λογικῶν γενῶν καὶ ἐν προοιμίοις [2] παραδέδεται, ὡς εἶεν μὲ [3] πρῶτοι ἐν τῷδε τῷ κόσμῳ οἱ ΑΘΑΝΑΤΟΙ ΘΕΟΙ· ἔπειθ' Ἥρωες ἀγαυοί· καὶ τελευταῖοι Δαίμονες καλαχθόνιοι, οὓς ΘΝΗΤΟΥΣ ΑΝΘΡΩΠΟΥΣ καλεῖ. Πῶς δὲ ΕΚΑΣΤΟΝ τούτων δεῖ νοεῖν ἤδη εἰρηται· τὸ δὴ ΓΝΩΣΙΝ τούτων [4] προσλαβεῖν ἐπιστημονικὴν, ὧν ἐκ παραδόσεως τιμιωτέρων, πρακτικὴν ἀρετὴν ἀληθείᾳ θεωρητικῇ [5] κοσμοῦσιν ἐγγίνεται, ἢ καὶ ἀπὸ τῆς ἀνθρωπίνης εὐεξίας ἐπὶ [6] θείαν ἀρετὴν μεθιστάμενοις. Τὸ γὰρ ὅπως ΓΝΩΝΑΙ τὰ ὄντα, ὡς παρ' αὐτοῦ τοῦ Θεοῦ ὑπέστησαν, ὁμοίωμα θεῖόν [7] ἐστι κτήσασθαι. Ἐπειδὴ ἡ μὲ [8] ἀσώματον διακόσμησιν ἡ σωματικὴ φύσις ὑπεκείλατο, τὸ ἐμφανὲς τοῦτον συμπληροῦσα κόσμον, καὶ πρὸς τιμὴν τῶν λογικῶν οὐσιῶν ἡγεμονίαν συνεταγμένην, ἐξῆς τὸ τῆς Φυσιολογικῆς ἐπιστήμης ἀγαθὸν ἐπακολουθήσαν μιμεῖται τοῖς τάξει [9] προιοῦσιν ἐπὶ τὰς γνώσεις.

52 ΓΝΩΣΗ Δ', Η ΘΕΜΙΣ ΕΣΤΙ, ΦΥΣΙΝ ΠΕΡΙ ΠΑΝΤΟΣ ΟΜΟΙΗΝ· 53 ΩΣΤΕ ΣΕ ΜΗΤΕ ΑΕΛΠΤ' ΕΛΠΙΖΕΙΝ, ΜΗΤΕ ΤΙ ΛΗΘΕΙΝ.

Πρὸς τιμὴν θείαν εὐμελείαν ἡ ΦΥΣΙΣ τὸ ἐμφανὲς κόσμον ἀπολυπεμπόν, δι' ἀναλογίας τε αὐτὸν ἑαυτῷ παντα χῇ διαφόρως ὁμοίωσε, καὶ τὸ θεῖον κάλλος εἰκονίσαλο δι' ὅλων τῶν ἐγκοσμίων εἰδῶν ἄλλως καὶ ἄλ-

VULGO 1 Τοιαῦτα δὲ, καὶ-. 2 Παραδίδοται. 3 Πρῶτον. 4 Λαβεῖν. λως·

sunt: quod significavit, cum IMMORTALIUM DEORUM MORTALIUMQUE HOMINUM CONSTITUTIONEM dixit. Conjunguntur etiam ultimis quæ prima sunt, intervenientibus mediis, & protenduntur quæ ultima sunt ad prima usque, illustrium Heroum interpositione. Talis autem est ordo generum rationalium, & in procœmio à nobis explicatus, cum diximus primas in hoc mundo occupare Deos immortales; secundas autem Heroas illustres; ultimas vero partes terrenos Dæmonas, quos MORTALES HOMINES appellat. Jam vero dictum est qua ratione istorum singula intelligenda sint: eorum scilicet NOTITIAM scientificam adipisci, quos honorandos esse ex traditione prius accepimus, iis qui virtutem activam veritate contemplativa exornarunt, aut etiam qui ab humani habitus bonitate ad divinam virtutem transierunt, inest & contingit. Ita enim nosse quæ existunt, prout sunt à Deo ipso condita, est Dei similitudinem adipisci. Quoniam autem post incorporeum ornatum sequitur inferior corporum natura, quæ visibilem hunc mundum complet, quæque ad entium rationalium imperium ordinata est; significat deinceps physiologicæ scientiæ bonum eos esse assecuturos, qui ordine ad illorum cognitionem procedunt.

52 NOVERIS ETIAM, QUATENUS FAS EST, NATURAM IN UNIVERSO SIMILEM; 53 UT NEC SPERES QUÆ SPERANDA NON SUNT, NEC TE QUICQUAM LATEAT.

Mundum hunc visibilem cum ad divinæ mensuræ & proportionis rationem effingeret NATURA, eum sibi analogice ubique variis modis respondere & assimilari voluit, divinamque pulchritudinem itа formis omnibus, quæ in eo sunt, aliter atque aliter ex-

5 Κατμένπων. 6 Μαθησάντων. 7 Deest. 8 Ἀθάνατοι. 9 Προσῆσαι.

λως· ὥστε ἀεκινήτου μὲν ἀποδῦναι τὸ ἀεικίνητον, γῆν δὲ τὸ μόνιμον, ἑκάτερον δὲ τούτων θείας ὁμοιώσεως ἰσχυρῶς ἀποφέρεσθαι. Καὶ τῷ μὲν ἀεκινήτῳ σώματι τὸ περιέχον τοῦ ΠΑΝΤΟΣ ἀπένειμε, τῷ δὲ ῥευστῷ τὸ κέντρον. Ἐν δὲ σφαίρᾳ ἄλλως μὲν τὸ κέντρον ἔχει, ἄλλως δὲ ὁ τοῦ περιέχοντος ὅρος. Ὅθεν καὶ ἄνω μὲν ἄφροις πεποίκιλται, καὶ τοῖς μετ' ἐκεῖνα ζώοις νοεροῖς· γῇ δὲ φυτοῖς ἐκοσμήθη, καὶ ζώοις αἰσθήσει μόνῃ χρωμένοις. Μεσότης δὴ τῶν ἄτω διεσχότων ὁ Ἄνθρωπος ἐνόρᾶται, ἀμφίβιός πως ὤν, καὶ ἔσχατος μὲν τῶν ἄνω, πρῶτος δὲ τῶν κάτω. Διό πολὺ μὲν τοῖς ἀθανάτοις συμφέρεται, καὶ τῇ περὶ νοῦν καὶ ἀρετήν· ὀπισθῇ τοι οἰκείαν λῆξιν ἀπολαμβάνει· ποτὲ δὴ τοῖς θνητοῖς εἴδεσι συναγελάζεται, καὶ τῇ τῶν θείων νόμων ἐκβάσει προσηκόσης αὐτῷ ἀξίας ἀποπίπτει. Ὡς γὰρ ἕκαστος τῶν λογικῶν γενῶν, οὔτε ὡσαύτως καὶ ἀεὶ πέφυκε νοεῖν (οὔτω γὰρ ἂν οὐκ ἂν ἦν ἄνθρωπος, ἀλλὰ φύσει θεός)· οὔτε ἀεὶ νοεῖν δύναται, εἰ καὶ μὴ ὡσαύτως· τοῦτο γὰρ αὐτὸν εἰς τὴν Ἀγγέλων καθίστησι τάξιν. Νῦν δὲ ὅτι ἄνθρωπος ὁμοιώσει μὲν πρὸς τὸ βέλτιον ἀχθῆναι δυνάμενος, ΦΥΣΕΙ δὲ ὑποβεβηκὼς τῶν ἀθανάτων θεῶν, καὶ τῶν ἀγαθῶν Ἡρώων, ὡς ἐγκοσμίων πρώτων καὶ μέσων γενῶν. Ὥσπερ δὲ τούτων ὑπέβη τῷ μὴ ἀεὶ νοεῖν, ἀλλ' ὁτὲ μὲν ἀγνοίᾳ ποτὲ καὶ λήθῃ γίνεται τῆς ἑαυτοῦ οὐσίας, καὶ τῶν θεόθεν καταπύσης εἰς αὐτὸν ἐλλάμψεως· οὕτω τῷ μὴ μένειν ἀεὶ ἐν τῇ ἀγνοίᾳ ὑπερέχει ζώων ἀλόγων καὶ φυτῶν, καὶ ὅλης τῆς περιγείου καὶ ὑλικῆς φύσεως ἀναβέβηκε καθ' οὐσίαν, ὡς ἐπιστρέφειν πρὸς τὸν Θεὸν πεφυκὼς, καὶ ἀναμνήσει τὴν λήθην ἀφανίζειν, καὶ διδασκαλίαν προσλαμβάνειν ἃ ἀπέβαλε, καὶ τὴν ἄνωθεν φυγὴν τῇ ἀνιστρόφῳ φυγῇ ἰᾶσθαι. Προσήκει δὴ τῇ ἀνθρωπίνῃ

VULGO 1 Διὸ πρῶτον μὲν —. 2 Desunt. 3 Οὔτε γὰρ ἦν —. οὐσίᾳ

preſſam ſpectari: ut cœlum quidem moveretur perpetuo, terra vero fixa eſſet, horum autem utrumque divinæ ſimilitudinis veſtigium oſtenderet. Dedit præterea cœleſti corpori UNIVERSITATIS ambitum, terrarum vero orbi centrum. In orbe vero aliter quidem centrum eſt principium, aliter autem ejus terminus quod ambit. Unde fit ut quæ ſupra ſunt, aſtris quidem variata, animantibuſque ultra ea intellectu præditis referta ſint; terra autem plantis ornata ſit & animantibus quæ ſenſu ſolo utuntur. Sed horum medius, quæ adeo diſtant, apparet Homo, veluti utriuſque vitæ particeps, ultimus quidem ſuperiorum, primus autem inferiorum. Quo fit, ut aliquando quidem cum diis congrediatur, & propriam ſortem recuperet, cum ad mentem & veritatem convertitur: aliquando vero cum mortalibus ſpeciebus ſocietatem ineat, & divinarum legum tranſgreſſione ſua dignitate excidat. Fit enim, quoniam eſt generum rationalium ultimus, ut nec eodem modo, nec ſemper intelligat (hoc enim ſi eſſet, non homo, ſed natura Deus foret): Nec poteſt ſemper cogitare & intelligere, licet iſtud eodem modo non faciat; hoc enim Angelorum ordini ipſum adſcribit. Nunc autem homo eſt ſimilitudine quidem ad id quod præſtantius eſt duci idoneus, ſed natura Diis immortalibus, ipſiſque adeo Heroibus illuſtribus, primas ſcilicet & medias in mundo partes occupantibus, inferior. Ut autem iſtis ideo minor eſt, quod non ſemper intelligit, ſed aliquando ſuam naturam, & lucem quæ divinitus in eum deſcendit, ignorat & obliviſcitur: ſic bruta etiam & plantas ideo ſuperat, quod non ſemper in ignorantia maneat; totaque adeo terrena & mortali natura ſuperior eſt, cum ita comparatus ſit, ut ad Deum converti queat, & recordatione oblivionem pellere, doctrinaque ea recuperare quæ amiſit, fugæ denique rerum ſupernarum fuga contraria mederi.

οὐσία ' τοιαύτη οὐσή", γνῶναι τ' σύσαιν τ ἀθανάτω
Θεῶν, ϑνητῶν τ' ἀνθρώπων· τυτέστι, τ λογικῶν γενῶ
τ διάταξιν· ΓΝΩΝΑΙ ΔΕ ΚΑΙ ΤΗΝ ΦΥΣΙΝ
ΤΗΝ ΠΕΡΙ ΠΑΝΤΟΣ ΟΜΟΙΗΝ· τυτέστι, τ
σωμαλικὴν οὐσίαν, τ ἄνωθεν μέχει τῶν τελευταίων δ
ἀναλογίας κ) ἐμφάσεως ϑείας κοσμηθεῖσαν· ΓΝΩ-
ΝΑΙ δὲ ταῦτα πάντα Η ΘΕΜΙΣ ΕΣΤΙ, [2]τ
ἔστι", νόμῳ ὡς [3]διάκειν), κ) ὅπως ὡς ὑπέστη ϖ
Θεοῦ, κ) ὃν τρόπον τοῖς ἐκείνε νόμοις ἐστὶ διατεταγμέ
να, εἴτε σώματα, εἴτε ἀσώματα. Κατὰ κοινῦ γ' ἐπ
ἀμφοτέρων τ ποιήσεων τὸ [4]ΓΝΩΝΑΙ Δ' Η ΘΕΜΙΣ
ΕΣΤΙΝ ἀκτέον. Οὐ γ' [5]ἀλογίτως προθυμίας ἔχον-
τας μεταφέρειν δεῖ τ ἀξίαν τ πραγμάτων πρὸς τ
ἡμῖν δοκῦν· ἀλλὰ τοῖς τῆς ἀληθείας ὅροις ἑπομένες
ΓΙΝΩΣΚΕΙΝ ΤΑ ΟΝΤΑ ΠΑΝΤΑ, Η ΘΕΜΙΣ
ΕΣΤΙ, κ) ὡς ὁ τῆς δημιργίας θεσμὸς ὥρισεν ἕκαστα.
Ἐκ δὲ τύτων τῶν δύο ΓΝΩΣΕΩΝ, τ μὲ πρὸ τ
ἀσώματον πίστιν τῦ Θεοῦ, κ) τ πρὸ τὴν σωματικὴν,
κάλλιστον ἐπαινεῖ πόρισμα, τὸ ΜΗΤΕ ΑΕΛΠΙ
ΕΛΠΙΖΕΙΝ, ΜΗΤΕ ΤΙ ΛΗΘΕΙΝ. Ἐκ γ' τῦ
λανθάνειν ἡμᾶς τ ὄσιαν τῶν πραγμάτων, ἀπηλ
κ) τὸ ΑΕΛΠΙ' ΕΛΠΙΖΕΙΝ, κ) τὸ ἀδύνατα βε-
νοεῖν. Οἷον, εἴ τις ἄνθρωπος ὢν, τῶν ἀθανάτων Θεῶν
ΕΛΠΙΖΕΙ γενέσθ, ἢ τῶν ἀγαυῶν Ἡρώων· ὅτος ἐκ
οἶδε τὰς ὅρας τ ΦΥΣΕΩΣ, ὅτε [6]τῶν ὄντων πρῶτα,
κ) μέσα, κ) ἔσχατα διεστείλατο. Καὶ πάλιν, εἴ τις τ
ἑαυτῦ ψυχὴν συναποθνήσκειν οἴεται τῷ ϑνητῷ σώμα-
τι, ἀγνοίᾳ τ πρσόντος ἀθανασίας τῇ ἡμετέρᾳ ψυ-
χῇ, προσδοκᾷ ἃ μὴ δεῖ, μηδὲ οἷόν τε γενέσθ. Ὁ-
μοίως ἢ κ) ὁ ϑνητὸν μεταμφιάσασθαι σῶμα ΕΛΠΙ-
ΖΩΝ, κ) ζῶον ἄλογον γενέσθ διὰ κακίαν, ἢ κ) Φυ-

VULGO 1 Desunt. 2 Desunt. 3 Διάκειν), ὅπως. 4 ΓΝΩ-
ΤΕΙ

Decet ergo mortales, cum tales ſint, NOSCERE immortalium Deorum atque hominum conſtitutionem; id eſt, generum rationalium diſpoſitionem atque ordinem: NOSSE præterea NATURAM QUÆ IN UNIVERSO SIMILIS eſt; id eſt, corpoream ſubſtantiam, in qua, ducto à ſuperioribus principio ad ultima uſque, divinæ ſimilitudinis & proportionis relucet imago: Verum ita NOSSE iſta omnia QUATENUS FAS EST, hoc eſt, ſicut lege diſpoſita ſunt, & ita ut à Deo creata ſunt, & quomodo legibus ipſius ordinata ſunt, ſive corpora ſint, ſive incorporea. Communiter enim de utroque Dei opificio verba illa γνῶναι δ' ᾗ θέμις ἐστὶν accipienda ſunt. Non enim decet nos irrationalibus occupatos cupiditatibus rerum dignitatem ad noſtram opinionem trahere & torquere; ſed ad veritatis decreta & leges attendendo, NOSCERE OMNIA QUÆ SUNT QUATENUS FAS EST, eoque modo quo lex opificis ſingula diſtinxit. Ex duplici autem iſta cognitione, qua certi ſumus Deum entia incorporea & corporea feciſſe, optimum deducitur corollarium, UT NEQUE SPERENTUR QUÆ SPERANDA NON SUNT, NEQUE ULLA IGNORENTUR. Eo ipſo enim, quod rerum natura IGNORATUR, accidit ut EA etiam SPERENTUR QUÆ SPERANDA NON SUNT, & ea mente agitentur quæ fieri non poſſunt. Ut, ſi quis cum HOMO ſit, immortalium Deorum naturam, vel heroum illuſtrium, SPERAT; neſcit iſte quibus terminis NATURA contineatur, neque diſtinxit quæ prima in rebus, quæ media, & quæ ultima ſunt. Et rurſum, ſi quis animum ſuum cum mortali corpore, propter ignorantiam immortalitatis animorum noſtrorum, arbitratur interire; ea expectat quæ non decet, nec fieri poſſunt. Similiter etiam, qui feræ corpus induturum ſe SPERAT, & ob malitiam in brutum animal converſum iri, aut

NAI δεῖ H-. 5 Ἀλογίᾳ ἀθυμίας ἐκόντας. 6 Τῶν ἄλλων.

τὸν, δι' ἀγνοιαν αἰσθήσεως· καὶ ὅτος, ἀνελιτρόφως τοῖς εἰς τὰ ἄνω γένη μεταβάλλουσι τ τῦ ἀνθρώπυ ὐσίαν, πρὸς τὰ κάτω αὐτῷ συνωθεῖ, πεπλανημένῳ· καὶ ἀγνοῶν τὸ ἀμετάβλητον τῦ καθ' ὐσίαν ὑπάρχοντος εἴδους τῇ ἀνθρωπίνῃ ψυχῇ. Ἀεὶ γὰρ μένουσα ἄνθρωπος, τῇ τῆς ἀρετῆς καὶ κακίας ἀνὰ μέρος κτήσει, Θεὸς ἢ θηρίον γίνεσθαι λέγεται· φύσει δὲ ὐδέτερον, ἀλλὰ χρήσει τ πρὸς ἑκάτερον ὁμοιώσεως. Καὶ ὅλως ὁ τῷ πρεπῦσαν ἀξίαν ἑκάστῳ τ ὄντων μὴ εἰδὼς, [2] ἀλλ' ἢ τι ὑπερβάλλων αὐτῆς, ἢ ἐλλείπων, τ ἄγνοιαν ταύτῃ ἀφορμὴν τ ὑποκεῖσθαι δόξης καὶ ΑΕΛΠΤΟΥ ΕΛΠΙΔΟΣ πεποίηται. Ὁ δὲ ἐν τοῖς δημιουργικοῖς μέτροις ἕκαστα ἀφορίζων, καὶ ΓΙΓΝΩΣΚΩΝ τὰ ὄντα, Η γέγονε, καὶ παραμείβων [3] τῷ Θεῷ τῷ ἑαυτοῦ ΓΝΩΣΙΝ· ὅτος τὸ Ἕπεσθαι Θεῷ μάλιστα τηρεῖ, καὶ τὸ Ἄριστον μέτρον οἶδε, καὶ τῆς [4] ἀνεξαπατήτου ἐλπίδος τυγχάνει.

54 ΓΝΩΣΗ Δ' ΑΝΘΡΩΠΟΥΣ ΑΥΘΑΙΡΕΤΑ ΠΗΜΑΤ' ΕΧΟΝΤΑΣ 55 ΓΛΗΜΟΝΑΣ, ΟΙ Τ' ΑΓΑΘΩΝ ΠΕΛΑΣ ΟΝΤΩΝ ΟΥΤ' ΕΣΟΡΩΣΙΝ, 56 ΟΥΤΕ ΚΛΥΟΥΣΙ· ΛΥΣΙΝ ΔΕ ΚΑΚΩΝ ΠΑΥΡΟΙ ΣΥΝΙΣΑΣΙ. 57 ΤΟΙΗ ΜΟΙΡΑ ΒΡΟΤΩΝ ΒΛΑΠΤΕΙ ΦΡΕΝΑΣ· Ὡς ΔΕ ΚΥΛΙΝΔΡΟΙ 58 ΑΛΛΟΤ' ΕΠ' ΑΛΛΑ ΦΕΡΟΝΤΑΙ ΑΠΕΙΡΟΝΑ ΠΗΜΑΤ' ΕΧΟΝΤΕΣ. 59 ΛΥΓΡΗ ΓΑΡ ΣΥΝΟΠΑΔΟΣ ΕΡΙΣ ΒΛΑΠΤΟΥΣΑ ΛΕΛΗΘΕ 60 ΣΥΜΦΥΤΟΣ· ΗΝ ΟΥ ΔΕΙ ΠΡΟΣΑΓΕΙΝ, ΕΙΚΟΝΤΑ ΔΕ ΦΕΥΓΕΙΝ.

Τῆς τῶν ἀσωμάτων καὶ σωματικῶν γενῶν καλῶς

VULGO 1 Γενέσθ. 2 Ἀλλ' εἰς π—. 3 Τὸν Θεὸν τῇ ἑαυτῦ ΓΝΩ-

γνω-

in plantam, ob ſenſus inertiam; idem quoque, contraria illis ratione, quæ hominis naturam in ſuperiora genera commutant, eam detrudit ad inferiora, deceptus & ignarus formæ eſſentialis quam habet animus humanus immutabilem. Semper enim homo permanens, virtutis atque vitii alterna poſſeſſione, Deus aut fera fieri dicitur; cum natura neutrum ſit, ſed relatione ſimilitudinis cum utroque. Et omnino qui ſingulorum quæ ſunt dignitatem non novit, ſed ipſam vel ſuperat, vel non aſſequitur, ignorantiam iſtam vanæ opinionis aut FALSÆ SPEI occaſionem facit. Qui vero ſingula diſtinguit ad certos iſtos limites & modos quos opifex conſtituit, & cognoſcit quæ exiſtunt, quemadmodum facta ſunt, & ad Deum ſui ipſius COGNITIONEM metitur; is maxime & Deum ſequitur, quod jubetur, & Menſuram novit optimam, & ſpem nanciſcitur, quæ nunquam vana erit.

54 COGNOSCES AUTEM HOMINES MALIS ULTRO ACCERSITIS OBRUI 55 MISEROS, QUI BONA CUM PROPE SINT NEC VIDENT, 56 NEC AUDIUNT: PAUCIQUE NORUNT SESE MALIS EXPEDIRE. 57 TALE FATUM LÆDIT MORTALIUM MENTES; ILLI VERO CYLINDRORUM INSTAR 58 HUC ILLUC VOLVUNTUR, INFINITIS MALIS OPPRESSI. 59 GRAVIS ENIM COMES LATENTER NOCET CONTENTIO 60 CONGENITA; QUAM PROVOCARE NON DECET, SED CEDENDO EVITARE.

Corporeorum atque incorporeorum generum or-

ΣΕΙ. 4 Ἀνεξαπατήτε ἀπίτης. 5 ΟΙ ΔΕ ΚΥΛΙΝΔΡΟΙΣ—.

γνωσθείσης ἀμαθίας, ἐπεὶ καὶ τὸ ΑΝΘΡΩΠΟΥ οὐσίαν ἀκριβῶς ΓΝΩΡΙΖΕΣΘΑΙ, οἷά τε ὄντα πυγχάνει, καὶ οἵων δεκτικὴ παθημάτων· καὶ ὅτι ἂν μεθοδεύῃ ἐπὶ τῶν τε ἀπλώτων εἰς κακίαν, καὶ τῶν πρὸς ἀρετὴν ἀπεφυκότων ἀνάγειν· διὸ καὶ ἐπαμφοτερίζει ταῖς ἕξεσιν, ὁτὲ μὲν ἐκεῖ ζῶν τὸν νοερὰν εὐζωΐαν, ὁτὲ δὲ ἐνταῦθα τὴν ἀιθλιωτάτην ἐμπάθειαν προσλαμβάνων. Ἔνθα καὶ λέγει ὀρθῶς ὁ Ἡρακλείτης, ὅτι ζῶμεν τὸν ἐκείνων θάνατον, τεθνήκαμεν δὲ τὸν ἐκείνων βίον. Κάτεισι γὰρ καὶ ἀποπίπτει τῆς εὐδαίμονος χώρας ὁ ΑΝΘΡΩΠΟΣ, ὡς Ἐμπεδοκλῆς φησιν ὁ Πυθαγόρειος,

——— Φυγὰς θεόθεν, καὶ ἀλήτης,
Νείκεϊ μαινομένῳ πίσυνος. ———

Ἄνεισι δὲ, καὶ τιμωρίαν ἔξιν ἀπολαμβάνει, εἰ φύγοι τὰ περὶ γῆν καὶ τὸν ——— ἀτερπέα χῶρον, ὡς Αὐτὸς λέγει,

Ἔνθα Φόνος τε κότος τε καὶ ἄλλων ἔθνεα κηρῶν·
εἰς ὃν οἱ ἐμπεσόντες, Ἄτης
— ἀνὰ λειμῶνά τε καὶ σκότος ἠλάσκουσιν.

Ἡ δὲ ἔφεσις τοῦ Φεύγοντος τὸν Ἄτης λειμῶνα πρὸς τῆς ἀληθείας ἐπείγει λειμῶνα· ὃν ἀπολιπὼν, τῇ ὁρμῇ τῆς περορρύσεως εἰς γήϊνον ἔρχεται σῶμα ὀλβίου — αἰῶνος ἀμερθείς. Τούτοις ἢ καὶ ὁ Πλάτων ἐπισύμφωνος, περὶ μὲν τῆς καθόδου ταυτὶ λέγων· ὅταν δὲ ἀδυνατήσασα ὀπισπέσθαι μὴ ἴδῃ, καὶ τινι συντυχίᾳ χρησαμένη περορρύσῃ τε, καὶ ὑπὸ τὴν γῆν πέσῃ, τότε νόμος αὐτῷ εἰς ζῶον θνητὸν εἰσοικίζεσθαι. Περὶ δὲ τῆς ἀνόδου ταῦτα· ὅτι τὸν ὄχλον περιφύντα ὕστερον ἐκ γῆς, καὶ ὕδατος, καὶ ἀέρος, καὶ πυρὸς, θορυβώδη καὶ ἄλογον ὄντα, λόγῳ κρατήσας ὁ ἄνθρωπος, εἰς τὸ τερπνὸν καὶ ἀρίστης ἀφικνεῖται εἴδος ἕξεως· ὅτι καὶ εἰς

VULGO 1 Φεύξει. 2 Ἐκπεσόντες. 3 Ἀμελθεὶς.

ξύνεσιν

dine recte perſpecto, ſequitur ut HOMINIS naturam exacte COGNOSCAMUS, qualis ſit, & quibus perturbationibus obnoxia: & quod medio loco poſita inter eos jaceat, qui nunquam prolabuntur in vitia, & eos, quibus ad virtutem evehi natura negatum eſt: unde fit ut duas habeat utrinque diſpoſitiones, ibique aliquando intellectualem vitam feliciter agat, hic autem aliquando ſenſibiles affectiones amplectatur. Quamobrem non male cenſuit Heraclitus, cum *nos illorum mortem vivere, mori autem iſtorum vitam,* pronunciavit. Fertur enim homo deorſum, & felici regione excidit, cum, ut Empedocles Pythagoreus inquit,

——A Deo exul, & errans,
Lite furente agitur.——

Sed aſcendit, & primum ſtatum reſumit, terrena ſi fugiat & *——illætabilem locum,*
ut Idem ait,

Ubi cædes, iraque, & mille alia mala ſunt;

in quem qui inciderint, Atæ

—per pratum tenebraſque vagantur.

Deſiderium autem fugientis Atæ pratum ad veritatis pratum propere deducit; eoque relicto, pennis defluentibus in terrenum corpus venit, felici *—vita privatus.* Neque vero iſtis ſunt diſſentanea, quæ Plato de deſcenſu tradit, hoc modo; *Cum vero aſſequendi impotens [animus] Deum minime videat, & infortunio aliquo pennarum defluvium paſſa in terram decidat, tum lex ipſum jubet in mortale animal induci.* De aſcenſu autem iſta; *Hominem, cum labem poſtea contractam ex terra, aqua, aëre, & igne, turbulentam & rationis expertem rationis imperio depulerit & ſuperaverit, ad prioris atque optimi habitus & ſtatus formam pervenire: Præterea ad aſtrum, quocum aptus fuerit,*

ſanum

ξύννομον ἄστρον ἄγει) ὑγιὴς καὶ ὁλόκληρος γενόμενον. Ὑγιὴς μὲν τῇ τῶν παθῶν, ὡς νοσημάτων, ἀπαλλαγῇ· ὁ δὲ ἀπὸ τῆς πολιτικῆς ἀρετῆς παραγίνεται· ὁλόκληρος δὲ, τῇ νῷ καὶ ὑπομήσει, ὡς οἰκείων μερῶν, ἀναλήψει· ὁ διὰ τῆς θεωρητικῆς ἀληθείας κατορθῶσας πέφυκε. Καὶ πάλιν, ὡς δέοι τῇ ἐντεῦθεν φυγῇ τὴν ἀπὸ τῶν κρειττόνων γενομένην ἀποστασιν ἐξιάσας, σαφῶς παιδεύσει, φυγὴν τῶν τῇδε κακῶν φιλοσοφίαν ὁρίζόμενος. Συμπεφυκέναι γὰρ τὰ πάθη μόνοις τοῖς θνητοῖς ἀποφαίνεται διὰ τοῦτον· ἀλλ' οὐδὲ ἀπολέσας τὰ κακὰ δυνατὸν, ὅτε ἐν θεοῖς εἶναι, ἀλλὰ τόνδε τὸν τόπον καὶ τὴν θνητὴν φύσιν ἀπολιπεῖν ἐξ ἀνάγκης. Τοῖς γὰρ ἐν γενέσει καὶ φθορᾷ πάντως που καὶ τὸ διὰ φύσιν διατεθῆναι δύναται παρέπεται· ὅπερ ἦν τῶν κακῶν ἀρχή. Πῶς δὲ δεῖ ταῦτα φυγεῖν ἐπάγει· διὸ δεῖ ἐνθένδε ἐκεῖσε φυγεῖν· φυγὴ δὲ ὁμοίωσις θεῷ κατὰ τὸ δυνατὸν ἀνθρώπῳ· ὁμοίωσις δὲ, δίκαιον καὶ ὅσιον μετὰ φρονήσεως γενέσθαι. Τὸν γὰρ ἀποφάναι βουλόμενον τὰ κακὰ τῇ θνητὴν φύσιν πρῶτον ἀποστραφῆναι δεῖ· εἰ γὰρ οἷόν τε ταύτῃ συμπεφυρμένους μὴ καὶ τῶν ἑπομένων αὐτῇ κακῶν ἐξ ἀνάγκης ἀναπίμπλασθαι. Ὥσπερ οὖν ἡ θεόθεν φυγὴ, καὶ ἡ περιῤῥύησις τῶν κεφιζόντων ἡμᾶς πρὸς τὰ ἄνω [3] περᾶν, εἰς τὴν τῶν θνητῶν ἤνεγκε τόπον, οἷς τὰ κακὰ συνεισέρχεται· [4] ὕπως καὶ ἡ τῆς θνητῆς προσπαθείας ἀποβολὴ, καὶ ἡ τῶν ἀρετῶν, οἷον πέρασι τισὶν, ἔκφυσις πρὸς τὸν τῶν καλῶν καθαρὸν τόπον, εἰς τὴν θείαν εὐζωΐαν, ἡμᾶς ἀνάξει. Μέση γὰρ οὖσα ἡ τοῦ ἀνθρώπου οὐσία τοῦ τε ἀεὶ νοοῦντος τὸν θεὸν, καὶ τοῦ μηδέποτε νοεῖν πεφυκότων, ἄνεισί τε πρὸς ἐκεῖνα, καὶ κάτεισι πρὸς ταῦτα, νῷ κτήσει καὶ ἀποβολῇ, πρὸς τὴν θείαν ὁμοίωσιν καὶ τὴν ἥρειον, ἀπὸ τοῦ τῆς φύσεως ἀμφίβιον, ἀνὰ μέσον οἰκειωμένη.

VULGO 1 τῇ τῆς ἐπιστήμης. 2 Ἀπολέσας. 3 Deest.

Ταῦτ'

ſanum atque integrum factum reverti. Sanum quidem, quia perturbationibus, velut morbis, liberatus eſt; quod virtute politica efficitur: integrum autem, mentis & ſcientiæ, tanquam propriarum partium, recuperatione; quod contemplativa veritate recte fieri natura comparatum eſt. Docet rurſum plane, noſtram à Diis defectionem hinc fugiendo reſarciendam eſſe, dum malorum quæ hic ſunt fugam philoſophiam eſſe definit. Paſſiones enim ſolis mortalibus congenitas eſſe ex his conſtat; *imo, nec mala perire poſſunt, nec in Diis eſſe, ſed circa hunc locum & naturam humanam neceſſario verſantur.* Sequitur enim omnino eos, qui generationi & corruptioni ſunt obnoxii, affici etiam præter naturam poſſe; quod malorum eſt principium. Cæterum quo pacto iſta fugienda ſint ſubjungit; *Hinc igitur eo confugere oportet: Fuga autem eſt ſimilitudo cum Deo, quatenus homini fas eſt; ſimilitudo vero, juſtitiam & ſanctitatem prudentiæ conjungere.* Imprimis enim humanam naturam eum averſari decet, qui mala cupit evitare; cum non poſſint, qui cum illa commiſcentur, non impleri neceſſario malis quæ ipſam ſequuntur. Uti igitur fuga à Deo, & pennarum quibus ad ſuperiora evehimur defluvio, in mortalium locum, quos mala comitantur, decidimus; ſic etiam humanarum affectionum rejectione, & virtutum, tanquam pennarum quarundam, ortu, ad purum bonorum locum divinamque vivendi felicitatem aſcendemus. Cum enim media ſit hominis natura inter eos qui Deum ſemper contemplantur, & ea quibus id natura negatum eſt, & ad illos aſcendit, & deſcendit ad iſta, mentem retinendo & amittendo, divinam ſimilitudinem atque belluinam, propter naturæ propenſionem ad utramque, viciſſim

4 Οὕτως ἔν ἡ.

induens.

Ταῦτ' οὖν ὁ περὶ τ ΑΝΘΡΩΠΙΝΗΣ ΕΓΝΩΚΩΣ ΟΥΣΙΑΣ οἶδε πῶς ΑΥΘΑΙΡΕΤΑ ΠΗΜΑΤ' ΕΧΟΥΣΙΝ ΟΙ ΑΝΘΡΩΠΟΙ, καὶ πῶς ΤΛΗΜΟΝΕΣ καὶ τάλανες ταῖς ἑαυτῶν αἱρέσεσι γίνονται. Ποτὲ μὲν γὰρ, ἐπὶ δυνάμενοι μᾶλλον ἐκεῖ, περιπέτεια ὁρμῆς εἰς γένεσιν καταστρέφονται· ποτὲ δὲ, δυνάμενοι θᾶττον ἐντεῦθεν ἀπολύεσθαι, αὐτοὶ ἑαυτοὺς ταῖς [2]ἀμελείαις τ παθῶν καταπλέκουσι. Καὶ τοῦτο ἦν τὸ τ ΑΓΑΘΩΝ ΠΕΛΑΣ ΟΝΤΩΝ ΜΗΤΕ ΟΡΑΝ, ΜΗΤΕ ΑΚΟΥΕΙΝ· ἵνα ΑΓΑΘΑ μὲν χρεὶὼν καὶ ἀλάθεα νῦν λέγω· τὸ δὲ ΜΗ ΟΡΑΝ ΠΕΛΑΣ ΟΝΓΑ, τὸ μὴ δι' ἑαυτοῦ ἀνακινεῖσθαι πρὸς εὕρεσιν τ καλῶν· καὶ τὸ ΜΗ ΑΚΟΥΕΙΝ, τὸ ταῖς παρ' ἄλλων διδασκαλίαις μὴ ὑπήκοον γίνεσθαι. Διπλῆ γὰρ ἡ τ ὀπτικῆς ἀνάληψις· ἢ διὰ μαθήσεως, ὡς δι' ἀκοῆς· ἢ δι' εὑρέσεως, ὡς δι' ὁράσεως. ΑΥΘΑΙΡΕΤΑ δὲν ΠΗΜΑΤΑ ΕΧΕΙΝ λέγον, οἱ μήτε μανθάνειν παρ' ἄλλων, μήτε εὑρίσκειν δι' ἑαυτῶν, ἐθέλοντες, ὡς τ συναισθήσεως τ ἀγαθῶν ἀμοιροῦντες, καὶ διὰ τοῦτο πάντη ἀχρεῖοι. Ὃς γὰρ ἂν μήτ' αὐτὸς νοεῖν, μήτ' ἄλλου λέγοντος ἐν θυμῷ βάλληται, ἐκεῖνος δ' αὖτ' ἀχρήϊος ἀνήρ. Οἱ δὲ περὶ τ ἀγαθῶν μανθάνειν τε καὶ εὑρίσκειν ἔργον πεποιημένοι, ἤτοί εἰσιν οἱ ΚΑΚΩΝ ΤΗΝ ΛΥΣΙΝ ΣΥΝΙΕΝΤΕΣ, καὶ φυγῇ τ τῆσδε πόνων εἰς τ ἐλεύθερον αἰθέρα μετοικιζόμενοι. ΟΛΙΓΟΙ δέ εἰσιν οἱ τοιοῦτοι. Οἱ γὰρ πλεῖστοι κακοὶ, καὶ τ [3]ἀνητῆς προσπαθείας ἥττους, καὶ φρενοβλαβεῖς ἔτι τ εἰς γῆν νεύσεως γενόμενοι· ὡς καὶ τοῦτο παρ' ἑαυτῶν τὸ ΚΑΚΟΝ ἔχειν, διὰ τὸ βουληθῆναι φυγεῖν ἀπὸ Θεοῦ, καὶ ἀπομερίσαι αὐτοὺς τ τούτου ὁμιλίας, ἧς εὐτύχουν ἐν αὐγῇ καθαρᾷ διάγοντες. Τὸν γὰρ ἀπὸ Θεοῦ [4]χωρισμὸν ἡ ΒΛΑΠΤΟΥ-

VULGO 1 Deest. 2 Ἀμεριμνίαις. 3 Deest. 4 Χωρισ-

ΣΑ

induens. Qui igitur iſta de HOMINIS NATURA PERSPECTA HABET, novit quomodo MALIS ULTRO ACCERSITIS OBRUUNTUR HOMINES, & quomodo INFELICES & miſeri ſuis ipſorum conſiliis fiunt. Aliquando enim, cum adhuc ibi manere poſſent, præcipiti deſiderio in mundum detruduntur; aliquando vero, cum hinc citius poſſent ſolvere, ipſi ſe immodicis perturbationibus implicant. Atque illud eſt quod indicare voluit, cum homines VICINA BONA NEC VIDERE NEC AUDIRE dixit; ut BONORUM quidem nomine virtutem intellexiſſe videatur: NON VIDERE autem QUÆ VICINA ſunt, eſt per ſe non incitari ad bona invenienda: & NON AUDIRE, eſt monentium doctrinæ non attendere. Eſt enim ſcientiæ comparandæ via duplex: aut per diſciplinam, AUDITUM ſcilicet; aut per inventionem, VISIONEM ſcilicet. MALIS igitur SPONTE ACCERSITIS OBRUI dicuntur, qui neque ab aliis diſcere, neque per ſe invenire, volunt, bonorum nempe ſenſu carentes, & ob id prorſus inutiles. *Qui enim nec ipſe ſapit, nec alio monente animum advertit, ille etiam eſt homo inutilis.* Qui autem in diſcendo atque inveniendo quæ bona ſunt operam collocarunt, ii ſunt qui ſe MALIS EXPEDIRE NORUNT, & laborum quos hic patimur fuga, ad liberum æthera commigrant. Sed pauci ſunt ejuſmodi. Sunt enim plurimi mali, & a paſſionibus mortalibus victi, imo & vecordes aſſidua in terram propenſione; qui hoc mali ſibi ideo videntur peperiſſe, quod à Deo fugere, ſeque ab ipſius conſuetudine, qua feliciter fruebantur cum in pura luce degebant, ſubtrahere voluerunt. Separationem enim à Deo FATUM quod MENTEM

μὴ ΒΛΑΠΤΟΝΤΑ ΤΑΣ ΦΡΕΝΑΣ ὑ θεὸς γὰρ νοῦσις ὄλλοῖ.

LÆ-

ΣΑ ΤΑΣ ΦΡΕΝΑΣ ΜΟΙΡΑ τῇ πρὸς γλῶ νεύσῃ δηλοῖ. Οὐ γάρ ἐστιν ἢ μὴ ἀνοητᾶινειν τ τῦ Θεοῦ γενόμενον ἔρημον, ἢ μὴ ἔρημον εἶναι Θεοῦ, τ εἰς ἄνοιαν ἐκπεσόντα. Τὸν γῦ ἀνόητον ἀνάγκη κ ἄθεον εἶναι, κ τ ἄθεον ἀνόητον. Ἀμφότεροι δὲ, ὡς μὴ πρὸς τ ἔρωτα τ καλῶν ἐγηγερμένοι, ΑΠΕΙΡΟΝΑ ΠΗΜΑΤ' ΕΧΟΥΣΙΝ, οἷον ΚΥΛΙΝΔΡΟΙ ταῖς καταγώγοις πεσάξεσιν ΑΛΛΟΤΕ ΑΛΛΟΙΣ ΚΑΚΟΙΣ συμφερόμενοι, κ μὴ ἔχοντες ὅ, τι χρήσονται ἑαυτοῖς, διὰ τὸ πάσαις ταῖς τύχαις ἀπαιδεύτως προσφέρεσθαι· νῦν μὲ ἐξυβρίζοντες ἐν πλύτῳ, νῦν δ ἐν πενία κακοεργῦντες, κ πρὸς ληστείαν μὲ ὑπὸ ῥώμης σώματος ἐκφερόμενοι, πρὸς δ βλασφημίαν ὑπὸ ἀσθενείας κ νοσημάτων· τήν τε ἀπαιδίαν ὀδυρόμενοι, κ τ πολυπαιδίαν ἀφορμὴν πολέμων κ αἰσχροκερδείας ποιύμενοι. Καὶ ἁπλῶς εἰπεῖν, [2] οὐκ ἔστι π τ ἐν τῷ βίῳ, ὃ μὴ πρὸς ἀφορμὴν κακῦ τοῖς ἀνοήτοις γίνεται, παντᾶχόθεν ξενοχωρυμένοις ὑπὸ τ ΑΥΘΑΙΡΕΤΟΥ κακίας, κ τῦ μὴ ΑΝΑΒΛΕΠΕΙΝ πρὸς τὸ θεῖον φῶς, μηδ' ΕΠΑΙΕΙΝ ἐθέλειν τ ὄντως ἀγαθῶν· ἀλλὰ καταδεδυκότας εἰς τὴν ἔνυλον πρόσπαθειαν ὡς ἐν κλύδωνι τῷ βίῳ φέρεσθαι. Τύτων δ ΑΥΣΙΣ μία ἡ πρὸς Θεὸν ἀπιστροφὴ, ἣν ἐξευρίσκουσιν οἱ τὸ ΟΜΜΑ τῆς ψυχῆς κ τὸ ΟΥΣ πρὸς τ τῶν ἀγαθῶν ἀνάληψιν ἐπεγείροντες, κ τὸ παρεπόμενον τῇ ὑσίᾳ ἡμῶν ΚΑΚΟΝ τῇ ἀναγωγικῇ δυνάμει θεραπεύσαντες. Ἦν δ ΣΥΜΦΥΕΣ ἅμα κ ἐπίκτητον ἡμῖν ΚΑΚΟΝ, ἡ τῦ αὐτεξουσίου πρὸς φύσιν κίνησις, καθ' ἣν ΕΡΙΖΕΙΝ τε κ ἐναντιῦσθαι τοῖς θείοις νόμοις πειρώμεθα, ὐδὲν ἐπαυλανόμενοι ὅσον ἑαυτὺς βλάπτομεν, διὰ τ δοκεῖν ἀντιτείνειν Θεῷ· ἀλλὰ μόνον τῦτο τυφλῶς ΟΡΩΝΤΕΣ,

VULGO 1 ΚΥΛΙΝΔΡΟΙΣ. 2 Οὐκ ἔστι τ ἐν τῷ βίῳ, ὃ μὴ ὅτι

LÆDIT ipſa in terram propenſione indicat. Non poteſt enim vel non inſanire, qui ſine Deo eſt; vel ſine Deo non eſſe, qui in amentiam inciderit. Eſt enim neceſſe & dementem Deo carere, & Deo carentem inſanire. Utrique autem, cum ad bonorum ſtudium & amorem non ſint excitati, INFINITA MALA PATIUNTUR, flagitiis deorſum rapientibus, TANQUAM CYLINDRI, ALIAS ALIIS MALIS implicati, & incerti quid agant, quod in omni fortuna ſtulte ſe gerant: nunc quidem propter opes contumelioſi, nunc vero propter penuriam improbi, & ad latrocinia corporis viribus, ad blaſphemiam autem imbecillitate & morbis, incitati; orbitatem etiam ægre ferentes, liberorum autem numerum paulo majorem bellorum & ſordium prætextum facientes. Denique, ut verbo dicam, nihil eſt in vita quod amentibus in mali occaſionem & prætextum non cedat, qui malitia ULTRO ACCERSITA premuntur undique, & quod neque ad lucem divinam INTENDANT OCULOS, neque ea AUDIRE velint quæ vere bona ſunt; ſed ita in mortales affectiones immerſi ſunt, ut in vita, tanquam procella, rapiantur. At iſtorum una MEDELA eſt converſio ad Deum, quam ſoli inveniunt, qui animi OCULUM atque AUREM ad bonorum recuperationem excitant, quique MALO quod naturam noſtram comitatur ea virtute quæ ad ſuperiora evehit medentur. Eſt vero nobis COGNATUM ſimul & ſtudio noſtro accerſitum MALUM, liberi arbitrii motus præter naturam, per quem CONTENDERE & divinis legibus adverſari tentamus, non advertentes quantum noſmetipſos LÆDAMUS, quod DEO repugnare non dubitemus; hoc tantum, cæcorum more, VIDENTES, quod illius placita ſper-

οὐς κακῶς——.

ὅπι ἐδυνήθημεν ἀφηνιάσαι τ ἐκείνε θεσμῶν. Καὶ τῦτο ἦν τὸ πολλῷ τῷ αὐτεξεσίῳ χρήσασθαι καὶ ἀμέτρῳ, τὸ τολμᾶν ἀφίσασθαι Θεῦ, καὶ τ ΛΥΓΡΑΝ ΕΡΙΝ ὡρὸς αὐτὸν ἀναδέχεσθαι, καθ' ἣν ΕΡΙΖΟΜΕΝ τρόπον τινὰ καὶ Φιλονεικῦμεν, ἐκείνε λέγοντος, Μὴ ποίησης τόδε, τῦτο αὐτὸ μᾶλιστα ποιεῖν ἐθέλειν· καὶ πάλιν αὖ, εἰ ἐκεῖνος λέγοι, Ποίησον τόδε, αὐτὸ τῦτο μὴ ποιεῖν· ἵνα ἑκατέρωθεν τ ἀθλιότητος ἑαυτὲς πληρώσωσιν οἱ τ θεῖον νόμον ἐκβαίνοντες, τῷτε μὴ ποιεῖν τὰ προτεταγμένα, καὶ τῷ ποιεῖν τὰ ἀπηγορευμένα. Τί ἂν πρὸς τ ΛΥΓΡΑΝ ΤΑΥΤΗΝ ΕΡΙΝ, ΤΗΝ ΣΥΝΟΠΑΔΟΝ ἅμα καὶ ΣΥΜΦΥΤΟΝ λεγομένην, ἐξευρήσομεν, τ ἐκ τῦ ἐν ἡμῖν πολλὰ φύσιν διατεθέντος ἐγειρομένην, καὶ ἀφ' τῦτο, ὡς οἰκεῖον ΚΑΚΟΝ, λελησθότως βλάπτειν πεφυκῦαν; Τί δεῖ πρὸς ταύτην ἀντιτιθέναι δεῖ; τί τῦ

—— μαινομένε νείκεος ἄκρον ἐυρεῖν;

τί τ καταγώγε δυνάμεως [2] ἴαμα, ἢ τὸ πονεῖν ταῦτα, καὶ ἐπιμελεῖσθαι, καὶ ἐν ἔργοις πίθεσθαι, ἄφρ τ θείας ἀρετῆς [3] ἡμᾶς εἰς ἴχνια θήσῃ; Ταῦτα γὰρ ἦν ἡ ΛΥΣΙΣ ΤΩΝ ΚΑΚΩΝ, ἣν οἱ ΠΑΥΡΟΙ ΣΥΝΙΣΑΣΙ· ταῦτα ἡ ΤΩΝ ΠΕΛΑΣ ΟΝΤΩΝ ΑΓΑΘΩΝ ΑΚΟΗ ΚΑΙ ΟΨΙΣ· ταῦτα ἡ τῶν ΑΥΘΑΙΡΕΤΩΝ ΠΗΜΑΤΩΝ ἀπαλλαγή· ταῦτα τ ἀπειρίας τῶν παθῶν ἡ τομή. Ταῦτα ἂν καὶ τ ἀθέε ΕΡΙΔΟΣ ΑΠΟΦΥΓΗ γένοιτ' ἄν, καὶ σωτηρία ψυχῆς, καὶ ἀποκάθαρσις τῦ μαινομένε νείκεος, καὶ ἀνάκλησις τ θεόθεν Φυγῆς. Τὴν γὰρ καταγωγὸν ῥοπὴν τῇ ἀναγωγῇ δυνάμει μόνως ἂν ἰασαίμεθα, εἰ μὴ ῥᾳυτέρω προάγοιμεν αὐτῷ, μηδ' ὅπι κακοῖς κακὰ συντιθείημεν, ἀλλ' ὅπι πειθεῖς γενόμενοι τῷ ὀρθῷ λόγῳ ΦΕΥΓΟΙ-

VULGO 1 Deest. 2 Ῥῆμα. 3 Deest.

MEN

nere potuimus. Idipsum est liberi arbitrii multa & nimia licentia uti, quod à Deo recedere non dubitamus, & GRAVEM CONTENTIONEM adversus eum suscipere, qua cum eo pertinaciter quodammodo decertamus, cum, Deo vetante istud committere, hoc ipsum maxime volumus facere; & rursus, cum, eodem jubente aliquid fieri, parere recusamus: ut miseria se utrinque illi cumulent qui divinam legem transgrediuntur, dum ea non faciunt quæ jubentur, & faciunt quæ vetantur. Quid igitur contra GRAVEM ISTAM CONTENTIONEM, quæ comes simul & CONGENITA dicitur, inveniemus; quæ ex libero nostro arbitrio præter naturam dispositio oritur, atque ideo, cum sit MALUM domesticum, latenter nocere natura est comparata? Quid isti opponendum est? quodnam

—— insanæ litis reperiatur remedium?

quodnam potestatis deorsum agentis remedium, nisi ut ista agamus, meditemur, & amemus, quæ nos in divinæ virtutis via sistent? Hæc enim sunt malorum REMEDIUM PAUCIS COGNITUM: hæc sunt VICINORUM BONORUM AUDITUS ET INTUITUS; hæc a MALIS ULTRO ACCERSITIS LIBERANT; hæc infinitas perturbationes præcidunt. Fuerint ergo isthæc non impiæ CONTENTIONIS VITATIO tantum, sed animi etiam salus, furentisque litis purgatio, & fugæ à Deo revocatio. Propensionem enim ad inferiora ea tantum virtute sanare valeamus quæ sursum impellit, si illam ulterius pergere non patiamur, neque malis mala addamus, sed rectæ rationi parentes bona CON-

ΜΕΝ ΤΗΝ ΛΥΓΡΑΝ ΕΡΙΝ τῇ ἀγαθῇ ΕΡΙΔΙ, ᾗ Φιλονεικῆντες ἀπειθεῖν τῷ Θεῷ, ἀλλὰ Φιλονεικῆντες ὅπι μάλιςα αὐτῷ πείθεωζ· [1]ἣν ᾗδὲ ΕΡΙΝ δεῖ καλεῖν, ἀλλὰ [2]θεοπειθῆ ὑπακοὴν, καὶ ὁπιφροσύνην πρὸς τὸ θεῖον νόμον, καὶ ἑκούσιον ὑπόταξιν, τὰς ἀφορμὰς περικόπτουσαν τῆς ἀνοήτου ἀπειθείας. Ταῦτα γὰρ οἶμαι [3]πάντα ἀφ' ὧν τοῦ ποιήματος ἐπῶν δηλοῦζ· τὸ μὲν τῆς αὐτεξουσίου πονηρίας διὰ τοῦ, ΓΝΩΣΗ Δ' ΑΝΘΡΩΠΟΥΣ ΑΥΘΑΙΡΕΤΑ ΠΗΜΑΤ' ΕΧΟΝΤΑΣ, οὓς ΤΛΗΜΟΝΑΣ δεῖ καλεῖν καὶ ἀθλίους, ὅπι πρὸς αὐτοπροαίρετον κακίαν εἰλκύσθησαν· τὸ δὲ μηδαμῶς τούτους ἐπαΐειν τῶν καλῶν ἐθέλειν, ἀφ' οὗ λέγει, ΟΙ Τ' ΑΓΑΘΩΝ ΠΕΛΑΣΟΝΤΩΝ ΟΥΤ' ΕΣΟΡΩΣΙΝ, ΟΥΤΕ ΚΛΥΟΥΣΙ· καὶ ὅπι δυνατὸν ἀπολυθῆναι τῶν αὐθαιρέτων κακῶν δηλοῖ τὸ, ΛΥΣΙΝ ΔΕ ΚΑΚΩΝ ΠΑΥΡΟΙ ΣΥΝΙΣΑΣΙΝ, ὃ μεταξὺ παρεμβέβληζ, ἵνα τὴν ἐφ' ἡμῖν δείξας τὴν λύσιν ὑπάρχουσαν, καὶ τὴν δεσμὸν ἐκ τοῦ ἑκουσίου ἠρτῆσθαι μιμήσηι. Εἶτα ὁπισυνάπτει τῷ ΤΥΦΛΟΠΗΓΟΣ καὶ ΚΩΦΟΠΗΓΟΣ ταῖς εἰς κακίαν ἐκπεσούσαις ψυχαῖς αἰτίαν, ΤΟΙΗ ΜΟΙΡΑ ΒΡΟΤΩΝ ΒΛΑΠΤΕΙ ΦΡΕΝΑΣ. Εἰς γὰρ ἄνοιαν καὶ ἀπροβούλευτον αἵρεσιν ὁ ἀπὸ τῶν Κρειττόνων χωρισμὸς ἄγει, ὃν διὰ τῆς ΛΥΓΡΑΣ ΜΟΙΡΑΣ ἠνίξατο, τῆς ποιούσης ἡμᾶς ἔξω θείας χορείας τῆς περὶ τὸ μερικὸν καὶ θνητὸν ζῶον νεύσης. Καὶ τοὐπόμενα τῇ ἀβουλίᾳ παραδείκνυσι, καὶ πῶς ἀκούσια ἅμα καὶ ἑκούσια τὰ πλημμελήματα ἐκδιδάσκει, τῇ κατ' ὀπισθοκύκλινδρικὴν κινήσει ἐοικέναι φήσας τὸν τῶν ἀνοήτων βίον, ὃς κύκλῳ ἅμα καὶ ἐπ' εὐθείας [4]τότε κινεῖται· κύκλῳ μὲν δι' ἑαυτόν· ἐπ' εὐθείας δὲ, ἀφ' οὗ πλῶσιν.

VULGO 1 Ἣν δὲ δεῖ ἔλεν καλεῖν. 2 Θεοπαθῆ. 3 Deeſt.

Ὡς

TENTIONE EXITIOSAM CONTENTIONEM devitemus, non certantes Deo repugnare, ſed illi quam maxime obſequi: quod neque CONTENTIONEM appellare licet, ſed divinam obedientiam, & converſionem ad Dei legem, & voluntariam ſubjectionem, quæ ſtultæ contumaciæ cauſas præcidit. Hæc enim omnia arbitror hiſce verſibus ſignificari: voluntaria quidem nequitia hoc indicatur, COGNOSCES VERO HOMINES MALIS ULTRO ACCERSITIS OBRUI, qui ideo MISERI & infelices ſunt appellandi, quod ad voluntariam malitiam ſe trahi permiſerunt: eos autem quæ bona ſunt nolle audire, cum VICINA BONA NEC VIDERE NEC AUDIRE pronunciat: ſignificat porro malis ultro accerſitis poſſe nos liberari, cum eorum SOLUTIONEM PAUCIS ESSE COGNITAM ideo interſerit, ut cum liberationem penes nos eſſe demonſtraverit, ſponte etiam iſtis nos obſtrinxiſſe clarum ſit. Poſtea adjicit qua de cauſa animos, qui in vitia inciderint, CÆCOS & SURDOS eſſe contigit, TALE FATUM HOMINUM MENTES LÆDIT. Fit enim, cum à Diis ſeparamur, ut amentiam temerariamque electionem ſequamur, quod MALI FATI nomine intellexit, quod nos propter inclinationem ad particulare & mortale animal divino choro ejicit. Oſtendit præterea quænam temeritatem ſequantur, & quomodo ea quibus peccatur ſimul ſponte fiant & præter voluntatem, dum CYLINDRO in planitie rotato ſimilem eſſe ait inſanorum vitam, qui in orbem ſimul & recta tunc movetur: in orbem quidem per ſe; recta vero, pro-

4 Πστί.

Ὡς γὰρ ὁ ΚΥΛΙΝΔΡΟΣ ὑ καζαχρατεῖ τῆς φρὶ τ ἄξονα κυκλικῆς φεριαγωγῆς ἀπὸ τῆς ὀρθότητ@ πλαγιαθεὶς, οὕτως ὑδὲ ψυχὴ τῆς τεύξεως τ ὄντως ἀγαθῶν τυγχάνει, τῦ ὀρθοῦ λόγυ χ τῆς πρὸς θεὸν [2] συςάσεως ἀποπεσῦσα· πλανᾶται δὲ φρὶ τὰ δοκῦντα ἀγαθὰ, χ [3] ἐκφέρεται ἐπ' εὐθείας ταῖς ἀνθηλικαῖς φεφσπαθείαις ΚΥΛΙΟΜΕΝΗ· ὁ μὲ τῦ, ΑΛΛΟΤ' ΕΠ' ΑΛΛΑ ΦΕΡΟΝΤΑΙ ΑΠΕΙΡΟΝΑ ΠΗΜΑΤ' ΕΧΟΝΤΕΣ, παρέσησεν. Ἐπειδὴ δὲ τῆς τὰς ΦΡΕΝΑΣ ΒΛΑΠΤΟΥΣΗΣ ΜΟΙΡΑΣ, χ τῦ χωρισμοῦ τῦ ἀπὸ τ θείων, αἴτιον ἦν τὸ αὐτεξέσιον κίνημα παρὰ φύσιν διατιθέν· πῶς δεῖ χ τῦτο καλευνάζειν, χ φρὸς Θεὸν ὀπτρέφειν, μὲ τ [4] τίχων ἐδίδαξε· τὴν μὲ αὐτεξέσιον βλάβην οὕτω καζαμωύσας, ΛΥΓΡΗ ΓΑΡ ΣΥΝΟΠΑΔΟΣ ΕΡΙΣ ΒΛΑΠΤΟΥΣΑ ΛΕΛΗΘΕ ΣΥΜΦΥΤΟΣ, τὼ δὲ αὐτεξέσιον ἴασιν, ΗΝ ΟΥ ΔΕΙ ΠΡΟΣΑΓΕΙΝ, ΕΙΚΟΝΤΑ ΔΕ ΦΕΥΓΕΙΝ. Σωορῶν δὲ, ὅτι φρηγυμένως τῆς φρὰ τῦ Θεοῦ ὀπτκείας χρήζομεν φρὸς ἀποφυγὼ μ τ κακῶν, ἀνάκτησιν δὲ τ ἀγαθῶν, ὥσφρ πνὰ εὐχὼ ἐπήγαγε, χ βοηθείας [5] αἴτησιν, τ φρὸς τ Δῖ' ὀπτροφήν.

61 ΖΕΥ ΠΑΤΕΡ, [6] Η ΠΟΛΛΩΝ ΓΕ ΚΑΚΩΝ
ΛΥΣΕΙΑΣ ΑΠΑΝΤΑΣ, 62 ΕΙ ΠΑΣΙΝ
ΔΕΙΞΑΙΣ ΟΙΩ ΤΩ ΔΑΙΜΟΝΙ ΧΡΩΝΤΑΙ.
63 ΑΛΛΑ ΣΥ ΘΑΡΣΕΙ· ΕΠΕΙ ΘΕΙΟΝ
ΓΕΝΟΣ ΕΣΤΙ ΒΡΟΤΟΙΣΙΝ, 64 ΟΙΣ ΙΕΡΑ ΠΡΟΦΕΡΟΥΣΑ ΦΥΣΙΣ ΔΕΙΚΝΥΣΙΝ
ΕΚΑΣΤΑ. 65 ΩΝ ΕΙ ΣΟΙ ΤΙ ΜΕΤΕΣΤΙ, ΚΡΑΤΗΣΕΙΣ ΩΝ ΣΕ ΚΕΛΕΥΩ,
66 ΕΞΑΚΕΣΑΣ ΨΥΧΗΝ ΔΕ ΠΟΝΩΝ
ΑΠΟ ΤΩΝΔΕ ΣΑΩΣΕΙΣ.

pter casum. Uti enim CYLINDRUS circularem motum circa axem non retinet, cum à recto deflectit, sic neque animus ea consequitur quæ vere bona sunt, cum à recta ratione & unione cum Deo excidit; sed circa ea quæ bona videntur errat, & in rectum fertur, sensuum affectionibus huc illuc agitatus: quod indicavit, cum ALIAS AD ALIA RAPI INFINITA MALA PATIENTES dixit. Quoniam autem FATI QUOD MENTES LÆDIT, & separationis à Deo, causa est motus liberi arbitrii præter naturam dispositi; quomodo etiam ipse sedandus est, & ad Deum convertendus, duobus qui sequuntur versibus ostendit: voluntarium quidem damnum eo demonstrans, quod EXITIOSAM CONTENTIONEM COMITEM SIMUL ET COGNATAM LATENTER NOCERE dixit, voluntarium autem remedium his indicans, QUÆ PROVOCANDA NON EST, SED CEDENDO VITANDA. Verum cum animadverteret egere nos imprimis auxilio divino ad mala vitanda, & bona assequenda, conversionem ad Jovem, ceu orationem quandam & auxilii petitionem, inducit.

61 JUPITER PATER, MULTIS CERTE MALIS HOMINES LIBERARES, 62 SI OMNIBUS INDICARES QUALI QUISQUE GENIO UTATUR. 63 BONO AUTEM SIS ANIMO; CUM DIVINUM GENUS SIT MORTALIBUS, 64 QUIBUS SACRA NATURA SINGULA PANDENS OSTENDIT. 65 QUORUM SI FUERIS PARTICEPS, MEA TENEBIS JUSSA, 66 REMEDIOQUE ADHIBITO ISTIS ÆRUMNIS LIBERABIS ANIMUM.

VULGO 1 Τῶν ὄντων. 2 Σπίσεως. 3 Ἐκφέρε) ἐπ' εὐθείας καὶ αὐθηλικαῖς — ΚΥΛΙΟΥΜΕΝΗ. 4 Στοίχων. 5 Αἰπὰν. 6 Ἢ πολλῶν π — Ἢ πᾶσιν —.

Sole-

Τὸν ποιητὴν καὶ ΠΑΤΕΡΑ τοῦδε τοῦ Παντὸς ἦθος ἦν τοῖς Πυθαγορείοις τῷ τε ΔΙΟΣ καὶ ΖΗΝΟΣ ὀνόματι σεμνύνειν. Δι' ὃν γὰρ τὸ εἶναι, καὶ τὸ ζῆν, τοῖς ΠΑΣΙΝ ὑπάρχει, τοῦτον δίκαιον ἀπὸ τῆς ἐνεργείας ὀνομάζεσθαι. Κύριον γὰρ ὄντως ὄνομα Θεοῦ, τὸ ταῖς ἐνεργείαις αὐτοῦ καὶ ταῖς ποιήσεσι μάλιστα πρέπον· τὰ δὲ ἐφ' ἡμῖν δοκοῦντα κύρια εἶναι τύχῃ καὶ προαιρέσεσι τίθεται μᾶλλον, ἢ ἡ τῆς οὐσίας οἰκειότης ἐξθυείσκῃ. Ὡς ἔστιν ὅπου πολλῶν ἰδεῖν ὀνομάτων ἀλλοτρίως πως κειμένων· οἷον, εἰ ὁ πονηρὸς τρόπων [2] Ἀγαθῶν καλεῖται, καὶ εἰ ὁ ἄθεος τῷ γνώμῃ, [3] Εὐσεβίου. Τὰ γὰρ τοιαῦτα οὐδὲν μετέχει τῶν ὀνομάτων ὀρθότητος, ὅτι μηδὲν τῆς οὐσίας ἢ τῆς ἐνεργείας παρίστησι τῶν πραγμάτων ἐκείνων, οἷς κεῖται ὀνόματα. Τῷ οὖν ὄντως ὀρθότητα τῶν ὀνομάτων ἐν τοῖς ἀϊδίοις τῶν πραγμάτων χρὴ ζητεῖν· καὶ τούτων ἐν τοῖς θείοις· καὶ τῶν θείων ἐν τοῖς ἀρίστοις. Ὅθεν καὶ τὸ τοῦ ΔΙΟΣ ὄνομα σύμβολόν ἐστι καὶ εἰκὼν ἐν Φωνῇ δημιουργικῆς οὐσίας, τῷ τοὺς πρώτους θεμένους τοῖς πράγμασι τὰ ὀνόματα, μετὰ σοφίας ὑπερβολῆς, ὥσπερ πινὰς ἀγαλματοποιοὺς ἀρίστους, μετὰ τῶν ὀνομάτων, ὡς δι' εἰκόνων, ἐμφανίσαι αὐτῶν τὰς δυνάμεις. Τὰ γὰρ ἐν τῇ Φωνῇ [4] ὀνόματα σύμβολα τῶν ἐν τῇ ψυχῇ νοήσεων ἀπειργάζοντο, τὰς ἐκ νοήσεως αὐτὰς γνωστικὰς [5] εἰκόνας τῶν νοηθέντων πραγμάτων ἐποιοῦντο. Τῇ γὰρ πρὸς τὰ νοητὰ ὑπερφυῆ θεωρίας πληθέντες, κἀκεῖθεν ἐγκύμονες γενόμενοι νοερῶν [6] ὠδίνων, εἰς Φωνὰς προϊόντες τοιαῦτα ἐτίθεντο τοῖς οὖσιν ὀνόματα, ἃ δι' αὐτῆς τῆς Φωνῆς, καὶ τῶν εἰς τὴν ταύτης ἐκφώνησιν παραληφθέντων στοιχείων, ὡς οἷόν τε ἦν, ἀπετύπουν τῶν ὀνομαζομένων τὰ εἴδη, καὶ ἐπέστρεφε πρὸς αὐτὰς τὰς

VULGO 1 Deest. 2 Ἀγαθός. 3 Εὐσεβής. 4 Ὀνομάτων. οὐσίας

Solebant Pythagorei ΔΙΟΣ & ΖΗΝΟΣ nomine Universitatis hujus conditorem & PARENTEM religioſe inſignire. Eum enim, per quem omnes exiſtunt & vivunt, æquum eſt à potentia nomen accipere. Proprium revera eſt illud Dei nomen, quod ejus actionibus & operibus maxime congruit: quæ autem videntur nobis propria eſſe nomina, fortuito magis & arbitrio humano, quam conſiderata naturæ proprietate, reperta ſunt & data. Quemadmodum in multis nominibus videre licet, improprie quibuſdam impoſitis: verbi gratia, ſi improbus Ἀχάριστον nominetur, & qui Deum non agnoſcit, Εὐσεβῆ. Talia vero non ſunt recta nomina, quod earum rerum naturam aut facultatem, ad quas ſignificandas data ſunt, minime exprimunt. Vera igitur nominum proprietas in rebus æternis quærenda eſt; ex iis autem in divinis; & inter divinas in præſtantiſſimis. Quo fit, ut ΔΙΟΣ nomen ſymbolum quoddam atque imago entis quod omnia condidt in ipſa voce ſit, cum ii qui primi nomina rebus dederunt, propter ſummam ſapientiam, velut ſtatuarii quidam optimi, nominibus ipſis, tanquam formis, earum facultates & qualitates indicaverint. Fecerunt enim quæ in voce nomina animi cogitationum ſymbola, cogitationes autem ipſas ſcientificas imagines rerum de quibus cogitabant. Cum enim, aſſidue animum ad intelligibilia applicantes, contemplatione abundarent, exindeque gravidi facti cogitationibus parturirent, in voces prorumpentes ea nomina rebus imponebant quæ voce ipſa, & literis ad eam pronunciandam aſſumptis, quantum fieri potuit, rerum formas, quibus data erant nomina, exprimebant, eoſque à quibus recte audiebantur ad earum naturam ipſam & ſubſtantiam convertentes animum

5 Deeſt. 6 Ὀδυνᾶν.

οὐσίας τὰς ὀρθὰς [1] αὐτῶν καταγνούσας· ὥστε γίνεσθαι τὸ πέρας τῶν ἐκείνων θεωρίας ἔχειν ἡμῖν πρὸς εὕρεσιν τῶν πραγμάτων νοήσεως. Οὕτω μὲν ἦν ὁ Δημιουργὸς αὐτοῖς πάλαι μὲν Τέρακτυς, νῦν δὲ ΖΕΥΣ ΠΑΤΗΡ, δι' ἃς εἴπομεν αἰτίας, ὠνόμασται. Ὁ δὲ αἰτεῖ παρ' αὐτῶν τὰ παρόντα εὐχῆς ὁ λόγος, [2] τοῦτο ἤδη τοῖς ΠΑΣΙΝ ἐφήπλωται δι' ἀγαθότητα· παρ' ἡμῖν δέ ἐστι τὸ λαβεῖν τὸ ἀεὶ παρ' ἐκείνων διδόμενον. Καὶ γοῦν ἐν τοῖς πρότερον ἐλέγετο,

—ἔρχευ ἐπ' ἔργον θεοῖσιν ἐπευξάμενος,—

ὡς ἐκείνων μὲν ἀεὶ διδόντων τὰ ἀγαθὰ, ἡμῶν δὲ τότε αὐτὰ δεχομένων, ὅταν ἑαυτοὺς πρὸς τὴν θείαν δόσιν συντείνωμεν· τὸ γοῦν αὐτεξούσιον ἐκ ἂν λάβοι τὰ ὄντως ἀγαθὰ, μὴ βουλόμενον λαβεῖν. Ταῦτα δέ ἐστιν ἀλήθεια καὶ ἀρετὴ, ἀπὸ τῆς δημιουργικῆς [3] αἰτίας ἀεὶ καὶ ὡσαύτως πᾶσιν ἐλλαμπόμενα. Καὶ νῦν δὲ ὁ λόγος [4] ἀναγκαῖον πρὸς τὴν ΤΩΝ ΚΑΚΩΝ ΛΥΣΙΝ ἀπαιτεῖ, τὴν ἑαυτῶν οὐσίαν ἡμᾶς ἰδεῖν· τοῦτο γοῦν ἦν ΟΙΩ ΤΩ ΔΑΙΜΟΝΙ ΧΡΩΝΤΑΙ· ἀπὸ τοῦ, οἵα ψυχή. Τῇ δὲ τοιαύτῃ εἰς ἑαυτὸν ἐπιστροφῇ διορίζεται ἐξ ἀνάγκης ἔπεσθαι καὶ τὴν ἀποφυγὴν τῶν ΚΑΚΩΝ, καὶ τὴν ἔκφανσιν τῶν πρὸς εὐδαιμονίαν ὑπὸ τοῦ Θεοῦ προτεινομένων. Ἐξ ὑποθέσεως δὴ φήσειν ὁ λόγος, ὅτι ΕΙ ΠΑΝΤΕΣ ἴδοιεν οἷοί εἰσι, καὶ ΟΙΩ ΤΩ ΔΑΙΜΟΝΙ ΧΡΩΝΤΑΙ, ΠΑΝΤΕΣ ΑΠΟΛΥΘΕΙΕΝ ἂν τῶν ΚΑΚΩΝ. Τοῦτο δὲ ἀδύνατον. Οὐ γὰρ οἷόν τε ΠΑΝΤΑΣ ὁμοῦ φιλοσοφῆσαι, καὶ ὑποδέξασθαι τὰ παρὰ τοῦ Θεοῦ ἀεὶ προσφερόμενα ἀγαθὰ πρὸς εὐζωΐας τελειότητα. Τί οὖν τὸ λειπόμενον, ἢ τούτους μόνους ζῆναι ΘΑΡΡΕΙΝ τοὺς προσιόντας τῇ ἀναφανδὸν τὰ οἰκεῖα ἡμῖν ἀγαθὰ ἐπιστήμῃ; μόνους γοῦν [6] τούτους

VULGO 1 Αὐτοὺς. 2 Τοῦτο δὴ τοῖς—. 3 Οὐσίας. 4 Ἀναγ-

ΑΠΟ-

attendere faciebant; ita ut finis illorum contemplationis principium nobis ad assequendam rerum notitiam fieret. Ita ergo Opifex ab illis quidem olim Quaternarius, hoc autem loco JUPITER PATER, propter eas quas attulimus rationes, est appellatus. Quod autem ab eo hac prece petitur, id omnibus propter bonitatem jam erogavit; sed penes nos est accipere quod semper ab eo porrigitur. Nam & superius dictum est,

– operi accinge Deos precatus, ——

quippe illi nunquam non bona largiuntur, nos autem tunc ea accipimus, cum ad divinam liberalitatem attendimus : neque enim admittet liberum arbitrium, nisi velit, quæ vere bona sunt. Hæc autem sunt veritas atque virtus, quibus ab opifice causa semper eademque ratione illuminantur omnia. Postulat etiam hoc loco versus quid necessarium ad MALORUM SOLUTIONEM, nos scilicet nostram ipsorum naturam nosse & intueri; id enim significat cum dicit, QUO GENIO UTANTUR; id est, quali animo. Hujusmodi vero ad se conversionem, & malorum fugam, & eorum quæ ad felicitatem à Deo porriguntur indicationem, necessario sequi statuit. Ex suppositione igitur procedit versus, quod OMNES MALIS LIBERARENTUR, SI noscerent OMNES quales sint, & QUALI GENIO UTANTUR. Sed hoc est impossibile. OMNES enim simul philosophari nequeunt, & bona accipere quæ à Deo ad vitæ felicis perfectionem conferuntur. Quid igitur superest, nisi eos solos BONO ESSE ANIMO debere, qui ad disciplinam illam accedunt quæ propria nobis bona ostendit? constat enim istos solos MA-

Ἴσως. 5 Τὴν ἀποδοχὴν —. 6 Τοιάτης.

LIS

ΑΠΟΛΥΘΗΣΕΣΘΑΙ τῶν παραπεπτωκότων ΚΑΚΩΝ τῇ θνητῇ Φύσει· ἐπειδὴ καὶ μόνοι πρὸς τὴν θέαν τῶν ὄντως ἀγαθῶν ἐπεφράφησαν, ὡς ἄξιον καὶ εἰς ΤΟ ΘΕΙΟΝ ΓΕΝΟΣ ἐληλάφεν, ὡς ὑπὸ τὴν ΙΕΡΑΣ ΦΥΣΕΩΣ, τυτέστι Φιλοσοφίας, διδαχθέντας, καὶ ἀσκηθέντας τὰ δέοντα. Τῆς δὲ κοινωνίας τῶν θείων ἀνδρῶν ΕΙ ΤΙ ΜΕΤΕΣΤΙΝ ΗΜΙΝ δηλώσομεν ἀντεχόμενοι τῶν ἀσυδαίων ἔργων καὶ τῶν ὑπομνηματικῶν γνώσεων· οἷς μόνη ἡ τοῦ ΑΝΘΡΩΠΟΥ ψυχὴ θεραπεύεται, καὶ τῶν τῇδε ἐλευθεροῦται ΠΟΝΩΝ ΕΙΣ τὸ ΘΕΙΑΝ λῆξιν μεθιεμένη. Συνελόντως δ' ἂν εἰπεῖν, ὁ νῦς τῶν προκειμένων Ἐπῶν ὅδε τοιοῦτος· οἱ γνόντες ἑαυτοὺς ΑΠΟΛΥΟΝΤΑΙ τῆς θνητῆς ἐμπαθείας. Διὰ τί δ' ἂν ἡ ΠΑΝΤΕΣ ΑΠΟΛΥΟΝΤΑΙ, πάντες ἀφορμὰς ἔχοντες [1]ἐμφύτους πρὸς ὑπόγνωσιν τῆς ἑαυτῶν οὐσίας; Ὅτι οἱ πλεῖστοι, ὡς ἔφην, αὐθαίρετα πήματ' ἔχοντές εἰσιν, οἱ τῶν ἀγαθῶν πέλας ὄντων ὕστ' ἐσορῶσιν, οὔτε κλύουσιν. Ὀλίγοι δέ εἰσιν οἱ τῷ τῶν κακῶν λύσιν συνιέντες ἐκ τῆς γνώσεως ΟΙΩ ΤΩ ΔΑΙΜΟΝΙ ΧΡΩΝΤΑΙ· ἥτοι δὲ εἰσὶν οἱ Φιλοσοφίᾳ καθηρμένοι τῶν τῆς ἀλογίας παθῶν, καὶ ἐκ τῶν τῇδε τόπων, ὥσπερ ἐκ δεσμωτηρίων, ἐλευθερούμενοι. Πῶς οὖν φησι πρὸς τὸν Δία, [2]Ἢ ΠΟΛΛΩΝ ΓΕ ΚΑΚΩΝ ΛΥΣΕΙΑΣ ΑΠΑΝΤΑΣ, ΕΙ ΠΑΣΙΝ ΔΕΙΞΑΙΣ ΟΙΩ ΤΩ ΔΑΙΜΟΝΙ ΧΡΩΝΤΑΙ; [3]Ἆρα ὡς ἐπ' ἐκείνῳ ὂν καὶ ἀκούσας ὑπέρεψας πρὸς τὸν ἀλήθειαν ΑΠΑΝΤΑΣ· ἀμελείᾳ δὲ, ἢ [4]ὑπόβουλῃ, τοῦτο μὴ [5]ποιοῦντος, ἵν' οἱ τοῖς δεσμοῖς κατέχοιντο; Ἢ ταῦτα μὲν ἐᾷ ὅσιον [6]ἐπαίειν. Ἐκεῖνο δὲ μᾶλλον ὁ Λόγος ἐπιδείκνυσθαι, ὅτι ἐπὶ τὸν Θεὸν, ὡς πρὸς ΠΑΤΕΡΑ, ὑπογραφὴν δεῖ τὸν

VULGO 1 Ἐν συμφύτοις. 2 Ἢ πολλῶν τε — Ἢ πᾶσιν —.

πρὸς

LIS quæ mortali naturæ firmiter adhærent LIBERATUM IRI; quoniam & ipſi ſoli ad eorum contemplationem quæ vere bona ſunt ſeſe contulerunt, quos juſtum eſt DIVINO GENERI aſcribere, quippe qui à SACRA NATURA, id eſt philoſophia, edocti ſint, & in iis quæ officium poſtulat exercitati. An vero divinorum hominum ſocietatis PARTICIPES SIMUS oſtendemus, cum honeſtis operibus & diſciplinis ſcientificis incumbemus; quibus ſolus HOMINUM curatur animus, & LABORIBUS quos hic patitur liberatus in DIVINUM ordinem commigrat. Ne multa, horum Carminum hic eſt ſenſus; qui ſeipſos NORUNT mortalibus LIBERANTUR affectionibus. Quamobrem ergo OMNES non LIBERANTUR, cum omnes habeant congenitas occaſiones cognoſcendi ſuam naturam? Quia permulti, uti prius dictum, malis ultro accerſitis obruuntur, qui vicina bona nec vident nec audiunt. Pauci autem ſunt qui eo ipſo malis liberari noverunt, quod non ignorent QUALI GENIO UTANTUR: ii ſcilicet, qui philoſophiæ ope perturbationibus rationi contrariis purgati ſunt, terreniſque locis, tanquam carcere, liberati. Quomodo igitur JOVEM ſic alloquitur, SANE MULTIS MALIS OMNES LIBERARES, SI OMNIBUS INDICARES QUALI GENIO UTANTUR? An tanquam penes illum ſit OMNES etiam invitos ad veritatem revocare; præ incuria autem, aut præ malitia, id non facere, ut in vinculis detineantur? Hæc quidem vel audire certe nefas eſt. At indicat potius Carmen, ad Deum, tanquam ad PATREM, ei reverendum eſſe, qui ad vitam felicem conten-

3 Ἄρα ὡς —. 4 Ἐπὶ βιλῇ. 5 Ποιῶν ζῷς. 6 Ἐπιγοεῖν.

dit.

πρὸς εὐζωΐαν ἐπειγόμενον. Ἔτι γὰρ ὁ Θεὸς δημιουργὸς μὲν ΠΑΝΤΩΝ, τῶν δὲ ἀγαθῶν καὶ ΠΑΤΗΡ. Ὁ γοῦν τὴν ΛΥΣΙΝ ΤΩΝ ΚΑΚΩΝ συνιεὶς, καὶ τῶν αὐθαιρέτων πημάτων ἐλευθερούμενος, καὶ τὴν λυγρὰν ἕξιν πρεπόντων ἐκουσίῳ Φυγῇ, ὅτε πρὸς τὴν ἐν τῷ Θεῷ καθήκουσαν βοήθειαν ἐπιστρεφόμενος ἀναβοᾷ τὸ ΖΕΥ ΠΑΤΕΡ, τῷ ἤδη πεφευγάσθαι τὰ παιδὸς ἄξια τὸν Θεὸν ΠΑΤΕΡΑ καλῶν· καὶ [2]ἐννοεῖ, τὸ ἐφ' ἑαυτῷ συμβαῖνον ὡς εἰ γένοιτο ὑπὲρ ΠΑΝΤΩΝ, ΠΑΝΤΕΣ ὁμοίως ἂν αὐτῷ ΚΑΚΩΝ ΑΠΟΛΥΘΕΙΕΝ. Εἶθ' ἑυρὼν τοῦτο μὴ πεφυκὸς, ἢ ἀφὸ τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ [3]ἀφὸ τὸ πλείστους αὐθαίρετα πήματ' ἔχειν, λεγέτω πρὸς ἑαυτὸν, ΑΛΛΑ ΣΥ ΘΑΡΣΕΙ ὁ τὴν ὁδὸν ἐξευρηκὼς τῆς ΑΠΟΛΥΣΕΩΣ ΤΩΝ ΚΑΚΩΝ. Αὕτη ἦν ἡ ἀφὸ τῆς ΙΕΡΑΣ Φιλοσοφίας ἐπιστροφὴ πρὸς τὰ ΔΕΙΚΝΥΜΕΝΑ ὑπὸ τοῦ Θεοῦ, ἃ οἱ πολλοὶ οὐχ ὁρῶσι, ἀφὸ τὸ μὴ ὀρθῶς [4]χρῆσθαι ταῖς κοιναῖς ἐννοίαις, ἃς ΠΡΟΣΕΦΥΣΕΝ ὁ Δημιουργὸς τῷ λογικῷ γένει πρὸς ἐπίγνωσιν ἑαυτοῦ. Ἐπεὶ οὖν τὸ ΔΕΙΞΑΙ πινι ὅτιοῦν, δύο πεφυκότων ἐνεργείας [5]εἰς ταυτὸ συνδραμούσας ἐμφαίνει· (πῶς γὰρ ἂν ΔΕΙΞΑΙΣ τυφλῷ, κἂν μυριάκις προσφέρῃς ὃ [6]βούλει ΔΕΙΞΑΙ; ἢ πῶς ἂν τῷ ὁρῶντι ΔΕΙΞΑΙΣ μηδὲν προσάγων;) ἀμφότερα ἂν παρεῖναι δεῖ· τό, τε φῶς τοῦ ΔΕΙΚΝΥΝΤΟΣ προσαγόμενον ἀγαθὸν, καὶ τὸ φῶς τοῦ, ᾧ ΔΕΙΚΝΥΤΑΙ, διοφθαλμικὸν ὄμμα· ἵνα ἐκεῖθεν μὲν τὸ ὁρατὸν, ἐντεῦθεν ἡ ὅρασις, συνδράμῃ πρὸς τὴν τῆς ΔΕΙΞΕΩΣ συμπλήρωσιν. Τούτων δὲ ὕπως ἐχόντων, λάβωμεν ὑποθέσιν πάντας ἅμα ΑΠΟΛΥΘΗΝΑΙ ἂν ΤΩΝ ΚΑΚΩΝ, ΕΙ ΠΑΣΙ ΔΕΙΞΕΙΕΝ ὁ Δημι-

VULGO 1 Ἐν ἐκουσίῳ—. 2 Ἐννοεῖ τὸ ἀφ' ἑαυτοῦ συμβαί-

dit. Est enim Deus omnium quidem creator, sed bonorum etiam PATER. Qui ergo MALIS SE EXPEDIRE novit, & damnis ultro accersitis liberatus est, & gravem contentionem fuga voluntaria præcidit, ille ad congruum Dei auxilium conversus JUPITER PATER exclamat, ea de causa Deum PATREM appellans, quod ea ante fecerit, quæ filium decebant; intelligitque, si quod sibi contigit OMNIBUS contingeret, OMNES quoque æque ac ipsum MALIS LIBERATUM IRI. Postea ubi deprehendit hoc minime procedere, non Dei culpa, sed quod plurimi mala in se ultro accersant, ad seipsum dicat, SED BONO SIS ANIMO, qui TE MALIS EXPEDIENDI viam invenisti. Ipsam nimirum, sacræ philosophiæ ope, ad ea quæ a Deo MONSTRATA SUNT conversionem, quæ vulgus propterea non videt, quod communibus notitiis non recte utantur, quas ad sui cognitionem rationali generi Opifex AGNASCI voluit. Quoniam vero ad quamcumque rem alicui OSTENDENDAM duarum personarum actiones debent concurrere; (quî enim cæco quid OSTENDAS, etiamsi millies offeras? aut quî videnti DEMONSTRES quod non profers?) utrumque certe adesse convenit; & bonum quod ab eo proponitur qui OSTENDIT, & ejus oculum videndo aptum, cui res OSTENDITUR; ut hinc res visibilis, inde autem visio, ad DEMONSTRATIONEM perficiendam concurrant. Quæ cum ita sint, supponamus omnes simul MALIS LIBERATOS FORE, SI OMNIBUS OSTEN-

νν, ὡς εἰ —. 3 Διὰ τὰς πλείσους. 4 Deest. 5 Εἰς αὐτὸ ἀφαιρέσας. 6 Βέλγ.

DERET

ωργὸς ϗ ἐμφανίσῃ τιὼ τῆς [1] ἑαυτῶν ὑσίας ἐπίγνωσιν, ϗ ΟΙΩ ΤΩ ΔΑΙΜΟΝΙ ΧΡΩΝΤΑΙ. Ἀλλὰ μὴν ὐ ΠΑΝΤΕΣ ἅμα ΑΠΟΛΥΟΝΤΑΙ ΤΩΝ ΚΑΚΩΝ. Οὐκ ἄρα ΠΑΣΙ ΔΕΙΚΝΥΣΙΝ, ἀλλὰ μόνοις ἐκείνοις τοῖς ϖρὸς ΑΠΟΛΥΣΙΝ ΤΩΝ ΚΑΚΩΝ οἴκοθεν [2] ὡρμημμένοις, ϗ τὸ παρ' ἑαυτῶν ὄμμα ϖρὸς θέαν τῦ ΔΕΙΚΝΥΜΕΝΟΥ ϗ ὑϖοδοχὴν ἀνατείνασιν. Οὐκ ἄρα αὐτὸς αἴτιος τῦ μὴ ΠΑΣΙ ΔΕΙΞΑΙ, ἀλλ' οἱ τ̃ ἀγαθῶν πέλας ὄντων ὕτ' ἐσορῶντες, ὕτε κλύοντες, ϗ ϖρὸ τῦτ' αὐθαίρετα πήματ' ἔχειν [3] λεγόμμενοι. Αἴτια οὖν τῦ ἑλομμένυ. Θεὸς δὲ ΚΑΚΩΝ ἀναίτιος, ϖολλάμπων μὴν ἀεὶ τὰ ἀγαθὰ ΠΑΣΙΝ, ὅσον ἐφ' ἑαυτῷ, ὐ ΔΕΙΚΝΥΣ δὲ ἀεὶ ΠΑΣΙΝ, τῷ τὸ θεωρὸν ὄμμα τ̃ προτεινομένων ἀγαθῶν ὐ τοῖς πλείοσι μεμυκέναι, ϗ κάτω νεύειν ἀχολίᾳ τῇ ϖρὸς τὰ χείρονα. Ἡ δὲ τοιαύτη τ̃ῶ προκειμμένων Ἐπῶν ἐξήγησις ϗ ϖρὸς τιὼ ἀλήθειαν αὐτιὼ συμφωνεῖ, ϗ ϖρὸς τ̃ τ̃ ὑπερκειμένων Ἐπῶν διάνοιαν. Εἰ γὰρ ἐπὶ τῷ Θεῷ ἐστὶν ἑλκύσαι ϖρὸς τ̃ ἀλήθειαν τὺς ἀνθρώπυς ϗ ἄκοντας, τί αὐθαίρετα πήματ' ἔχειν αὐτὺς ἐγκαλῶμμεν; τί δὲ συμβυλεύομμεν ὡς τ̃ ἔδει ὐ δεῖ προσάγειν, εἰκονζᾷ Φεύγειν; ἢ τί τὰ συμβαίνοντα πρᾴως φέρειν, ϗ ἰᾶσθαι ϖαιδεύειν, ἐπιτάττομμεν; ὅλως γὰρ ἡ ϖρὸ μαθήσεως ϖρὸς ἀρετιὼ ὁδὸς ἀποκέκλειται τοῖς Τὸ ἐφ' ἡμῖν ἀναιρῦσιν. Οὐ γὰρ ἂν ἔδει [4] ϖονεῖν, ὐδὲ ἐν μελέτῃ ϗ ἔρωτι ϖίθεσθαι τὰ καλὰ, εἰ τῦ Θεῦ ἴδιον ἦν σώζειν ἡμᾶς ἀϖὸ κακίας, ϗ τῶν ἀρετῶν ϖλήρεις ϖοιεῖν μηδὲν [6] παρ' ἑαυτῶν συνεισφέροντας. Ἀλλ' ὅτως ἂν ἡ αἰτία τῆς τ̃ ϖολλῶν ϖονηρίας Θεοῦ ἦν ἔγκλημα. Εἰ δὲ ἀναίτιός ἐστι κακῶν ὁ θεὸς, ὥσϖερ ϗ λέγεται,

VULGO 1 Ἑαυτῦ. 2 Ὁρμωμμένοις. 3 Λέγομμ. 4 Ποιεῖν.

δῆλον

DERET Opifex ſuæ naturæ notitiam, & QUALI GENIO UTANTUR. At non OMNES ſimul MALIS LIBERANTUR. Sequitur ergo, eum non OMNIBUS OSTENDERE, ſed iis tantum qui per ſe ad MALORUM LIBERATIONEM ardenti impetu feruntur, & qui oculos ad id quod oſtenditur contemplandum & ſuſcipiendum intenderunt. Non eſt igitur ipſe in cauſa cur OMNIBUS non OSTENDATUR, ſed illi ipſi, qui vicina bona neque vident, neque audiunt, ideoque voluntaria mala pati dicuntur. Eſt igitur in cauſa qui eligit; non Deus, qui OMNIBUS quidem ſemper quæ bona ſunt, quantum poteſt, ante indicat, non OSTENDIT autem ſemper OMNIBUS, quoniam clauduntur & circa deteriora occupati in terra defixi ſunt plurimorum oculi, quibus bona quæ à Deo porriguntur videre poſſent. Congruit autem iſthæc propoſitorum verſuum explicatio & cum veritate ipſa, & cum præcedentium carminum ſenſu. Si enim eſt in Dei poteſtate homines, etiam invitos, ad veritatem trahere, quid eos damna ultro accerſita pati arguimus? quid rurſus litem exitioſam non provocare, ſed cedendo vitare, ſuademus? quid item caſus adverſos patienter ferre, & remedia quærere, jubemus? omnino enim quæ per diſciplinam via eſt ad virtutem ab illis intercluditur, a quibus tollitur liberum arbitrium. Non enim deceret laborem impendere, vel meditari & amare bona, ſi Dei proprium eſſet vitiorum immunes nos ſervare, virtutibuſque implere nihil ex nobis conferentes. Quod ſi ita ſe haberet, Deus, ceu plurimorum malitiæ cauſa, poſtulari poſſet. Sin autem malorum cauſa non eſt Deus, quemadmodum & dicitur, haud

5 Τῶν κακῶν. 6 Παρ' αὐτοῦ.

δῆλον ὡς παρ' ἡμῖν ἡ τ[ῶ]ν[1] ἀγαθῶν ὑπόςασις, ὅτι πέλας ὄντων αὐτῶν, κ᾽ ὐ ἡμῖν κ᾽ τὰς ΦΥΣΙΚΑΣ ἐννοίας κειμένων, ὅτ᾽ ἐσοῤῥῶμεν, ὅτε κλύομεν. Αἰτία δὲ τ ἀβλεψίας ταύτης κ᾽ ἀνηκοΐας ἡ λυγρὰ ἕξις, αὐθαίρετος οὖσα βλάβη, ἣν ὐ δεῖ προσάγειν ἐπὶ πλεῖον, εἴκοντα δὲ φεύγειν ἀπ᾽ αὐτῆς, κ᾽ τ᾽ τῶν ΚΑΚΩΝ ΛΥΣΙΝ συνιέναι, κ᾽ τ᾽ εἰς Θεὸν ὑπερφὴν ἐξευρίσκειν. Οὕτω γὰρ ἡ ὡδὶ τ Θεοῦ ἕλλαμψις, τ παρ᾽ ἡμῶν ὁράσεως αὐτῇ συνεχύσης, ΔΕΙΞΙΣ γίνεται. Ἔργα δὲ τ ΔΕΙΞΕΩΣ, [2]ψυχῆς ἄνεσις, κ᾽ σωτηρία ἀπὸ τ τῇδε πόνων, κ᾽ συναίσθησις τ θείων ἀγαθῶν, κ᾽ κοινωνία τῆς ΠΑΤΡΙΚΗΣ πολιτείας. Τοσαῦτα περὶ ἀρετῆς κ᾽ ἀληθείας περιπὼν, κ᾽ τὰ μὲν τ ἀρετῆς παραγγέλματα εἰς τ νυκτερινὸν σύλλογον περατώσας, τὰς δὲ τ ἀληθείας ἐλπίδας ἕως [3]τ ἀνέσεως κ᾽ σωτηρίας τ ψυχῆς οὔσας, ἐπάγῃ τὰ περὶ τ ἀϋλοειδοῦς καθαρότητος περιπτικῆς, τέλειον τι φιλοσοφίας γέν᾽ ὑπισυνάπτων τοῖς περιειρημένοις.

67 ἈΛΛ᾽ ΕΙΡΓΟΥ ΒΡΩΤΩΝ, ΩΝ ΕΙΠΟΜΕΝ, ΕΝ ΤΕ ΚΑΘΑΡΜΟΙΣ, 68 ΕΝ ΤΕ ΛΥΣΕΙ ΨΥΧΗΣ ΚΡΙΝΩΝ· ΚΑΙ ΦΡΑΖΕΥ ΕΚΑΣΤΑ 69 ΗΝΙΟΧΟΝ ΓΝΩΜΗΝ ΣΤΗΣΑΣ ΚΑΘΥΠΕΡΘΕΝ ΑΡΙΣΤΗΝ.

Ἡ λογικὴ ὐσία συμφυὲς ἔχουσα παρὰ τῷ δημιουργῷ [4]τὸ σῶμα" εἰς τὸ εἶναι παρῆλθεν, ὡς μήτε τὸ σῶμα εἶναι αὐτὴν, μήτε ἄνθυ σώματος· ἀλλ᾽ αὐτὴν μὲ ἀσώματον, ὑπηρετῆσθαι δὲ εἰς σῶμα τὸ ὅλον αὐτῆς εἶδος. Οἷον γὰρ ὑπὲ τ ἄερα, τὸ μὲν ἄνω αὐτοῦ ἀσώματος ὐσία, τὸ δὲ κάτω, σωματικὴ· κ᾽ ἔστιν ἥλιος τὸ ὅλον τὸ ἐξ ἀσωμάτυ κ᾽ σώματος, ὐ ποτὲ

VULGO 1 Ἀγαθῶν ὑπόςασις. 2 Ψυχῆς ἄνεσις. 3 τῆς διεξό-

dubium est quod ipsi à bonis deficimus; quæ cum vicina habeamus, & in nobis secundum naturales notitias posita, neque intuemur, neque audimus. Est vero cæcitatis hujus atque surditatis causa pernicioſa ista contentio, (voluntarium scilicet malum) quam non decet amplius provocare, sed cedendo vitare, & malorum liberationem nosse, viamque ad Deum revertendi invenire. Ita enim à Deo proveniens illuminatio, visione nostra ei concurrente, DEMONSTRATIO evadit. Sunt vero DEMONSTRATIONIS effectus, animi medela, & LIBERATIO LABORUM QUOS hic toleramus, divinorum etiam bonorum sensus, & PATERNÆ consuetudinis communicatio. His igitur de virtute & veritate præmissis, & virtutis præceptis nocturno colloquio conclusis, veritatis autem spe ad medelam usque & salutem animi perducta, ea nunc affert quæ ad lucidi corporis puritatem, cui alas suas debet, pertinent, tertium nimirum philosophiæ genus superioribus adjungens.

67 ABSTINE VERO CIBIS IIS QUOS DIXIMUS, CUM IN PURGATIONIBUS, 68 TUM IN SOLUTIONE ANIMI DIJUDICANS: ET CONSIDERA SINGULA, 69 RATIONE, OPTIMO AURIGA, SUPERIORI IN LOCO CONSTITUTA.

Natura rationalis corpus habens sibi congenitum ab opifice datum existere cœpit, ita ut neque ipsa corpus esset, neque tamen careret corpore; sed ipsa quidem esset incorporea, in corpus autem tota ejus forma desineret. Sicut enim in astris, quod est superius substantia est corporis expers, quod autem inferius, corpore præditum est: & tota solis essentia ex incorporeo atque

ἀνέσεως. 4 Desunt.

διεχώτων, εἶτα συνελθόντων (ὕτω γὰρ ἂν ἡ διέξη πάλιν) ἀλλ' ἅμα συνδεδημιουργημένων, καὶ ἐν τάξει συμπεφυκότων, ὡς τὸ μὲν ἡγούμενον εἶναι, τὸ δὲ ἑπόμενον. Οὕτως ἔχει καὶ ἐπὶ τῶν ἐφεξῆς λογικῶν γενῶν, τοῦ τε Ἡρωϊκοῦ, καὶ τοῦ Ἀνθρωπίνου· καὶ ἔστιν ἕκαστος Ἥρως ψυχὴ λογικὴ μετὰ φωτεινοῦ σώματος· καὶ ὁ Ἄνθρωπος ὁμοίως ψυχὴ λογικὴ μετὰ συμφυοῦς ἀθανάτου σώματος. Καὶ τοῦτο τῶν Πυθαγορείων ἦν δόγμα, ὃ δὴ Πλάτων ὕστερον ἐξέφηνεν, ἀπεικάσας ξυμφύτῳ δυνάμει ὑποπτέρου ζεύγους τε καὶ ἡνιόχου πᾶσαν θείαν τε καὶ ἀνθρωπίνην ψυχήν. Δεῖ οὖν τοὺς μὴ τελείωσιν τῆς ψυχῆς ἀληθείας ἡμῖν καὶ ἀρετῆς· τοὺς δὲ ΚΑΘΑΡΣΙΝ τοῦ αὐγοειδοῦς ἡμῶν σώματος, τῆς τε ὑλικῶν μολυσμῶν ἀποθέσεως, καὶ τῶν ἱερῶν ΚΑΘΑΡΜΩΝ παραλήψεως, καὶ τῆς ἐπεγειρούσης ἡμᾶς τοὺς ἐντεῦθεν ἀνάπτησιν θεοσυνδέτου ἀλκῆς. Περὶ ὧν οἱ τοιγαροῦν εἰρημένοι φασὶ διδάσκουσι, τὰ μὲν τοιαῦτα μολύσματα τῆς ὕλης τοιοῦτόν τινες· λαβὲ δέ, ΕΙΡΓΟΥ ΒΡΩΤΩΝ ΩΝ ΕΙΠΟΜΕΝ· τὴν δὲ ἱερὰν ΚΑΘΑΡΣΙΝ καὶ τὴν θεοσύνδετον ἀλκὴν ἐντιθέντες δι' ὧν ἠνίξαντο οὕτως λέγοντες, ΕΝ ΤΕ ΚΑΘΑΡΜΟΙΣ, ΕΝ ΤΕ ΛΥΣΕΙ ΨΥΧΗΣ ΚΡΙΝΩΝ· καὶ τὸ ὅλον εἶδος τῆς ἀνθρωπίνης οὐσίας ὁλόκληρον ἡμῖν ἀποδεδώκασι δι' ὧν ἐπήγαγον, ΗΝΙΟΧΟΝ ΓΝΩΜΗΝ ΣΤΗΣΑΣ ΚΑΘΥΠΕΡΘΕΝ ΑΡΙΣΤΗΝ. Τοῦτο γὰρ καὶ τὴν ὅλην οὐσίαν "τοῦ ἀνθρώπου" παρέστησε, καὶ τῷ τάξιν τὴν ἐν αὐτῇ μερῶν διεστείλατο, ὅτι τὸ μὲν ΚΡΙΤΙΚΟΝ, ὡς ΗΝΙΟΧΟΥΝ· τὸ δὲ ἑπόμενον, ὡς ΗΝΙΟΧΟΥΜΕΝΟΝ. Ταῦτα γάρ ἐστιν ἐκ τῶν προκειμένων Ἐπῶν διδαχθῆναι τῶν Πυθαγορείων συμβουλῶν μὴ ἀνήκοον, ὅτι δεῖ σὺν τῇ ἀσκήσει τῆς ἀρετῆς, καὶ τῇ ἀναλήψει

VULGO 1 Desunt.

τῆς

corpore conſtat, non aliquando ſeparatis, deinde conjunctis, (ita enim etiam rurſum disjungerentur) ſed ſimul conditis, & ordine congenitis, ut alterum quidem præeat & ducat, alterum autem ſequatur. Ita ſe habet in omnibus etiam generibus ratione præditis, Heroum ſcilicet atque Hominum: & quilibet Heros eſt animus rationalis corpori lucido conjunctus; & Homo ſimiliter eſt animus ratione præditus cum congenito corpore immortali. Atque hoc quidem erat Pythagoreorum dogma, quod Plato ſane poſtea explicavit, cum divinum omnem atque humanum animum *congenitæ potentiæ alati currus & aurigæ* comparavit. Eſt igitur nobis ad animum perficiendum opus veritate & virtute; ad lucidi autem corporis noſtri PURGATIONEM, neceſſe eſt ſordes materiales deponamus, & ſacras PURGATIONES aſſumamus, & viribus divinitus annexis opus eſt, quibus hinc ſurſum evolare valeamus. De quibus in verſibus iſtis quædam traduntur, cum ſupervacuas materiæ ſordes eo tollunt, quod CIBIS QUOS DIXIMUS ABSTINENDUM eſſe præcipiant; & ſacram purgationem divinituſque annexas vires adjiciendas eſſe eo obſcure innuunt, quod TUM IN PURGATIONIBUS, TUM IN ANIMI SOLUTIONE DIJUDICANS, adjungant: totam denique humanæ naturæ formam integram atque perfectam reddi volunt, ubi monent RATIONEM, AURIGAM OPTIMUM, SUPERIORI IN LOCO COLLOCANDAM ESSE. Hoc enim & totam hominis naturam indicavit, & partium ejus ordinem diſtinxit, quarum altera quidem judicandi facultate prædita, AURIGÆ fungatur officio; altera autem obſequendi, habenis regatur. Hæc autem ex iſtis Verſibus diſcat, qui monitionum Pythagorearum non omnino eſt rudis, quod cum virtutis exercitatione, & veritatis reſumptione, puri-

τ ἀληθείας, καθαρότητος ὑπομέλειαν [1] ποιεῖσθαι τ περὶ τὸ αὐγοειδὲς ἡμῶν σῶμα, ὃ καὶ ψυχῆς λεπτὸν ὄχημα [2] οἱ χρησμοὶ καλοῦσι. Διατείνει δ αὕτη ἡ [3] ΚΑΘΑΡΟΓΗΣ ἕως σιτίων καὶ ποτῶν, καὶ τῆς ὅλης διαίτης τοῦ θνητοῦ ἡμῶν σώματος, ἐν ᾧ τὸ αὐγοειδὲς ἔγκειται) προσπνέον τῷ ἀψύχῳ σώματι ζωὴν, καὶ τιὼ ἁρμονίαν αὐτοῦ συνέχον. Ζωὴ γάρ ἐστι τὸ ἄυλον σῶμα, καὶ ζωῆς αὐλὸς γεννητικὸν, δι' ἧς τὸ θνητὸν [4] ἡμῶν ζῷον συμπληροῦται, ἐκ τῆς αὐλοῦ ζωῆς καὶ τοῦ ὑλικοῦ σώματος συγκείμενον, εἴδωλον ὂν τοῦ ἀνθρώπου, [5] ὡς ἐκ λογικῆς οὐσίας καὶ σώματος αὐλὸς συνέστηκεν. Ἐπεὶ οὖν Ἡμεῖς ὁ Ἄνθρωπος, ἄνθρωπος δὲ ἀφ' ταὐτοῦ· προσήκει διὰ πάντων μὲν ΚΑΘΗΡΑΣΘΑΙ καὶ τελειωθῆναι, τ δ' ὑπβάλλοντα τρόπον ἐφ' ἑκάστης Φύσεως τηρῆσαι. Ἔστι γοῦν ἄλλη ἄλλου ΚΑΘΑΡΣΙΣ. Οἷον, ψυχῆς λογικῆς, χ τοῦ μὲν τὸ λογικὸν, ΚΑΘΑΡΣΙΣ ὑπερφυοῦς ἀληθείας· χ τὸ δοξαστικὸν, ἡ βουλευτικὴ ἀρετή. Θεωρεῖν γοῦν τὰ ἄνω πεφυκότες, καὶ ταπεινὰ τὰ κάτω, ἀληθείας μὲν ὅρος ἐκεῖνα, πολιτικῆς δὲ ἀρετῆς πρὸς ταῦτα, [6] δεησόμεθα, ὅπως ἂν τ μὲν ἀϊδίων θεωρητικοὶ γενώμεθα, τ δὲ [7] ἐνδεχομένων ποιητικοί. Κατ' ἀμφότερα δὴ τοῖς θείοις ὅροις ἐμμένοντες τ τῆς ἀλογίας ἀποφυγιμοῦ κλύδωνα. Ἀπὸ ταύτης γοῦν δεῖ ΚΑΘΗΡΑΣΘΑΙ τοῦ λογικὴν ἡμῶν οὐσίαν, [8] ἐπειδὴ καὶ ταύτῃ πρόσπλεκται τῇ εἰς γένεσιν νεύσει. Ἀλλὰ δὴ καὶ τῷ αὐγοειδεῖ ἡμῶν σώματι προσέφυ σῶμα θνητὸν ὄν, [9] καθαρεῦσαι δὲ δεῖ καὶ τοῦτο, καὶ τῆς πρὸς αὐτὸ συμπαθείας ἀπαλλαγῆναι. Λείπεται δὴ οὖν ἡ τοῦ ψυχικοῦ σώματος ΚΑΘΑΡΣΙΣ, ἣν ποιήσασθαι δεῖ τοῖς ἱεροῖς ἑπόμενον θεσμοῖς, καὶ [10] τῶν ἱερῶν τέχναις. Σωματικωτέρα δέ πως αὕτη ἡ ΚΑ-

VULGO 1 Ποιεῖσθαι τ περὶ. 2 Οἱ χρησμοὶ.. 3 ΚΑΘΑΡΣΙΣ. ΘΑΡ-

tatis lucidi corporis cura ſit habenda, quod etiam *animi ſubtile vehiculum* oracula nominant. Extenditur vero PURITAS iſta ad cibum uſque & potum, univerſamque diætam mortalis noſtri corporis, in quo lucidum ſitum eſt, vitam inanimo corpori inſpirans, atque ipſius harmoniam continens & conſervans. Vita enim immateriale corpus eſt, & vitam materialem generat, per quam mortale noſtrum animal perficitur, quod ex vita immateriali & materiali corpore componitur; & hominis imago eſt, quatenus ex rationali ſubſtantia & corpore immateriali conſtat. Cum igitur Nos ſimus Homo, homo autem per iſta ſit: omnibus quidem PURGARI atque perfici neceſſe eſt, modum autem, qui in utraque natura conveniat, ſervare. Eſt enim alia alîus PURGATIO. Verbi gratia, animi rationalis, ſi quidem id ſpectes quod ratiocinandi vim habet, PURGATIO eſt veritas ſcientifica; ſin autem ad opinionem attendas, virtus ea quæ in conſultatione poſita eſt. Cum enim ita ſimus natura formati, ut quæ ſupra ſunt contemplemur, diſponamus autem quæ infra ſunt; veritate quidem ad illa, civili autem virtute ad iſta, indigebimus, ut ſempiternarum quidem rerum contemplationi, iis vero quæ obveniunt agendis incumbamus. In utroque autem irrationalis ſtultitiæ procellam effugerimus, ſi divinis legibus & decretis obſequamur. Ea enim natura noſtra rationalis purganda eſt, quoniam ab hac in hunc mundum detruſa eſt. Lucido quoque corpori noſtro agnatum eſt corpus mortale; iſto autem purgandum eſt, & omni in id affectu liberandum. Supereſt igitur animalis corporis PURGATIO, quæ ad ſacras leges, & ſacrorum artes fiat. Sed eſt magis corporea iſthæc

4 Ἡμῶν σῶμα συμπληρῶται, ὃ τ ἀλόγυ ζωῆς. 5 Ὃς ὃ λογικῆς. 6 Δεησόμεθα. 7 Ἐνεχομένων. 8 Ἐπεὶ ϗ ταύτης σωθήλθεν ὁ τῇ ψυχῇ. 9 Καθαρεῦσαι δεῖ ϗ τῦτο. 10 Ταῖς ἱεραῖς.

ΘΑΡΣΙΣ· διὸ καὶ ὑλῶν ἐφάπλεται παντοδαπῶν, θεραπεύουσα παντοίως καὶ μεταπείθουσα δραστικῶς τὸ ζωτικὸν τοῦτο σῶμα χωρισθῆναι τῆς ὕλης, καὶ ἀναπλῶσαι πρὸς τὸν αἰθέριον τόπον, ὅπου τὴν κατάταξιν ἔχειν αὐτῷ εὐδαιμονία ἦν πρώτη. Πάντα δὴ τὰ περὶ τοῦτο δρώμενα, ἐὰν θεοπρεπῶς, καὶ μὴ ἀγυρτικῶς, γίνηται, συνεπόμενα τοῖς τῆς ἀρετῆς καὶ ἀληθείας κανόσιν εὐρίσκεται. Αἱ γοῦν τῆς λογικῆς ψυχῆς ΚΑΘΑΡΣΕΙΣ καὶ τοῦ αὐγοειδοῦς ὀχήματος προμηθοῦνται, ὅπως ἂν αὐτοῖς εὐπλεον καὶ τοῦτο γενόμενον μὴ ἐμποδὼν ἵστηται πρὸς τὴν ἄνω πορείαν. Πτεροφυία δὲ αὐτοῦ ἀρίστη, ἡ κατὰ μικρὸν μελέτη τοῦ τῶν θείων ἀποφάσεως, καὶ ὁ πρὸς τὴν ἀϋλίαν ἐθισμὸς, καὶ ἡ ἀπόθεσις ὧν ἂν ἐπλήσθη μολυσμῶν ἀπὸ τῆς πρὸς τὸ ὑλικὸν σῶμα συζεύξεως. Διὰ γοῦν τούτων ἀναβιώσεται τρόπον τινὰ, καὶ συλλέγεται, καὶ θείου πληροῦται τόνου, καὶ τῇ νοερᾷ τελειότητι τῆς ψυχῆς συνάπλεται. [1] Τί δὲν ἡ ἐνίων βρωμάτων ἀποχὴ πρὸς ταῦτα συμβάλλοιτο ἄν, ἢ τοῖς ἐθιζομένοις ἀπὸ πάντων χωρίζεσθαι τῶν θνητῶν; Τὸ πινῶν ἐντεῦθεν ἤδη παντελῶς ἀποχέσθαι, καὶ μάλιστα τῶν γλυκυθυμούντων, καὶ καταπινόντων εἰς γένεσιν τὸ θνητὸν σῶμα, [2] πρὸ ὁδοῦ ἂν γένοιτο εἰς ΚΑΘΑΡΣΙΝ. Διὸ καὶ ἐν τοῖς συμβολικοῖς παραγγέλμασιν ἐπετάττετό τινων ἀποχὴ, μείζονα μὲν καὶ καθολικώτερον ἔχουσα τὸν προηγούμενον νοῦν, ἑπομένως δὲ καὶ τοῦ μερικοῦ τούτου ἀπείργουσα, ὃ ἂν τῷ μνήματι ἑκάστοτε ποιῆται· οἷον, μήτραν ζώου μὴ ἐσθίειν. Τοῦτο δὲ ὅπωσὶ λεγόμενον ἑνός τινος ἀφίστησιν ἡμᾶς τοῦ περὶ γῆν, καὶ τούτου σμικροτάτου. Ἐὰν δὲ εἰς τὸ πολύνουν τοῦ Πυθαγορικοῦ βαθύτερον ἀπίδῃς, τῷ ὅλην τῆς γενέσεως ἀποχὴν δι' ἑνός τινος [3] αἰνιττομένῳ παραδείγματι διδαχθήσῃ·

VULGO 1 Τί δὲν εἰ ἐνίων βρωμάτων πρὸς ταῦτα συμβάλλοιτο ἄν; ἢ καὶ

PURGATIO; quare etiam omnigenam materiam attingit, omnibus modis curans ac efficaciter ſuadens & adducens animale & vivificans iſtud corpus, ut a materia ſeparetur, & in æthereum locum evolet, in quo ſedem habere prima ipſi felicitas fuit. Quæcunque autem circa iſtud fiunt, ſi Divino honori convenienter fiant, non autem more præſtigiatorum, virtutis atque veritatis regulis convenire reperiuntur. PURGATIONES enim animi rationalis lucido etiam vehiculo proſpiciunt, ut, cum earum opera pennas adeptum fuerit, iter ad loca ſuperiora non impediat. Optime autem ejus pennæ producentur, ſi paulatim terrenarum rerum animo agitetur repudium, ſi materiam vitare aſſueſcat, & ſi ſordes & inquinamenta deponat, quibus, propter conjunctionem cum materiali corpore, abundat. Iſtis enim reviviſcit quodammodo, & ſeipſum colligit, divinoque vigore impletur, & animi intellectuali perfectioni conjungitur. Quid igitur abſtinentia à cibis aliquot ad iſta conferat, niſi iis qui ab omnibus rebus mortalibus ſeparari aſſueſcunt? Prompta certe ad PURGATIONEM via fuerit, ſi nonnullis iſthinc ſtatim prorſus abſtineant, iiſque maxime quæ animo voluptatem afferunt, & mortale corpus ad venerem excitant. Itaque & in ſymbolicis præceptis nonnullorum mandata eſt abſtinentia, ſenſum quidem primarium habens ampliorem & magis generalem, ſed conſequenter & à particulari iſta re arcens, cujus mentionem uſquam facit; verbi gratia, animantis vulvam comedi prohibet. Quod cum ita dicitur, à certa quadam re, eaque minima, nobis abſtinendum monet. Sin autem ad profundi hujuſce Pythagoreorum myſterii ſenſum præcipuum reſpicias, univerſam à rebus terrenis abſtinentiam ex uno ſenſibili exemplo & inſtan-

ἢ πῖς· τ ἀνηπῶν, τὸ πινῶν. 2 Πρόεσθις ἀν γένειβ. 3 Αἰσθητ διδαχθήσ.

καὶ ὡς μὲν ἐν βρώμασι τοῦτο ἐπροσοισόμεθα, ὡς δὲ ἐν τοῖς τῆ αὐγοειδῆς καθαρσίοις τὸ ἀπὸ τούτου νοούμενον ὑποπηδεύσομεν. Ὁμοίως δὲ καὶ τὸ Καρδίαν μὴ ἐαθίειν, προηγουμένως μὲν εἰς τὴν τοῦ θυμικοῦ κατάσασιν μὴ ἴεναι λέγει· κατ' ἐπακολούθησιν δὲ, καὶ τῶν τούτου μέρους ἀποχὴν εἰσηγεῖται. Κατὰ δὲ τὸν αὐτὸν λόγον, καὶ τὸ Θνησιμαίων ἀπέχεσθαι δεῖν θεωρήσομεν τὸ μὲν ὅλον τῆς θνητῆς φύσεως ἀπείργειν ἡμᾶς, ἤδη δὲ καὶ τῶν τοῦ ἀθύτων καὶ ἀνιέρων σαρκῶν μεταλήψεως. Δίκαιον γὰρ τοὺς συμβολικῶν νοθετήσεων καὶ τὸ προφερόμενον φυλάττειν, καὶ τὸ εἴσω νοούμενον. Ἐκ γὰρ τῆς συνεχοῦς τοῦ φαινομένου τηρήσεως ἡ τοῦ μειζόνων μελετᾶται κατόρθωσις. Οὕτως οὖν καὶ νῦν ἀκουσόμεθα, ὡς διὰ βραχυτάτου λόγου, μεγίστων ἔργων ἀρχὰς ἡμῖν ἐνδιδόντος τοῦ ἔπους. ΕΙΡΓΟΥ γάρ φησι ΒΡΩΜΑΤΩΝ, ὃ ταυτόν ἐστι τῷ, ἀπέχου φθαρτῶν σωμάτων. Ἐπεὶ δὲ πάντων νῦν ἀπέχεσθαι δυνατὸν, ἐπάγει ΩΝ ΕΙΠΟΜΕΝ. Καὶ ποῦ δὲ τούτων εἴρηται ὑποδείκνυσιν, ΕΝ ΤΕ ΚΑΘΑΡΜΟΙΣ, ΕΝ ΤΕ ΛΥΣΕΙ ΨΥΧΗΣ· ἵν' ἡ ΑΠΟΧΗ ΤΩΝ ΤΡΟΦΩΝ τῆς διαγωγείας τοῦ σωματικοῦ ὀχήματος ἐπιμέλειαν ποιῆται πρέπουσαν τῇ ΚΑΘΑΙΡΟΜΕΝΗ ΨΥΧΗ καὶ ΑΠΟΛΥΟΜΕΝΗ τῶν ὑλικῶν χαλοχῶν. Τῇ δὲ τοιαύτῃ ὑποπηδεύσῃ τὸ ΚΡΙΤΙΚΟΝ ἐπέσηται λογισμὸν, τὸν δυνάμενον τοῦ αὐγοειδοῦς θεραπείαν τῇ καθαρότητι τῆς ψυχῆς σύμφωνον ἀποδοῦναι. Διὸ καὶ ΗΝΙΟΧΟΝ ΓΝΩΜΗΝ αὐτὸν πρασηγόρευσεν, ὡς ἐφεξάναι πεφυκότα τῇ τοῦ ὀχήματος εὐταξίᾳ. ΓΝΩΜΗΝ μὲν, ὅτι λογικὴ δύναμις ἦν· ΗΝΙΟΧΟΝ δὲ, ὅτι ἐφαπομένη καὶ ὑποζεῦσα τοῦ σώματος. Τὸ δὲ [3] θεωρητικὸν ὄμμα ὑπὲρ τὸν ΗΝΙΟΧΟΝ τέτακται. Εἰ γὰρ

VULGO 1 Μυδικῆ καταβάσιν —. 2 Deest.

tia diſces: & velut iſtud quidem non comedemus, ſic etiam in lucidi corporis purgationibus quod hoc latenter innuit obſervabimus. Similiter vero & præceptum de non comedendo corde, præcipue quidem ne in iracundiam incidamus admonet; conſequenter autem, ab eadem etiam parte abſtinendum eſſe. Eadem vero ratione & illud præceptum, quo morticinis abſtinere jubet, prorſus à mortali natura nos arcet, & ab earum etiam carnium participatione quæ ſunt ad ſacrificia ineptæ & profanæ. Eſt enim juſtum in ſymbolicis præceptis & id obſervare quod aperte profertur, & id quod intus ſignificatur. Parit enim aſſidua ejus quod apparet obſervatio idoneam majorum curam. Sic igitur & nunc iſtum verſum intelligamus, oratione breviſſima, ingentium operum principia nobis tradentem. Cum enim CIBIS ABSTINERE præcipit, idem eſt ac ſi corporibus quæ corruptionem patiuntur veſci prohibeat. Quoniam autem CIBIS omnibus nunc ABSTINERE eſt impoſſibile, QUOS DIXIMUS adjungit. Et indicat ubi de hiſce dictum ſit, ET IN PURGATIONIBUS, ET IN ANIMI SOLUTIONE: ut CIBORUM ABSTINENTIA corporei vehiculi ſplendorem ea curet diligentia, quam par eſt PURGATO ANIMO & materialibus impedimentis SOLUTO impendere. Hujuſmodi autem ſtudio rationis JUDICIUM præfecit, quod lucidi corporis curam animi puritati congruam poſſit reddere. Itaque & AURIGAM MENTEM ipſum appellavit, quippe quod natura ita comparatum eſt, ut vehiculum optime regat. MENTEM quidem, quia rationalis facultas eſt; AURIGAM autem, quod corpori moderetur & præſit. Eſt vero oculus theoreticus ſuper AURIGAM collocatus. Quamvis enim animus unus

3 Ἐφωλιόν.

ſit

καὶ μία ΨΥΧΗ, ἀλλ' ὅμμαλι μὲν οἷον θεωρεῖ τὸ τῆς ἀληθείας πεδίον· τῇ δὲ ἀναλόγῳ πρὸς χεῖρα δυνάμει τὸ συμφυὲς σῶμα κατέχει, καὶ πρὸς ἑαυτὴν ὑπερφέρει, ἵν' ὅλη πρὸς τὸ θεῖον ἴδῃ, καὶ τ' θείαν ὁμοίωσιν κτίσηται. Καὶ ὁ μὲν καθόλου τῆς ἀποχῆς τύπος τοιοῦτος, καὶ τοσούτων τ' ἀγαθῶν προαζόμενος· τὰ δὲ ὑπὲρ μέρους ἐν τοῖς ἱεροῖς ἀποφθέγμασιν ἐν ἀπορρήτῳ παρεδίδοτο· ὧν ἕκαστον εἰ καὶ μερικὴν ἀποχὴν εἰσηγεῖτο, οἷον, κυάμων μὲν ἐν ἀσέρμασι, Ἰνησειδίων δὲ ἐν ζώοις, καὶ τούτων κατ' γένος, ὡς ὑπὲ ἰχθύων τὸ, ἐρυθρινῦ ἀπέχου, καὶ ἐν χερσαίοις ἄλλου, καὶ ἑτέρου τινὸς ἐν πτηνοῖς, καὶ τὸ τελευταῖον, μέρη τινὰ ζώων ἀπηγόρευεν, οἷον, κεφαλὴν μὴ ἐσθίειν, μηδὲ καρδίαν· ὅμως καὶ ἐν ἑκάστῳ τούτων τ' τελειότητα τῆς καθάρσεως ἀναπετύττετο ὁ λόγος· διὰ μέν τινας φυσικὰς ἰδιότητας τόδε, ἢ τόδε, εἰς σωματικὴν ἀποχὴν καταπάξας, δι' ἑκάστου δ' τ' ψυχῆς ἐποπτείας κάθαρσιν εἰσηγούμενος, καὶ ἐθίζων ἀφ' ἁπάντων εἰς ἑαυτὸν ὑπαφῆναι τ' ἄνθρωπον, καὶ ὧν μὴ τῆς γενέσεως καὶ φθορᾶς τόπου ἐξαναδῦναι, πρὸς δὲ τὸ Ἡλύσιον πεδίον καὶ Αἰθέρα τ' ἐλεύθερον μεταποιήσασθαι. Ἐπειδὴ δ' ἐν τάξει τ' ἐπίδοσιν τ' ἀποχῆς ἐποιοῦντο, ἀφ' τοῦτο καὶ μαχόμενα, ὡς ἂν οἰηθείη τις, εὐσεβείας παρ' αὐτοῖς σύμβολα. Τῷ γὰρ, Ζώων ἀπέχου, τὸ Καρδίας ἀπέχου ἐναντίον· εἰ μή πού τις τὸ μὲν, Καρδίας ἀπέχου, τοῖς δεχομένοις παρηγγέλθαι λέγοι· τὸ δὲ Ζώων, τοῖς ἤδη τελείοις. [2] Περιττὴ γὰρ ἡ κατ' μέρος ἀποχὴ, οἷς τὸ ὅλον ζῶον ἀπηγορεύετο. Διὸ καὶ παρέργως προσέχειν δεῖ τῇ τάξει τ' ἀναβάσεως, ἣν ἐμφαίνει τὰ ἑπτά. ΕΙΡΓΟΥ, γάρ φησι, [3] ΒΡΩΜΑΤΩΝ· εἶτα, ὥσπερ ἐρωτῶντός τινος, ΠΟΙΩΝ; ἀπεκρίνατο, ΩΝ ΕΙΠΟΜΕΝ. Καὶ πάλιν,

VULGO 1 Ὀνησιδείων. 2 Περιττὴ δὲ ἡ —. 3 Deest.

ὡς

sit, oculo tamen veluti contemplatur veritatis campum; & vi sua, quæ instar manus est, congenitum sibi corpus cohibet, atque ad seipsum convertit, ut totus Deum intueatur, divinamque similitudinem adipiscatur. Generalis quidem abstinentiæ forma talis est, & tanta bona sibi proponit: particularia autem in sacris sententiis secreto tradita sunt; quorum etsi singulæ particularem abstinentiam nobis injungant, verbi gratia, fabarum quidem ex seminibus, morticinorum autem ex animalibus, & ex his secundum genera, quemadmodum ex piscibus rubellione abstinendum præcipit, & ex terrestribus alio, & alio etiam ex avibus, denique partes aliquas animalium comedere prohibet, caput scilicet & cor: in his tamen sigillatim PURGATIONIS perfectionem expressit carmen; hoc, vel illo, propter proprietates quasdam naturales, corporaliter quidem abstinendum esse monens, per singula autem mortalem affectionem PURGANDAM esse, & per omnia efficiens ut ad se converti homo assuescat, locoque generationis & interitus emergat, & ad campum Elysium liberumque Æthera commigret. Quoniam autem ordine Pythagoreis fiebat abstinentiæ progressus, etiam ideo nonnulla eorum symbola sibi invicem pugnare aliquis existimaverit. Illi enim præcepto, quod animantibus abstinere jubet, contrarium est, quod corde vesci prohibet: nisi quis dicat iis qui initiabantur hoc quidem traditum fuisse, illud autem adultis & perfectis. Iis enim supervacua erat particularis abstinentia, quibus totum animal vetitum erat. Quare diligenter attendere oportet ad ordinem progressus, qui versibus indicatur. ABSTINE, enim ait, CIBIS: deinde, tanquam interrogante aliquo, QUIBUS? AB IIS QUOS DIXIMUS, respondit. Et rursum,

ὡς πρὸς δευτέραν πεῦσιν ζητοῦσαν, πῶ εἶπον [1] πρὸς τοῦτων" οἱ Πυθαγόρειοι, καὶ ἐν ποίαις μαθημάτων παραδόσεσιν ἀποχὰς βρωμάτων εἰρήκασιν; Ἐπήγαγεν· ΕΝ ΤΕ ΚΑΘΑΡΜΟΙΣ, ΕΝ ΤΕ ΛΥΣΕΙ ΨΥΧΗΣ· ὡς τῶ μὲν ΚΑΘΑΡΜΩΝ προηγουμένων, τῆς δὲ ΛΥΣΕΩΣ ἑπακολουθούσης. ΚΑΘΑΡΜΟΙ [2] ἢ λογικῆς ΨΥΧΗΣ εἰσιν αἱ μαθηματικαὶ ἐπιστῆμαι, καὶ ἀνάγωγος ΛΥΣΙΣ ἡ διαλεκτικὴ τῶν ὄντων ἐποπτεία. Διὸ καὶ ἐνικῶς ἀπήγγελται, ΕΝ ΤΕ ΛΥΣΕΙ ΨΥΧΗΣ· [3] ὅτι εἰς μίαν ἀποστήμην αὐτὴ τελεῖ, τῆς μαθηματικῆς [4] πλεῖον ἀποστημῶν διεχούσης. Τοῖς οὖν ἀπὸ ΨΥΧΗΣ εἰς ΚΑΘΑΡΣΙΝ καὶ ΑΠΟΛΥΣΙΝ οἰκείως παρειλημμένοις δεῖ τὰ ἀναλογοῦντα καὶ ἐπὶ τοῦ αὐγοειδοῦς ἀποτάξαι. Οὐκοῦν τοῖς τε μαθηματικοῖς ΚΑΘΑΡΜΟΙΣ τὰς τελεστικὰς συνεισιέναι, καὶ τῇ διαλεκτικῇ ΛΥΣΕΙ τὴν ἱεραρχικὴν ἀναγωγὴν συνέπεσθαι ἀνάγκη. Ταῦτα γὰρ ἰδίως ΚΑΘΑΙΡΟΝΤΑ καὶ τελειοῦντα τὸ πνευματικὸν ὄχημα τῆς λογικῆς ΨΥΧΗΣ, τῆς μὲν ὑλικῆς [5] συζωΐας αὐτὸ χωρίζει, πρὸς δὲ τὴν τῶν καθαρῶν πνευμάτων συνουσίαν ἀποτελείως ἔχειν παρασκευάζει. Μὴ καθαρὸν γὰρ καθαρὸν ἐφάπτεσθαι οὐκ ἔστι θέμις. Ὥσπερ οὖν τὴν ψυχὴν ἀποστήμην καὶ χρεττῆ δεῖ κοσμεῖσθαι, ὅπως ἂν τοῖς ἀεὶ τοιούτοις συνεῖναι δύνηται· οὕτω καὶ τὸ αὐγοειδὲς καθαρὸν καὶ ἄϋλον δεῖ παρασκευάσαι, ἵνα τὴν τῶν αἰθερίων σωμάτων ἀνάσχηται κοινωνίαν. Διὰ ὁμοιότητος γὰρ πάντα φιλεῖ πρὸς ἄλληλα συνάπτεσθαι, τῇ δὲ ἀνομοιότητι καὶ τὰ ἐγγὺς ὄντα τοῖς τόποις χωρίζεται. Τοῦτο τῆς τελειοτάτης φιλοσοφίας τὸ μέτρον οἱ Πυθαγόρειοι παρέδοσαν, πρὸς τὴν ὅλην τοῦ ἀνθρώπου τελειότητα οἰκεῖον καὶ σύμμετρον. Ὁ γὰρ ψυχῆς μόνης ἀποστημέλειαν ποιούμενος, τοῦ δὲ σώματος ἀμελῶν, οὐ τὸν ὅλον ἄνθρωπον

sum, quasi secundò quæreretur, ubi de his locuti sunt Pythagorei, & in quibus libris aut præceptis ciborum abstinentiam docuerunt? IN PURGATIONIBUS, ANIMIQUE SOLUTIONE, adjecit: tanquam præcederent PURGATIONES, sequeretur autem SOLUTIO. ANIMI vero ratione præditi PURGATIONES sunt mathematicæ scientiæ, SOLUTIO autem sursum evehens, eorum quæ sunt dialectica inspectio. Quo factum est, ut singulariter locutus sit, ἓν πι λύσει ψυχῆς, quod ad unam scientiam illa pertineat, cum mathematica plurimas scientias complectatur. Illis ergo, quæ de ANIMO ad PURGATIONEM atque SOLUTIONEM peculiariter dicta sunt, quæ analogice respondeant & de lucido corpore mandari decet. Est igitur necesse ad PURGATIONES quæ per scientias fiunt eas etiam mysticas quibus initiamur accedere, & dialecticam SOLUTIONEM sacram disciplinam quæ sursum evehit sequi. PURGANT enim ista proprie & perficiunt ANIMI rationalis spiritale vehiculum, liberantque terrena & materiali consuetudine, & mundorum spirituum societati idoneum reddunt. *Est enim impuro purum attingere nefas.* Quemadmodum igitur ANIMUS scientia & virtute ornandus est, ut cum iis qui semper tales sunt versari queat; sic & lucidum corpus purum est reddendum, materiaque purgandum, ut æthereorum corporum communionem sustinere possit. Solent enim similitudine cuncta inter se conjungi, dissimilitudine autem etiam quæ sunt contigua separari. Hunc perfectissimæ philosophiæ modum, ad totius hominis perfectionem promovendam appositum & convenientem, tradiderunt Pythagorei. Qui enim animi solius curam gerit, corpus autem negligit, non PUR-

VULGO 1 Desunt. 2 Deest. 3 Deest tota hæc φιλοχρή-
ματιν ἐπιστημῶν. 5 Ἀζωΐας.

GAT

πον ΚΑΘΑΙΡΕΙ. Πάλιν δ' αὖ ὁ τῦ σώματος οἰόμηνος δεῖν ἐπιμελεῖσθαι χωεὶς τ ΨΥΧΗΣ, ἢ ταὶς τῦ σώματος θεραπείαις συντελέσθαι π τῇ ΨΥΧΗ μηδὲν δι' ἑαυτῆς ΚΑΘΑΙΡΟΜΕΝΗ, τὸ αὐτὸ διαμαρτάνει. Ὁ δὲ δι' ἀμφοτέρων οἰκείως θεῖων "ὅλος τελειῦ", καὶ κτ' τῦτο συνάπλε τῇ τ ἱερῶν τέχνῃ ἡ Φιλοσοφία, ὡς θεὶ τ τῦ αὐγοειδῦς καθαρσιν πραγμαλευομένη· ἦν εἰ χωείσας τῦ Φιλοσόφυ νοῦ, ἐκ ἔπι τ αὐτιὼ δύναμιν εὑρήσεις. Καὶ γὰρ τ συμπληρύντων τ ἡμετέραν τελείωσιν τὰ μὴ ὁ Φιλόσοφος νῦς προεξεῦρε, τὰ ἢ ἡ τελεστικὴ ἐνέργεια συνεισήγαγε, τῷ Φιλοσόφῳ νῷ ἑπομένη. Τελεστικὴν ἢ ἐνέργειαν λέγω, τ τῦ αὐγοειδῦς ΚΑΘΑΡΤΙΚΗΝ δύναμιν, ἵνα τῆς ὅλης Φιλοσοφίας τὸ μὲ θεωρητικὸν προηγῆται, ὡς νῦς, τὸ δὲ πρακτικὸν, ὡς δύναμις, ἕπηται. Τῦ δὲ πρακτικοῦ δύο φῶμεν εἴδη, πολιτικὸν, καὶ τελεστικόν. Τὸ μὲν γὰρ τ ἀρετῶν τ ἀλογίας ἀποκαθαίρον ἡμᾶς· τὸ ἢ, διὰ τ ἱερῶν μεθόδων τὰς ὑλικὰς Φαντασίας ἀποτέμνον. Δεῖγμα ἢ ἂν μικρὸν τ μὲ πολιτικῆς Φιλοσοφίας, οἱ ἐν κοινῷ κείμενοι νόμοι· τῆς ἢ τελεστικῆς Φιλοσοφίας, τὰ τ πόλεων ἱερά. Καὶ ἔτι τὸ μὲ ἀκρόταλον τ ὅλης Φιλοσοφίας ὁ θεωρητικὸς νῦς· μέσον δὲ, ὁ πολιτικός· καὶ τέτον, ὁ τελεστικός· τῦ μὲ πρώτυ θεὸς τὰ δύο τ ὀφθαλμοῦ ἀναλογίαν ἀποσώζοντος· τῶν δὲ μετ' αὐτὸ φῶς ἐκεῖνο τ χειρὸς καὶ ποδὸς ἀξίαν ἐχόντων· πρὸς ἄλληλα δὲ πάντων συντεταγμένων, ὡς ἀτελὲς εἶναι ὁπῦν τύτων, καὶ ἐγγὺς μάταιον, μὴ τ τ λοιπῶν συνεργείας τυγχάνον. Διὸ εἰς μίαν ἕνωσιν συνελθεῖν δεῖ τιὼ τῆς ἀληθείας εὑρετικὴν ἐπιστήμιν, καὶ τῆς ἀρετῆς θεωρητικιὼ δυνάμιν, καὶ τιὼ καθαρότητος ἀπεργαστικὴν, ἵνα σύμφωνον τῷ ἡγεμόνι

VULGO 1 Desunt.

νῷ

GAT integrum hominem. Et qui rursum corporis solum, neglecto animo, sibi habendam esse curam existimat, aut ejus cultum ANIMO per se non PURGATO aliquid conducere arbitratur, eodem modo peccat. Qui autem per utrumque apte procedit totus perficitur, & ita Philosophia cum sacrorum arte conjungitur, quippe quæ circa lucidi corporis PURGATIONEM versatur; quam si à philosophica mente separaveris, non amplius vires easdem habere invenies. Ex his enim quæ perfectionem nostram consummant, alia quidem philosophica mens prius invenit, alia autem induxit mystica initiationis operatio, quæ mentem philosophicam sequitur. Voco autem mysticam initiationis operationem, lucidi corporis purgandi facultatem, ut ex universa quidem philosophia quod contemplatur præcedat, tanquam mens, sequatur autem quod practicum est, tanquam facultas. Sunt vero practici species duæ, civile, & mysticum quo initiamur. Illud quidem virtutum ope irrationali stultitia nos liberans; hoc autem sacris artibus materiales imaginationes amputans. Porro civilis philosophiæ specimen non parvum leges illæ sunt, quæ communes; mysticæ autem philosophiæ qua initiamur, civitatum sacra. Est etiam totius quidem philosophiæ summum mens contemplans; medium autem, civilis; ultimum vero, mystica qua initiamur: Quorum quidem primum, respectu ad duo reliqua habito, oculi rationem habet: Quæ autem sequuntur, si cum primo conferantur, manus & pedis loco & dignitate gaudent: Omnia vero ita sunt inter se conjuncta atque ordinata, ut quodvis horum sit imperfectum, ac propemodum inutile, si reliquorum ope destituatur. Quo fit, ut in unum coire oporteat scientiam qua veritas invenitur, & facultatem illam quæ virtutem producit, & eam cui puritas ortum

νῶν τὸ πολιτικὸν ἔργον ἀποτελῆται, καὶ τούτοις ἀμφοτέροις ὁμολογούμενον τὸ † ἱερὸν ἔργον ἀποφαίνηται. Τοῦτο τῆς Πυθαγορικῆς ἀγωγῆς τὸ πέρας, ὅλως δι' ὅλων ὑποπέρως γενέσθαι πρὸς τὴν τῶν θείων ἀγαθῶν μετάληψιν, ἵν' ὅταν ὁ τοῦ θανάτου καιρὸς ἐπέλθῃ, καταλιπόντες ὅπῃ γῆς τὸ θνητὸν σῶμα, καὶ τὴν τούτου φύσιν ἀποδυσάμενοι, πρὸς τὴν ἀφανίαν πορείαν ὦσιν εὐζωνοι οἱ τῶν φιλοσοφίας ἀγώνων ἀθληταί· τότε γὰρ καὶ τιμὴν ἀρχαίαν αὐτοῖς ἀποδίδοσθαι φασιν, καὶ θεοποιεῖσθαι, ὅσον οἷόν τε ἀνθρώποις θεοὺς γενέσθαι, μηνύει ὁ Λόγος ἀπὸ τῶν ἑξῆς.

70 ΗΝ Δ' ΑΠΟΛΕΙΨΑΣ ΣΩΜΑ ΕΣ ΑΙΘΕΡ' ΕΛΕΥΘΕΡΟΝ ΕΛΘΗΣ, 71 ΕΣΣΕΑΙ ΑΘΑΝΑΤΟΣ ΘΕΟΣ, ΑΜΒΡΟΤΟΣ, ΟΥΚ ΕΤΙ ΘΝΗΤΟΣ.

Τοῦτο πέρας τῶν πόνων τὸ κάλλιστον. Τοῦτο, Πλάτων φησὶν, ὁ μέγας ἀγὼν, καὶ ἐλπὶς ἡ μεγάλη. Τοῦτο φιλοσοφίας ὁ τελεώτατος καρπὸς, τοῦτο τῆς [1] ἱερατικῆς καὶ τελεστικῆς ἔργον τέχνης τὸ μέγιστον, οἰκειώσαι μὲ καὶ ἀναγαγεῖν πρὸς τὰ ὄντως καλὰ, ἀπολῦσαι δὲ τῶν τῇδε πόνων, ὡς ἔκ τινος καλαγείου σπηλαίου τῆς σκύλου ζωῆς, καὶ ἀναγαγεῖν πρὸς τὰς αἰθερίους αὐγὰς, καὶ ταῖς [2] μακάρων συνδρύσαι νήσοις, τὴν ἀπὸ τῶν προειρημένων ὁδεύσαντας. Τούτοις γὰρ καὶ τὸ τῆς [3] ἀποθεώσεως ἀποκείται γέρας· ἐπεὶ εἰς γένος Θεῶν ἡ θέμις ἀφικνεῖσθαι ἄλλῳ, ἢ τῷ κτησαμένῳ ἀλήθειαν μὲν καὶ ἀρετὴν σὺν ψυχῇ, καθαρότητα δὲ σὺν τῷ πνευματικῷ αὐτῆς ὀχήματι. Οὕτω γὰρ ὑγιής τις καὶ ὁλόκληρος γενόμενος εἰς τὸ τῆς ἀρχαίας ἕξεως εἶδος ἀποκαθίσταται, [4] ἀπὸ τοῦ πρὸς τὸν ὀρθὸν λόγον ἑνώσεως ἀπολαβὼν ἑαυτὸν, καὶ πάντα τὸν θεῖον κόσμον

Vulgo † Deest. 1 Ἐρωτικῆς. 2 Μακαρείαν. 3 Ἀποθέσεως. ἀναγνω-

debet, ut menti duci congruum reddatur civile opus, & ambobus istis palam consentaneum fiat sacrum opus. Hic finis est Pythagoricæ disciplinæ, ut toti penitus alati fiant homines, ad bona divina participanda, ut, cum mortis tempus instabit, relicto in terra mortali corpore, ejusque natura exuta, ad carpendum cœleste iter parati & expediti sint philosophicorum certaminum athletæ: tunc enim in primum & antiquum statum illos restitutum iri, & Deos fore, quantum hominibus licet, sequentes Versus indicant.

70 QUOD SI RELICTO CORPORE AD LIBERUM ÆTHERA COMMIGRES,
71 ERIS IMMORTALIS DEUS, INCORRUPTIBILIS, NEC AMPLIUS MORTI OBNOXIUS.

Hic est laborum finis optimus. Hoc, inquit Plato, *certamen magnum, hæc spes ingens.* Hic Philosophiæ fructus est perfectissimus, hoc sacræ atque mysticæ artis opus maximum, eos scilicet qui prædicta secuti sunt, conciliare & evehere ad ea quæ vere bona sunt, malis autem, quibus hic opprimuntur, tanquam ex profundo quodam materialis vitæ specu, eripere, ad ætheream lucem evehere, & in beatorum insulis collocare. Hos enim expectat etiam apotheoseωs præmium; cum in Deorum ordinem referri nemini fas sit, nisi qui veritatem & virtutem animo adeptus sit, puritatem autem spiritali ejus vehiculo. *Ita enim sanus & integer factus in primi habitus formam restituitur*, cum rectæ rationi unitus seipsum receperit, omnemque divinum ornatum agnoverit, &

4 Διὰ τ τ ὀρθῶν λόγων ἑνώσεως —.

ἀναγνωείσας, καὶ τ' δημιυργὸν τυδὶ τῦ παντὸς, καὶ τ
τὸ δυνατὸν ἀνθρώπῳ," ἐξευρών. Τῦτο δὲ γενόμεν
[3]ὀφὲ μὴ τ' ΚΑΘΑΡΣΙΝ, ὃ ἀεί εἰσιν οἱ μὴ εἰς γέ
νεσιν πίπλειν πεφυκότες, ταῖς μὲ [4]γνώσεσιν ἐνῦται τῷ
παντὶ, καὶ ὡρὸς αὐτὸν ἀνάγε τ' Θεόν· σῶμα ἢ συμ
φυὲς ἔχων, τόπυ δεῖται εἰς καταταξιν ἀφρειδῆ, οἷ
θέσιν ζητῶν. Πρέποι δ' ἂν τῷ τοιύτῳ σώματι τόπ
ὁ ὑπὸ σελήνην περιεχῶς, ὡς ὑπερέχων τ' μὲ φθα
τῶν σωμάτων, ὑποβεβηκὼς δὲ τ' ἀεριων, ὃν ΑΙΘΕ
ΡΑ ΕΛΕΥΘΕΡΟΝ οἱ Πυθαγόρειοι καλῦσιν· Α
ΘΕΡΑ μὲν, ὡς ἄϋλον καὶ ἀίδιον σῶμα· ΕΛΕΥΘΕ
ΡΟΝ δὲ, ὡς ὑλικῶν παθημάτων καθαρόν. Τί οὖν
ἐκεῖσε ἐλθὼν ἔτυχε, ἢ τῦτο, ὃ φησιν, ΕΣΣΕΑΙ Α
ΘΑΝΑΤΟΣ ΘΕΟΣ, ὁμοιωμένος τοῖς ἐν ἀρχῇ
Ἐπῶν λεχθεῖσιν Ἀθανάτοις Θεοῖς, ἀ Φύσει ΑΘΑ
ΝΑΤΟΣ ΘΕΟΣ. Πῶς γὰ τὸ ἀπὸ χρόνυ τινὸς πρ
κόψαν καὶ ὑπιδεδωκὸς εἰς ἀρετὴν καὶ ἀποθέωσιν, τοῖς ἐ
ἀϊδίυ τοιύτοις εἰς ταυτὸν ἄν πολὺ χαλεπῶ; Δηλ
δὲ τῦτο ἡ προφήτης· [6]τῷ ΕΣΣΕΑΙ γὰρ ΑΘΑ
ΝΑΤΟΣ ΘΕΟΣ ἐπάγαγεν, ΑΜΒΡΟΤΟΣ, ΟΥ
ΕΤΙ ΘΝΗΤΟΣ· ἵνα, καὶ ἀφαίρεσιν τῦ θνητῦ,
θεοποιία ἡμῶν νοῆται, ἅτε μὴ Φύσει, μηδὲ κατ' ἀ
σίαν, ἡμῖν συνυπάρχυσα, ἀλλ' ἐκ προκοπῆς, καὶ κα
ἐπίδοσιν, ὑπιγνομένη. Ὡς ἄλλο γένος εἶναι τῦ
ΘΕΩΝ, ΑΘΑΝΑΤΩΝ μὲν τῇ ἀνόδῳ, ΘΝΗΤΩ
δὲ τῇ καθόδῳ γιγνομένων, οἳ καὶ τ' ἀγαυῶν Ἡρώων
ἀνάγκης ὑποβεβήκασιν, εἴπερ ἐκεῖνοι μὲ ἀεὶ νοῦσι τ
Θεὸν, ἤτοι δὲ καὶ εἰς [7]ἄγνοιαν αὐτῦ ποτὲ πίπλυσι
Οὐ γὰρ δὴ τὸ τρίτον γένος [8]τελειωθὲν ἢ ἔ μέσυ γ
νοιτο ἂν κρεῖττον, ἢ τῷ πρώτῳ ἴσον, ἀλλὰ καὶ μέ

VULGO 1 Τὸν δημιυργικὸν. 2 Desunt. 3 Ὡς οἷόν π. 4 Γ
7 Ἄνοιαν. 8 Τελειωθὲν, ἢ ἔ μέσυ γένοιτο ἂν τρίτον. Ὁμοίω
τῷ πρώτῳ γένει —.

τρίτ

hujus universitatis opificem, quantum est homini possibile, invenerit. Id autem ubi factus fuerit, tandem aliquando post PURGATIONEM, quod ii semper sunt qui natura non sunt ita comparati, ut in hunc mundum decidant, cognitione quidem huic universo unitur, & ad Deum ipsum evehitur; sed quia congenitum corpus habet, etiam loco indiget in quo astri more atque ordine collocetur, veluti sedem exquireret. Conveniat vero tali corpori locus ille qui proxime sub luna est, quippe qui corporibus corruptioni obnoxiis superior sit, inferior autem cœlestibus, quem LIBERUM ÆTHERA nominant Pythagorei: ÆTHERA quidem, quod sit immateriale & æternum corpus; LIBERUM autem, quod sit materialium passionum expers. Quid igitur qui eo pervenerit aliud erit, quam quod innuit, cum FORE IMMORTALEM DEUM pronunciat; non quidem natura Deum, sed Diis istis immortalibus similem, de quibus in Versuum principio dictum est? Quî enim quod facto progrediendi initio ad virtutem & apotheosin pervenit, eandem unquam sortiatur naturam qua prædíti sunt ii qui ab æterno Dii fuerunt? Hoc autem quod sequitur indicat; huic enim dicto, ERIS DEUS IMMORTALIS, adjecit INCORRUPTIBILIS, NEC AMPLIUS MORTI OBNOXIUS: ut, eo quod morti obnoxium est sublato, DEOS nos fieri significet, cum neque natura, neque essentialiter tales simus, sed progressu & profectu evadamus. Quo fit, ut aliud genus DEORUM istud sit, ascensu nimirum IMMORTALE, descensu vero MORTALE, Heroibusque illustribus necessario inferius, cum illi quidem Deum semper intelligant & considerent, isti autem in ejus ignorationem aliquando incidant. Impossibile enim est tertium genus, cum perfectum fuerit, aut medio genere præstantius fieri, aut primo æquale, sed tertio

πᾶσι δὲ πᾶσι παντὶ. 5 Τί ἐν ὀπεῖσε—ὁμοιώμεν. 6 Deest.

τείτον ὁμοιῦται τῷ πρώτῳ γένει ὑπολεταγμένον τῷ μέσῳ. Ἡ γὼ χτ' ἀρχὴ ἐν ἀνθρώποις ὀρωμένη πρὸς τὴν θεϊκὴν ὁμοιότητα ἤδη προϋπάρχει τελεώτερον καὶ προσφυέστερον τοῖς ἡρωϊκοῖς καὶ μέσοις γένεσι. Καὶ οὕτω κοινὴ καὶ μία πάντων τῶν λογικῶν γενῶν τελειότης θεωρεῖται ἡ πρὸς τὸν δημιουργὸν Θεὸν ὁμοιότης. Αὕτη δὲ ἀεὶ μὲν καὶ ὡσαύτως ὑπάρχει τοῖς θεϊκοῖς· ἀεὶ μὲν γὰρ, καὶ οὐχ ὡσαύτως δὲ, τοῖς μονίμοις αἰθερίοις· οὔτε γὰρ ἀεὶ, οὔτε ὡσαύτως, τοῖς μεταπίπτουσιν αἰθερίοις, καὶ ἐπὶ γῆς πολιτευομένοις πεφυκόσι. Τὴν δὲ πρώτην καὶ ἀρίστην ὁμοίωσιν [1] πρὸς Θεὸν εἴ τις δευτέρας καὶ τρίτης ἀπεικασίας παράδειγμα ποιοῖτο, ἢ τὴν δευτέραν τῆς τρίτης, λέγοι ἂν ὀρθῶς. Οὐ [2] γὼ μόνον σκοπὸς ὁμοιωθῆναι τῷ δημιουργῷ Θεῷ, ἀλλὰ καὶ πρὸς [3] κανόνα, τὴν ἀρίστην ἢ τὴν μέσην ὁμοίωσιν. Εἰ δὲ ἀπολειπόμεθα τούτων τυγχάνομεν [4] οἵας δυνάμεθα τυχεῖν, αὐτὸ τοῦτο τὸ κτ' Φύσιν ἔχομεν, καὶ τὸ τέλειον τῆς ἀρετῆς ἐν τούτῳ καρπούμεθα, ἐν τῷ τὸ μέτρον τῆς οὐσίας ἡμῶν μήτε ἀγνοεῖν, μήτε δυσχεραίνειν. Ἀκροτάτη δὲ ἀρετὴ τοῖς τε τῆς δημιουργίας ὅροις ἐμμένειν, οἷς πάντα καθ' εἶδος διακέκριται, καὶ τοῖς τῆς προνοίας ἕπεσθαι νόμοις, δι' ὧν τὰ πάντα, κτ' τὴν οἰκείαν δύναμιν, πρὸς τὸ σύμφερον ἀγαθὸν οἰκειοῦται.

Τοιαύτη τῶν Χρυσῶν Ἐπῶν ἡ ἐξήγησις ἡμῖν γέγονε, περιέχουσα ἐν αὑτῇ Πυθαγορείων δογμάτων μελέτην σύνοψιν. Ἔδει γὼ μήτε ἐν τῇ τῶν Ἐπῶν βραχύτητι σῖσαι τὸν Λόγον (οὕτω γὰρ ἂν πολλὰ διέλαθεν ὅπη καλῶς νενομοθέτηται)· μήτε εἰς μῆκος ἐκτεῖναι τῆς ὅλης Φιλοσοφίας αὐτόν (μεῖζον γὰρ τοῦτο, ἢ κτ' τὰ παρόντα λόγον)· ἀλλὰ τὸ μέτρον τῶν λόγων, ὅσον οἷόν τε, πρὸς τὴν τούτων ποίησαν νῦν, τοσοῦτον μόνον ἐν

VULGO 1 Εἰς Θεόν. 2 Deest. 3 Κανόνα τὴν ἀρίστην, ἢ—αὐτοῖς

loco manens, & medio generi ſubjectum, primo aſſimilatur. Quæ enim ex habitu orta cum Diis cœleſtibus videtur hominibus eſſe ſimilitudo, jam perfectius & arctius heroicis mediiſque generibus ante ineſt. Quo fit, ut communis & ſola omnium generum ratione præditorum perfectio ſit cum Deo opifice ſimilitudo. Hæc autem ſemper quidem, atque ſimiliter, ineſt cœleſtibus; ſemper vero tantum, non ſimiliter tamen, æthereis illis qui ſtatu ſuo excidere nequeunt; non ſemper autem, neque ſimiliter, æthereis illis qui decidunt, & ita natura comparati ſunt, ut in terris verſari poſſint. Primam vero atque præſtantiſſimam cum Deo ſimilitudinem ſi quis ſecundæ atque adeo tertiæ ſimilitudinis exemplar dicat, aut tertiæ ſecundam, non inepte dixerit. Non enim ſcopus eſt opifici Deo ſimiles tantum effici, ſed etiam ad amuſſim ſimiles, optima ſcilicet vel media ſimilitudine. Quod ſi his excidentes eam ſimilitudinem aſſequamur quam poſſibile eſt nos aſſequi, hoc ſaltem quod naturæ noſtræ congruit habemus, quo virtutis fructum maximum percipimus, quod naturæ noſtræ modum nec ignoramus, nec ægre ferimus. Eſt autem virtus maxima, creationis finibus, quibus omnia ſecundum ſpeciem diſtincta ſunt, ſeſe continere, legeſque providentiæ ſequi, quibus omnia, pro cujuſque viribus, ad bonum congruum feruntur.

Hæc eſt Aureorum Carminum explicatio noſtra, Pythagoreorum Dogmatum mediocrem Synopſin in ſe continens. Decebat enim neque Verſuum brevitate Commentarium noſtrum metiri (ita enim latuiſſet quod multa optime præcepta ſunt): neque rurſum per univerſam philoſophiam eum protrahere & extendere (id enim majoris operæ fuiſſet quam præſens ratio poſtulat): ſed diſſertationum modum, quantum fieri potuit, ad carminum ſenſum

4 Deſunt ab εἴας ad χῆ πό.

αὐτοῖς ἐξαπλώσαντας, ὅσον ἐκ τῶν καθόλου δογμάτων τῇ τ' Ἐπῶν ἐξηγήσει προσήρμοττεν. Ἔστι γὰρ οὐδὲν ἄλλο τὰ Ἔπη ταῦτα, ἢ τελειοτάτη χαρακτὴρ Φιλοσοφίας, καὶ τ' κεφαλαιωδεστέρων αὐτῆς δογμάτων ὁπλομὴ, καὶ [1] ὑπὸ τῶν ἤδη τ' θείαν οἶμον ἀναβεβηκότων ὑπογραφεῖσα τοῖς μετ' αὐτοὺς παιδευτικὴ στοιχείωσις. [2] ἃ δὴ καὶ τῷ ὄντι εἴπερ ἂν τ' ἀνθρωπίνης εὐγενείας εἶναι γνώρισμα κάλλιστον, καὶ οὐκ ἐνός τινος τῶν Πυθαγορείων ἀπομνημόνευμα, ὅλου ὂν τοῦ Ἱεροῦ Συλλόγου, καὶ, ὡς ἂν αὐτοὶ εἴποιεν, [3] τοῦ Ὁμακοΐου παντὸς ἀπόφθεγμα κοινόν. Διὸ καὶ νόμος ἦν ἔωθέν τε ἀνιζαμένους αὐτοὺς ἀκροᾶσθαι τούτων τ' Ἐπῶν, ὥσπερ τινῶν Πυθαγορικῶν θεσμῶν, ἑνός τινος ὑπαναγνώσκοντος, καὶ πρὸς ἑσπέραν εἰς ὕπνον μέλλοντας τρέπεσθαι· ὅπως ἂν τῇ συνεχείᾳ τ μελέτης τῶν τοιούτων λόγων, ζῶντα ἐν αὐτοῖς ἀποφήνωσι τὰ δόγματα. Ὃ δὴ καὶ ἡμᾶς ποιεῖν δίκαιον, πρὸς τὸ συναισθησιν τῆς ἀπ' αὐτῶν ὠφελείας ὀφὲ ἡμῶν πολὺ κτήσασθαι.

VULGO 1 Ὑπὸ τ θεῖον νόμον ἀναβεβ. 2 Ἃ δὴ καὶ —.

accommodare, id ſolum in eis explanantes, quod ex univerſis dogmatibus ad Verſuum explicationem faceret. Sunt enim nihil aliud Verſus iſti, quam philoſophiæ imago abſolutiſſima, ſummorumque ejus dogmatum compendium, atque elementaria inſtitutio poſteris relicta ab iis qui divinam jampridem calcarunt ſemitam: quos etiam humanæ ingenuitatis optimum indicium revera poſſis vocare, non Pythagorici unius cujuſdam commentarium, ſed totius Sacri Conventus, atque, ut ipſi dicerent, Ὁμηχοΐς universi communem ſententiam. Quo factum eſt, ut mane verſus iſtos, tanquam leges quaſdam Pythagoricas, recitante aliquo, audire ſolerent, veſperique cum ſe ad ſomnum convertebant: ut aſſidua ejuſmodi ſermonum meditatione, viventia in ſe oſtenderent dogmata. Quod ſane & nos etiam obſervare juſtum fuerit, ut earum utilitatem tandem aliquando ſentiamus.

3 Τῶ ὁμοκίῳ πωντὸς.

HIERO-

HIEROCLIS

DE

PROVIDENTIA ET FATO

QUÆ SUPERSUNT:

EX

PHOTII *BIBLIOTHECA.*

ΙΕΡΟΚΛΕΟΥΣ

ΠΕΡΙ

ΠΡΟΝΟΙΑΣ ΚΑΙ ΕΙΜΑΡΜΕΝΗΣ

Βιβλία ζ'.

ΕΣΤΙ μὲν οὖν τῲ τῆς αἱρέσεως φιλόσοφος ὁ ἀνὴρ, ἡ δὲ συγγραφὴ αὐτῷ Ὀλυμπιόδωρον κειτῲ τῆς καθίζει· ὃν χὴ παρέχειν ἔ λόγε τὰς ἀφορμὰς ἐποπίθεται, χὴ αὐτὸν ἔχοντα τῆς φιλοσοφεῖν ἔρωτα, ὐ μὴν ὐδὲ τ̃ πολιτικῆς σοφίας ἄπειρον· ἐμπρέψαι τε γ̃ Ῥωμαϊκῆς πρεσβείαις, χὴ πολλὰ χὴ μέγιστα τῶν βαρβάρων ἐθνῶν τῇ Ῥωμαϊκῇ συνάψαι λήξει, αἴτινες αὐτῷ χὴ τ̃ μεγίστων παρ' αὐτοῖς πιμῶν κατέστησαν αἴτιοι. Ὁ μὲ οὖν Ὀλυμπιόδωρος, τῆς ὃν ὁ λόγος, τοιῦτος· ᾧ δὴ χὴ παραμυθικὸς λόγος ὁ συγγραφεὺς ἐπὶ τέλει τ̃ πρώτε βιβλίε, ἅτε παιδὸς ἀποβολὴν ποτνιωμένῳ, προσαλγεῖ τε ὄντι χὴ σκυθρωπάζοντι, προσενήνοχεν.

Ἡ δ' ἐπαγγελία τῆς παρούσης σκέψεως περὶ προνοίας ἐστὶ διαλαβεῖν τῇ Πλάτωνος δόξῃ χὴ Ἀριστοτέλες· συνδιατιθεμένως. Σωάπτειν γ̃ βέλε τὸς ἄνθρας ταῖς δόξαις, ὐ χτὶ τὸς λόγους τ̃ προνοίας μόνον, ἀλλὰ χὴ ὅτοι τ̃ ψυχὴν φρονῆσιν ἀθάνατον, χὴ εἰ πῃ̃ ἐρανὸς χὴ κόσμε τύτοις πεφιλοσόφηται. Ὅσοι δὲ τὸς ἄνθρας εἰς διαφωνίαν ἔστησαν, τύτες εἰς τὰ μάλιστα πεπλανῆσθαί τε τ̃ τ̃ ἀνδρῶν προθέσεως, χὴ ἐκ-

VULGO 1 Σωδιαπθημβάφ.

πεσεῖν

HIEROCLIS

DE

PROVIDENTIA ET FATO

LIBRI VII.

SCRIPTOR hic inſtituto Philoſophus eſt, cui liber ipſe Olympiodorum quendam veluti cenſorem conſtituit; quem etiam ejus ſcribendi cauſam ei dediſſe ponit, eumque Philoſophiæ non vulgarem amatorem, nec civilis ſapientiæ rudem fuiſſe: clarum enim legationibus Romanis fuiſſe, multaſque ac magnas è barbaris gentibus Romano adjunxiſſe imperio, quæ ipſi quoque ad maximos apud illas honores acquirendos viam ſtraverunt. Olympiodorus igitur, ad quem liber mittitur, talis fuit: ad quem inſuper ſub finem libri primi ſubjunxit auctor conſolationem, cum adoptivi filii jacturam ſupra modum lugens ſummo animi mærore dejectus eſſet.

Scopus autem præſentis libri eſt De Providentia diſſerere, convenienter ſententiæ Platonis & Ariſtotelis. Conciliare enim horum Philoſophorum inter ſe opiniones ſtudet, non ſolum in iis quæ de Providentia diſputant, verum etiam ubi animos docent eſſe immortales, aut quidpiam de cœlo ac mundo philoſophantur. Quotquot autem hos inter ſe diſſentire ac pugnare arbitrati ſunt, eos longiſſime ab eorum ſententia & à veritate omnino aber-

πεσεῖν ζ ἀληθῆς ἀπολείνε). τὰς μ, ἐκόντας ἔρωτι χ ἀπονοίᾳ σφᾶς αὐτὰς προσαναθέντας, τὰς δὲ, χ προλήψει χ ἀμαθίᾳ δεδυλωμένας. Καὶ πολὺν τὰς ἔμπροσθεν φῆσαι χρόνον, μέχρις ὅτου ἡ Ἀμμωνίου σοφία διέλαμψεν, ὃν χ Θεοδίδακτον ὀπικαλεῖσθαι ὑμνεῖ. Τοῦτον γὰρ τὰς τ παλαιῶν ἀνδρῶν διακαθάρασα δόξας, χ τὰς ἑκατέρωθεν ἀναφυομένας ἀποκλυσαμένου λήρους, σύμφωνον ἐν τοῖς ὀπκαίροις τε χ ἀναγκαιοτάτοις τῶν δογμάτων Πλάτωνός τε χ Ἀριστοτέλους τ γνώμην ἀποφῆναι. Ταῦτα διὰ τ γραφῆς ὁ Ἱεροκλέης λόγος ἀποδάζων κατασκευάζει μ ἀ ἐκείνας Φιλοπμεῖται δοξάζειν, ἀνταγωνίζε) ὢ φρὸς τὰς ἐσπεδακότας παναντία· Ἐπικυρείους τέ Φημι χ Στωϊκὰς, χ ὅσοι Πλάτωνα μ ὑποδύον) χ Ἀριστοτέλην, ὐχ ὀρθῶς ὢ τὰ ἐκείνων εἰσηγῆνται. Καὶ μὴν ὅσους ὁ τ Γενεθλιαλογίας ἀνηρτήσαλο πόν@ διελέγχων ἄγ, σφαλερὰν αὐτῶν τ φρὶ τ εἱμαρμένης ὀπιδεικνὺς δόξαν. Καὶ τὰς τ πρόνοιαν ὢ τῶν ὄντων ἀποσκευάζν τολμῶνλας μηχαναῖς πισι ἢ χρησείαις, ταῖς ὁμοίαις τῶν λόγων ὑποβάλλ βασάνοις. Καὶ καθόλ Φάναι, φρὸς τὰς ὑπολήψεις ἀνίσα) πάσας, ὅσαι τ θείαν ὐκ εἶναι φρόνοιαν, ἢ εἶναι μὲν, φαύλην δὲ, τὰς ἀμαθεσέρας πείθσι νομίζειν.

Καὶ χ τ Πλάτωνα θεὸν αὐτὸν προϋφίσησιν ἡ σκέψις πάσης ἐμφανῆς τε χ ἀφανῆς δημιργὸν διακοσμήσεως, ἣν ἐκ μηδενὸς φησιν ὑποκειμένης προαγαγεῖν τ τεχνίτην· ἐχεῖν γὰρ αὐτῷ εἰς ὑπόσασιν τῶν ὄντων τὸ βούλημα· τῆς ὢ σωματικῆς ὑσιώσεως τῇ ἀσωμάτῳ συντεταγμένης δημιργίᾳ, κόσμον ἐξ ἀμφοῖν τελεώταλον, διπλοῦν τε ἅμα χ ἕνα, συσῆσαι· ἐν ᾧ ἄκρα χ μέσα χ τελευταῖα τ κοσμοποιὸν σοφίαν χ τ

VULGO 1 Θεὸν αὐτῇ.

Φύσιν

aberraſſe contendit; alios quidem, ſponte ſua contentioni & dementiæ ſeſe addicentes, alios vero, anticipata opinione & imperitia ſubactos. Ac prioris quidem ordinis ingentem fuiſſe numerum refert, donec Ammonii ſapientia orbi illuxit, quem etiam *Divinitus edoctum* appellari prædicat. Hunc enim veterum philoſophorum opinionibus perpurgatis, & reſectis quæ utrinque excreverant nugis, in præcipuis quibuſque & maxime neceſſariis dogmatibus concordem eſſe Platonis & Ariſtotelis ſententiam demonſtraſſe. Huc igitur Hieroclis ſcriptum magno ſtudio connitens, & argumentis illa aſtruit quæ ipſos ſenſiſſe contendit, & acriter cum iis certat qui contrariam tueri partem conati ſunt; Epicureos dico, ac Stoicos, & quotquot Platonem & Ariſtotelem ſectari quidem præ ſe ferunt, ſed eorum ſenſa minus recte tradunt. Eos item, qui in Genethliaca deſudant arte, redarguit, dum fallacem eſſe ac incertam eorum de fato opinionem oſtendit. Imo & eos, qui Providentiam res creatas curantem commentis quibuſdam aut præſtigiis tollere audentius aggrediuntur, iiſdem prorſus rationum quæſtionibus explorandos ſubjicit. Ut ſimul autem omnia dicam, omnes illas opiniones oppugnat, quæ indoctiores eo adducunt, ut divinam Providentiam vel omnino non eſſe, vel eſſe quidem, ſed nullius momenti, putent.

Ex Platonis igitur ſententia ponit hæc tractatio Deum ipſum univerſi viſibilis & inviſibilis mundi opificem, quem ex nulla re ſubjecta vult ab artifice productum fuiſſe: quippe cui ſola ſufficeret voluntas, ad rerum naturam producendam: corporeâ autem ſubſtantiâ incorporeæ fabricæ conjunctâ, mundum ex utraque perfectiſſimum, duplicem ſimul & unum, conſtituiſſe: in quo ſumma, media, & ima, mundi opifex ſapien-

tia

Φύσιν διακεῖναι. Ὧν τὰ μὲ θρῶτα λογικὰ, θεϊκά τε καὶ θεὸς καλεῖσθαι· ἃ δὴ καὶ μετ' ἐκεῖνο τὸ σύστημα ἔχειν ἔλαχε χώρα λογικὰ, αἰθέρια τε καὶ ἀγαθὸς δαίμονας ὀνομάζει, τῶν τε συμφερόντων ἀνθρώποις ἑρμηνέας τε καὶ ἀγγέλους γενομένους· τὸ δὲ ἀνθρώπειον φῦλον τὴν τελευταίαν τάξιν ἐπέχειν, ἧς θρέγειά τε ζῶα καὶ ἀνθρωπίνας ψυχὰς, καὶ (ὡς ἂν εἴποι Πλάτων) ἀθανάτους ὀνομάζεσθαι ἀνθρώπους. Τὰ δὲ τέτα ταῦτα γένη ὡς ἂν ἑνὶ ζώῳ, ἡ χρῶ καὶ συμφωνίᾳ, συνηρτῆσθαι μὲν ἀλλήλοις, ἀσύγχυτον δὲ τὴν ἑνώσει καὶ ἀλληλουχίαν τὴν κατὰ φύσιν αὐτῶν διάκρισιν συντηρεῖσθαι. Καὶ ἡγεῖσθαι μὲν τῶν καθ' ἑκάστων τὰ θρωτεταγμένα, πάντων δὲ αὐτῶν βασιλεύειν τὸν πατέρα Θεὸν καὶ δημιουργόν. Καὶ ταύτην τὴν παλιγγενεσιουργὸν αὐτῷ βασιλείαν θρέπειν καὶ νομίζεσθαι καὶ εἶναι, ἥτις ἑκάστῳ γένει τὰ προσήκοντα διανέμει· τὴν μέν τοιγε τῇ προνοίᾳ συνεπομένην δίκην εἱμαρμένην καλεῖσθαι. Εἰς γὰρ πλέκω σημαινόμενα ἑνὸς τοῦ τῆς εἱμαρμένης ὀνόματος ὑπὸ τῶν χαιρόντων ταῖς κομψοτομίαις καταγνωσθέντος, οὐκ ἄλλην νομίζειν αὐτὸν εἱμαρμένην, ἀλλ' ἣν Ἀριστοτέλει καὶ Πλάτωνι νομίζειν δίδωσι. Τήν τε γὰρ τῶν γενεθλιαλόγων ἀλόγιστον ἀνάγκην οὐδ' ὅλως προσίεσθαι, οὐδὲ τὴν Στωϊκὴν βίαν· οὐ μὴν ἀλλ' οὐδ' ἣν ὁ ἐξ Ἀφροδισιάδος δοξάζει Ἀλέξανδρος, τῇ Πλατωνικῇ τῶν σωμάτων φύσει εἰς ταυτότητα θρεάγων ταύτην· ἀλλ' οὐδὲ τὴν ἐπῳδαῖς καὶ θυσίαις παραξεπομένην γένεσιν. Ἐκείνην δὲ, καθὼς ἔφημεν, θρεσβεύει, ἣν οἱ θρὶ Πλάτωνα βύλονται· ἥτις τῶν ἐκβαινόντων κατὰ τὴν προνοίας θεσμὸν δικαστικὴ τοῦ θείου ὑπάρχει ἐνέργεια, τάξει καὶ εἱρμῷ θρὸς τὰς προαιρετικὰς ὑποθέσεις τῶν αὐτεξουσίων ἔργων ἐπανορθουμένη τὰ καθ' ἡμᾶς. Ἀλλὰ γὰρ ταῦτα μὲν

tia juxta cujuſque naturam diſtinxerit. Horum prima entia ratione prædita, cœleſtia & deos vocari ait: Quæ vero proximæ poſt hunc ordinem regioni aſſignata ſunt entia ratione prædita, ætherea & bonos dæmonas appellat, hominibus bonorum interpretes & nuncios: Humanum denique genus infimum tenere locum, eoſque terrena animantia, & humanas animas, atque (ut Plato diceret) immortales homines appellari tradit. Hæc porro tria genera in uno velut animante, vel choro atque concentu, invicem eſſe aptata atque connexa, ita tamen ut naturalis eorum diſtinctio, per unionem illam ac mutuum nexum minime confuſa, conſervetur. Ac præeſſe quidem præſtantiora inferioribus, omnibus autem imperare patrem & conditorem Deum. Hoc ergo paternum ejus regnum & reputari & vere eſſe providentiam, quæ cuique generi quod conveniens eſt diſtribuit; at vero juſtitiam illam, quæ providentiam comitatur, fatum vocari. Uno enim fati nomine in plures ſignificationes ab iis qui novitate gaudent diſtracto, non aliud fatum Hierocli placere, quam id quod Ariſtotelem & Platonem credidiſſe tradit. Neque enim illam temere poſitam Genethliacorum neceſſitatem ullo modo admittit, nec Stoicam vim; neque illud etiam [fatum] quod Alexander Aphrodiſienſis ſtatuit, eoque tandem deducit, ut idem prorſus ac naturam corporum Platonicam efficiat; ſed nec eam, quæ carminibus magicis & ſacrificiis à conſueto naturæ ordine deflectatur, geneſin. Sed illud fatum, uti diximus, primo loco ponit, quod Platonici volunt; rerum ſcilicet evenientium ſecundum providentiæ leges judicialem quandam numinis operationem, ordine ac ſerie res noſtras dirigentem in illum finem, in quem liberæ actiones ex certo propoſito feruntur. Iſt-

ὄξιν ἰδεῖν τῷ τῦ ἀνδρὸς [1] ἐμφερόμθνα γεάμμαλι· ὁ πλεῖος δ' αὐτῷ ϗ μέγας ἀγὼν, ἡ τ̃ ἀνθρωπίνων ψυχῶν ἐπι τοῦβιοτὴ ϗ μελεσωμάτωσις. Τὸν γ' ἐξ ἀλόγων ζώων, ἢ εἰς ἄλογα, μεταγισμὸν ἐκ ἀναδεχόμθνος, τ̃ ἢ ἐξ ἀνθρώπων εἰς ἀνθρώπυς μεταβολὴν σπεδαιολογέμθνος, ταύτην δὴ τ̃ ὄπισφαλῆ ϗ ματαίαν ὑπολημψιν ἄνω ϗ κάτω τρέφ. Δι' αὐτῆς μθν, ὡς οἴε), τ̃ ὅ θείᾳ τοῦροιαν καλύνων· δι' αὐτῆς ἢ, τὸ ἐφ' ἡμῖν ϗ αὐτοδέσπολον καταασκευάζων· ναὶ δὴ ϗ τ̃ Φίλην αὐτῷ ἐπιχειρῶν εἱμαρμθνην, ἐξ ἀλλοκότων μθν ὄπνοιῶν ὁρμώμθνος, ἀσυςάτων ἢ τῶν ἐπιχειρημάτων τὰς νομιζομθνας καταασκευὰς τοῦάγων· ἐξ ὧν δ' ὡς ἀληθῶς τὸ τῆς τοῦνοίας ἂν τοῦβαίη δόγμα, [2] ἐδ' ἐπὶ νῶν βαλλόμθνος. Μᾶλλον ἢ, εἴ πις τ̃ ἀνδρὸς τ̃ ἀληθῆαν τοῦημᾶν ἐθέλοι, δι' ὧν ταύτην ἀγανίζεται καταασκευάζειν, παντελῶς αὐτῆς τ̃ ἀναίρεσιν συνῆάγ. Καθαὰν γὰρ αὐτῇ βάθραν ὑποθεὶς (ὡς ἂν ἄλλοις, τ̃ ὑποθέσεως ἀπαιτήσης, πλατύτερον ὑπεδείξαμθν) [3] εὐπερίτρεπτον αὐτὴν τοῦς τἐναντίον ϗ ἀνυπόβαλον συναπέφηνε. Γῆς γὰρ τῶν ψυχῶν προβιοτῆς ϗ μελεσωμαλώσεως (ἣν αὐτὸς ἔξεισμα ϗ θεμέλιον τ̃ προνοίας ὑποβάλλ, ϗ τοῦ αὐτεξουσίυ, ϗ τ̃ εἱμαρμθνης) ταύτης παντελῶς εἰς τὸ ἄλογόν τε ϗ ἀδύναλον ὑπὸ τ̃ ἀληθείας ἐξοφρακιζομθνης, δηλονότι συῆαταφρέφεται τῷ δι' ἐκείνων ταῦτα περασμαλθυομθνῳ ϗ ἡ Πρόνοια, ϗ Τὸ ἐφ' ἡμῖν, ϗ ἡ Εἱμαρμθνη, ϗ εἰς λῆρον αὐτοῦ τὸ πολύμοχθον ἀῆαλύε) σπέδασμα.

Ἐπὰ ἢ λόγοι αὐτοῦ ὀπιμεζίζον) τιὼ σπεδήν· ϗ ὁ μθν Πρῶτος εἰς ἔκθεσιν ἀῆαλυπᾶ) ὧν αὐτὸς ἐφ' ἑαυτῷ τοῦὶ τοῦνοίας, ϗ δίκης, ϗ τῆς κατ'

VULGO 1 Ἐμφερομθνῳ. 2 Ὁ δ' ἐπί.

ἀξίαν

hæc quidem hujus viri ſcripto continentur : plurimum vero ipſi & magnum certamen eſt de humanarum animarum priore vita & in alia corpora tranſmigratione. Nam ex animantibus quidem ratione carentibus, aut in bruta, transfuſionem non admittens, ex hominibus autem in homines tranſitum ſtudioſe defendens, periculoſam hanc atque ineptam opinionem ſurſum deorſum verſat. Per illam quidem, uti credit, divinam providentiam confirmans; per hunc autem, liberum arbitrium, liberumque in noſmet imperium, aſtruens; fato certe ei grato patrocinatur, initio quidem à notionibus abſurdis facto, ex minime cohærentibus autem argumentationibus ſuas, quas putat, probationes producit; cum ea interim, per quæ revera providentiæ dogma conſtitui poterat, ne in mentem quidem illi venerint. Imo vero, ſi quis homini veritatem anteponere velit, quibus illam argumentis aſtruere nititur, his ipſis eandem omnino evertit. Infirmo enim fundamento ei ſubſtrato, (ut alibi, argumento poſtulante, copioſius oſtendimus) in contrariam facile partem converti illam poſſe, quin & nequaquam ſubſiſtere, ſimul demonſtravit. Illa quippe animorum priore vita & in corpora tranſmigratione (quam ipſe baſim ac fundamentum providentiæ, liberoque arbitrio, ac fato ſubjicit) omnino inter abſurda & impoſſibilia per veritatem ablegata, ab illo qui per iſta hæc ſtatuere molitur etiam Providentia, & Liberum Arbitrium, & Fatum evertuntur, atque in nugas operoſa ejus machinatio abit.

Porro in Septem libros univerſum Opus dividitur: quorum *Primus* quidem exponere inſtituit ea quæ ipſe apud ſe de providentia, de juſtitia, & de

3 Ἀπεστρεπτον.

ἀξίαν τῶν ἔργων εἰς ἡμᾶς κατιδόσης κρίσεως, συνεγυμνάσατό τε καὶ διεσκέψατο. Ὁ Δεύτερος δὲ τὰς Πλατωνικὰς συλλέγων δόξας, τὴν πίστιν ἐξ αὐτῶν ὧν Πλάτων ἔγραψεν ὑποτίθησιν. Ὁ δὲ Τέταρτος τὰς ὑποφορὰς, αἷς ἄν τις ἐξήσαιλο πρὸς ἐναντίωσιν τῶν δεδογμένων, παραπιθεὶς, διαλύειν αὐτῶν τὴν [1]ὑπόνοιαν πραγματεύεται. Ὁ δὲ Τέταρτος τὰ λεγόμενα λόγια, καὶ τὰς ἱεραλικὰς θεσμὰς, εἰς συμφωνίαν συνάγειν οἷς Πλάτων ἐδογμάτισε βούλεται. Ὁ δὲ Πέμπτος εἰς Ὀρφέα καὶ Ὅμηρον, καὶ ὅσοι ἄλλοι πρὸ τῆς Πλάτωνος ὑπεφανείας ἐγνωρίζοντο, τὴν Πλατωνικὴν περὶ τῶν προκειμένων Φιλοσοφίαν ἀνάπλει. Ὁ δὲ Ἕκτος τὰς μὲν Πλάτωνα πάντας, αὐτὸν Ἀριστοτέλην κορυφαῖον λαβὼν, μέχρις Ἀμμωνίου τοῦ Ἀλεξανδρέως, οὗ πλεῖστον γνωρίμων οἱ ὑπερανέστατοι Πλωτῖνός τε καὶ Ὠριγένης· τὰς οὖν μὲν Πλάτωνα μέχρι τῶν εἰρημένων ἀνδρῶν, ὅσοις ὑπὸ σοφίας γέγονεν ὄνομα λιπεῖν, τούτους ἅπαντας ὁμοδοξεῖν τῇ Πλάτωνος κατασκευάζει κρίσει. Καὶ ὅσοι διϊστᾶσι τὴν ὁμοδοξίαν Πλάτωνα καὶ Ἀριστοτέλην ἐπεχείρησαν, τῶν φαύλων τε καὶ ἀπλουστάτων πίθησι. Πολλά τε νοθεύσας τῶν Πλατωνικῶν λόγων, καὶ τοι Πλάτωνα διδάσκαλον [2]ὑπογραφόμενος· ὡσαύτως δὲ καὶ τῶν Ἀριστοτελικῶν γραμμάτων, τὰς τὴν ἐκείνου μερίδα πιμᾶν ὁμολογοῦντας· καὶ δι' ὑδὲν ἕτερον τούτοις τὰ τοιαῦτα μεμηχανῆσθαι, ἢ ἵν' ἔχοιεν συγχρᾶσθαι τὸν Σταγειρίτου πρὸς τὸν Ἀρίστωνος.

Ὁ δὲ Ἕβδομος λόγος, ἰδίαν ὑποστησάμενος, περὶ τὸ διατεινὲς τοῦ προειρημένου Ἀμμωνίου τὴν ἀπορίαν ἀναλαμβάνει· καὶ ὡς Πλωτῖνός τε καὶ Ὠριγένης, καὶ μετὰ καὶ Πορφύριος καὶ Ἰάμβλιχος, καὶ οἱ ἐφεξῆς, ὅσοι τῆς ἱερᾶς (ὡς αὐτός φησι) γενεᾶς ἔτυχον

VULGO 1 Ἐπιβολήν. 2 Ἐπιγραφόμενος.

φύντες·

ſententia in nos pro factorum merito ferenda, meditatus eſſet. *Secundus* autem Platonicas colligens opiniones, ſuas cuique probationes ex ipſis Platonis Operibus apponit. *Tertius* objectiones proponens, quibus adverſus ea quæ tradita ſunt quiſpiam uti queat, earum impetum reſolvere conatur. *Quartus* oracula quæ vocantur, ac ſacerdotum leges, & Platonis dogmata invicem conciliare ſtudet. *Quintus* Orpheo, Homero, & cæteris qui ante Platonem celebrabantur, Platonicam de modo dictis doctrinam tribuit. *Sextus* omnes qui poſt Platonem fuere, ipſo Ariſtotele principe aſſumpto, uſque ad Ammonium Alexandrinum, cujus familiarium celeberrimi ſuerunt Plotinus & Origenes; Platonis, inquam, poſteros, quotquot ſapientia clari ſunt, ejuſdem eſſe ad unum omnes cum Platone ſententiæ, argumentis probat. Quod ſi aliqui conſentientes Platonis & Ariſtotelis opiniones dirimere aggreſſi fuerint, eos & nihili homines & fugiendos ſtatuit. Multa inſuper Platonicorum ſcriptorum adulteraſſe etiam eos, qui hunc ſibi præceptorem aſcribebant; ut & Ariſtotelicorum operum eos, qui ſe hujus partes maximi facere profitebantur: & non aliam id feciſſe ob cauſam, quam ut committere inter ſe Stagiriten & Ariſtonis filium poſſent.

Septimus liber, proprio ſibi ſumpto argumento, de Ammonii ſupra dicti diſſertatione accurate agit; aſſeritque Plotinum & Origenem, imo & Porphyrium atque Iamblichum, & deinceps ordine cæteros, quotquot divino (quemadmodum ipſe loquitur) genere ſunt editi, uſque ad Plu-

Φύντες, ἕως Πλουτάρχου τοῦ Ἀθηναίου (ὃν καὶ καθηγητὴν αὐτὸς τῶν τοιούτων ἀναγράφει δογμάτων) ἅπαντες τῇ Πλάτωνος διακεκαθαρμένῃ συνάδουσι Φιλοσοφίᾳ.

Ἔστι δὲ ἡ Φράσις τοῦ ἀνδρὸς σαφὴς μὲν καὶ καθαρά, καὶ ἁρμόττουσα Φιλοσόφῳ πρέπουσα· ἁ μήν γε τοῖς κεκαλλωπισμένοις καὶ ἀστείοις ἐξωραϊζομένη λέξεσί τε καὶ ποικίλμασι τῆς ῥητορείας.

Καὶ μετέπειτα ἐν τῇ αὐτῇ Βιβλιοθήκῃ·

ΙΕΡΟΚΛΕΟΥΣ Ο

ΠΕΡΙ

ΠΡΟΝΟΙΑΣ.

ΚΑΙ τί, φησὶ, καταλέγω σοι τούτους, ὅπου γε καὶ τῶν Πλατωνικῶν τινες οὐκ ὀρθὴν τὴν περὶ τοῦ δημιουργοῦντος Θεοῦ διασώζουσιν ἔννοιαν; Οὐ γὰρ ἱκανὸν αὐτὸν εἶναι φήθησαν αὐτοτελῶς ὑποστῆσαι δύναμις κόσμον οἰκείᾳ δυνάμει καὶ σοφίᾳ ἐξ ἀϊδίου συνεργοῦντα, ἀλλ' ἀγεννήτου ὕλης συνεργίᾳ, καὶ τῇ μὴ παρ' αὐτοῦ ὑποστάσῃ φύσει καταχρώμενον, μόνως δημιουργεῖν δύναμις. Πάντων μὲν δυνάμει προϋποκειμένων ἐν τῇ λεγομένῃ ὕλῃ, αὐτοῦ δὲ οἱονεὶ διαζωγραφοῦντος αὐτά, καὶ τάττοντος μόνον, καὶ [1] διακρίνοντος ἐκ τοῦ ὑλικοῦ χάους. Ὁ [2] περιεργίας μᾶλλον ἂν εἴη, ἢ ἀγαθότητος θεοῦ. Τί γὰρ [3] δὴ παθὼν ἂν μὴ ὑπέστησε διατάττειν περιττά, πάντως που τῆς εὐταξίας αὐτοῖς ἐν τῇ ἀγεννησίᾳ τῆς ἑαυτῶν Φύσεως κειμένης; Τὸ γὰρ ἀγεννήτως καθ' ἑαυτὸ ὑφεστὼς, εἴπερ ἁμαρτάνοι, παρὰ Φύσιν ἁμαρτήσεται. Τὸ δὲ παρὰ Φύσιν διατεθῆναι, κακὸν τῷ με-

VULGO 1 Διακεκόσμηντος (μόνον) ἐν τοῖς. 2 Περιεργία.

ταλαμ-

tarchum Athenienſem (quem etiam auctorem talium dogmatum ipſe nominat) hos, inquam, omnes purgatæ Platonis philoſophiæ concinere.

Eſt autem phraſis Hierocli aperta & pura, ac rebus philoſophicis apta; nec tamen ſupervacuis pulchriſque coloribus & variis rhetorices pigmentis decorata.

Poſtea etiam in eadem Bibliotheca:

HIEROCLES
DE
PROVIDENTIA.

CUR, inquit, hos enumero, cum & Platonici quidam minus rectam de ſummo creatore Deo opinionem tueantur? Ad mundum enim abſolute producendum, Deum, propria virtute & ſapientia ab æterno operantem, ſufficere non putabant; ſed materiæ non genitæ ope, & natura ab eo non creata utentem, ſolum creare poſſe. Siquidem omnia prius in dicta materia potentialiter exiſtebant, ea autem quaſi delineabat Deus, ac digerebat ſolum, atque ex ipſa materia educebat. Quod ſupervacaneæ potius eſſet diligentiæ, quam bonitatis Dei. Quo enim conſilio ea diſponere aggreditur quæ non creavit, cum bonus. ordo in natura eorum ingenita omnino conſiſtat. Si quid enim ingenito ac per ſe ſubſiſtenti addatur, præter naturam accedet. Contra naturam autem diſponi, ei quod mutatur noxium

3 Δὴ μαθών.

παίρεπομένῳ· ὥστε οὐκ ἀγαθὸν τῇ λεγομένῃ ὕλῃ τὸ κοσμεῖσθαι, εἴπερ ἀγέννητος εἴη μὴ ἀπὸ χρόνου μόνον, ἀλλὰ καὶ τὸ ἀπὸ αἰτίου· καθ' ὃ σημαινόμενον καὶ τὸν θεὸν ἀγέννητον λέγομεν. Ἀλλ' οὐδὲ ὁ Θεὸς αὐτὸς κακῶν ἀναίτιος ἔσται, τὴν ἀρχὴν τῆς δημιουργίας ἀπό τινος κακοποιίας ἀναιρούμενος, τῷ παρὰ φύσιν διαπεφευγέναι τὴν ὑπόστασιν αὐτῷ ἀγέννητον ὑσίαν περιθεῖναι, καὶ τὴν ἀδελφὴν, ἣν τὸ αὐτόμαλον αὐτῷ συνήγαγε, μὴ ἐᾶν μένειν ἐπὶ τῆς ἀγεννήτου τάξεως· ὡς πρὸς τῷ μὴ δυνατὸν εἶναι [1]καθικόμενα πράγματος ἰσοτίμως ἀγεννήτου τυγχάνοντος· εἴτε ἐξ ἀϊδίου ποιεῖσθαι τὴν τοιαύτην ὑπεροχὴν, εἴτε ἀπὸ χρόνου, ὑπερβολήν. Καὶ μᾶλλον ἂν εἴη τῆς ἀληθείας ἀφεστὼς, εἰ, ὡς πρὸς τῷ ἐνδεεῖ τῆς ὑλικῆς ἐνεργείας, καὶ [2]ἀπὸ χρόνου τινὸς κοσμεῖν ἤρξατο, ὅθεν οὐκ ἐᾷ μένειν αὐτὸν ἐν τῷ [3]ἑαυτοῦ ἤθει. Εἰ γὰρ ἄμεινον μὴ ποιεῖν, πῶς εἰς τὸ ποιεῖν μεταβέβηκεν; εἰ δὲ τὸ ποιεῖν, τί μὴ ἐξ ἀϊδίου ἔπραττεν; εἰ ἢ [4]ἀδιάφορον, αὐτὸ καὶ τὸ ἐξ ἀϊδίου ποιῆσαι ἐφάνη· εἰ μὴ ἄρα φύσεως αὐτὸν εἴποι τις ἀνὰ μέρος ποιεῖν τε καὶ φθείρειν δυναμένης, αἰώνια δὲ δημιουργεῖν ἀδενεύσης. Διότι ἡ τῆς ὕλης κακία, ἣν προσχρῆται, τὴν ἐπίθετον καὶ ἐπεισοδιώδη τάξιν ἀποσείεται συνεχῶς, εἰς τὴν [5]ἀγέννητον αὐτῆς (ὡς ἂν εἴποιμι) ἀταξίαν ἀνατρέχουσα· καὶ ὅτως ἀνὰ μέρος τοῖς χρόνοις κόσμον καὶ ἀκοσμίαν ἐπικραλεῖν, ἢ, ἀληθέστερον εἰπεῖν, ἀεὶ ἀκοσμίαν· ἐπεὶ καὶ ἡ κόσμησις, παρὰ φύσιν οὖσα διάθεσις, ἀκοσμία τῷ ὀρθῶς λογιζομένῳ φανήσεται.

Ὅτι σύμφωνοι ἐν τοῖς δόγμασι Πλάτων καὶ Ἀριστοτέλης.

ΟΤΙ πολλοὶ τῶν ἀπὸ Πλάτωνος καὶ Ἀριστοτέλους [6]συγχωρεῖν ἀλλήλοις τοὺς σοφοὺς διδασκάλους

VULGO 1 Καθεχήσας. 2 Deest. 3 Αὐτοῦ ἤθει. 4 Ἀδιά-

φορον

est: quare isti materiæ bonum non erit ordinem & ornatum accipere, modo ingenita sit, non quoad tempus solum, sed & quoad causam; qua significatione & Deum ingenitum dicimus. Sed neque Deus ipse innoxius erit, initium creationis à quodam maleficio faciens, quod præter naturam disponere substantiam, æque ac se, ingenitam conetur; & sororem, quam casus ei conjunxit, non sinat permanere in ordine ingenito; præterquam quod non possit rem æque ingenitam superare; sive ab æterno, sive in tempore, eam sibi subjicere aggressus fuerit. Quinetiam magis à veritate aberraret, si, præterquam quod materiâ ad operandum indigeret, etiam ab aliquo tempore rerum ornatum inchoâsset, quod ipsum in suo statu manere non permittit. Si enim melius erat non creare, quare ergo creare incepit? si vero creare melius erat, cur non ab æterno creavit? si vero indifferens erat, indifferens quoque ab æterno creare visum ei fuit; nisi forte quis dixerit eum ejus naturæ esse, quæ vicissim creare & perdere potest, æterna autem facere nequit. Quare materiæ vitium, qua utitur, aliunde invectum & adventitium ordinem continuo rejicit, in ingenitam suam (ut ita dixerim) inordinationem recurrens; ita ut vicissim alio atque alio tempore ornatus & deformitas prævaleat, aut, ut verius dicam, semper vincat deformitas; quandoquidem ornatus, cum sit dispositio præter naturam, bene ratiocinanti deformitas videbitur.

Platonis & Aristotelis dogmata concordant.

MUlti Platonici & Aristotelici suos inter se magistros, quoad præcipua, inquit, dog-

φορὰν αὐτῆς. 5 Ἀγένητον αὐτὴν. 6 Συγχωρεῖν.

χτ' τὰ καίρια, φησὶ, τ̃ δογμάτων ἀσθδὴν χ̀ μελέτῃ εἰσενηνοχότες, μέχει τ̃τε Φιλονεικίας χ̀ τόλμης ἤλασαν, ὡς χ̀ τὰ συγγράμματα τ̃ οἰκείων νοθεῦσαι διδασκάλων, εἰς τὸ μᾶλλον ἐπιδεῖξαι τὰς ἄνδρας ἀλλήλοις μαχομένας. Καὶ διέμεινε τ̃το τὸ πάθος ταῖς Φιλοσόφοις ἀγελαίαις ἐνσκῆψαν, ἕως Ἀμμωνίᾳ γ̃ Θεοδιδάκτ̃. Οὗτος γὰ πρῶτος ἐνθουσιάσας πρὸς τὸ τ̃ Φιλοσοφίας ἀληθινὸν, χ̀ τὰς τ̃ πολλῶν δόξας ὑπεριδὼν, τὰς πλεῖστον ὄνειδος Φιλοσοφίᾳ προσῳβαμένας, εἶδε καλῶς τὰ ἑκάτερα, χ̀ συνήγαγεν εἰς ἕνα χ̀ τ̃ αὐτὸν νᾶν, χ̀ ἀσασίαστον τ̃ Φιλοσοφίαν παραδέδωκε πᾶσι τοῖς αὐτ̃ γνωρίμοις, μάλιστα δ̀ τοῖς ἀρίστοις τ̃ αὐτῷ συγχρονότων, Πλωτίνῳ χ̀ Ὠριγένει, χ̀ τοῖς ἐξ̃ ἀπ' ἐκ̃νον.

Ὅτι [1] χτ' Πλάτωνα, φησὶ, τὰς ἀνθρωπίνας μόνας ψυχὰς μετενσωματ̃σθαι, χ̀ ταύτας ὐχ ἁπλῶς, ἐξ ἀνθρώπων δ̀ μόνων εἰς ἀνθρώπους· ἐξ ἀλόγων δ̀ ζώων εἰς ἀνθρώπους μετάβασιν, ἢ εἰς ἄλογα ἐξ ἀνθρώπων, ὐδαμῶς αὐτὸν φησι δοξάζειν.

Ὅτι δημιουργὸν Θεὸν, φησὶ, προϋφίστησιν ὁ Πλάτων ἐφεξ̃τα πάσης ἐμφανοῦς τε χ̀ ἀφανοῦς διακοσμήσεως, ἐκ μηδενὸς προϋποκειμένου γεγενημένης· δ̀κεῖν γὰ τὸ ἐκείνου βούλημα εἰς ὑπόστασιν τ̃ ὄντων· τῆς δὲ σωματικῆς Φύσεως συντελαγμένης [2] τ̃ ἀσωμάτῳ δημιουργίᾳ, κόσμον ἐξ ἀμφοῖν ἴσα σ̃ τελεώταλον, διπλ̃ν ἅμα χ̀ ἕνα· ἐν ᾧ ἄκρα εἶναι, χ̀ μέσα, χ̀ τελευταῖα. Ὧν τὰ μὲ πρῶτα θεῖα καλεῖ, χ̀ θεούς· τὰ δὲ μέσα λογικὰ, αἰθέρια, χ̀ δαίμονας ἀγαθούς, ἑρμηνέας τε χ̀ ἀγγέλους τ̃ συμφερόντων ἀνθρώποις νομοθέτας· τὰ δὲ τελευταῖα λογικὰ, χ̀ θνητὰ, χ̀ ἀνθρωπίνας ψυχὰς, ἢ ἀθανάτους ἀνθρώπους. Καὶ τ̃ν μὲ ὑποβεβηκότων τὰ προηγούμενα ἀεὶ ἡγεῖσ̃, πάν-

VULGO 1 Deest. 2 τ̃ ἀσωμάτων.

τ̃ν

mata, maximo ſtudio committere ſatagentes, eo uſque contentionis & audaciæ proceſſerunt, ut & ſcripta præceptorum ſuorum adulterarent, quo magis inter ſe pugnantes exhiberent. Atque ea perturbatio, poſtquam philoſophicas exercitationes invaſerat, perduravit uſque ad divinum Ammonium. Hic enim primus æſtu quodam divino ad philoſophiæ veritatem indagandam abreptus, vulgique opiniones, quæ magnum dedecus philoſophiæ afferebant, contemnens, utriuſque ſenſa probe perſpexit, & in concordiam adduxit, & liberam à contentionibus philoſophiam tradidit omnibus ſuis auditoribus, maxime vero doctiſſimis ſuis familiaribus Plotino & Origeni, & eorum ſucceſſoribus.

Ait, ſecundum Platonem, ſolos hominum animos è corporibus in alia corpora tranſmigrare, & illos non ſimpliciter, ſed ex ſolis hominibus in homines: ex brutis vero in homines tranſitionem, vel in bruta ex hominibus, illum ait nequaquam admittere.

Plato, inquit, opificem Deum cenſet præeſſe viſibili & inviſibili mundo, ex nulla prius exiſtente materia producto; ſufficere enim illius voluntatem ad rerum univerſitatem producendam: corporea autem natura incorporeæ fabricæ conjuncta, mundum ex utraque perfectiſſimum, duplicem ſimul & unum, conſtitutum eſſe; in quo ſumma eſſe, media, & infima. Quorum prima quidem entia cœleſtia vocat, & Deos: media vero ratione prædita, ætheria, & dæmonas bonos, interpretes & nuncios eorum quæ hominibus conducunt: infima denique entia ratione prædita, & terreſtria, & humanas animas, vel immortales homines. Et inferioribus ſuperiora ſemper imperare, omnibus ve-

τῶν δὲ βασιλεύειν τ̃ ποιητὴν αὐτῶν Θεὸν κ̀ πατέρα. Καὶ ταύτην τ̃ [1]παλιγγενεσιακὴν βασιλείαν αὐτῷ πρόνοιαν εἶναι, τ̃ ἑκάστῳ γένει τὰ προσήκοντα [2]νομοθετῆσαν· τ̃ δὲ αὐτῇ ἑπομένην δίκην εἱμαρμένην καλεῖσθαι. Οὐ γὰρ ἢ τ̃ γενεθλιαλόγων ἀνεπιλόγιστον ἀνάγκην [3]προσίεται, οὐδὲ τ̃ Στωϊκὴν βίαν, οὐδ' ἣν Ἀλέξανδρος ὁ Ἀφροδισιεὺς οἴεται, εἰς ταυτὸ τῇ Πλατωνικῇ τ̃ σωμάτων φύσει ταύτην φερόντων, οὐδὲ τ̃ ἐπῳδαῖς κ̀ θυσίαις παραλειπομένην γένεσιν, ὡς οἴονταί τινες· ἀλλὰ τ̃ τ̃ ἐκβαινόντων [4]κτ' τ̃ τῆς προνοίας θεσμὸν δικαστικὴν τοῦ θεοῦ ἐνέργειαν, τάξει κ̀ εἱρμῷ πρὸς τὰς προαιρετικὰς ὑποθέσεις τῶν αὐτεξουσίων ἐπανορθουμένου τὰ καθ' ἡμᾶς.

Τίς ἡ Πρόνοια κ̀ Τάξις.

Ὅτι κοινῶς μὲν ἡ πρόνοια κ̀ τάξις ὑπὸ τοῦ δημιουργοῦ Θεοῦ δήκει ὅπη πάντα τὰ ἀθάνατα γένη, μάλιστα δὲ κ̀ προσφυέστερον ἐπὶ τὰ πρῶτα κ̀ προσεχῶς ἀπ' αὐτοῦ τ̃ γένεσιν ἔχοντα, κ̀ ἐφεξῆς ὅλα ἐκείνῳ, κ̀ τ̃ τ̃ νοητῶν ἀγαθῶν μέθεξις μετουσίας ἀπολαύοντα. Τελῶν γὰρ ὄντων τ̃ ἐγκοσμίων νοερῶν γενῶν, τὸ μὲν ἀκρότατον κ̀ πρῶτον τῶν τοῦ δημιουργοῦ γεννημάτων, ἀτρέπτως κ̀ ἀμεταβλήτως τῆς περὶ αὐτὸν ὁμοιώσεως τυγχάνον, ἐν πᾶσι δὲ θεοειδεῖ εὐταξίᾳ· οἷον τὸ τ̃ θεανίων ἔθνος. Τὸ δὲ δεύτερον, δευτέρως κ̀ ὑφειμένως τ̃ θείαν τάξιν παραδεχόμενον, οὐκ ἀτρέπτως μὲν, οὐδ' ἀμελέτως δ δημιουργικῆς ὁμοιώσεως μεταλαγχάνει, ἀναμαρτήτως δὲ κ̀ ἀκακύντως τῶν παλαιῶν ὑπερφέρει νόμων· ὁ τοῖς αἰθερίοις ἀποδεδώκαμεν. Τὸ δὲ τρίτον, ὡς ἔχατον τ̃ θείων γενῶν, οὐ μόνον [5]τῷ ὀπισθεν τρέπεσθαι δ ὑπεροχῆς τῶν θεανίων

VULGO 1 Παλιγγενεσιακήν. 2 Forte νέμουσαν. 3 Deest, ὑπέδη.

ro Deum eorum creatorem & patrem. Et hoc paternum ejus imperium providentiam esse, unicuique generi convenientia distribuentem; justitiam vero illam subsequentem fatum vocari. Non enim genethliacorum temere positam necessitatem admittit, non Stoicam vim, nec illud fatum quod Alexander Aphrodisiensis statuit, & idem prorsus ac corporum Platonicorum naturam efficit, nec eam, quæ carminibus magicis & sacrificiis à consueto naturæ ordine deflectatur, genesin, ut quidam sentiunt: sed rerum evenientium secundum providentiæ leges judicialem quandam Numinis operationem, ordine ac serie res nostras dirigentem in illum finem, in quem liberæ actiones ex certo proposito feruntur.

Quæ sit Providentia & Ordo.

COmmuniter quidem providentia & ordo à creatore Deo extenduntur ad omnia entium immortalium genera, maxime vero & conjunctius ad prima ac immediate ab ipso ortum ducentia, & quæ illi proxima sunt, quæque intelligibilium bonorum optima communione fruuntur. Cum enim tria sint in mundo genera ratione prædita, summum quidem & primum eorum quæ summus opifex condidit, semper & sine ulla mutatione ei simile, divinum omnino ordinem tenet; quale est, uti diximus, cœleste genus. Secundum vero, secundo & inferiore divini ordinis loco collocatum, non immutabiliter, nec indivise creatoris similitudinem sortitur, sed sine peccato ac vitio ad paternas leges respicit; quod ætheriis attribuimus. Tertium vero, divinorum quippe generum postremum, non solum, quia quolibet modo mutatur, cœlestibus dignitate est inferius;

4 Deest. 5 Τὸ ὑπηρετικὸν.

sed

ὑπέβη· ἀλλὰ καὶ [1]τῷ ποτὲ κακύνεσθαι, τῶν αἰθερίων ἀξίας ὑπέστη. Τὸ μὲν γὰρ ἀεὶ νοεῖν τὸν Θεὸν, καὶ ἡνωμένως αὐτοῦ τὴν γνῶσιν ἔχειν, τοῖς ἀγγελικοῖς πρόσεστι· τὸ δὲ ἀεὶ μὴ, διεξοδικῶς δὲ, τοῖς αἰθερίοις κατ' οὐσίαν ὑπάρχει· τὸ δὲ μήτε ἀεὶ νοεῖν, καὶ ἐν αὐτῷ τῷ νοεῖν μεμερισμένως νοεῖν, ταῖς ἀνθρωπίναις ψυχαῖς ὡς ἴδιον ἀποδέδοται, ἀπολειπομένους καὶ φύσιν τε ἀμερίστου νοήσεως τῶν ἀγγελικῶν, καὶ τῆς ἐν τάξει [2]πληθυομένης γνώσεως τῶν αἰθερίων. Ἐπεὶ μήτε ἐνιαίως, μήτε ἀϊδίως, νοοῦσιν αὗται· ἀλλὰ καὶ ὅταν ὡρὸς τὸ ἓν νοεῖν ἀξίαν ἀνάγωνται, τὴν αἰθερίαν [3]μιμοῦνται τάξιν, καὶ ταύτῃ συνεπόμεναι τῶν νοητῶν ἁρπάζονται τὴν θέαν. Μετὰ δὲ τὸ τρίτον νοερὸν γένος, τό ποτε μὲν νοοῦν, ποτὲ δὲ μὴ νοοῦν, εἴη ἂν τὸ μηδέποτε νοοῦν, καὶ τὴν τῆς τελείας διαιρέσεως λόγον· ὃ δὴ φύσει ἐστὶν ἀνόητον, ἀληθείας τε καὶ ἀρετῆς ὕλαμπῆ μετέχειν δυνάμενον· διὸ καὶ τὸ εἶναι γέννημα ἐκείνου ἐκβάλλεται. Πῶς γὰρ εἰκὼν ἂν νοητοῦ θεοῦ τὸ ἄλογον, καὶ ἀνόητον; Πᾶσα γὰρ ἐκείνου εἰκὼν ἔννους, καὶ λογικὴ, γινώσκειν ἑαυτὴν καὶ τὸν ποιήσαντα πέφυκεν.

Ὅτι τὰ ἐνθάδε περαινόμενα ἡμῖν λόγον ἡμᾶς ἔπεται, φησὶν, ὑπέχειν τοῖς τῶν μέσην λῆξιν λαχοῦσιν· [4]ἅτε δὴ φύλαξι καὶ ἐφόροις οὖσιν ἡμῶν. Πᾶσαν δὲ τὴν περὶ ἡμᾶς αὐτῶν ἐνέργειαν εἱμαρμένην καλεῖσθαι, δίκης νόμοις τὰ ἡμέτερα διατάττουσαν. Εἰ δὲ φύλακές εἰσι, φησὶ, τοῦ χρὸς τὴν ἀξίαν ἀφορίζομένου βίου, δηλονότι καὶ τοῦ χρόνου ἕξιν ἂν ἀποπληρωταὶ, ὃν ἕκαστος βίον ἐκληρώσατο. Οὐ γάρ ἐστι τὸν βίον τηρεῖν, τοῦ χρόνου τὸ ἀόριστον ἔχοντος. Ὥστε δεῖ τὸν μὴ χρόνον ᾠεῖσθαι, διὰ τὸ σώζεσθαι τὸν εἱμαρμένον βίον· τὸν δὲ τρόπον τῆς τελευτῆς συνδιοικεῖσθαι τῷ χρόνῳ, ὡς μέρος

VULGO 1 Τὸ ποτε. 2 Πληθυομένης — ἐνιαίως. 3 Μιμοῦνται [τάξιν] γνῶσιν. 4 Ἅτε δὲ.

ὄντα

ſed æthereis etiam, quod aliquando in peccata prolabatur. Et quidem ſemper Deum contemplando intelligere, & continuam illius cognitionem habere, cœleſtium eſt: At ſemper quidem, ſed fuſe & vage, æthereorum eſt eſſentialis proprietas: Non ſemper autem Deum intelligere, & intelligentia frui diviſa & interrupta, humanis animis tanquam proprium datum eſt, quippe quæ naturaliter indiviſam cœleſtium intelligentiam non aſſequuntur, nec eam quæ in ætheriis eſt cognitionem, quæ ordine augetur & perficitur. Quandoquidem nec continenter, nec perpetuo intelligunt animi humani; ſed cum ad intelligendi dignitatem perveniunt, ætherium ordinem imitantur, eumque comitantes eorum quæ ſub intelligentiam cadunt contemplatione fruuntur. Poſt tertium autem intellectuale genus, aliquando quidem intelligens, aliquando vero non intelligens, eſſet aliquod nunquam intelligens, ſecundum rationem perfectæ diviſionis: quod certe natura eſt non-intelligens, veritatis & virtutis omnino incapax; quare negamus id a Deo produci. Quomodo enim imago ſit intelligibilis Dei, quod ratione & intellectu caret? Omnis enim illius imago intelligens, & rationalis, naturaliter ſeipſam & creatorem ſuum cognoſcit.

Conſentaneum, inquit, eſt actionum noſtrarum rationem iis reddi, qui mediam ſortem nacti ſunt, quippe qui nos cuſtodiant & obſervent. Omnem enim eorum circa nos operationem fatum vocari, juſtitiæ legibus res noſtras dirigens & adminiſtrans. Si vero, inquit, cuſtodes ſint vitæ pro merito ac dignitate cuique aſſignatæ & definitæ, etiam hoc habent muneris, ut vitæ, quam quiſque ſortitus eſt, tempus compleant & abſolvant. Non enim licet vitam ſervare, cum tempus indefinitum ſit. Quare oportet tempus definiri, ut vita a fato conceſſa conſervetur: modum vero mortis ſimul determinari

ὄντα τὸ ἔχατον τῦ φρὸς τὼ ἀξίαν ἀπονεμηθέντος βίυ. Καὶ γῶ τ γενέσεως ὠεισμένης, ἀνάγκη χὴ τ θάνατον ὠείσθαι. Τὼ δὲ ἀρχὴν τ γενέσεως ὀείζει ἡ τ ἐκεῖθεν ἐκπομπῆς εἱμαρμένη, θεία βύλησις ὖσα, χὴ νόμ@ τ ῦ Θεοῦ δίκης. Ὥστε χὴ τ θάνατον ὠεισμένον τηρήσῃ ἡ τ ἐνθένδε ἐκεῖσε μεταχάσεως εἱμαρμένη. Διὸ ὤειται χὴ τὸ διὰ τῶνδε μὴ παρελθεῖν εἰς τ βίον, μηδὲ τῶνδε ἢ ἐκ τ βίυ ἀπελθεῖν. Εἰ γὰρ ἀόεισα ταῦτα, χὴ ὁ βίος ἅπας ἀόεισος, χὴ τ χρείττονος ὀπαδὸς ἀμοιρος. Ποῦ γῶ ἔτι, ἢ ἐν τίσι, τ θείας κρίσεως χὴ τῆς φρὸς ἀξίαν διανομῆς ἔσται ἡ ὀπιμέλεια, τ δὲ τὸ σῶμα χὴ τὰ ἐκτὸς εἶχε χὴ ὡς ἔτυχεν ἡμῖν συμπιπτόντων; Οὐ γῶ ταῦτα μὴ ἄτακτα καλαλείφομεν, τὰς ἢ ψυχῆς προαιρέσεις, χὴ κρίσεις, χὴ ὁρμάς, ἀπὸ κρείττονος ἀνάγκης ἐγγίνεσθαι φήσομεν· οὕτω γὰρ ἀρετῆς χὴ κακίας ὐχ ἡμᾶς αὐτὰς, ἀλλ' ἐκείνην αἰτιασαίμεθα. Οὐδὲ μὴν πάντα τῇ παρ' ἐκείνων ἀνάγκῃ εὔλογον ἀνατιθέναι, τὰ τ ψυχῆς λέγω, χὴ σώματος, χὴ τῶν ἐκτός· ἀλλ' ὐδὲ πάντα ἀνεῖσθαι ταῖς ἀλόγοις χὴ ἀνεπικρίτοις φοραῖς, νοῦ τ πάντων ἡγεμόνος, χὴ Θεοῦ τῶν ὅλων ὄντος αἰτίυ. Ἀναγκαῖον δὴ τὸ λειπόμενον, τὰς μὲν προαιρέσεις ἐφ' ἡμῖν εἶναι, τὰς δ' ἐπὶ ταῖς προαιρέσεσι δικαίας ἀμοιβὰς ἐπὶ τοῖς αἰθερίοις κεῖσθαι, ὡς ὑπὸ Θεοῦ τεταγμένοις δικασταῖς, χὴ πεφυκόσιν ἡμῶν ὀπιμελεῖσθαι. Γειτόνων γὰρ ὄντων τ καθ' ἡμᾶς, χὴ τὸ πάντα ἠναγκάσθαι, χὴ τὸ μηδὲν, χὴ τὸ ἐπιλαγμένως, ἢ ὡς δεῖ, τ ἴσην ἀτοπίαν ἔχει, χὴ προνοίας πάσης ἐπίσης ἐστὶν ἀναιρετικόν. Ἥ τε γὰρ τῦ φρὸς ἀξίαν ὑπόθεσις πάντως συνεισάγει τ πρόνοιαν, χὴ τ ἀπ' αὐτῆς εἱμαρμένην· χὴ ἡ προνοητικὴ κρίσις, δίκη χὴ νόμῳ τὰ ἀνθρώπεια τάττουσα, τῆς αὐτεξουσίυ

VULGO 1 Καὶ ὑπό.

ἡμῶν

terminari cum tempore, quippe qui pars ultima sit vitæ pro merito assignatæ. Etenim ortu definito, necesse est & mortem definitam esse. Initium autem nativitatis præscribit fatum emissionis ex animarum loco, nempe divina voluntas, & lex justitiæ Dei. Quare etiam mortem definitam servabit fatum reditus ex hac vita in locum unde animæ emissæ sunt. Quare definitum est, per illa in hanc vitam venire, per hæc autem inde discedere. Si enim hæc indefinita sint, omnis etiam vita est indefinita, nec meliori imperio subdita. Ubi enim, aut in quibus, judicii divini & distributionis secundum merita erit cura, dum ea quæ corpus & res externas spectant temere ac fortuito nobis accidunt? Neque enim convenit, ut hæc quidem inordinata relinquamus, animi vero consilia, & judicia, & appetitus à potentiori necessitate nobis ingenitos esse asseramus: sic enim virtutis & malitiæ causas non nobis ipsis, sed illi necessitati tribueremus. Nec tamen rationi congruum est fatali necessitati ascribere omnia, quæ ad animum, vel corpus, vel res externas pertinent: sed neque omnia temerariis aut fortuitis casibus permitti æquum est, cum mens omnium gubernatrix & Deus universitatis auctor & causa sit. Necessario itaque admittendum quod restat, consilia & proposita esse in nostra potestate, & justas retributiones quæ liberas actiones sequuntur penes ætherios esse, à Deo scilicet judices constitutos, & ad nostri curam gerendam natura comparatos. Cum enim tria sint quæ ad nos spectant, omnia necessario fieri, aut nihil, aut vicissim, vel ut oportet, æque absurdum est, & æqualiter omnem providentiam tollit. Suppositio enim retributionis secundum merita omnino inducit & confirmat providentiam, & fatum ab ea pendens; & judicium providentiæ annexum, justitia & lege res humanas administrans, li-

ἡμᾶς καὶ προαιρετικῆς ἀρχῆς δεῖται. Ὥστε μέρος ἐστὶ τῆς ὅλης προνοίας ἡ εἱμαρμένη, τὸ πρὸς τὰς ἀνθρωπίνας ψυχὰς δικαστικῶς ἁρμοζόμενον· ἀνθρωπίνων δὲ ψυχῶν ἐνέργεια ἡ αὐτοκίνητος προαίρεσις, καὶ τὸ λεγόμενον ἐφ' ἡμῖν, ὃ δὴ τοῖς θείοις δικαστὰς ὑπόθεσις εὔλογος γίνεται τὰ ἀνίσου διανομῆς· τὸ δὲ τυχαῖον, ὅλον τοῖς θνητοῖς καὶ ἀλόγοις ἀποδέδοται γένεσιν. Οὐ γὰρ καθ' ἕκαστον τεταγμένως, οὐδὲ κατά τινα λελογισμένην ἀξίαν ἐκ μὲν τοῦδε τοῦ πυρὸς σβεννυμένου ἀὴρ γίνεται, ἐκ δὲ τοῦ ἀέρος παχυνομένου, ὕδωρ· οὐδὲ ἐκ τοῦδε μὲν τοῦ σιτίου, ἵππου σῶμα ἢ κυνός, ἐκ τοῦδε δὲ ἄλλο τί· ἀλλὰ πάντα ἐκ πάντων ταῖς θερμοτέραις μεταβολαῖς δύναται γίνεσθαι, διὰ τὸ κοινὸν τῆς ὕλης, καὶ πρὸς πάντα εὐάγωγον· τοσοῦτον τάξεως μετέχοντα καὶ θείας ἀνάγκης, ὥστε καθ' γένος ἕκαστα διασώζεσθαι, καὶ συμπαραθεῖν πρὸς τὸ ἀΐδιον τῇ διαδοχῇ τοῖς ὑποστᾶσιν αὐτὰ αἰτίοις. Ἐν δὲ τοῖς κατὰ μέρος ζώοις τε καὶ φυτοῖς, καὶ αὐτοῖς τοῖς ἀψύχοις, οὐδὲν διώρισται, οὐδὲ τέτακται, ὡς πρὸς ἀξίαν ἀποδιδόμενον πάθος· τῷ μήτε ἐκ προβιοτῆς ἀμοιβάς τινας αὐτοῖς ἐποφείλεσθαι, μήτ' ἐπὶ τοῖς νῦν δρωμένοις προσδοκᾶσθαι εὐθύνας. Οὐ γὰρ ἐπεισῆλθέ τι ἐν ἐκείνοις ἐκ τοῦ αἰθερίου τόπου τιὼ ὑπόβασιν ποιησάμενον, ἵνα καὶ τῇ θείᾳ κρίσει παραδαγωγηθῇ πρὸς ἐπάνοδον· ὡς ἐν τοῖς καθέκαστα ἀνθρώποις τὰς λογικὰς καὶ ἀθανάτους ψυχὰς ἐκεῖθεν καταπέμπεσθαι ἀνάγκη πλεῖστον ὄφελος καὶ κηδεμονίας τυγχάνειν παρὰ τῶν συγγενῶν πρὸς ἐπανόρθωσιν τῆς εἰς κακίαν ὑποφορᾶς. Διὸ πάσχουσί τε, καὶ αἴρουσιν ἐν αὐτοῖς τοῖς πάθεσι· καὶ πάλιν αἴρουσιν, καὶ πάσχουσι πρὸς τὴν ἀξίαν τῶν αἱρεθέντων. Διὰ τοῦτο δὴ πολὺ τὸ ὡς ἔτυχεν ἐν τοῖς ἀλόγοις, καὶ τὸ θείας κρί-

VULGO 1 Τῶνδε μέν.

στεως

bero noſtro arbitrio ac volendi indiget principio. Quare pars eſt totius providentiæ fatum, quæ humanis animis judicialiter adaptatur: humanorum vero animorum operatio eſt voluntas ſeipſam movens, & liberum (quod aiunt) arbitrium, unde juſta ratio petitur inæqualis diſtributionis à divinis judicibus factæ: fortuitum vero quod attinet, id totum mortalibus & rationis expertibus generibus tribuitur. Non enim in ſingulis rebus certo ordine iſta fiunt, nec pro meritorum æſtimatione ex igne extincto aër fit, ex aëre autem condenſato aqua; neque ex his cibis equi vel canis corpus, ex aliis vero aliud quid oritur: ſed omnia ex omnibus temeraria mutatione poſſunt produci, quod communis ſit materia, & apta ad omnia in ſe ſuſcipienda; eumque ordinis divinæque neceſſitatis modum participant, ut ſingula ſuo genere conſerventur, & ſucceſſione quadam cum cauſis quæ ipſa produxerunt ad æternitatem conſpirent. In animalibus vero ſingulis, & plantis, & aliis inanimatis, nihil definitum neque ordinatum eſt, quaſi meritorum merces; quòd ob priorem vitam remuneratio nulla illis debeatur, nec pro iis quæ nunc faciunt pœna ſit expectanda. Non enim eorum quicquam ex ætherio loco in hunc mundum deſcendit, ut ideo divino judicio ad reditum capeſſendum dirigendum ſit: quemadmodum in ſingulis hominibus animos rationis participes & immortales inde deſcendentes neceſſe eſt maximæ curæ cognatis eſſe, ne in malum, ad quod proni ſunt, dilabantur. Propterea habent quidem affectus, & in ipſis affectibus delectum adhibent; & rurſum eligunt, ac patiuntur pro merito eorum quæ elegerint. Quapropter caſus fortuitus abſque divino judicio in brutis reperitur: in ii

σεως ἄμοιρον· οὐ γὰρ τοῖς καθ' ἡμᾶς, καὶ τὸ δοκεῖν εἶναι τυχαῖον εἰς τὴν τῆς προνοητικῆς εἱμαρμένης ὑπηρεσίαν τελεῖ. Ὥστε δοκεῖν μὲ ἀπὸ ταυτομάτου πάσχειν ἡμᾶς, καὶ ὁμοίως τοῖς ἀλόγοις ζώοις· τοῦτο δὲ πάσχειν φεύγει τε σῶμα, καὶ τὰ ἐκτὸς, ὃ ἡ ἔφοδος κρίσις ὤφελεν. Τῇ γὰρ τῶν φεύγει ἡμᾶς ὀπτάσει τε καὶ ἀνέσει, καὶ ταῖς παντοίαις τούτων μεταβολαῖς, τὸ αὐτεξούσιον τῆς ψυχῆς παιδαγωγεῖται πρὸς εὐταξίαν· θαῦμα μὲ, ἐὰν εὐγνωμόνως ὑποδέχηται τὰ φεύγει ταῦτα συμβαίνοντα πάθη, οὐ πολλῆς δὲ καὶ μακρᾶς δεόντα φειδόδοις, ὅταν ἰταμῶς καὶ ἀνοήτως φεύγει αὐτὰ διατεθῇ. Τότε γὰρ δίκας μὲν ὑπέχει τῆς ἀγνωμοσύνης, οὐδὲν δὲ ἧττον δι' ὧν πάσχει φέρεται φεύγει. τὸ δέον.

Ὅτι αὐτεξούσιόν ἐστιν ἡ ψυχὴ τὰς κινήσεις, καὶ φεύγει τῆς Προνοίας.

Ὅτι ἡ ψυχὴ, φησὶν, οὐκ ἀνεύθυνον ἔχουσα τῆς ὁποιασοῦν αἱρέσεως τὴν ὁρμὴν, καὶ ὑπὸ ἣν προσεχῶς κρείττονος γένους ὀπτασίας ἀξιοῦται, δίκης καὶ καθάρσεως καὶ πιμωρίας τυγχάνουσα ἀεὶ πρὸς τὴν ἀξίαν τῶν ἑαυτῆς διαθέσεων. Καὶ τὸ μὲν ἐλέσθαι, ἐπ' αὐτῇ κεῖται· τὰ δὲ ὁπόσα συμβαίνοντα ταῖς αἱρέσεσι, τῇ τῆς προνοίας κρίσει ὤφεται, πρὸς ἀξίαν ἀμειβομένη τὰς ψυχικὰς διαθέσεις· καὶ ὅπως αἱρεῖσθαί τε ἅμα καὶ κληροῦσθαι τὸν αὐτὸν βίον λεγόμεθα. Ἡ γὰρ ἐπὶ τοῖς εἰργασμένοις ἡμῖν τελουμένη ἀμοιβὴ καὶ τὴν θείαν ὀπτασίαν ἐκφαίνει. Ὥστε ἀπ' ἀρχῆς εἰς τέλος αὐτεξουσίους μὴ ἔχειν ἡμᾶς τὰς κινήσεις (εἰ καὶ ἄλλοι ἄλλων μᾶλλον καὶ ἧττον, καὶ αὐτοὶ δὲ οὐχ ὁμοίως ἀεὶ τὸ ἐφ' ἡμῖν διασώζομεν) οὐκ ἀδεσπότους δὲ τὰς πρὸς τὴν ἀξίαν ἀντιδόσεις. Καὶ τοῦτο εἶναι τὴν ἄγουσαν ἡμᾶς πρὸς τὰ τῇδε, καὶ πάλιν ἐντεῦθεν ἀπάγουσαν εἱμαρ-

vero quæ ad nos ſpectant, etiam quod fortuitum videtur, fato providentiæ annexo quodammodo inſervit. Ita ut nos quidem caſu & fortuito pati videamur, non ſecus ac bruta animantia; feramus autem revera ac perpetiamur id, tum in corpore, tum in externis bonis, quod judicium omnia moderans & inſpiciens ſtatuit. Intentione enim & remiſſione, variiſque mutationibus eorum quæ nobis accidunt, libera animi voluntas ad decorum ordinem deducitur: citius quidem, ſi adverſa quæ circa hæc accidunt æquo animo recipiat; longiore vero tempore, ſi impotenti atque æstuanti animo illa toleret. Tunc enim contumaciæ ſuæ pœnas dat, & nihilominus per ea quæ patitur deducitur ad id quod decet.

Animam liberos habere motus, & de Providentia.

CUM anima, inquit, quibuſcunque in actionibus liberis cenſuræ ſit obnoxia, à proximo etiam genere præſtantiori regitur, & pœnam, purgationem, atque ſupplicium pro diſpoſitionum ſuarum meritis ſortitur. Atqui libera electio penes eam eſt; quæ vero delectui ſuperveniunt, providentiæ judicio affectus animi pro meritis compenſante definita ſunt; & ſic eandem vitam & eligere & ſortiri dicimur. Compenſatio enim meritis noſtris aſſignata divinam oſtendit providentiam. Itaque ab initio ad finem uſque liberos animi motus habemus (quamvis alii aliis plus, minus alii, nec ipſi ſimiliter ſemper in nobis illam libertatem ſervamus) non autem meritorum mercedem nullo imperante diſtributam. Atque id quod nos huc ducit, & hinc rurſum abducit,

VULGO 1 Περὶ π ἡμᾶς. 2 Αἱρεσθαί π.

εἱμαρμένην, πλέγμα ὂσαν καὶ συνδρομὴν ἀνθρωπίνης προαιρέσεως καὶ θείας κρίσεως· ὥστε ἑλομένους ἡμᾶς ἃ βουλόμεθα, μὴ τὸ τῆς προαιρέσεως ἀδύλωτον, πάσχειν πολλάκις ἃ μὴ βουλόμεθα, μὴ τὸ τῆς προνοίας ἀδιάπλαστον. Ἐν ὅλῳ δὴ τῷ ἀφορίζομένῳ τά τε ἄλλα κεῖται, ὅσα συνεκτικὰ τῆς ἀνθρωπίνης ζωῆς, καὶ ὁ χαρὸς καὶ ὁ τρόπος τοῦ θανάτου τῆς εἱμαρμένης ψηφίσματι συνδιατέτακται.

Ὅτι, φησὶν, ὑπισχνῆσαι ἄξιον, ὡς ἡ ψυχὴ ὅτε μὲν τῇ πρὸς νοῦν τροφῇ τὴν ἔξ ποτὲ ἀνοησίαν ἀδένειαν ἀφήρηται, ὅτε δὲ τῇ ἐσχάτῃ κακίᾳ τοῦ αὐθις νοεῖν δύναμιν, καὶ ὀρθῶς μελανοεῖν. Φύσει γὰρ ἡ ἀνθρωπίνη ψυχὴ τοιαύτη δημιουργηθεῖσα, καὶ πρὸς τὴν θείαν εὐζωΐαν, καὶ πρὸς τὴν θνητὴν γένεσιν ὑπτιδείως ἔχει, ἀνὰ μέρος ἑκατέραν προβάλλουσα δύναμιν, ἐπεὶ καὶ κατ' πρόνοιαν Θεοῦ πρὸς ἄμφω γεγένηται. Οὕτω γὰρ τὸ μὲν δύνασθαι αὐτὴν πολιτεύεσθαι, καθ' ὑσίαν κέκτηται· τὸ δὲ πλείονα χρόνον ἄνω διάγειν ἢ κάτω, πρὸς τὸ αὐτοκίνητον αὐτῆς συμβαίνει διάθεσιν. Διὸ αἱ μὲν μυριάδες, αἱ δὲ τετραχιλιάδες, σπάνιόν τι λέγειν ποιεῖσθαι, τῆς ἀρετῆς ἐπιτεμνομένης τὴν πλάνην, καὶ ὃν συντόνου τῶν ἀγαθῶν ἔρωτος ὑφαιρουμένου τὸ σπουδαῖον λειτουργίας τὸ πολυχρόνιον.

ΕΚ ΤΟΥ β'. ΛΟΓΟΥ.

Τίνα κατ' ὑσίαν λέγειν ποιεῖν.

Ὅτι, φησὶ, καθ' ὑσίαν ἐκεῖνα λέγειν ποιεῖν, ὅσα μένοντα ἀτρέπτως ἐν τῇ αὐτῶν ὑσίᾳ καὶ ἐνεργείᾳ, καὶ μηδὲν ἑαυτῶν ἀπομειόζοντα, μηδὲ κινοῦντα πρὸς τὰ τῶν γεννωμένων ὑπόστασιν, καθ' αὐτὸ μόνον τὸ εἶναι ὅ ὅτι παρέχει τοῖς τῶν δευτέρων γενέσιν.

VULGO 1 Περιαιρέσεως.

Οἷς

fatum eſt, nexus videlicet & concurſus voluntatis humanæ & divini judicii: quo fit ut libertate arbitrii noſtri quæ volumus eligentes, ſæpius, propter inevitabilem providentiæ vim, quæ nolumus patiamur. Generali itaque decreto cum ea quæ vitam humanam conſervant continentur, tum tempus ac genus mortis fati decreto ſimul præſtituta ſunt.

Operæ pretium eſt, inquit, ſcire, animam, neque tum cum ad mentem convertitur, imbecillitate aliquando deſipiendi privari, neque in extrema malitia rurſus intelligendi & recte reſipiſcendi facultate deſtitui. Sic enim anima humana naturaliter condita eſt, ut ad divinæ vitæ felicitatem, & ad mortalem ortum accommodata ſit, ac utramque facultatem viciſſim promat, quandoquidem juxta Dei providentiam ad utrumque nata eſt. Ita enim eam [in terris] verſari poſſe, eſſentiæ ſuæ debetur; quod autem diutius in ſummis quam in infimis degat, id liberi ſui arbitrii diſpoſitione conſequitur. Quocirca aliæ intra decem millia annorum, aliæ intra tria millia, curſum conficere dicuntur, virtute errorem præcidente, & vehementi bonorum ſtudio terreni ſervitii diuturnitatem tollente.

E LIBRO SECUNDO.

Quænam dicantur eſſentialiter agere.

ILLA, inquit, eſſentialiter agere dicuntur, quæ cum ſine mutatione in ſua eſſentia atque operatione, & ſine ulla ſui diminutione, aut motu ad eorum quæ generantur productionem, maneant, eo ſolum quo ſunt id quod ſunt res ſecundas producunt.

Οἷς ἕπε᾽ μήτε ὕλῃ προχρῆσθαι, μήτε ἀπὸ χρόνου ποιεῖν, μήτε εἰς χρόνον παύεσθαι, μήτε ἔξω τῆς τοῦ ποιοῦντος ἐνεργείας κεῖσθαι τὸ γινόμενον. Ταῦτα γὰρ πάντα τῇ κατ᾽ συμβεβηκὸς ἐνεργείᾳ παρέπεται, ὡς ἐπὶ τῆς οἰκοδόμου, καὶ τῶν ὁμοίων.

Ὅτι, φησὶν, ὁ Πλάτων ἐν Φαίδρῳ λέγων· τὸν δὲ ὑπερουράνιον τόπον οὔτε τις ὕμνησέ πω τῶν τῇδε ποιητὴς, οὔτε ποτὲ ὑμνήσει κατ᾽ ἀξίαν. Τόπον νῦν οὐ τὸν κυρίως φησὶν, ὃς γε σωμάτων ἐστὶ θεϊκτικός· τόπον δὲ νῦν ἀντὶ τοῦ ὄντος τοιόνδε, καὶ γένος τοιόνδε, λέγει, οἷον ὑπερκόσμιον καὶ νοητόν. Ὥσπερ εἰώθαμεν ἐπὶ γραμμάτων τινῶν διηγούμενοι λέγειν, ὅτι καὶ ἐκεῖνον τὸν [1] τόπον τοῦ λόγου γενόμενοι ἐροῦμεν, τὸ κεφάλαιον ἐκεῖνο καὶ τὸ εἶδος τῶν πραγμάτων τόπον καλοῦντες.

Ὅτι ἐν τοῖς νόμοις Πλάτων, φησὶ, τὸ διαφέρον τῆς θείας ἡμᾶς τοῦ θεοῦ προνοίας ἐνδείκνυται, λέγων· ὡς Θεὸς μὲν πάντα καὶ μετὰ θεοῦ τύχη καὶ καιρὸς τὰ ἀνθρώπινα διακυβερνῶσι ξύμπαντα. Ἐξ ὧν [2] δῆλός ἐστι τοῖς μὲν ἀπαθέσι καὶ ἀεὶ πλείοις, καὶ διὰ τοῦτο ἀναμαρτήτοις, τὴν καθαρὰν καὶ μονοειδῆ τοῦ Θεοῦ ἐποπτήσας πρόνοιαν· τοῖς δὲ καὶ εἰς ἄνοιάν ποτε ὑποφερομένοις λογισμοῖς, καὶ διὰ τοῦτο κακίας ἀναπιμπλαμένοις, τὴν συμμιγῆ καιροῖς καὶ τύχαις πρόνοιαν ἀποδιδούς. Ἔστι γὰρ ἡ μὲν τῶν ἀγαθῶν προηγουμένη δόσις, καὶ ἡ τοῦ κατὰ Φύσιν [3] πρασσόντων τήρησις, ἴδιον ἔργον τῆς καθαρᾶς προνοίας· ἡ δὲ παρὰ Φύσιν διατεθέντων διόρθωσις, καὶ αἱ τῶν ἁμαρτημάτων εὐθύναι, τῆς ἐνύλου, καὶ τύχης καὶ καιροῦ προχρωμένης. Οὐ γὰρ κατὰ τὸν προηγούμενον λόγον ἡ θεία κρίσις τοῖσδε μὲν ἡμῶν ἐμφέρει τὰ δεινὰ, τοῖσδε δὲ τὰς εὐπαθείας ἀποδίδωσιν, ἀλλ᾽ ἐξ ὑποθέσεως τῆς

VULGO 1 Τρόπον δὲ λόγου. 2 Δῆλόν ἐστι.

τῶν

Ex quibus ſequitur, illa neque materia uti, neque ab aliquo tempore operari, neque in aliquod tempus deſinere, neque extra opificis operationem id quod fit poſitum eſſe. Hæc enim omnia conſequentia ſunt ejus operationis quæ fortuito fit, ut obſervare eſt in architecto, & ſimilibus.

Plato in Phædro ait, *locum cœleſtem poetarum ullum neque laudaſſe hactenus pro dignitate, neque laudaturum.* De loco autem proprie dicto non loquitur, hic enim corporum eſt capax: ſed per locum talem eſſentiam, aut tale genus, intelligi ait, quale cœleſte eſt & intellectu percipi poteſt. Uti ſolemus mentione quorundam ſcriptorum facta dicere, cum ad illum diſſertationis locum pervenimus dicemus, caput & formam rerum appellantes locum.

Idem Plato de Legibus, inquit, divinæ circa nos providentiæ diſcrimen oſtendens, ait, *Deum regere omnia, & ſimul cum eo fortunam & occaſionem omnia humana gubernare.* Hinc conſtat illum iis entibus quæ imperturbata & ſemper perfecta, ac proinde peccati expertia ſunt, puram & uniformem Dei providentiam præfeciſſe; iis vero quæ ratione utuntur, ſed amentiæ nonnunquam obnoxia ſunt, ac propterea vitiis obſita, occaſioni & fortunæ mixtam providentiam attribuiſſe. Præcedens enim bonorum largitio, & eorum quæ natura inſunt conſervatio, puræ proprium eſt providentiæ opus: eorum vero quæ præter naturam diſpoſita ſunt correctio, & delictorum caſtigationes, ejus ſunt providentiæ, quæ materiæ fæci inhæret, quæque fortuna & occaſione utitur. Neque enim divinum judicium præcipue & antecedenter his infligit adverſa, aliis proſpera elargitur, ſed pro ratione me-

3 Προσόντων.

τῶν προβεβιωμένων ἀξίας. Ἐπεὶ γὰρ ἔοικεν ἡ κρίσις τῶν ἐφεστώτων ἡμῖν δικαστῶν τῇ ἰατρικῇ τέχνῃ, ἣ παραλαβοῦσα τοὺς ἀφ' ἑαυτῶν νοσήσαντας, πάντα πρὸς τὸ δέον αὐτοῖς συντάττει κατ' καιρὸν, ὁ ἂν αὐτοῖς τοῖς θεραπευομένοις εἴη λυσιτελές. Καὶ διὰ τοῦτο ἡ μὲν ἀξία τῶν κεινομένων ἄλλοτε ἄλλη τυγχάνουσα, καὶ ταῖς αὐτεξουσίαις κινήσεσιν ἀναλλαττομένη, τύχην τὴν περὶ ἡμᾶς προνοίᾳ συμμίγνυσιν· ἡ δὲ προσήκουσα ἑκάστοις τάξις τῆς τιμωρείας καὶ τῆς καθάρσεως καιρὸν συνεισάγει. Τύχης δὲ καὶ καιροῦ τῇ θείᾳ προνοίᾳ συνταττομένων, τὸ ὅλον πλέγμα γίνεται εἱμαρμένη· ἐκ μὲν τῆς ἀνθρωπίνης προαιρέσεως τὴν τύχην προσλαβοῦσα, ἐκ δὲ τῆς θείας κρίσεως ἐκφέρουσα τὸν καιρόν. Καὶ γὰρ ἡ τέχνης ἐστὶν ἀφορίσαι τὰ μέτρα τῆς θεραπείας, τοῦ μὲν ἀνθρώπου διατεθῆναι ἕτω, ὥστε τομῆς δεηθῆναι, ἢ καύσεως, ἢ ἄλλης τινὸς ἀλγεινῆς θεραπείας. Πολλαχοῦ δὲ, φησὶ, καὶ ἀλλοθι ὁ Πλάτων τὰ τοιαῦτα φιλοσοφεῖ περί τε τῆς ἀνθρωπίνης ὑσίας, καὶ τῆς ἀποθυμιώσης ἡμᾶς προνοητικῆς εἱμαρμένης.

Τίς ἡ Φιλοσόφου καὶ ἐρωτικοῦ διαφορά.

Ὅτι ἀποδιδοὺς, φησὶν, ὁ Πλάτων Φιλοσόφου καὶ ἐρωτικοῦ διαφοράν, καὶ πῶς ἰσοτίμως ἀναγκαῖον λέγειν, Φιλοσοφῆσαι μὲν ἀδόλως λέγει τὴν θεωρίαν ἄνευ πράξεως πολιτικῆς ἀγαπήσαντα, καὶ πάντα τὰ ἄλλα παρ' ὑδὲν θέμενον, καὶ ταῖς καθαρτικαῖς ἕξεσιν ἑαυτὸν παραδόντα τῇ πρὸς μόνην τὴν ἱερὰν τελείωσιν ἀγωγῇ, ὡς ἂν θεαυτήτῳ διέξεισιν. Ἀλλ' ὁ μὲν ἀδόλως φιλόσοφος κατ' Πλάτωνα τοιοῦτος. Ὁ δὲ ἐρωτικὸς λέγεται παρ' αὐτῷ, ὁ καὶ παιδεραστήσας μὲν Φιλοσοφίας, ὁ ταῖς περιττοτικαῖς ἕξεσι διὰ τὸ θεῖον καὶ τὸ αὐτόκαλον ἀνασκηθεὶς, καὶ τῶν νοητῶν ἀγα-

θῶν

ritorum vitæ anteactæ. Habet enim eorum qui nobis præsunt Judicum judicium nonnihil simile cum arte medica, quæ eos curandos suscipiens qui culpa sua in morbum inciderunt, omnia quæ ægrotantium valetudo postulat pro tempore & occasione eis præscribit. Propterea meritum eorum qui judicantur cum varium sit, & liberi arbitrii motibus mutetur, fortunam divinæ circa nos providentiæ commiscet; ordo autem singulis conveniens supplicii & purgationis occasionem secum inducit. Fortuna autem & occasione divinæ providentiæ conjunctis, totus hic nexus fatum est; quod ex humana quidem voluntate fortunam assumpsit, ex divino autem judicio occasionem invexit. Artis quippe est curandi modum definire, hominis vero sic affici, ut incisione indigeat, vel ustione, vel alia quadam molesta curatione. Passim vero, inquit, & alibi talia de humana natura, & fato providentiæ annexo res nostras administrante, philosophatur Plato.

Differentia philosophi & amatoris.

PLato discrimen ponens, inquit, inter philosophum & amantem, & quomodo honore inter se pares dicantur, philosophari quidem sincere eum dicit, qui soli deditus contemplationi a Reipublicæ administratione abstinet, & cætera omnia nihili æstimat, ac per eas virtutes quæ purgandi vim habent istiusmodi vitæ se totum dedit quæ ad solam sacram perfectionem deducit, quemadmodum in Theæteto differit. Atque hic revera Platoni philosophus est. Amatorius vero ab eo vocatur, qui cum philosophia puerorum amorem conjungit, propter divinitatem ac honestatem ipsam in virtutibus activis exercitatus, & bona quæ sub

Vulgo ὁ ὃς ἂν παιδεραστὴς.

intelli-

θῶν τ μετάδοσιν ὑποπτεύσας, πολιτικὸν τῷ ὄντι καὶ παιδευτικὸν τρόπον τοῦ βίου μεταχειριζόμενος. Καὶ τοῦτο ἐν Πολιτείᾳ παραδίδωσι, τοὺς φιλοσόφους λέγων ἄρχοντας ταῖς πόλεσιν ἐφεστάναι, ἵνα λήξωσί ποτε τῶν κακῶν· καὶ ὡς οὐκ ἄν ποτε [1] εὐδαιμονήσειε πόλις, εἰ μὴ αὐτὴν διαγράψειαν οἱ τῷ θείῳ παραδείγματι χρώμενοι. Τίς δὲ ὁ τρόπος τοῦ διαγραφῆς; ὅτι λαβόντες, ὥσπερ πίνακα, πόλιν τε καὶ ἤθη ἀνθρώπων, πρῶτον μὲν καθαρὰν ποιήσασθαι, καὶ μετὰ τοῦτο ὑπογράψασθαι τὸ σχῆμα τῆς πολιτείας. Ἔπειτα, οἶμαι, ἀπεργαζόμενοι αὐτήν, πυκνὰ ἂν ἑκατέρωσε ἀποβλέποιεν, πρός τε τὸ φύσει δίκαιον, καὶ καλὸν, καὶ σῶφρον, καὶ πάντα τὰ τοιαῦτα, καὶ πρὸς ἐκεῖνο αὖ, ὃ τοῖς ἀνθρώποις ἐμποιεῖ, [2] ὡς καὶ Ὅμηρος ἔφη, τὸ θεοειδές τε καὶ θεοείκελον· καὶ τὸ μὲν ἐξαλείφοιεν, τὸ δὲ πάλιν ἐγγράφοιεν, εἰς ὅτι μάλιστα τὰ ἀνθρώπινα ἤθη θεοφιλῆ ποιήσασθαι. Τοιοῦτός ἐστι πολιτειῶν ζωγράφος ὁ παιδεραστῶν μὲν φιλοσοφίας, τουτέστιν, ὁ μὲν θεωρητικῷ νῷ πολιτευόμενος· παῖδα γὰρ εἶναι τὴν αἴσθησιν· καὶ τὸ εὖ αἰσθάνεσθαι καλὸν, ὡς πρεσβύτην καὶ παιδαγωγὸν τὴν αἰσθήσεως, τὸν νοῦν. Διὸ τὸν νοῦν μόνῳ χρώμενον ἐν ὑπεροψίᾳ τὴν τῇδε σώφρονι ἀδόλως φιλοσοφεῖν ἀποφαίνεται, τουτέστιν, ἀπεριεργάστως καὶ ἀύλως καὶ ἀγοητεύτως. Γοητεύειν γάρ πως ἡ αἴσθησις ἐθέλει συνοῦσα καὶ ἀναπείθειν τὸν λογισμὸν τῶν σκύλων τὶ ἀγαθὸν ὑπολαμβάνειν οἰκεῖον. Τὸν δὲ τὴν αἴσθησιν τοῦ νοῦν διατάττοντα παιδεραστεῖν λέγει μὲν φιλοσοφίας, φυλακτήριον ἔχοντα μέγιστον τὸ ἀνεξαπατήτως τοῦ τὴν αἴσθησιν ἐνεργεῖν, τὸ θεωρητικὸν νοῦν· τὸ εἰκόνας ἰδίᾳ καὶ δημοσίᾳ γράφειν ἐᾷ, τὰ τῶν ἀνθρώπων ἐπανορθούμενος ἤθη, ἕως, εἰς ὅσον ἐνδέχεται, θεοφιλῆ ποιήσειεν. [3] Ἃ γὰρ ἐκεῖ ὁρᾷ ἐγγράφειν

VULGO 1 Εὐδοκιμήσειε. 2 Καὶ, ὡς — θεοειδές π.

οἱ

intelligentiam cadunt participare conatus politicam revera & eruditam vitæ rationem ſectatur. Idque in libris de Repub. tradit, philoſophos potiſſimum civitatum eſſe principes debere, ut aliquando a vitiis revocentur; neque florentem unquam fore Rempub. niſi divino exemplari utentes eam delineent. Quænam autem delineationis hujus ratio eſt? nimirum civitatem moreſque hominum, veluti tabulam, puram imprimis reddant, deinde Reip. formam pingant. Denique, opinor, eam conficientes, frequenter undique ad id quod natura juſtum eſt, & honeſtum, & his ſimilia, reſpectum habeant, rurſumque ad id quod hominibus, ut Homerus ait, Dei ſimilitudinem ac formam conciliat; & aliud quidem expungant, aliud vero inſcribant, & hominum mores Deo quam maxime gratos reddant. Talis eſt rerumpub. pictor qui puerorum amorem cum philoſophia conjungit, hoc eſt, qui una cum ſpeculatione in Repub. verſatur; puer enim ſenſus eſt; quodque in ſenſu honeſtum elucet, veluti ſenex & ſenſuum pædagogus, mens eſt. Propterea eum, qui ſola mente utens res humanas prudenter deſpicit, ſincere philoſophari, hoc eſt, ſine curioſitate ſuperflua, à materia ſejunctum, ac præſtigiis immunem, affirmat. Senſus enim menti conjunctus faſcinare rationem & flectere ſtudet, ut aliquid quod materiale eſt bonum ſibi proprium exiſtimet. Qui vero ſenſus mente gubernat, eum puerorum amorem cum philoſophia conjungere aſſerit, cui mens contemplationi dedita pro cuſtodia ſit, ne ſenſibus operando fallatur: cujus quidem mentis imagines pingere privatim & publice amat, mores hominum corrigens, dum, quoad fieri poſſit, Deo gratos reddat. Quod enim pictor divino uſus exemplari

3 Ἀ δὲ ἀπεῖ.

per-

ὐ ἄλλοις πειρᾶται ὁ τῷ θείῳ ζηλώμενος παραδείγματι ζωγράφος· ὐδὲν μὴ τῦ πρώτυ καὶ νῦν ἀπολειπόμενος, φιλανθρωπίᾳ ἢ αὐτῦ δοκῶν διαφέρειν, ὥσπερ αὖ ἐκεῖνος τύτυ τῇ ἰδιοπραγίᾳ κρατεῖ. Τοιαύτας ἢ πρὸς ἀλλήλυς ἔχοντες διαφοράς· ὁ μὲν, τὸ ἀδόλως, τυπτέσιν, [1] ἀνενδεῶς καὶ ἀνεπιτρόφως τῶν ἀνθρωπίνων πραγμάτων· ὁ δὲ, τὸ ἐγκωμιαστικῶς, ὁ ταυτόν ἐστι τῷ φιλανθρώπως καὶ κοσμικῶς τῶν συγγενῶν· ὅμως διὰ τὸ μίαν αὐτὺς καὶ τὴν αὐτὴν φιλοσοφίαν κεκτῆσθαι, καὶ ἀποκαλαφάσεως ἰσοτίμως τυγχάνειν λέγονται, ἰσοχρονίως πεφύκοτες, καὶ τῆς αὐτῆς ἀναγωγῆς ἀξιώμενοι.

ΕΚ ΤΟΥ γ'. ΛΟΓΟΥ. Κεφ. ι'.

Ὅτι νόμοι, καὶ λογισμοὶ, καὶ θεραπεῖαι, καὶ ὅσα τοιαῦτα, τῷ πρόνοιαν συνεισάγυσιν.

Ὀυ μάτην ἂν, φησὶ, νόμοι κείσονται τοῖς ἀνθρώποις, ὐδὲ λογισμὸς εἰκῆ δέδοται, ὐδὲ τὸ [2] βουλεύεσθαι παρέλκει, ὐδὲ τὸ εὔχεσθαι περιττόν, εἰ πρόνοια τῶν ἀνθρωπίνων πραγμάτων ἦν οὐκ, νόμῳ καὶ δίκῃ τὰς ἀμοιβὰς τῶν προαιρέσεων τάττυσα. Οὐδὲ μὴν, εἰ ταῦτα ἀναγκαῖα καὶ καλὰ καὶ σωτήρια, ἡ τῶν φρονήσεων εἱμαρμένης τάξις ἀνῄρηται, ἢ τὸ ἐφ' ἡμῖν τοῖς ὐκ ἐφ' ἡμῖν παιδεύυσα πάθεσι· δι' ἀλλήλων ἢ ταῦτα βεβαιῦται μᾶλλον, ἢ καὶ θατέρυ θάτερον ἀναιρεῖται. Προνοίας γὰρ ὔσης, ἀνάγκη καὶ νόμυς, καὶ λογισμὺς, καὶ εὐχὰς πλεῖστα ἡμᾶς ὠφελεῖν· μὴ ὔσης δὲ, ὐ μόνον ἀνόνητα παντελῶς ταῦτα, ἀλλ' ὐδὲ τὴν ὑποφῆναι δυνάμενα. Διὸ καὶ τὸ ἐφ' ἡμῖν τὴν πρόνοιαν συνεισάγει· καὶ ἡ πρόνοια τὸ ἐφ' ἡμῖν. Ἡ γὰρ ἡμετέρα

VULGO 1 Ἐνδεῶς. 2 Βέλτιον.

πρό-

perſpectum habet, id in aliis quoque delineare conatur; nihil quidem altero philoſopho mente inferior, ſed potius humanitate ſuperior videtur, quemadmodum ille res ſuas curando & ab alienis abſtinendo huic antecellit. Atque hoc quidem inter ſe diſcrimine differunt: Philoſophus quidem ſincere, hoc eſt, nec rebus humanis indigens, nec eas curans; ille vero, amatorie, hoc eſt, humani generis & cognatorum curam gerendo: nihilominus quoniam eandem philoſophiam adepti ſunt, pari quoque perfectionis gradu collocandi cenſentur, pari tempore veluti alis inſtructi, & eadem evectione digni habiti.

E Libro tertio, Cap. 10.

Leges, rationes, virtutes, & ſiqua ſimilia, providentiam confirmare.

NOn fruſtra ergo, inquit Hierocles, Leges hominibus ſtatutæ erunt, neque ratiocinandi facultas ſine cauſa conceſſa eſt, neque ſupervacua eſt deliberatio, neque vota ſunt irrita, ſi providentia res humanas gubernet, lege & juſtitia liberis cujuſque actionibus mercedem conſtituens. Neque vero, ſi hæc neceſſaria, pulchra, & ſalutaria ſunt, idcirco fati quod providentiæ adjunctum eſt ordo tollitur, quod externis malis liberum noſtrum arbitrium caſtigat; ſed hæc per ſe magis invicem confirmantur, quam mutuo ſe deſtruunt. Poſita enim providentia, neceſſe eſt leges, rationes, & vota plurimum nobis prodeſſe; illa vero ſublata, non ſolum nihil prodeſſe, ſed nec omnino ſubſiſtere poſſe. Propterea liberum arbitrium providentiam confirmat; & viciſſim providentia, liberum arbitrium. Noſtra enim voluntas

προαίρεσις τ̃ δικαίαν εἱμαρμένην κρατύνει, κ̀ αὐτὴ μ̀ αὐτεξούσιον ἡμῶν κίνησιν βεβαιῶται. Ἢν εἰ μ̀ καθαρὸν κ̀ λελογισμένην προσάγοιμεν τ̃ Θεῷ, νόμοις ἐμμένοντες, κ̀ εὐχαῖς χρώμενοι, κ̀ εὐβουλίαν τηροῦντες, κ̀ διὰ πάντων ἐπιμέλειαν ἑαυτῶν ποιούμενοι, τ̃ μεγίστων ἀγαθῶν τευξόμεθα. Εἰ δ̀ ταὐναντία, πάντως πάντων ἐπὶ τούτοις τεταγμένων δικῶν τὰς ἰδίας οἴσομεν ἀλγηδόνας, πεῖρᾳ τὸ δέον μεταμανθάνοντες. Πρὸς αὐτὸ δ̀ τὸ εὖ κ̀ καλῶς ἡμᾶς διατεθῆναι, τ̃ χείρονος καθαιρούσαντας προαιρέσεως, πλείστην φέρει συντέλειαν εὐχὴ, κ̀ νόμος, κ̀ συμβουλὴ, κ̀ τὰ τοιαῦτα, εἰς τάξιν ἄγοντα καὶ συμφωνίαν θεοπειθῆ τ̃ ἡμετέραν διάνοιαν.

Ποτα πόν ἐστι τὸ ἡμέτερον αὐτεξούσιον.

Ὅτι δ̀ τοιοῦτόν ἐστι, φησὶ, τὸ ἡμέτερον αὐτεξούσιον, ὡς ταῖς ἑαυτῶ προαιρετικαῖς κινήσεσι πάντα μεταλαθέναι δύναται τὰ ὄντα, κ̀ τὰ γινόμενα. Οὕτω γ̀ ἂν ὁ μόνον καθ' ἕνα ἕκαστον ἄνθρωπον κόσμος ἄλλος ἐγένετο, κ̀ ἄλλη βίου κατασκευὴ, μὴ τὰ αὐτὰ βουλομένων ἁπάντων ἡμῶν· ἀλλὰ κ̀ ταῖς ἑκάστου διαθέσεσιν (εἴτ̃ δραστήριοι ἦσαν κ̀ ὑποποιοὶ) συμμετέβαλε τὰ πάντα, ταῖς ὀξυῤῥόποις μεταβολαῖς τ̃ ἀνθρωπίνων προαιρέσεων συναλλοιούμενα. Διὸ εὐλόγως ἡ δύναμις τ̃ ἀνθρωπίνου αὐτεξουσίου, εὐκινήτου ὄντος κ̀ ἐφημέρου, ἀδρανὴς ἐστι παντελῶς πρὸς ὑπόστασίν τινος, ἢ μετάθεσιν, μὴ συνεργουμένη ἔξωθεν. Ἀλλὰ δὴ τὰ ὄντα, φησὶ, μὴ μεταπιπτέτω ἡ ἀνθρωπίνη προαίρεσις, ἐπειδὴ θεῖος νόμος αὐτὰ φυλάττει· μηδὲ τῶν γινομένων ὅσα εἰς κοσμικὰς ἐνεργείας συντελεῖ.

VULGO τ̃ ἀνθρώπου.

Διὰ

juntas juſtum fatum corroborat, & rurſus fatum liberum arbitrium confirmat. Quod ſi purum exactumque Deo obtulerimus, legibus obtemperantes, precibuſque utentes, & prudentiam in conſultando ſervantes, ac in omnibus noſtri curam gerentes, maxima conſequemur bona. Quod ſi contraria fecerimus, pœnarum iſtis culpis indictarum dolores medicos omnino perferemus, officium experientia ſerius edocti. Ut autem bene & pulchre afficiamur, poſtquam à malis inſtitutis purgati ſumus, plurimum conducunt preces, lex, conſilium, & id genus alia, quæ in ordinem & concentum divinæ obedientiæ intellectum noſtrum ducunt.

Arbitrii noſtri libertas qualis ſit.

NON tale eſt, inquit, liberum noſtrum arbitrium, ut liberis ſuis motibus omnia quæ ſunt, quæque fiunt, mutare poſſit. Sic enim ſingulis hominibus novus mundus conderetur, aliuſque vitæ apparatus eſſet, quandoquidem non omnes eadem cupiunt; ſed pro ſingulis cujuſque diſpoſitionibus (ſi rerum eſſentiam conſtituere poſſent) omnia mutarentur, ſimul cum ſubitis humanarum voluntatum variationibus immutata. Merito igitur poteſtas humani arbitrii, facile ſcilicet mobilis, idque quotidie, impotens omnino eſt ad aliquid vel conficiendum, vel tranſmutandum, niſi aliunde juvetur. Itaque res conditas, inquit, humana non tranſponat voluntas, cum lex divina illas conſervet; neque eorum quæ fiunt, quicquid ad mundanas operationes confert.

Διὰ τί μὴ τὰ ἀνθρώπινα ἀφαθήσεται ὡς βέλεται.

Ὅτι ἀδενός ἐστι κυρία πλὴν ἑαυτῆς, καὶ τῶν ἑαυτὴν ἀμείνονα ἢ χείρονα ταῖς διαθέσεσιν ἀπεργάζεται· κριτικὴ μόνον ἐοῦσα τῶν ὄντων, καὶ ἀποδεκτικὴ τῶν γινομένων· καὶ ὅπως ἀρετὴν ἢ κακίαν κτωμένη, τῷ εὖ ἢ κακῶς ἐν ταῖς οἰκείαις ἐνεργείαις ἀφατεθῆναι. Τὸ γὰρ αὐτεξούσιον τοῦτο μόνον ἐφ' ἡμῖν εἶναι δηλοῖ, τὴν μεταθεσιν ἡμῶν αὐτῶν πρὸς τὸ δοκοῦν ἡμῖν, τοῦ φύσει κειμένου σώματος καὶ τῶν ἐκτὸς ὑπ' συναριθμουμένων τῷ αὐτεξουσίῳ. Εἰ γὰρ τὸ λεγόμενον ἐφ' ἡμῖν παρελθὸν εἰς τὴν οὐσίαν ἐν ᾗ ἵδρυται, καὶ ὥσπερ ἐν ἀλλοτρίᾳ χώρᾳ γενόμενον, ἄλλα ἐπ' αὐτῷ εἶναι βουληθῇ, οἷον τὸ σῶμα, ἢ εἰς κτῆσιν· μυρίων ἀναλωμάτων πειράσεται, μὴ κατὰ σκοπὸν προβαινόντων αὐτῷ τῶν πραγμάτων, καὶ μυρίων δεήσεται συνεργούντων, εἰ μέλλοι τι τούτων κατὰ νοῦν αὐτῷ γενήσεσθαι. Τὸ δὲ τὰ ἀναντιόμενα μὴ συμβῆναι, καὶ [συμβῆναι] τὰ συνεργοῦντα, οὐκ ἦν ἐφ' ἡμῖν, ἀλλ' ἄλλης τινὸς καὶ μακρᾶς ὑποθέσεως, καὶ τῆς ἑπομένης ταύτῃ τάξεως, ἣν ἡ εἱμαρμένη ὀπτελεῖν λέγεται· κρίσις θεία οὖσα ἐν τοῖς οὐκ ἐφ' ἡμῖν, πρὸς τὴν ἀξίαν ἀμοιβὴν τῶν ἐφ' ἡμῖν. Οὐ γὰρ ἀναιρεῖται τὸ αὐτεξούσιον τῆς ἀνθρωπίνης ψυχῆς, εἰ τὰ ἐκτὸς αὐτῆς ὑπὸ τοῦ Θεοῦ εἴη διανέμειν, καὶ ἀποδιδόναι ἑκάστῳ πρὸς τὴν ἀξίαν τῶν διαθέσεων. Μάλιστα γὰρ πρὸς ἀρετὴν καὶ κακίαν αὐτοκινησίας ἡμῶν ἡ προνοητικὴ εἱμαρμένη δεῖται· ὁ γὰρ ἄλλως ἔσται δικαία ἡ ἄνισος ἀφανομή, μὴ ὑπόθεσιν λαβοῦσα τὸ ἡμέτερον αὐτεξούσιον.

Ὅπου καὶ τῷ τέλει τοῦ Τιμαίου ὁ Πλάτων, φησὶ, φεύγειν σωματικῶν παθῶν ἀφαλεγόμενος, καὶ τῆς τούτων

VULGO 1 Deest.

θεραπ-

Cur res humanas ex voto disponere nequit anima.

IN nullum habet [anima humana] imperium præterquam in se, & seipsam meliorem pejoremve affectionibus reddendi potestate gaudet; de rebus quæ sunt solum judicans, factaque recipiens: ita-que virtute ornatur aut vitio inquinatur, pro ratione bonæ aut malæ dispositionis quæ ex suis actionibus oritur. Liberum enim arbitrium hoc solum penes nos esse significat, dispositionem scilicet nostrî ipsorum ad id quod libitum nobis fuerit, corpore ambiente & rebus externis libero arbitrio non connumeratis. Si enim arbitrium substantiam in qua positum est transcenderet, ac, veluti in aliena regione, alia penes se esse vellet, verbi gratia, corpus, aut pecuniam: sexcenta adversantia haberet, rebus ei ex voto non succedentibus, infinitisque quæ opem ferrent indigeret, ut aliquid ex voto flueret. Non est autem in nostra potestate positum, nobis adversa non accidere, aut ut ea quæ opitulentur nanciscamur, sed ab alia aliqua causa, longaque rerum serie, & ordine qui hanc sequitur, pendet; quem fatum complere dicitur: cum fatum divinum quoddam sit judicium in iis quæ in nostra potestate non sunt, ad justam eorum quæ in nostra sint potestate mercedem retribuendam. Non enim tollitur arbitrii libertas, si penes Deum sit externa distribuere, ac singulis pro meritis retribuere. Maxime enim ad virtutem & vitium libero nostro motu fatum providentiæ annexum indiget; alioqui justa non erit inæqualis illa distributio, nisi occasionem & causam arbitrium nostrum præbeat.

Plato, inquit, sub finem Timæi de corporis morbis differens, eorumque curatione, vetat iis

θεραπείας, καθάρσεσι φαρμακευτικαῖς ἀπαγορεύει λῆψιν προχείρως, διὰ τὸ δεῖν ἀμύνειν τὴν κατὰ φύσιν τῶν νοσημάτων πέπανσιν, καὶ μὴ ταῖς βιαίοις ἐκλύσεσι πολλαπλάσια ταῦτα ἀπεργάζεσθαι. Καὶ ὅπως ἔκαστος ἀκολουθίας προϊὼν ἑκάστῃ νόσῳ χρόνον τινὰ φύσει τεταγμένον ἀποφαίνει, τῇ τῶν ζώων συστάσει ἀνάλογον· ὧν ἡ σύνοδος γεννᾶται τελαγμένως, ὡς φησιν, ἔχουσα τῷ βίῳ τοὺς χρόνους καὶ κατὰ γένος. Οἷον, ἵππος μὲν τοσάδε ἔτη ζήσειε τὸ μήκιστον, βοῦς δὲ τοσάδε· καὶ καθέκαστον, οἷον, ὅδε ὁ βοῦς συστᾶσα ἔτη δέκα, εἰ μὴ θηρίον ἢ ἄλλη τις ἔξωθεν συμπεσοῦσα βλάσασα αὐτὸν προανέλῃ. Εἶναι γὰρ ἐκ φύσεως ἀφωρισμένον χρόνον τινὰ ἑκάστῳ, μέχρις οὗ δυνατόν ἐστιν ἐξαρκεῖν τὴν σύστασιν, καὶ οὗ εἰς τὸ πέραν οὐκ ἂν ἔτι βιῴη· μὴ πάντως ἢ πάντας πρὸς τὸ δυνατὸν τῆς συστάσεως ἀφικνεῖσθαι χρόνου, διὰ τὰς ἔξωθεν βιαίους ἐπιφοράς· ἃς ἐφ' ἡμῶν μὲν τὴν πρόνοιαν διατάττειν ἔφαμεν, ἐπὶ δὲ τῶν ἀλόγων ζώων ὡς ἔτυχεν ἐπισυμβαίνειν. Μὴ γὰρ ἀνάγκην εἶναι, ὡς ἐπ' ἀνθρώπων, οὕτω καὶ ἐπὶ τῶν ἀλόγων ζώων, ἢ τῶν φυτῶν, τὴν τάξιν τοῦ θανάτου φυλάττεσθαι πρὸς τὴν ἀξίαν τῆς ψυχῆς [1] ἀποδιδομένην· ἐπεὶ μηδὲ ὁμοίως ἡμῖν ἐκεῖνα εἰς τὸν βίον παρέρχεται. Ἡμεῖς μὲν γὰρ κρίσει δικαστῶν δαιμόνων πρὸς τὴν τῶν προβεβιωμένων ἀξίαν λαγχάνομεν ἕκαστος βίον· ἐν ᾧ πάντα συνείληπται, ἔθνος, πόλις, πατὴρ, μήτηρ, χρηστὸς ἀποκύησεως, σῶμα τοιόνδε, [2] ἀναζοφαί, καὶ τύχαι παντοῖαι τῷ βίῳ προσπεσοῦσαι, τρόπος τελευτῆς, καὶ χρηστὸς ἀπολειταμμός· καὶ τούτων ἁπάντων φύλαξ καὶ ἀποπληρωτὴς ὁ εἱληχὼς Δαίμων ἕκαστος ἔσπευκεν· ὧν οὐδὲν ἐπ' ἐκείνων θεωρεῖσθαι πέφυκε. Τὰ γὰρ τῇ λογικῇ οὐσίᾳ, ὡς λογικῇ, προσήκοντα, τὰ ἀλόγου φύσεως παντελῶς ἐστιν ἀλλότρια.

Vulgo 1 Ἀποδεμένην. 2 Ἀναζοφαί.

Οὐ

purgationibus temere uti, quas medica ars adhibet, quod naturalem morborum maturitatem expectare oporteat, non sectionibus violentis eos augere. Et sic serie quadam procedens singulis morbis tempus aliquod à natura præscriptum esse ostendit, animalium constitutioni respondens; quorum compositio certo ordine generatur, vitæ tempus secundum eorum genera in se continens. Verbi gratia, equus quidem ultra tot annos nunquam protrahit vitam, bos autem ultra tot; & in singulis, verbi gratia, hicce bos decem vivat annos, nisi fera aut alius aliquis externus casus illum sustulerit. A natura enim singulis præfinitum tempus est, ad quem vitæ terminum, nec ultra, constitutionis vires sufficiunt: Non omnes autem ad illum terminum pertingunt, ad quem vires sufficere possint, propter externos & violentos casus; quos Dei circa nos providentiam ordinare, in brutis autem fortuito accidere, diximus. Neque enim necesse est, ut in hominibus fit, sic etiam in brutis animantibus & plantis ordinem quendam mortis secundum animæ dignitatem servari; quia non eodem, quo animæ nostræ, modo in vitam veniunt. Nam judicio Dæmonum, pro meritis ante-actæ vitæ, unusquisque nostrûm vitæ sortitur genus; in qua hæc omnia comprehenduntur, gens, civitas, parentes, dies natalis, corpus ejusmodi, educatio, & varia vitæ fortuna, mortis modus, & tempus destinatum; horumque omnium custos ac executor est Genius cui obtigit: quorum omnium in brutis nihil reperiri possit. Nam quæ substantiæ rationali, qua talis est, conveniunt, ea omnino aliena sunt a natura irrationali. Non igitur æquum

Οὐ δίκαιον ἦν ὅτι τ αὐτῆς ἀξιῶ προνοίας λογικὰ καὶ ἄλογα, ἀλλ' ἐκεῖνα μὲ τῷ καθ' εἶδος σώζεσθαι τὴν ἔχουσαν ἔχειν πρόνοιαν· τοῦτο γὰρ μόνον ἀθάνατον, καὶ ἀεὶ τὸ αὐτὸ διαμένον· ἡμεῖς δὲ, εἰ μὴ καὶ καθ' ἕνα ἕκαστον προνοηθησόμεθα, ὥστε μηδὲν ἀλογίστευτον εἶναι τῇ προνοίᾳ τ καθ' ἡμᾶς, τ προσηκόσης ὅπως τευξόμεθα εὐδαιμονίας. Πρέπει δὲ τὸν πρὸς ἀριθμὸν ὡρισμένον ὑποστάντας ὑπὸ θ δημιουργῶ, ἑπομένους τῇ ἀπ' ἐκείνου γενέσει, καὶ καθ' ἕνα ἕκαστον τῆς προνοίας αὐτοῦ μεταλαγχάνειν. Οὐ γὰρ δὴ μίαν εἰργάσατο ψυχὴν, ἕκαστος ⟩ ἡμῶν ὡς ἔτυχεν ἀπὸ ταύτης ἀπομοιζε⟩, καὶ πάλιν εἰς ταύτην ἀναχωρᾶ⟩· ἀλλ' ἑκάστην ἀνθρωπίνην ψυχὴν ἰδίοις ὅροις περιγεγραμμένην ὑπέστησε. Διὸ καὶ ' ἑκάστοις ἐστὶ πρόνοια, καὶ κρίσις, καὶ δίκη, καὶ κάθαρσις, καὶ εἰς γένεσιν ἔκπεμψις, καὶ βίου λῆξις προσήκουσα, καὶ τελευτὴ οὐκ ἀπὸ ταυτομάτου συμβαίνουσα, καὶ μὴ τ τελευτῶν εἰς ᾅδου πορεία μὴ ἡγεμόνος, τοῦ τῶν ζώων ἡμῶν εἰληχότος δαίμονος. Ἐπὶ μὲν οὖν τῶν ἄλλων ζώων καὶ φυτῶν, καὶ περαιρέσις ἡμέτερα, καὶ ἀλληλοφαγίας ἀναγκαίας χρεία, παντοίαν καὶ τυχικὴ περιπώσις ἐκβιάζον⟩ ἕκαστα, περὶ τῆς κατὰ φύσιν διαλύσεως, ἀτάκτως καὶ ἀορίστως φθείρεσθαι· [2] ὡς μήτε προβεβιωμένων αὐτοῖς δίκης [3] ἐφεστώσης, μήτε ἐφ' οἷς νυνὶ ποιοῦσιν ἢ πάσχουσι κρίσεως προσδοκωμένης. Ἐπὶ δὲ ἀνθρώπων, δεσμοὶ περιοίας, καὶ δαιμόνων χείσεις, καὶ βίων κλῆροι, καὶ παλαιῶν ἁμαρτημάτων ἀμοιβαὶ, τά τε ἄλλα, καὶ τὰς χαρὰς καὶ τὰς τρόπους τ τελευτῆς ἀφορίζουσιν· ὥστε καὶ τὰ ἀπὸ προαιρέσεως ἐνεργήματα, καὶ τὰ ὡς ἔτυχε δοκοῦντα συμπίπτειν, πρὸς τ ἑκάστου ἡμῶν εἱμαρμένην συνείρεσθαι, καὶ τοῦ τῆς ἀξίας ἀποπληροῦν δίκαιον· ἀεὶ τῶν

VULGO 1 Ἑκάστης. 2 Ὥστε. 3 Ὑφεστώσης.

παρελη-

eſt eandem à providentia rationem haberi animalium rationis expertium, atque ea præditorum, ſiquidem illis ſatis à providentia proſpectum eſt, quod eorum ſpecies conſervetur; id enim ſolum in iis immortale eſt, & idem manet; noſtrûm vero cura debita non agetur, niſi etiam ſingulis ſit proſpectum, ita ut nihil rerum noſtrarum à providentia negligatur. Decet autem eos, qui à Deo creatore ad præſcriptum numerum & præfinitum ab eo tempus producti ſunt, ſingulos à divina providentia curari. Neque enim unicam condidit animam Deus, cujus partem quiſque noſtrûm, ita ut ſors tulit, obtinet, quæ in eam rurſus refundatur: ſed ſingulas animas terminis ſuis circumſcriptas creavit. Quamobrem etiam ſingulis eſt providentia, judicium, juſtitia, purgatio, detruſio in hunc mundum, ſors vitæ conveniens, mors non fortuito contingens, & poſt mortem ad inferos cum duce deſcenſus, Genio ſcilicet cui vitæ noſtræ cura obtigit. Alia quidem animantia & plantæ voluntate noſtra pereunt, & neceſſitate adacta invicem ſe devorant, variiſque & fortuitis caſibus violenta morte extinguuntur, ante diſſolutionem naturalem, nulla ordinis aut temporis habita ratione; cum nulla iis ob anteactam vitam immineat pœna, neque de iis quæ in hac vita agunt aut patiuntur expectetur judicium. In hominibus autem providentiæ leges, Geniorum judicia, vitæque conditiones, & male ante-actæ vitæ pœnæ, cum alia omnia, tum tempus & genus mortis definiunt; ita ut tam ea quæ ſponte aguntur, quam ea quæ caſu videntur evenire, cujuſque fato conjungantur, & pœnam meritorum adimpleant; cum præterita ſem-

παρελήλυθότων τοῖς ἐφεξῆς τὴν αἰτίαν τ συμβάσεως παρεχομένων, καὶ τῶ ἐφ' ἡμῖν τὰς τῶν οὐκ ἐφ' ἡμῖν ὠφελείας ἐφελκομένω, τῷ τὰς ἀνθρωπίνας προαιρέσεις τοῖς εἱμαρμένης ἀπτεθύνεσθαι νόμοις, οὓς ὁ δημιουργὸς ἔταξε ταῖς ψυχαῖς.

ΛΕΙΠΕΙ.

ΙΕΡΟΚΛΕΟΥΣ
ΛΕΙΨΑΝΑ
ΤΙΝΑ
ΕΝ ΤΟΙΣ ΤΟΥ ΣΤΟΒΑΙΟΥ ΕΥΡΙΣΚΟΜΕΝΑ.

Πῶς θεοῖς χρηστέον.

ΕΤΙ περιδιαληπτέον καὶ ταῦτα περὶ τ θεῶν, ὡς εἰσὶν ἄτρεπτοι, καὶ χαρόντες τοῖς κείμασιν, ὥστε τὸν δόξαντος μηδὲ πρὸς ἀπαρχὴν ἐξίστασθαι. Μία γάρ τις ἦν τ χρετῶν καὶ ἡ ἀμεταπτωσία καὶ βεβαιότης, ἣν εἰκὸς οὐκ ἤκιστα καὶν θεοῖς εἶναι, παρέχουσαν τὸ ἱδρυμένον καὶ ἔμπεδον τ ἅπαξ αὐτοῖς δοξάντων. Ἐξ ὧν δῆλον, ὡς οὐδὲ τὰς κολάσεις, ἃς ἔχειν φασὶν ὑπὸ θεῖναι τὸ δαιμόνιον, πιθανὸν παρεῖσθαι. Καὶ γὰρ ἂν λογίσασθαι ῥᾴδιον, ὡς εἰ μεταβάλλεσιν οἱ θεοὶ τὰς αὐτῶν κρίσεις, καὶ [1]ὧν ἔγνωσαν κολάσεως παρεῖσθαι ἀκόλαστον, οὔτε καλῶς καὶ δικαίως [2]διοικοῖεν τὰ κατ' τ κόσμον, οὔτε ἀπολογισμὸν εἰκότα φέρειν ἂν [3]δύναιντο μεταγνώσεως.

VULGO 1 Ὧν ἔγνωσαν. 2 Διοικῶεν. 3 Δύναιτο.

Καὶ

per in cauſa ſint quod ſequentia eveniant, & liberum noſtrum arbitrium ea quæ in noſtra poteſtate non ſunt attrahat, quod humanæ voluntates, fati legibus, quas creator animis præſcripſit, dirigantur.

DESUNT NONNULLA.

HIEROCLIS FRAGMENTA QUÆDAM APUD STOBÆUM REPERTA.

De officio erga deos.

HÆC quoque inter cætera de diis exiſtimanda ſunt, immutabiles ſcilicet eſſe, ac judiciis inſiſtentes, ita ut ſententiam nunquam mutent. Una enim virtutum eſt firmitas & conſtantia, quam in diis maxime reperiri veriſimile eſt, ſententiam eorum firmam & immutabilem reddentem. Ex quo patet, non eſſe probabile, pœnas iſtas, quas numen alicui ſtatuit infligere, remitti poſſe. Facile enim quis arbitretur, Deos, ſi judicia ſua mutant, & quem punire ſtatuerunt, impunitum dimittunt, nec recte atque juſte mundum gubernare, nec juſtam *Eclog. Phyſic. lib. 1. cap. 7. pag. 9.*

pœni-

Καὶ τὰ τοιαῦτα ἔοικεν αὐτοχεδίως καὶ μετ' ὠδῆνος [1] λόγῳ λέγειν ἡ ποιητική,

—— καὶ θυσίαισι καὶ εὐχωλῇς ἀγανῇσι,
Λοιβῇ τε, κνίσῃ τε παρλγωπῶσ' ἄνθρωποι
Λισσόμενοι, ὅτε κέν τις ὑπερβαίη καὶ ἁμάρτῃ·

καὶ τὸ, —— Στρεπτοὶ δέ τε καὶ θεοὶ αὐτοί·
συνόλως τε πᾶν εἴπι τούτοις εἰρῆ) παραπλησίως.

Ἀλλ' ὦ μὴν ὧδε ἐκεῖνο παρετέον, [2] ὡς εἰ καὶ μὴ κακῶν αἴτιοι τυγχάνουσιν οἱ θεοὶ, τῶ γε τοιούτων ἕνια προσάπτουσί τισι, καὶ ἐμβάλλουσιν ἀξίους σωμάτων τε [3] ἐλαττώσεσι καὶ ταῖς τῶ ἐκτὸς, ὦ κακοπαθείᾳ χρώμενοι, καὶ ξεπίτηδες [4] δυσχρηστίας ἄνθρωπον οἰόμενοι δεῖν, ἀλλ' ὦν τρόπῳ κολάσεως. Καθάπερ γὰρ λοιμοὶ καὶ αὐχμοὶ, ἔτι δὲ ἐπομβρίαι καὶ σεισμοὶ, καὶ πᾶν τὸ τοιόνδε, τὰ μὲ πολλὰ γίγνε) δι' αἰτίας ἑτέρας τινὰς Φυσικωτέρας, ἔστι δ' ὅτε καὶ ὑπὸ θεῶν, ἐπειδ' ἂν χαλεπὸς ἡ δημοσίᾳ καὶ κοινῶς τοῦ πολλῶν ἁμαρτήματα κολασθῆναι· τῶ αὐτὸν τρόπον καὶ ὡρὸς ἕνα χρῶνται πολλὰ θεοὶ σωμάτων ἐλαττώμασι καὶ τοῖς τῶν ἐκτὸς, εἰς αὐτῷ μέντοι κόλασιν, ὑπὲρ ἢ καὶ [5] ἄλλων.

Πολὺ δέ μοι δοκεῖ συμβάλλεσθαι τῶν καλῶς ζῆσθαι θεοῖς καὶ τὸ διειληφέναι, ὡς ὠδενός ποτε κακοῦ γίγνε) Θεὸς αἴτιος· ἀλλὰ ταῦτα μὲ ἐκ τῆς κακίας [6] ἁπάντων μόνης, οἱ ἢ θεοὶ τὸ [7] ἐφ' ἑαυτοῖς ἀγαθῶν τέ εἰσιν αἴτιοι, καὶ τῶν εὐχρήστων, ἡμεῖς ἢ ἐσμὲν οἱ τοῖς εὐεργεσίας αὐτῶν ὦ προσιέμενοι, ἐμβάλλοντες δὲ [8] ἑαυτὸς κακοῖς αὐθαιρέτοις. Ἤδη ἢ κρεῖττον ἔχειν [9] μοὶ τὸ ποιητικὸν ἐκεῖνο δοκεῖ κατὰ τὸν τόπον τοῦτον,

—— ὡς δὲ οἱ βροτοὶ τὸς θεὸς αἰτιόωνται·
ὡς ἐξ αὐτῶν ὑπιπεμπομένων τοῖς κακῶν.
—————— οἱ ἢ καὶ αὐτοὶ

VULGO 1 Deest. 2 Ὥσπὶ καί. 3 Ἐλάττωσι. 4 Δυσχρείας. Σφῆ-

pœnitentiæ rationem poſſe afferre. Talia enim videtur temere & inconſiderate dicere poetica,

—— Deos ſacrificiis votiſque blandis,
Libamineque, & nidore flectunt homines
Supplicantes, cum recto vitæ tramite aberravit aliquis:

& illud, —— *Nam dii flectuntur & ipſi*;
ac in ſumma ſi quid horum ſimile prolatum eſt.

Sed nec illud quidem omittendum eſt, deos, quamvis malorum non ſint auctores, ea tamen quibuſdam aſſignare, & fortunæ corporiſque incommodis merentes afficere, non ulla malignitate ductos, aut quod cum graviſſimis ærumnis homines conflictari æquum cenſeant, ſed vindictæ cauſa. Nam quemadmodum peſtes, ſiccitates, magna vis imbrium, terræ-motus, ac ſimilia, fere quidem ex naturalibus quibuſdam cauſis oriuntur, nonnunquam autem à diis etiam immittuntur, cum delicta multorum publice & communiter puniri tempus poſtulat; ita ſingulis etiam dii interdum fortunæ corporiſve infligunt incommoda, quibus ipſi quidem puniantur, admoneantur autem reliqui.

Multum vero ad officium in deos recte peragendum mihi videtur conducere hæc ſententia, nullius unquam mali Deum eſſe auctorem; ſed mala quidem de ſola vitioſitate proficiſci, deos autem per ſe bonorum & utilium auctores eſſe, nos vero ipſorum non admittere beneficia, & malis ultro accerſitis noſmet involvere. Atque hoc loco poeticum illud apte proferri poſſe mihi videtur, *Eclog. Ethic. ad fin.*

—— *ut mortales deos culpant*;

quaſi ab iis mala immittantur.

——— *ſed & ipſi*

5 Deeſt. 6 Ἁπαιζ. 7 Ἐφ' ἑαυτῆς. 8 Αὐτὰς. 9 Μὴ τὸ ποιητικόν.

Suis

Σφῆσιν ἀταθαλίῃσιν ὑπέρμορον ἄλγε' ἔχουσιν.

Ἐπείτοι γε ὡς ὁ θεὸς ὐδαμῇ ὐδαμῶς κακῶν αἴτιός ἐστιν ἐκ πολλῶν νοήσειέ τις, ὡς δὲ τὸ παρὸν ἀποχρήσειεν ἂν ὁ Πλάτων ἐκεῖνος λόγος· ὐ γὼ θερμοῦ, φησὶ, τὸ ψύχειν, ἀλλὰ ἔγ' ἐναντίου· ὐδὲ ψυχροῦ τὸ θερμαίνειν, ἀλλὰ ἔγ' ἐναντίου· ὕπως ἂν ὐδὲ ἀγαθοποιῶ τὸ κακοποιεῖν, ἀλλὰ τἐναντίον. Καὶ μὴν ἀγαθὸς ὁ θεὸς, πεπληρωμένος εὐθὺς ἀπ' ἀρχῆς ταῖς ἁπάσαις [1]χρείαις· ὥστ' ὐκ ἂν κακοποιητικὸς ὁ θεὸς εἴη, ὐδέ τινι κακῶν αἴτιος, πάντα ἢ τἐναντίον παρέχων ἀγαθὰ τοῖς λαβεῖν βουλομένοις ἅπασι, χαιρόμενός τε σὺν τοῖς ἀγαθοῖς ἢ τ' μέσων ὅσα κατὰ φύσιν ἡμῖν ὄντι, τὰ ποιητικά γε τῶν κατὰ φύσιν. Ἐν δὲ ἢ μόνον αἴτιον τῶν κακῶν. Ταῦτα χρὴ **

Ἐκ τοῦ πῶς παιδὶ χρηστέον.

Μετὰ τὸν περὶ θεῶν λόγον, εὐλογώτατον ὄντιν ὑποθέσθαι, πῶς παιδὶ χρηστέον. Ἐπὶ γὰρ ὠσανεὶ δευτερός τις θεὸς αὕτη, νὴ Δία, πρῶτος ἢ μείζων γονεύς. Παρ' ὃ δὴ ἢ ὁ τέκνωμα τῷ πράγματι τιθέμενος, ὐκ ἀνεντρεχὲς ἔθετο, παραχηματίσας μὲ τῷ παιδὶ, θηλυκῶς δ' ἐξενεγκών, ἵν' οἷον μίγμα τυγχάνοι ἑ τε τοῦ πατρὸς ἢ ἑ μητρῴας. Καὶ δὴ ὅτι μὲ ὁ λόγος ὑπαγορεύει παιδία τιμᾶν ὅπισθεν τοῖς δυσὶ γονεῦσι τ' μίαν· ὥστε θατέρου μὲ τ' [2]γεναμένων ὁποτερουοῦν χ' δεῖ προκείνειν τ' παιδία, προιεμᾶν δ' αὐτῆς μηδ' ἅμα τοὺς δύο, δι' ἴσης ἢ μοίρας ἄγειν. Ἀλλ' ἕτερος αὖ λόγος ἐστὶν, ὃς παρακαλεῖ χ' προιεμᾶν αὐτὴν τ' γονέων [3]ἅμα τ' δυεῖν· χ' οὔ τοι μόνων τούτων, ἀλλὰ χ' γυναικὸς σὺν αὐτοῖς, χ' τέκνων, χ' φίλων, χ' ἁπαξαπλῶς μὲ θεοὺς τ' ἄλλων ἁπάντων.

Ὥσωρ ὃν ἀνόητος μὲ ὁ τ' πέντε δακτύλων τ' ἕνα

VULGO 1 Deest. 2 Γινομένων. 3 Ἀμά.

προ-

Suis peccatis præter fatum dolores patiuntur.

Quandoquidem Deum nullius unquam mali auctorem esse multis probari potest, in præsens solo Platonis dicto contenti erimus: *Quemadmodum*, inquit, *nec calidum frigefacit, sed contrarium; nec frigidum calefacit, sed contrarium: sic nec beneficum malefacit, sed contrarium.* Deus autem cum bonus sit, omnique virtute semper plenus, non est maleficus, nec mali quod cuiquam accidit auctor, sed contra omnia bona omnibus recipere volentibus præbet, & cum bonis media quoque naturæ cognata impertitur, quæ ea quæ naturalia sunt producant. Una vero tantum est malorum causa. Hæc oportet **

De officio in patriam.

POST sermonem de diis, maxime convenit docere officium in patriam. Est enim patria, per Jovem, velut alter quidam deus, primus maximusque parens. Quare qui nomen ei imposuit à re ipsa, non temere patriam nominavit, vocabulo quidem à patre deducto, pronunciato tamen fœminina terminatione, ut ex utroque parente quasi mixtum esset. Atque hæc ratio insinuat patriam unam ex æquo duobus parentibus colendam esse: Ita ut præferenda omnino sit patria utrivis parentum seorsim, & ne parentes quidem ambos simul majores habeamus, sed æquali honore dignemur. Est autem & alia ratio, quæ majori etiam quam ambos parentes simul honore patriam afficere monet; neque solum ipsis eam præfert, sed etiam uxori, & liberis, & amicis, &, ut verbo dicam, rebus aliis omnibus post deos. *Serm.* 39. p. 228.

Quemadmodum igitur stultus quidem fuerit, qui digitum unum pluris faciat quam simul quinque, pru-

προκεί̈νων, εὐλόγιστος ἢ ὁ τὰς πέντε τοῦ ἑνός· ὁ μὲ̈ γὰρ ἀτιμάζῃ καὶ τὸ προκείμενον, ὁ δ' ἐν τοῖς πέντε καὶ τὸ ἕνα σῴζῃ. Τοῦτον δ' αὖ τὸν τρόπον καὶ ὁ μὲ̈ ἑαυτὸν τῆς παλεί̈δος πλέον σώζειν βουλόμενος, παρὰ τὰ δρᾶν ἀθέμιτα, καὶ ἄλλως ἀνόητος, ἀμείνων ἀδυνάτων· ὁ δὲ̈ ἑαυτοῦ προϊ̈μένων τὴν παλεί̈δα, θεοφιλής τε, καὶ τοῖς λογισμοῖς χαρεῖς. Εἴρηταϊ ὅμως, ὡς κἂν εἰ μὴ συναριθμοίη τὰς τῆς συμμαλί̈ας, καθ' ἰδίαν δ' ἐξετάζοιτο, καθήκειν τὴν ἑαυτοῦ σωτηρίας τὴν τοῦ συμμάλου προκείνειν· ὅπερ καὶ ὡς πολίτου σωτηρίαν ἀνύπαρκτον ἀπέφαινεν ἡ τῆς πόλεως ἀπώλεια, καθάπερ καὶ τοῦ ἑνὸς δακτύλου, ὡς μέρους χειρός, ἡ τῆς χειρὸς ἀναίρεσις. Καὶ δὴ καὶ τούτων ἡμῖν συγκεφαλαιωθέντων, διότι χρὴ τὸ κοινὸν συμφέρον τοῦ ἰδίου μὴ χωρίζειν, ἀλλ' ἐν ἡνωμένοις καὶ ταυτόν. Τό, τε γὰρ τῇ παλεί̈δι συμφέρον, κοινόν ἐστι καὶ τῶν καθ' μέρος ἑκάστῳ· τὸ γὰρ ὅλον δίκαια τῶν μερῶν ἐστιν ὑδέν. Τό, τε τῷ πολίτῃ συμφέρον, προσήκει καὶ τῇ πόλει, ἐάν γε ὡς συμφέρον πολίτῃ λαμβάνῃ. Καὶ γὰρ τὸ χορευτῇ ὡς χορευτῇ λυσιτελές, καὶ τῷ ὅλῳ χορῷ κερδαλέον ἂν εἴη. Τοῦτον δὴν τὸν λόγον ἐνθέμενοι πάντα ταῖς διανοίαις, πολὺ φῶς ἕξομεν ἐν τοῖς καθὰ μέρος, ὥστε οὐ μηδενὶ παραλιπεῖν χωρὶς τὸ περὶ τὴν παλεί̈δα καθῆκον.

Ὧν οὕνεκά φημι δεῖν ἀποικονομεί̈σθαι πᾶν καὶ πάθος καὶ νόσημα τῆς ἑαυτοῦ ψυχῆς τὴν παλεί̈δι χρησόμενον καλῶς. Δεῖ δὴ καὶ τοὺς νόμους τῆς παλεί̈δος καθάπερ πινὰς θεοὺς δουλέρους συντηρεῖν, αὐτὸν τελοῦντα καθὰ τὴν τούτων ὑφήγησιν· κἂν ἢ παραβαίνειν τις αὐτοὺς ἢ νεωχμοῦν ὁπηχθέων, σπουδῇ πάσῃ κωλύοντα, καὶ πάντα τρόπον ἀναιρούμενον. Οὐ γὰρ ἀγαθὸν ἐπιήδευμα πόλει δι' ἀτιμίας ἀγόμενοι νόμοι, καὶ τὰ νέα προκρινόμενα τῶν παλαιῶν. Ὅθεν καὶ τὴν ψη-

1 FORTE τὸ προκεινόμενον. VULGO 2 Κἂν εἰ. 3 FORφισμάτων,

prudens vero, qui majoris quinque quam unum æstimet: ille enim & digitum prælatum negligit; hic vero simul cum aliis quinque unum quoque conservat. Similiter qui seipsum præ patria servare vult, non solum nefanda facit, sed & stolidus est, impossibilia desiderans: At qui patriam sibi ipsi præponit, is & diis charus est, & prudens. Quinetiam dictum est, quod etsi quis non connumeretur multitudini, sed seorsim consideretur, decere tamen propriæ saluti multitudinis salutem præferre: Nam si tota civitas pessum ierit, unius, utpote civis, salus consistere non poterit, sicuti manu recisa salvus permanere nequit unus digitus, quippe qui pars manus sit. Sic igitur paucis sermonem nostrum claudamus; quòd communis utilitas non sejungenda sit à privata, sed una eademque censenda. Quicquid enim patriæ prodest, id singulis quoque particulatim est commune; etenim totum sine partibus nullum est. Et vicissim quod civi fuerit utile, civitati quoque convenit, si modo quatenus civi expedit accipiatur. Quod enim saltatori, quatenus choream agit, ex usu est, idem toti choro prosit. Proinde omnem hunc sermonem rationemque mente complexi, multum lucis in particularibus habebimus, ita ut nunquam officium in patriam negligamus.

Quapropter aio relegari oportere omnem & perturbationem & morbum animæ suæ ab illo, qui officio suo in patriam satisfacturus est. Oportet autem etiam leges patriæ tanquam alteros deos observare, ac seipsum perfectum reddere secundum ipsarum præscriptum; si quis vero leges aut violare aut innovare conabitur, hic omni studio prohibendus, & modis omnibus oppugnandus est. Contemptus enim legum, & nova veteribus prælata, facinus est civitati incommodum. Quamobrem à se-

TE ἐπιχειρῶν ᾖ, VEl

dis

φισμάτων, καὶ τῆς παραθέρμου ταύτης χαμευνίας, εἰρκτέον τοὺς αὐθαδέστερον ὅπη τύχοι ἰόντας. Ἀποδέχομαι δ' ἐν ἔγωγε καὶ τὸ τῶν Λοκρῶν νομοθέτου Ζάλευκον, ὃς ἐνομοθέτησε τὸν χαμηλὸν εἰσοίσοντα νόμον, βρόχου περικειμένου τῷ πραχήλῳ τοῦτο ποιεῖν, ὡς ἀκαρὴς οἴχοιτο πνιγείς, εἰ μὴ μάλα σφόδρα λυσιτελῶς τῷ κοινῷ παραδιαλλάττοιτο τὸ ἐξ ἀρχῆς τῆς πολιτείας καταστάσιν. Οὐδὲν δ' ἧττον τῶν νόμων καὶ τὰ ἔθη φυλακτέον· τά γε ὄντως πάτρια, καὶ τάχα που πρεσβύτερα καὶ τῶν νόμων αὐτῶν. [2] Τὰ δὲ χθιζὰ ταῦτα καὶ πρώϊζα καὶ νῦν εἰς ἅπασαν εἰσηγμένα πόλιν οὔτε πάτρια ἡγητέον, καὶ τάχ' οὐδὲ ἔθη τὸ σύνολον. Εἶτα τὸ μὴ ἔθος ἄγραφός τις εἶναι βούλευ νόμος, καλὸν ὑπογεγραμμένον νομοθέτου τοῦ τῶν χρωμένων ἁπάντων εὐαρέσκησιν, ἴσως δέ που καὶ τοῖς φύσει δικαίοις ἐγκλὺς βάλλων.

Ἐκ τοῦ πῶς χρηστέον γονεῦσι.

ΜΕΤΑ τὸν περὶ θεῶν καὶ πατρίδος λόγον, τίνα μᾶλλον ἂν προσώπου μνηθείη τις πρῶτον ἢ γονέων; ὅθεν λεκτέον περὶ τούτων. [3] Οὐς δευτέρους καὶ ὑπογείους πάντας θεοὺς εἰπὼν οὐκ ἁμάρτοι τις, ἕνεκά γε τοῦ ἐγγύτητος, εἰ θέμις εἰπεῖν, καὶ θεῶν ἡμῖν πιμωτέρους. Προλαβεῖν δὲ ἀναγκαῖόν ἐστιν, ὡς μόνον μέτρον τὸ πρὸς αὐτοὺς εὐχαριστίας ἡ διηνεκὴς καὶ ἀνένδοτος προθυμία περὶ τὸ ἀμείβεσθαι τὰς εὐεργεσίας αὐτῶν· [4] ἐπεὶ τοίγε πολὺ καταδεεστέρα, κἂν πάνυ πολλὰ πράξωμεν ὑπὲρ αὐτῶν. Ἀλλ' ὅμως κινδυνεύει καὶ ταῦτ' ἐκείνων ἔργα τυγχάνειν, ὅπου καὶ ἡμᾶς τοὺς ταῦτα πράττοντας ἐκεῖνοι πεποιήκασιν. Ὥσπερ ἂν τὰ ὑπὸ Φειδίου καὶ τῶν ἄλλων τεχνιτῶν ἀπεργασθέντα, εἴπερ καὶ αὐτὰ ἕτερά τινα κατεσκεύαζεν, οὐκ ἂν ὠκνήσαμεν καὶ ταῦτα

VULGO 1 Τῷ καινῷ παρεδιαπάττοιτο. 2 Εἰ τὰ πρόσφατα τῷ

rendis ſuffragiis, & temeraria innovatione rerum, qui procacius in id incumbunt, arcendi ſunt. Cæterum ego Zaleucum probo Locrenſium legiſlatorem, qui ſancivit, quod quiſquis legem novam introducturus eſſet, circumpoſito cervici laqueo id faceret, ut confeſtim ſuffocaretur, niſi cum eximia reipub. utilitate antiquum ejus ſtatum immutaret. Porro conſuetudines revera patriæ, & fortaſſe ipſis legibus vetuſtiores, nihil minus quam leges obſervandæ ſunt. Quæ vero heri tantum, ut aiunt, & nudiuſtertius in totam civitatem receptæ ſunt, patriæ non ſunt cenſendæ, & ſorte ne conſuetudines omnino. Quoniam conſuetudo lex eſt non ſcripta, optimi legiſlatoris nomen inſcriptum habens, omnium ſcilicet utentium comprobationem; fortaſſis autem & naturali juſtitiæ proxima fuerit patria conſuetudo.

De officio erga Parentes.

POST ſermonem de diis & patria, quam perſonam prius & potius memoraverit aliquis, quam parentes? de ipſis igitur nobis diſſerendum eſt. Si quis ergo parentes ſecundos ac terreſtres quoſdam deos dixerit, non errabit, cum apud nos propter propinquitatem, ſi dicere fas eſt, vel ipſis diis majori ſint in honore. Neceſſarium autem eſt exiſtimare, unicum erga ipſos gratitudinis modum eſſe, perpetuam & nunquam remiſſam ad beneficia ipſorum rependenda animi alacritatem: quandoquidem juſto longe minor erit, quamvis plurima in eorum gratiam fecerimus. Quinetiam actiones noſtræ illorum videri propemodum poſſunt, quippe qui nos etiam hæc agentes produxerint. Quemadmodum enim Phidiæ & aliorum artificum opera, ſi & ipſa rurſus alia quæpiam feciſſent, ea quoque non du-

Serm. 77. *p.* 461.

3 Τὰς διατρεχὰς. 4 Ἐπειτα γὰρ — καταδίκης.

τῶν τεχνιτῶν ἔργα φάσκῃν· ὅπως εἰκότως κ᾽ τὰ ὑφ᾽ ἡμῶν δρώμενα λέγοιμεν ἂν εἶναι τ̃ γονέων ἡμῶν ἔργα, δι᾽ ὃς κ᾽ ἡμεῖς γεγόναμεν. Πρὸς ὃν τ̃ εὐμαρῆ τ̃ ἐπ᾽ αὐτὸς καθηκόντων αἵρεσιν, κεφαλαιώδη τινὰ χρὴ προβαλλομένους λόγον, τοῦτον ὃν προχείρῳ διηνεκὲς ἔχειν· ὡς οἱ γονεῖς θεῶν ἡμῖν εἰκόνες, κ᾽, νὴ Δία, θεοὶ ἐφέστιοι, κ᾽ εὐεργέται, κ᾽ συγγενεῖς, δανεισταί τε, κ᾽ κύριοι, κ᾽ φίλοι βεβαιόταιοι. Θεῶν τε γὰ εἰκόνες βεβαιόταιοι, κ᾽ ὑπὲρ τὰς τῶν τεχνῶν δυνάμεις [1]καθιγμένας τ̃ ἐμφερείας. Θεοί τε γὰ ἐπήκοοι, κ᾽ συνδίαιτοι ἡμῖν· ἔτι δ᾽ εὐεργέται μέγιστοι, κ᾽ παρεχόμενοι τὰ μέγιστα, κ᾽ μὰ Δί᾽ οὐχὶ μόνον ἃ ἔχομεν, ἀλλὰ κ᾽ ὁπόσα παρέχειν ἐβουλήθησαν, ἅ, τε κ᾽ εὔξαιντο. Πρὸς ὃ τούτοις, συγγενεῖς ἔγγιστα, κ᾽ [2]τῆς πρὸς ἑτέρους αἰτίοι συγγενείας. Δανεισταὶ δὲ τῶν πρωτίστων, μόνα ἀπαιτοῦντες, ὧν κ᾽ ἡ ἀπόδοσις πάλιν ἐστὶν ἡμῶν εὐεργεσία. Τί γὰ τηλικοῦτον παιδὶ κέρδος, πηλίκον ἐστὶ τὸ πρὸς τοὺς γεναμένους εὐσεβὲς κ᾽ εὐχάριστον; Κύριοί γε μὴν δικαιόταται· τίνος γὰρ κτῆμα μᾶλλον εἴημεν, ἢ ἐκείνων δι᾽ οὓς ἐσμέν; Οὐ μὴν ἀλλὰ κ᾽ φίλοι κ᾽ παραστάται διηνεκεῖς κ᾽ αὐτόκλητοι, παντὸς κακοῦ κ᾽ πάσης βλάβης ἀπήκοοι. [3]Ἐπεὶ δὲ τῶν προκατηριθμημένων ἁπάντων τὸ ἐξοχώτατον ἦν ὄνομα γονεῖς, καθ᾽ ὃ θεοὺς αὐτοὺς ἀπεκαλέσαμεν, τῇ τοιᾷδε ὑπονοίᾳ προσθετέον ἕτερον· κ᾽ νομιστέον ἑαυτοὺς, καθάπερ ἐν ἱερῷ, τῇ οἰκίᾳ ζακόρους τινὰς κ᾽ ἱερέας, ὑπ᾽ αὐτῆς κεχειροτονημένους κ᾽ καθιερωμένους τ̃ Φύσεως ἐγκεχειρίσθαι τ̃ τ̃ γονέων θεραπείαν. Ὅθεν κ᾽ διελόντες τ̃ ὑπομελείας τὸ μὲ εἰς σῶμα, τὸ δ᾽ εἰς ψυχὴν, καθ᾽ ἑκάτερον αὐτῶν μεθ᾽ ἑκάστης προθυμίας, πείθεσθαί τε τῷ λόγῳ πὶ βουλόμενοι, τὸ καθῆκον ἐκπληρώσομεν. Τοῦ μὲν σώματος εἵνεκα, βραχὺς

VULGO 1 Καθειργμένης. 2 Τῆ- συγγενείᾳ. 3 Ἐπὶ ὃ τ̃- καθ. ὁ λό-

bitaviſſemus nominare artificum opera; eodem modo actiones etiam noſtræ parentum noſtrorum opera merito dicantur, per quos & nos nati ſumus. Ut igitur in promptu habeamus, quibus officiis erga parentes obſtringamur, ſummariam hanc ſententiam ſemper animo verſare oportet: Quod parentes deorum imagines nobis ſint, &, per Jovem, dii lares, beneficiorum auctores, cognati, creditores, domini, & amici conſtantiſſimi. Sunt enim deorum imagines certiſſimæ, tam exactam ſimilitudinem conſecutæ, quantam nulla ars aſſequi aut exprimere poteſt. Sunt enim dii domus patroni, & nobiſcum vivunt; beneficiorum item maximorum nobis auctores ſunt, & maxima quæque præbuerunt, non quidem ea ſolum quæ habemus, ſed quicquid nobis exhibere voluerunt, & quæ optaverint. Ad hæc proxime cognati ſunt, & auctores cognationis cum aliis. Præterea creditores ſunt rerum pretioſiſſimarum, ex quibus eas ſolum repetunt, quarum ipſa redditio iterum nobis beneficium eſt. Quid enim tantum eſt filio lucrum, quantum pietas & gratitudo in parentes? Domini vero jure optimo ſunt: nam cujus poſſeſſioni potius cederemus, quam illorum per quos ſumus? Denique amici & auxiliarii perpetui ſpontaneique ſunt, quovis tempore & caſu opem ferentes. Quoniam vero inter omnia hactenus enumerata præſtantiſſimum eſt parentis nomen, ſecundum quod ipſos appellamus deos, huic notioni aliud quiddam adjiciendum eſt: nempe filios exiſtimare debere, ſe in domo patria, veluti fano quodam, ædituos & ſacerdotes ab ipſa natura creatos & conſecratos eſſe, parentumque cultum ſibi concreditum. Quandoquidem vero duplex cultus eſt, alter corporis, alter animi; quicquid ad utrumque pertinet alacriter exequemur, ſi modo quod ratio jubet facere voluerimus. Eſt autem minor ratio corporis, quam-

ὁ λόγος, εἰ καὶ ἀναγκαῖος. Προνοήσομεν γὰρ τροφῆς αὐτῶν
ἐλευθερίου, καὶ πρὸς τὴν ἀσθένειαν τοῦ γήρως ἡρμοσμένης·
ἔπι δὲ κοίτης καὶ ὕπνου, ἀλείμματός τε καὶ λουτροῦ, καὶ
ἐσθῆτος, καὶ ἁπαξαπλῶς τὰ ἕνεκα τοῦ σώματος ἀναγ-
καίων, ὡς κατ' μηδὲν τούτων ἐνδείας ποτὲ πειρασθεῖεν·
μιμούμενοι τὴν αὐτῶν ἐκείνων περὶ τὴν ἡμετέραν ἀνα-
τροφὴν, ὅτ' ἦμεν νεογνοὶ, κηδεμονίαν· ὥστε προσανα-
κάζειν ἑαυτὲς καὶ μαντικόν τι προσφέρεσθαι θερα-
πείαν, καὶ ξυνειδέναι, εἴπερ αὐτοὶ μὴ λέγοιεν, πρὸς τί-
να μάλιστα ῥέπουσιν αἱ προθυμίαι τῶν περὶ τὸ σώ-
ματι προσαγομένων. Πολλὰ γὰρ αὖ κἀκεῖνοι περὶ ἡμῶν
ἐμαντεύσαντο, πολλάκις ἀνάρθροις ἔτι καὶ κλαυθμώ-
δεσι φωναῖς, ὅτι μὲ δεόμεθα τινῶν, σημαίνοντες· τίνα
δ' ἐστὶν ὧν δεόμεθα, διασαφῆσαι μὴ δυνηθέντων. Καὶ
εἰ ἡμῖν καὶ αὐτῶν τούτων τῶν καθηκόντων διδάσκαλοι
γεγόνασιν, ὧν ἄξιοι τυγχάνειν εἰσὶ παρ' ἡμῶν, ταῦτ'
ἡμᾶς λάθοι τοῦ προπαραχεῖν ἡμῖν διδάξαντες.

Ταῖς δὲ ψυχαῖς αὐτῶν παραχετέον πρῶτον μὲν τὴν εὐθυ-
μίαν, ἣ μάλιστα γένοιτ' ἂν ἐκ τοῦ συναναφέρεσθαι νύκτως
τε καὶ μεθ' ἡμέραν αὐτοῖς, εἰ μή τι κωλύοι, συμπερινα-
τοῦντας, συναλειφομένους, συνδιαιτωμένους. Καθάπερ
γὰρ τοῖς μακρὰν στελλομένοις ἀποδημίαν πρὸς εὐθυμίαν
εἰσὶν, ἐν τρόπῳ τινὶ πομπῆς, τὰ οἰκειότατα τῶν
τε καὶ φιλτάτων συναναφοραὶ· τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ τοῖς γο-
νεῦσι, νενευκόσιν ἤδη πρὸς τὴν ἄφοδον, ἐν ταῖς μάλιστα κε-
χαρισμέναι καὶ προσφιλεῖς εἰσιν αἱ τῶν τέκνων προσεδρίαι.
Καὶ μέν τοι κἂν εἴπι τι γένοιτο παραμαρτάνοντας
(ὁποῖα δὴ πολλὰ φιλεῖ γενέσθαι περὶ τοὺς πλείονας,
καὶ ἰδιωτικώτερον ἠγμένους) ἐπανορθωτέον μὲν, ἀλλ' οὐ μετὰ
ὀργῆς μὰ Δία, καθάπερ ἔθος πρὸς τοὺς ἐλάτ-
τονας ἢ ἴσους ποιεῖν, ἀλλ' ὡς μετὰ παρακλήσεως· καὶ
οὐχ ὡς δι' ἀμάθειαν ἁμαρτάνοντας, ἀλλ' ὡς παρο-

ῳῶντας

vis neceſſaria ſit. Liberali enim victu, & qui ſenectutis imbecillitati conveniat, proſpiciemus eis; item lecto, ſomno, unctione, balneo, veſte, & in ſumma, rebus omnibus corporis curæ neceſſariis, ut nulla earum inopia laborent; curam & diligentiam ipſorum imitantes, qua nos infantes educaverunt: ita ut nonnunquam per divinationem & conjecturam eorum curam agamus, & inveniamus, ſi ipſi non indicent, quid maxime deſiderant ex iis quæ ad corpus attinent. Nam & ipſi multa circa nos divinarunt, cum ſæpius inarticulatis adhuc & flebilibus vocibus deeſſe quidem nobis aliqua ſignificaremus; quænam vero illa eſſent, indicare nequiremus. Quandoquidem ipſi per illa quæ olim in nos beneficia contulerunt, quid viciſſim in eos præſtare debeamus, documentum reliquerunt.

Cæterum animis ipſorum lætitia præcipue procuranda eſt; quæ inde maxime oborietur, ſi dies nocteſque eorum conſuetudine utamur, &, ſi nihil impediat, ſimul deambulemus, ſimul ungamur, ſimul denique vivamus. Quemadmodum enim illis qui longinquam peregrinationem inſtituunt, familiarium & amicorum converſatio, qua quodammodo deducuntur, jucundiſſima eſt; eodem modo & parentibus, brevi è vita diſceſſuris, liberorum conſuetudo maximopere grata & ſuavis eſt. Quod ſi aliquando peccaverint (ut ſæpe accidit multis, illis præſertim qui negligentius inter vulgus educati ſunt) corrigendi quidem ſunt, nequaquam vero cum reprehenſione, quali erga inferiores aut æquales uti ſolemus, ſed quaſi cum adhortatione; tanquam per incogitantiam potius quam inſcitiam erraverint,

VULGO 1 Ἑαυτὸς, καὶ — θεραπείαν καὶ ξυνείσοδον.

ξῶντας τῷ μὴ ἐφεῖσθαι, πάντως δ' ἂν ἰδόντας εἰ-
τῷ ἐφέσησαν· ἀνιαρὰ γὰρ τοῖς τηλίκοις, καὶ μάλιστα
[1] ἐκτενεῖς, νωθεστήσῃς. Ἀναγκαία ἡ μὴ παρακλήσεως
καί τινος [2] Φιλοτεχνίας ἴασις τῶν παροιχομένων. Φέρει δὲ
ὅπῃ τὴν [3] εὐθυμίαν αὐτοῖς καὶ τὸ τῶν [4] οἰκειοτέρων εἶ-
ναι δοκούντων [5] ὑπηρετημάτων ἄπεσθαι ποτὲ τὰς παῖ-
δας, ὥστε καὶ πίδας ὑπονίψαι, καὶ κλίνην στρέσαι, καὶ πα-
ρασῆναι διακονουμένους. Εὐφραίνοιντο γὰρ ἂν ὀλίγως
παρὰ τῶν φιλτάτων χειρῶν τὰς ἀναγκαίας ὑπηρε-
σίας λαμβάνοντες, καὶ διακόνοις χρώμενοι τοῖς σφετέ-
ροις ἔργοις. Μάλιστα δ' ἂν εἴη γονεῦσι κεχαρισμένον
καὶ τὸ φαίνεσθαι τιμῶντας τὰς παῖδας, ὃς ἂν ἐκεῖνοι
στέργωσι καὶ σφὶ πολλῶ ποιῶνται. Διὸ συγγενεῖς αὐτῶν
στερκτέον, καὶ ὑπομελείας ἀξιωτέον, φίλους δ' ὡσαύτως,
καὶ δῆτα ἑκάστους τοὺς ἐκείνοις κεχαρισμένους. Ἀφ' ἧς
ἀφορμῆς εὕρεσις ἡμῖν ὑποχάφει καὶ ἑτέρων πλειόνων
καθηκόντων ἂ σμικρῶν, οὐδὲ τῶν τυχόντων. Ἐπεὶ γὰρ
χάεις ἐστὶ γονεῦσιν ἢ εἰς τοὺς στεργομένους ὑπ' αὐτῶν κη-
δεμονία, μάλιστα δ' ἔχουσι πρὸς ἡμᾶς ὅτως, δῆλον ὡς
ἂ ἂν τυχόντος ἂν αὐτοῖς χαριζώμεθα προνοοῦντες αὐτῶν.

Ἐκ τοῦ περὶ Φιλαδελφίας.

ΠΡώτη μὲν οὖν ὑποθήκη μάλα σαφὴς, ὑπεικῶς τε
εὔπορος, φορὸς ἢ καὶ κοινή· καὶ παντὸς μὲν γ' εἰ-
πεῖν στόματος ὑγιὴς ὁ λόγος, ὡς σαφής. Παντὶ οὖν
ζητοῦντι, ἔκ τε τοῦ σαυτὸν μὲν ἐκεῖνον, ἐκεῖνον δὲ σαυτὸν
ὑποθέσθαι. Καὶ γὰρ οἰκέτῃ χρῆσθ' ἄν τις καλῶς, ἐν-
θυμηθεὶς πῶς ἂν ἠξίωσεν ἐκεῖνον αὐτῷ προσφέρεσθαι,
εἴπερ ἐκεῖνος μὴν ἦν δεσπότης, αὐτὸς δὲ δοῦλος. Ὁ δ'
ὅμοιος λόγος καὶ γονεῦσι περὶ τέκνων, καὶ παισὶ περὶ
τῶν γεναμένων· καὶ συνόλως πᾶσι περὶ πάντων. Ἐξαι-

VULGO 1 Ἐκτεινῶς — Ἀναγκαῖα. 2 Φιλοπεκνίας. 3 Ἐπι-
μέλειας

&, si animum advertissent, minime erraturi fuissent: acerbæ enim sunt grandævis, præsertim vehementes, admonitiones. Itaque necessarium est, negligentiæ ipsorum blanda adhortatione, & non sine artificiosa persuasione, mederi. Augent præterea lætitiam parentum liberi, si servilia quandoque officia eis exhibeant, qualia sunt, pedes abluere, lectum sternere, & ministrantes adstare. Non mediocriter enim gaudebunt, cum à chariſſimis manibus necessaria percipient ministeria, & suis operibus ministris utentur. Ad hæc gratissimum erit parentibus, si liberi quoque honorent illos, quos parentes diligunt & magni faciunt. Proinde cognatos eorum, & amicos, & quoscunque charos habent, amare & omnibus officiis colere decet. Quod si ita se habet, alias quoque non paucas æque leves officii nostri rationes inde colligemus. Cum enim parentibus gratum faciamus quoties eorum quos amant curam agimus, nos autem maxime omnium ab eis amamur, si nos ipsos curemus, plurimum eis gratificabimur.

De Amore Fraterno.

PRimum sane consilium clarissimum omnino, in promptu situm, & omnibus commune est: Nam cuivis homini hic sermo, utpote sanus ac evidens, dici potest. Sic igitur cum unoquoque ages, tanquam tu illius indueris personam, ille tuam. Siquidem etiam servum aliquis bene tractabit, reputans secum quomodo se ab illo accipi vellet, si ipse serviret, ille autem dominaretur. Idem de parentibus, quales præstare se debeant erga liberos; & vicissim de liberis erga parentes; quibusvis denique erga quoslibet dicendum est.

ἡμίαν. 4 Νοητικωτέρων. 5 Ὑπὲρ αἱμάτων.

ρέπως δ' ἐστὶν εὔπορος ἡ παραίνεσις κ τ τῶν ἀδελφῶν τρόπον· ἐπειδὴ οὐδὲν δεῖ πρὸ ποθέν τ σκεπτόμενον πῶς ἀδελφῷ χρηστέον, λαβεῖν δ' ἐξ ἑτοίμου παρὰ τ Φύσεως τ προσώπου ταυτότητα. Καὶ δῆτα κ ὡρᾶτος οὗτος εἰρήσθω λόγος, ὡς τοῦτον χρὴ προσφέρεσθ τ τρόπον ἀδελφῷ, ὃν ὡς ἄν τις ἐκεῖνον ἀξιώσειεν ἂν ἑαυτῷ. Νὴ Δία, φήσ τις· ἀλλ' ἐγὼ μέν εἰμι μέτριος κ ὀπιεικής, ὁ δ' ἀδελφὸς σκαιὸς κ δυσομίλητος. Οὐκ ὀρθῶς δὲ ἐρεῖ. Πρῶτον μὲν ἴσως, εἰ δ' ἀληθεύσ. Ἰκανὴ γὰρ ἡ φιλαυτία τοὺ μὲν ἰδίους μεγαλοποιῆσαι κ ἀποκωδᾶναι, τοὺ δὲ τ ἄλλων καταμικρύναι κ διαφαυλίσαι. Πολλαχοῦ δὲν διὰ ταύτην οἱ κακίους σφᾶς αὐτοὺς προκρίνουσι τ κ τ πολὺ βελτιόνων. Ἔπειτα, κἂν ὄντως τοιοῦτος ᾖ ἀδελφὸς, ἀλλὰ σύγε, φαίην ἄν, ἀμείνων εὑρέθητι, κ νίκησον αὐτοῦ τ ἀγειότητα ταῖς εὐποιΐαις. Ἐπεὶ τοίγε οὐδὲ πολλὴ χάρις τοῖς εὐγνώμοσι προσενεχθῆναι μελέως· ἀλλ' ἀνδρὸς ἔργον, κ πολλῆς ἄξιον ἀποδοχῆς, τ ἀβέλτερον κ σκαιὸν πραΰναι, τοῖς ἐς αὐτὸν πρατομένοις. Καὶ γοῦν οὐδὲν πάμπαν ἐπ' ἀδύνατον ἡ παράκλησις. Ἀλλ' ἔνεστι γὰρ κἂν τοῖς ἀποπώταλα διακειμένοις σπέρματα μεταβολῆς τ ἐπὶ τὸ κρεῖττον, πηγῆς ἢ κ ἀγαπήσεως τ εὐερεθησάντων. Οὐ γὰρ δὴ ζῶα μὲν ἄγρια κ φύσ πρὸς τὸ γένος ἡμῶν ἐκπεπολεμωμένα, πρὸς βίαν ἀχθέντα, κ τ πρώτην καταχεθέντα δεσμοῖς ἢ γαλεάγραις, χρόνοις ὕστερον τιθασὰ γίνε) καθημερούμενα ποικίλαις τημελείαις κ τῇ καθ' ἡμέραν τροφῇ; Οὐχ ὅπως δὲ ἄνθρωπ ἀδελφὸς, ἀλλὰ κἂν μηδὲν προσήκων τύχοι, ἵνα παντὶ μᾶλλον ὀπιμελείας ἀξιούμενος, μεταβάλλει πρὸς τὸ ἡμερώτερον, κἂν ὑπερβολὴν μὴ ἀπολίπῃ σκαιότητος; Μιμητέον [2] ὃν ἐπὶ παντὸς μὲ

VULGO 1 Πολλαὶ γοῦν. 2 Deest.

ἀνθρώ-

Promptiſſima vero eſt hæc admonitio, & fraternæ conditioni aptiſſima: Nihil enim præſupponere opus eſt illum qui conſiderat quo pacto agendum ſit cum fratre, ſed ſtatim, quod eadem ſit utriuſque conditio, natura docebit. Itaque primum hoc conſilium dictum ſit, ſcilicet, eo modo cum fratre vivendum eſſe, quo ipſum aliquis ſecum agere vellet. Novi equidem, aliquis dixerit: At ego modeſtus & æquus ſum, frater vero lævus & difficilis in converſatione. Sed non recte ita loquetur. Primum forte, non ait quod res eſt. Nimius enim amor ſuî res proprias laudare & extollere ſolet, alienas autem imminuere ac elevare. Sæpius igitur deteriores, ſui amore ducti, aliis longe præſtantioribus ſemet anteponunt. Deinde, quamvis revera talis ſit frater; tu tamen, dixerim, melior appareas, & beneficiis agreſtes illius mores vincas. Haud enim magna gratia illis debetur, qui faciles ſunt erga benignos: rudem vero lævumque factis mitiorem reddere, viro ac multa laude dignum eſt opus. Non enim omnino fruſtra adhortatio fiet. Quandoquidem hominibus vel maxime abſurdis quædam mutationis in melius, honoriſque & amoris in eos qui beneficia in ſe contulerunt, inſunt ſemina. Nonne enim vel efferatiſſima animantia, & ſuapte natura humano generi omnino infenſa, quamvis magna cum vi adducta fuerint, & principio vinculis conſtricta aut caveis incluſa, poſtea manſuefiunt certo cultu victuque quotidiano cicurata? Quanto magis autem homo qui frater eſt, imo etiam alienus, ſi ita omni officiorum genere colatur, etiamſi à ſumma ſcævitate non diſcedat, manſuetior evadet? Proinde cum erga omnes homines, tum

ἀνθρώπῳ, πολὺ ἢ διαφερόντως ἐπ' ἀδελφῷ, τὸ τῷ Σωκράτῃ. Ἐκεῖνος γὰρ πρὸς τ εἰπόντα, Ἀποθανοῦμαι, εἰ μή σε τιμωρησαίμιλιω, ἔφη, Ἀποθανοῦμαι, εἰ μή σε φίλον ποιήσω. ἀλλὰ γὰρ ταῦτα μὲν ταύτῃ. Μεθ' ἃ ταῦτα δ' ἐνθυμητέον ὅπῃ τρόπον [1] πῃ οἱ ἀδελφοὶ τὰ αὐτῷ μέρη τυγχάνουσιν, ὥσπερ [2] οἱ ἐμοὶ ὀφθαλμοὶ ἐμοῦ· καὶ ὡσαύτως σκέλη τε καὶ χεῖρες, καὶ τἆλλα. Καὶ γὰρ οὗτοι τοῦτον ἔχουσι τ τρόπον, εἴτε πρὸς τὸν οἶκον * ἐξετάζοντες. Ὥσπερ οὖν οἱ ὀφθαλμοὶ καὶ αἱ χεῖρες, εἴπερ ἕκαστον ἰδίαν ψυχὴν καὶ νοῦν λάβοι, πολέμιοι ἂν τἆλλα πάσῃ μηχανῇ ἀφ' ἧς εἰρημένην κοινωνίαν, τῷ μηδ' αὐτὰ τὸ ἴδιον ἔργον οἷά τε εἶναι παρέχειν καλῶς δίχα δ τῶν ἑτέρων παρουσίας· οὕτω δὴ καὶ ἡμᾶς ἀνθρώπους γε ὄντας, καὶ ψυχὴν ὁμολογοῦντας ἔχειν, μηδὲν παριέναι σπουδῆς, ὑπὲρ οὗ δεόντως προσφέρεσθαι τοῖς ἀδελφοῖς. Καὶ γὰρ αὖ καὶ πλεῖόν τι παρὰ τὰ μέρη συλλαμβάνειν ἀλλήλοις ἀδελφοὶ πεφύκασιν. Οἵ τε ὀφθαλμοὶ μὴν ὁρῶσιν [3] ἀλλήλοις παρόντες παρόντα, καὶ χεὶρ συνεργάζεσθαι παροῦσα χερσὶ παρούσῃ. ἡ δ' ἀδελφῶν σύμπραξις ἀλλήλοις πολυχρονέστερα πώς ἐστι. Πράττουσι γὰρ τὰ κοινῇ διαφέροντα, καὶ διεστηκότες πάμπαν· μέγα θ' ὑπάρχουσιν ἀλλήλων ὄφελος, κἂν μυρίον ᾖ τὸ διάστημα. Ὅλως δὲ ἐνθυμητέον, ὡς βίος ἡμῖν κινδυνεύει μακρός τις εἶναι καὶ πολυετὴς πόλεμος· τοῦτο μέν, ἀφ' ἑαυτῶν τ πραγμάτων φύσιν, ἐχόντων τι ἀνύπαικλον· τοῦτο δὲ, διὰ τὰς ἐξαιφνιδίους καὶ ἀπροσδοκήτους ἐπιδρομὰς τῆς [4] τύχης· πολὺ ἢ μάλιστα δι' αὐτὴν τ κακίαν, οὔτε βίας πρὸς [5] ἀπεχομένην, οὔτε δόλου καὶ κακῶν στρατηγημάτων. Ὅθεν καλῶς ἡ Φύσις, ὡς ἂν [6] ἐφ' ἃ γεννᾷ μὴ ἀγνοοῦσα, παρήγαγεν ἡμῶν ἕκαστον τρόπον τινὰ μὴ συμ-

VULGO 1 Deest. 2 Οἱ ὀμφιόφθαλμοι. 3 Ἀλλήλοις, παρὼν μαχίας.

fratres multo magis, Socratis illud imitari debemus. Hic enim ad illum qui exclamavit, *Emoriar, niſi te ulciſcar*, dixit, *Niſi te mihi effecerim amicum, moriar*. Et hæc quidem hactenus. Deinde cogitandum eſt, fratres quodammodo corporis ſui partes eſſe, quemadmodum mei oculi partes meî ſunt; ſimiliterque crura, manus, & reliqua membra. Nam & fratres aliquo modo ita ſe habent, communem generis originem * exquirentes. Sicut igitur oculi manuſque, ſi animæ & mentis ſibi propriæ compotes fierent, reliquas partes omni ſtudio curarent propter intercedentem cum eis communionem; quoniam ne ipſa quidem functionem ſuam recte adminiſtrare poſſunt citra præſentiam aliarum partium: ita nobis etiam, qui homines ſumus, & animam habere nos fatemur, omnibus viribus adnitendum eſt, ut cum fratribus decenti conſuetudine utamur. Magis enim, quam partes corporis, ad auxilium mutuum fratres comparati ſunt. Quandoquidem oculi aliquid intuentur, uterque alteri præſens; & manus ſimul cum præſenti manu operatur: fratrum vero opera mutua multo latius patet. Quicquid enim communiter intereſt peragunt, quamvis magno loci intervallo disjuncti ſint: & commoda ſua ſedulo invicem promovent, licet longiſſimo interſtitio ſeparentur. In ſumma æſtimandum eſt, vitam noſtram eſſe longum quoddam & multorum annorum bellum: partim, propter ipſarum rerum naturam, neſcio quid adverſæ contumaciæ habentium; partim, propter ſubitos & inopinatos fortunæ inſultus; maxime vero, propter ipſam hominum malitiam, quæ nec ulla vi, nec dolo, aut malis ſtratagematibus abſtinet. Bene igitur natura, quaſi non ignorans ad quæ nos generet, unumquemque noſtrûm produxit ſocietate &

παρόντα. 4 Ψυχῆς. 5 Ἀπρόμφων. 6 Ἐφαρμόζου ναμηγνῦσται.

auxiliis

μαχίας. Οὐδεὶς ἦν ἐπὶ μόνος, οὐδ' ἀπὸ δρυὸς, οὐδ' ἀπὸ πέτρης, ἀλλ' ἐκ γονέων, καὶ μετ' ἀδελφῶν καὶ συγγενῶν, καὶ ἄλλων οἰκείων. Μέγας δὲ βοηθὸς ὁ λόγος, καὶ τοὺς οἰκείους καὶ μηδὲν καθ' αἷμα προσήκοντας ἐξιδιούμενος, ἀφθονίαν τε παρέχων συμμάχων. Διὰ τοῦτο καὶ φύσιν ἡμῖν ἀγαθὴν καὶ ὀντιν οὖν προσαγαγέσθαι καὶ φιλοποιήσασθαι. Γίνεται γοῦν ἤδη τὸ πρᾶγμα τελεωτάτη μανιῶν, τοῖς μὲ ὐδὲν ἐκ φύσεως ἔχουσι φίλτρον πρὸς ἡμᾶς ἐθέλειν συγκραθῆναι, καὶ τῇ γνώμῃ εἰς ἐφόσον ἀνδέχεται πλεῖστον χέαι τὴν οἰκειότητα. τῶν δὲ ἐξ ἑτοίμου καὶ παρ' αὐτῆς χορηγουμένων τῆς φύσεως καταμελουμένων βοηθῶν καὶπικούρων, οἷος δὴ συμβέβηκεν εἶναι τοὺς ἀδελφούς.

Ἐκ τοῦ περὶ Γάμου.

Ἀναγκαιότατός ἐστιν ὁ περὶ τοῦ γάμου λόγος. Ἅπαντι μὲν γὰρ ἡμῶν τὸ γένος ἔφυ πρὸς κοινωνίαν. Πρώτη δὲ καὶ στοιχειωδεστάτη τῶν κοινωνιῶν, ἡ κατὰ τὸν γάμον. Οὔτε γὰρ πόλεις ἂν ἦσαν, μὴ ὄντων οἴκων· οἶκός τε ἡμιτελὴς μὲν τοῦ ὄντι ὁ τοῦ ἀγάμου· τέλειος δὲ καὶ πλήρης ὁ τοῦ γεγαμηκότος.

Οὐκοῦν ἔχομεν ἐν τοῖς Περὶ Οἰκιῶν ἀποδεδειγμένοις, ὥστε σοφὸς προηγούμενος μέν ἐστιν ὁ μὴ γάμου βίος· ὁ δ' ἄνδρὸς γυναικὸς, κατὰ τοσοῦτον. Ὡς ἐπεξῆλθεν μὲν ἐν οἷς γε δυνάμεθα μιμεῖσθαι τὰ ἔχοντα νοῦν, τούτῳ δὲ προηγούμενόν ἐστι τὸ [2] γαμεῖν· δηλονότι καὶ ἡμῖν ἂν εἴη καθῆκον, εἴγε μήτις εἴη τοσοῦτος ἐμποδών. καὶ δὴ τοῦτο μὲν πρῶτον. Ἔοικε δὲ καὶ τοῦ σοφοῦ παρακαλεῖν ἡμᾶς ἡ καὶ αὐτὸν τὸ σοφὸν ἐπὶ τὸν γάμον ἐξορμῶσα Φύσις· ἥτις οὐ συναγελαστικοὺς ἡμᾶς ἀπεργάσαλο μόνον, ἀλλὰ καὶ συνδυαστικοὺς, μᾶλλον καὶ

VULGO 1 Τῶν μὲν. 2 Γαμεῖν, δηλονότι καὶ.

ἐν τε

auxiliis quodammodo munitum. Quocirca nemo ſolus eſt, *nec ex quercu ſaxove natus*, ſed ex parentibus, & cum fratribus & cognatis, aliiſque familiaribus agit. Plurimum autem nos juvat ratio, alienos etiam & ſanguine nihil junctos concilians, ac ſociorum copiam præbens. Proinde naturali quodam ſtudio quoſlibet allicere & amicos nobis facere cupimus. Verum enimvero extremæ inſaniæ argumentum eſt, cum illis conjungi velle, quorum amorem nulla vis naturæ nobis commendat, & animo quam fieri poteſt latiſſime familiaritatem propagare: auxiliatores vero & ſocios in promptu exiſtentes, & ab ipſa natura ſuppeditatos, quales nimirum fratres ſunt, negligere.

De Nuptiis.

MAxime neceſſaria eſt diſſertatio de nuptiis. Univerſum enim genus noſtrum ad ſocietatem natum eſt. Prima autem & ſimpliciſſima ſocietas eſt, quæ per nuptias initur. Nam civitates ſine familiis eſſe non poſſunt; & familia innupti revera manca eſt; integra autem & perfecta illius, qui nuptus fuerit. *Serm.* 65. *p.* 414.

Conjugalem igitur vitam eligendam eſſe viro ſapienti, in commentario *De Familiis* oſtendimus; ſine uxore autem, non niſi aliqua circumſtantia aut caſus ita ſuaſerit. Quandoquidem igitur quibuſcunque licet prudentem virum imitari oportet, à prudenti autem vita conjugalis eligitur; omnino & nobis conveniens erit, niſi quid impedimenti afferat circumſtantia. Et hoc primum ſit argumentum. Videtur autem & ipſa natura multo prius quam vir ſapiens, utpote quæ & ipſum ſapientem ad nuptias inſtigat, nos adhortari: non enim gregales nos ſolum, ſed etiam conjugales, fecit, &

huic

ἕν τε καὶ κοινὸν ἔργον ὑποθεῖναι τοῦ συνδυασμοῦ· λέγω δὲ τὴν παίδων γένεσιν, καὶ βίου διεξαγωγὴν εὐσταθῆ. Δικαία δὲ διδάσκαλος ἡ Φύσις, ὅτι τῇ παρ' αὐτῆς καταβολῇ σύμφωνον τὴν ἐκλογὴν δεῖ γίγνεσθαι τῶν καθηκόντων. Ζῇ γὰρ ἕκαστον τῶν ζώων ἑπομένως τῇ ἑαυτοῦ Φυσικῇ καταβολῇ, καὶ, νὴ Δία, τὸ φυτὸν ἅπαν ὡσαύτως, κτλ. τὸ ἐπὶ αὐτῶν λεγόμενον ζῆν· πλὴν οὐκ ἐκλογισμῷ καὶ ἀριθμήσει τινὶ χρώμενα, καὶ [2] ταῖς ἀπὸ τῶν βασανιζομένων ἐκλογαῖς· ἀλλὰ τὰ μὲν [3] φυτὰ τῇ Φύσει ψιλῇ, ψυχῆς γάρ ἐστιν ἀμέτοχα· τὰ δὲ ζῶα Φαντασίαις τε σπώσας ἐπὶ τὰ οἰκεῖα, καὶ [4] ἐξελαυνούσας προθυμίαις. Ἡμῖν δὲ ἡ Φύσις ἔδωκε τὸν λόγον, πάντα ἄλλα πάντα, καὶ σὺν πᾶσι, μᾶλλον δὲ πρὸ πάντων, αὐτὴν κατοφόμενον τὴν Φύσιν· ὅπως, ὡς πρός τινα σκοπὸν [5] εὐφεγγῆ τε καὶ χαρόεντα, τεταγμένος πρὸς αὐτὸν, ἐκλεγόμενός τε τὸ σύμφωνον αὐτῇ πᾶν, καθηκόντως βιῶντας ἡμᾶς ἀπεργάζοιτο.

Ὅθεν οὐκ ἂν ἁμάρτοι τις, ἀτελῆ φήσας οἰκίαν τινὸς ἄνθρωπον γάμου. Τοῦ μήτε τὸ ἄρχον ἄνθρωπον τοῦ δεχομένου δύνασθαι νοηθῆναι, μήτ' ἄνθρωπον τοῦ ἄρχοντος τὸ δεχόμενον. Οὕτως γὰρ ὁ λόγος εὖ μάλα μοι δοκεῖ δυσωπεῖν τοὺς ἠλλοτριωμένους πρὸς γάμον.

Φημὶ τοίνυν καὶ σύμφορον εἶναι τὸν γάμον. Πρῶτον μέν, ὅτι θεῖον ὡς ἀληθῶς [6] φέρει καρπὸν, τὴν τῶν παίδων γένεσιν, οἱ παραχάραγμα μὲν ἡμῖν, οἷον συμφυεῖς, ἔπι καὶ αὐτοῖς ἐρρωμένοις, ὂν ἁπάσης γίγνονται πράξεσιν· [7] ἀγαθοὶ δὲ ἐπίκουροι κάμνουσιν ὑφ' ἡλικίας, καὶ γήρᾳ πιεζομένοις· οἰκεῖοι μὲν ὂν εὐπραγίαις εὐφροσύνης κοινωνοὶ, συμπαθεῖς δὲ ὂν τοῖς ἐναντίοις χαλεποῖς διάδοχοι τῶν ἀνιαρῶν. Ἔπειτα καὶ [8] πρὸς γενέσθαι τέκνων λυσιτελὴς ἡ μετὰ γυναικὸς συμβίωσις. Πρῶτον μὲν γὰρ ἀποτελεμ-

VULGO 1 Τινὰ χρώμενα. 2 Ταῖς ἀπὸ τῶν. 3 Τῇ φύσει φυτὰ φυ-
μένους

huic conjugio unum & commune opus, liberorum ſcilicet procreationem, & vitam ſtabilem, propoſuit. Probe vero natura nos docet, quod conſtitutioni ab ea datæ convenientia ſunt eligenda. Quippe ſingula animalia vitam naturali ſuæ conſtitutioni congruam vivunt, &, per Jovem, ſtirpes quoque omnes ſimiliter, eo quidem modo quo vita ipſis tribui poteſt: non enim ratione aut reputatione aliqua utuntur ad res quæ explorantur eligendas: Verum plantæ ſola natura utuntur, animæ enim expertes ſunt; animalia vero phantaſiis ad res ſibi commodas trahuntur, & cupiditatibus impelluntur. At nobis natura rationem donavit, ut & alia omnia, & cum omnibus, imo ante omnia, ipſam naturam conſideret; ut ad ipſam, ceu ſcopum ſplendidum & fixum, feratur, & quicquid ei conſonum eſt eligens, ad vitam decentem nos promoveat.

Proinde non erraverit aliquis, domum ſine nuptiis mancam eſſe dicens. Nec enim pars princeps ſine ſubdita, neque ſubdita ſine principe, animo poteſt concipi. Hæc ſane ratio non parum efficax mihi videtur ad flectendum illos, qui à nuptiis alieni ſunt.

Quinetiam utiles eſſe nuptias aſſero. Primum, quia divinum revera fructum producunt, liberorum ſcilicet generationem, qui nobis, & valentibus adhuc, utpote conſanguinei, in omnibus negotiis opem ferunt; & ætate confectis, ſenioque preſſis, boni ſunt auxiliatores: familiares quidem in ſecunda fortuna lætitiæ ſocii, in adverſa vero condolentes triſtia excipiunt. Sed etiam præter liberorum procreationem, utilis eſt cum muliere convictus. Primum enim externis laboribus attritos

4 FORTE ἐλαυνόσας. 5 Ὑφηγεῖται. 6 Φησιν. 7 Ἀγαθὸς 8 πρὸς γένεσιν.

ſuſcipit

μήνης τοῖς θυραίοις καμάτοις ὑποδέχε) θεραπευ-
κῶς ἀναλαμβάνουσα, καὶ μεθ' ὑπομελείας ἀναπτωμή-
πάσης. Ἔπεσται τ' ὄντων δυσχερῶν ἐν τῇ διανοίᾳ λή-
θην ἐπίθησι· τὰ γὰρ σκυθρωπὰ τοῦ βίου, δεῖ μὲ τῶ-
ἀγορᾶν, ἢ τὸ γυμνάσιον, ἢ τὸ χωρίον, ἢ καθόλου πά-
σας μερίμνας καὶ ἀσχολίας, καὶ δεῖ τοὺς φίλους τε κ
συνήθεις διαλείβουσιν ἡμῖν, ὡς ἔστι πρόχειρα τοῖς ἀνα-
καμοῖς ὑπιπροσθύμια θεισπασμοῖς· ἀνεθεῖσι δ' ἐκ
τούτων, εἴς τε τ' οἰκίαν ἐπανελθοῦσι, καὶ οἷον συχόλου
τ' ψυχὴν γενομένοις, ἐμπελάζει καιρὸς ἡδόμενα τού-
τῳ γ' ἀνιᾶν ἡμᾶς, ὅταν γε ἔρημος εὐνοίας καὶ μονήρης
ὁ βίος· ἡ γυνὴ δὲ παροῦσα μεγάλη γίνε) καὶ θεὸς
ταῦτα παρηγορία, συνθανομένη τ' θεῖ τ' ἐκτὸς, ἢ
θεῖ τ' ἔνδον ἀναφέρουσα καὶ συνδιασκεπομένη, καὶ πνα
διάχυσιν ἐξ ἁπλότητος θεθυμίας καὶ εὐφροσύνην παρ-
έχουσα. Καὶ μὴν οἷα μέν ἐστιν ἐν ἑορταῖς συνεπιμε-
ληθῆναι θυσιῶν καὶ ἱερουργιῶν, οἷα δ' ἐν ἀνδρὸς ἀποδη-
μίαις εὐσταθῆ διατηρῆσαι καὶ μὴ παντάπασιν ἀπροσά-
τευλον τ' οἶκον, οἷα [2] δὲ κηδεμόνων οἰκετῶν, οἷα δὲ ἐν
[3] νόσοις παραστάτις, μακρὸς ἂν γένοιτ' ὁ λόγος πάντ'
ἐπεξιὼν τὰ κτ' μέρος. Ἀρκεῖ γὰρ κεφάλαιον εἰπεῖν,
ὡς δεῖ μὲ ἅπασιν ἀνθρώποις πρὸς μελέαν τοῦ βίου διεξ-
αγωγὴν δυοῖν, συγγενικῆς εὐπιθείας, καὶ συμπαθοῦς εὐ-
νοίας. Οὔτε γὰ συμπαθέστερόν τι γυναικὸς εὕροιμεν ἂν,
οὔτε τέκνων συγγενέστερον. Παρέχει δ' ἑκάτερον ὁ γά-
μος· πῶς οὖν οὐχὶ λυσιτελέσταλον ἡμῖν; Ἀλλ' ἔγωγε κ
καλὸν ἡγοῦμαι τ' μὴ γάμου βίον. Τίς γὰρ ἕτερος τοι-
οῦτος γένοιτ' ἂν οἰκίας κόσμος, οἷός ἐστιν ὁ κτ' ἀνδρὸς
καὶ γυναικὸς κοινωνία; Οὐ μὲ δὴ πολυτελεῖς οἶκοι, κ
ὀρθόστρωτοι τοῖχοι, καὶ θεῖσσα τοῖς ὑπὸ τ' ἀπειρογα-
θίας θαυμαζομένοις λίθοις διακεκοσμημένα, οὐδὲ ζω-

VULGO 1 Πάσης μεριμνης. 2 Δοκεῖ δαίμων οἰκητῶν.

γεαφία,

ſuſcipit officioſe tractans, & omni cum ſtudio recreans. Deinde rerum moleſtarum oblivionem inducit; triſtiores enim vitæ partes, circa forum, gymnaſium, rus, & in univerſum omnem ſolicitudinem & negotium, nos inter amicos & familiares agentes non tam evidenter moleſtant, neceſſariis occupationibus obſcuratæ; expeditis autem inde, ac domum regreſſis, animoque in otium reſtituto, hac occaſione nos vexandi arrepta appropinquant, cum vita benevolentiæ expers & ſolitaria eſt: Mulier vero præſens magnum hic etiam ſolatium affert, interrogans aliquid de rebus externis, aut de domeſticis ad ipſum referens & ſimul deliberans; indeque oblectationem quandam & lætitiam ex animi ejus minime ſimulata alacritate præbet. Cæterum qualis ſit uxor in feſtis ad victimas & ſacrificia communiter procuranda; qualem ſe gerat peregrinante viro, ad familiam ſtabiliter & non prorſus ſine imperio conſervandam; qualem curam famulorum gerat; quam ſedulo in morbis auxilietur; hæc, inquam, omnia ſingulatim recenſere nimis longum foret. Sat enim fuerit in ſumma dixiſſe, omnibus hominibus ad vitam mediocriter tranſigendam duobus opus eſſe, auxilio à cognatis, & ſimiliter affecta benevolentia. Nihil autem reperias quod æque cum alio afficiatur ac mulier, neque magis cognatum quam liberos. Utrumque autem nuptiæ præbent: quomodo igitur non utiliſſimæ nobis fuerint? Inſuper & pulchram exiſtimo conjugalem vitam. Nam quod aliud tale ornamentum familiæ eſſe poteſt, quale per mariti & uxoris conſortium efficitur? Non ſane ſumptuoſa ædificia, & muri cruſtis marmoreis inducti, & periſtylia lapidibus ornata quos plerique ob ignorantiam virtutis admirantur, neque pictura

1 Νόσοις, οἷα δὴ παραγιγνόμενος.

χαφία κ᾽ ψαλιοὶ μυρρινῶνες, ὐδ᾽ ἄλλο τι τῶν ἐκ-
πληπόντων τὺς ἠλιθίυς, κάλλ@ ἐστὶν οἰκίας. Ἀλλὰ
ζεῦγος ἀνδρὸς κ᾽ γυναικὸς, συγκαθειμαρμθύων ἀλλή-
λοις, κ᾽ καθιερωμθύων θεοῖς γαμηλίοις, γενεθλίοις, ἑφ-
εστίοις, συμφωνέντων μ᾽ ἀλλήλοις, κ᾽ πάντα κοινὰ πε-
ποιημθύων, μέχει κ᾽ τ᾽ σωμάτων, μᾶλλον ἢ κ᾽ αὐτῶν
τ᾽ ψυχῶν· κ᾽ θεοσεβίαν μ᾽ ἐχόντων τ᾽ ὑπερβάλλουσαν
ὑ@ οἴκυ κ᾽ τ᾽ θεραπόντων· ἀνατροφὴν ἢ κ᾽ παιδαγωγίαν τ᾽
τέκνων· ὑπιμέλειαν ἢ, ὅτε σύντονον, ὅτε μὴν ῥᾳθυμον,
ἀλλ᾽ ἐμμελῆ κ᾽ καθηρμοσμένην, τῷ ὡρὸς τὸ ζῆν
ἀναγκαίων. Τί γὰρ ἂν γένοιτο κρεῖσσον κ᾽ ἄρειον, ἢ
τὸν θαυμασιώτατον Ὅμηρον,

Ἦ ὅθ᾽ ὁμοφρονέοντε νοήμασιν οἶκί᾽ ἔχητον
Ἀνὴρ ἠδὲ γυνή; ———

Διὸ κ᾽ πολλάκις ἐθαύμασα τὺς ὡς βαρὺν ἡγυμέ-
νυς τ᾽ μ᾽ γυναικὸς βίον. Οὐ γὰρ ἡ γυνὴ, μὰ Δία,
βάρος ἢ φορτίον ἐστὶ, καθάῳ ὅτοι δοκῦσιν· ἀλλ᾽ ἥδε
μ᾽ κἀκ τ᾽ ἐναντίων κῦφόν π᾽ κ᾽ ῥᾷστα φέρεσθ᾽ δυνά-
μθυον, μᾶλλον ἢ κ᾽ τ᾽ ὄντως ἐπαχθῶν κ᾽ βαρέων κυ-
φιστικόν. Οὐδὲν γὼ ὅπω φορτικόν ὅστι τ᾽ ὄντων, ὥστε μὴ
ῥᾷστον εἶναι συμφρονῦσί γε ἀνδρὶ κ᾽ γυναικὶ, κ᾽ κοινῇ
φέρειν αὐτὸ βυλομένοις. Βαρὺ δέ ὅστιν ὡς ἀληθῶς
ἀφροσύνη, κ᾽ δύσοιστον τοῖς αὐτὴν κεκτημένοις· ὑφ᾽ ἧς
δὴ κ᾽ τὰ φύσ῾ κῦφα γίνε῾ βαρέα, τότε ἄλλα, κ᾽
γυνή. Τῷ ὄντι γὼ κ᾽ συχνοῖς δή ποιν ἀφόρητος ἐγένε-
το ὁ γάμος· ἀλλ᾽ ὐχὶ παρ᾽ ἑαυτῷ, ὐδὲ τῷ φύσ῾
τοιάνδε τ᾽ μ᾽ γυναικὸς εἶναι κοινωνίαν· ἀλλ᾽ ὅταν γα-
μῶμθυ ἃς μὴ δεῖ, μ᾽ τῦ κ᾽ αὐτὺς παντάπασιν ἀπῴ-
κοβίως διακεῖσθ᾽, κ᾽ ἀπαρασκεύως ἔχθ᾽ ὡρὸς τὸ ἀγα-
γεῖν, ὡς χρὴ τ᾽ ἐλευθέραν ἄγεσθ᾽, τὸ τηνικαῦτα συμ-
βαίνει χαλεπὴν κ᾽ ἀφόρητον γίνεσθ᾽ τ᾽ κοινωνίαν. Ἀμέ-

VULGO 1 Οὔπω μὴ ῥᾳθυμον. 2 Αὐτοί.

λει

& tonſilia myrteta, nec aliud quicquam ex illis quæ ſtulti ſtupent, ornamentum eſt familiæ. Sed viri & mulieris conjugium, qui fato quodam copulantur, & ſacri ſunt diis nuptialibus, natalitiis, laribus, & inter ſe conſentiunt, nihilque non commune habent, uſque ad corpora, imo ipſas animas: qui domui & famulis decenter præſunt; liberos alunt & curant; denique eorum quæ ad vitam neceſſaria ſunt curam gerunt, neque anxie neque negligenter, ſed moderatam, & ut par eſt. Quid enim *melius & præſtantius* fuerit, ut cum admirabili poeta Homero dicam,

Quam cum chara domi conjux fiduſque maritus
Unanimes degunt? ———

Quocirca non raro miratus ſum illos, qui moleſtam opinantur cum uxore vitam. Nec enim, per Jovem, uxor onus aut moleſtia eſt, ut hi cenſent; ſed è contra facillime ac ſine negotio ferri poteſt, imo res moleſtas & pergraves ipſa levat. Nihil enim tam oneroſum eſt, quod vir & uxor non facillime ferant concordes, & communi opera ferre volentes. Cæterum imprudentia revera gravis eſt, & ægre ferri poteſt ab iis quibus obtigit; quippe quæ res etiam per ſe faciles oneroſas efficiat, & inter alias, uxorem quoque. Non paucis enim reipſa intolerabiles fuerunt nuptiæ: non quod ſua culpa aut ſuapte natura talis ſit cum uxore ſocietas; ſed quando ducimus quas non oportet, & ipſi quoque plane imperiti ſumus in vita, neque inſtructi ad ducendam uxorem eo modo, quo ingenua eſt ducenda, tum uſuvenit ut difficilis ac intolerabilis ſocietas ſit. Hoc ſane

λει ϗ ταύτῃ χωρεῖ τοῖς πολλοῖς ὁ γάμος. Οὐ γὰρ ἐπὶ παίδων γένεσιν, ϗ βίου κοινωνίαν, ἄγονται γυναῖκας· ἀλλ' οἱ μὲν διὰ προικὸς ὄγκον, οἱ δὲ δι' ἐξοχὴν μορφῆς, οἱ δὲ δι' ἄλλας τινὰς τοιαυτοτρόπους αἰτίας, αἷς ἡττώμενοι κακοῖς συμβύλοις, ὀλίγον πρὸ τῆς διαθέσεως ϗ τοῦ ἤθους τῆς νύμφης πολυπραγμονήσαντες, ὄλεθρον αὐτῶν φύσει τὸν γάμον, ϗ θύραις καταπεμπόμεναι τύραννον ἀντὶ γυναικὸς ἐπεισάγουσιν ἑαυτοῖς, ϗ ταῦτα μηδὲ ἐφ' ὁποσονοῦν ἀνταρκέσαι δυνάμενοι, ϗ τοῦ πρωτείων ἄμιλλαν ἀγωνίσασθαι. Φανερὸν οὖν, ὡς οὐ δι' αὐτὸν, ἀλλὰ διὰ ταῦτα, πολλοῖς βαρὺς ϗ ἀφόρητος ὁ γάμος γίνεται. Χρὴ δ' ὅτ' ἀναίτια, φασὶν, αἰτιᾶσθαι, ὅτ' ἔγκλημα πραγμάτων ποιεῖσθαι τοῦ αὐτῶν ἀθένειαν πρὸς τὴν ἕξησιν αὐτῶν. Ἐπεί τοι ϗ ἀλόγιστον ἄλλως πανταχόθεν μὲν ἀφορμὰς ζητεῖν φιλιῶν, ϗ πίνας προσποιεῖσθαι φίλους ϗ ἑταίρους, οἷον συμμάχους ἑσομένους πρὸς τὰ τοῦ βίου δυσχερῆ· τὸν δὲ ϗ παρὰ τὴν φύσεως, ϗ παρὰ τοὺς νόμων, ϗ παρὰ τῶν θεῶν δεδομένην ἄνεσιν, συμμαχίαν τε ϗ βοήθειαν, τούτοις τοῖς ἐκ γυναικὸς ϗ τέκνων, μὴ ζητεῖν τε ϗ προσποιεῖσθαι.

Ἐν δὲ τῷ περὶ τοῦ γάμου ϗ τῆς παιδοποιίας τόπῳ θετέος ἐστὶ ϗ ὁ τῆς πολυτεκνίας λόγος. Κατὰ φύσιν γάρ πως ϗ ἀκόλουθον τῷ γάμῳ τὸ πάντα, ἢ τά γε πλεῖστα, τῶν γενομένων ἀνατρέφειν. Ἀλλ' ἐοίκασιν οἱ πλείους ἀπειθεῖν τῇ παραινέσει, δι' αἰτίαν ὑμάλα πρεπώδη· διὰ γὰρ φιλοπλουτίαν, ϗ τὸ πάμμεγα κακὸν ἡγεῖσθαι τὴν πενίαν, τοῦτο πάσχουσι. Πρῶτον μὲν δὴ λογιστέον, ὡς οὐχ ἑαυτοῖς μόνον παραιτάτας, ϗ γηροβοσκὸς, ϗ πάσης τύχης τε ϗ συμφορᾶς κοινωνὸς γεννῶμεν· οὐδ' ὑπὲρ ἑαυτῶν μόνον, ἀλλὰ ϗ ὑπὲρ τῶν γονέων ἡμῶν ϗ τῶν πολλά γε· καὶ γὰρ εὐχαριστίαν ἔχει πρὸς αὐτοὺς ἡ παι-

VULGO 1 Δυνάμενον. 2 Ἀθένειαν, ϗ πρὸς τὴν παιδοποιΐα

modo nuptiæ vulgo eveniunt. Non enim procreationis liberorum, aut vitæ ſocietatis gratia, ducunt uxores: ſed alii propter magnitudinem dotis, alii ob excellentiam formæ, alii vero aliis iſtiuſmodi cauſis ducti, quibus malis conſiliariis uſi, de ingenio & moribus ſponſæ nulla cura habita, in perniciem ſuam nuptias celebrant, & coronatis foribus pro uxore tyrannum ſibi-ipſis ſuperinducunt, cui ne minimum quidem reſiſtere, & de primatu cum eo certare, poſſunt. Itaque conſtat, non propter ſe, ſed jam dictas ob cauſas, multis moleſtas ac intolerabiles eſſe nuptias. Oportet autem, ut aiunt, neque innoxia culpare, neque ex impotentia noſtra in rebus utendis eis crimen impingere. Cum etiam alias abſurdum ſit ubique venari occaſiones amicitiarum, & amicos nobis ſocioſque comparare, ceu futuros auxiliatores in vitæ difficultatibus; recreationem vero, auxilium, & opem illam, quæ à natura, legibus, atque diis nobis exhibetur, nempe uxoris & liberorum, non exquirere & comparare.

In hoc ſermone de nuptiis & liberorum procreatione inſtituto de multitudine prolis etiam dicendum eſt. Eſt enim ſecundum naturam & nuptiis conſentaneum, ut fœtus omnes, aut plurimi ſaltem, educentur. Videntur autem complures conſilium iſtud improbare, idque propter cauſam non admodum decoram: præ nimio enim divitiarum ſtudio, & quia paupertatem longe maximum malum exiſtimant, ita ſunt affecti. Primum igitur cogitandum eſt, quod non ſolum auxiliatores nobis, ſenectæque nutritores, ac omnis fortunæ & caſus participes gignamus; non, inquam, pro nobis ipſis ſolum, ſed etiam pro parentibus noſtris multis in rebus: procreatio enim li-

Serm. 73. *p.* 448

χῆσιν αὐτῷ.

δοποιΐα τῷ, κἂν εἴ τι πάθοιμεν ἡμεῖς πρότερον, καταλείπειν ἐκείνοις ἀνθ' ἡμῶν αὐτοὺς γηροβοσκούς. Καλὸν δὲ πάντως ὑπὸ σφετέρων ἐκγόνων χειραγωγούμενός τε, καὶ τῆς ἄλλης ἐπιμελείας ἀξιούμενος. Ὥστε πρῶτον μὲν εὐχάριστα περάσοιμεν ἂν εἰς γονέας τοὺς ἑαυτῶν, παίδων ἐπιμελούμενοι γενέσεως. Εἶτα καὶ ταῖς εὐχαῖς τε καὶ σπουδαῖς τῶν ἡμᾶς γεννησάντων συνεργήσομεν. Εὐθὺ γὰρ ὅτε πρῶτον περὶ τὸ ἡμέτερον εἶχον γένεσιν, διανοίᾳ λεγόμενοι τὴν χύσιν αὐτῶν εἰς πλεῖον λαβεῖν τὴν ἀφορμὴν, καὶ παῖδας ἐκ παίδων ὑπολείπεσθαι, καὶ γάμου πρυτάνεις καὶ τῆς ἡμετέρας σπορᾶς καὶ ἀνατροφῆς. Ὅθεν γαμοῦντες μὲν καὶ παιδοποιούμενοι, περάσοιμεν ἂν οἷον μέρη τῆς ἐκείνων εὐχῆς· τὰ δ' ἐναντία φρονήσαντες, ἐγκόπτοιμεν ἂν αὐτῶν τῇ προαιρέσει. Καὶ μὴν κινδυνεύει πᾶς ἐθέλοντὴς, καὶ προφάσεως ἄνθρ, γάμον ἐκκλίνων καὶ παιδοποιΐαν, παρανοίας κρίνειν τοὺς ἑαυτῶν γονέας, ὡς γοῦν ὀρθοῖς λογισμοῖς περὶ γάμου πεπραγματευμένους. Ἔνθα δὴ καὶ τὴν ἀνομολογίαν φωράσειεν ἄν τις εὐπετῶς. Πῶς γὰρ ἂν μάχης πλήρες, εὐαρεστεῖν μὲν τῇ ζῆν, καὶ μένειν ἐν αὐτῇ, ὡς καθηκόντως εἰς τὸν βίον ὑπὸ τῶν σπειράντων παρηγμένον, τὸ δ' αὐτὸν ἑτέρους γεννῆσαι τῶν ἀδοκίμων ὑπολαμβάνειν; Ἀλλὰ γὰρ πρῶτον μέν, ὡς ἔφην, ἐντεθυμῆσθαι χρὴ, διότι γεννῶμεν οὐχ ἑαυτοῖς μόνον, ἀλλὰ καὶ τοῖς δι' ἃς γεγόναμεν αὐτοί· ἔπειτα καὶ ὑπὲρ Φίλων τε καὶ συγγενῶν. Κεχαρισμένον γὰρ καὶ τούτοις ἐπὶ παῖδας ἐξ ἡμῶν ἰδεῖν, διά τε τὴν εὔνοιαν καὶ οἰκειότητα, καὶ δὴ καὶ διὰ τὴν ἀσφάλειαν. Διορμίζεται γὰρ ὑπὸ σοὶ τοιούτου τοῖς πρόσθεν ὁ βίος, ἀνάλογον ταῖς ἐπὶ πολλῶν ἀγκυρῶν σαλευούσαις ναυσίν. Ὅθεν

VULGO 1 Τὸ ζῆν — ἐν ἑαυτῷ. 2 Αὐτό.

berorum habet in ſe gratitudinem erga parentes noſtros, cum, ſi quid forte nobis ante mortem ipſorum acciderit, filios noſtrî loco ad ſenectutem ipſorum nutricandam eis relinquamus. Eſt autem res egregia, avum deduci nepotum ſuorum manibus, & omni alia cura ab ipſis tractari. Primum itaque gratitudinis officium erga parentes noſtros præſtabimus, ſi proli generandæ operam demus. Deinde, vota & deſideria eorum qui nos genuerunt promovebimus. Statim enim à principio cum generatio noſtrî ipſis cordi eſſet, ſecum reputantes genus ſuum ſucceſſione quam longiſſima propagatum iri, & filios filiorum relictum iri, tum nuptiarum, tum procreationis educationiſque noſtræ, curam habuerunt. Quamobrem ſi nuptias contraxerimus, & liberis procreandis operam dederimus, partem aliquam ipſorum deſiderii perficiemus; ſecus autem animati, voluntatem eorum irritam reddemus. Quiſquis autem ultro, ac ſine cauſa peculiari, nuptias & prolis generationem detrectat, is parentes ſuos amentiæ damnare videtur, tanquam ſine juſtis rationibus nuptias contraxerint. Quinetiam quòd qui ita ſentit ſecum ipſe pugnet, facile animadverteris. Nam quomodo non diſſentit à ſeipſo, qui vitam quidem probat, & lubenter in ea permanet, tanquam bene & decenter à parentibus in vitam productus ſit; à ſe vero alios generari, improbat? Verum enimvero perpendendum eſt, primo quidem, uti dictum eſt, quod liberos non ſolum nobis generemus, ſed illis etiam, quorum opera nos nati ſumus; deinde amicis quoque & cognatis. Quippe gratum & iſtis fuerit procreatos à nobis liberos intueri, tum propter benevolentiam & familiaritatem, tum propter ſecuritatem. Firmatur enim hoc pacto propinquorum vita, velut naves quæ multis anchoris in mari ſtabiliuntur. Proinde cura de nup-

χτ' τ Φιλοσυγγενῆ χ) Φιλέταιρόν ἐστιν ἡ περὶ γάμων χ) τέκνα σπουδή. Παρακαλεῖ δ' εὖ μάλα χ) ἡ πατρὶς ἐπὶ ταυτόν· χ) χρεὼν ἐν ἑαυτοῖς ὅπως, ὡς τῇ παλαιᾷ, φυτεύομεν παῖδας, τ μεθ' ἡμᾶς φροντίζοντες τάξεως, χ) τῶν κοινῶν παρέχοντες τὰς διαδεξομένους ἡμᾶς. Ὅθεν ὁ μὲ ἱερεὺς ἵστω τῇ πόλει τῇ ἑαυτοῦ ἱερέας ὀφείλων· ὁ δὲ ἄρχων, ἄρχοντας· ὁ δὲ δημηγόρος, δημηγόρους· χ) ὡς ἁπλῶς εἰπεῖν, ὁ πολίτης πολίτας. Καθάπερ ἂν χορὸς μέν ἐστι κεχαρισμένη ἡ τῶν χορευτῶν ἁρμονή, στρατεύματι δ' ἡ τῶν στρατιωτῶν, οὕτω χ) πόλει ἡ τῶν πολιτῶν. Ἀλλ' εἰ μὴ ἦν ὀλιγοχρόνιόν τι σύστημα πόλις, ὅτε βίου αὐτῆς χτ' βίον ἀνθρώπου τ συμμελέτην ἐλάμβανεν, οὐδὲν ἔδει διαδοχῆς· ἐπεὶ δ' εἰς πολλὰς γενεὰς ἐξικνεῖται, δαίμονι δὲ εὐδαιμονεστέρῳ ζητουμένη χ) εἰς μακρὰς αἰῶνας, πόλις, φανερὸν ὡς οὐ τῶν παρόντος ἐστοχάζεσθαι δεῖ μόνον, ἀλλὰ χ) τῶν μετόπιν· τήν τε ἰδίαν μὴ περιορᾶν χώραν ἔρημον, ἀλλ' ἐπ' ἐλπίσιν ἱδρυμένην τοῖς ἀπὸ τ ἡμετέρων τέκνων.

Ἐκ τοῦ πῶς συγγενέσι χρηστέον.

ΤΟΙΣ εἰρημένοις περὶ γονέων τ χρήσεως, χ) ἀδελφῶν, γυναικός τε χ) τέκνων, ἀκόλουθόν ἐστι περὶ τ περὶ συγγενέων λόγον, συμπεπονθότα μέν πως ἐκείνοις, δι' αὐτὸ ἢ τοῦτο συντόμως ἀποδοθῆναι δυνάμενον. Ὅλως γὰρ ἕκαστος ἡμῶν οἷον κύκλοις πολλοῖς περιγέγραπται· τοῖς μὲν σμικροτέροις, τοῖς ἢ μείζοσι, χ) τοῖς μὲ περιέχουσι, τοῖς δὲ περιεχομένοις, χτ' τὰς διαφόρους χ) ἀνίσους πρὸς ἀλλήλους σχέσεις. Πρῶτος μὲν γάρ ἐστι κύκλος χ) περιεχόμενος, ὃν αὐτός τις καθάπερ περὶ κέντρον τ ἑαυτοῦ γράψαι διάνοιαν, ἐν ᾧ κύκλῳ τό, τε σῶμα περιέχει, χ) τὰ τοῦ σώματος ἕνεκα παρειλημμένα· σχεδὸν γὰρ ὁ βραχύταλος χ) μι-

VULGO I Χρησίμως.

κρὸς

tiis & prole ſuſcipienda ad hominem cognatis ſociiſque faventem omnino pertinet. Sed etiam patria ad hoc ipſum ſedulo nos adhortatur: nam liberos procreamus non tam nobis ipſis, quam patriæ, ſucceſſioni futuræ proſpicientes, ac illos reipub. ſuppeditantes qui in locum noſtrum ſubſtituantur. Itaque ſacerdos ſe civitati ſuæ ſacerdotes debere ſciat, princeps principes, concionator concionatores, denique, civis cives. Quemadmodum igitur choro grata eſt illorum, à quibus conſtituitur, duratio, & exercitui militum; ſic etiam civitati civium. Quod ſi civitas temporarius quidam cœtus eſſet, ejuſque duratio hominis ætatem non ſuperaret, ſucceſſione non indigeret: at quoniam ad multas ætates extenditur, ac, ſi dæmonem propitium habeat, longa aliquot ſecula perdurat civitas, procul dubio non præſens ſolum, ſed futurum etiam tempus ſpectandum eſt; & natale ſolum haudquaquam deſertum, ſed ſpei poſterorum noſtrorum innixum, relinquere convenit.

De officio erga cognatos.

ILLIS quæ de officio erga parentes, fratres, uxorem ac liberos dicta ſunt, ſermonem etiam de cognatis ſtatim adjungi convenit, ut qui ejuſdem prope inſtituti ſit, eamque ob cauſam breviter hic explicari queat. Nam unuſquiſque noſtrum undique multis veluti circulis circumſcriptus eſt: quorum alii minores, alii majores ſunt, alii continent, alii continentur, juxta diverſas & inæquales ad ſe invicem relationes. Primus quidem & proximus circulus eſt, quem unuſquiſque circa mentem ſuam, veluti centrum, deſcriptum conſtituit; in quo & corpus, & quæ ad uſum ejus pertinent, continentur: minimus enim, ipſum- *Serm.* 82. *p.* 481.

χρὸ δεῖν αὐτῦ περσαπόμφυος ὗ κέντρυ κύκλος ὗτος. Δεύτερος ἢ ἀπὸ τύτυ, καὶ πλέον μὲ ἀφεστὼς τῦ κέντρυ, περιέχων ἢ τ πρῶτον, ἐν ᾧ τεταγμένοι γονεῖς, ἀδελφοὶ, γυνὴ, παῖδες. Ὁ δ' ἀπὸ τύτων τρίτος, ἐν ᾧ θεῖοι καὶ πτθίδες, πάπποι τε καὶ πίτθαι, καὶ ἀδελφῶν παῖδες, ἔπι δ' ἀνεψιοί. Μεθ' ὃν ὁ τὺς ἄλλυς περιέχων συγγενεῖς. Τύτῳ δ' ἐφεξῆς, ὁ τ δημοτῶν, καὶ μετ' αὐτὸν ὁ τ Φυλετῶν, εἶθ' [1] ὁ πολιτῶν· καὶ λοιπὸν ὅτως ὁ μὲν ἀσυγγειτόνων, ὁ δὲ ὁμοεθνῶν. Ὁ δ' ἐξωτάτω καὶ μέγιστος, περιέχων τε πάντας τὺς κύκλυς, ὁ τῦ παντὸς ἀνθρώπων γένυς. Τύτων ὧν τεθεωρημένων, χρὴ τ ἐντεταμένον ἐπὶ περὶ τ δέσαν ἑκάστων ζῆσιν, τὸ ὁπισυνάγειν πως τὺς κύκλυς ὡς ἐπὶ [2] τὸ μὲν κέντρον, καὶ τῇ ταυτῇ μεταφέρειν ἀεὶ τὺς ἐκ τῶν περιεχόντων εἰς τὺς περιεχομένυς. Κατὰ τὸν Φιλοίκειον γᾶν ὅτι γονέας μὲ καὶ ἀδελφύς· * ἔχων καὶ χρὴ τ αὐτὴν ἀναλογίαν, καὶ τ συγγενῶν τὺς μὲ πρεσβυτέρυς καὶ πρεσβυτέρας, ὡς πάππυς, θείυς, ἢ πτθίδας· τὺς δ' ὁμήλικας, ὡς ἀνεψιύς· τὺς ἢ νεωτέρυς, ὡς παῖδας ἀνεψιῶν. * ὅτε εἰρηται καὶ συντόμων ὑποθήκη, ἀφ' ἧς πῶς χρὴ προσφέρεσθαι συγγενέσιν ἐπειδὴ προεδιδάχθημεν, πῶς τε ζητέον ἑαυτοῖς, καὶ πῶς γονεῦσι καὶ ἀδελφοῖς, ἔπι ἢ γυναικὶ καὶ τέκνοις· προσκειται δ' ὅπι καὶ τύτοις μὴ ὁμοίως τιμητέον τὺς ἐκ τῦ τρίτυ κύκλυ, τύτοις δ' αὖ τὺς συγγενεῖς. Ἀφαιρήσει μὲ γάρ π τ εὐνοίας τὸ καθ' αἷμα διάστημα [3] πλέον ὄν· ἡμῖν δ' ὅμως σπουδαστέα περὶ τ ἐξομοίωσιν ὅτιν· ἥκοι μὲ γ' ἂν εἰς τὸ μέτριον, εἰ καὶ τ ἡμετέρας αὐτῶν ἀγάπης ὑπερβαίνομεν τὸ μῆκος τῆς πρὸς ἕκαστον τὸ προσωπον σχέσεως. Τὸ μὲν οὖν συνέχον καὶ περασματικώτερον εἰρηται. Χρὴ δ' [4] ὑπομένειν καὶ χρὴ τ τ προσηκόντων ζῆσιν,

VULGO 1 Ὁπλιτῶν. 2 FORTE τὸ ἐν κέντρον. 3 Πλέον ἄν. τὺς

que prope centrum attingens, hic circulus eſt. Ab hoc ſecundus, remotior à centro, & primum intra ſe concludens, parentes, uxorem, & liberos comprehendit. Tertius avunculos & materteras, avos & avias, nepotes ex fratribus, & conſobrinos habet. Poſt illum eſt, qui reliquos cognatos continet. Deinde popularium, mox tribulium, poſtea civium circuli ſequuntur: ab illis urbi vicinorum circulus, & alius gentilium, ambiunt. Extremus autem & maximus, omnes ambitu ſuo concludens, totius hominum generis eſt. His igitur conſideratis, officium illius fuerit qui ſingulis decenter uti ſtudet, circulos ad centrum quodammodo contrahere, & conari ſemper, ut qui in circulis continentibus ſunt, ad contentos transferantur. Eſt igitur hominis cognationem ſuam amantis, parentes quidem & fratres [colere]; & ſimili ratione, cognatorum in utroque ſexu ætate provectiores, tanquam avos, avunculos, aut materteras colere: æquales vero, ceu conſobrinos: juniores denique, ceu filios conſobrinorum. Itaque breviter conſilium propoſuimus, quo pacto oporteat cum cognatis agere, cum ſupra explicatum ſit officium erga nos ipſos, parentes, fratres, uxoremque ac liberos: hic vero adjiciendum eſt, quod qui tertii ſunt ordinis honorandi ſunt, perinde ac ii; cognati autem honorandi ſunt, æque ac qui tertio loco gaudent. Imminuetur enim aliquid benevolentiæ erga illos, qui plurium graduum intervallo ſanguine nobis juncti ſunt; adnitendum eſt tamen, ut æqualitatem paremus: quæ quidem diſtantia moderata futura eſt, ſi ſtudio noſtro longinquitatem cognationis cum ſingulis perſonis minuamus. Præcipua igitur cauſa jam expoſita eſt. Convenit autem & ex abundanti facere in nominum uſu, ſcilicet, conſobrinos

4 Ἐπὶ μητείαν.

avun-

τὺς μὲν ἀνεψιὺς ϗ θείους ϗ πτθίδας ἀδελφοὺς ἀποκαλοῦντας, πατέρας τε ϗ μητέρας· τ̃ δὲ συγγενῶν, τὺς μὲν θείους, τὺς δ̀ ἀδελφιδοῦς, τὺς δ̀ ἀνεψιὺς, ὡς ἂν ϗ τὰ τ̃ ἡλικίας παρήκῃ, ἕνεκα τ̃ ὀν τοῖς ὀνόμασιν ἐκτενείας. Οὗτος γὰ τ̃ [1]προσρήσεως ὁ τρόπος ἅμα μὲν ἂν σημεῖον ϗκ ἀμαυρὸν εἴη τ̃ ὅσης ἡμῖν σπουδῆς πρὸς ἑκάστους, ἅμα δ' ἂν ἐποτρύνοι ϗ προσεντείνοι πρός τ̃ ὑποδεδειγμένην οἷον συνολκὴν τ̃ κύκλων. Ἐνταῦθα μέν τοι γενομένοις ϗκ ἄχαρις τ̃ ῥηθέντος ὑπὸ γονέων διορισμοῦ φαντάζειν μνήμη. Ἐλέγομεν γὰ αὖ μετ' ἐκεῖνον ἡνίκα τ̃ τόπον ἦμεν, ἔνθα μητέρα παλεὶ συνεκφέραμεν, ὡς χρὴ τῇ μὲν μηλεὶ τῆς ὀργῆς, τ̃ δὲ τιμῆς τ̃ παλεὶ, πλέον ἀπονέμειν· οἷς [2]ἑπομένοις ϗ δεῦρο πιθοίμεθ' ἄν, ὡς τὺς μὲν μητρόθεν προσηκούσας φέρειν πλέον πρέπει, τὺς δ' αὖ κατὰ πατέρα συγγενεῖς ἀπὸ μείζονος ἄγειν τιμῆς.

Ἐκ τ̃ οἰκονομικο̃.

ΠΡΟ πάντων γε προὶ τ̃ ἔργων ὑφ' ὧν οἶκος συνέχεται. Ταῦτ' οὖν διαιρετέον μὴ κατὰ τὸ πλεῖστον· τ̃ μὲν ἀνδρὶ, τὰ κατ' ἀγρὸν, ϗ τὰ προὶ τ̃ ἀγορᾶς, ϗ τ̃ ἀγοραίαν ἀνακεῖσθαι· τῇ δ̀ γυναικὶ, τὰ προὶ τ̃ ταλασίαν ϗ σιτοπονίαν, ϗ ὅλως τὰ κατοικίδια τ̃ ἔργων. Οὔτε μὴν ἀγεύστους ἀξιωτέον εἶναι τὺς ἑτέρους τ̃ ἑτέρων. Γένοιτο γὰ ἄν ποτε ϗ γυναικὶ κατ' ἀγρὸν γενομένῃ καθῆκον, τὸ τοῖς ἐργαζομένοις ὀπτᾶναι, ϗ τ̃ τ̃ οἰκοδεσπότου τάξιν ἐκπληρῶσαι· ϗ ἀνδρὶ περὶ τ̃ κατὰ τ̃ οἰκίαν ὀπτροφὴν ποιήσασθαι, ϗ τὰ μὴ διαπυθέσθαι, τὰ δ̀ ϗ ὀπιδεῖν τ̃ γινομένων. Οὕτω γὰ ἂν ὀπισωδέοιτο μᾶλλον τὰ τ̃ κοινωνίας, εἰ συμμετέχοιεν ἀλλήλοις τ̃ ἀναγκαίων φροντίδων. [3]Δεῦρο μέν τοι τ̃

VULGO 1 Περῤῥήσεως. 2 Ἑπομένοις. 3 Δεύπρ.

λόγου

avunculos & materteras fratres appellare, & patres ac matres; item ex cognatis, quoſdam avunculos, alios patrueles, aut conſobrinos vocare, pro varia ætatis ratione, propter egregiam quæ in nominibus ineſt caritatem. Nam hic appellandi modus tum ſtudii noſtri erga ſingulos non leve argumentum fuerit, tum ad circulorum prædictam contractionem multum incitabit. Sed quoniam huc oratio noſtra pervenit, non intempeſtivum videtur meminiſſe diſtinctionis parentum ſuperius allatæ. Dicebamus enim in eo loco, ubi patri conferebamus matrem, quod matri plus amoris, patri vero plus honoris tribuere oporteat: quibus convenienter hic etiam aſſeramus illos qui materno genere nobis conjunguntur, plus amandos, qui autem paterno, plus honorandos eſſe.

Ex Oeconomico.

ANTE omnia mihi dicendum eſt de operibus quæ familiam ſuſtentant. Hæc igitur dividenda ſunt, ut fieri ſolet; ita ut viro opera ruſtica, forenſia, & civilia tribuantur; mulieri autem, quæ lanificium & panificium attinent, omnia denique domeſtica negotia. Non tamen alter ab alterius operibus omnino immunis eſſe debet. Nam & mulierem aliquando decebit, cum ruri fuerit, operariis præeſſe, & patrisfamilias vicem gerere: & contra, viro rerum domeſticarum curam agere laudi dabitur, partim ſciſcitando, partim ea quæ fiunt inſpiciendo. Sic enim mutua communio magis ſtabilietur, ſi neceſſarias curas inter ſe communicent. Sed cum oratio mea *Serm.* 83. *p.* 490.

huc

λόγω γενόμενος, ὐκ ἂν ὀκνῆσαί μοι δοκῶ καὶ τὴν αὐτουργίας ποιήσασθαί τινα γνώμην· [1] εὐδ' ἀπεικὸς τοῖς ὑπὲρ τῶν ἔργων εἰρημένοις καὶ τοῦτο προστεθῆναι. Ὡς μὲν τοίνυν τὸν ἀνδρὶ καθήκει τῶν γεωργικῶν ἄπεσθαι πόνων, τί καὶ λέγειν δεῖ; ὁ πολὺς γὰρ ὁ κατὰ τοῦτο δυσπειθής. Ἀλλὰ καίτοι τοσαύτης τρυφῆς καὶ [2] ἀπονίας τὴν νῦν κατεχούσης βίον, ὅμως σπάνιός ἐστι, μὴ καὶ δι' ἑαυτοῦ προθυμούμενος ἔργων κοινωνῆσαι τὰ ὑπὲρ σπορᾶς καὶ φυλείας, καὶ τῶν ἄλλων τὰ κατὰ γεωργίαν. Δυσπειθέστερος δ' ἴσως ὁ πρὸς θάτερα τῶν ἔργων, ὅσα γυναιξὶν ἀπονέμηται, παρακαλῶν τὸν ἄνδρα λόγος. Καὶ πάλαι γέ ἐστι καὶ εἰκὸς οἱ καθαιρώτεροι, μὴ καθ' ἑαυτοὺς εἶναι τοπάζοντες ἄψασθαι θαλάσσης. Ἐπεὶ γὰρ ὡς ἐπὶ πολὺ εὐτελεῖς ἀνθρωπίσκοι, καὶ τὸ τῶν κατάγων καὶ γυννίδων φῦλον, ὡς τὴν ἐλαίων ἐργασίαν καταφέρειν ζήλῳ θηλύτητος, ἐστὶ δοκεῖ κατὰ τὸ ἀληθινώτερον ἄνδρα τυγχάνειν, τὸ εἰς ταὐτὰ συγκαθιέναι· ὥστ' ἔγωγε τάχ' ἂν ἐδ' ἂν αὐτὸς συμβουλεύσαιμι τοῖς μὴ τελέαν παρεσκευασμένοις πίστιν ὑπὲρ τῆς ἑαυτῶν ἀρρενότητος καὶ σωφροσύνης ἄπεσθαι τοιοῦδέ τινος. Εἰ μέν τοι μὴ τοιοῦδε βίου πεποίηκοί τις ἂν ἑαυτὸν πάσης ὑπονοίας ἀπόπτου [3] καθύπερθεν ὄντα, τί κωλύσει καὶ κατὰ ταῦτα τῇ γυναικὶ κοινωνῆσαι τὰ ἄνδρα; τῶν μὲ γὰρ ἄλλων κατοικιδίων ἔργων μὴ καὶ τὸ πλέον ἀνδράσι προσήκειν ἡγητέον, ἢ τὰ γυναιξίν; Ἔστι γὰρ καματωδέστερα καὶ ῥώμης δεόμενα σωματικῆς, οἷον ἀλέσαι, καὶ ξαῖς μάξαι, ἀραχίσαι τε ξύλα, καὶ ὕδωρ ἀνιμῆσαι, καὶ σκεύη μεταθεῖναι, καὶ διαινάξαι τρώματα, καὶ πᾶν τὸ τούτοις παραπλήσιον. Καὶ τὰ μὲν ὑπὲρ ἀνδρῶν ἀποχρῴη ἄν· ὁπόσα δέ τι καὶ τὰ γυναῖκα πρέπον, ὥστε μὴ τὴν θαλάσσης κοινωνεῖν μόνον ταῖς [4] θεραπαίναις, ἀλλὰ

VULGO 1 Οὐκ ἀπεικός. 2 Ἀπονοίας. 3 Καθήκοντα.

καὶ

huc pervenerit, non omittam eorum quæ propriis manibus fiunt mentionem: nec indecens fuerit hoc illis adjungere quæ de operibus dicta sunt. Quòd igitur viro decorum sit rei rusticæ laboribus perfungi, quid est quod multis asseratur? paucos enim opinor esse, qui nobis hac in re non credant. Verum etsi tanta mollities & laborum detrectatio præsentem vitæ statum occupat, rarus est tamen, qui suo corpore nolit serendi plantandique opus subire, & alia quæ ad agriculturam pertinent. At ille sermo forte minus facile persuadebit, qui viros ad opera muliebria hortatur. Nam qui mundi lautioresque sunt, non recte existimant opus lanificii nihil ad se pertinere. Quandoquidem enim ut plurimum viles homunciones, ac mollium & effœminatorum genus, lanis elaborandis incumbunt, æmulatione quadam muliebri, non videtur verum virum decere, ad hujusmodi opera se demittere: Adeo ut nec ego forsan consilium illis dederim, qui non amplam de virilitate ac pudicitia fidem fecerunt, ut tale quicquam agant. Quod si quis vita isto modo ante-acta supra omnem inhonestam suspicionem se constituerit, quid illum prohibet etiam istis in rebus uxoris operum participem fieri? nonne enim inter cætera domestica negotia, plura ad viros pertinere censeantur, quam ad fœminas? Plus enim laboris & virium corporis hæc postulant; molere, farinam subigere, findere ligna, aquam è puteo haurire, vasa transponere, excutere stragula, & quicquid hujusmodi est. Et hæc quidem à viris peragenda sufficiant: sed decet etiam fœminam aliquid ex abundanti facere, ita ut non solum cum ancillis lanificium tractet,

4 Οἰκουρεῖν.

sed

καὶ τῶν ἄλλων ἔργων τῶν ἐπανδροτέρων. Καὶ γὰρ σιτοπονίας ἅψασθαι καὶ τὴν ἐλευθέραν εἶναί μοι δοκεῖ, καὶ ὕδωρ ἀνιμῆσαι, πῦρ ἀνακαῦσαι, κλίνην καταστρῶσαι, καὶ πᾶν τὸ τούτοις ἐοικός. Πολλῷ δ' ἂν ἀνδρὶ φαίνοιτο καλλίων τῷ γε ἑαυτῆς, καὶ μάλιστα νεᾶνις οὖσα, καὶ μηδ' ὅπως τετελεσμένη κυοφορείαις, εἰ καὶ τρύγης ἀμπέλων αὐτουργοῦσα συμμετάσχοι, καὶ συλλογῆς ἐλαιῶν· εἰ δὲ παρήκοι, καὶ σπόρου, καὶ ἀρόσεως, καὶ φυσδόσεως ἐργαλείων τοῖς σκάπτουσιν ἢ φυτεύουσι. Τοῦτον γὰρ τὸν τρόπον, ἕνεκα τῶν ἔργων, οἶκος φυτευόμενος ὑπ' ἀνδρὸς καὶ γυναικὸς, ἄριστά μοι δοκεῖ κατά γε ταῦτα διεξάγεσθαι.

ΤΕΛΟΣ.

---

sed etiam alia quædam magis virilia opera. Nam & panes facere, ingenuæ mulieris officium arbitror, & aquam haurire, ignem accendere, lectum sternere, & alia his similia. Multo autem formosior marito suo videbitur uxor, præsertim quæ juvenis est, ac nondum partubus confecta, si vindemiando & olivas colligendo laborum socia fuerit; quod si ad senectutem vergat, si laboris inter serendum & arandum particeps sit, ac fodientibus aut plantantibus operariis instrumenta porrigat. Quippe familia quæ hoc modo, quantum ad opera, à patre & matrefamilias administratur, quod ad hæc attinet prospere actura mihi videtur.

FINIS.

ANNOTATIONES
IN
AUREA CARMINA,
ET
HIEROCLEM.

FRIDERICI SYLBURGII

IN

PYTHAG. AUREA CARMINA

NOTÆ.

SUIDAS cum ſcribit quoſdam Pythagoræ, præter tres genuinos libros, nempe παιδευτικὸν, πολιτικὸν, & φυσικὸν, adſcribere etiam περὶ χρυσᾶ ἔπη, ſignificat plures fuiſſe qui Pythagoram pro verſuum iſtorum auctore non habuerint. Quorum ſententiæ patrocinari videatur, quod Diogenes Laertius in vita Pythagoræ nullam hujus poematis mentionem facit: & cum Pythagoras fere Dorico idiomate in ſuis ſcriptis uſus ſit, in hoc poematio duo tantum verſus (47. & 48.) Doriſmum, cæteri majori ex parte Ioniſmum habent; & philoſophi hujus ſublimitatem minus adæquant. Cum igitur, eodem Laertio teſte, Lyſis, Hippaſus, Aſto, quædam à ſe ſcripta, ſub Pythagoræ nomine, in lucem ediderint, ſuſpicio eſt hæc quoque magis à diſcipulis Pythagoræ, quam ab ipſo Pythagora eſſe conſcripta: eo nempe modo, quo Socratis ὑπομνημονεύματα à Platone & Xenophonte literis ſunt mandata. Chryſippus ſane apud Gellium lib. 6. cap. 2. hunc verſum, Γνώσῃ δ' ἀνθρώπους αὐθαίρετα πήματ' ἔχοντας, qui 54. eſt in hoc opuſculo, Pythagoreis tribuit, non Pythagoræ: ubi etiam ſimilitudo, quæ de cylindro paulo poſt hunc verſum ſequitur, luculentius exponitur. Quia tamen idem Suidas cum Laertio tradit Pythagoram ſubinde diſcipulis ſuis præcepiſſe, ut domum è publico regreſſi, ſecum ipſi ruminarent, Πῇ παρέβην; τί δ' ἔρεξα; τί μοι δέον οὐκ ἐτελέσθη; qui hujus poematis verſus eſt 42. in eam ſententiam adducuntur alii, ut cæteros quoque hujus Aurei Carminis verſus Pythagoræ eſſe credant; præſertim cum à Stobæo & aliis multis Pythagoræ adſcribantur. Is certe, cujus poema eſt *De viro bono*, ſive Virgilius eſt, ſive Alius potius, Pythagoræ locum eum quem vertit adſcribere videtur. Utut ſit, ſive à Pythagora, ſive à diſcipulis ejus conſcripti ſunt hi verſus, pleraque omnia Pythagoricæ diſciplinæ præcepta continent: & quæ Laertius Pythagoræ præcepta tribuit, maxima ex parte hic quoque verbis non multum diſcrepantibus leguntur; ut ex collatione cuique perſpicere licet. Quam utilia vero ſint hæc ἔπη, (ſive *dicta*, ſive κατ' ἐξοχὴν *hexametros verſus* eo nomine accipere libet) ſatis declarat epitheton χρυσᾶ· ut auro ipſo pretio-

pretiosiora præcepta iis contineri lectores intelligant: quæ majori ex parte talia certe sunt, ut cum Christianæ doctrinæ præceptis non male consonent. Sed ut quod præcipue mihi propositum hic est persequar, diversam exemplarium scripturam;

Vers. 1. quidam libri habent διάκειτ', impersonaliter nempe pro *dispositum est.*

Vers. 9. quidam lib. κρατεῖν δ' εἰθίζεο· magis poetice: ut mox v. 35.

Vers. 12. Stob. μήτ' αὐτός· πάντ. Ausonius eum versum ita exulit, *Turpe quid ausurus, te sine teste time.*

Vers. 13. Stob. ἄσκει, imperativo modo. [*Et Hierocles p.* 72.]

Vers. 24. quidam lib. σχεδόν εἶχ'. h. e. *leniter cede.* & mox ἐπὶ πᾶσι, *in omnibus.*

Vers. 40. locum hunc expressit auctor *Viri boni* hoc disticho, *Nin prius in dulcem declinat lumina somnum, Omnia quam longi reputaverit acta diei.* Sequentia quoque idem poeta Latinus sic reddidit; *Quæ prætergressus? quid gestum in tempore, quid non? Quid mihi præteritum? Sic dicta & facta per omnia Ingrediens, ortoque a vespere cuncta revolvens, Offensus pravis, dat palmam & præmia rectis.* Eodem respexit Ciceronis Cato major, cum inquit, *Pythagoreorum more, exercendæ memoriæ gratia, quid quoque die dixerim, audierim, & egerim, commemoro vesperi.*

Vers. 42. Suid. ποῖ παρέβην, i. e. *ubi*, seu *quo?*

Vers. 47. Nota Dorismum in solis hisce versibus; cum reliqui omnes Ionismum habeant. Sed Ionica etiam dialecto usum esse Pythagoram, non tantum Dorica, inter cætera declarat apud Laertium Pythagoræ ad Anaximenem epistola Ionico idiomate scripta. De quaternario autem numero vise Macrob. in *Somn. Scip.* lib. 1. cap. 6.

THEODORI MARCILII NOTÆ IN AUREA CARMINA.

DE AUCTORE.

CArmen hoc literis non esse conscriptum à Pythagora, doceri posse videtur illorum testimoniis, qui asserunt nihil unquam in scriptis relictum fuisse à Pythagora. Nam & Lucianus *lib. de Lapsu in salutatione*, Ὁ θεσπέσιος, inquit, Πυθαγόρας, μηδὲν αὐτὸς ἡμῖν ἴδιον καταλιπεῖν τῶν αὑτοῦ ἠξίωσεν. Hoc est, *Divinus vir Pythagoras nullam doctrinæ suæ partem literis consignatam ipse nobis relinquere voluit.* Et Josephus, *Orig. Judaic.* lib. 1. Πυθαγόρᾳ μὲν οὐδὲν ὁμολογεῖται σύγγραμμα, id est, *Pythagoræ nullum de quo certo constet scriptum est.* Et D. Hieronymus *Epist. adversus Rufin.* qui cum dixisset in Pythagora se nescio quid legisse, refellerat eum Rufinus negans ullum extare scriptum Pythagoræ; cui respondet his verbis D. Hieronymus, *De dogmatibus, non de libris locutus sum, quæ potui in Cicerone, Bruto, ac Seneca discere. Lege pro Vatinio oratiunculam, & alias, ubi sodalitatum mentio fit. Revolve dialogos M. Tullii; respice omnem oram Italiæ, quæ quondam magna Græcia dicebatur, & Pythagoreorum dogmatum incisa publicis literis æra cognosces*, &c. Ergo fatetur D. Hieronymus nihil unquam literis conscriptum fuisse à Pythagora, non facturus si refellere potuisset.

Contra vero Laertius eos qui dicunt à Pythagora nihil conscriptum esse, Ἀμπαίζειν, hoc est, *jocari* ait; atque ipse initia quædam profert librorum Pythagoræ. Et Plinius *cap.* 17. *lib.* 14. adducit quædam ex libro Pythagoræ. Proclus item *lib.* 3. *in Timæum Plat.* Pythagoræ citavit orationem ad Abarum. Hoc igitur in medio fortasse relinquendum est.

De carminis autem hujusce auctore summatim dici potest, sententias quidem ipsas & decreta esse Pythagoræ, versibus autem ea conscripta, & in lucem edita fuisse à Pythagoreis. Quæ sententia est D. Hieronymi loco citato: *Cujus enim sunt illa*, inquit, χρυσᾶ παραγγέλματα; *nonne Pythagoræ? in quibus omnia ejus breviter dogmata continentur; & quæ latissimo opere Philosophus commentatus est Iamblichus, imitatus ex parte Moderatum virum eloquentissimum, & Archippum, & Lysidem Pythagoræ*

thagoræ auditores. *Quorum Archippus ac Lysides in Græcia, id est, Thebis scholas habuere, qui memoriter tenentes præcepta doctoris, ingenio pro libris utebantur.* Quæ D. Hieronymi sententia confirmatur illo carminis hujus versu Ναὶ μὰ τὴν ἀμετέρᾳ, &c. Jurat enim quicunque ille est carminis hujusce auctor Pythagoram; quod in Pythagoræ ipsius personam cadere non potest, nempe ut se ipse juret, facile quivis intelligit. Hinc ergo factum est, ut apud auctores interdum carmen hoc tanquam ipsius Pythagoræ citetur; alias vero quasi discipulorum Pythagoræ. Nam Proclus quidem *lib.* 3. *in Timæum Plat.* Pythagoram τὸν χρυσῶν ἐπῶν πατέρα vocavit, hoc est, *Aureorum versuum parentem.* Parentis nomine, ut opinor, intelligens non scriptorem hujus carminis, sed sententiarum auctorem. Quo sensu etiam vir doctissimus Clemens Alexandrinus *Pædagogi cap.* 10. *lib.* 1. quendam hujus carminis versum proferens, præceptum id esse inquit Pythagoræ. Καὶ, μοὶ δοκεῖ, συνεὶς τοῦτο ὁ Σάμιος παραγγέλλει Πυθαγόρας,

Δειλαὶ μὲν σαπρῆξας ——

Hoc est, *Atque, ut equidem opinor, intelligens hoc Samius ille Pythagoras monet,* Δειλαὶ μὲν σαπρῆξας &c.

Contra vero Chrysippus apud Agellium *cap.* 2. *lib.* 9. & Plutarchus *in consolat. ad Apollon.* Pythagoreis tribuunt carmen hoc, non Pythagoræ. Galenus etiam *lib. de cognitione & curatione morborum animi* se dubitare ostendit, ταύτας, inquiens, δὴ τὰς φερομένας ὡς Πυθαγόρου παραινέσεις· *Illa quæ feruntur Pythagoræ præcepta.* Et Suidas fatetur sibi carminis hujus auctorem esse incognitum: τινὲς δ', inquit, ἀναπτάσιν αὐτῷ καὶ τὰ χρυσᾶ ἔπη. Id est, *Nonnulli vero etiam Aureos versus ei attribuunt.* Quæ dubitatio Suidæ *in verbo Pythagoras*, nata esse videtur ex illis Laertii verbis *in Pythagora*, τὸ δὲ φερόμενον ὡς Πυθαγόρου Λύσιδός ἐστι τοῦ Ταραντίνου Πυθαγορικοῦ. Id est, *Quod vulgo scriptum esse fertur Pythagoræ, id Lysidis Tarentini est, qui auditor fuit Pythagoræ.*

Ergo Laertius Lysidem auctorem hujus carminis agnoscere videtur; alii Philolaum suspicati sunt.

Argumentum.

TOtius autem libri hæc sententia est. Primum de officiis agitur adversus Deum, parentes, propinquos, & amicos servandis; deinde vero de moribus atque institutione vitæ privatæ: cujus partis initium est χρατεῖν δ' εἰθίζεο τῶνδε.

Carmen autem hoc universæ Pythagoreorum philosophiæ quasi compendium esse intelligitur ex verbis D. Hieronymi paulo ante citatis, cum inquit *Aureis Pythagoræ præceptis omnia ejus breviter dogmata contineri.* Quod ipsum ex iis quoque planum

fieri poteſt, quæ vir doctiſſimus Hierocles in hunc librum copioſe philoſophatus eſt, exemplo, ut opinor, Iamblichi: de cujus commentariis in hunc librum commemorat D. Hieronymus *loco citato*. Quanto autem carmen hoc in pretio fuerit olim, ex eo intelligere licet, quod Galenus, libro *de cognitione & curatione morborum animi*, tanquam remedium ad morbos animi convenientiſſimum, ſe conſueviſſe ait ſemel atque iterum carmen hoc perlegere quotidie primum, deinde vero etiam recitare. Ἐγὼ δή ποτε, inquit, ⸗ ταύτας δὴ τὰς Φερεκύδας ὡς Πυθαγόρε παραινέσεις εἴθιστο δὶς τ ἡμέρας ἀναγινώσκειν μὲν τὰ πρῶτα, λέγειν δ' ἀπὸ στόματος ὕστερον.

Χρυσᾶ.] Hanc uſitatam hujus carminis inſcriptionem fuiſſe ex Proclo intelligimus, qui, ut dictum eſt, Pythagoram vocat *Aureorum carminum parentem*. Χρυσᾶ vero, id eſt *Aurei*, dicuntur hi verſus, quod auro contra cari ſint, & laude digniſſimi. Nam res præclaræ dicuntur *Aureæ*: qua de re Athenæus, Heſychius, Servius in 1. *Georg.* & Hierocles in hunc locum. Sic Plato *in Cratylo*, τὸ χρυσῆν γένος, id eſt, *aureum genus*, ſive homines ætatis aureæ expoſuit, οὐκ ἐκ χρυσῆς πεφυκὸς, ἀλλ' ἀγαθὸν ⸗ καλόν· hoc eſt, *Non ex auro fictum, ſed bonum & honeſtum*. Propterea ergo ſententiæ illuſtres, *Aurea dicta*, vel præciſe *Aurea* nominantur. Sic enim Lucret. *lib.* 3.

Omnia nos itidem depaſcimur Aurea dicta.

Et citatur *lib.* 5. *de diviſ. rerum* Caius Juriſc. libro ſecundo *Rerum cotidianarum ſive aurearum*. Sic *Aureæ fabulæ* in ſcholis dicebantur inter pueros. Quo reſpiciens Plinius, *Epiſt.* 20. *lib.* 2. *Aſſem*, inquit, *para, & accipe* AUREAM *fabulam*. Trium vero *aurearum fabularum* aſſem pretium fuiſſe ex eodem Plinii loco intelligere licet. *Sufficiunt*, inquit, *duæ fabulæ, an ſcholaſtica lege tertiam poſcis? eſt unde fiat*, &c. Hinc illa fabularum Mileſiarum apud Apuleium inſcriptio, *Aſinus aureus*. Qua de re nihil interpretes.

Ἔπη.] Etiam χρυσᾶ παραγγέλματα, i. e. *Aurea præcepta* dicebantur, ut intelligimus ex D. Hieronymo, *loco citato*. Galenus vero etiam παραινέσεις vocatas fuiſſe declarat, *loco citato*. Ἔπη autem hæc ſunt, id eſt, *verſus heroici*, more antiquorum, qui omnia verſibus conſcribebant. Primus Pherecydes Syrius, cui Pythagoras operam dedit, oratione ſoluta uſus dicitur. Qua de re Plinius, *cap.* 56. *lib.* 7. Strabo *lib.* 1. Suidas *in verbo Pherecydes*. Verſibus autem ſolitum explicare omnia Pythagoram, ex Laertio *in Pythagora* planum eſt, apud quem Heraclides Sarapionis filius tradit Pythagoram περὶ τ ὅλε, id eſt, *de natura univerſitate*, ſcripſiſſe verſibus; & *Sacri ſermonis* à Pythagora ſcripti primum verſum profert Laertius.

Τᾶ Πυθαγόρε.] De nomine Pythagoræ Ariſtippus apud Laertium *in Pythagora*. Hoc impoſitum ei nomen fuiſſe, *quod veritatem ſolitus fuerit* ἀγορεύειν, hoc eſt, *dicere, non minus quam*

Πύθιος,

Πύθιος, id est, *Pythius* sive *Apollo*. Hinc illa Pythagoræ auditorum vox αὐτὸς ἔφα, id est, *ipse dixit*: de qua M. Cicero *lib.* 1. *de nat. Deor.* & proverb. *Ipse dixit.*

1 Πρῶτα μέν.] Sic etiam Phocylides, πρῶτα θεὸν τίμα——— Θεὸν autem dixit Phocylides, non θεὺς, quoniam à Sibyllis pleraque mutuatus est. Qua de re legendus Suidas *in verbo Phocylides*. Xenophon *memor.* lib. 4. Παρὰ πᾶσιν ἀνθρώποις πρῶτον νομίζεται τὺς θεὺς σέβειν· hoc est, *apud homines universos hoc primum lege receptum est, Deos esse colendos.*

Ἀθανάτους θεούς.] Quos *Deos æviternos* vocavit Apuleius *lib. de Deo Socratis*. Ennius *Ævi integros*, aut potius uno verbo *Ævintegros*. Qua de re legendus Servius *in lib.* 9. *Æn.* Ævum autem proprie in Deos convenire Servius docet in illud Virgilii *lib.* 6. *Æn.*

Quem tibi longævo ———

M. Cicero *lib.* 2. *de Legib.* vocavit *eos qui cœlestes semper habiti.* Ex quo numero duodecim *Dî consentes* ab Ennio duobus versiculis comprehensi, quos profert Apuleius *lib. de Deo Socr.* & Martianus Felix *lib.* 1.

Juno, Vesta, Minerva, Ceres, Diana, Venus, Mars,
Mercurius, Jovis, Neptunus, Volcanus, Apollo.

Solent autem ἀθανάτους θεὺς Græci poetæ dicere: oratores sæpius tantum θεούς. Latini, contra; Poetæ sæpius Deos; Oratores, Deos immortales.

Τίμα.] Et hominum, & Deorum generatim dicitur Τιμὴ, id est *Honor*. Qua de re legendus Aristoteles *cap.* 12. *lib.* 1. *ad Nicom.* Proprie autem Diis deberi τὸ σέβας, Parentibus τιμὴ, Senibus αἰδὼ, videtur significare Plutarchus *lib. de Instit. puerili*, cum inquit, ὅτι δεῖ τὺς μὲν θεὺς σέβεσθαι, γονέας δὲ τιμᾶν, πρεσβυτέρους αἰδεῖσθαι· id est, *Oportere Deos venerari, parentes colere, senes vereri.*

Νόμῳ ὡς διάκειται, *Ut lege dispositi sunt.*] Legem Hierocles intelligit æternam nve divinam, de qua legendus Apuleius *lib. de doctrina Platonis.* Lex autem hæc Dei est principis, qui cum alia re nulla comparari potest, & à quo ceu fonte Dii immortales, heroes, ac dæmones manarunt. Itaque recte Hierocles ἀναγκαίτατα τὸ πάντων σεβασμώμενον vocavit, hoc est, *absolute ante omnia honore afficiendum.* Hic à Platone in Timæo δημιουργὸς dicitur, ab Hierocle θεὸς θεῶν, hoc est, *Deus deorum*; & θεὸς ὑπατος, i. e. *Deus summus*; & κοσμοποιὸς, i. e. *mundi opifex*; & ἀριστοτέχνης, i. e. *Præstantissimus artifex.* Quemadmodum & à Pindaro dictus est, ut refert Plutarchus *in lib. de sera numinis ultione.*

Hæc igitur ad Pythagoræ mentem accommodata interpretatio est; Ad vitam vero communem, & usum reip. convenientius intelligi potest νόμος πόλεως, i. e. *lex civitatis*; ut sententia

tia sit, Diis venerationem & cultum tribui oportere non aliter quam patiuntur leges civitatis. Quod Apollinem, quoties de Deorum cultu interrogaretur, solitum respondere docet Aristoteles *in Rhetoricis ad Alexandr.* καὶ ὅτι τὰ μαντεῖα πάντα τοῖς ἀνθρώποις προστάττει καὶ τὰ πάτρια ποιεῖσθαι τὰς θυσίας· hoc est, *Et oracula omnia præcipere hominibus ut sacrificent juxta leges patriæ.* Et Socrates apud Xenophontem *lib.* 4. *de vita Socr.* Ὁρᾷς γὰρ ὅτι ὁ ἐν Δελφοῖς θεὸς, ὅταν τις αὐτὸν ἐπερωτᾷ, πῶς ἂν τοῖς θεοῖς χαρίζοιτο, ἀποκρίνεται· Νόμῳ πόλεως. hoc est, *Nam vides, quotiescunque Apollo Delphicus interrogatur, quemadmodum sacra diis grata fieri possint; oraculum edi, Juxta legem civitatis.* Sic M. Cicero lib. 2. de Legibus: *Deinceps in lege est*, inquit, *ut de ritibus patriis colantur optimi. De quo cum consulerent Athenienses Apollinem Pythium, quas potissimum religiones tenerent, oraculum editum est, Eas quæ essent in more majorum. Quo cum iterum venissent, majorumque morem dixissent sæpe esse mutatum, quæsissentque quem morem potissimum sequerentur è variis; respondit, Optimum.* Et Socrates apud Xenophontem *lib.* 4. *de vita Socr.* interrogatus, *An liceret cuilibet colere Deos pro arbitratu?* respondit, οὐκ· ἀλλὰ νόμοι εἰσὶ, καθ' οὓς δεῖ τοῦτο ποιεῖν· hoc est, *Minime; sed leges sunt, ex quarum præscripto id faciendum est.* Respiciens ut opinor ad legem à Dracone Athenienſibus latam, quæ profertur à Porphyrio *lib.* 3. περὶ ἀποχῆς ἐμψύχων. Ἐπεὶ, inquit, καὶ Δράκοντος νόμος μνημονεύει τοιοῦτος. Θεσμὸς αἰώνιος τοῖς Ἀττικὴν νεμομένοις κύριος τιμᾶν ἅπαντα χρόνον· Θεοὺς πατρῴους καὶ ἥρωας ἐγχωρίους καὶ κοινῇ, ἐπομένους νόμοις πατρίοις, ἰδίᾳ καὶ δύναμιν, σὺν εὐφημίᾳ καὶ ἀπαρχαῖς καρπῶν, καὶ πελάνοις ἐπετείοις. hoc est, *Quandoquidem etiam Draconis lex commemoratur hujusmodi. Lex æterna omnibus iis qui Atticam regionem incolunt * domina sempiterna: Deos colunto, & heroes indigenas publice, juxta leges patriæ, & privatim etiam pro facultate, cum faventia & primitiis fructuum, & libis annuis.* Seneca autem rationem reddens cultus deorum juxta consuetudinem Romanam, ait se agere *non quæ diis grata, sed quæ legibus justa.* Clausulam vero illam Νόμῳ ὡς ἀρέσκειν, communiter intelligi oportere de genere Deorum immortalium, heroum ac dæmonum, copiose docet Hierocles.

2 Καὶ σέβας ὅρκον.] Verbum σέβεσθαι rectissime de juramento usurpatur, est enim invocatio Dei, qua petimus ut sit testis sermonis nostri, & puniat fallentes, ὅρκος, id est, *jusjurandum*, πιστότατόν ἐστιν, hoc est, *veneratione dignissimum est*, ut posuit Aristoteles *cap.* 2. *lib.* 1. *Sapientiæ.*

Duplex autem jusjurandum esse copiose disputavit Hierocles. Unum, quo naturæ totius universitas divinæ legi adstricta est, eique obtemperare cogitur: alterum autem humanum, illius prioris quasi rivulum ac imaginem. Jurisjurandi autem religio

* Potius *semper rata.*

summa

ſumma apud Pythagoreos. Unde uſitatum illis jurejurando fidem ſuam adſtringere: ut infra, Ναὶ μὰ τὴν ἀμετέραν, &c. Et Pythagoras ipſe initio libri *de natura*, apud Laert. *in Pythagora*, Οὐ μὰ τὸν ἀέρα τὸν ἀναπνέω· οὐ μὰ τὸ ὕδωρ τὸ πίνω, &c.

Verbum autem σέβεσθαι in Pythagoræ ſchola uſitatiſſimum fuit. Sic infra, σέβε δαίμονας. Et principio *Sacri ſermonis* apud Laertium *in Pythagora*, ὦ νέοι ἀλλὰ σέβεσθε, &c. Hinc diſcipulorum Pythagoræ unum genus σεβασιοὶ dicti, quod ἐν τοῖς σεβασμίοις, id eſt, *rebus cultu ac veneratione dignis, ſive divinis verſarentur.* Quibus oppoſiti πολιτικοὶ, id eſt, *occupati in adminiſtratione Reipublicæ*: & μαθηματικοὶ, *profitentes ſcientiam menſurarum & ſiderum.* Legendus interpres Theocriti *in Eclogam* 4.

Ἔπειθ'.] Inter θεοὺς ἀθανάτους, ſive *Deos æviternos*, ſive *immortales*; ac *dæmones terreſtres*, id eſt, *homines*, medium ſive interjectum genus eſt heroum, qui etiam dæmones boni, & angeli dicuntur. Nam his nominibus eadem vi ac notione uti ſæpe ſolent ii qui à Pythagora & Platone ſunt philoſophi, ut docet Hierocles. Qui etiam hæc nomina interdum à Platone ita diſtingui ſolere ait, ut diis immortalibus proximi, angeli nominentur; extremi, heroes, medii vero ſive interjecti, dæmones boni. Ergo nunc *Heroes* à Pythagora ii omnes intelliguntur qui medii ſive interjecti generis inter Deos immortales atque homines ſunt. Nempe ut primum ſit genus Deorum cœleſtium ſive immortalium; alterum genus ætherium ſive aerium, ſcilicet heroes; tertium autem terreſtre, ſive dæmones. Legendus Plato in *Timæo*: Apuleius *lib. de doctrina Plat.* Martianus Felix *lib.* 2.

Apud Laertium vero idem Pythagoras dæmones vocavit eos qui inter Deos immortales ac heroes interjecti ſunt, ut quidem videatur dæmones intellexiſſe omnes, qui à Platone, ut diximus, angeli & dæmones boni vocantur. Eſt enim decretum Pythagoræ apud Laertium, θεοὺς μὲν δαιμόνων προτιμᾶν, ἥρωας δ' ἀνθρώπων, ἀνθρώπων δὲ μάλιστα γονέας, hoc eſt, *Deos anteponendos dæmonum generi, heroas generi humano, cæteris hominibus parentes.* Sic Euripidis interpres *in Hecubam*, Ὃν δ' λόγον ἔχουσιν οἱ ἥρωες πρὸς τοὺς λοιποὺς ἀνθρώπους, ὑψηλότεροί τινες δοκοῦντες ἢ ὑπερέχοντες· τὸν αὐτὸν λόγον ἢ οἱ θεοὶ πρὸς τοὺς δαίμονας, ὑψηλότεροί τινες δοκοῦντες τούτων εἶναι· hoc eſt, *Quæ ratio heroum eſt ad homines, eadem eſt inter Deos & dæmones: Nam ut heroes hominibus, ita Dii immortales dæmonum genere ſuperiores ſunt.* Et Thales Mileſius, ut eſt apud Athenagoram *in Apologia*, tres gradus ita poſuit; *Primum Deorum immortalium, alterum dæmonum, tertium heroum.* Et Plato lib. 4. de Legibus; *Primum Diis immortalibus ſuperis atque inferis ſacra conficienda eſſe, deinde vero dæmonibus, tum heroibus.*

Apuleius autem *libro de Deo Socr.* Dæmones vocavit omnes qui inter Deos immortales atque homines interjecti ſunt, *eoſque eſſe vectores hinc, ſive ab hominibus, precum; inde, ſive à Diis, munerum:*

munerum; & quasi interpretes ac salutigeros. Quod ex Platone citavit Plutarchus *libro de Iside & Osiride;* Ὅ, τε Πλάτων ἑρμηνευτικὸν τὸ τῶν δαιμόνων ὀνομάζει γένος ἐξ Ἁγνικὸν ἐν μέσῳ θεῶν καὶ ἀνθρώπων, εὐχὰς μὲ ἐκεῖ καὶ δέησις ἀνθρώπων ἀναπέμποντας, ἐκεῖθεν δὲ μαντεῖα δεῦρο καὶ δόσις ἀγαθῶν φέροντας. Hoc est, *Et Plato daemonum genus facultate interpretandi ac ministrandi praeditum, inter Deos & homines interjectum esse ait, ac preces quidem & vota hominum diis offerre, à diis autem ad homines oracula & bonorum largitiones deferre.*

Ἥρωας.] Quos veteres Romani *Deos medioxumos* vocarunt. Qua de re legendus Apulcius *lib. de doctrina Platonis* 2. Et Martianus Felix, *omnes*, inquit, *hos qui inter Deos & homines interjecti sunt, Graci δαίμονας vocant, Latini Medioxumos.*

Ἀγαθούς.] Illustres vocavit Heroes, quia semper divinæ cognitionis luce perfusi, ut inquit Hierocles. Aut illustres, utpote aerei. Decretum enim est Pythagoræ, quod profert Laertius *in Pythagora*, Εἶναί τε πάντα τὸν ἀέρα ψυχῶν ἔμπλεων, καὶ τούτους δαίμονάς τε καὶ ἥρωας νομίζεσθαι. Hoc est, *Aerem totum plenum esse animorum, qui putentur esse daemones ac heroes.* Et Hesiodus *lib.* 1. dæmones inquit terram pervadere

Ἠέρα ἑσσαμένους ——— id est, *Aere vestitos,*

3 Τοὺς τε δαίμονας.] Præstanti virtute viros, ut recte intelligit Hierocles. Itaque non dixit Pythagoras præcise δαίμονας, sed cum additione δαίμονας καταχθονίους, id est, *daemones terrestres.* Sic Plato in Cratylo, Ταύτῃ δὴ πείθομαι καὶ ἐγὼ τὸν δαίμονα πάντα ἄνδρα, ὃς ἂν ἀγαθὸς ᾖ, δαιμόνιον εἶναι καὶ ζῶντα καὶ τελευτήσαντα, καὶ ἐρθῶς δαίμονα καλεῖσθαι. Id est, *Quocirca etiam ego sic statuo, quemvis scientia praditum ac virtute, divinum esse virum, & viventem & mortuum, ac jure daemonem eum vocari.* Dæmones itaque terrestres ii, quos Aristoteles *cap.* 1. *lib.* 7. *ad Nicom.* θείους ἄνδρας vocari ait, hoc est, *viros divinos*, ut posuit M. Cicero *lib.* 1. *de Legib.* Dæmones vero Latine dici posse genios & lares, docet Apulcius *Lib. de doctrina Plat.* & Tertullianus *Apolog. contra gentes cap.* 32. M. Cicero in Platonis Timæo convertit Lares. Dici autem δαίμονας quasi δαήμονας, id est, *scientes*, vulgatum est, & à multis repetitum; ut Platone in *Cratylo*, Hierocle in hunc locum, Martiano Felice *lib.* 2. *cap.* 15. Joanne Grammatico in Hesiodum, Lactantio, Servio *in* 3. *Æn.*

Καταχθονίους.] Τοὺς ἐπὶ γῆς πολιτεύεσθαι δυναμένους, καὶ κατὰ γῆς οἰκεῖν, *Eos qui* * *in terris versari possunt*, ut exposuit Hierocles. Itaque καταχθονίους positum est pro ἐπιχθονίους. Dæmones enim, hoc est viri sapientes, quamdiu spirant, terram incolunt, cum autem è vita excesserint, aerem terræ proximum tenent. Quæ de re copiose Martianus Felix *lib.* 2. Plerumque tamen κατὰ-

* Male vertit Marcilius — *Rempublicam habere possunt ac domicilium supra terram.*

χθονίους

χθόνιοι sunt ὑποχθόνιοι. Ut cum Dionysius Halicarnasseus inquit lib. 6. τοὺς μὲν τοὺς ἐπουρανίους ἵλεως εἶναι, τοὺς δὲ δαίμονας τοὺς καταχθονίους. *Deos cœlestes propitios esse, ac dæmones inferos.* Perinde ut Euripides *in Hecuba vs.* 148. κήρευσε θεοὺς τοὺς τ' ἐπουρανίδας, τοὺς δ' ὑπὸ γαῖαν· *Supplica Deos cœlestes, atque illos qui sub terra sunt.*

Dæmones itaque supra terram, viri sapientes sive boni: sub terra vero, animi impiorum. Itaque hi proprie inferi & ὑποχθόνιοι dicti sunt ab Hesiodo *lib.* 1. Atque horum suppliciis præsunt Dii inferi, quorum descriptio apud Virgilium *lib. 6. Æneid.* in Tartaro est. Impiis vero sedem assignari à Pythagoreis in Tartaro intelligimus ex Aristotele *cap.* 5. *lib.* 2. *de Demonstrat.* qui *Pythagoreos* inquit *arbitrari propterea excitari tonitrua in aere, ut illa quasi comminatione Jovis ii qui in Tartaro sunt pertimescant:* Ὥσπερ οἱ Πυθαγόρειοί φασιν, ἀπειλῆς ἕνεκα τοῖς ἐν τῷ περιόδῳ, ὅπως φοβῶνται.

Ἔννομα ῥίζων.] Ἔννομα ῥίζειν expositi Hierocles, Dæmonum, id est sapientum, dictis, quasi legibus, parere, id est, cum fide ac justitia vivere; εὐνόμως sive νομίμως ζῆν.

Joachim. Camerarius ἔντομα ῥίζων suspicatur legendum esse. Quod Hieroclis auctoritate legentis ἔννομα facile refellitur. Deinde autem Camerarii ratio inepta est. Posuit enim Diis manibus convenire ἔντομα ῥίζειν, quia in sacris inferorum *jugulari soleant victimæ, sive secari victimæ jugulum.* Quasi vero non idem observatum fuerit in sacris superorum. Neque enim superorum & inferorum sacra eo differunt, quod in illis jugularentur victimæ, in his vero non item: sed quia in sacris Deorum manium sive inferorum, victima capite in terram prono statuebatur; in sacris vero superorum, capite in cœlum sublevato. Itaque in Deorum manium sacris ex parte inferiori, in superorum sive cœlestium sacris ex parte superiori, securi aut malleo victimæ feriebantur. In utroque genere sacrificii dabant operam victimarii, ut victima in cultros suppositos, sive subjectos capite incumbens, speciem præberet sponte ad interitum se offerentis. Legendus Servius in illud Virg. *lib.* 3. *Georg.*

Ac vix suppositi tinguntur sanguine cultri.

Atque hujusce rei exempla sunt apud Ovidium *lib.* 7. *Metam.* Dionysium Halicarnasseum *lib.* 6. Papinium in *Thebaide lib.* 4. cum inquit,

In vulnus cecidere greges ———.

Ubi Lactantius interpres hos qui malleo victimam feriunt ait nominari Agones: qui autem subjiciunt sive supponunt victimarum jugulis cultros, id est, ita cultros tenent, ut in aciem victima jugulo incidere possit, hos dici Victimatores.

Postremo, ἔντομα ῥίζειν alienum est ab instituto Pythagoræ, qui, ut inquit M. Cicero 3. de Nat. Deor. *ne Apollini quidem Delio hostiam immolare voluit, ne aram sanguine adspergeret.* Et Laertius *in Pythagora* ait solam Apollinis Genitoris quæ Deli est

aram

aram venerari ſolitum Pythagoram, quod nulla ibi victima immolaretur. Ἔντομα vero dici proprie in haruſpicina ex Greg. Nazianzeno intelligimus, oratione 1. contra Julianum. Quem locum, quia longior eſt, non adſcripſi.

Mihi vero ἔννομα ῥέζειν poſſe intelligi videtur χοὰς ἐπιφέρειν, καὶ ἐναγίζειν, ſive juſta facere diis manibus. Quod etiam Hierocles tanquam in tranſcurſu oſtendit. Proprie autem diis manibus convenit, ut Sacra eis legitime fiant, ſive τὸ ἔννομα ῥέζειν, quoniam dii manes ſancti ſive legibus ſanciti ſunt. Quo lex illa Ciceronis pertinet lib. 2. de Legib. *Deorum manium jura ſancta ſunto.* Idemque *Top. ad Trebat.* juſtitiam erga manes proprie vocari ait *ſanctitatem.* Sic apud Virgilium *lib.* 5. *Æn.* Æneas Anchiſen patrem mortuum affatur,

Salve ſancte parens ———

Et Evander *lib.* 11. *Æn.* ad conjugem mortuam,

——— *Tuque O ſanctiſſima conjux,*
Felix morte tua. ———

Eaque de re Macrob. in Saturnal. *lib.* 3. Sancti autem ſive ſanciti potius dii manes quam ſuperi, quia cum fuerint homines facilius contemni poſſunt & violari.

4 Τές τε γονεῖς τίμα. Nempe, καθαίπερ θεὺς, id eſt, *tanquam Deos.* Sic enim Ariſt. ad Nicomach. *cap.* 2. *lib.* 9. & Plato *lib.* 4. *de legib.* Βέλτιον γονεῖς πρώτιστον ἐν τιμαῖς ἔχειν· Parentes imprimis honoribus affice. *Philemon.*

Τές τ' ἀγχις' ἐκγεγαῶτας.] Uno verbo ἀγχιστῖς, hoc eſt, *propinquos.*

5 Τῶν δ' ἄλλων.] Vulgo dicitur, πυρὸς καὶ ὕδατος ὁ φίλος ἀναγκαιότερος· & *Solem è mundo tollere videntur, qui amicitiam è vita tollunt,* inquit Cic. Duo genera ſunt amicitiæ. *Neceſſarium; ſive propinquitas ſanguinis: & voluntarium; ſive inter alienos,* Donat. in Terent. *Adelph.* Ergo de amicitia neceſſaria verſu antecedente dixit Pythagoras, nunc adjungit de voluntaria. Ariſt. autem ad Nicom. *cap.* 12. *lib.* 8. triplex amicitiæ genus poſuit; unum *propinquorum,* alterum *ſociorum,* tertium *ſodalium.* Sed amicitia ſociorum & ſodalium utraque uno amicitiæ voluntariæ nomine intelligi poteſt.

Ἀρετῇ ποιεῦ φίλον.] Amicum tibi virtute adjunge ſive concilia, non voluptate, aut opibus. Nam triplex quidem eſt materies amicitiæ; virtus, voluptas, utilitas: ut diſputavit Ariſtot. ad Nicom. *cap.* 3. *lib.* 8. Sed illa tantum quæ virtutis ſocietate conglutinatur, firma & conſtans amicitia eſt. Itaque hanc τελείαν φιλίαν, *amicitiam perfectam,* vocavit Ariſtot. *loco citato,* & ἀδιάβλητον & μόνιμον, *immutabilem & permanentem,* ejuſdem lib. cap. 6. Voluptatis autem & utilitatis amicitiæ ſunt, quas, ut ait Seneca *Epiſt.* 9. *Temporarias populus appellat.*

Ὅσις ἄριστος.] Laudat φιλοφιλίαν & πολυφιλίαν. Φιλοφιλία Latine *ſtudium amicorum* dici poteſt, non, multitudo amicorum,

ut

ut à quodam Joachimi Perionii reprehensore conversum est apud Aristot. ad Nicom. *cap.* 1. *lib.* 8. Πολυφιλία vero est *multitudo amicorum*, de qua copiose Aristot. ad Nicom. *cap.* 10. *lib.* 9. Et Plutarch. lib. quem ea de re conscripsit. Utraque laude, scilicet φιλοφιλίας & πολυφιλίας, floruisse Pythagoram legere licebit apud Laertium. Videtur autem παρήχησις, & soni concinnitas quædam, esse quæsita in verbis ἀρετῇ ἄεις.

6 Πρᾴοισι δ' εἶκε λόγοις] *Lenibus amici dictis cede:* sic enim exposuit Hierocles. Quale Horatianum illud est ad Lollium, Epist. 18.

——*Tu cede potentis amici*
Lenibus imperiis.——

Quanquam etiam πρᾴοις λόγοις εἴκειν esse potest, *Cedere amico lenibus dictis, sive adhibita orationis lenitate:* ut apud Xenophon. *lib.* 2. *de vita Socr.* λόγῳ ὑπείξας. Nam usitatum esse ait ubique gentium παραχωρῆσαι τῷ νεωτέρῳ πρεσβυτέρῳ συντυχόντι, & λόγῳ ὑπεῖξαι, id est, *adolescentem seni de via decedere, & oratione se illi submittere.*

Ἔργοισί τ' ἐπωφελίμοισι.] Ἔργα ἐπωφέλιμα dixit intelligens εὐεργεσίας, id est, benefacta, sive θεραπείαν, i. e. cultum & observantiam. Cedendum esse, inquit, amico, non orationis tantum lenitate, verum etiam obsequiis adhibitis. Nam ut est apud Terent. in Andr. *Obsequium amicos*, &c. Sed Hierocles, ut diximus, aliter hunc locum intelligit, nempe Cedendum esse amici benefactis, hoc est, ut facile nobis, cum offensi fuerimus, ab amico satisfieri patiamur. Sed prior illa interpretatio planior est, & est ἁπλικώτερον illud, εἴκειν sive ὑπείκειν λόγοις τῷ φίλῳ, quam εἴκειν λόγοις τῷ φίλῳ.

7 Μηδ' ἔχθαιρε φίλον.] Explicatio est illius antegressi πρᾴοισι δ' εἶκε λόγοις. Nam is demum εἴκει sive ὑπείκει, i. e. cedit amico, qui erratis ejus ignoscit. Quare cum Laertius *in Zenone* posuisset Stoicorum decretum esse, Σοφὸς συγγνώμῃ ἔχειν μηδενί, *Sapientes ignoscere nemini*; deinde συγγνώμῃ ἔχειν, exposuit εἴκειν. Expressus autem hic versus ex illo Pythagoræ decreto quod Laertius profert *in Pythagora*; Ἀλλήλοις τε ὁμιλεῖν, ὡς τοὺς μὲ φίλους ἐχθροὺς μὴ ποιῆσαι· τοὺς ἐχθροὺς δ' φίλους ἐρχάσασθαι. *Ita cum aliis vivendum esse, ut amici nobis inimici non fiant; & inimici amici esse incipiant.*

Ἁμαρτάδος εἵνεκα μικρῆς. *Levis peccati gratia.*] Qualia sunt quæ cum verrucis comparat Horatius *Sat.* 3. *lib.* 1.

8 Ὄφρα δύνῃ.] Ut infra, καθ' ὅσον δύνῃ· *quantum potes.* Sententia est; Enitendum esse, ne amicorum delictis facile offendamur. Qua de re commemorabilis est Thraseæ Stoici vox apud Plinium *Epist.* 22. *lib.* 8. *Qui vitia odit, homines odit.* Eaque Plinii epistola tota, hujusce præcepti quædam quasi interpretatio est. Στρυφνοὺς vero sive austeros, & ignoscere amicis aut cedere nescientes, non esse φιλικοὺς sive natos ad amicitiam; atque

σύνοας quidem dici posse, id est, benevolentes, non autem φίλους sive amicos, docet Aristoteles ad Nicomachum *cap.* 6. *lib.* 8.

Δύναμις γάρ.] Interpretatio illius clausulæ ὅφρα δύνῃ, *quantum potes.* Nam ut illud, *Quantum potes*, declararet Pythag. *Facultatis domicilium vicinum esse* inquit *necessitati*; hoc est, Tantum autem potes amici tui delicta parienti animo ferre, quantum si necessitas tibi allata esset ferendi ferres. Eaque interpretatio est Hieroclis. Allata vero necessitate quantum valeamus intelligi, docent Proverbia, *Necessitas magistra*; *Necessitas rationum inventrix*; *Telum maximum necessitas.*

Ἐγγύθι ναίει.] Facultas vicina est necessitati; quoniam ubi facultatis extremum est, ibi necessitatis principium. Qui enim posse desinit, non posse incipit. Quo sensu etiam Poeta Hesiodus dixisse videtur vitium esse vicinum virtuti —— μάλα δ' ἐγγύθι ναίει. Nam vitii extremum est principium virtutis, ut extrema pars noctis attingit principium diei. Ergo sic etiam versus hic Pythag. intelligi potest. Ignoscendum esse amicis *quantum potes.* Nam facultas vicina est necessitati. Hoc est, Neque enim semper potes; nam sæpe facultas impeditur necessitate: ita ut recte nominentur vicinæ res posse & non posse, eoque modo speciem habet Proverbii.

Ἀνάγκης.] Duplex intelligi potest necessitas: una cogens, ut in explicatione Hieroclis; altera prohibens, sive impediens facultatem, de qua diximus: Eamque Aristot. *cap.* 5. *lib.* 4. *Sapientiæ* vocavit τὸ βίαιον καὶ τὴν βίαν, i. e. *violentiam:* quid autem appellet vim aut violentiam, ipse his verbis declaravit; τοῦτο δ' ἐστὶ τὸ παρὰ τὴν ὁρμὴν καὶ τὴν προαίρεσιν ἐμποδίζον καὶ κωλυτικόν. *Violentiam*, inquit, *appello id, quo naturæ impetus, aut consilium rei alicujus suscipiendæ, quasi impeditur ac retinetur.* Eademque de re agitur etiam in libris de Demonstratione *cap.* 5. *lib.* 2.

9 Ταῦτα μὲν ὕπως ἴοθι.] Transitio, quâ usus etiam Theognis eodem modo;

> Ταῦτα μὲ ὕπως ἴοθι· κακοῖσι δὲ μὴ προσομίλει
> Ἀνδράσιν. ——————
>
> *Hæc ita sint: at tu fœdi commercia longe*
> *Sperne hominis.* ——————

Κρατεῖν.] Quod ἄρχειν Socrates dixit apud Xenophon. *lib.* 2. *de vita Socr.* Ait enim *expetendum esse amicum* ὅστις ἄρχει γαστρός τε, καὶ φιλοποσίας, καὶ λαγνείας, καὶ ὕπνου, καὶ ἀργίας, hoc est, *eum qui imperet ventri, vinolentiæ, libidini, somno, & languori.*

Δὲ ἐθίζεο.] In aliis editionibus, ut Venetis, concinnius Ionice δ' εἰθίζεο.

10 Γαστρὸς μὲν πρώτιστα.] Simile illud quod in statuis Anacharsidis inscribebatur, Γλώσσης, γαστρὸς, αἰδοίων κρατεῖν, ut est apud Laertium *in Anacharside*, h. e. *Linguæ, ventri, libidini imperandum esse.*

12 Αἰχύνευ

12 Αἰχύνεο σαυτόν.] Sententia Thaletis Milesii apud Ausonium *in dictis Sapient.*

Turpe quid ausurus, te sine teste time.

Eandem vero multi alii usurparunt; ut apud Stobæum Democritus, Theophrastus, Musonius, Cato; Et apud Laertium, Demetrius Phalereus. Et Galenus *libro de cognitione & curatione morborum animi*, proferens hunc locum, Σὺ δὲ, inquit, σαυτὸν αἰδοῦ μάλιστα, πειθόμενος τῷ φάντι,

——Πάντων δ' μάλιστ' αἰχύνεο σαυτόν.

h. e. *Tu autem verere teipsum potissimum, obtemperans illi qui praecepit*, Πάντων &c.

13 Ἄσκει̃ν.] Mutata interpunctione ἄσκει̃ν referri potest ad verbum ἔθιζε, aut sumi pro ἄσκει. Infinita enim Attice pro imperativis ponuntur κατ' ἔλλειψιν, intellectis verbis θέλε aut σπεῦδε, i. e. *velis* aut *studeas:* qua de re legendus Joannes Grammaticus *in Hesiodum*, & Eustathius *in* 1. *Il.* Aut supplendum est verbum χρὴ vel δεῖ, ut ἄσκει̃ν δικαιοσύνλω, pro δεῖ sive χρὴ ἄσκει̃ν δικαιοσύνλω. Nam Attice verbum χρὴ & δεῖ omitti solet, ut apud Aristot. *cap.* 1. *lib.* 1. *de Ratiocinat.* πρῶτον εἰπει̃ν. h. e. πρῶτον δεῖ sive χρὴ εἰπει̃ν. In quem locum legendus Joannes Philoponus. Neque dissimilis locutio Latina est, de qua Priscianus *cap.* 3. *lib.* 18. Sed non dissimulabo etiam à Stobæo *Sermone* 1. citari hunc locum, & legi non ἀσκει̃ν, sed ἄσκει, quod magis placet.

14 Μηδὲ πρὸ μηδέν.] Attice duplex negatio vice affirmationis. Legendus Eustathius *in* 1. *Il.* Atque hoc etiam Latini secuti sunt, ut semel atque iterum docet Marcellus *de doctorum indagine.*

Σαυτὸν ἀλογίστως ἔχειν.] Pro σαυτὸν ἀλόγιστον εἶναι, i. e. *Imprudentem esse.* Nam versus antecedens ad Justitiam pertinet, hic autem de Prudentia est: ἀλόγιστος vero inconsideratus & incautus. Agit hoc præcepto de ducendis affectibus ad obsequium rectæ rationis, *quæ summi Jovis vera lex, dominaque omnium & Regina*, Tusc. 2.

15 Ἀλλὰ γνῶθι.] Respicit ad præceptum Apollinis, γνῶθι σεαυτόν. Nam illi præcepto ea vis atque notio subjecta est, ut norimus nos esse mortales. Itaque Seneca *Consol. ad Marciam, Mortis*, inquit, *meminisse jubet illa Pythicis oraculis adscripta vox* γνῶθι σεαυτόν. Hinc etiam illud expressum Simonidis ad Pausaniam dictum, Μέμνησο ἀνθρωπος ὢν, *Hominem te esse memineris*, h. e. mortalem. De qua sententia Plutarchus *Consol. ad Apollonium.* Atque eo respiciens M. Tullius *Ep.* 16. *lib.* 5. *ad famil. Homines*, inquit, *ut nos esse meminerimus*, &c.

Θανέειν πέπρωται ἅπασι.] Quod M. Cicero *pro Sextio* dixit, *Omnibus definitam esse mortem.*

16 Χρήματα δ'.] Sic apud Platonem *in Phædone* Socrates Philosophum esse non oportere φιλοσώματον, φιλοχρήματον, φιλόπ-

βιον, *appetentem vitæ & voluptatis, aut divitiarum, aut honoris. Pecuniam* enim *in loco negligere maximum interdum est lucrum.* Terent. *Adelph.* 2. 2.

Ἄλλοτε μὲν κτᾶσθαι φιλεῖ.] *Pecunia interdum acquiri solet, interdum amitti.* Mobilis enim est, perinde ut fortuna ipsa, quæ pecuniam sive opes largitur, inconstans & volatica est. Ἐν ἡμέρᾳ μὲ ὤλβισεν, ἐν δ' ἀπώλεσεν, Eurip. in *Oedip.* & in *Phœniss.* Memorat SS. Scriptura πλέτος ἀπάτηλον *Mar.* 4. 19. & ἀδηλότητα *incertitudinem*, 1 *Tim.* 6. 17. Ergo φιλεῖ, id est, *amat*, positum pro εἴωθε sive solet. Sed in editionibus plerisque, ut Venetis, imperandi verbum est φίλει. Quod mihi concinnius videtur. *Ama*, inquit, *pecuniam alias quærere, alias vero consumere*, significans in pecunia nihil expetendum esse, præter usum. Sic Chremylus apud Aristoph. in Pluto;

Χαίρω τε γὰρ φειδόμενος ὡς ἔδεις ἀνήρ·
Πάλιν τ' ἀναλίσκων, ὅταν τότε δέῃ. h. e.

Nam & gaudeo, ut nemo alius unquam, parcere;
Et parta dissipare rursus, ubi est opus.

Jam autem φίλει pro *soleas*, nam φιλεῖν pro εἰωθέναι. i. e. *solere*, ponitur Attice, quoniam rebus solitis sive usitatis delectamur. Quod loquendi genus etiam Latini usurparunt, ut Horatius *Od.* 3. *lib.* 2. *Od.* 16. *lib.* 3. *Epod.* 8. Neque Poetæ solum sed etiam cæteri scriptores, ut Ausonius in Gratiarum actione, & Ammianus Marcell. *lib.* 16. & 17. Ergo κτᾶσθαι φίλει, *quærere ama*, est, *solitus sis quærere*, sive *libenter quære.* Φιλεῖν vero etiam poni pro συμβαίνειν lege apud Euripidis interpretem *in Phœnissas.*

Ἄλλοτ' ὀλέσθαι.] Quod eleganter dixit Hierocles, ἀποκτᾶσθαι, soni similitudine quæsita, κτᾶσθαι ἀποκτᾶσθαι. Sic Latine, *nasci, denasci.* Pro ὀλέσθαι H. Wolfius legit ὀλέσαι.

17 Ὅσσα δέ.] Hic versus & sequens citatur à Plutarcho *Consolatione ad Apollon.*

Δαιμονίοισι τύχαις.] *Casibus divinis, sive a deo profectis*: sive iis malis aut damnis, quæ cuique pro meritis eveniunt. Recte Sophoclis illud huic sententiæ convenit in Oed. Colon. τὸ φέρον ἐκ θεοῦ καλῶς χρὴ φέρειν. Nec illud Plauti alienum, *Cap.* 2. 1. *Si Dii immortales id voluere, vos hanc ærumnam exsequi, Decet id pati æquo animo: si id facietis, levior labos erit.* Qua de re multa philosophatus est Hierocles.

Βροτοὶ ἄλγε' ἔχουσιν.] Expressum ex illis Homeri verbis *Odyss.* 1. *vs.* 34. quibus apud eum Jupiter de hominibus conquerens exclamat,

——ὑπὲρ μόρον ἄλγε' ἔχουσιν.

Præter vim fati subeunt mala——

Ergo quod Homerus dixit μόρον, Pythagoras vocavit δαιμονίων τύχων. Ἄλγεα vero ἔχειν, etiam ἄλγια πάσχειν, & πήματα πάσχειν

πάσχειν, dixit Homerus. *Aspera perpeti* convertit Horatius *Epist. 2. lib. 1.*

18 Ὧν ἂν μοῖραν.] Ἃ ἔμμορες· ἃ εἰς μοῖραν ἔλαχες. *Quorum fatalem partem sortitus es*; sive quæ miseriarum à fato pars tibi assignata est, hanc perfer: feras non culpes, quod vitari non potest. Μοῖρα enim hoc in loco sors fatalis: de qua hujus verbi notione legendus Eustath. *in Odyss.* 20.

Ἔχῃς.] Apud Plut. *Consol. Apoll.* ἔχεις, quod minus placet, apud Stobæum autem ἕλῃς, quod probabile est.

Πεφάως φέρε.] Apud Plutarch. *loco citato*, Ταύτῳ ἔχε. Quod elegantius videtur ob repetitionem verbi ἔχω. Ut in Epigram. Nicarchi *Antholog. lib.* 7. Ἢν σὺ γαστρὶ λάβῃς, λάβε· καὶ τέκε, μὴ δολοθῇς. Apud Stobæum autem est παύτῳ φέρε. [*In MS. B. Oxon.* ἔχεις, παύτῳ—.]

19 Ἰᾶσθαι ὴ πρέπει.] Mederi convenit malis humanis, privatim quidem præceptis philosophiæ, publice vero lege. De Philosophiæ medicina Plutarchus *lib. de instit. puerili*, Τῆ ὴ τῆ ψυχῆς ἀῤῥωστημάτων καὶ παθῶν ἡ φιλοσοφία μόνη φάρμακόν ἐστι. *Animi vero*, inquit, *morborum & perturbationum nulla est medicina præter philosophiam.* Eaque de re liber Galeni est: scilicet, *De cognitione & curatione morborum animi.* De legis autem medicina Euripides in *Bellerophonte* apud Stobæum,

Νόσοι ὴ θνητῶν, αἱ μὲν εἰσ' αὐθαίρετοι·
Αἱ δ' ἐκ θεῶν πάρεισιν. ἀλλὰ τῷ νόμῳ
Ἰώμεθ' αὐτάς.———

Aut sponte nobis parimus ægritudines,
Aut ira cœlitum invehit. Sed omnium
Medicina, leges.———

20 Οὐ πάνυ τοῖς ἀγαθοῖς τέτων.] Τέτων, scilicet δυσμενίων τυχῶν. Quia, ut diximus, eveniunt cuique pro meritis. Interdum tamen etiam viris bonis eveniunt res adversæ, verum, ut inquit Pythagoras, ὐ πάνυ πολὺ, *non magnopere*, aut, *non frequenter.* Quod Epicurus dicebat, *Fortunam exiguam intervenire sapienti*, apud Cic. *lib.* 1. & 2. *de finibus.* Τελὸς τοῖς κακοεργοῖς κακὰ, juxta proverb. apud Athenæum lib. 9. *Malis ter mala.*

21 Λόγοι δειλοί τε κὴ ἐσθλοί.] Δειλὸν oppositum ἐσθλῷ, δειλὸν sumens pro *malo.* Ut soliti sunt id verbum usurpare Pythagorei, ut infra, Δειλῷ τοι πρήσσειν, pro κακῷ, & δειλὰ μὴ ἐκπρήξας, id est, κακά· & in versu illo Pythagoræ decantato,

Δειλοὶ, πάνδειλοι, κυάμων ἀπὸ * χεῖρας ἐλέσθαι.

Pro κακοὶ & παγκάκιστοι.

22 Προσπίπτ[ι]σι.] Ut *verba ad aures accidere* dixit M. Cicero *in Vatinium.*

Ὧν μήτ' ἐκπλήσσο.] Mihi legendum videtur, non ut est in libris vulgatis ὧν, sed potius Ionice ὣν pro ἓν, sive *igitur*: sen-

* Male pro — χεῖρας ἔχωθ'.

tentia enim est, Multi sermones hominibus ad aures accidunt, boni ac mali. Quocirca delectum adhibendum esse, & cavendum, ne aut miremur eos temere atque inconsiderate, aut respuamus. Nam fucatos pro sinceris admitteremus, & veros pro simulatis repudiaremus. Atque ita videtur legisse Hierocles, cum inquit, μήτε ἓν πάντας καταδέχου, φησὶν ὁ Πυθαγόρας, ἵνα μὴ καὶ τοὺς ψευδεῖς· μήτε πάντας ἀπόβαλε, ἵνα μὴ καὶ τοὺς ἀληθεῖς. Neque igitur omnes sermones recipe, inquit Pythagoras, ne falsos una recipias: neque omnes respue, ne una etiam veros repudies.

23 Ψεῦδος δ' ἦν ὦξ.] Orationis unum discrimen est, ut honesta sit aut turpis; de quo jam dictum est: alterum, ut vera sit aut falsa; de quo nunc discrimine adjungit: præcipiens ut lenes simus in refellendis mendaciis, non appetentes rixæ & contentionis. Qua de re jucunde multa Horat. *Epist.* 18.

Alter rixatur de lana sæpe caprina, &c.

Τὶ λέγοιτο.] Stobæus proferens hunc locum legit,

— Ψεῦδος δ' ἦν σοί τι γάνηϑ', Πρέπως εἶχε.

Sed vulgata lectio magis placet.

25 Παρείπῃ.] Παρειπεῖν est *fallaciter & captiose persuadere.* Quanquam autem παρειπεῖν de verbis proprie usurpetur, tamen Pythagoras quasi commune posuit rerum & verborum, ἔργου καὶ λόγου. Nam verbum alterutri rei proprie convenire satis est: ut apud Homerum *in* 1. *Il.*

— Σῖτον καὶ οἶνον ἔδοντες, *Cibum ac vinum edentes:* Eustath. Sic Latine apud Cicer. *lib.* 2. *de finib. Torquatus sibi torquem & cognomen induit.* & 1. Tusc. *Vadit in eundem carcerem, & in eundem scyphum Theramenes.* Virgilius 9. *Æn.*

Seu pacem, seu bella geram ———

Legendus Fab. Quintil. *cap.* 3. *lib.* 9.

27 Βελεύει ἢ ποῖ ἔργου.] Sententia crebro usurpata, ut à Sallustio *in Catilin.* Demosthene *Philip.* 1. *& oratione de pace*, Biante apud Laertium, Isocrate ad Demonicum: proverbii etiam vice usurpari solitam, ex Aristotele intelligere licet ad Nicom. *cap.* 8. *lib.* 6. & Eudem. *lib.* 5.

Μωρά.] *Inepta:* ut in Glossematis Græcis, & apud Priscianum *cap.* 6. *lib.* 13.

28 Δειλὸς ποῖος ἀνδρός.] Sic proverb. Μωρὸς ἢ μωρὸς λέγει. *Ineptus inepta loquitur.*

30 Πεῖρασε ἢ μανθάνειν τ' μὴ ἐπίστασαι.] Sic proverb. ἕρδοι τις ἃ ἐπίσταται καὶ ἦν εἰδείη τέχνην, *Quam quisque norit artem, in hac se exerceat.* Sequitur ἀλλὰ διδάσκου.] Nam teste Pindaro Olymp 8. P. 53. ἄγνωμον μὴ τὸ ποθμαθεῖν, *Stultum est non prædidicisse.* Quocirca, πρὶν ἢ λαλῆσαι, μάνθανε. Et Plinius *lib.* 1. *Ep.* 18. *Aut si*, inquit, *tutius putas illud cautissimi cujusque præceptum, Quod dubitas ne feceris, idipsum rescribe.* Sic M. Cicero *lib.* 1. *de Offic.* Quocirca

ærea bene præcipiunt, qui vetant quicquam agere, quod dubites æquum ſit an iniquum.

32 Οὐδ' ὑγιείης τ' ἀμφὶ σώματι.] Non dixit ὑγιείης ſimpliciter, ſed cum adjunctione τῆς περὶ σῶμα. Quaſi cum de animi valetudine dixerit, nunc det præceptum de valetudine corporis. Duplex enim valetudo: nempe, animi & corporis. Ut apud Senecam *Ep.* 10. *Roga*, inquit, *bonam mentem, bonam valetudinem animi, deinde corporis.* Citatur autem hic locus à Stobæo, & legitur καλὰ σῶμ'. Refert Plato, in conviviis cantari ſolitum, τὸ ὑγιαίνειν μὲν, ἄριστόν ἐστι· τὸ δὲ εὐπρεπῶν, καλὸν γλυκύ· τρίτον δὲ, τὸ πλουτεῖν ἀδόλως. Pyrrhus Epirota nihil impenſius rogare ſolitus, quam unum ὑγιαίνειν, *valere* ac *ſanum eſſe*.

33 Ἀλλὰ ποτῆ τε μέτρον.] Cujuſmodi Pythagoræ decretum eſt, quod profert Laertius *in Pythag.* Μὴ παραβαίνειν, μήτε τῶν πότων, μήτε τῶν σιτίων, μηδενὸς τῶν συμφερόντων. Hieron. in reg. monach. *Modicus ac temperatus cibus, & carni, & animæ utilis.* Demonicum ita monet Iſocrat. ἄσκει τὸ περὶ τὸ σῶμα γυμνασίων, μὴ πρὸς τὴν ῥώμην, ἀλλὰ πρὸς τὴν ὑγίειαν συμφερόντως. Valetudinem hujuſmodi præſcribit Cicero in fam. epiſt. πίψιν, ἀλυπίαν, περίπατον σύμμετρον, τέρψιν, & εὐλυσίαν τῆς γαστρός. Noti ſunt verſiculi ſchola Salerni,

Si tibi deficiant medici, medici tibi fiant
Hæc tria; mens hilaris, requies, moderata diæta.

Καὶ σίτου.] A recto σῖτον. Nam σῖπα panis, σῖτος frumentum. Legendus Euſtath. *in* 18. *Il.*

34 Ὅ μή σ' ἀνιήσῃ.] Ejuſmodi modum ſervandum eſſe, cujus pœnitere non poſſit, ne ſcilicet vires aut inedia aut exercitationibus immoderatis frangamus. Quæ ſententia ſic poſita eſt a b Ariſtot. *cap.* 2. *lib.* 2. *ad Nicom.* Τά τε γὰρ ὑπερβάλλοντα γυμνάσια, καὶ τὰ ἐλλείποντα φθείρει τὴν ἰσχύν· ὁμοίως δὲ καὶ τὰ ποτὰ, καὶ τὰ σιτία, πλείω καὶ ἐλάττω γινόμενα φθείρει τὴν ὑγίειαν· τὰ δὲ σύμμετρα ποιεῖ, καὶ αὔξει, καὶ σώζει. *Nam exercitationibus*, inquit, *corporis ſupra infrave modum adhibitis vires debilitantur; & cibi ac potiones, ſi plus minuſve quam par eſt ſumſerimus, valetudini adverſantur: moderata vero bonam valetudinem efficiunt, augent, conſervant.* Cic. de Senect. monet, *Tantum cibi ac potionis adhibendum, ut reficiantur vires, non opprimantur.* Adi Platonem in Theæt. ἡ τῶν σωμάτων ἕξις ἐχ ὑπὸ ἠυχίας μὲν ὑπ' ἀργίας ὀλλυται, ὑπὸ γυμνασίων δὲ καὶ κινήσεων ὡς ἐπιπολὺ σώζεται.

35 Εἰθίζου δίαιταν ἔχειν.] ———

Δίαιτα vitæ rationem ſignificat, ἡ τοῖς ἐσθιομένοις τε καὶ πινομένοις μόνον, ἀλλὰ καὶ πᾶσι τοῖς ἄλλοις, τοῖς ὑπὸ τῶν γινομένοις καθ' ἡμᾶς ἀνθρώποις σώμασι. Galen. Comment. 3. in lib. 2. Epid.

Καθαίρειον, ἄθυρτον.] Καθαίρειον & ἄθυρτον medium eſt: τρυφερὸν & ῥυπαρὸν, id eſt, deliciæ & ſordes, duo extrema, quæ perſtringit Horat. *Sat.* 2. *lib.* 1.

Paſtillos Ruſillus olet, Gorgonius hircum;
Nil medium eſt. ———

Qua de re Seneca *Epiſt.* 87. qui Rucillum vocat, non Ruſillum. Ἀθυπρ⟨ο⟩, *non delicata nimis*, qualis tribuitur Syracuſanis & Sybaritis.

36 Ὁπόσα φθόνον ἴσχει.] Φθόνον dixit, intelligens *reprehenſionem* ſive μῶμον, ut recte Hierocles. Itaque ὁπόσα φθόνον ἴσχει eſt, Quæcumque reprehenſionem habent, *pro*, ea quæ reprehenſioni eſſe debent, aut poſſunt. Quo genere loquendi etiam M. Cicero *pro Murena* dixit, *Invidiam vero his temporibus habere conſulatus ipſe nullam poteſt.*

37 Μὴ δαπανᾷν.] Δαπανᾷν eſt non ſimpliciter conſumere, ſed ſplendide vivere; ac diſſipare atque abligurire patrimonium. Lege Suidam.

Ὁποῖα καλῶν ἀδαήμων.] Aliter hoc apud Stobæum, ſcilicet ἀπειροκάλως ἔνι ἡμῶν. Fortaſſe mendoſe, pro ἐνὶ ἡμῖν *in nobis*, pro *in noſtra ſocietate*. Notæ vero Pythagoreorum ſocietates.

38 Μέτρον δ' ἐπὶ πᾶσιν ἄριστον.] Cleobuli ſententia eſt, proverbii ſpeciem habens, μέτρον ἄριστον, *Modus res optima*, apud Laertium *in Cleobulo*, & apud Auſonium *in dictis ſapientum*. Legendus Plutarch. in convivio ſeptem ſapientum. Sic Theognis πάντων μέτρα ἄριστα. Phocylides,

——— Καλὸν δ' ἐπὶ μέτρον ἅπασι.
——— Τὸ γὰρ μέτρον ἐστὶν ἄριστον.
——— Ἰσότης ἐν πᾶσιν ἀρίστη. Item
Πάντων μέτρον ἄριστον ——— Lege Proverb.
Ne quid nimis.

40 Μηδ' ὕπνον.] Convertit Latine Auſon. Eclog. de viro bono,

Nec prius in dulcem declinat lumina ſomnum, &c.

Μαλακοῖσιν ἐπ' ὄμμασι] Molles hominum oculi generatim, exceptis morientium oculis interdum, ut apud Suetonium *in Nerone cap.* 49. & furentium, ut apud Plautum in *Menæchmis*, Scena *Ædepol*. Speciatim autem apud Ovid. *lib.* 1. *de Remed. amor. molles oculi* proclives ad flendum:

Mollibus eſt oculis? quod fleat illa refer.

41 Πρὶν τὰ ἡμερινὰ.] Profert Arrianus *cap.* 10. *lib.* 3. in Epictet. ſed paulo aliter, ſcilicet πρὶν τὰ ἡμερήσια ἔργα λογισμῷ ἐπελθεῖν.

Τρίς.] *Ter.* Nam is numerus perfectionis apud Pythagoreos. Lege Ariſtot. *cap.* 1. *lib.* 1. *de cœlo.*

Πῇ παρέβην;] Convertit Auſon. *Ecl. de viro bono*,

Qua prætergreſſus? ———

Sic enim rectius legitur, quam *quæ*, aut, *quo prætergreſſus*, &c. Habet autem Proverbii ſpeciem orti à Pythagora. Nam is hunc verſum crebro uſurpavit, hortari ſolitus auctores ſuos ut commemorarent eum quotieſcunque domum ingrederentur. Sic enim Laertius

Laertius *in Pythag.* Λέγε δ' παρεσγωᾶν αὐτὸν ἑκάστοτε τοῖς μαθηταῖς, μηδὲ λέγειν εἰς τὸν οἶκον εἰσιέναι,

Πῆ παρέβην; &c.

Proverbii autem vice uſurpaſſe videtur Plutarch. *lib. de ſuperſtitione: Impios, quotieſcunque res eis adverſæ contigerint, ſcelerum ſuorum ea ſupplicia eſſe putare, & cogitare illud,*

Πῆ παρέβω; &c.

Hinc illud apud Ciceronem *lib. de ſenectute.* M. Cato. *Pythagoreorumque more, exercendæ memoriæ gratia, quid quoque die dixerim, audierim, egerim, commemoro veſperi.* Eoque reſpiciens Seneca cap. 36. lib. 3. de ira; *Animus quotidie ad rationem reddendam vocandus eſt. Faciebat*, inquit, *hoc Sextius, ut conſummato die cum ſe ad nocturnam quietem recepiſſet, interrogaret animum ſuum, Quod hodie malum tuum ſanaſti? cui vitio obſtitiſti? qua parte melior es?* Sic Horatius, *Sat. 4. lib. 1.*

——— Neque enim cum lectulus, aut me
Porticus excepit, deſum mihi. Rectius hoc eſt:
Hoc faciens vivam melius. ———

Quibus ex locis intelligere licet, præcipuum hujus verſiculi, Πῆ παρέβην, commemorandi tempus fuiſſe veſperi, cum diſcederent cubitum; matutini vero temporis, cum expergiſcerentur, non diſſimilem fuiſſe meditationem, ex eo Pythagoræ præcepto intelligi poteſt, quod profert D. Hieron. *Epiſt. adverſus Rufinum. Duorum temporum maxime habendam curam, mane & veſperi, id eſt, eorum quæ acturi ſumus, & eorum quæ geſſerimus.*

Οὐκ ἐπλέσθη.] Arrian. in Epict. loco citato,

——τί μοι δέον ἐκτετέλεσται.

43 Ἀρξάμενος δ' ἀπὸ πρώτου.] Arrian. loco citato, ἀρξάμενος δ' ἀπὸ τοῦδε.

44 Δειλαὶ μὲν ἀπρήξας ἐπιπλήσεις.] Profert hunc locum Clemens Alexandrinus *Pædagogi ſui cap.* 10. *lib.* 1. atque ἐπιπλήσειν exponit νουθετεῖν. Τὸ δὲ ἐπιπλήσειν καὶ νουθετεῖν καλεῖται· τὸ δὲ ἐνυμολογεῖται, ἡ νουθέτησις, νοῦ ἐνθεμελίσμός. ὡς εἶναι τὸ ἐπιπληκτικὸν εἶδος, νοῦ θεραπευτικόν. Ἐπιπλήσειν ſive increpare, inquit, etiam dicitur νουθετεῖν. Cujus verbi ea notatio eſt *cap. 9. ejuſd. libri*, ut ſit νουθέτησις, quaſi νοῦ ſive mentis ἐνθεμελίσμὸς, ſive ingeneratio. ita ut ſpecies admonitionis ea, quæ dicitur ἐπίπληξις, vim habeat inſerendi mentem ſive ſapientiam. Quod autem dixit ἐνθεμελισμὸν, idem vocavit ἐμποίησιν, definiens νουθέτησιν ψόγον νοῦ ἐμποιητικὸν, vituperationem quæ inſerat mentem. In verbis autem Clementis τὸ δὲ ἐνυμολογεῖται, ἡ νουθέτησις, νοῦ ἐνθεμελισμὸς, illud ἡ νουθέτησις gloſſema eſt.

Quid autem ſit ἐπιπλήσειν, docet Clemens idem *loco citato*, ἐπίπληξιν definiens ἐπιτίμησιν ἐπιπληκτικήν· ἢ ψόγον πληκτικόν. Denotans ἐπιπλήσειν eſſe, quaſi verberatione quadam rationum & verborum reprehendere. Profert hunc locum etiam Arrian. in

Epicteto loco citato, & legit δεινὰ μὲν ῥίζας ἐπίπλησσε. Sed vulgata lectio magis placet.

45 Ταῦτα πόνει.] Πόνει refert ad memoriam, quæ laborat in præceptis retinendis: ἐπιμελέπα vero ad acumen ſive docilitatem, qua percipimus & meditamur: ἔρῳ vero ad cupiditatem diſcendi, ſive ἀσθὴν ac φιλομάθειαν, & φιλόκαλον. Legendus Hierocles.

46 Θείης ἀρετῆς.] *Divinæ virtutis.* Duplex enim virtus: una quidem ἡρωϊκὴ ſive θεία, *heroica* ſive *divina:* altera vero ἀνθρωπίνη, ſive *humana.* Ut eſt apud Ariſtot. ad Nicom. *cap.* 1. *lib.* 7.

Εἰς ἴχνια.] Τίθεσθ εἰς ἴχνια θείας ἀρετῆς, *In virtutis divinæ veſtigia collocare*, nihil aliud eſt, quam ὁμοιῶσαι τῷ θεῷ, ſive *Deo ſimilem efficere.* Simillimus autem Deo ſapiens, ſive præditus virtute. Qua de re Plato *in Theæteto*, & Galenus nonnihil *lib. de cognit. & curat. morb. animi*, & alii plurimi.

47 Ναὶ μὰ τόν.] Profert hunc locum Plutarchus de Philoſophorum decretis *cap.* 3. *lib.* 1. & Macrobius in ſomnium Scipionis *cap.* 6. *lib.* 1. ſed paulo aliter, nempe, Οὐ μὰ τὸ, &c. Ex quo intelligere licet, cum Pythagoræ diſcipuli aſſeverarent, jurare ſolitos Ναὶ μὰ τὸ ἀμετέρᾳ, &c. Contra vero cum quid negarent, Οὐ μὰ τὸ ἀμετέρᾳ, &c. Eſſe autem μὰ ſive ναὶ, ſive conjunctim μὰ ναὶ formulam aſſeverandi: contraque ἐ μὰ negandi, copioſe diſputavit Euſtath. in Homerum *Iliad.* 1. Sic Pythagoras ipſe initio libri *De natura* apud Laertium *in Pythagora*, Οὐ μὰ τὸ ἀέρα &c. Qui locus ſupra citatus eſt.

Παραδόντα.] Proferens hunc locum Plutarchus *loco citato*, & Macrobius, ait, Pythagoreos jurare ſolitos τετρακτὺν ſive *quaternarium.* Atqui non τετρακτὺν jurabant, ſed παραδόντα τετρακτὺν, ſive illum à quo τετρακτύος ſive *quaternarii* ſcientiam acceperant. Is autem doctor eorum Pythagoras. Pythagoram itaque juratum ab eis, recte ait Sextus Empiricus *adverſus mathematicos*, & interpres Hierocles. Sed pro Plutarcho & Macrobio reſponderi poteſt; Si, propter quaternarii accepti beneficium, per Pythagoram jurejurando interpoſito res ſuas firmarunt, multo magis quaternarii ipſius jurejurando fidem ſuam adſtringere potuerunt. Notum eſt enim illud Ariſtotelis, *cap.* 2. *lib.* 1. *de demonſt.* Ἀεὶ γὰρ δι' ὃ ὑπάρχει &c. *ſemper ea res, propter quam alia exiſtit, ipſa magis exiſtat neceſſe eſt.*

Ἀμετέρᾳ ψυχᾷ.] Παραδιδόναι ψυχῇ μαθητῶν, pro διδάσκειν, *Tradere diſcipulorum mentibus*, pro *docere.* Nihil enim aliud eſt docere, quam menti tradere: & diſcere, nihil aliud, quam mente accipere. Itaque Theodorus, qui ex re cognomentum traxit *Athei*, dicere ſolitus erat, τῇ δεξιᾷ τὸς λόγος ὀρέγοντος αὐτῷ, τῇ ἀριστερᾷ δέχεσθ τὸς ἀκροωμένους· h. e. *Cum ipſe dextera manu ſermones de philoſophia traderet, à diſcipulis eos læva manu apprehendi*; ut eſt apud Plutarchum *lib. de Tranq. anim.* Animæ vero noſtræ dixerunt Pythagorei, quoniam quaternarius

animi

animi numerus est. Qua de re paulo post dicendum erit plenius.

Τέλειον.] Explicatur hic locus à Plutarcho in Philosophorum decretis *cap.* 3. *lib.* 1. hoc modo; Eos qui à Pythagora sunt Philosophos quaternarium jurare consuevisse, duabus de causis. Primum, quia Pythagoras eorum doctor omnia ex numeris, eorumque inter se proportionibus, constare dixerit. Principia vero prima rerum esse unionem ac binarium; ac in illo quidem formæ vim esse, in hoc vero materiæ. Generatim autem, sive universi numeri vim ac naturam esse denarium, quoniam ad hunc usque numerum simplices numeri sint, deinde autem rursus ab unione incipiendum esse. Denarii vero numeri vim esse in quaternario. Nam si quis numeros illos qui sunt usque ad quaternarium adjunxerit, existet denarius hoc modo. Itaque ratione principii sive unitatis, sive reipsa numerus universus in denario est: vi autem, sive potestate, in quaternario. Altera vero cur ita jurarent causa fuit, quoniam quaternarius esse videatur numerus animi humani. Quatuor enim his rebus constare animum, *mente, scientia, opinione, sensu.* Quæ *instrumenta quatuor judicandi esse* posuit Aristot. *cap.* 3. *lib.* 3. *de Anima.* Et Hierocles interpres ea vocavit *κριτικὰς δυνάμεις*, i. e. *facultates judicandi.* Quemadmodum vero mens humana similitudinem habeat unitatis, scientia binarii, opinio ternarii, docet Plutarch. *loco citato,* & à me, quoniam sic instituti sermonis ratio postulare videtur, paulo uberius declarabitur.

1.
2.
3.
4.
10.

Principio mens humana similis unioni est, quoniam quæ multa sunt extra mentem, ea cogitatione sive mente unum fiunt: ut multi homines singulares sunt in natura, Coriscus, Alexander, Clinias, & cæteri; sed unum est, & communiter in omnes præditos specie figuraque humana conveniens, quod mente percipitur, natura quæ definitione declaratur, sive animal capax rationis ac disciplinæ. Quare ut natura hominum est una; ita *quacunque est hominis definitio, una in omnes valet,* ut inquit M. Cicero *lib.* 1. *de Legibus.*

Scientia vero binarii speciem habet, quoniam binarius, ut Pythagoras dicebat, numerus est infinitatis: scientia vero à rebus certis & confessis progreditur ad incertas, & dubitatione quasi infinitas. Nihil enim aliud est *ἀπόδειξις* sive argumentatio, quam *ratio, qua ex rebus perceptis ad id quod non percipiebatur adducit*; ut positum est à Cicerone *in Lucul.* ad exemplum ut opinor Stoicorum; à quibus non dissimilis expressa definitio est apud Laertium *in Zenone*, Ἀπόδειξίς ἐστι λόγος, δι' οὗ τὸ μᾶλλον καταλαμβανομένων, τὸ ἧττον καταλαμβανόμενος, οἷον πάντων.

Opinio persimilis ternarii est. Nam opinio non minus varia est ac multiformis quam Proteus: ternarius vero primus est numerus qui denotet multitudinem. Unde illud sermonibus tri-

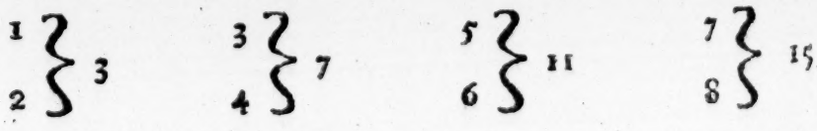
tum, *Terque quaterque*, id eſt, *ſæpius*, ut apud Horatium *Od.* 31. *lib.* 1. *&* 21. & Propertium *Eleg.* 10. *lib.* 3. Virgilium *Æneid.* 1. 4. 6. 12. Tibullum *Eleg.* 3. *lib.* 3. & apud Homerum,

Τρὶς μάκαρες Δαναοὶ & τετράκις ——

Atque hæ fere ſunt rationes Plutarchi.

Cur autem quaternarius numerus cum ſenſu comparetur, nihil à Plutarcho commemoratum eſt; niſi, quod equidem ſuſpicor, in libro ejus lacuna eſt. Videri autem poteſt, quaternarium numerum cum vi ſentiendi in eo convenire, quod ut quaternarius unitate, binario, ternario poſterior eſt; ſic perceptio ſenſuum poſterior eſt mente, ſcientia, opinione, non quidem in rudi ſive naturali, ſed in artificioſa, & limata cognitione, quæ propria eſt philoſophorum. Præterea ſenſus & quaternarii ſimilitudo ex eo ſumi poteſt, quod perinde ut vi ac facultate in quaternario continetur unio, binarius, ac ternarius: ſic mentem, ſcientiam, & opinionem, affirmare licet poteſtate quodammodo ineſſe in vi ſentiendi, non aliter quam eæ res in principio eſſe dicuntur, quæ de principiis ceu fonte profluunt. A ſenſibus enim, quaſi principiis, omnis proficiſcitur cognitio. Itaque M. Cicero *lib.* 1. *de Finibus*, *Quicquid*, inquit, *animo cernimus, id omne oritur à ſenſibus.* Et Epicurus apud Laertium *in Epicuro*, Πᾶς γὰρ λόγος ἀπὸ τῶν αἰσθήσεων ἤρτηται: *Omnis*, inquit, *ratio apta eſt à ſenſibus.* Sic philoſophiæ princeps Ariſtoteles *cap.* 4. *lib.* 3. *de Anima*, mentem abſque ſenſu ait videri eſſe ὥσπερ γραμματεῖον, ᾧ μηδὲν ὑπάρχει ἐνδεχόμενα γεγραμμένον· i. e. *quaſi tabellas, in quibus nihil adhuc perſcriptum fuerit, ſed perſcribi omnia poſſint.* Nam facultatem illam recipiendi omnia declaravit Ariſtoteles adjectione verbi ἐνδεχόμενα. Neque diſſimili ratione poſuit in præceptis de Demonſtratione *cap.* 8. *lib.* 1. *Eum, qui ſenſu aliquo ſit orbatus, ſcientia rei alicujus carere neceſſario.* Hæc igitur de Pythagoreorum quaternario fere Plutarchi, eo quem citavimus loco, ſententia eſt.

Sed Plutarchus idem *libro de Platonis Timæo*, longe aliter numerum quaternarium ſive τετρακτὺν Pythagoræ declaravit: ſcilicet quaternarii nomine intelligi numerum XXXVI. quia is numerus contineat in ſe quatuor primos numeros pares, & quatuor numeros primos impares. Primi vero numeri pares, binarius, quaternarius, ſenarius, octonarius: impares unio, ternarius, quinarius, ſeptenarius. Quibus ita ſumptis, ut infra poſui, exiſtit numerus XXXVI. Nam poſita numerorum ſerie duplici, una parium, altera imparium, ſi conjungantur ſuperiores cum ſubjectis, numerus XXXVI. elicietur hoc modo,

His

His ergo numeris 3. 7. 11. 15. collectis ad ſummam, is erit numerus XXXVI.

3.
7.
11.
15.
36.

Atque hoc eſt quod Plutarchus θαυμαστὸν, i. e. *admirabile* vocavit, collectio ſcilicet quatuor numerorum qui primi ſint pares atque impares.

Hierocles autem aliter etiam ipſe τετρακτὺν ſive *quaternarium* exponit. Nam auctore Pythagora in *ſacro ſermone* ſive ἱερῷ λόγῳ, tetradem ſive quaternarium eſſe Deum ipſum, μεγάλην δύναμιν, *magnam vim*. Clariſſimus Seldenus nullus dubitat ſtatuere, per τετρακτὺν deſignari ſacroſanctum Dei nomen Jehova, quod τετραγράμματον uſitate dicitur. Valde interim probabile eſt illud non ignoraſſe Pythagoram, qui Chaldæos & Hebræos audiverit. Duabus vero de cauſis quaternarii nomine Hierocles naturam divinam poſſe intelligi ait. Primum, quia in quaternario continetur denarius, qui numerus ſumma eſt naturæ univerſitatis, ut ſupra commemoratum eſt. Deinde, quia quaternarius inter unionem ac ſeptenarium interjectus eſt, atque utriuſque facultatis particeps. Media enim obtinent quodammodo vim utriuſque extremi, ut eſt apud Ariſtot. *cap.* 1. *lib.* 5. *de Natura*. Medius autem ſive interjectus inter unionem ac ſeptenarium quaternarius. Nam æquali ſpatio utrinque diſtat, ſcilicet intervallo ternarii. De vi autem & facultate unionis ac ſeptenarii legendus Hierocles.

Proclus vero in Timæum *lib.* 3. τετρακτύϊ nomine intelligit quatuor naturas: unam proprie aſpectabilem ſive ὁρατὴν, ſc. æthera: alteram ἁπτὴν ſive quæ tactu percipi poſſit, nempe terram: medium autem eſſe τὸ διαφανὲς ſive tralucens, idque duplex; unum terræ vicinius, ſive aquam; alterum igni propius, ſive aerem. Atque hanc τετρακτὺν à Pythagora intelligi conſtabit ex iis quæ poſtea dicturi ſumus ad verbum φύσεως.

Sextus Empiricus tamen *cap.* 20. *adverſus mathematicos*, ut Plutarchus, quaternarii nomine denarium intelligit. Et Athenagoras *in Apol.* qui etiam adjungit quendam de Pythagoræ ſchola, cujus nomen apud ipſum in litura eſt, denarii nomine intelligi velle naturæ totius univerſitatem. Nam deum eſſe id quo numerus is ſuperetur, qui maximo numero præcurrit. Maximus vero numerorum denarius, proximus huic novenarius, qui à denario ſuperatur unitate. Unitas igitur Deus eſt. Novenarius autem eſt natura quæ deo paret, atque, ut inquit M. Cicero 6. *de Republ. Novem orbibus vel potius globis connexa eſt.*

Poſtremo Suidas *in verbo* τετρακτύς quemvis numerum à Pythagoreis τετρακτὺν vocari ait, quoniam denarius ſit numeri perfectio. Denarii autem vis cerni poſſit in quaternario.

48 Παγάν.] Fontem totius naturæ vocavit τετρακτὺν, quoniam τετρακτὺς ſive *quaternarius* ex unitate profluxit, ex quaternione

nione denarius, qui numerus omnium rerum ſumma eſt. Sic enim Pythagorei in hymno quodam apud Proclum *lib.* 2. *in Timæum*, & *lib.* 3. ὁ πᾶς ἀριθμὸς μοναδὸς ἐκ κευθμῶνος ἀϊδήλης,

Τετρὰς δ' ἐπὶ ζαθέην, ἣ δὴ τέκε μητέρα πάντων
Ἄτροπον, ἀκαμάτῳ, δεκάδα κλείουσί μιν ἀγνήν. h. e.

Numerus univerſus ex latebris unitatis prodiit,
Exſtitit æternus donec quaternio, matrem
Qui genuit rerum immotam, expertemque laboris:
Quam decadem caſtam dicunt. ———

Ergo quod in illo Pythagoreorum hymno dicitur tetradis filiam eſſe decadem, hanc vero matrem eſſe univerſitatis; idem, ut inquit Proclus *lib.* 3. hoc loco intelligi debet, cum τετρακτὺς ſive τετρὰς dicitur πηγὴ ἀενάου φύσεως, *fons ſempiternæ naturæ.* Quid autem Pythagorei unitatis, quaternarii, & denarii nomine intelligi velint, ſupra declaratum eſt. Scilicet unitatem Deum eſſe; quaternarium ignem, terram, aerem, aquam; denarium vero, naturæ totius univerſitatem. Unitatis nomine autem à Pythagora Deum intelligi docet Juſtinus Martyr in *Paræneſico*, proferens verba ipſa Pythagoræ.

Ἀενάου. *Semper fluentis.*] Nam ἀένναον eſt ἀεὶ νᾶον, i. e. *ſemper fluens* ſive redundans. Eſt enim, ut inquit Euſtath. *in* Odyſſ. 9. νάειν τὸ πιπλησῶσθαι, ὡς κἀγὼ ἔξω ῥέειν· *Ita plenum quippiam eſſe, ut redundet.* Itaque ſive ad πηγῆς, id eſt, *fontis*, ſive ad φύσεως, id eſt, *naturæ*, nomen reſpiciamus, planiſſime convenit ἐπίπτωσις ſive *adjunctio* verbi ἀέννα⟨ον⟩. Eſt enim propria naturæ quaſi fontis cujuſdam profluentia. Rectius autem ἀέννα⟨ον⟩, quam ut eſt in aliis libris ἀΐννα⟨ον⟩. Nam apud Plutarchum *cap.* 3. *lib.* 1. *de Philoſoph. decretis*, & Alios à quibus hic verſiculus citatur, eſt ἀέννα⟨ον⟩, ſed imperiti ſcripſerunt ἀΐννα⟨ον⟩, nempe ut fulcirent verſum.

Φύσεως.] Concinnius fortaſſe Ionice φύσι⟨ος⟩. Verum hoc quidem parvi momenti eſt: illud gravius, quod Plutarchus *in Philoſophorum decretis cap.* 3. *lib.* 1. aliter hunc verſum citavit.

Παγὰν ἀενάου φύσεως ῥιζώμασι' ἔχουσαν.
Naturæ fontem æternæ, radicibus aptum.

Ῥιζώμασι vero intelligit quatuor naturas, ætherem, terram, aerem, ignem. Ut Empedoclis carmine intelligi poteſt, qui apud Plutarchum *loco citato* enumeraturus quatuor fluentium rerum principia, ſic exorſus eſt;

Τέσσαρα τ' πάντων ῥιζώματα πρῶτον ἄκουε·
Naturæ primum radices quattuor audi.

Deinde ſubjungit, Jovem, Junonem, Orcum, & uterum: Jovis, ut inquit Plutarchus, nomen uſurpans pro æthere, Junonis pro aere, Orci pro terra, uteri pro aqua. Ergo diſcipulus aliquis Pythagoræ qui carmen hoc edidit, verſiculos illos præceptoris ſui truncatos, ut videtur, ad inſtitutum ſuum deflexit.

49 Τελείσῃ.] Nam ut Homeri proverbium habet *Iliad.* 19.

— θεὸς

—θεὸς δ' ἅπαντα τελευτᾷ. De quo Euſtath.
——— *Deus omnia perficit.*

51 Σύστασιν.] Σύνταξιν δ' ὅλου, ut expoſuit Hierocles: h. e. *conſtitutionem totius naturæ univerſitatis.* Sic Plato in *Timæo* dixit σύστασιν κόσμου. Et auctor libri *De mundo* ad Alexandr. κόσμου σύστημα, &c. Ἀθροισμα, συναγερμὸς, σύστασις, Julio Polluci ſynonyma. Pollicetur itaque Pythagoras fore ut his præceptis parentes, totius naturæ, i. e. rerum divinarum ac humanarum, ſcientiam adipiſcantur.

Ἥ τι ἕκαστα διέρχεται. *Quatenus quicque progreditur.*] Quam late pateat cujuſque rei vis ac natura; ut hominis naturam patere latius quam ſtirpis aut pecudis, ſive hominem præcellentiorem eſſe rebus iis quæ carent ratione.

Ἥ τι κρατεῖται. *Quatenus quicque coercetur ac ſuperatur.*] Sive quanto cujuſque rei natura minus late fuſa ſit, quam alterius. Ut natura Deorum ſuperat humanam; ac in ipſo deorum genere tres illi ſunt gradus, de quibus initio commemoratum eſt, nempe cœleſtium, heroum, ac terreſtrium, ſive dæmonum. Itaque his verbis, διέρχεται & κρατεῖται, exprimitur univerſæ naturæ quaſi deſcriptio ſurſum ac deorſum. Nimirum διέρχεται ſive progredi & pervenire ſurſum, ut à miſtis naturis ſive imperfectis, ad ſtirpes; à ſtirpibus, ad pecudes; à pecudum genere, ad homines; ab hominibus, ad heroes; ab heroibus, ad ſuperos ſive cœleſtes. Retro vero contraque κρατεῖσθαι ſive ſuperari deorſum, à cœleſtibus, heroum genus; ab heroibus, homines; ab hominibus, pecudes; à pecudum genere, ſtirpes; à ſtirpibus, imperfecta.

52 Φύσιν ἅπασαν παντὸς ὁμοίην. *Naturam ex omni parte ſui ſimilem eſſe.*] Sive naturæ partes omnes rata quadam portione contineri. Hoc autem Pythagoræ decretum eſt apud Laertium *in Pythagora*, ſcilicet καθ' ἁρμονίαν συνεχέναι τὰ ὅλα, id eſt, *Omnem naturam harmonia*, ſive *rata portione, cohærere.* Nam & imperfectæ naturæ, ſtirpium; & ſtirpes, pecudum; & pecudes, hominum; & homines, heroum; & heroes cœlitum ſocietate quadam, & quaſi agnatione, tenentur. Itaque φύσιν ὁμοίην dixit pro ἀνάλογον, ut M. Cicero *lib. 3. de orat. & in orat. perf. & Top. ad Trebat.* eam quæ Græce ἀναλογία dicitur, Latine convertit *ſimilitudinem, cum tranſlationem optimam eſſe ait ſimilitudinis*, h. e. analogiæ.

Ἥ ἥμις ἐσί.] Θεσμῷ ſive νόμῳ δημιουργῷ. *juxta legem dei ſupremi.* De qua principio dictum eſt — νόμῳ ᾧς διάκεινται· *Ordine legis.*

53 Ὥστε σε μήτε.] Nam qui res omnes conditione ac lege naturæ metitur, is neque inani ſpe ducitur, neque rerum ignoratione fallitur. Verbi cauſa, non ſperat ſe, cum ſit homo, deum fieri poſſe, aut alis ſublevari in cœlum, quia intelligit neutrum fieri poſſe; neque inſcientia & ignoratione obcæcatus falſa

falsa pro veris, vitia pro virtutibus, quasi Ixion aliquis nubem pro Junone, amplexatur.

Αἰλπτ' ἐλπίζειν.] Gratia quæsita ex contrario & similitudine soni. *Non speranda sperare.* Sic Horat. *Od. 7. lib. 4. Immortalia ne speres*, &c.

54 Γνώσῃ δ' ἀνθρώπους.] Profert hunc locum Chrysippus apud Agellium *cap. 2. lib. 6.* & legit γνώσῃ.

Αὐθαίρετα πήματα.] Ἐπαπασταὶ κακαὶ, ut loquitur Homerus agens de Iro *Odyss. 18.* Sic νόσους αὐθαιρέτους dixit Euripides in Bellerophonte apud Stobæum, & Menander in Canephoro ἀπροσδόκητα αὐθαίρετα, apud Stobæum eundem. Homerus etiam *Odyss. 1.* ἄλγεα ὑπὲρ μόρον, i. e. *Ægritudines præter fatum.* Quibus contrariæ δαιμονίαι τύχαι, de quibus supra commemoratum est. Idem θεήλατοι συμφοραὶ apud Euripidem, i. e. ut M. Cicero 4. *Tusc.* convertit, *ira cœlitum invecta mala*, & νόσοι θεήλατοι apud Sophoclem in Phædra.

Ἔχοντας.] Agellius ex Chrysippo *cap. 2. lib. 6.* legit ἑλόντας. Quæ lectio inepta est. Nam & imitatus auctor hujusce carminis illud Homericum est, —— ὑπὲρ μόρον ἄλγε' ἔχουσιν. Et inconcinna repetitio est, ἑλόντας αὐθαίρετα. Verbi enim ἑλεῖν vis est in nomine αὐθαίρετον.

55 Ἀγαθῶν.] Bona intelligit virtutem ac veritatem, ut recte Hierocles.

Πέλας ὄντων. *Cum bona in propinquo sint.*] Respicere autem videtur ad sententiam illam Philosophorum, Mala esse adventitia, bona vero nobis ingenerata esse à natura. De qua interpres *in Hippolytum* Euripidis, καὶ οἱ φιλόσοφοι διδακτὰ λέγουσι τὰ κακά· φυσικὰ δὲ τὰ ἀγαθά. *Et Philosophi mala doceri posse aiunt, bona vero insita esse à natura.* Et Joannes Tzetzes *in Hesiod.* πάντα γὰρ τὰ ἀγαθὰ σύμφυτα τοῖς ἀνθρώποις· ἐπίκτητα δὲ τὰ φαῦλα. *Bona omnia nobis ingenerata esse: mala vero esse adventitia.* Eaque de re M. Cicero *Proœmio 3. Tusc. & lib. 1. de Legib.* cujus etiam illud est in Dialogo de Partitionibus Orat. *Est genus hominum ad honestatem natum*, &c.

Οὐκ ἐσορῶσι.] Ἐσορᾶν, hoc est, *videre*, ad inventionem refert; κλύειν vero, sive *audire*, ad perceptionem rerum earum quas dixerint alii. Declarat enim quosdam esse tam ab omni laude & honestate aversos, ut neque ipsi per se bona dispicere possint, neque aliorum præcepta intelligere curent, aut servare. Quos Hesiodus Poeta *lib. 1.* vocavit ἀχρηίδας sive *inutiles*. Et Minucius apud Livium *lib. 32. Qui*, inquit, *nec ipse consulere scit, nec aliis parere scit, extremi ingenii est.*

56 Οὔτε κλύουσι.] Sic de multitudine imperitorum Sappho apud Athenæum *lib. 10.*

Ὁ δᾶμος ἰδὲν ὅτ' ἀκούων, οὐθ' ὁρῶν·
Vulgus nihil quicquam videns neque audiens.

Λύσιν τῶν κακῶν. *Solutionem sive liberationem à malis.*] Intelligit

telligit commentationem mortis, sive mortem Philosophicam, qua, ut M. Cicero 1. *Tuscul.* inquit, *secernimus à corpore animum.* Sic Plato *in Phædone* ejusmodi mortem vocavit λύσιν καὶ χωρισμὸν ψυχῆς ἀπὸ τοῦ σώματος, *Solutionem sejunctionemque animi à corpore.* Item κάθαρσιν sive expiationem. Legendus M. Cicero 1. *Tusc.* & Seneca *Epist.* 81.

Παῦροι.] Pauci eam solutionem sive id mortis genus intelligunt, quippe Philosophi tantum sive sapientes. Imperiti vero mortem vocant eam qua corpus interit, quam Philosophi contrà viam vocarunt ad vitam. Itaque Porphyrius apud Stobæum mortem illam priorem θάνατον τῶν φιλοσόφων vocavit, sive *mortem Philosophorum:* posteriorem autem sive naturalem vocavit συνηθεστέρην, i. e. *cognitam*, scilicet vulgo. Quare cum sapientes pauci sint, sapientibus vero solis ea mors cognita sit, quam Plato *in Phædone*, μελέτημα τῶν φιλοσόφων, i. e. *commentationem Philosophorum*, Pythagoras λύσιν κακῶν, i. e. *malorum solutionem* vocavit, merito pauci hoc genus mortis intelligere dicuntur.

57 Τοίη μοῖρα.] *Tale fatum*; scilicet ultro accersitum, sive αὐθαίρετον. Nam per acclamationem vituperat illos, qui cum scelerate atque impie fecerint, Deum auctorem fuisse aiunt. Ut ille apud Terentium *in Eunucho* virgine stuprata nequissimus adolescentulus, *Quid sit*, inquit, *hoc quispiam voluit Deus?* Et ille apud Plautum *in Aulularia* stipes, in re simili, *Deus*, inquit, *impulsor fuit.* Quare Jupiter Homericus *Odyss.* 1. conqueritur se ab hominibus accusari, quasi omnibus eos malis oneret, cum ipsi molestiis ac miseriis sese implicent. Ubi legendus Eustathius.

Οἱ δὲ κυλίνδροις.] Hinc Chrysippi comparatio sumpta esse videtur de Cylindro, in disputatione de Fato, apud Ciceronem *lib. de Fato in extremo*, & Agellium. Sed Alexander Aphrodisiensis in libro de Fato comparationem illam ut absurdam reprehendit. Cylindri autem videntur intelligi posse rerum vicissitudines, similes volutationibus cylindri. Quas vicissitudines Poetæ vocarunt rotam fortunæ. Eas vero mutationes Pythagoras existere ait errore hominum imperitorum, cum sapientes talium volutationum sint expertes, quo sensu ipse supra, Οὐ πάντῃ τοῖς ἀγαθοῖς, &c. Sed omnino volutationes potius intelligendæ animorum in alia atque alia corpora migrationes, quousque ab omni contagione corporis expiatæ sint. Quo sensu in extremo hujusce carminis adjungit, Ἢν δ' ἀπολείψας σῶμα· Κυλίνδρος itaque intelligit, quem κύκλον ἀνάγκης vocatum à Pythagora inquit Laertius. Virgilius *temporis orbem* lib. 6. *Æneid.* Item *Rotam —ubi mille rotam voluere per annos*, &c. *Si tandem solutus ab omni corpore in cœlum perveneris* &c. Itaque ne Hierocles quidem satis plane, qui κυλίνδροις, καταγώγαις πράξεσιν, id est, *actionibus à cœlo avertentibus*, exposuit. Cylindri vero nomen etiam

iam usurpavit Cicero *lib. de Fato* & 2. *de nat. Deor.* inopia scilicet verbi Latini. Et Virgilius lib. 1. *Georg.* ubi de cylindro Servius.

58 Ἄλλοτ' ἐπ' ἄλλα.] In aliud atque aliud corpus. Sic Laertius, πρῶτόν τέ φασι τὸν Πυθαγόραν φῆναι τὴν ψυχὴν, κύκλον ἀνάγκης ἀμείβεσθαι, ἄλλοτε ἄλλοις ἐνδιδόναι ζώοις. *Primum ferunt Pythagoram fuisse qui diceret animum obire necessitatis orbem, & in alia atque alia corpora migrare.*

Ἀπείρονα πήματ' ἔχοντες.] Ἄπειρον, ἀνὰ πέρατος. Mala quæ nunquam finiuntur; quia scilicet λύσιν κακῶν. i. e. *malorum solutionem* nesciunt. Nam ii, quibus solutio illa cognita est, nempe sapientes, non perpetiuntur mala sempiterna, sed in æthera purum è corporibus emigrant. Qua de re infra, ἢν οἱ' ἀπολείψας σῶμα ———

59 Λυγρὴ γὰρ ἔρις.] Contentio rationis & appetitus. De qua Empedocles, apud Hieroclem agens de homine, inquit;

——— φυγὰς θεόθεν κἀπ' ἀλήτης
Νείκεϊ μαινομένῳ πίσυνος ———
——— *patria cœlesti pulsus, & erro,*
Quo furiosa rapit contentio, fertur ———

Quem locum etiam citavit Plotinus *cap.* 1. *lib.* 8. *Enneadis* 4.

Βλάπτουσι λέληθε.] Λεληθότως βλάπτει. *Latenter nocet.* Namque inscientibus nobis quam obrepunt perturbationes.

60 Σύμφυτος.] Contentio enim illa penitus insita est animis à natura. Ut sentit Pythagoras & Plato. Legendus Plotinus *lib.* 8. & Virgil. 6. *Æneid.* Sed utrum ex animo an corpore lis ea nascatur, quæstio est. Profani ex corpore putant; Christiani ex animo eam existere. Legendus D. Augustinus *cap.* 3. *lib.* 14. *de civit. Dei.*

Εἰκοντὰ ὃ φεύγειν.] Fugiendam esse contentionem illam cedendo, scilicet rationi. *Ita ut ratio præsit, appetitus obtemperet,* ut est apud Ciceron. *lib.* 1. *de Offic.* Excitat vero sive ἀφροσύνη pugnam illam titillatio sensuum. Qualis Tiberii perversitas, qui *excitare solitus libidines jacentes,* teste Sueton. in *Tiberio.*

61 Ζεῦ πάτερ, ἢ πολλῶν γε.] Legendum esse videtur Ζεῦ πάτερ, ἦ πολλῶν γε. Sententia enim est, *Jupiter pater, sane multis malis homines liberaris, si planum eis feceris quali dæmone utantur.* Atque ita legisse Hieroclem, ex interpretatione ejus facile intelligitur. Itaque & in sequente versu legendum esset Εἰ πᾶσιν.—

62 Οἵῳ τῷ δαίμονι χρῶνται.] Οἵᾳ ψυχῇ, *quali mente sive animo,* ut recte Hierocles. Sententia vero est, Omnes fore beatos, si mentem suam sive animum, i. e. seipsos noverint. Mentem vero dæmonem sive genium appellari à Philosophis, intelligimus ex Aristotele *cap.* 3. *lib.* 2. *Top.* Καθάπερ, inquit, Ξενοκράτης φησὶν, εὐδαίμονα εἶναι τὸν τὴν ψυχὴν ἔχοντα σπουδαίαν· παντὶ γὰρ ἑκάστῳ εἶναι δαίμονα. h. e. *Quemadmodum Xenocrates ait,* εὐδαίμονα *esse illum cui mens bona sit: hanc enim esse cuique dæmonem.* Quo respexit

respexit Apuleius *lib. de Deo Socr.* *Nonnulli*, inquiens, *arbitrantur* εὐδαίμονας *dici beatos, quorum dæmon bonus est, id est, animus virtute perfectus est, quem possis Genium vocare.* Sic apud Stobæum, Οἰνοπίδης ἔπι τ' νῦν παραίτιον δαίμονα τοῖς μὲν πεπαιδευμένοις ἀγαθῶν· τοῖς δ' ἀπαιδεύτοις, κακῶν. *Oenopides dicere solebat mentem genium esse, hominibus quidem doctrina liberaliter informatis felicitatis causam; aversis autem à doctrina, infelicitatis.* Neque dissimile illud Heraclidi apud Stobæum: Ἡράκλειτος ἔφη, ὡς ἦθος ἀνθρώπῳ δαίμων. *Heraclitus dicere solitus erat, suos cuique mores genium esse.*

Jam vero nosse mentem suam idem esse, quod Apollinis præcepto imperatur, nempe ut nos ipsi norimus, docet Plato *in Alcibiade* 1. Xenophon 4. *de vita Socr.* & M. Cicero 1. *Tusc.*

63 Ἀλλὰ σὺ θάρσει. Tu vero fac habeas fortem animum.] Tametsi enim est perdifficilis animi sui notitia, tamen quia deorum quasi gente & agnatione homines tenentur, natura eos divina quasi manu ad notitiam sui perducit. Animi vero sui notitiam perarduum quiddam esse docet Plato *Alcibiade* 1. ubi *seipsum nosse*, fatetur esse παισχάλεπον, i. e. *perdifficile.*

Θεῶν γένος ἐσὶ βροτοῖσιν.] Quod Pythagoræ decretum est apud Laertium, Ἀνθρώπων εἶναι πρὸς θεὸς συγγένειαν. i. e. ut M. Cicero loquitur 1. *de Legibus, Homines Deorum agnatione ac gente teneri.* Idcirco Philo homines esse ait, μίμημα καὶ θεοῦ ἀπεικόνισμα, *imago* sive *effigies Dei.* Plato φυτὸν ἐξάνιον, *plantam cœlestem.* Horat. *Divinæ particulam auræ.*

64 Ἱερὰ φύσις.] Τὸ θεῖον sive θεὸς, à quo laudandarum rerum omnis scientia fluit. Philo; νοῦς καὶ λόγος, *mens & ratio*, scil. τὸ τ' ψυχῆς ἄριστον εἶδος, *id quod in anima præstantissimum est:* cujus filiæ ἐπιστῆμαι καὶ ἀρεταὶ, *scientiæ & virtutes.* Hierocles tamen ἱερὰν φύσιν *Philosophiam* sive *sapientiam* voluit intelligi. Verum ipse paulo post à se dissentiens nobiscum facit. Aliorum autem errata persequi piget.

Ἕκαστα.] Τὰ δέοντα, ut recte Hierocles. *Omnes officii numeros, aut omnia quæ necessaria sunt ad animi sui notitiam.*

65 Ὧν εἰ σύ πῃ μέτοχος.] Quorum si ullo modo es particeps. Rerum scilicet earum, quas natura divina sive Deus mentibus humanis inserit. Hoc est, nisi plane bona ante pedes posita neque cernere neque audire velis.

Κρατήσῃς ὧν σε κελεύω Ἐξακέσας. Compos fies voti, morbis animi, ut impero, sanatis.] Nam mihi interpungendum videtur post verbum κρατήσῃς. Ut præcise dictum sit κρατεῖν pro voti sui compotem fieri, ut Latine, *vincere.* Quanquam Hierocles paulo aliter declaravit; nempe, *Quarum rerum si fueris particeps, id ita demum ostendes sive probabis, si rebus honestis & scientiis deditus fueris, quæ sola medicina sive curatio est animi,* &c.

66 Πόνων ἀπὸ τῶνδε.] Τῶν τῇδε πόνων. A contagione corporis, ut recte Hierocles.

67 Ἀλλ' εἴργε.] Ut corpus imperio rationis facilius obtemperet, à certo inquit ciborum genere abstinendum esse.

Ἐρωτῶν.] Ut gallo candido, vulva, capite, morticinis, piscibus, urticis, triglis, ovis, oviparis, cibis de mensa lapsis, piscibus sacris, & si quæ similia sunt: potissimum autem ab erythrino sive rubellione pisce, corde, fabis, & eo genere animalium cui nigra cauda est. Laertius *in Pythag.* Suidas, Hierocles, Agellius *Noct. Attic. cap.* 11. *lib.* 4.

Ὧν εἴπομεν. *Diximus.*] Non hoc quidem carmine, sed in apophthegmatis sacris. Sic enim Hierocles, Τὰ δὴ ἐπὶ μέρους, ἐν τοῖς ἱεροῖς ἀποφθέγμασιν, ἐν ἀπορρήτῳ παρεδίδοντο. *De cibis vero speciatim ea in apophthegmatis sacris tradita sunt, quæ in vulgus edere non licet.*

Ἔν τε καθαρμοῖς.] De quibus Pythagoræ decretum est apud Laertium *in Pythag.* τὴν δὲ ἁγνείαν εἶναι διὰ καθαρμῶν, καὶ λουτρῶν περιῤῥαντηρίων· καὶ διὰ παύτα αὐτὸν καθαρεύειν ἀπό τε κήδους, καὶ λέχους, καὶ μιάσματος παντός. h. e. *Castitatem vero positam esse in expiationibus, & adspersionibus aquæ: Iisque modis corpus à luctu, à venere, ac labe omni purgandum esse.*

68 Ἔν τε λύσῃ ψυχῆς.] Solutione animi, sive commentatione mortis. Quanquam Hierocles intelligit sapientiam, quæ dicitur à Pythagora & Platone Dialectica.

Κρίνων.] In editionibus plerisque, ut Venetis, κρῖνον. Utraque lectione idem efficitur. Nempe & in expiationibus corporis, & in solutione animi, debere judicari cibos, sive delectum adhiberi ciborum, ne iis cibis utamur, qui utrique rei afferre possint moram & impedimentum. Alia tamen Hierocles, quæ legere licebit cupientibus ad Pythagoræ normam philosophari.

69 Ἡνίοχον.] Sic Plato in *Phædro* rationem aurigæ comparavit, perturbationes equis.

Γνώμῃ δρίστῃ. *Rationem æquissimam*] ut apud Aristotelem *cap.* 13. *lib.* 1. *de Arte dic.* γνώμην τὴν ἀρίστην.

70 Ἢν δ' ἀπαλείψας σῶμα.] Si omni contagione corporis liberatus. Absoluta migratione de corpore in corpus, aut post λύσιν sive animi solutionem à corpore.

Αἰθέρ' ἐλεύθερον.] Aerem liberum sive purum: cui oppositus aer qui est terræ proximus, in quo nubes, imbres, ventique coguntur, quem *crassum & concretum* Cic. vocavit *Tuscul.* 1. eumque animis, cum è corporis domicilio emigrarint, *perrumpendum ac dividendum* esse ait. Attingitur autem hoc loco Pythagoræ decretum, quod commemoravit Plutarchus *cap.* 7. *lib.* 4. *de Philos. decretis*, τὴν ψυχὴν ἐξιέσαν εἰς τὸν ἢ παντὸς ἀναχωρεῖν, πρὸς τὸ ὁμοφυές· *Animum, postquam è domicilio corporis migrarit, in naturæ universitatis animam remeare, in aerem sibi cognatum & affinem.*

Ἔλθῃς.] Similitudo soni quæsita, ἐλεύθερον ἔλθῃς. Nam ἐλεύθερον παρὰ τὸ ἐλθεῖν. Lege Suidam.

71 Ἔσ-

71 Ἔσεαι ἀθάνατος.] Non jam ſæpius migrans de corpore in corpus, experſque interitus, deorum vitam deges in æthere ſive Elyſio.

Θεὸς ἄμβροτος.] Imitatus Pythagoræ diſcipulus Empedocles:

Χαίρετ', ἐγὼ δ' ὑμῖν θεὸς ἄμβροτος, οὐκ ἔτι θνητὸς
Πωλεῦμαι—— Laertius in *Empedocle*;

Non ego mortalis nunc, ſed Deus ibo,

Valete.

EDITORIS NOTÆ IN AUREA CARMINA.

Verſ. 9.

Κρατεῖν εἰ' εἰθίζεο] Sic in quibuſdam libris, magis poetice, legi, obſervavit Sylburgius; firmante ipſo Hierocle, & conſentientibus tribus MSS. *Oxon.* Prius δὲ ἐθίζεο.

Verſ. 16.

Φιλεῖ] In verſione Arabica & Edit. Venet. φίλει modo imperativo, quam lectionem Th. Marcilio placuiſſe video, & confirmare videtur Hierocles pag. 74. Τὸ γὰρ μόνον τότε αὐτὰ [χρήματα] κτᾶσθαι καὶ ἀποκεῖσθαι, ὅτε δίδωσιν ὁ λόγος, μικρολογίας καὶ ἀσωτίας σφαιρεῖ τὰς ἀφορμάς. Sed reliquæ Editt. & MSS. ut in Textu; adſtruente alibi ipſo etiam Hierocle pag. 68. Ὁμοίως δὲ τῷ τῶ χρημάτων φύσιν οὐκ ἀγνοεῖ, ὅτε νῦν μὲν ἦλθε, νῦν δὲ ἀπῆλθε, κατά τινας ὠφελιμένας αἰτίας, αἷς ἀντιτείνειν ἀβέλτερον. Rectius quidem, judice Salmaſio in *Præfatione* ad Verſ. Arabicam.

Verſ. 17.

Ὅσα τε] MS. B. *Oxon.* & Plutarchus in *Conſol.* ad Apollonium habent Ὅσα δέ.

Verſ. 18.

Ὧν ἂν ποιῆσαν] Ὡς in MSS. Regis Galliæ, ſed quidam oræ codicum illeverat Ὧν & Ἣν.

Verſ. 36.

Γε τοῦτο] Legimus τοιοῦτο in MSS. *Gallicis* & A. C. D. Oxon. ut in Hieroclis commentario *pag.* 148. ſed recepta lectio placet.

Verſ. 41.

Λογίσασθ' ἕκαστον] Hanc lectionem, pro vulgata τῆς ἕκαστον ἐπιλθεῖν, ſubſtituendam cenſui, quod bis habeatur in Hieroclis commentario *pagg.* 156, 8. in quo nulla trinæ repetitionis occurrit mentio, nec in Ciceronis libro *de ſenectute*, ubi laudatur hoc præceptum; & quod Arrianus in Epictet. *lib.* 3. *cap.* 20. eandem præferat, niſi quod pro ἕκαστον legerit ἕκαστα. Vulgata autem lectio, quam Porphyrius exhibet in *vita Pythag.* pag. 26. orta videtur ex tribus membris ſubſequentis verſus, Πῇ παρέβλω; ἢ δ' ἔρεξα; τί μοι δέον τῶν ἐτελέσθη; magis quam ex ipſa rei natura, cum una recenſio ſerio facta ſit ſatis. Hanc ſententiam calculo ſuo comprobat Dacerius *pag.* 354. Notarum in Hieroclem, & firmat verſio Arabica.

Verſ. 44.

Inter hunc & ſequentem verſum, neſcio quo jure, medius irrepſit in MSS. A. C. D. Oxon. Ταῖς αὐταῖς ἀρεταῖς πεῖσον φίλον ὄν σ' ἐθέλησθα.

Verſ. 47, 48.

Apud Plutarchum & Macrobium, obſervante etiam Marcilio, & in Porphyrio *de vita Pythag.* pag. 14. ſcribitur, Οὐ μὰ, negandi formula. Et Sextus Empiricus *adverſus Mathematicos* pag. 154. hos verſus paulo aliter ſcriptos reliquit;

Οὐ μὰ τὴν ἀμετέρᾳ κεφαλᾷ παραδόντα τετρακτύν,
Πηγὴν ἀενάου φύσεως ῥίζωμά τ' ἔχουσαν.

Et ſimiliter pag. 104. *adverſ. Mathemat.* niſi quod legat, ut hic, ἀμετέρᾳ ψυχᾷ. Jamblichus autem *de vita Pythagoræ* 146. & MS. *Vaticanus* exhibent ἀμετέρᾳ γενεᾷ.

Verſ. 57.

Ὡς δὲ κύλινδροι] Repoſui ex margine MSS. *Gall.* ſuccinentibus MSS. A. D. *Oxon.* & multum clamante ſenſu; cum Carminis auctor impios cylindris huc illuc rotatis conferat, interprete Hierocle *pag.* 196. Τῇ κατ' ἐπιπέδου κυλινδρικῇ κινήσῃ ἐοικέναι φήσας τὸν τῶν ἀνοήτων βίον. — ὡς γὰρ ὁ κύλινδρος —— &c.

Verſ. 61, 2.

Ἢ πολλῶν γε κακῶν λύσειας ἄπαντας, Εἰ πᾶσιν δείξαις-] Sic recte legit Hierocles pag. 202. Ἐξ ὑποθέσεως ἣν ποιεῖσιν ὁ λόγος, ὅτι ΕΙ πάντες ἴδιεν οἷοί εἰσι, & οἵῳ τῷ δαίμονι χρῶνται, πάντες ἀπηλλάγησαν ἂΝ τῶν κακῶν. Vide etiam pag. 206. & Interpretem Arabicum. Hanc lectionem merito tuentur Th. Marcilius, Cl. Salmaſius, & Doctiſſ. Stanleii μετάφρασις Aureorum Carminum. Obiter autem notandum eſt in omnibus MSS. *Oxon.* pro λύσεις haberi

haberi πεύσῃας, eodem plane dictionis modo, quo usus est Euripides — κακῶν πεπαυμένον, apud Sextum Empiricum *Pyrrhon. Hypotyp.* pag. 157.

Vers. 68.

Κείνων· ἢ φεύζευ ἕκαστα] In Edit. Venet. scribitur κρῖνον, quod mihi aliquando in mentem induxit, hoc modo punctis distinguendum esse hunc versum, Ἐν τε λύσῃ ψυχῆς· κρῖνον ἢ φεύζευ ἕκαστα Ἠθέων —; sed cum MSS. Aurispa, & Hierocles *pag.* 212. vulgatam lectionem agnoscant, nihil mutandum duxi.

EDITORIS NOTÆ IN HIEROCLEM.

Pag. 8.

Θηβειδοῦς σώματος] Ita rectius MSS. *Cæsarei* & *Regis Galliæ*, ut Noster pag. 44. θοειδῆ εἰκόνα· licet contracte scribi possit, ut θειδῆ apud Marcum Antoninum *Lib.* 2. *Sect.* 5. contractum ex θοειδῆ· θεοδὴς in *Odyssea* Z. vers. 121. — καί σφι νόος ἐστὶ θεοδής· & θεοδέες in Apollonii Rhodii *Argonaut.* lib. 2. vs. 1184. Codices autem *Cæsarei* habent πτώματος, quod Lambecio placuit: inepte; πτῶμα enim *cadaver*, quis autem *mortale cadaver* dixerit? Rectius certe σώματος· Sic Noster pag. 68. τοῖς θνητοῖς σώμασιν ἡμῶν. Pag. 160. μηδὲν τῇ ἀλογίᾳ (ut hîc), μηδὲ τῷ θνητῷ σώματι, συνεκφέρηται. Et sæpius alibi.

Τοῖς εὐφυῶς ἔχουσι σεσκιαμένη.] Hunc locum, ex quo nullus antea excudi potuit sensus, sic emendatum dedi ex MS. *Mediceo*. Noster pag. 60. Τὸ λογικὸν γένος σεσὸς τὴν τῶν καλῶν αἴσθησιν εὐφυῶς διακείμενον.

Ὄντως] Sic recte legendum vidit etiam Curterius; præeunte Simplicio in Epictetum, *pag.* 183. Edit. Lond. — πειθόμενον τῷ λόγῳ ὄντως οἰκείῳ παραγγέλματι, Μηδὲ ἔχθαιρε φίλον —. Ὄντως etiam, ut hic, pro οὕτως, bis legendum esse apud Jamblichum *de Mysteriis* pag. 67. monet Editor.

Ἀπολαύσει] Restitui ex optimo MS. *Mediceo*: succinente Nostro *pag.* 226. Διὰ τὸ σεσὸς τὸ ὀρθὸν λόγον ἑνώσεως ἀπολαβὼν ἑαυτόν,

Et pag. 124. Ἀνθρωπίνη ψυχὴ — ἀπολαμβάνει κωλυτέον τὸ εἶναι. Vitium ex ſcriptura ortum, cum ϐ, quod hoc modo ꝺ in Codicibus vetuſtioribus exaratur, attrita cauda facile in υ tranſierit. Contra in Geoponicis *lib.* v. *cap.* 19. pro νοτίδος ἀπολάβοι, MSS. reponunt νοτίδος ἀπολαύει, & ſanant locum vitio plane contrario laborantem, propter caudam à feſtinante Librarii calamo τῷ υ affixam.

Pag. 10.

Ὑγιής τε καὶ ὁλόκληρος — εἶδος ἕξεως.] Fruſtra in Platonis *Timæo* hæc requirantur, ut ab Hierocle laudata ſunt; cum ex duobus locis unum tantum fecerit, obſervante etiam Dacerio: Prior legitur *Timæi* pag. 42. Edit. Steph. Ἀλκάπων τε ὁ πρότερον πύκνων λήξει, περὶ τῇ Ταυτῷ καὶ Ὁμοίῳ περιόδῳ τῇ ἐν αὐτῷ ξυνεπισπώμενον τὸ πολὺν ὄχλον καὶ ὕστερον πεσσφύντα ἐκ πυρὸς καὶ ὕδατος καὶ ἀέρος καὶ γῆς, βορυβώδη καὶ ἄλογον ὄντα λόγῳ κρατήσας, εἰς τὸ τοῦ πρώτης καὶ ἀρίστης ἀφίκοιτο εἶδος ἕξεως. Poſtremum hujus περιοχῆς membrum ſic interpretatus eſt Cicero — *ad primam atque optimam animi affectionem pervenerit.* Alter locus occurrit pag. 44. Ἂν μὲν ἓν οἶκῳ καὶ συνεπιλαμβάνηταί τις ὀρθὴ τροφὴ παιδεύσεως, ὁλόκληρος ὑγιής τε πανηλλῶς, τῷ μεγίστῳ ἀπέφυγεν νόσον, γίγνεται. In ora libri, notante Curterio, ὑγιής τις, uti etiam infra ſcribitur *pag.* 226. ubi eadem pene verba iterum adducuntur.

Τάξαι] Salmaſius in Epictetum *pag.* 15. monet legendum ἀποτάξαι, *hoc eſt* (inquit) *abjicere ex animo* τὰ ἄλογα πάθη, *omnes motus rationi non obtemperantes.* Suffragante Auriſpa-*Primum enim ignorantia nos purgare oportet & deſidia.* Sed cum recepta lectio, ſalvo ſenſu, ſtare poſſit, nihil mutavi.

Ὀφθαλμῷ λημῶντι] His gemina habet Proclus I. *Ennead.* lib. 6. cap. 9. Ἐὰν (ὀφθαλμὸς) ᾖ ἐπὶ τὴν θέαν λημῶν κακίας, καὶ ὁ κεκαθαρμένος, ἢ ἀσθενὴς ἀναισθησίᾳ οὐ δυνάμενος τὰ πάνυ λαμπρὰ βλέπειν, οὐδὲν βλέπει, κἂν ἄλλος δεικνύῃ παρὼν, τὸ ὀφθήναι δυνάμενον. Τὸ γὰρ ὁρῶν ὡσὸς τὸ ὁρώμενον συγγενὲς καὶ ὅμοιον ποιησάμενον, δεῖ ἐπιβάλλειν τῇ θέᾳ. Οὐ γὰρ ἂν πώποτε εἶδεν ὀφθαλμὸς ἥλιον, ἡλιοειδὴς μὴ γεγονὼς· ὐδὲ τὸ καλὸν ἂν ἴδοι ψυχὴ, μὴ καλὴ γενομένη.

Ἀμήχανον] Hanc vocem, quæ τῷ-ἀχ οἷόν τε reſpondet, revocavi ex MSS. *Gallicis, Mediceo,* & *libro Renaudotiano* cum MSS. collato; agnoſcente etiam Auriſpa — *pulchritudinem veritatis conſpicere nequit.* In MS. *Mediceo* — τὸ τῆς θείας ἐνοπτίζεσθαι κάλλος ἀμήχανον. Rectius, judice Dacerio: Cum autem MSS. *Gallici* & Auriſpa vulgatam præferant lectionem, retinendam cenſui.

Μὴ καθαρῷ-] Hæc περιοχὴ deſumpta eſt è Platonis *Phædone* pag. 67. B. *Edit. Steph.*

Φιλοσοφία πρακτὴς ποιητικὴ. ἀληθείας ** ὡς ἐ] Hîc nihil adjuvant MSS. *Gallici,* aut *Mediceus.* Curterio ſupplenti ἀληθείας δὲ ἡ θεωρητικὴ, calculum adjiciunt Salmaſius ad Epictetum *pag.* 15. Dacerius ex *libro Renaudotiano,* & Auriſpa, *Eſt ergo civilis philoſophia, quæ virtutem gignit; inſpectiva vero, quæ veritatem.*

Nec

Nec refragatur Hierocles, qui *pag.* 160. hæc habet, quæ ad hunc ipsum locum, & quæ sequuntur, respicere videntur, Ταυτὸν, ὁ ἐκ τῶν προοιμίοις ἐλέγχομεν, ὅτι ἡ μὲν πρακτικὴ φιλοσοφία περὶ τὴν ἀρετῶν κτήσεως ἀνθρωπον ἀγαθὸν ἀπoτελεῖ, ἡ δὲ θεωρητικὴ εἰς ὁμοιότητα θεοῦ καθίστησι, νοῦ καὶ ἀληθείας ἐφάπτεται. Doctissimo autem Bentleio judice, aut mendosa sunt hæc, aut mutila; Cui ineptum videtur ποιητικὴ ἀρετῆς, cum virtus Deum ποιητὴν agnoscat, non Philosophiam. Miro igitur, eoque solito, acumine sic restituit, minima mutatione; Ἔστι δὴ ἡ μὲν πρακτικὴ φιλοσοφία, ἀρετῆς πολιτικῆς· ἡ δ' ἄλλη, θείας· ὡς καὶ &c. *Practica autem philosophia, virtutis politicæ est; altera vero* (Theoretica) *divinæ.* Quod ex proxime sequentibus patet; quippe ait Hierocles, *in ipsis versibus practicam philosophiam* ἀνθρωπίνῳ ἀρετὴν (hoc est πολιτικὴν) *vocari, Theoreticam vero* θείαν ἀρετήν. Noster habet πολιτικὰς ἀρετὰς inferius, *pag.* 30. & alibi: θείαν autem ἀρετὴν pag. 178. & sæpe alias. Nec desunt Scriptorum loci, quibus Cl. Viri emendatio firmatur, ubi ποιητικὸς male in vulgatis Codicibus ponitur pro πολιτικὸς, & contra πολιτικὸς pro ποιητικὸς, quorum unus aut alter tantum nunc occurrit: Apud Marcum Antoninum Lib. 3. Sect. 6. Ἀνακαθῆσθαι γὰρ τὰ λογικὰ καὶ ποιητικὰ ἀγαθὰ οὐ θέμις οὐδ' ὅπῃ ἑτερόχρους, οἷον, τὸ παρὰ πολλῶν ἔπαινον, ἢ δόξας, ἢ τιμὴν, ἢ ἀπολαύσεις ἡδονῶν, — Gatakerus reponit πολιτικὰ. Sic enim Lib. 7. Sect. 72. Ἡ λογικὴ καὶ πολιτικὴ δύναμις, *Intellectualis & socialis facultas:* & Lib. x. Sect. 2. Ἔστι δὲ τὸ λογικὸν εὐθὺς ἐκ πολιτικὸν, *Quod autem rationale est, protinus est civile.* Vice versa ponitur πολιτικὸς pro ποιητικὸς apud Photium Cod. 16. ubi Synesii dictionem censet inclinare πρὸς τὸ ποιητικώτερον, ut recte emendant Hœschelius & Clariss. G. Cave, cum Codd. impressi habeant πολιτικώτερον.

Ἀρίστης χρήσεως] Emendavi ex Aurispæ versione — *ab optimo in hac vita vivendi usu:* sic Noster pag. 150. Περὶ τὴν ἐκτὸς ἀρίστης χρήσεως. In MS. *Mediceo* scribitur ἀρετῆς, probante Dacerio.

Ἀναγνωσμάτων ἐκθεῖναι] Ita restituendum vidit etiam Mer. Casaubonus, cujus hæc sunt; *Malim* ἐκθεῖναι. *Sed nec ἀναγνώσματα sunt* persuasiones (ut vertit Curterius) *sed tractatus & disputationes philosophicæ; & in genere scripta quæcunque.* Prius ἐκθῆναι. Occurrit vero alibi vox ἀνάγνωσμα, apud Justinum Martyrem in Epistola ad *Zen.* & *Seren.* pag. 508. A.

Pag. 12.

Ἔχει] Doctiss. amicus Jo. Davisius ἐστὶ reponendum censebat: sed MSS. *Gall.* secutus sic emendavi. Curterius oræ editionis suæ illeverat ἴσχει.

Ταῦτα καὶ ἕπη] Hîc mihi facem prætulit Auriſpa, *Sic quoque & hi versus:* Nec aliam lectionem patitur loci sensus.

Pag. 14.

Τὰς ἐγκοσμίους Θεὰς] Intelligit Hierocles eos, quos Ethnici Conſentes vel majorum gentium Deos appellârunt; quos tanquam liberos & primogenitos Dei omnium creatoris habuere. Hos, quam Angelos aliaque Πνεύματα, inſigniore cultu donabant. *Dacerius.*

Δημιουργικὸς ΝΟΜΟΣ] Nihil aliud eſt *Lex opifex* ſive *æterna*, quàm Providentia, Divina voluntas, aut Deus ipſe, qui univerſitatem condidit. In MS. *Mediceo* ſcribitur ΛΟΓΟΣ, quod optime quadrat cum iis, quæ habet Plato in Epinomide *Tom.* 2. *pag.* 986. C. — κόσμον δὲ ἔπαξε λόγῳ ὁ πάντων θεὸς καὶ ὁρατόν. *Dacerius.*

Τάξας αὐτῶν τὰς μὲν ἐπὶ τ πρώτης σφαίρας] Docuerunt enim Pythagorei, Deum, poſtquam Deos inferiores Animaſque humanas creaviſſet, tam Has, quam Illos, in variis cœlorum ſphæris collocaſſe. Vide Platonis Timæum. *Dacerius.*

Τὸ μήτε] Hanc voculam, quæ τὸ γὰρ reſpondet, & locum antea ſatis obſcurum elucidat, repoſui ex MSS. Sed fruſtra in hac ψευδοχῇ Curterius mutavit καταπολαβόντων & ἀποδιδόντων, in καταπολαβεῖν & ἀποδιδόναι.

Ἐπί πε τ δημιουργικὸν νόμον αὐτῶν, τ Θεὸν, ἀναφέρειν τὸ σέβας] Hunc locum ſic emendatum dedi ex judicio Eruditiſſ. Bentleii; poſtquam Curterio & Merico Caſaubono crucem fixerat. Quorum hic emendat — Τίθεσθαι —— ἐπὶ τ δημιουργικὸν νόμον αὐτῶν ἀναφέρει τὸ σέβας, *Credere eos id eſſe quod ſunt, ad legem opificem refert cultum eorum*, ſive, *qui eis tribuitur.* Θεὸν itaque ut gloſſema ablegat. Sed & hoc modo præſtat ἀναφέρειν retinere, & ἐπί πε τ legere; uti in Textu expreſſum vides ex Viri Clariſſimi modo memorati conjectura, quam ideo recipiendam duxi, quod ſenſui conveniret, & veteris ſcripturæ veſtigiis proxime accederet. Quod ſi iſta emendatio minus placeat, ex Ejuſdem auctoritate & conjectura variis modis refingere poſſis, legendo — ἐπί πε τ δημιουργικὸν νόμον αὐτόθεν ἀναφέρειν τὸ σέβας· Vel, cum MSS. *Gall.* habeant δημιουργὸν, non δημιουργικὸν, legas — ἐπί πε τ δημιουργὸν, τ μόνον αὐτόθεον, ἀναφέρειν τὸ σέβας. Sic pag. 42. — πρὸ ἀπὸ τ Δημιουργοῦ ὀρχαμένη. Vel denique refingas — ἐπί πε τ δημιουργικὸν νόμον, αἴτιον Θεῶν, ἀναφέρειν τὸ σέβας· ut mox eundem vocat θεῶν αἴτιον & λογικῶν ὑσιῶν ποιητήν· Et pag. 22. νόμῳ definitur· ἐνέργεια, ἡ γεννῶσα τὰ θεῖα γένη. Eligat ex his quod malit, vel quid ulterius ex ſuo comminiſcatur Lector. Locus interim mutilus eſt, ſi Auriſpæ verſioni fides adhibenda ſit — *eum ordinem habere ſciant, quem acceperunt. Qua lex vult & jubet ab omnibus venerationem referri ad primum ipſorum opificem ſolum Deum*, —.

Σωπεμένους] Sic recte emendabat Mer. Caſaubonus. Sæpe hæc permutantur. Pag. 108. Noſter habet — γεννήματα ψυχῆς πρὸς τὸ

τὸ ἄλογον ἀναπεπλημμένης, in *prior. Editt.* male ἀναπεπλαγμένης· & pag. 164. — εὖ μάλα ἀμφιπεπλημμένως ὁμοῦσιν, ex MS. *Mediceo*, pro ἀμφιπεπλεγμένως. Sana tamen vox manfit pag. 162. — δυνάμεις τ λογικῆς ψυχῆς συνεπομένας ἔχωμεν πρὸς τὸ τ ἀρετῆς παραγγέλματα. Qua dictione ſæpius uſus eſt Hierocles.

Ἐκεῖνο τὸ εἶναι καὶ τὸ εὖ εἶναι ἀμεριστως] Has voces καὶ τὸ εὖ εἶναι, quæ feſtinante Librarii calamo exciderunt, revocavi ex MSS. & Auriſpa. Sic Noſter *pag.* proxime ſequenti — ἐ τῇ εἰς τὸ μὴ εἶναι ὀκβάσῃ, ἀλλὰ τῇ τ εὖ εἶναι ἀποπτώσῃ. & pag. 20. — πρὸ πάντα πρὸς τὸ εὖ εἶναι παρόντων. Cæterum MS. *Mediceus* pro ἀμεριστως habet ἀμέμπτως· Male, cum Noſter *de Providentia* pag. 252. hæc habeat — ὁδὶ μετέπτως μὲν, ἐσὶ δ' ἀμερίστως τ δημιουργικῆς ὁμοιότητος μεταλαγχάνει· & paſſim alibi.

Pag. 16.

Καὶ μήποτε] Sic eſſe reſtituendum ante nos vidit Mer. Caſaubonus, ſuccinentibus MSS. *Gall.* In MS. *Mediceo* — Πρὸς γὰρ ἀνθρωπολατρείαν —.

Θεοὶ θνητοὶ] Hierocli hac in re præivit Heraclitus, apud Lucianum in Βίων πρασις pag. 379. Ἀγ. Τί δαὶ οἱ ἄνθρωποι; Ἡρακλ. Θεοὶ θνητοί. Vid. etiam Max. Tyrium *Diſſertat.* 39. pag. 304. *Edit. Daviſiana.*

Ἀθεία καὶ ἄνοια] Auriſpa legebat ἄγνοια - *ignorantia:* ſic etiam Mer. Cauſaubonus & Dacerius emendant, quia mox ſequitur ἄγνοιαν τ Κρειττόνων & ἄγνοιαν τ Θεοῦ. Sed, cum genitivus hîc, ut in illis non ſequatur, nihil mutatione eſt opus. *Mors eſt*, inquit, *rationalis natura, ſine Deo & ſine mente vivere.* Sic ea mox conjungit — τῇ δι' ἀναμνήσεως εἰς Νοῦν καὶ Θεὸν ἐπιστροφῇ· & pag. 192. Οὐ γάρ ἐσιν ἡ μὴ ἀνοηταίνειν τ τ Θεοῦ γενόμενον ἔρημον, ἢ μὴ ἔρημον εἶναι Θεοῦ, τ εἰς ἄνοιαν ὀκπίπτοντα. Τὸν γὰρ ἀνόητον ἀνάγκη καὶ ἄθεον εἶναι, καὶ τ ἄθεον ἀνόητον. Pag. 196. Εἰς ἄνοιαν & ἀσεβεύειν αἵρεσιν ὁ ἀπὸ τ Κρειττόνων χωρισμὸς ἄγει. Iterum *de Provid.* pag. 264. Τοῖς δὲ εἰς ἄνοιαν πρὸς ὑποφερομένοις λογισμοῖς, & ἀφ' τοῦτο κακίας ἀναπιμπλαμένοις.

Τὰ ἄκρα] Hanc vocem, qua textus plane carebat, repoſui ex MSS. & Auriſpa. Sic Noſter infra *pag.* 32. de Heroum genere — συνάπτουσι δ' ἑαυτῶν τὰ ἔσχατα τοῖς πρώτοις.

Τὸ πᾶν τ λογικῆς δημιουργίας] Sic reſtituendum duxi, auctoritate MS. *Medicei*, & marg. MSS. *Gall.* ubi tamen male poſitum δημιουργίας. Sic *pag.* 18, & 19. πᾶς ὁ λογικὸς διάκοσμος. Occurrit quidem ſæpius λογικὴ οὐσία, ſed ubique dicitur de uniuſcujuſque hominis anima: Cum autem ſemper ſignificet particularem cujuſque animam, utique Hierocles hic dixiſſet, τὸ πᾶν τ λογικῶν οὐσιῶν.

Pag. 18.

Ἀεὶ γινώσκειν] Revocavi ex MSS. *Gall.* & Auriſpa.

Ὡς γὰρ ἐκεῖ] Ἐκεῖ, in cauſis ſcilicet δημιουργικαῖς, ſive in Deo, & rationibus quibus permotus eſt ut omnia crearet, &c. *Dacer.*

Τὰ πρὸ τῶν πρώτων νόησιν τοῦ Θεοῦ γενόμενα] Non tantum creationis ordinem, verum etiam iſtius ordinis cauſas atque rationes perſpectas habere voluerunt Ethnici; qua de re hæc fuit Pythagoreorum ſententia: Cum fieri non poſſit, quin ordinem & perfectionem ſequatur divina ſapientia, Deum ſubſtantias rationales ante alias creaſſe putaverunt. Ideo primam ejus cogitationem primo loco excellentiſſimas ſubſtantias, hoc eſt, ejus liberos, ſive Deos immortales; ſecundam ſubſtantias medias, ſive Heroas, aut Angelos; tertiam vero tertias & ultimas ſubſtantias, ſive Animas Humanas, feciſſe ſunt arbitrati: Nec aliter cenſuit pleraque pars Græcorum & Latinorum Patrum, qui Angelos, aliaque Πνεύματα beata, primos, & quidem ante mundum conditum, creatos fuiſſe ſtatuerunt. Hinc Gregorius Nazianzenus, Πρῶτον μὲν ἐννοεῖ [Θεὸς] τὰς ἀγγελικὰς δυνάμεις καὶ ἀοράτους, καὶ τὸ ἐνόημα ἔργον ἦν. *Dacerius.*

Pag. 20.

Συμπεισελθεῖσα] Ita melius MSS. *Gallici*; ut poſtea narrat, Οὐχ, ὡς ἔτυχεν, ὑποστάντες, ὕστερον διεκρίθησαν· ἀλλὰ πεφυγμένοι προῆλθον εἰς τὸ εἶναι. Ergo ordo iſte *congenitus* iis erat — συμπεισελθεῖσα, non *adventitius* — ἐπεισελθεῖσα. Sic pag. 22. τῇ ἐσίᾳ τὸ γινομένων σύνδρομον ἦν ἡ τάξις.

Ὑποβάσεως] Emendavi ex margine MSS. *Gall.* ſuccinente Curterio, & aſtruente Noſtro pag. 22. ἔστι γὰρ πολλῆς εἰδῶν ἐν ἑκάστῳ γένει καθ' ὑπεροχὴν καὶ ὑπόβασιν πεφυγμένον. Et *de Providentia* pag. 252. τὴν ὑπεροχὴν τῶν ἀοράτων ὑπέβη.

Τῇ ἀξίᾳ] Reſtitui ope MSS. *Gall.* ſuccinente Noſtro pag. 22. Οὐ γὰρ τύχαις συληροῦτο πρὸς τάξιν τὰ πάντα, ἀδὲ προαιρέσεως μεταβολαῖς, ἀλλὰ ΝΟΜΟΙΣ δημιουργικῆς ἀφόρου προήγετο, καὶ πρὸς τάξιν ἀναλόγων ταῖς τῶν φύσεων ἀξίαις ἐλάγχανε. MSS. ſuffragatur Amici Caſauboniani (Pearſoni ſcilicet) judicium; ſed Curterius reponit εὐταξίᾳ.

Ὥσπερ ἑνὶ ζώῳ τῷ ὅλῳ ἀοράτῳ] Veluti rerum univerſitatem, quam hic appellant cœlum, rem eſſe viventem & animatam credebant Pythagorei: ita cunctas ejus partes, quanquam ſeparatas, propriam connexionem ſervare, & ad totum formandum conſpirare putaverunt; ſiquidem, diviſione & harmoniæ defectu, univerſitatis hujus unitas interiret. Pro horum Philoſophorum ſententia, univerſitas ita ſe habebat, ut corpus humanum. Corpus è variis membris conſtat, quæ tali proportione inter ſe conjuncta ſunt & unita, ut, quamvis ſeparentur, copulam tamen animæ ac vitæ recipiendæ neceſſariam tueantur. Quæ hoc in loco dicit Hieroclès, ea pluribus explicat Plato in Timæo. *Dacerius.*

Δι' αὐτῆς τὰ πάντα] Emendavi ex marg. MSS. *Gall.* Sic supra — ἡ θεία βέλησις, ἡ αἰδίως παραγαγοῦσα τὰ πάντα. Et pag. 26. - ἐνεργείαν τοῦ Θεοῦ, τὴν αἰδίως & ἀτρέπτως τὰ πάντα πρὸς τὸ εἶναι παραγαγοῦσαν. Sed Aurispa videtur legisse — καθ' αὐτὴν καὶ δι' αὐτῆς, τὰ πάντα.

Αὐτοῦ] Revocavi ex marg. MSS. *Gallicorum*, sed Aurispa exhibet θεοῦ.

Ἀγαθὸς γὰρ ἦν φύσει] In margine MSS. *Gall.* φησίν, hoc est, Plato, quem ob dicti celebritatem nominare non erat opus. Extat in *Timæo* pag. 29. E. *Edit. Steph.* Λέγωμεν δὴ δι' ἣν αἰτίαν γένεσιν & τὸ πᾶν τόδε ὁ ξυνιστὰς ξυνέστησεν. Ἀγαθὸς ἦν, ἀγαθῷ - &c. Vid. Philostratum in *Vit. Apollonii Tyanei* pag. 391. D.

Pag. 22.

Πρῶτα φύσει] Olim suspicabar legendum, inverso ordine, φύσει πρῶτα. Aurispa non agnoscit φύσει — *ea quæ magis sibi similia sunt produxit.*

Ὑπόστασιν κεκτημένοις.] In MSS. *Gall.* scribitur ὑπόβασιν, suffragante Aurispa — *fundamentum & subjectum habent*; sed receptam lectionem retinendam duxi.

Ἡ τοῦ ὄντος] Sic restituunt MSS. *Gall.* suffragante Mer. Casaubono, & Nostro pag. 34. — ἡ τοῦ ὄντος αὐτῶν & τοῦ πάντων γνῶσις.

Πρὸς αὐτὰ] Emendavi ope MS. *Medicei*; πρὸς αὐτὰ, id est, τὰ γένη πρωΐμμα.

Ἀγαταί τις] Restitui auctoritate MS. *Medicei*, quod melius respondeat τῷ - πρωμμένων. Vox certe Nostro usitata *pag.* 102. ἀγαμένων αὐτὸν τὸ ὠφελιμον τοῦ ἔμφρονος καρπείας.

Pag. 24.

Ὅσις τιμᾷ τὸ Θεὸν, ὡς θεσπεσίμμον] His germana apud Platonem τὸ θεῖον in *Alcibiade* 2do pag. 149. E. Οὐ τοιοῦτόν ἐστι τὸ τῶν θεῶν, ὥστε ὑπὸ δώρων παραγόμενον, οἷον, κακὸν τοκισθὲν ——— καὶ ἦν ἂν δεινὸν εἰκῇ, εἰ πρὸς τὰ δῶρα & τὰς θυσίας ἀποβλέπουσιν ἡμῶν οἱ θεοὶ, ἀλλὰ μὴ πρὸς τὴν ψυχὴν, ἂν τις δίκαιον & ὅσιον ὢν τυγχάνῃ. Πολλῷ μᾶλλον (οἶμαι) ἢ πρὸς τὰς πολυτελεῖς ταύτας πομπάς τε & θυσίας ἂς ἐδὲν κωλύει πολλὰ μὲν εἰς θεοὺς, πολλὰ δὲ εἰς ἀνθρώπους ἡμαρτηκότας, ἔχειν ἀν' ἕκαστον ἔτος πλεῖν.

Δῶρα γὰρ &c.] Pythagoræ verba apud Stobæum *Serm.* IV. *pag.* 58.

Περσφυὲς ἄγαλμα] Scribitur θεσφιλὲς in MSS. *Gall.* Aurispa non refragante — *acceptum aut proprium deo simulacrum*: sed recepta lectio est satis commoda.

Τῇ σπουδῇ τῆς κτήσεως] Ita restituit Curterius, non infelici conjectura; nec habet Aurispam dissentientem — *cum studio acquirendi.*

Pag.

Pag. 26.

Ἑκατόμβας θύσαντα] Hæc fusius enarrantur apud Porphyrium *de Abstinentia* lib. 2. pag. 144, 5. *Edit. Fogerolliana:* Εὐδάπανον (inquit) καὶ εὔπορον πρὸς συνεχῆ εὐσέβειαν σωτελεῖ, καὶ πρὸς τὴν ἁπάντων· καὶ μαρτυρεῖ γε ἡ πεῖρα, ὅτι χαίρουσι τούτῳ οἱ θεοί, ἢ τῷ πολυδαπάνῳ. Οὐ γὰρ ἂν ποτε ὁ Θετταλοῦ σκεύας τὰς χρυσοκέρως βοῦς καὶ τὰς ἑκατόμβας τῷ Πυθίῳ προσάγοντος, μᾶλλον ἔφησεν ἡ Πυθία τὸν Ἑρμιονέα κεχαρίσθαι (sic legit Bentleius) θύσαντα τῶν ψαιστῶν καὶ τῆς πελιδνῆς τοῖς τεροὶ δακτύλοις· προσεπιβαλόντι δὲ, ἀφ' ὧν ἔφθην, τὰ λοιπὰ πάντα τῆς πόας (Sic legit Vir κελικωτάτος, male prius τοῦ πυρός) ἐπὶ τὸν βωμὸν, εἶπε πάλιν, ὅτι οἷς τόσην ἀπέχθοιτο τοῦτο δράσας, ἢ πρότερον ἦν κεχαρισμένος. Οὕτω τὸ εὐδάπανον φίλον θεοῖς ———.

Δι' ἀπορρήτων ὄρκον ὀνομάζειν] Joannes Pearson, Vir doctissimus, & in Græcis literis & libris omne genus eximie versatus, certissima, ut ego judico, conjectura emendabat, δι' ἀπορρήτων ὄρκον· ut dicat Hierocles τὸν φύλακα τῆς φερεφάτης &c. δι' ἀπορρήτων, i. e. *mystice*, ὄρκον esse nominatum. *Mer. Casaubonus.* Hanc Clarissimi Pearsoni emendationem in textum recepi, cum ad marginem MSS. *Gall.* legatur ἴσ. ὄρκον, & ipse Hierocles adstruat infra pag. 32. Καὶ γὰρ καὶ ὁ ΟΡΚΟΣ τῆς θείας νόμος ἦν φύλαξ καὶ τὴν τοῦ Παντὸς διακόσμησιν. Verus hujus loci sensus (*inquit Dacerius*) ex Diogene Laertio petendus est, quo teste Pythagoras dixit, ὅρκιον εἶναι τὸ δίκαιον, ὃ διὰ τοῦτο Δία ὅρκιον λέγεσθαι. Mystico *Jurisjurandi* nomine insignitus est Jupiter, quod promissa juste & fideliter persolvens, in æternum conservat ordinem & dispositionem rerum lege firmatam.

Περὶ ὅρκου παραγγέλματα.] Restitui ope MSS. *Gall.* succinente Aurispa.

Πρὸς τὸ εἶναι παράγουσιν.] MSS. quidem *Gall.* & vetus interpres Aurispa habent πρὸς τὸ εὖ εἶναι· Sic supra pag. 20. δι' αὐτῆς τὰ πάντα πρὸς τὸ εὖ εἶναι παράγειν· & pag. 14. ἀπ' ἐκείνου τὸ εἶναι καὶ τὸ εὖ εἶναι — λαμβάνοντες. Hîc tamen τὸ ΕΥ (doctiss. Bentleio judice) non est admittendum; nam in locis laudatis de *bonitate* Dei loquitur Hierocles, unde τὸ εὖ εἶναι accipimus; hîc de *potentia* Dei, unde τὸ εἶναι. Sic de *voluntate* Dei pag. 20. θεία βέλησις, ἡ παράγουσα τὰ πάντα· hoc est, εἰς τὸ εἶναι παράγουσα.

ΟΡΚΟΝ δὲ νῦν - &c.] Credebat Pythagoras, legem fuisse æternam, quæ nihil aliud erat, quam Dei omnium creatoris virtus non immutanda. Hac lege posita, censebat divinum fuisse Jusjurandum, quod omnia in eo, quo creabantur, statu & ordine conservat, quodque inter creatorem & creaturas obligationem mutuam producit: videlicet, ut clarius dicam, arbitratus est philosophus, Deum, quum unamquamque rem in statu ei maximè congruo creavisset, semet ad eam in eodem statu tuendam jure-

jurejurando obſtrinxiſſe, quod propterea vocabant ἀϊδιότητος φρουρὰν, nihilque eſt, niſi ipſa Dei immutabilitas, & unum è juſtitiæ Divinæ conſequentibus. Creaturas etiam in Deo & per Deum eodem jurejurando vinctas eſſe ſtatuebat: eadem enim lex, quæ creat, creatum obligat: quapropter Pythagorei hoc jusjurandum τοῖς λογικοῖς γένεσιν ἐνεσπαρμένον eſſe dicebant. *Dacerius in Vita Pythagoræ.*

Αὐτὸ βεβαιωμένῳ] Reſtitui auctoritate MSS. *Gall.* & Auriſpæ—*illa firmantem:* ut paulo inferius Δραμένειν, Iiſdem ſuadentibus, repoſui.

Pag. 28.

ΟΡΚΟΥ δ' θείου· ὃς ἐν μὲ τοῖς—θείας γνώσεως, ** καὶ ὁ ΟΡΚΟΣ ὁμοίως παραβαίνεται] Sine dubio hîc, ut ſæpe alias, nonnulla exciderunt, inquit eruditiſſ. Bentleius. Quid enim? ὃς illud ad Ὅρκῳ referri debet vi ipſius ſyntaxeως, non ad Νόμῳ. At ſi Ὅρκος ibi διασώζεται, quid deinde illis facies καὶ ὁ Ὅρκος ὁμοίως παραβαίνεται, ſiquidem illa clare oſtendunt de alia re, quam de ὅρκῳ, priora accipienda eſſe. Deinde, quid illa ſibi volunt ἐν δὲ τοῖς—θείας γνώσεως; nullum enim orationis exitum habent. Quare hoc opinatur modo ſupplendum eſſe locum, — τῦ ΟΡΚΟΥ δ' θείου. Ὁ δ' Νόμος ἐν μὲν τοῖς—ἐν δὲ τοῖς ποτὲ μὲν νοῦσι, ποτὲ δὲ ἀφιεμένοις τῦ θείας γνώσεως, ποτὲ μὲ τηρεῖται, ποτὲ δὲ παραβαίνει). Καὶ ὁ Ὅρκος ὁμοίως παραβαίνει)—. Librarius negligenter pro ὁ δ' νόμος videtur dediſſe poſtremum tantum ος, quod in ὃς tranſiit; & illa—ποτὲ μὲν—prætermiſit, quia alia ſententiæ membra ab iiſdem verbis incipientia fraudem ei fecerunt. Favet aliquantum vetus interpres Auriſpa, qui, pro illis Ὁ δ' νόμος, inveniſſe videtur in ſuo codice Ὃς νόμος, vertit enim *Quæ lex* —. Plurima certe exempla proferri poſſunt librariorum oſcitantiæ, ubi alteram lineam, aut periocham, è duabus, iiſdem verbis aut literis inchoatis vel clauſis, feſtinanti oculo & manu omiſerunt: Unum aut alterum indicaſſe ſufficiet in Hierocle, Vid. *Pag.* 40. *num.* 1. *Pag.* 78. *num.* 1. *Pag.* 118. *num.* 1. *Pag.* 126. *num.* 2. ubi duæ integræ lineæ exciderunt; & ſæpe alibi.

Θείαν ἀναστροφὴν] In *prior. Editt.* θείαν τροφὴν ἀναχθέντων. Quid ſodes eſt reduci aut reverti ad θείαν τροφήν; nempe *reverti ad divinam converſionem.* Cum autem hæc inepta & abſurda ſint, ex clariſſimi ejuſdem Viri judicio repoſui ἀναστροφήν. Facile enim excidere potuit ἀνα ab ἀναστροφὴν, propter ſimilitudinem ſoni & ſcripturæ cum ἀναχθέντων.

Περὶ τὸ Ὅρκον ——— παραβαίνοντα.] Hunc locum, ex quo nullus antea potuit extorqueri ſenſus, optime ſupplevi & emendavi ex MSS. *Gall.* & *Libro Renaudotiano,* ſuffragante Auriſpa—*Non ſolum juramentum infringunt, ſed divæ legis ordinem, & divi juramenti fidem prætermittunt.* Sic pag. præcedenti — ἐν Ὅρκῳ πίστει κρατύμενα, ἃ διαφύλαττει τὸ νόμος τὴν τάξιν, —.

Μετα-

Μεταῤῥυθμίζει] Ex conjectura repoſui, præeunte tamen Auriſpa — *ad certitudinem reducit.*

Pag. 30.

Ἀπαραπόδιστος. Τήρησις ἣ λέγε] Hunc locum ſupplevi ex MS. *Mediceo*; cujus etiam auctoritate paulo infra repoſui δύναμις. Hoc veriſſimum eſt (*inquit Dacerius*); exacta juramenti obſervatio eum, qui fideliter obſervat, verum Dei ectypum reddit, Deus enim ſponte divinum obſervat juramentum: Ideo qui humanum juramentum non violat, conſtantiam & veritatem divinam imitatur.

Παρέκβασιν ἰωμένοις] Hanc lectionem, quod commodior videretur, ex MS. *Mediceo* reſtitui; quod cuivis locum attentius relegenti facile conſtabit.

Ἐμμένει οὖν τοῖς ὅρκοις;] Ita præferunt MSS. *Gall.* Prius ἐμμένει. Πῶς ἂν — γένοιτο, & πῶς ἐμμενεῖ, modo variato: ut mox ſequitur, καὶ σὺ ἀποδύσεται. Sic etiam pag. 34. Πῶς ἂν ἁλῷ — θείη —, & Πῶς δὲ δῶρον πείσαι. Veruntamen quia plerumque ſine præpoſitione ſcriptores uſurpant, ἐμμένειν τοῖς ὅρκοις, ἐμμένειν ταῖς σπονδαῖς· (Ut Noſter pag. 40. νόμοις ἐμμένειν, & pag. 214. ὅρκοις ἐμμένοντες) Auctor forſan ſcripſit πῶς ἂν γένοιτο — πῶς δὲ ὁ ἀκόλαστος ἢ ἄδικος ἐμμείνειεν τοῖς ὅρκοις, ut pag. 118. ſimili terminatione πεπτεινειέν τι παθεῖν. Simili prorſus modo, quo pag. 72. ſyllaba εν, in *prior. Editt.* ab ἐπεγερεῖ avulſa, in præpoſitionem tranſiit. Repoſui ὅπως γ' ἂν, in ſequenti διοχῇ, pro ὅπως δ' ἂν, quod durius erat.

Τῦ ΟΡΚΟΥ] Ita hîc & paullo infra repoſui, ex judicio doctiſſ. Bentleii, ut ad carminis verba referatur; ſequitur enim, τηρεῖν τὸ περὶ αὐτὸν ΣΕΒΑΣ. Facile enim feſtinante librarii manu Τ ὅρκῳ in Τ ὅρκῳν tranſiit, & deinde, ut conſtaret quodammodo ſenſus, licet ſyntaxis laboraret, in Τ ὅρκων.

Θνητὰ καὶ ἐπίκηρα Τ θείων ἀγαθῶν ἀνταλλαττόμενοι] Conſtructio Τ ἀνταλλάττομαι non adeo uſitata; Demoſthenes enim *Orat. pro Corona* — Τ ἐπὶ ταῖς λοιδορίαις ἡδονῆς καὶ χάριτι τὸ Τ πόλεως συμφέρον ἀνταλλαττόμενοι, *Civitatis commodum & utilitatem cum voluptate & gratia, quæ à convitiis profluit, commutantes.* Aliter autem Noſter, uti hîc, etiam pag. 118. ἐκουσίαν πενίαν μετὰ Τ καλῆ ἀνταλλαττόμενοι χρημάτων. Et Arrianus in *Epictet.* lib. 3. cap. 15. habet ἀντικαταλλάττομαι· Δεῖ γάρ παιδαρίῳ καταφρονηθῆναι, ὑπὸ Τ ἀπάντων καταγελασθῆναι, &c. —— περιέρχει, εἰ θέλεις ἀντικαταλλάξασθαι τούτων ἀπάθειαν, ἐλευθερίαν, ἀπραγίαν.

Εἰς ἀναπλήρωσιν λόγου] Curterius dormitans vertit — *ad ſermonis amplificationem.* Nos aliter — *ad ſermonis explementum:* uti antea vertendum eſſe obſervavit Doctiſſ. & Clariſſ. amicus Joannes Potterus, nunc merito apud *Oxonienſes* Theologiæ Profeſſor Regius, in notis ad Baſilii magni Orationem *de legendis libris Græcis.*

Pag.

Pag. 32.

Τρόπῳ ὀρθώσῃ χρηστὸς ὢν] Mer. Casaubonus recte vidit sic legendum esse, firmantibus MSS. *Gall.* & Aurispa, *At mentem quidem bonæ artes & mores dirigent*; sic pag. præcedenti habemus ἦθος σύμφωνον τῷ Ὄρκῳ. In MS. *Mediceo* τρόπῳ κρατήσῃ. Sed Vir doctissimus non æque videbat, linea sequenti, legendum esse τῆ ἀπορίᾳ, quod vitium ex *Edit. Parisiensi* in *Londinensem* derivatum fuit: sic Noster paulo superius — ἀπείρᾳ ὄρκου.

Ἐλθεῖν — ἐθισθῆναι] Sic reponendum censui: prius, poetice nimis, εἰθισθῆς — εἰθισθῆναι. In marg. MSS. *Gall.* εἰθίσθαι.

Ὃ ἔφαμεν] Curterius emendat ἃ καὶ φαμεν. Sed mutatione non est opus; superius enim *pag.* 18. medium genus vocavit Ἥρωας ἀγαυοὺς, ii autem iidem sunt ac Angeli, ut in sequ. docet Hierocles. *Davies.* MSS. *Gall.* & Aurispa ut in textu: Cujus versioni siquid habendum est fidei, legebat etiam δεόντως ἐπάγῃ, vel quid tale, vertit enim — *decenter subjungit.*

Μέσον γένος τῶν λογικῶν οὐσιῶν] De hoc dogmate, inter Alios, consulantur D. Augustinus *de Civit. Dei*, lib. 8. capp. 14, 15. Lactantius *lib.* 2. *capp.* 15, 16. & Diog. Laertius *lib.* 8. *segm.* 23.

Pag. 34.

Εὖ δὲ καλῶς ἐξευρέσκεται] Satis ingeniose Curterius ad oram *Edit. Paris.* εὖ γὰρ καλῶς ἐξευρέσκεται, præcipue cum illud εὖ γὰρ καλῶς alibi quoque occurrat. Magis obvia tamen, & eo probabilior, alicui videbitur emendatio, si, pro εὖ καλῶς, substituatur εὐκλεῶς· atque ita syntaxi sequentis infinitivi consuletur. *Mer. Casaubonus.* Sed tanti viri pace, emendationem Curterianam in textum admisi, suadentibus MSS. *Gall.* & Aurispa — *bene & recte invenitur.*

Τάξεως γνῶσις] Hîc delevi αὐτῶν, quod redundabat, cum MSS. *Gall.* & Aurispa non agnoscerent.

Συμμέτρως ἢ δὲ ταῖς οὐσίαις] Sic refinxit, summo cum acumine, Bentleius; συμμέτρως ταῖς οὐσίαις, ut mox ἐπομένως τῷ νόμῳ· & pag. 44. συμφώνως ἡ τῶν γενέων τιμὴ τῇ τῶν κρειττόνων ἀν ἐχίτωνι. Voce σύμμετρος usus est Hierocles infra *pag.* 100. Σύμμετρος δὲ ταῖς οὐσίαις τῶν ὅλων δὲ ὁ τῆς προνοίας θεσμός· & pag. 146. σύμμετρον τῇ τοῦ σώματος χρείᾳ.

Προσεῖπεν] Emendavi ex Aurispæ versione, postulante sensu: Idem mendum inferius sustuli *pag.* 38. καθαχθέντας προσεῖπεν· & *pag.* 84. reposui προσειπών, pro προειπών.

Ἀλλ' ἀεὶ — διαπλῶσι.] Hanc ἀθροιχὴν revocavi ex MSS. & *Libro Renaudotiano:* succinente Aurispa, nisi quod legerit ἐν αὐτῷ — *sed semper & æque in seipsis permanent.*

Τῇ παρ' αὐτῷ] Hæc lectio nititur auctoritate MS. *Medicei.*

Ἐν ᾗ δὲ τῷ μέσως] Hæc omnia, ab Ἐν ᾗ δὲ - ad - μυήσεως, mala fide omisit interpres Anglicus, 1682.

Pag. 36.

Τὰ πέρατα τὰ ἐκείνων ἐποπτείας ἀρχὰς τὰ ἑαυτῶν ποιούμενοι μυήσεως.] Quibusdam hic præmissis, insolentem fastum & arrogantiam redolentibus, quæ consulto omisi; ad obscurum hunc locum interpretandum hæc non prorsus ἀπερισκόνυτα attulit *Dacerius*. Ut Hierocles (*inquit*) ostendat, quæ sit differentia inter prima entia, sive Filios Dei supremi, qui *Dii immortales* vocantur, & media, quæ sunt Ἥρωες ἄγγελοι sive *Angeli*, usus est comparatione ab eo ducta, quod fiebat cum sacris initiarentur homines. Duo fuerunt Initiatorum genera; & hi Ἐπόπται, illi vero Μύσται dicebantur. Ἐπόπται ad arcanissima Religionis mysteria inspicienda, Μύσται autem ad religionem profitendam tantum sunt admissi; suæque cognitionis, ut ita dicam, initium faciebant, ubi finita erat Ἐποπτῶν cognitio. Hierocles igitur, ingeniose simul ac vere, Ἐποπτείαις hisce prima Entia, Deos immortales sive Dei summi filios, comparat; nam Dii immortales cum Deo summo intime uniuntur, lucis divinæ semper fiunt participes, nec eos quicquam latet. Media vero entia, id est, Heroas sive Angelos, cum Mystis confert, qui primis locum proximum tenent, quique id quod suscepere constanter agunt, studio tamen & progressu nunc majore, nunc minore, feruntur, & ibi cognitionis initium capiunt, ubi finita est Primorum cognitio. Sicut igitur Mystæ inter Ἐποπτείας, hominesque non omnino initiatos, medium locum vindicant: sic Angeli inter Prima entia, sive immortales Deos, & ultima, sive Animas Humanas, sunt medii. Recte ergo ait Hierocles, Media hæcce entia intimam unionem, quæ inter Deum & Prima entia intercedit, dividere simul & contrahere: dividunt enim, quia inter Prima & ultima entia Medii locantur: contrahunt autem, quoniam sunt tanquam tubuli, quibus ad illuminandos homines, licet influxu debiliori, debitaque *modificatione*, deferatur lux divina.

Ὦ δὴ — ΑΓΑΥΟΙ μὲν] Ita, feliciter satis, reposuit Curterius, suffragante Aurispa — *Quam ob causam* —. Apud Hesychium legimus, Ἀγαυοὶ] Περισφιλεῖς, λαμπροὶ, φωτεινοί.

Ἐρωτές τινες ὄντες καὶ Εἴρεντες] Hanc emendationem Curterio debemus, qui forsan hausit ex Platonis *Cratylo* pag. 398. *Edit. Steph.* ubi *Herois* utraque hæc etymologia traditur; Σμικρὸν (inquit) παρῆκται αὐτῶν τὸ ὄνομα, δηλῶν τινὰ ὅτι ἐξ ἔρωτος γένεσιν. Et paulo post; Πάντες δήπου γεγόνασιν, ἐρασθέντες, ἢ θεὸς θνητῆς, ἢ θνητοὶ θεᾶς. Ἐὰν δ' ἐν σκοπῇς καὶ τοῦτο κατὰ τὴν Ἀττικὴν παλαιὰν φωνὴν, μᾶλλον εἴσῃ· δηλώσει γάρ σοι ὅτι τὸ ἐξ Ἔρωτος ὄνομα, ὅθεν γεγόνασιν οἱ Ἥρωες, σμικρὸν παρηγμένον ἐστὶν, ἀνόμασται καλόν. Καὶ ἴσως τοῦτο λέγει τοὺς Ἥρωας, ἢ ὅτι σοφοὶ ἦσαν, καὶ ῥήτορες, καὶ δεινοὶ

θεοὶ, καὶ ἀγγελικοὶ, ἑρωτᾶν ἱκανοὶ ὄντες. Τὸ γὰρ εἰρεῖν λέγειν ἐστί.

Δαίμονας καὶ ἐπιτιμήσονας] Emendavi ex MSS. *Gall.* Platonis *Cratylo*, Lactantio, & Hesychio, qui hæc habet, Δαίμονες] Οἱ θεοὶ, δαίμονές τινες ὄντες, οἷον ἔμπειροι.

Ἄγγελος, ὡς ἐκφαίνοντας] His gemina habet Porphyrius περὶ Ἀποχῆς *Lib.* 2. *Sect.* 38. Ἐν ᾗ τάττει [ἀγαθοῖς δαίμοσιν] ἀριθμητέον καὶ τοὺς πορθμεύοντας, ὥς φησι Πλάτων, καὶ ἀγγέλλοντας τὰ παρ' ἀνθρώπων Θεοῖς καὶ τὰ παρὰ Θεῶν ἀνθρώποις, τὰς μὲν παρ' ἡμῶν εὐχὰς ὡς κριτὰς ἀναφέροντας τοῖς Θεοῖς, τὰς δ' ἐκείνων παραινέσεις καὶ νουθεσίας μεθ' ἡμείων ἐκφέροντας ἡμῖν. *Istis autem* [*bonis geniis*] *annumerandi sunt portitores, ut ait Plato, & qui apud Deos & homines sunt internuncii, preces nostras ad Deos, tanquam ad judices, ferentes, & illorum monita & hortationes & oracula nobis enunciantes.* Plura volens adeat Platonem, & Hug. Grotium in *Matthæi* I. 20.

Θνητῆς συνουσίας] Restitui ex MSS. *Gall.* suffragante Aurispa *non quod ex mortalium conjunctione geniti sint.*

Pag. 38.

Ἐπιρρεπὲς εἶναι] Hunc locum sic esse restituendum & interpungendum, monebat doctissimus Bentleius.

Τῶν δ' ἀλόγων — καὶ ποτε] Supplevi ex optimo MS. *Mediceo*, cum prorsus necessaria sit hæc ἀντιοχὴ ad antithesin servandam.

Τὸν ὑλικὸν φθόνον] MSS. *Gallici* habent, paulo ante, συναπτεται χρεὼ, ut Aurispa — *ipsi Deo adjungitur*; Et Curterius reponit φθορὸν. Utraque male sic refingi, patet ex illustri loco Platonis in *Phædro* pag. 247. de Deorum choro, Ἡγεῖται, inquit, καὶ πέμπειν ἢν ἔκας & ἐπαΐχθη — ἕπεται δ' ὁ ἀεὶ θέλων τε καὶ δυνάμενος. φθόνος γὰρ ἔξω χοροῦ θείᾳ ἴσται).

Τῇ δ' ἀρείττονος μετουσίᾳ] Emendavi ope MS. *Medicei* & Veteris Interpretis: & paulo inferius reposui τυγχάνοι, pro τυγχάνῃ.

Καλαχθονίους ὠθοῦσιν, ὡς δυναμένους ἐπὶ γῆς πολιτεύεσθαι] Sic exhibent MSS. *Gall.* & postulat sensus. Hîc autem Jacobus Windet, libro *de Vita functorum statu*, erroris insimulat Hieroclem, quod per καλαχθονίους δαίμονας *Animas humanas* intelligi contendat, quibus τὸ ΣΕΒΕ minimè convenire videatur. Ipse de Geniis, sive πνεύμασιν infernis, accipiendum censet hunc versum (quorum plurimi Imperatori maligno sunt ὑπεύθυνοι· Φοβεραὶ δυνάμεις D. Chrysostomo appellati *Orat.* 2. *de Lazaro*; Τιμωρὸι δαίμονες, Synesio; Δαίμονες δήμιοι, *Genii carnifices*, Origeni *Lib.* VIII. *adversus Celsum*): Atque hos adeo esse καλαχθονίους δαίμονας, quos verendos, quibusque justa esse facienda, monet Carmen. Dacerius etiam existimat in hoc versu explicando errasse Hieroclem, cum per καλαχθονίους δαίμονας intelligi debeant mor-

tui, post vitam summa cum pietate & puritate exactam. Δαίμονες (*inquit*) vocantur, propter lucem qua illuminantur, & ut ab iis distinguantur, qui sunt dæmones natura, sive Angeli: Καταχθόνιοι vero dicuntur, quasi *subterranei*, quod inhumati sint. Probabile autem est Hieroclem carmen hoc modo explicare ausum non esse, ne cum Pythagoræ doctrina pugnaret; cujus erat placitum, animas mortuorum non sub terras ire, sed ad Ætherem aut solem, & subtile earum corpus, sive vehiculum, ad Lunam evolare.

Γήϊνα σώματα ἐπεισιέναι] Ita legitur in MSS. *Gallicis*. Si hoc loco voluit Hierocles, animas mortuorum reverti posse ad alia corpora animanda (prout docti aliquot asserere non dubitant) Auctoris Pythagorei sensum non bene intellexit, qui in ultimis Carminibus hæc habet: Ἦν δ' ἀπολείψας σῶμα ἐς αἰθέρ' ἐλεύθερον ἔλθῃς, Ἔσεαι ἀθάνατος θεὸς, ἄμβροτος, οὐκ ἔτι θνητός. Hic igitur loquitur Hierocles de animabus humanis, quarum ea est natura, ut ad mortalia corpora animanda huc descendere possint. *Ducerius.*

Pag. 40.

Καὶ δαήμονι] Hanc θεοχὴν revocavi ex MSS. *Gall.* & *Mediceo*, consentiente Aurispa, *qui habitu Dæmon fiat, Deumque intelligat & cognoscat.*

Οὐ πάντων δὲ δαημόνων] Sic reposui ex conjectura, postulante sensu: sed in MSS. *Gall.* legimus ὃ πάντας, dissentiente Aurispa.

Φαῦλόν τι γένος] MSS. *Gall.* in marg. & Aurispa exhibent φαῦλόν τι δαιμόνων γένος.

Ὑπὸ τῆς συνηθείας τὴν λέξιν ἐμφαίνειν] Sic restitui auctoritate MSS. *Gall.* Καταχθόνιον scilicet *(inquit Davisius)* idem plerumque denotat ac ὑποχθόνιον, Δαίμονες autem ὑποχθόνιοι sunt Animæ impiorum in inferis tortorum. Vid. Theodor. Marcilium. At Clar. Salmasius præfat. ad *Cebetis tabulam Arabicam* pag. 24. negat Hieroclem καταχθονίους δαίμονας hic accipere de vivis & terram incolentibus divinis viris. Verum ipsa Hieroclis verba illum erroris arguunt.

Pag. 42.

Οἱ δὲ πάντως — τῇ ἀξίᾳ τῆς χέσεως] Aurispa legebat πίπης, & recte τῆς χέσεως *cognationis*, succinentibus MSS. & Nostro inferius, δι' αὐτὴν τὴν τῆς χέσεως ἀνάγκην.

Τῇ φυσικῇ συγγενείᾳ] Revocavi ex MSS. *Gall.* & Aurispa—*propinquos naturali consanguinitate nobis attinentes.*

Περιγραφείη —— κακίας ἀσκὴν] Hunc locum optime refinxi, ope & auctoritate MSS. & *Libri Renaudotiani:* suffragante Aurispa—*virtutum usus ad malitiæ studium verteretur.*

Pag.

Pag. 44.

Εἰς πάντα] Sic habent MSS. *Gall* & Noſter iterum *pag.* 50. Εἰς πάντα οὖν τὰς φίλας ἀνεξόμεθα. Prius εἰς τὰ πάντα.

Συμφώνως —— ἂν ἐγίνετο.] Ita MSS. *Gall.* pro σύμφωνον, ut Noſter ſupra pag. 34. συμμέτρως ταῖς ὑσίαις. Vid. Notas ad locum, ac pag. 88. Et lego ἂν ἐγίνετο, ut infra pag. 62. οὐκ ἂν ἐπράξαμέν ποτε, & μή ποτ' ἂν ἐδράσαμεν. Prius deerat ἄν.

Τῶν ἄλλων καθηκόντων] Mutavi auctoritate MSS. *Gall.* & Auriſpæ.

Πρὸς παντὰ — ἕρμαιον ἂν εἴη] Ita legendum, poſtulante ſenſu, vidit etiam Curterius. Apud Suidam legimus, Ἕρμαῖον (vel ἕρμαιον). Τὸ ἀπροσδόκητον κέρδος· ἀπὸ τῶν ἐν ταῖς ὁδοῖς πρωτομένων ἀπαρχῶν, ἃς οἱ ὁδοιπόροι καταθύουσι. Kuſtero interpr. *Lucrum inſperatum:* [*Sic dictum*] *a primitiis illis, quæ in viis poſitæ à viatoribus comedi ſolebant.* Occurrit etiam apud Platonem, Heliodorum in *Æthiopicis* pag. 340. & Juſtinum Martyrem.

Pag. 46.

Ὅπ μάλιστα σωθυμοτάτοις.] Cl. Bentleius exiſtimat potius eſſe legendum σωθυμότατον, vel σωθυμότατα, adverbialiter, ut Alii loqui amant. Quo judice, linea ſequenti, reponendum eſt — αὐτῆς, οἷς ἐγέννησάν — ; Interpretes, ut in textu, *quos genuerunt:* At hoc (*inquit*) ſequentibus & ſententiæ ipſi repugnat, non enim, ex Pythagoræ dogmate, filiorum animæ à parentibus fluunt. Οἷς ἐγέννησαν, notiſſimo Atticiſmo, pro ἃ ἐγέννησαν. Sic continuo ſequitur Ὁ δὲ — οὐκ ἤρτηται. Et paulo poſt— εὖ εἰδέναι τί τὸ πᾶν πεισόμενον, καὶ ὅπ ᾧ ἐγέννησαν ἀπειλοῦσι μόνᾳ· ubi & genus neutrum & caſus, ut hîc, dativus exhibetur. Sed cum MSS. taceant, nihil mutavi. Παίδων ἴδιον οὐδὲν, ὃ μὴ γονέων ἐστὶν, inquit Philo Judæus, libro *de Cultu Divino.*

Ἡ βίᾳ ἀλλοτρίωσιν] Βίᾳ ἀλλωτρίωσις non ſignificat *ſtatûs commutationem*, ut abſurde vertit Curterius, ſed *exhæredationem:* Id quod de Origene dicit Vincentius Lirinenſis — *omni facultate privatus;* Βίον enim *Bona* vel *Facultates* denotare, ſatis oſtendunt plurima Scriptorum loca. In marg. MSS. *Gall.* & in *Mediceo* ſcribitur κλήρᾳ ἀλλωτρίωσιν, ſed ad idem redeunt.

Φειδομένους ἡμᾶς -] Totum hunc locum, uſque ad φειδωλὲς γένεσθαι, reſinxi ope & auctoritate MS. *Medicei.*

Τῶν δι' αὐτουργίας θεραπείαν] Horum verborum ſanctiſſima ſententia eſt; ad perfectum ſcilicet Parentum cultum, qualem Deus à nobis requirit, non ſufficere ut honorem illis, in ſuppeditandis quæ neceſſaria ſunt, exhibeamus; ſed ne ipſi, pro re nata, vilia officia & miniſteria (propriis manibus obeunda) detrectemus: quæ quanto per ſe viliora & ſerviliora, tanto nobis εὐσχημονέστερα, ideſt, honeſtiora & laudabiliora, ut filiis, putanda ſint. *M. Caſaub.*

Pag. 48.

Δῆλον δέ ἐστι] Totam hanc φειοχὴν revocavi ex MSS. suffragante Aurispa, *Manifestum enim est quandoquidem & in his libera & sine domino virtus existit.* Hæc à superioribus illustrantur — ὁ δὲ τ ἀπ' ἐκείνων [γονέων] ἀφοδοχῆς οὐκ ἤρτηται, τοῦτο ἐλεύθερον τ ἀπ' ἐκείνων διαιρέσεως —. Hic autem vult Hierocles nos haud æqualiter obligari ad officia in propinquos ac in parentes; in his libera esse quæ à successione non pendent, sed in illis à nostra voluntate omnino pendere officia. Dacerius glossema putat hanc φειοχήν· ineptè tamen, judice Bentleio, cum Noster sub finem *pag. praced.* ἀρετῆς νόμον memoret. Monendus autem est Lector in MSS. legi Δῆλον δὲ ὅτι, non ἐστί· fraudem mihi fecit *Anglica* versionis Dacerianæ editio (cum ad manus non esset *Gallica*) in qua male exhibetur ἐστί.

Τῶν ἔξω δ' γένους τ ἄφεσιν] Ita habent MSS. *Gall.* & Aurispa: ut paulo inferius emendavi μόνους ἀνθρώπων, eorundem auctoritate.

Pag. 50.

Προειδὴ μᾶλλον] Aurispa videtur legisse προϊδὴ κάλλιον, *quicquid alter altero melius videt* —.

Ἁμαρτάδος εἵνεκα μικρῆς] Simplicius in commentario ad Epictetum *pag.* 183. *Edit. Lond.* hunc versum laudans ita legit — ἁμαρτάδος ὕνεκα μικρᾶς· uti apud Aristophanem γνώμης οὕνεκα, *prudentiæ causâ*, pro ἕνεκα· rarius autem οὕνεκα nomini jungitur. Eodem loco præclara hæc habet Simplicius, neutiquam indigna quæ Hierocli subnectantur: Ἐπεὶ ὃ κ ἀνθρώπους ὄντας ἀνάγκη ποτέ π ἁμαρτεῖν εἰς ἀλλήλους, χρὴ τῷ ἔνστασιν φυλάττοντα τ φιλίαν πάσῃ δυνάμει, οὕτω τὸ παρεφθὲν ἐπανορθοῦν μ πρὸ τῆς θ, πειθόμενον τῷ χρυσῷ ὄντως ἐκείνῳ παραγγέλματι

Μηδ' ἔχθαιρε φίλον σὸν ἁμαρτάδος οὕνεκα μικρῆς

Ὅφρα δύνῃ, κ τῷ συγγνώμῃ πιστὴν κ ἔργῳ κ λόγῳ ἀποφέρειν αὐτόν· ἵνα μὴ τὸ τ ἁμαρτίας συνειδὸς ὑποπτον ποιήσῃ τ λοιπὸν τὴν φιλίαν τῷ ἁμαρτάνοντι, μὴ πιστεύοντι τ ἁμαρτηθέντα τῷ αὐτὴν φυλάττειν προαιρέσει. Hieron. Wolfio interpr. *Quia vero fieri non potest, quin, homines cum simus, aliquando delinquamus, & alii alios offendamus: amicitiæ institutum totis viribus est tuendum, delictumque leniter castigandum, ut vere Aureo illi præcepto pareatur,*

Crimen ob exiguum tibi amicus ne fuat hostis:

& reditus in gratiam firmus & fidelis tam verbis quam re ipsa declarandus, ne peccati conscientia ei qui peccavit de reliquo suspectam faciat amicitiam, non credenti eum, qui offensus sit, eandem retinere voluntatem.

Pag.

Pag. 52.

Θρώττας ὑπερφιλῶν — μᾶζαμελείας σωτηρίαν] Voculas τ & εἰς delendas ſuadebant ſenſus & MSS. *Gallici.*

Τὸ μήτε — τὴν ἐκείνου δυσχίαν.] Hunc locum ſic emendatum dedi ex MS. *Mediceo*, & conjectura clariſſimi Bentleii, qui pro τῷ μήτε — ἢ τῷ ſuadebat reponere τὸ μήτε — ἢ τό —. Sic infra pag. 72. — μηδὲ ὠφέλειαν ἑαυτῷ τὰς τ' ἄλλων ποιεῖσθαι συμφορᾶς.

Pag. 54.

Μὴ γὰρ — οἰώμεθα] Sic rectius habent MSS. *Gallici.* Uti reponendum apud Platonem X. *de Repub.* pag. 611. A. Ἀλλ', ἦν δ' ἐγώ, μήτε τοῦτο οἰώμεθα —.

Τὸ συνυπάρχον - μέτρον] Emendavi ex MSS. poſtulante ſenſu, & ſyntaxi.

Ὡς πλειότητος, ἐπιφαινομένης.] Curterius reponit πλειοπάτης. Ita ſane pag. 66. Δικαιοσύνης πλειοπάτης οὔσης πασῶν ἀρετῶν. Nec tamen à codicum lectione recedendum duxi. Noſter enim ad finem *pag. cit.* Αἱ ἀρεταὶ — ψυχῆς λογικῆς πλειότης καὶ εὐζωία. Apud Auriſpam legimus — *perfecte apparet.*

Δικαίως ἡμῖν προσφερομένους.] Sic reſtitui ex Auriſpa — *non ſolum erga illos qui juſte nobiſcum verſantur*; ſuccinente interpolat. MSS. *Gall.*

Pag. 56.

Ἡμῖν ὑπέχοντας, ἀλλὰ μόνῳ] Supplevi & emendavi auctoritate MSS. *Gall.* & Auriſpæ — *ob ſolam communem naturam amabimus.*

Μόνῳ ὁ ἀγαθὸς αὐτῷ φίλῳ.] Hæc in vulgatis & vitioſa ſunt, & male ab Interpretibus accepta. Etſi enim veriſſimum ſit, *ſolum virum bonum ſibi amicum eſſe*, nullo tamen pacto, judice Bentleio, cum præcedentibus ſequentibuſque cohæret hîc ea ſententia. Quare corrigendum duxi αὐτῷ pro αὐτῷ. Ipſe orationis contextus hanc emendationem & interpretationem efflagitat. Cæterum illud λέγεται ad Platonem reſpicit, cujus hæc ſunt in *Lyſide* pag. 214. D. Τοῦτο τοίνυν αἰνίττεσθαι, ὡς ἐμοὶ δοκοῦσιν, οἱ τὸ ὅμοιον τῷ ὁμοίῳ φίλον λέγοντες, ὡς Ἀγαθὸς τῷ ἀγαθῷ μόνῳ μόνῳ φίλῳ.

Ὡς μὲν γὰρ &c.] Sic legendum monebat MS. *Mediceus*, & ſenſus commodior multo videtur.

Κοινῇ τῇ γένει] Repoſui auctoritate MSS. *Gallicorum:* qui etiam paulo inferius exhibent πρὸς ἑαυτὸς ἀνάγων.

Προσήκει τὴν φιλίαν τηρεῖν] Sic reſtituendum eſſe clamabat ſenſus, ſuffragantibus MSS. *Gall.* & Auriſpa - *ſic & nos decet erga omnes homines - amicitiam ſervare.*

Pag. 58.

Φιλίας, ὡς ἔφαμεν, μεγίστης οὔσης ἀρετῆς] Sic reſtituendum vidit etiam Curterius, ſuccinente interpolat. MSS. *Gall.* & ipſo Hierocle ſupra *pag.* 54. ſub finem, Ταῦτα γὰρ ὁ τῆς φιλίας ὑπαγορεύει ὅρισμὸς, μεγίστης οὔσης ἀρετῆς,— ad quæ iſtud ὡς ἔφαμεν omnino referendum eſt.

Ἐμπρέπει.] Sic legendum olim autumabam, ut, apud Lucianum, in Polyphemo ὀφθαλμὸς ἐμπρέπει τῷ μετώπῳ· quæ lectio receptâ longe commodior eſt, cum ἐμπρέπω neutraliter vix accipiatur, hîc autem, ad quod referatur, non habeat. Occurrit etiam ἐμπρέπω apud Marcum Antoninum *Lib.* 3. *Sect.* 3. Conjecturam noſtram adſtruit MS. *Mediceus.*

ΤΑΥΤΑ ΜΕΝ ΟΥΤΩΣ ΙΣΘΙ'] Curterius vertebat ILLA QUIDEM SIC HABETO: Sed noſtram eſſe veriorem interpretationem ſuadet Hierocles infra *pag. ſequ.* ſub finem — πὶ πρῶτα παραγγέλματα, ὡδὶ ὧν εἴρηται, ταῦτα μὲν οὕτως ἴσθι. Περὶ δὲ τῆ ἑξῆς ἐπίζητ κρῖσιν εἶπεν, ἐνδεικνύμενος, ὅτι τὸ μὲν λογικὸν διδασκαλίᾳ καὶ ἐπιστήμῃ πίπτεται, τὸ δ' ἄλογον ἐθισμοῖς —.

Ἐν πέρει χαλινώσαμεν] Hoc eſt, *inquit Mericus Caſaubonus*, ſeparatim coercere & frænare (cui mox reſpondet vox ἐφεξῆς) non quod ſomniavit Interpres *in ordinem cogere & frænare.* Falli autem videtur Vir doctus, cum ἐν πέρει tali ſenſu nullibi, quod ſciam, occurrat; ſed apud Platonem legimus, pro-*moderate.*

Συνεκφερόμενον] Ita reſtitui ex MSS. *Gall.* pro συνεμφερόμενον, quod ſenſui, & τῷ θυμικῷ, minus quadrabat.

Ἐκδικᾶν] Sic legendum monebant MSS. *Gall.* & Auriſpa — *nunc cibos nunc potiones ſibi vendicans* —, & dictio Hieroclea hoc in loco poſtulare videtur, ut ἁμὰ πάσης ἴεται μάχης· ὡδὶ ἑταίρας μαχόμενον — & φιλονεικᾶν. Sic in Canone decimo nono *Concilii Sardicenſis pag.* 641. *Tom.* 2. *Edit. Labb. & Coſſart.* Ἐπισκόπε ἑαυτῷ διεκδικεῖν ὄνομα, & alibi. Ex iiſdem MSS. repoſui φιλονεικᾶν.

Pag. 60.

Λογικῆς ὑσίας] In margine MSS. *Gall.* exaratur λογικῆς ψυχῆς ſuffragante Auriſpa — *ſi animi ratio ipſas non dirigat.* Nihil autem mutandum duxi, cum Noſter infra *pag.* 66. receptam Lectionem tueatur — φρονήσεως ἕξις· ἀρίστη διάθεσις ὅσα τῆ λογικῆς ἡμῶν ὑσίας, ἀφ' ἧς κὴ ταῖς ἄλλαις δυνάμεσιν ἡ εὐκοσμία παρέπεται.

Μανθάνω μὲν &c.] Hic ſenarius longe aliter apud Euripidem in *Medea* vſ. 1078. ad quem locum vid. Cl. Barneſium. Gatakerus in *Miſcell. Poſthumis* Cap. X. hunc verſum, ut hîc à Noſtro, laudari notat à Plutarcho, Arriano, Galeno, Simplicio, Clem. Alexandrino & Syneſio: Quod Gatakero ἐμφαλικώτερον & γνήσιον videtur, ac ad auctoris mentem magis. Curterius in marg. *Edit. Pariſ.* legendum monebat ἀναγκάζεσθαί τινα, & inferius

ferius ἄλλον ἢ, ἢ τῷ αὐτήν· Sed perperam; licet enim, apud Euripidem, loquatur Medea, hos tamen verſus ad quoſvis iiſdem πάθεσιν agitatos deflectit Hierocles.

Καὶ, εὖ μὲν &c.] Scribe; Ἐ, Εὖ μέν &c. Πέπονθα δὲ &c. ſunt enim ejuſdem Poetæ, cujus & ſequentia: *Videre quidem recta mihi dicere; Sed quod & multis, id mihi nunc accidit;* [Meliora ut videam] *minime autem perſuadear.* Mer. Caſaubonus.

Pag. 62.

Πλάσεσι - σωμαλικαῖς] Repoſui, ſuadente Auriſpa — *per corporis quodammodo fictiones:* Hoc certe melius, quam σωμαλικῆς, quod Interpolator MSS. *Gall.* & Curterius exhibent.

Μέτρια] Sic emendavi ope MSS. *Gall.* & Auriſpæ - *moderata appetere.*

Ἐμμελέστερον] Hîc obiter reſtituatur locus Marci Antonini *Lib.* 1. *Sect.* 14. — τὸ ἀμελὲς καὶ ὁμότονον ἐν τῇ πρωῒ τῆ φιλοσοφίας. Doctiſſimo Gatakero ſubolebat locum non eſſe integrum; quippe τὸ ἀμελὲς in vitio plerumque ponitur. Quin & *Sect.* 17. *ejuſdem Libri* talem ſe habuiſſe Fratrem prædicat Imperator, qui ſuis moribus πρὸς ἐπιμέλειαν ἑαυτοῦ excitaret ipſum: ſed Vir Clariſſ. nihil remedii adhibuit. Lego igitur — τὸ ἐμμελὲς καὶ ὁμότονον —, utraque metaphora æque commode à muſica ſumpta; cum ἐμμέλεια φιλοσοφικὴ melius τῷ ὁμοτόνῳ quadret, quàm ἀμέλεια neſcio quæ circa corporis cultum, quam Antoninus reſpuit.

Κακὰ αἰχρὰ λέγοντες] Videtur reſpicere ad vocis αἰχρὸς Etymologiam, quæ etiamnum extat apud *Etymologici Magni* ſcriptorem; Αἶχρ- (unde αἰχρὸς) παρὰ τὸ ἰχὼ ἶχρ-, καὶ μὴ τὸ α στερητικὸν ἄϊχρ-, ἐν συναιρέσει αἶχρ-, ὁ οὐκ ἄν τις βάλοιτο ἔχειν, ac proinde ἀπεπές. *Davies.*

Παρεκβάσεως] Sic reſtituendum cenſui ex interpolatore MSS. *Gallicorum*, cum nullibi reperiatur περιέκβασις, nec ſenſui quadret; & facilis ſit lapſus à παρεκβάσεως ad πρόεκβάσεως in ſcripturæ compendio.

Οὐκ ἄν πολε] Doctus amicus judicabat legendum οὐκ ἂν πάντως, pro οὐχ ἅπαντες, quod *prior. Editt.* præterebant. Sed Curterio reponenti οὐκ ἄν πολε ſuffragantur MSS. *Gall.* & Auriſpa — *nunquam certe.*

Pag. 64.

ΠΑΝΤΩΝ ΔΕ &c.] His gemina Democriti quædam extant apud Stobæum *Tom.* 2. *Tit.* 46. & plurima à Gatakero congeſta ſunt ad Marc. Antoninum *Lib.* 2. *Sect.* 6.

Ἐν αὐτοῖς λογικὸν] Hanc lectionem poſtulabat ſenſus, & præbent MSS. *Gall.* Auriſpa non diſſentiente - *rationem quæ in ipſis eſt.*

Ἑκάστῳ φυγὴ] Hanc lectionem flagitabant ſenſus & conſtructio, ſuccinente Auriſpa — *Nam ſui pudor ex neceſſitate facit, ut turpia & indigna* ——.

Pag. 66.

Μὰ Δία, πασῶν ἀρετῶν] Doctor Salvini Florentinus, vir omnigena literatura inſtructus, Lectionem vulgatam retinendam exiſtimat. Hoc enim in loco τὸ διὰ πασῶν idem eſſe arbitratur, ac vocem *Diapaſon*, qua muſici exprimunt Tonum, qui ſeptem intervalla vocis includit, & *Octavus* vocatur. Hieroclem vero Juſtitiam iſti *Octavo* comparare autumat, quod Juſtitia omnium virtutum perfectiſſima ſit, & omnes contineat; veluti *Octavus* omnium ſonorum ſummus eſt & perfectiſſimus, omneſque in ſe includit tonos. Ideo Theognis cecinit — Ἡ δὲ δικαιοσύνη συλλήβδην πᾶσ' ἀρετή ἐστιν. *Dacerius.* Mihi autem durior videtur hæc metaphora hoc in loco, & longius petita: Repoſui itaque, ex conjectura ſagaciſſimi Bentleii, μὰ Δία, ubi veteris ſcripturæ veſtigia ſervantur, nec phraſis ingeritur Noſtro inſolita: Infra enim in *Fragmentis* habemus pag. 290. ἢ μὰ Δί' ἐχὶ μόνον ἃ ἔχομεν, ἀλλὰ καὶ ὁπόσα —, & alibi. Auriſpa, ſuccinente Daviſio, videtur legiſſe ἐκ δὴ πασῶν.

Καὶ μέτρων] Has voces revocavi ex MS. *Mediceo.*

Ἐπιγινομένων] In MSS. *Gall.* ἐπιγενομένων, ſed Interpolator repoſuit ἐπιγιν. ſuffragante Auriſpa — *optimorum operum quæ ab ipſa prudentia naſcuntur*, & rectius. E contra ἐπιγενομένης ponitur in Geoponicis *Lib.* IV. *Cap.* 3. ubi MSS. optime reponunt ἐπεγερμένης. Vitium ex ſcripturæ compendio ortum.

Διὰ μέσου] Sic repoſui ex MSS. *Gall.* In Mediceo codice legimus — ἐν μέσῳ, ſuccinente Auriſpa — *in medio.* Idem Doctor Salvini (*inquit Dacerius*) contendit legendum ἀμὰ μέσων, cenſetque Hieroclem eidem metaphoræ, à Muſica deſumptæ, adhuc inſiſtere; Juſtitia quidem ſuperius *Diapaſon* vocata, hîc autem Fortitudine & Temperantia *Diameſon* nomine inſignitis, quaſi medium in virtutum conſortio locum occupent.

Καὶ τὸ ἑκάστου πρόσφορον ἐν ταῖς πράξεσιν] Hunc locum antea ſœdiſſime corruptum reſtitui ope MS. *Medicei*, non diſſentiente Auriſpa - *& quod opus uniuſcujuſque rei aptum ſit conſiderat.*

Τῆς ἀναλογίας ἔχεσθαι] Scribo (nec aliter ſenſus) καὶ τὴν δικαιοσύνην ταῖς ἀναλογίαις ἐν ἕπεσθαι. Neceſſitas hujus correctionis facile ſe probabit attento lectori, cui perpenſa perſpectaque cohærentia: qui quoque eadem opera Curterianæ verſionis τὸ ἀπροσδόκητον non poteſt non intelligere. Vocat autem Hierocles ἀλογίας, numero multitudinis; alibi ἀλόγους δυνάμεις, & ἄλογα εἴδη. Poteramus in eandem ſententiam aliter quoque — καὶ τὴν δικαιοσύνης τὴν ἀλογίαν ἐν ἔχεσθαι. Sed hoc melius: & paulo ante, in eadem re, παρέπεται. *Mer. Caſaubonus.* Olim autumabam legendum eſſe ταῖς ἀλογίαις ἀνέχεσθαι, cum ἀνέχω, vel ἀνέχομαι, idem ſonet ac ἐπέχω, ut apud Homerum *Iliad.* Ψ. vſ. 426. — ἀλλ' ἄνεχ' ἵππους — *inhibe, coërce:* Uti etiam apud Noſtrum *pag.* 148. Ἀεὶ δ' ἱππόμαχον ἀνέχων τῇ δ' ἑτέρῃ πρὸς τὸ ἕτερον ἀντῆσαι

quo

quo in ſenſu hic ſumatur ἀνέχομαι, ſuffragante Auriſpa — *ut indebita coerceamus.* Dacerius conjiciebat legendum — τὰς ἀλογίας ἀνελέσθαι. Sed omnem ſcrupulum exemit nunquam ſatis laudandus *Codex Mediceus*, ex quo reſtitui τὸ ἀναλογίας ἔχεσθαι, quod certiſſimum eſt Juſtitiæ munus.

Τῆς εὐέσης δρεπτῆς] Sic rectius MSS. *Gall.* & Auriſpa.

Μετριότητος πληρωθῆ.] Heſiodus *Op.* & *Dier.* vſ. 306. - Σοὶ δ' ἔργα φίλ' ἔσω μέτρια κοσμεῖν, ubi Tzetzes - μὴ ἀσχεπῆ.

Pag. 68.

Ἐνισθρυθῶσι — σφαίρως καὶ ἐμμελῶς.] Reſtitui ex MSS. *Gall.* Bentleius malit σφαίρως καὶ εὐμενῶς· Sic infra pag. 108. σὺν πραότητι τῷ ἀληθεῖαν διώκειν, ἢ μὴ εὐμαθῶν ἐλέγχων τὸ ψεῦδος ἀνατρέπειν, σφαίρως εἰκοντας. Auriſpa vertit — *perditionem quoque pecuniarum manſuete & æquo animo ferat.* Sed cum MSS. textum repræſentent, nihil mutavi.

Προσγινομένων καὶ ἀπογινομένων] Sic emendavi, auctoritate MSS. *Gall.* & poſtulante ſyntaxi: Nec refragatur Auriſpa, *In rebus vero quarum natura eſt modo haberi, nonnunquam amitti* —.

Ἀποδέχεσθαι αὐτὰ] Hanc vocem, ad ſenſum plane neceſſariam, revocavi ex MSS. *Gall.* & vetere Interprete — *cum virtute illas accipere.*

Pag. 70.

Κεῖναι περὶ τὸ οὐκ ἐφ' ἡμῖν] Miror Curterium non vidiſſe hunc locum fœdiſſime corruptum fuiſſe. In MS. *Med.* κείνειν, ſed repoſui ex *Libro Renaudotiano* κεῖναι, quod ad veteris ſcripturæ veſtigia accedit: ſuccinente Auriſpa — *ut de rebus quæ noſtri juris non ſunt recte diſcernamus.* Sic Noſter *paulo infra* habet εὕρεων κρίσις & εὐλογίσω κρίσει· & pag. 78. τῷ ὀρθῷ τὸ κρίσεως ἐπιλαφρυνόμενον τὸ συμβαινόντων τὸ μοχθηρόν.

Οὕτω γὰρ καὶ ἡ] In ora *Editionis Curterianæ* appingitur ἂν pro ἔσι, quod nimium recedit à vulgato; Daviſius cenſebat legendum ἔσω· ſed auctor. MSS. *Gall.* delevi.

Συζώντων] Sic reſtitui ex MSS. *Gall.* ſuffragante *Mediceo:* ita Noſter *pag.* 148. παρὰ τὸ συζώντων ἐπὶ τῇ ἀμιξίᾳ μέμψις· & pag. 152. τὸ τῇ κοινωνίᾳ τὸ συζώντων.

Ὅρα γὰρ, οἱ ἐξάπαντες] Curterius reponit, Ὅρα γὰρ ὡς ἐξάπ. Auriſpa & Interpolator MSS. *Gall.* exhibent Ὅρα γὰρ ὅπι οἱ ἐξάπ. Sed nihil mutatione opus. Male prius expreſſum ἐξάπαντες.

Καὶ Θεῶν ἀνόσια] Sic reſtituere ſuadebant MSS. *Gall.* & Auriſpa - *impia contra Deos profitentur;* ut paulo infra — ἀνοσιότητα πρὸς τὸς Κρείττονας· & pag. 72. τὰ προσήκοντα ἂν προήκοιμι περὶ Θεὸς —.

Καὶ μὴ προνοίᾳ φάσκοντες — πεπρωμένοι] Sic habet Auriſpa — *quos nihil prævidere dicunt* —— *omnium rerum congregationi*

ſtudentes-; & rectius, judice doctiſſimo Bentleio: Ordo eſt, ἀδικίας χρήσονται ἢ βλασφημίας, ταῖς μὲν ἀρώμενοι ἢ μὴ προσοεῖσθαι φάσκοντες, ταῖς δ' ἀδικοῦντες καὶ πειρώμενοι. Sic vice verſa infra *pag.* 156. *num.* 3. vulgg. codd. habent ΜΗ ΔΕΟΝ ποιήσαντες, peſſime, pro Δέον μὴ ποιήσαντες. Paulo inferius auctoritate MSS. *Gall.* repoſui καθαιρούσθαι.

Pag. 72.

Μηδαμῶς λογιζόμενον] Hæc verba, poſtulante ſenſu, revocavi ex optimo MS. *Mediceo:* & ſuffragari videtur Auriſpa — *ſola enim cognitio —— quid ſit in nobis mortale, —.*

Ἐπιγίγνεσθαι ἡ] Ita reponere ſuadebat ſagaciſſimus Bentleius, ex fide MSS. *Gall.* in quibus exaratum legimus ἐπιγεῖσθαι, ου ἢ —, ſyllaba ου à præcedenti verbo male avulſa, & in præpoſitionem transformata, pugnante ſenſu & ſyntaxi. Vid. quæ Nos ad *pag.* 30. *num.* 3. Ad marginem MSS. *Gall.* ἐπιγείγεται ἡ, ſine ται. Cui lectioni favere videtur Auriſpa — *Ac divinus quidam impetus, qui ex Cognitione & Pudore ſui-ipſius provenit, ad acquiſitionem bonorum diligentes nos facit.*

Ἁρπάσας] Sic rectius habet Auriſpa — *ſurripies*, ut paulo ſuperius ἁρεῖς, & infra μηχανήσῃ.

Ὅθεν τῷ, ΔΙΚ. ἐπήγαγε] Rectius certe ita exhibent MS. *Med.* & Auriſpa, quam Ὅθεν τὸ, quod in vulgatis. Hæc quidem minuta ſunt, nec monenda, niſi in eis cæſpitaſſet Curterius.

Pag. 74.

Εἰη ἡ ὧδε] Emendandum eſſe hoc modo, vidit etiam Daviſius, ſuffragantibus MSS. *Gall.* & Auriſpa.

Ἀναφῆναι] Sic repoſui, poſtulante ſenſu & ſyntaxi, cum ἀναφανῆναι paſſivum ſit, nec huic loco ullo modo quadret. Succinit Auriſpa — *Intentio quidem horum verſuum eſt præbere & oſtendere ——.*

Ὅτι τῇ σωφρονικῇ] Hic delevi ἐπὶ, auctoritate MSS. *Gall.* & paulo inferius, iiſdem & Auriſpa ſuadentibus, expreſſi Πάντα δὲ ταῦτα, inverſo ordine, pro Ταῦτα δὲ πάντα, quod præferunt vulgati Codices.

Πᾶν τἐναντίον] Curterius in margine *Edit. Pariſ.* illeverat πως, nec habet Auriſpam diſſentientem; tacentibus autem MSS. nihil immutandum judicavi. Sic etiam apud Platonem X. *de Repub.* pag. 610. ut hîc — πᾶν τἐναντίον.

Pag. 76.

Προησόμεθα.] Sic recte legendum vidit eruditiſſimus Bentleius, præeunte Curterio, qui repoſuit ἀφησόμεθα. Qua voce uſus

usus est Noster paulo inferius, Πῶς δὲ προησόμεθα δι' ἀρετὴν τὸ σῶμα—. Apud Aurispam, ut in vulgatis, nullo cum sensu— *divitiis aut potentia intendimus.*

Pag. 78.

Καὶ ὡδὶς — αὐτὴν ἀνάγει] Totam hanc ὡδιοχὶ revocavi ex MSS. *Gall.* & *Med.* Exciderat quippe incuria Librarii, cujus oculi festinantes ab ultima syllaba τῦ· ποιεῖ ad ἀνάγει facile transvolabant, omissis quæ in medio erant; ut sæpe alias: Vid. quæ Nos ad *pag.* 28. *num.* 1. MSS. fidem firmat Aurispa, *Quicquid enim meliorem animum facit, ipsum ad bonam & vere convenientem vitam ducit,* —.

Οὐ δ' εἶναι] Planior & plenior, sed & Aliorum dictis convenientior, sententia: καὶ δ' δοκεῖν μόνον, ἀ δ' εἶναι, ἀγαθόν. *Mer. Casaubonus.* Hanc emendationem postulat sensus, & astruit Aurispa — *ut boni videantur, non ut sint.*

Ἀπολελογίας] Hanc emendationem debemus Clariss. Bentleio, cui recte subolebat ἀπολελογῆσθαι nihil aliud esse quam *excusare, defendere*; ut pag. 100. Ταῦτα ἀπολελογήσω ἡμῖν ὡδὶς τὰς δυσχερείας· quod hîc ab Hieroclis sententia prorsus alienum. Sed ἀπολελογίας est *considerare, excutere, indagare*, ut opponatur τῷ— ΜΗΔ' ΑΛΟΓΙΣΤΩΣ ΣΑΥΤΟΝ ΕΧΕΙΝ. Plane ac Noster pag. 80. αἰδιάνεας τὰς αἰτίας, & ἀζητήτως ἔχοντα τὰς αἰτίας. Et pag. 90. διαιδιάνεσθαι τὰς αἰτίας, & συμμιμνήσεις τὰς αἰτίας αὐτῶν. Denique *pag.* 102. de re plane eadem inquit, πρέπως φέρειν δεῖ τὰ συμβαίνοντα. — ταῖς ἀδιαστρόφοις ἐννοίαις τὰς αἰτίας αὐτῶν ἐκλογιζόμενος. Paulo inferius reposui ἐγκαλέντας, clamante constructione, pro ἐγκαλοῦντας in *Editt. vulgatis.*

Προβεβιωκότας.] Miseret me Latini interpretis, qui προβεβιωκότας, non προβεβηκότας, legendum esse, adeo clare clamitante sententia, cum etiam proxima pagina verbum προβιοτῆς occurrat, non viderit. *Mer. Casaubonus.* Casauboni lectionem firmant MS. *Mediceus, Liber Renaudotii*, & Aurispa— *qui similiter non vixerunt.* His etiam plane gemina habet Noster *de Providentia* pag. 264. Οὐ γὰρ ἡ θεία κρίσις τοῖς μὲν ἡμῶν ἐμφέρει τὰ δεινὰ, τοῖς δὲ πὰς εὐπαθείας ἀποδίδωσιν· ἀλλ' ἐξ ὑποθέσεως τῶν προβεβιωμένων ἀξίας. Pythagorei *(inquit Dacerius)* ut inæqualium in hac vita sortium & conditionum rationem redderent, ad priorem vitam (quam animas in sphæris egisse putarunt, priusquam in terrena hæcce corpora descenderent) & ad delectum ab iis factum confugêre. Et hæc quidem opinio eorum doctrinæ apprime fuit congrua: imo, hac posita, multarum disputationum & difficultatum materiam sublatam fuisse, confitendum est. Progressus, quem in virtute faciunt Animæ, dum hasce terras incolunt, infirma prorsus & ridicula esset hujus inæqualitatis ratio; nam hominum inæqualitas & ipsa sæpe mala progressum

hunc

hunc antecedunt. Hinc Iamblichus, ut, quoad bonorum & malorum diſtributionem, Deos ab injuſtitiæ culpa liberaret, ita loquitur libro *de Myſteriis* pag. 109. *Edit. Oxon.* Οἱ μέν τοι κρείττονες ὅλην τὴν ζωὴν τῆς ψυχῆς καὶ τὰς προτέρας αὐτῆς βίους πάντας ἐπίσταν), καὶ εἴ τινα δὴ πημονὴν ἐπάγεσιν οὐκ παρακλήσεως τῶν καλόντων, οὐκ ἔξω τῆς δίκης ταύτην ἐπιφέρεσιν, ἀλλὰ τοσαῦτα μόρια τῶν προτέρων βίοις ἁμαρτημάτων τῆς ψυχῆς τῶν παρόντων, ἅτε οἱ ἄνθρωποι οὐχ ὁρῶντες, νομίζουσιν αὐτὰς ἀδίκως πλημμελεῖν ταῖς συμφοραῖς αἷς πάσχουσι. Ad quem locum vide Galei notam.

Κληροῦσθαι λέγεται] Ad hæc recte intelligenda, nihil aliud adducamus opus eſt, quam Pythagoreorum dogma à Platone jamdudum explicatum; qui in decimo *de Repub.* pag. 617. tradit prophetam ſortes ex Lacheſis ſinu accepiſſe, indeque ſublime quoddam tribunal conſcendiſſe, & animas his allocutum eſſe, Οὐχ ὑμᾶς δαίμων λήξεται, ἀλλ' ὑμεῖς δαίμονα αἱρήσεσθε· πρῶτος δ' ὁ λαχών, πρῶτος αἱρείσθω βίον, ᾧ συνέσται ἐξ ἀνάγκης. Et ſic deinceps. *Dacerius.*

Ἐπελαφρωσόμεθα] Sic repoſui, ut reſponderet τῷ ἐλαθυτερώσομεν paulo inferius; & ita legebat Auriſpa — *recto judicio diminuemus ſupervenientes nobis ærumnas.*

Pag. 80.

Μεθόδοις καὶ — νεθετήσεσι] Antea μεθοδίαις, quod nullibi, quod ſciam, comparet; Sic igitur refinguntur iſta, auctoritate MSS. *Libri Renaudotiani*, & Auriſpæ — *per ſacra compendia & rectos monitus* ——.

Μεθαρμόζοντες τὴν ψυχὴν πρὸς τὸ ἄμεινον] Hanc emendationem debemus Bentleio: quo judice, legendum eſt vel μεταῤῥυθμίζοντες, qua voce alibi uſus eſt Hierocles; vel μεθαρμόζοντες (prout reponendum cenſui) quod ad veterem ſcripturam propius adhuc accedit, & verius videtur, *aptantes, accommodantes, emendantes.* Sic infra pag. 140. Ἄλλος πρὸς ἄλλο ἕλκει καὶ μεθαρμόζει τὴν ἕξιν σώματος ὑπερηφάνου. Et pag. 158. Εἰς τὸ αὐτοφόρητον τῷ μυήματι μεθήρμοσε. Nihili certe eſt μεθορμίζοντες, cum μεθορμίζειν ſemper neutraliter accipiatur, & nihil aliud ſit, quam *navigio tranſmittere, trajicere,* quæ duriſſima hic eſſet metaphora.

Εἰκότως συμβαίνοντος] Minutum vitium fefellit Curterium, qui ſic vertit - *nec ex contingentis rei ſimilitudine futuras conjicit:* Lectionem noſtram poſtulat ſenſus, & firmat Auriſpa.

Λανθανούσας αἰτίας] Emendationem iſtam hauſi ex optimo MS. *Mediceo*, clamante multum ſenſu & ſyntaxi: Quid legerit Auriſpa, non adeo liquet.

ΩΝ ΑΝ ΜΟΙΡΑΝ ΕΧΗΣ ΠΡΑΩΣ ΦΕΡΕ] Sic reſtitui ex *Aureis Carm.* ac MSS. *Gall.* & delevi ΤΑΥΤΗΝ, MSS. non agnoſcentibus, nec metro patiente.

Ἐξέλῃ ἀφ' τούτων] Hoc etiam reponere ſuadebat MSS. & *Libri Renaudotiani* conſenſus.

Pag.

Pag. 82.

Δοκόντων ἀγαθῶν πάθη] Vox ἀγαθῶν excidit, typographorum fortasse Parisiensium incuria; agnoscit enim Interpres. *Mer. Casaubonus.* Casaubono supplenti suffragantur MSS. & *Liber Renaudotii.*

Ψυχικαῖς σπουδαίαις] Hoc, quod magis Græcum sonat, reponunt MSS. *Gall.* Sic Noster *de Providentia* pag. 260. — ψυχικὰς διαθέσεις.

Ἐνεῖναι — τοῖς ἀνθρώποις] Lectionem istam, qua sensus clarior & commodior efficitur, debemus MSS. *Gall.* & Aurispæ — *quod recta ratio hominum animis insit.* Sic Noster paulo supra — ὀρθὸς λόγος, ὃν φύσει ἐνόντα, —.

Αὐτῷ διαφέρει] Sic repræsentari postulat syntaxis; uti apud Demosthenem — ᾧ ἐκείνης σωθῆναι μάλιστα διέφερεν, *cujus maxime intererat ut servarentur:* Et apud Platonem *de Repub.* lib. I. Τί σοὶ τοῦτο διαφέρει;

Οὐδὲν δεῖ κακῶν ἀρχῆς] Nostri partibus favet, & acute satis disputat, Simplicius in Epictetum *cap.* 34. contra quosdam Philosophos, qui duo ponebant Principia, *Boni* & *Mali*; quam quidem opinionem πολεισιοις & στρωτάτοις placuisse testatur Plutarchus, lib. *de Iside & Osiride*, hac potissimum de ratione, Εἰ ὅλην ἀναπίμπρησι φύσιν γίνεσθαι, αἰτίαν δὲ κακοῦ τ' ἀγαθὸν οὐκ ἂν παράσχοι, δεῖ γίνεσιν ἰδίαν καὶ ὄρεξιν, ὥσπερ ἀγαθοῦ καὶ κακοῦ, τῶν φύσιν ἔχειν. Hanc detestandam de *Origine Mali* sententiam à Marcionis & Valentini sectatoribus accepit Manes, judice Augustino; licet aliis videatur hoc dogmate imbutus fuisse à Scythiano & Budda.

Pag. 84.

Ὁ δίκαιος βίος] Sic usurpatur apud Aristotelem *de Mundo*; Συνεπιμαρτυρεῖ ᾧ καὶ ὁ βίος ἅπας, τῷ ἄνω χώραν ἀποδιδὺς Θεῷ, i. e. *assentiuntur omnes mortales.* Et apud Lucianum Dialogus inscribitur Βίων πρᾶσις, *Hominum* vel *Mancipiorum auctio*, non *Vitarum*, ut male redditur; quod sæpius ab aliis etiam notatum. Sic certe Sextus Empiricus *adv. Mathematicos* pag. 57. A. Τὸ μὲν γὰρ ἀναιρεῖσθαι τοὺς νεκροὺς τῶν σωμάτων, οὐχ ὁ ποιητὴς μόνος οἶδεν, ἀλλὰ καὶ ὁ σύμπας βίος.

Τὸ παράδοξον; οὐκοῦν ἀποδόθη·] Sic hunc locum refingi voluit clariss. Bentleius, commodiore interpunctione, & οὐκοῦν repositio pro οὐκ οὖν.

Ἤδειν θνητὸν γεγεννηκώς.] Anaxagoræ Clazomenii ἀπόφθεγμα, nunciata filii morte; quod memorat, inter Alios bene multos, Cicero *Tusculan.* tertio libro *Cap.* XIV. ubi vide Doctiss. Davisii notam.

Ἐπισκιάζει ταῖς τῶν τοιούτων λήξεσιν] Quid, malum, λέξεων hîc faciat, in τῶν τυχῶν seu sortium humanarum distributione? Aut quis

quis ferat Latini Interpretis ineptias & oſcitantiam? Hierocli igitur ſuum verbum reſtituamus, id eſt, λήξεων *ſortium*, quo non ſemel utitur. *Mer. Caſaubonus.* Judicium Caſaubonianum firmat MS. *Mediceus*, cujus auctoritate repoſui, ut in textu: Quid enim magis ſtolidum & ἀπροσδιόνυσον inveniri queat, quam hujus loci verſio Curteriana, *ſin autem nihil hujuſmodi nominibus imperat*; Mirum! cæcutiens nihil vidit. Hinc autem obiter emendetur Nonnus in Gregorium Nazianzenum *pag.* 171. *Edit. Etonenſis*, ubi male ſcribitur — λέξεων καὶ ἀποκληρώσεων τῶν ψυχῶν, pro λήξεων. Hanc lectionem aſtruit Noſter *de Providentia* pag. 254. τὸ ἐνταῦθα πραττομένων ἡμῖν λόγον ἡμᾶς ἔπεται ὑπέχειν τοῖς τὴν μείζω λῆξιν λαχοῦσιν. Et pag. 204. — ψυχὴ θεραπεύεται, καὶ τὸ τῇδε ἐλαθεροῦται πόνων εἰς τὴν θείαν λῆξιν μεθισταμένη.

ΤΥΧΗΝ ἔδει] Hîc delevi μόνῳ, ſuadentibus MSS. *Gall.* & ſenſu non poſtulante. Curterius reponebat μόνον, non abnuente Auriſpa — *fortunam ſolum.*

Ἡμῶν Θεὸς] Hanc vocem, plane ad ſenſum neceſſariam, revocavi ex MSS. *Gall.* & Auriſpa — *procurator noſtri Deus.*

Τῷ μὲν εἶναι τοιόσδε ἢ τοιόσδε ἡμᾶς] Ita legendum ante nos vidit etiam *Mer. Caſaubonus*, pro τὸς μὲν, (ut mox τοὺς δὲ τὰς ἀμοιβὰς) ſuffragantibus MSS. *Gall.* & Auriſpa: quibus auctoribus, ſupplevi ἢ τοιόσδε —, *Deus cauſa non eſt ut boni aut mali ſimus*, inquit Auriſpa: ſic Noſter *pag.* 86. *lin.* 2. τοιόνδε ἢ τοιόνδε γινόμενον. Paulo inferius MSS. *Gall.* & Auriſpa legunt μόνος ἐπὶ κόσμῳ, ſed cum recepta lectio ſtare poſſit, nihil mutavi.

Ἡ μὲν — τὸ κεῖνον, — προσεικών· ἡ δὲ] Scribe ἢ μὲν — ἢ δὲ, & Interpretem corrige; nihil enim certius. *Mer. Caſaubonus.* Hanc Caſauboni conjecturam firmat optimus MS. *Mediceus*, & poſtulat ſenſus. Ulterius autem ex MSS. repoſui κεῖνον & προσεικών, cum antea nullus excudi poſſet ſenſus, qui huic loco conveniret, & antitheſin ſervaret. Judicio etiam Caſaub. ſuccinit ipſe Hierocles *pag.* 92. Τὰς δὲ κακωθέντας αὐτεξουσίαις ὁρμαῖς, ἃ τὰ ἐν αὐτοῖς ὀρθὸν λόγον ἀμνημονήσαντας, ὡς μὲν κακὰς κολάζει τῷ νόμῳ τῷ ἀπαγορεύοντι τὰ κακά· ὡς ὃ ἄνθρωπος, τῇ ἐπεισιούσῃ ἐπιπλοκῇ τοῦ νόμου πρὸς τὸ προαίρεσιν, ἣν δὴ Τύχῃν καλοῦμεν. Οὐ γὰρ ἁπλῶς τὸ ἄνθρωπον, ἢ ἄνθρωπον, κολάζει ὁ νόμος, ἀλλ' ἢ κακόν. Totum locum ſic vertit Auriſpa — *Nam quod ex intellectu Dei judicium procedit, ſententias ipſas cœleſtes & intellectuales nominavit; quod vero propria voluntate, contra quem judicium fit, deturpatur, & ob hoc digne calamitates patitur, adjunxit Fortunam,* ———.

Pag. 86.

Διὰ τὸ — εὑρέσιν] Sic recte legendum vidit doctiſſimus Bentleius, poſtulante ſenſu; non enim inducit Auctor Carminum artificioſam vocabulorum inventionem, ſed cum Dei in peccato-

res

res ſententiam appellat Δαιμονίαν τύχην, artificioſa iſta phraſi inducit & conjungit Divinam Providentiam & Liberum Arbitrium.

Τὸ αὐτεξούσιον τ῀ ψυχῆς, ⁊ ἀθάνατον.] Nihil hîc quicquam eſt, quod ad immortalitatem animæ pertineat: Scribe αὐτόμαθον. *Mer. Caſauboni.* Ad Caſauboni mentem αὐτόμαθ῀ & αὐτοματέω exponunt Auctor *Etymol. Magni* & Heſychius; Apud hunc legimus, Αὐτοματήσαντες, ἀφ' ἑαυτῶν πράξαντες. Apud illum, Αὐτομάτως] αὐτοκελεύστως, αὐτοκλήτως, αὐτοβούλως, αὐτοσχεδιάσμως· παρὰ τὸ μεμῶ, τὸ σεσθυμῦσθαι, ὁ παθητικὸς παρακείμεν῀, μέμμαι μέμασται, γίνεται ματός· καὶ αὐτόμαθος, ὁ αὐτοσχέδιος. *Spontaneus, ultroneus*; ſic apud Homerum *Iliad.* B. Αὐτόμαθ῀ δ' οἱ ἦλθε βοὴν ἀγαθὸς Μενέλαος, *Sponte ſua venit, Ultro venit.* In Ariſtophane αὐτόμαθ῀ ἦκεν, & Thucyd. *lib.* 6. αὐτόμαθοι ἦξει. Et apud Heſiodum in Ἔργοις morbi αὐτόμαθοι φοιτῶσι, *non accerſiti.* Caſauboni emendationem, celato auctore, arripuit Dacerius, & calculo ſuo comprobat. Sed uterque fallitur, ſi eruditiſſ. Bentleii judicio ſtandum ſit, cui diſplicet αὐτόμαθον τ῀ ψυχῆς, quòd ut plurimum ſignificet αὐτόμαθον, non quod *libere & conſulto fit*, ſed quod *caſu & fortuito evenit.* Reponit igitur ἀδέλωτον, quo nihil ad ſententiam aptius, aut ad ſcripturam propius cenſet. Ita Noſter *pag.* 112. Τέλειον σμήν δεῖ τὸν ψυχὴν ἔχειν σεὸς τὸ ἀμεάλικτον ⁊ ἀδέλωτον. Et pag. 118. Τὰ εἴσω τ῀ ψυχῆς ἀδούλωτα ἄκρως ⁊ ἐλεύθερα. Et in Excerptis *de Provid.* — τὸ τ῀ σεοαιρέσεως ἀδέλωτον. Sic pro ἀδύνατον in *Veneta Editione* Simplicii *in Epictetum*, Salmaſius in ſua reponit ἀδούλωτον· Vid. Salmaſii notas *pag.* 10. Poteris etiam hoc loco, ex ejuſdem Viri Doctiſſ. modo memorati conjectura, eodem ſenſu legere ἀδέσποτον, qua voce alibi uſus eſt Hierocles. Mihi autem, hunc locum ſæpius animo revolventi, aliquando in mentem venit legendum eſſe αὐθαίρετον, quod proxime omnium ad vulgatæ ſcripturæ veſtigia accedit. Apud Suidam legimus, Αὐθαίρετον] Αὐτοπάγγελτον, *Qui ſua ſponte*, vel *ultro*, *aliquid facit.* Sic in Thucydide, αὐτεπάγγελτοι ἐχώρησαν σεὸς τὴν ἐλευθερίαν, *ſua ſponte ad libertatem ſe contulerunt.* Sed nihil auſim ſtatuere; quod ex his omnibus velit, eligat Lector. Auriſpa tantum habet — *& noſtri animi poteſtatem*; & MSS. unanimi conſenſu exhibent ἀθάνατον, quod prorſus ἀπροσδιόνυσον eſſe fidem facit Noſter paulo inferius - κατ' ἐμπλοκὴν τ῀ ἀπὸ σεονοίας, ⁊ εἱμαρμένης, ⁊ σεοαιρέσεως σεονγμένως ⁊ νεργγμένων, ubi ne minima quidem immortalitatis mentio. Vid. infra Notam tertiam ad *pag.* 94.

Πάντα γίνεσθαι] Sic emendant MSS. *Gall.* ſed Auriſpa, ut prius, *omnino.*

Τὸ αὐτοσεραίρετον ἡμῖν τ῀ βίον πίθεσθαι πάντα.] Hanc emendationem debemus ſagaciſſimo Bentleio; ſuccinente Auriſpa — *neque omnis hominum vita in eorum voluntate ponenda eſt.* Hac voce uſus eſt Noſter *pag.* 196. σεὸς αὐτοσεραίρετον κακίαν εἱλκύσθη-

σας·

σαν. Et paulo inferius revocavi præpoſitionem ἐν ex MSS. *Gallicis.*

Ἐνεργεμένων] Merico Caſaubono, ſic corrigenti, ſuffragantur MSS. *Gall.* & Auriſpa — *quæ procedunt à providentia:* Et infra, eorundem auctoritate, repoſui ἐναρμόσῃ.

Pag. 88.

Αἰκίας.] Sic legendum eſſe, non dubia conjectura arbitratur Bentleius, ſuffragante Auriſpa — *tortura & cruciatus*, & Noſtro infra *pag.* 116. μὴ ἀπειλαῖς δουλοῦν, ἢ αἰκίαις βιαζόμενον.

Τοῦτο δὲ ἐπὶ τῆς θείας ἐπιτασίας λογίζου] Supplevi τοῦτο ex MSS. *Gall.* & Auriſpa: Quibus etiam alteram emendationem debemus, ſuccinente *Libro Renaudotiano*, cum nihil hîc de *Eſſentia*, ſed *Providentia* & *Imperio Dei*, reperiatur.

Τῶν κρινόντων] Reſtitui auctoritate MS. *Medicei*, & Auriſpæ — *ad diſciplinam judicum*; poſtulante etiam ſenſu, ut ἡ νομοφυλακικὴ τῶν κρινόντων ἐπιστήμη opponatur τῇ αὐτεξουσίῳ καὶ κρινομένῳ.

Πάντα καθ' δύναμιν] Excidit vox πάντα, quam etiam Latinus interpres agnoſcit. De ſententia verborum, nos alibi pluribus. *Mer. Caſaubonus.* Judicium Caſauboni firmat ſenſus, & Auriſpa — *ut quantum poſſit bona ſint omnia.*

Ἡ δίκη βλέπει] Non hoc dixerit Hierocles, aut quis alius Stoicæ ſeu Platonicæ philoſophiæ peritus, τὴν δίκην βλάπτειν, juſtitiam, vel juſta Dei judicia, nocere; quam prodeſſe potius, id ſane ſpectare ut proſint, hic diſputatur. Sed ſcribendum ἡ δίκη βλέπει· quemadmodum & idem alibi loquitur. *Mer. Caſaubonus.* Caſaubono ſic emendanti corruptiſſimum hunc locum ſuffragantur MS. *Mediceus* & Auriſpa —— *& ad correctionem malorum pœna ſpectat.*

Ἦλθη ποτὲ δι' νόμου, δι' ὧν πάσχει κακῶς.] In MSS. *Gall.* exaratur — ἦλθοι δι' ὃ πάσχει κακῶς. Sed Auriſpa videtur legiſſe δι' ὃ — *legis reminiſcatur — per quam male patitur*; Recepta autem lectio melior videtur.

Ταντάλου λίθον, ἐπικρεμάμενον ἔχῃ] Hanc de Tantalo hiſtoriam, & nominis Etymologiam inde petitam, obſervavit etiam Dacerius in *Cratylo* Platonis tradi *pag.* 395. D. Τῷ δὲ Ταντάλῳ τελευτήσαντι ἐν ᾅδου ἡ ἰσὼν τῆς κεφαλῆς δι' λίθος παντοίαια θαυμασίως ὡς συμφώνως τῷ ὀνόματι καὶ ἀτεχνῶς ἔοικεν. Ὥσπερ ἂν εἴ τις βελόμενον πάλαντον ὀνομάσαι, ἀποκρυπτόμενον ὀνομάσειε, καὶ εἴπει ἀπ' ἐκείνου Τάνταλον. Vid. quæ Daviſius ad Ciceronis *Tuſcul.* IV. *Sect.* 16.

Pag. 90.

Διαφθάνειν] Sic emendandum ſuadebat conſenſus MSS. *Gall.* & Auriſpæ — *qui cauſas harum calamitatum intelligere poſſunt.*

Ὅσοι

Ὅσον οἷόν τε] Sic recte legendum vidit etiam Daviſius, conſentientibus MSS. *Gall.*

Τι τούτων οὔπω ἐν ὀρέξει] Sic legendum duxi, cum in MSS. *Gall.* ſcribatur τὸ τούτων, male, ut videtur, pro τι τούτων. Auriſpa legebat τοῦτο, *quod ſi hoc nondum in voluntate ſit:* In prior. Editt. τις τούτων, ut apud Plotinum initio *Libri ſecundi* primæ Enneadis — εἰ δὲ μὴ αὐτὸς ἐν ὀρέξει ἐστὶ τῶν νοητῶν —. Sed Cl. Bentleius cenſet ὄρεξιν ſententiæ nequaquam convenire, ideoque refingit — εἰ δέ τις τούτων οὔπω ἐν ἕξει. Ut Plato in *Timæo* de re eadem — εἰς τὸ τῆς πρώτης καὶ ἀρίστης ἀφίκοιτο εἴδους ἕξεως, quæ Noſter bis laudat *pag.* 10, 226.

Ὑπομονὴ] Sic reſtituendum ſuadebat Bentleius, cum ineptum ſit εὐλόγιστος ἀλγεινῶν ὀδύνη — *rationalis erumnarum dolor*; & adhuc ineptius, quod in ſuo codice reperit Auriſpa — εὐλόγιστος ἀλγεινῶν ἡδονὴ — *calamitatum ex ratione procedens voluptas.* Reſtius certe ἀλγεινῶν ὑπομονὴ - *erumnarum tolerantia*; refertur enim ad ΠΡΑΩΣ ΦΕΡΕ - & paulo ſuperius πάσχειν καλῶς τὰ ἀλγεινὰ, καὶ ἰᾶσθαι αὐτά. Sic Noſter *pag.* 52. ὑπομονητικὸν, & pag. 54 γενναίως ὑπομένειν, & μείζονος ὑπομονῆς ἄξια. Et pag. 68. τὰς μεταβολὰς ὑπομένειν. Noſtram autem lectionem planius firmat infra pag. 94. Ἔπειτα καὶ ἰάσεις καὶ δύναμιν τὰ τοιαῦτα ἐξ αὐτοῦ φέρειν πρὸς, τὰς μεθόδους τῆς θεραπείας αὐτῶν διδασκόμενοι. Quæ omnia huic loco aptiſſime quadrant.

Pag. 92.

Κολάζει τοῦ νόμου τοῦ ἀπαγορεύοντα] Sic certe exhibent MSS. *Gall.* & Auriſpa - *lege quæ* -, ut infra - τῇ ἐπεισιούσῃ ἐπιπλοκῇ —. Ἢ ἄνθρωπον — ἀλλ' ἢ κακόν.] Sic corrigere ſuadebant MSS. *Gall.* & poſtulabat conſtructio. Ex iiſdem MSS. paulo inferius ſupplevi δέ.

Ἕκαστος τὴν ἑαυτοῦ] Has voces τὴν ἑαυτοῦ ex MSS. *Gall.* revocavi; ſed quid in ſuo codice legerit Auriſpa, ex verſione non adeo liquet — *quilibet id quod meretur, aliud atque aliud aliquando committens, non ſemper eadem patitur,* —. Daviſius conjicit legendum eſſe κακίαν ἕκαστος ἄλλοτε ἄλλῳ ποιήσας —, & vertit, *Cum unuſquiſque nunc hoc, nunc illo, modo peccet.* Et ipſe quoque olim autumabam hoc modo refingi debere locum — τῷ ἀξίαν ἕκαστος, ἄλλοτε ἄλλο (vel ἄλλα) ποιήσας, ἃ τυγχάνει -. Τυγχάνω enim tam Accuſativo quam Genitivo jungitur apud Euripidem, Ariſtophanem, Greg. Nazianzenum, Noſtrum, Alioſque. Nihil autem mutavi, cum MSS taceant, & eadem dictionis formula uſus ſit Hierocles *de Provid.* pag. 266. Ἡ ἀξία τῶν κεκινημένων ἄλλοτε ἄλλα πεζάνεσα, καὶ ταῖς αὐτεξουσίαις κινήσεσιν ἀναλλαττομένη —.

Τὸν αὐτὸν διαμείναντα] Sic emendavi & ſupplevi, auctoritate MSS. *Gall. Med.* & Auriſpæ, qui pro πιστὸν in *prior. Editt.* recte exhibet τὸν αὐτὸν, quod etiam vidit ſagaciſſimus Bentleius

Verſio Auriſpæ ſic ſe habet — *quo pacto enim eadem merebitur is, qui in eadem ſententia & in eodem exercitio non manſit æquo animo.* Inferius repoſui παῦπα ex MSS. *Gall.*

Pag. 94.

Τῷ κωλύοντι τὴν πονηρίαν Θεῷ] Clariſſimus Bentleius hunc locum vitio laborare cenſet, & ſic reſtituendum eſſe — τῷ κολάζοντι τὴν πονηρίαν Θεῷ, *imminuenti, reprimenti.* Sic apud Plutarchum, κολάειν ἀξίωμα, *imminuere dignitatem:* Et apud Suidam legimus — ὑβρίσην δῆμον κολάειν, ἀντὶ δ' ἐμποδίζειν — *inſolentem populum coercere:* Et κολάει· ἐλαπῖοῖ, τὰς μὲν ἵνα ἐπιῤῥώσῃ, τοὺς δὲ κολάσηται, *ut hos quidem confirmaret, illos autem coerceret.* Verbum Philoſophis uſitatiſſimum; ſic Noſter *pag.* 100. κακίαν ἐλατῖοῖ. Sed cum videam τὸ κωλύειν exponi, *reprimere, caſtigare, inhibere*, nihil mutandum cenſeo; quod ſenſus iſte huic loco non incommodus ſit, & Auriſpa vertat — *malitias corrigit & expellit.*

Οἷον ἦν ἄρα ἀγαθὸν μὴ ἀφίσασθαι] Hæc comparent in *Codice Mediceo, Libro Renaudotiano*, & Auriſpa — *reminiſci & intelligere poſſumus, quantum utile nobis erat à legibus Dei non diſcedere.*

Ψυχὴ ἡμῶν ἀθάνατον οὖσαν] Primo nihil opus eſt, cum Dacerio, μὴ τὴν ψυχὴν reponere; μὴ enim ex priori orationis membro, ſubintelligitur. Deinde Ἀθάνατον, judice Caſaubono, & Bentleio, nullo modo hic conſiſtere poteſt. Non enim de *immortalitate*, ſed de *libertate* animæ agit: Nempe, ut ait *pag.* 96. ΜΟΙΡΑ ex tribus rebus dependet, προνοίας & Θεοῦ, & πάξεως ſive εἱμαρμένης, & ἀνθρωπίνης προαιρέσεως· Sic & *pag.* 86. & ſequentibus, Δαιμονία τύχη conſiſtit κατ' ἐμπλοκὴν προνοίας, εἱμαρμένης, καὶ προαιρέσεως. Ergo, inquit Hierocles, nemo poteſt πρόνοιαν φέρειν & ἰάσασθαι τὴν αὐτοῦ μοῖραν, qui iſta, ex quibus μοῖρα dependet, πρόνοιαν & προαίρεσιν negaverit. Sententiam hujus loci recte percepit Mericus Caſaubonus, & reponere voluit αὐτόμαθον. Quæ emendatio Doctiſſ. Bentleio minus placet. Vid. ſupra *Notam ſecundam* ad *pag* 86. ubi fuſius de hac re. Receptæ quidem lectioni favere videtur Hierocles inferius *pag.* 104. Τὸ δὲ δικαιοσύνῃ ἀσκεῖν, καὶ ἡδυναίως ἀποθνήσκειν, καὶ πρὸ τὰ χρήματα ἐλεύθερίως ἀφιέσθαι, & μὴ συναποθνήσκειν τῷ σώματι τὴν ψυχὴν μᾶλιστα χρήζει πρὸς κατάσκευην, ὡς ἤδη εἴρηται. Ad hunc vero locum non reſpicit, ſed ad *pag.* 76.

Οἵων ἂν] Hanc emendationem poſtulabant ſenſus & conſtructio, ſuccinente Auriſpa — *talia non ſortiri ex iis* —: ſic vice verſa *pag.* 90. pro ὅσων repoſui ὅσον.

Πόθεν δ' — λήψηται;] Ita legendum vidit etiam Mer. Caſaubonus, pro πόθεν πῦ, & λήψηται reponunt MSS. *Gall.* & Auriſpa — *unde accipiat?*

Ἢ καὶ ἀμείνοσι] Hanc voculam καὶ, qua ſenſus longe elegantior redditur, debemus MSS. *Gall.* Ὡς

Ὡς δ' αὐτὰ] Correctionem istam postulat sensus: quod etiam Curterius vidit, & reposuit in margine δι' ἑαυτὰ, sed nos ad veterem scripturam propius, eodem plane sensu, δι' αὐτά.

Pag. 96.

Ταυτόν ἐστι τῷ] Sic legi postulant sensus & constructio.

Ἀσεβείας] Ita restitui debere suadebat MS. *Mediceus*, suffragante ipso Hierocle, periocha proxime sequenti, Ὡς ἡ μὲν ἡ εὐσέβεια μήτηρ τῶν ἀρετῶν ἀνεφάνη, οὕτω καὶ πάσης κακίας ἡγεμὼν ἡ τῆς ἀσεβείας ἀπόπλωσις, quod nihil aliud est quàm ἀσέβεια. Apud Aurispam — *omnis perfidiæ.*

Ταῖς οὐσίαις αὐτῶν] Hanc lectionem præferunt MSS. *Gall.* & rectius: quamvis recepta stare possit, uti apud Aurispam — *ipsas essentias.*

Εἰ γὰρ μὴ εἴη] Sic reponunt MSS. *Gall.* ut infra εἰ δὲ μὴ, succinente Aurispa, *Nam si divina providentia non esset.*

Pag. 98.

Ἡ καὶ ἐπ' ἐκείνων] Dacerius contendit reponendum esse οὐδὲ ἐπ' ἐκείνων, non satis perspecta syntaxi; quæ salva est, si retineatur ἢ καὶ, nam ἢ & *aut* post negationem negant, οὐ γὰρ — ἢ καὶ —. Ita passim Latini - *Non - neque - aut.* Vid. quæ in hanc rem habet Noster *de Providentia* pag. 276, 8.

Καὶ ἀνθρώπους - ἔνια δὲ ζώων] Hunc locum sic restitutum habemus, partim ex vulgatis, partim ex *Codice Mediceo*; cum nullus antea sensus, propter lacunam, excudi posset.

Τὴν αὐτῶν πῖναν - τὸ ἀνδρὲς αὐτῶν] Ita legendum esse, postulante sensu, monuit etiam Clariss. Bentleius, ut infra τῶν ἑαυτῶν ἀνδρίας. In *prior. Editt.* αὐτῖν.

Φαινόμεθα χρώμενοι] Sic reposui, clamante sensu, & auctoritate MSS. *Gall.* & Aurispæ — *ut nos brutis videmur.*

Ἀποχρησόμθον· οὐκοῦν οὐδὲ - χρησόμθον] Hoc modo refingendum esse hunc locum monuerunt MSS. *Gall.* & Aurispa - *abutatur: neque quod nobis vescatur.*

Pag. 100.

Πρὸς αὐτὰς] Satis commoda est hæc sententia, quam etiam expressit Aurispa; sed Bentleius dubitat, annon legendum sit πρὸς ἑαυτὰς, ut alibi *pag.* 202. Τῇ τοιαύτῃ εἰς ἑαυτὰς ἐπιστροφῇ. Cum autem vulgata lectio stare possit, & taceant Codices, nihil mutavi. Ἐκπεσόντων -, ex statu scilicet præexistentiæ; ut infra - ἀφίστησιν τῆς ἑαυτῶν. Sic Noster *de Providentia* pag. 258. Ἐν τοῖς καλέσασι ἀνθρώποις τὰς λογικὰς καὶ ἀθανάτους ψυχὰς ἐκεῖθεν καθιούσας ἀνάγκη πλείονα ἐπιστροφὴν καὶ κηδεμονίας τυγχάνειν παρὰ τοῦ συγγενοῦς, πρὸς ἐπανόρθωσιν τῆς εἰς κακίαν ἐκτροπῆς.

Πλάτωνι δοκεῖ] Paucula in hanc rem legantur apud Platonem in *Timæo* pag. 41. D. *Edit. Steph.*

Τιμαίῳ τῷ Πυθαγορείῳ] Hæc omnia hausisse videtur Hierocles

ex Timæo Locro Περὶ ψυχᾶς κόσμω· quem, uti Noſter, *Pythagoreum* vocant Cicero Lib. v. *de Finibus Bon. & Mal.* & Proclus in *Timæum* Platonis: Locus autem Timæi, ex quo hujus περιοχῆς ſenſus derivatus eſt, ſic ſe habet — Τὰν μὲν ὧν ἀνθρωπίναν ψυχὰν ὁκ τᾶ αὐτῶν λόγων κὴ δυναμίων συγκεραϲάμενο- κὴ μερίξας διέτειμε, τᾷ φύϲι τᾷ ἀλλοιωλικᾷ παραδούς· Ἀφδεξαμένα δ' αὐτὸν ὡ τῷ ἀπεργάζειν θνατά τε κὴ ἐφαμίεια ζῶα, ὧν τὰς ψυχὰς ἐπιῤῥότως ἀνάγαι — . *Humanam igitur animam ex iiſdem rationibus & potentiis contemperatam & diviſam diſtribuebat, Naturæ alteratrici hoc tributo miniſterio: quæ, acceptis harum rerum mandatis, ipſius Opificis quaſi vicem obivit in mortalibus & diurnis animalibus efficiendis, quorum animas quaſi per fluxum quendam inſtillabat* —— .

Ἢ τοῖς ἀγαυοῖς ἥρωϲι] Sic reponere ſuadebant MSS. *Gall.* Noſtro abunde firmante ſupra *pag.* 36.

Οὔτε γὰ ἦλθεν ἀδυνατήϲαϲα ἐπιϲπέϲθαι Θεᾷ] Imo ἀδυνατήϲαϲα ἐπιϲπέϲθαι· quæ ſunt ipſiſſima Platonis in Phædro verba [pag. 248. C.] ubi de animarum πτεροῤῥύηϲι, & prolapſu in terras, ſublimiſſime diſputat. Fruſtra autem ſe in his Hieroclis intelligendis fatigent, quibus illa Platonis non lecta prius & cognita probe ſint. Habemus iterum *pag.* 186. ſed ibi plura, ex Platonis Timæo, perobſcura, quæ paucis abſolvi non poſſunt. *Mer. Caſaubonus.* Emendationem iſtam firmant MSS. *Gall.* & reponunt οὔπε pro οὐδέ. Vid. Noſtrum *de Providentia* pag. 258.

Ξύννομον ἄϲτρον ἀπάγεϲθ πέφυκε] Hierocles videtur reſpexiſſe ad Platonis *Timæum* pag. 41. E. Ξυνήϲας δὲ τὸ πᾶν, ὁπόϲαι ψυχαὶ ἰϲαρίθμους τοῖς ἄϲτροις, ἑνείμε δ' ἑκάϲτῃ πρὸς ἕκαϲτον, Ϲ ἐμβιβάϲας ὡς εἰς ὄχημα τὴν Ϝ παντὸς φύϲιν ἔδειξε — . Sic, ad Pythagoricam & Platonicam doctrinam, Virgilius in *Georg.* iv. vſ. 225. —— *reſoluta referri Omnia: nec morti eſſe locum; ſed viva volare Sideris in numerum, atque alto ſuccedere cælo.* In ſidera numeroſa, *numeros ſcilicet & harmoniam facientia*, vult Dacerius, ſed paulo duriori interpretatione. Vid. D. Auguſtinum *de Civit. Dei* lib. 13. cap. 19.

Pag. 102.

Ἐξερχάϲηϲθε· ὁ γὰ νοϲῶν ἐὰν ἀγανακτῇ] Hæc ita mutavi, auctoritate MSS. *Gall.* & Auriſpæ, - *difficiliores ſibi faciunt. Nam qui agrotat* —— .

Τῷ μὴ συγκεχύϲθαι] Scribe τῷ μὴ, quod & Latinus Interpres videtur agnoviſſe. *Mer. Caſaubonus.* Hanc emendationem poſtulat ſenſus, & firmat *Mediceus.*

Ἀδιαφόροις ἑτοίμαις] Sic recte Interpolator MSS. *Gall.* multum clamante ſenſu. Ex quo, paulo inferius, repoſui τὸ ante πτᾶϑαι, ſuccinente Auriſpa — *in acquirendo virtutes.*

Pag.

Pag. 104.

Τῷ μὴ συναποθνήσκειν — μᾶλιστα χρήζει] Hanc certe lectionem postulant sensus & syntaxis: Ut paulo infra ἰφάνη δόμενον, pro ἰφάνει δόμβον, quod male repræsentant *Editt. priores.*

Προειλῆόν τι] Recte disjungunt, prius male conjuncta, MSS. *Gall.* Nec habent Aurispam dissentientem — *non enim possibile est, ut aliquid quod aliquo tempore in generationem venerit* —. Ita mox sequitur τὸ ἐξ ἀϊδίε τὴν ὑπόστασιν ἔχον.

Ἀναδίξαθαι] Ita restitui, auctoritate MSS. *Gall.* & quod præcederet ποτέ.

Pag. 106.

Θεοῦ] Revocavi ex MSS. *Gall.* & Veteris Interpretis versione — *quas opifex Deus fecit.*

ΛΕΓΗΤΑΙ] Ita legi postulabat sensus, firmantibus MSS. *Gall.* Aurispa, & ipso Hierocle *pag.* 108. Curterius in margine notat ab aliis legi πρέπως ἔχ. sed receptum censui retinendum.

Διαφορὰ αὕτη] Hoc modo restituendum esse monebant *Gallici* MSS. & Aurispa — *Quæ quidem differentia* ——.

Ἀποβάλωμθ] Hanc esse germanam lectionem olim videbam, ut ὠλεξώμεθα & νοσήσωμθ. Sic certe MSS. *Gall.* exhibent.

Βλαπθόμενος] Sic emendavit Eruditissimus Bentleius, ut τοῖς ἑαυτὸς responderet: suffragante Aurispa — *occulte à mendaciis offendentur.*

Φιλία ἴλκυ] Curterius oræ *Editionis Paris.* illevit φιλησοΐα πᾶν ἴλκυ, quam lectionem in versione repræsentavi, & expressit Aurispa, nisi quod legerit ἴλκῃ, *ut audiendi voluntas omne sermonum genus capiat.* Sed cum non indicaverit Curterius, an ex conjectura, an ex Codd. MSS. exhibuit, & lectio vulgata stare possit, nihil mutavi; tacentibus præsertim omnibus MSS.

Pag. 108.

Ἀκεῖτως αὐτὸς] Sic legendum ante nos recte vidit Curterius, suffragantibus MSS. *Gallicis.*

Μεταδιώκοιτο — καταγινώσκοιτο] Has voces sic refingere suadebat auctoritas MSS. *Gall.* postulante sensu.

Ἂν εἰπσιμεν ὡς μόνοι λόγοι] Ita restitui ex MSS. *Gall.* & Aurispa — *audacter dicere possumus eos esse solum sermones qui veri sunt.* Ut infra μόνοι γάρ.

Ἀναπεπμένης] Hanc emendationem debemus MSS. *Gall.* succinente Aurispa — *ex animo ad optimum intendente.* Vid. supra Notam penultimam ad *pag.* 14.

Ἀληθείας δὲ ψεύδος· δυναμένης ἢ καὶ ἀναπέμπειν] Hunc locum male antea mutilatum restitui & supplevi ex MSS. *Gall.* & Aurispa — *veritatem à mendacio recte discernent: & quæ mendaces sermones* ——.

Pag. 110.

Ἀπονοίας ἦλθε] In *prior. Editt.* peſſime ὑπονοίας, nullo cum ſenſu, qui huic loco convenire poſſit. Ex conjectura igitur reſtitui ἀπονοίας, *amentiæ, ſtultitiæ:* Verbum Noſtro uſitatum, in Excerptis *de Providentia & Fato* pag. 238. ἀπονοίᾳ σφᾶς αὐτὰς ἐκθοαυμαθέντας. Sed pro ἀπονοίας in Hieroclis Oeconomico pag. 318. repoſuimus ἀπονίας.

Εἰ μήτε μαντϑάνειν, μήτε ζητεῖν, ἐθέλων τις] Hunc locum, antea fœdiſſime corruptum, in integrum reſtitui ope MSS. *Gall.* Sed vulgatam lectionem exhibuit Auriſpæ codex — *neque inquiſierit adveniens caſu & fortuna* ——.

Ἐκ τραγῳδίας Θεᾷ τινι παραφανέντι.] In MSS. *Gall.* ἀναφανέντι· ſed recepta lectio magis placuit. Huic autem loco multam lucem affert Suidas (ne plures congeram) ſub Titulo Ἀπὸ μηχανῆς] Ἐπὶ τῶν παραδόξων (inquit) καὶ παραλόγων. Οἱ γὰρ τῶν τραγῳδιῶν ποιηταὶ, ὅταν εἰσήγαγον εἰς τὴν σκηνὴν ἢ τὸλμαν, ὥστε συγχυθῆναι τοὺς θεατὰς ἐπὶ τοῖς εἰρημένοις, ἢ ἐλεεῖν τοὺς ἠτυχηκέναι δόξαντας, ὡς ἀναξίως πεπονθότας, ἢ μισῆσαι τοὺς πεποιηκότας, ἢ παρανομήσαντας, εἰώθασι Θεοὺς εἰσάγειν, οὐκ ἐπ' αὐτῆς τῆς σκηνῆς ὁρμωμένους, ἀλλ' ἐξ ὕψους ἀπό τινος μηχανῆς, ἣν ἔβλεπον μὲν πρότερον οἱ θεαταὶ, κατ' ἐκείνην δὲ τὴν ἡμέραν τραφομένη ἐδείκνυε τὸ τοῦ Θεοῦ πρόσωπον. Καὶ τοῦτο καθαρτὴν εἶναι τοῦ δράματος. Ἐλέγετο δὲ Θεὸς ἀπὸ μηχανῆς. Interprete Kuſtero. *De rebus mirabilibus & inopinatis dicitur. Nam Tragici Poetæ, quum in ſcenam introducebant vel facinus audax, adeo ut ſpectatores conturbarentur propter ea quæ dicta fuiſſent; vel calamitoſos miſerarentur, quod res indignas paſſi viderentur, & odio proſequerentur calamitatis iſtius auctores, vel eos qui aliquid injuſte feciſſent; Deos introducere ſolebant, non ex ipſa ſcena prodeuntes, ſed ſuperne ex aliqua machina, quam ſpectatores quidem viderant, ſed illo die converſa Dei faciem oſtendebat. Et hac ratione turbæ ſedaöantur. Dicebatur autem Deus ex machina.*

Παρεσκευασμένη] Hanc mutationem poſtulat ſenſus, & firmat Auriſpa — *bene inſtitutus animus* —. Et paulo infra, poſt αὐτῇ, repoſui τῇ ex MSS. *Gall.* quod longe elegantiorem ſententiam facit.

Ὡς ἄλυτον —— ᾧ περιπατηώνισται] Locum iſtum ſic reſtitutum damus, partim ex MSS. *Gall.* partim ex *Mediceo*; in quo ſcribitur, τινὸς δὲ ἰσχυρὰ φαντασία παρέξει τοῦτον, ὃς (male) ἐθαύμαστ. Sed Auriſpa ut in textu - *opinionem ſubminiſtrabit* -, & cum MSS. *Gall.* taceant, & ſtare poſſit vulgata lectio, nihil mutandum duxi.

Θαρσεῖν τοὺς τοιούτους ἀγῶνας.] Non abſimili dictionis formula uſus eſt Philoſtratus - Θαρσεῖν τὰς αἰχμὰς τῶν κεράτων, *audenti animo ſuſtinere cornuum cuſpides.*

Τῆς ἀλλὰ πάντων] Interpolator MSS. *Gall.* reposuit τῆς δι' ἀπάντων, sed *Medicei* codicis lectionem prætuli.

Pag. 112.

Ἑαυτὸν αἰδεῖσθαι] Sic reponere suadebant MSS. *Gall.* auctoritas & constructio.

Προτείνωσιν.] Ita restitui, ut τῷ-καὶν responderet; suffragante Aurispa - *quæcunque horum proponant.*

Ὑπὸ τῶν ὀπωσῶν] Hoc modo legi debere, manifestum est ex Græcæ Linguæ ratione, inquit Davisius; suffragantibus MSS. *Gallicis.*

Pag. 114.

Εἰπεῖν τι ἢ πρᾶξαι] Ita supplendum censet Bentleius, ut paulo supra — ἢ λόγον ποιεῖσθαι, ἢ Ἔργον τι ἀπεργάζασθαι· & inferius in hac pagina - - παραλογίσηται σέ τι ποιῆσαι ἢ εἰπεῖν· & in ipso Carmine, μήτε τι πρῆξαι, μήτ' εἰπεῖν.

Ἀντωνυμίαν ΤΟΙ, ὁ κυρίως ΣΥ εἶ.] Corruptissimi hujus loci, ex quo nullus excudi potuit sensus, emendationem debemus sagacissimo Bentleio; qui, summo cum acumine, statim vidit sic legendum esse pro Τοῖος· quod ex Librarii oscitantia ortum est mendum; cum enim literis majusculis exaratum esset TOIO, nec satis distarent voces, incautus conjunxit. Exindeque, cum τοῦτο intelligi non potuit, refinxit aliquis Τοῖον, ut Τοῖος responderet τῷ-ἐκείνῳ. *Ut pronomen TIBI ad id referatur, quod TU vere es,* ad Animam scilicet rationalem, ΣΥ δὲ ἦσθα ἡ λογικὴ ψυχὴ, & Σὺ γὰρ εἶ ἡ ψυχὴ, inquit Hierocles paulo inferius; & iterum *pag.* 150. Τὸ ΣΕ καὶ Τοῦ ὄντως ἀνθρώπου καὶ τῆς λογικῆς οὐσίας πάπτοντες —. Ex ejusdem clarissimi Viri judicio subjunxi etiam σὲ post παραλογίσηται, linea abhinc secunda, succinente Aurispa.

Σὺ γὰρ ——— Τοῦ σώματός.] Sic recte distinxit & vertit Vir maximus modo laudatus. Hujus autem sententiolæ acumen nec Aurispa nec Curterius omnino perceperunt. Τὸ σῶμα & τὰ ἐκτὸς sæpe conjunguntur, ut mox — οὐδέποτε τὸ σῶμα, οὐδὲ τὰ ἐκτὸς, παντὸν εἶναι πθέμενος· Et pag. 118. περὶ τὸ σῶμα ἢ τὰ ἐκτὸς διαλαμβάνωμεν· 122. ὠφέλειαν δὲ, ἢ τὴν Τοῦ σώματος, οὐδὲ τὴν Τῶν ἐκτός· & alibi. Sententia autem iterum habetur pag. 128. Ἡμῶν Νῦν ἐστιν, ἀλλὰ οὐχ Ἡμεῖς, — ψυχὴ, ἐπιθυμία, αἴσθησις, αὐτὸ τὸ σῶμα. Τὸ σῶμα, ait, οὐχ ἡμεῖς, ἀλλὰ ἡμῶν sive ἡμέτερον· ut ex distinctione supra allata τὸ σῶμα οὐ σὺ, ἀλλὰ σόν. Res vero externæ Corporis sunt, atque ejus usibus & necessitatibus inserviunt. In *prior. Editt.* pessime, Σὺ γὰρ εἶ ἡ ψυχὴ· τὸ δὲ, σῶμα σόν· τὰ δὲ, ἐκτὸς Τοῦ σώματος.

Σεαυτὸν εἶναι πθέμενος] In MSS. *Gall.* exaratur σεαυτᾶ, sed Interpolator feliciter emendavit σεαυτόν. Quid legerit in suo codice Aurispa, non adeo liquet, cujus hæc sunt — *nec unquam*

corpus, & ea quæ extra corpus ſunt, cum iis rebus quæ perpetuo ſunt pones———.

Καὶ ἓ τὴν ἐπιμέλειαν ποιώμεθα] Hunc locum ſic emendatum dedi, auctoritate MSS. *Gall.* & Auriſpæ — *quam rem maxime curare debemus ignorabimus.* Οὗ, ſcilicet ἓ ἡγεμόνα χὴ σῴζει, ut mox loquitur Hierocles.

Pag. 116.

Καὶ μόνης, ἐπιμελήσεται· εἰκῇ ἡ-] Voculam χὴ, quæ ſententiam longe elegantiorem efficit, ex marg. MSS. *Gall.* revocavi. Εἰκῇ autem, pro ἐπειδήπερ, poſuit etiam Ariſtoteles *Polit.* 6. Ἐν ὃ τὸ ζῆν ὡς βέλτιστός τις, τοῦτο δὲ τὸ εὐδαιμονίας ἔργον εἶναί φασι, εἰκῇ δ' ἄλλο ὄντος τὸ ζῆν μὴ ὡς βούλεται.

Ὧ δὲ συμφέρον ἡ ἀρετὴ, τούτῳ τὸ] Recte *Editioni Pariſ.* illeverat Curterius τούτῳ, ſuccinente Auriſpa, qui ex ſuo codice plura hîc expreſſit quam MSS. & libri vulgati agnoſcunt; quæ tamen, quod loco minus quadrare videantur, conſulto omiſi—: Hæc, aut talia, legit Auriſpa, Ὅν δὲ μόνον ὠφελῆσιν ἡ ἀλήθεια χὴ ἀρετὴ, ᾧ συμφέρον ἡ ἀρετὴ———. *Nam illi cui ſolum veritas & virtus opitulatur, cui virtus utilitatem affert,———.* Ea ſcilicet, quæ inferius habemus, Ἡν δὲ ἀλήθεια χὴ ἀρετὴ τὰ τούτῳ ὠφελοῦντα μόνα.

Ἢ λόγων] Hæc verba, quæ ſenſum commodiorem reddunt, agnoſcunt *Codd.* MSS. *Liber Renaudotianus*, & Auriſpa - *neque operibus neque verbis*; & delevi τῇ, quod redundabat ante τῆς πρὸς τὸ χεῖρον.

Ἀπαγάγῃ σε] Sic legendum monuit Auriſpa, — *te ab utilitate animi dimovere conetur*; & rectius, omnino enim requiritur pronomen.

Ἐπειδὴ χὴ — φέρον.] Supplevi & emendavi ope MSS. *Gall.* & Auriſpæ — *è contra id nobis utiliſſimum eſt, quod ad talem ſimilitudinem nos conducit:* Nihil prius exculpi potuit. Et inferius paulo repoſui ex iiſdem MSS. χὴ inter ὁμοιώσεως & φιλοσοφίας, quòd plane deeſſet.

Δόσεις ἢ ἀφαιρέσεις;] Imo δόσιν & ἀφαίρεσιν, poſt verbum προσάξει· quod & Latinus expreſſit Interpres. *Mer. Caſaubonus.* Vir doctiſſimus recte vidit accuſativum hîc requiri; rectius tamen (judice Bentleio) & propius ad exemplarium ſcripturam expreſſi, numero plurali; ut *pag.* 118. τρεβλώσεις προσοῦσι———.

Pag. 118.

Καὶ γλυκαίνεσθαι αὐτῶν ὑπομενῶν τὴν ἀποβολήν·] Hæc in *prior. Editt.* loco ſuo mota, poſt ἀφέλῃ) male collocantur, linea abhinc ſecunda: Recte quidem vidit Dacerius iſto loco conſiſtere non poſſe hanc πρόσοχὴν, nec cum ſequentibus congruere; nihil interim ſuſpicatus ſuxatam eſſe, pro ὑπομενῶν (ut male in *vulgg.* legitur)

legitur) tentat reponere ἀπεκλείω, & oſtendit quam parum aptus ſit ad Criticam εὐσχίαν. Sagaciſſimus autem Bentleius facile vidit, & indicavit, hîc loci ſtatuenda eſſe hæc verba, cum optime cohæreant cum præcedentibus, & iis quæ ſequuntur. Quid Auriſpa in ſuo codice invenerit, non adeo liquet.

Ναυάγιον αὐτὰ ἃ παραιρήσεται;] Hanc ἀθλιοχὴν ſupplevi ex MS. *Mediceo*, ſuccinente Auriſpa — *Naufragium ſibi illas non auferet?*

Λογιώμεθα λόγον] Clariſſimus Bentleius cenſet λόγον huic ſententiæ minime convenire, & reponit, ex conjectura, λογιώμεθα ἀγῶνα, ut pag. 120. διαθλεῖν γυναίως πάντας τὸς ὑπὲρ ἀρετῆς ἀγῶνας. Vel propius ad ſcripturam, πόνον· ut Plato in *Phædro*, ἔνθα δὲ πόνῳ καὶ ἀγῶνι ἔχατῳ τῇ ψυχῇ ἀφέκεται. Cum autem ſenſus aliqualis ex recepta lectione excudi poſſit, & taceant MSS. nihil immutavi. Auriſpa ut in textu — *in quibus unam pro virtute conſideremus rationem.*

Χρημάτων] Curterius recte vidit aliquid hoc in loco deſiderari, ſed non ſatis perſpecta Græcæ Linguæ ratione repoſuit χρήμασι, peſſime pro χρημάτων, quem caſum poſtulat ἀνταλλάττομαι. Vid. *Notam* quintam in *pag.* 30. Curterio ſupplenti ſuffragatur Auriſpa — *honeſtam paupertatem libenter pro pecuniis ſuſcipientis.*

Καὶ πόσου τὴν ἀρετὴν ὠνούμενος] Sic legendum poſtulat conſtructio: Demoſthenes *Philippica* 3. —— χρημάτων ὠνεῖσθ' παρ' ἑτέρου ἑτέρῳ, & Auriſpa — *tanti virtutem emamus.*

Τὸ Ἡμεῖς τηρῶμεν.] Hanc lectionem revocavi ex MSS. *Gallicis Mediceo*, & Auriſpa — *quid nos ſumus:* firmante ipſo Hierocle *pag.* 128. — Ἡμῶν δὲ ἐστιν, ἀλλὰ οὐχ Ἡμεῖς, πάντα ὅσα φαῦλος ὑπηρεσίαν τῇ λογικῇ οὐσίᾳ δέδοται, οἷον θυμὸς, ἐπιθυμία, αἴσθησις, αὐτὸ τὸ σῶμα, τὸ εἰς ὀργάνου χρείαν ταῖς δυνάμεσι ταύταις παρειλημμένον. Et paulo inferius, hac ipſa pagina· τὸ ἀθάνατον ἡμῶν, ὅπερ ἐστὶν ἡ ψυχὴ καὶ ἡμεῖς—. Denique *pag.* 122. Ἡμᾶς ὃ δῆλον ὅτι τὴν ψυχήν.

Καταδεδικασμένον θανάτῳ — ἐξῶσαι τοῦτο.] Sic reponere, pro καταδεδικασμένῳ, ſuadebat Interpolator MSS. *Gall.* & Auriſpa, poſtulante ſenſu. Nec diſplicet conjectura doctiſſ. amici Joannis Daviſii, qui pro ἐξῶσαι τοῦτο feliciter ſatis reponit ἐκσῶσαι τούτου, ſcilicet θανάτου· ſuccinente Dre Salvini, Græcæ Linguæ apud Florentinos Profeſſore, ut monuit Dacerius. Sic apud Platonem, ἐκσῶσαι ἐκ τῶν μεγίστων κινδύνων· & alibi legimus ἐκσώζω τὸν κακῶν τὸς οἰκείους.

Εἰ μετ' εὐλόγου αἰτίας ὑπομείναιμεν] Ita reponendum monebant MSS. *Gall.* & Auriſpa: Curterius margini *Edit. Pariſ.* illevit εἰ ἡμεῖς μετ' εὐλόγου, ſed tacent Codices.

Pag.

Pag. 120.

Κἀν ταῖς — παρεγχαῖς τηρῇ] Hoc modo refingendum duxi, auctoritate MSS. *Gall.* & Auriſpæ, cum prius nullo pacto conſtaret ſenſus.

Γίνεται] Hanc vocem, poſtulante ſenſu, ſupplevi ex MSS. *Gall.* & antiqua Auriſpæ verſione - *Quare tres ſunt boni conſilii effectus.*

Pag. 122.

Ὡς ἀρχήν τι — τῶν ἀρετῶν πλείωσιν.] Hæc ὑφειρχὴ paulo aliter exaratur in MS. *Mediceo* — Ὡς ὑρχήν τι καὶ μίσω ἐν πλευτῶ εἶναι τῶν ἀγαθῶν, ἐν αὐτῇ κεῖσθαι τὴν ἀπαλλαγὴν τῶν κακῶν, ἐξ ἀμφοῖν τούτοις μόνης ἡμῖν παραγίνεσθαι ἐν τὴν τῶν ὑρετῶν τελείωσιν. Sed cum receptæ lectionis ſenſus ſatis commodus ſit, nihil mutavi.

Οἰκείᾳ ὴ ὑφαιρέσῃ ὑφὸς τὸ εὖ ἢ κακῶς βιβλεύεσθαι ὑφοκαταμένης] Rectius certe Hierocles, quam quod olim aſſerebant Gnoſtici, & ex iis præcipue Baſilidiani, contra notionem Liberi Arbitrii; omnes ſcilicet Homines quadam fati lege & neceſſitate ad ſingulas actiones determinari. Quam quidem opinionem Juſtinus Martyr convellit, imo Patres Græci pene ad unum omnes multis & validis argumentis refutârunt; quippe quæ boni & mali rationes tollat, cum Religionis cultu & virtutum ſtudio pugnet, Deique juſtitiæ, æquitati, & miſericordiæ adverſetur, atque ex divino decreto hominibus injiciat peccandi neceſſitatem.

ΠΡΑΞΕΙΣ] Sic legendum, poſtulante ſenſu, ſtatim vidi; ſuccinentibus *Edit. Pariſ.* & Auriſpa — *neque facies*, quod reſpondet τῷ - Οὔτε ἐρεῖς τι.

Τὴν ψυχὴν] Rectius ita exhibent MSS. *Gall.* & Auriſpa —— *pauperem animum fieri.*

Pag. 124.

Μόνῳ ἴασιν εὐρίσκειν τὴν εἰς τὸ μὴ εἶναι καταφυγὴν] Ita Socrates apud Platonem in *Phædone*; Εἰ μὲν ἦν ὁ θάνατος τῶν παντὸς ἀπαλλαγὴ, ἕρμαιον ἂν ἦν τοῖς κακοῖς ἀποθανοῦσι, τοῦδε σώματος ἅμα ἀπηλάχθαι, καὶ τῆς αὐτῶν κακίας, μετὰ τῆς ψυχῆς. Vid. Juſtinum Martyrem in *Dialogo* cum Tryphone.

Τὴν μετὰ θάνατον ἐδύνειαν] Vid. quæ habet Du-Pin in *Hiſtor. Eccleſ.* de Juſtino Martyre annihilationem animarum impiorum aſſerente, quod Du-Pinii judicium refutat Edm. Chiſhullus in Libro contra Dodwellum edito *pag.* 100. & ejuſdem de Irenæo hanc in rem ſententiam perſtringit D. Tillemont in *Memoires Eccleſiaſtiques* Tom. 3. Part. 1. pag. 446. *Edit. Brux.* laudante Chiſhullo *pag.* 152.

Φυγῇ τῆς τῆς κρίσεως πόνων;] Ita, longe rectius, MS. *Mediceus*; *ut judicii pœnas effugiat.* Et paulo inferius legit εἰκότως μισθὸν ſed lectionem vulgatam retinendam cenſeo, ſuffragante Auriſpa.

Οὐ κελεύεσι —— πονηρὸν μὴ εἶναι] Reſtituendum eſſe hoc modo,

do, pro κρίνεσι, monent MSS. *Gall.* & Auriſpa — *non judicabunt*; ſed in Auriſpæ Codice non comparebat μὴ poſt πονηρὸν — *ſed malam eſſe*, quod ſenſum longe diverſum efficit: Cum autem agnoſcant MSS. & ſententia ſit ſatis commoda, nulla mutatione opus eſt.

Χειρώνειος ἕλκη] Huic loco aliquid lucis affert Suidas: Χειρώνειον ἕλκος· Τὸ ἀπὸ πολλῆς στάσεως ἐν τοῖς ποσὶ γινόμενον τραῦμα, καὶ ἀνιάτως ἐχόμενος ἐκκρῖνον. Ἡ παροιμία ἐπὶ τῶν ἀνηκέστων καὶ ἀνιάτων ἑλκῶν. Kuſtero interprete: *Chironium ulcus*: [*Sic dicitur*] *ulcus, quod ex aſſidua ſtatione in pedibus naſcitur, & continenter ſaniem excernit. Proverbium hoc de ulceribus inſanabilibus dicitur.* MSS. *Gall.* χείρονα, & Auriſpa —— *mala ulcera.*

Ἀλλ' εἰς τὸ εἶναι] Hanc lacunam ſupplevi ex MSS. & *Libro Renaudotiano*, ſuffragante Auriſpa —— *non exiſtentiam auferre nituntur, ſed ad ſe potius reducunt* ——. Vitium ortum ex repetitione vocis εἶναι, quæ Librarium fefellit, ut ſæpius accidere jam notatum: ſic *pag.* 14. legimus ἀπ' ἐκείνου τὸ εἶναι & τὸ εὖ εἶναι ἀμερίστως καὶ ἀπλέκτως λαμβάνοντες, ubi verba καὶ τὸ εὖ εἶναι ſimili incuria exciderunt.

Κινδυνεύει δὲ —— εἰς τὸ παρὰ φύσιν ἐκλογῆς] Scribe κινδυνεύει· Et εἰς τὸ μὴ καθὸ φ. ἐκλογ. vel certe, quod eodem redit, deleto δ' - μὴ, εἰς τὸ παρὰ φύσιν ἐκτροπῆς· quod & Latina ſuadet interpretatio. *Mer. Caſaubonus.* Hanc emendationem poſtulat ſenſus, & firmat Auriſpa, *quum à ſua natura divertit.* Si hujus πεπλοχῆς verſio minus placeat, ſic refingere poſſis, *Videtur enim animus humanus ad non eſſe ferri*, —.

Μὴ ἀμαρτάνειν] Hanc ἀναμαρτησίαν Stoica ſeveritate inculcat Marc. Antoninus *Lib.* 3. *Sect.* 5. Ὀρθὸν εἶναι χρὴ, οὐχὶ ὀρθούμενον.

Pag. 126.

Διά μοι κεφαλῆς - Βαίη -] Ex Euripidis *Medea* vſ. 144. Totus locus ſic ſe habet,

Med. Αἰ, αἰ· Διά μοι κεφαλᾶς φλὸξ ἐρεύγεται
Βαίη. Τί δέ μοι ζῆν ἔτι κέρδος;
Θεὸ, θεὸ· θανάτῳ καθαλυσαίμαν,
Βιοτὰν συμφορὰν ἀπολιπεῖσα.

Μὴ μεμφηθῇς] Hanc voculam non agnoſcunt MSS. *Gall.* nec Auriſpa —*ſtulte rogitans — ea fieri quæ facta ſunt* —. Sed receptam lectionem firmat MS. *Mediceus*, & ſanior videtur.

Τὴν τ' ἀβουλίας ὀργὴν — ἀγευμένην.] Ingentem hanc lacunam in integrum reſtitui ex MSS. & *Libro Renaudotiano*: Vitium eſt ortum à feſtinante Librarii oculo, qui à πεπωμένην tranſvolans ad ὀργευμένην, & ſimili vocum terminatione deceptus, omnia quæ media erant omiſit.

Τὸν Ὁμήρου] Sic, longe elegantius, repræſentant MSS. *Gall.* nec habent Auriſpam diſſentientem —— *inſpice Agamemnonem*

apud

apud Homerum ——. Ex cujus impreſſis codicibus *Iliad.* K. *vſ.* 94. paulo inferius repoſui ἀλαλύκτημαι, pro ἀλύκτημαι, ut conſtaret metrum.

Μεταπεσόντων αὐτῷ τ πραγμάτων] Emendationem iſtam debemus MSS. *Gall.* & Auriſpæ — *decidentibus mutatiſque illi rebus:* Eadem plane locutione, qua uſus eſt Alexand. Aphrodiſ. lib. 2. *de Anima* cap. *ultimo*, — μεταπεσόσης ὑ τ τύχης αὐτοῖς.

Pag. 128.

ΑΝΟΗΤΟΣ βίος] Hîc etiam βίος pro *homine* ſumendum videtur, ut ſuperius *pag.* 84. ubi vid. *Notam* primam.

Τὴν γνώμην.] Sic legendum eſſe, poſtulante ſenſu & ſyntaxi, recte vidit Curterius, ſuffragantibus MSS. *Gall.* & Auriſpa—— *mentem fortunæ ſupponit.*

Χρησόμεθα, τὸ Σωκρατικὸν ὀνεῖνο πληρῶντες] Hoc modo reſtitui debere, pro χρησόμεθα, monebant ſenſus & Auriſpa — *recta ratione in omnibus utamur duce.* Hæc Socratis verba paulo aliter extant apud Platonem in *Critone* pag. 46. B. *Edit. Steph.* Ὡς ἐγὼ ὐ μόνον νῦν ἀλλὰ ἢ ἀεὶ τοιοῦτος, οἷος τ ἐμῶν μηδενὶ ἄλλῳ πείθεσθαι ἢ τῷ λόγῳ, ὃς ἂν μοι λογιζομένῳ βέλτιστος φαίνηται.

Τῇ λογικῇ ὑσίᾳ δίδοται] Inſignem hanc emendationem debemus MSS. *Gall. Mediceo*, & *Codicibus Renaudotianis*; ſuccinente Auriſpa— *quæ ad ſervitendum rationali exiſtentiæ concedunter*, & poſtulante ſenſu.

Διαπθέντι.] Hanc lectionem prætuli, auctoritate MSS. *Gall.* ſed Auriſpa in ſuo codice legebat activum διαπθέντι, ut in prior. Editt. — *ſecundum naturam diſponens.*

Οἰκείας ἐλλάμψεως ταυτὰ βέλεται] Aliquando placebat reponendum eſſe θείας ἐλλάμψεως, ut Noſter *pag.* 180. τ θεόθεν καλεύσης ἐλλάμψεως· Et *pag.* 210. ἡ παρὰ τ Θεοῦ ἔλλαμψις. Sed cum receptam lectionem agnoſcant MSS. & Auriſpa, nihil mutandum duxi: auctoritate tamen Auriſpæ reſtitui ταυτὰ — *illa eadem*, pro ταῦτα — *ea*.

Φέρεται] Hanc emendationem margini *Edit. Pariſ.* illevit Curterius, poſtulante conſtructione, & ſuffragante Auriſpa— *ad impium impellitur.*

Καὶ τ ἐναντίας ἀγαθέσεως τὰ κακά.] Πειθοχλὼ iſtam revocare ſuadebat MSS. & *Libri Renaudotiani* conſenſus: ſuccinente Auriſpa — *boni conſilii felices effectus*, & *contrariæ diſpoſitionis infelices.*

Pag. 130.

Οἷς οὐκ ἴσμεν] Hoc modo reſtituendum eſſe monebat Auriſpa — *Nihil incipere quod neſcimus*, poſtulante ſenſu: ut mox, τὰ πρὸς τὴν ἀρίστην ζωὴν συντείνοντα. Has autem voces οἷος & ὅς aliquando permutari, teſtantur MSS. *Gall.* pag. 202. ubi pro ἴδοιεν οἷοί εἰσιν, reponunt ὁ εἰσίν.

Ἀναγκ.] Auctoritate MSS. *Gall.* hanc vocem ſubſtitui pro

ἀγαθὸς

ἄγει, quippe quæ ſenſum commodiorem efficiat; locutione Noſtro familiari, ut *pag.* 12. πρὸς τὴν θείαν ὁμοίωσιν ἀνάγει. Suffragari videtur Auriſpa — *qua ad ſimilitudinem Dei nos inducunt.*

Ἀφοβίαν] Hanc vocem, ſine qua nullus excudi potuit ſenſus, revocavi ex MSS. & *Libro Renaudotiano*; ſuccinente Auriſpa — *qua docent paupertatem ſine timore & mortem ferre* —.

Pag. 132.

Οὐ γὰρ αὐτὴ καθ' ἑαυτὴν τὴν ὑπόστασιν ἔχει] Hæc fuit Pythagoræ ſententia; Voluptatem ſcilicet per ſe non ſubſiſtere, ſed eſſe tantum conſequentiam vel effectum actionum. De hac re egregie diſſerit Plato in *Philebo*, ubi Socrates de Pythagoreis agit, cum ait — ἆρα περὶ ἡδονῆς οὐκ ἀκηκόαμεν ὡς ἀεὶ γένεσίς ἐστιν, οὐσία δ' οὐκ ἔστι τὸ παράπαν ἡδονῆς, κομψοὶ γὰρ δή τινες αὐ τοῦτον τὸν λόγον ἐπιχειροῦσι μιλύειν ἡμῖν, οἷς δεῖ χάριν ἔχειν. *Dacerius.*

Ἡδοναὶ συνεισέρχονται ἀγαθαῖαι] In MSS. *Gall.* ἀγαθαὶ, uti etiam in ſuo codice videtur inveniſſe Auriſpa — *meliores vero virtutes imitantur.* Sed ſagaciſſimus Bentleius recte vidit ſic legendum eſſe, ut in priori hujus ἐπιχῆς membro ταῖς φαυλοτέραις τῶν ἐνεργειῶν αἱ χείρους τῶν ἡδονῶν ἕπονται. Vitium ortum eſt ex litera σ repetita, cum τὸ - ἡδοναὶ ſequeretur συνεισέρχονται. Sic apud Nemeſium *de Natura Hominis* pag. 185. — αἱ ἀγαθαῖαι ἡδοναὶ τῇ φαύλῃ. Inferius MSS. *Gall.* ſuadebant reponi debere ΠΡΑΞΟΜΕΝ.

Pag. 134.

Ἡμᾶς ἐπαίρουσι] In MSS. *Gall.* tantum ἡμᾶς ἄγουσι, ſed interpolatur manu feliciori, prout exhibuimus; ſuccinente Auriſpa — *ad optima facta nos inducit.* In prioribus Editt. vacillabant ſenſus & conſtructio.

Ἐν δὲ τῷ μὴ ἁμαρτάνειν] Mirum in loco tam plano cæſpitaſſe interpretem. Prius dixerat & docuerat aliud eſſe τὸ ἁμαρτάνειν, & τὸ κατορθοῦν· utrumque igitur ſeorſim curandum. Quod ſi fiat; ἐν δὲ (non εἰ δὲ) τῷ μὴ ἁμαρτάνειν &c. quid ex utroque boni conſequatur, porro docet. Nihil ineptius ne fingi quidem poſſit Latinorum verborum ſententia; præcipue ſi cum præcedentibus cómparentur. *Mer. Caſaubonus.* Hanc Clariſſ. viri emendationem poſtulat ſenſus, & firmant MSS. ſuffragante Auriſpa — *In quibus duobus, non errare ſcilicet, & recta facere* —.

Τίς δὲ ἔστος; Ἡ μὴ μόνον] Hunc locum ita ſupplevi & emendavi, auctoritate MSS. & *Libri Renaudotiani:* Nec habemus Auriſpam diſſentientem — *Qua autem hæc? Ea certe ſola quæ à virtute voluptatem acquirit.* Et inferius ex MSS. *Gall.* repoſui ἐπιλαφρύνει, ut ſupra *pag.* 78. ἐπιλαφρυνθῆναι τὸ συμβαινόντων τὸ μοχθηρόν.

μοχθηρόν. In quibus etiam, ſequenti ϖδιοχῇ, exaratur τὸ δὲ αἰσχρὸν μένει· ſuccinente Auriſpa, *turpitudo manet*; ſed nihil mutatione opus eſt.

Εἰ δὲ - καλὸν μένει.] Totam hanc ϖδιοχὴν revocavi ex MSS. & *Libro Renaudotiano:* ſed Auriſpa in ſuo codice non inveniebat.

ΑΛΛΑ ΠΟΤΟΥ ΤΕ ΜΕΤΡΟΝ ΚΑΙ ΣΙΤΟΥ] Sic Pythagoras apud Diogenem Laertium *Lib.* 8. *Segm.* 9. ſuadebat Μὴ παραβαλλειν, μήτε τῶ πότων, μήτε τῶ σιτίων, μηδένα τὴν συμμετρίαν: ſic enim recte vidit legendum Caſaubonus, non πόνων, ut mendoſiſſime expreſſit Th. Marcilius ad hunc verſum in *prior. Editt.*

Pag. 136.

Ἀπαραποδίστως - τὰς ἐνεργείας] Ita legendum recte monebant MSS. *Gall.* pro ἀπαραποδίστως. Sæpius enim commutantur in Codicibus ως & ους· ut ſupra *pag.* 54. pro δικαίως ἡμῖν ϖδιοφερομένως, MSS. exhibent δικαίους· Et *pag.* 188. pro ἀκρίτως αὐτὰς εἰσδεχόμενοι, repoſui itidem ἀκρίτως ex MSS.

Ἀλλὰ μὴ ὅπως τοῦ ἔχειν] Sic longe melius & elegantius in MSS. *Gall.* ſcriptum reperitur. Et paulo inferius *priores Editt.* habent peſſime πιθήνοσι - ἀπορρίων.

Μηδ' ὑπὲρ μέτρον αὐτὸ τῶ νοερῶν κινήσεων ἀπεργάζεται.] Hîc Curterius fruſtra tentat reponere ἀπείργεται, quam conjecturam ſequitur verſio Daceriana. Sana enim eſt vulgata lectio, judice Bentleio, & hunc habet ordinem — μηδ' ἀπεργάζεται αὐτὸ ὑπὲρ μέτρον τῶ νοερῶν κινήσεων. Σῶμα ὑπὲρ μέτρον, ut infra *pag.* 146. Οἶκος ὑπὲρ χρείαν· Et ἀπεργάζεται, ut *pag.* 138. — ἀλλὰ τὸ σῶμα πειθήνιον ἀπεργάζεται. Quid in ſuo codice legerit Auriſpa, incertum reliquit verſio — *neque ultra modum mentem impediant.*

Pag. 138.

Καλὰς πράξεις] Hanc emendationem, eamque optimam, debemus MSS. *Gall.* & Curterio: Quibus ſuffragatur Auriſpa — *& bonorum operum perfectionem.*

Ἡ δὲ σώματος εὐεξία] Sic legendum eſſe, poſtulante ſenſu & ſyntaxi, recte vidit Daviſius; ut cuivis locum attentius relegenti patebit.

Ποιεῖσθαί σε δεῖ] Hanc voculam σε, ad ſenſum & conſtructionem plane neceſſariam, ſuppeditabant MSS. *Gallici.* In quibus mox, pro παραγώγων interpolatur παραλόγων, cui lectioni videtur ſuffragari Auriſpa — *malarum affectionum:* ſed cum recepta lectio ſtare poſſit, nihil mutavi.

Αἰτίαν ὑφέξοντα.] Sic emendatum damus ex MSS. *Gall.* & refertur ad ΣΕ· quod cum Librariorum incuria codicibus excidiſſet, mutarunt ὑφέξοντα in ὑφέξουσαν, ut aliqualem conſtituerent ſyntaxin, nullo tamen cum ſenſu. Auriſpa, non multo felicius exhibet

exhibet ὠφέλιμον, & ad Corpus refert — *ab hoc enim naſcitur cauſa malarum affectionum.*

Βρίθει γὰρ ὁ τῆ κακίας μετέχων ἵππος — ὑπὸ τῆς ἡνιόχου.] Hanc ἀφειοχὴν, antea lacunoſam, ſupplevi ex Platone: Cujus hæc ſunt in *Phædro* pag. 247. *Edit. Steph.* Βρίθει γὰρ ὁ τῆ κάκης ἵππος μετέχων, ἐπὶ γῆν ῥέπων τε καὶ βαρύνων, ἢν μὴ καλῶς ᾖ πεθραμμένος ὑπὸ τοῦ ἡνιόχου.

Πιὼν, ἢ φαγών.] Hîc ſubintelligitur ἥττων, aut μᾶλλον, quod ſæpius videre alibi licet; ut apud Porphyrium *de Abſtinentia* lib. 2. pag. 144. *Edit. Fogeroll.* — Χαίρουσι τούτῳ οἱ Θεοὶ, ἢ τῷ πολυθαπάνῳ.

Pag. 140.

Καὶ πίνος ὄργανον — τῆς τοιαύτης ἔργων.] Locus hic vitioſa interpunctione laborat, quæ Curterium fefellit: ſic autem diſtinguendus eſt, καὶ πίνος ὄργανον αὐτὸ σπουδάσῃ ποιήσασθαι; Ἢ δῆλον ὅτι φιλοσοφίας καὶ τῶν τοιούτης ἔργων. *Daviſius.* Doctiſſimo amico ſuffragatur Auriſpa — *& cujus rei inſtrumentum ſtudebit ut fiat? Manifeſtum eſt quod philoſophiæ & operum ad eam ſpectantium.* Sed cum MSS. taceant, ſatis ſana ſit vulgatæ lectionis conſtructio, & ſenſus non claudicet, nihil mutavi. Et περιοχῇ proxime ſequenti reſtitui Ὡς ἔν, auctoritate MSS. *Gall.* & Auriſpæ, *Ut igitur.*

Ὡς φησιν Ἱπποκράτης] *Aphoriſmo* ſcilicet *ſecundo*, ex quo & MSS. *Gall.* ſubſtitui χώρῃ & ἡλικίην, quæ Ionicum ſonant, pro χώρᾳ & ἡλικίαν.

Pag. 142.

Τὸ μή σ' ἀνιήσῃ.] Hanc voculam Σ, ſine qua non admodum conſtabat locus, exhibent MSS. *Gallici.*

Τὰς ἐλλείψεις] Sic repræſentandum duxi, pro ἐκλείψεις. Quo modo ἔλλειψις opponitur τῇ ὑπερβολῇ apud Ariſtotelem *Ethic.* 2. Cap. 7. Ἔστι δ' ἐν μὲν ὀργὴ ὑπερβολὴ ἡ ἔλλειψις· & apud Noſtrum pag. 144. τὸ δι' ὑπερβολὴν καὶ ἔλλειψιν ἁμαρτημάτων.

Πρὸς Νοῦν Θεὸν ἐπειγομένῳ ψυχήν.] Hanc lectionem, cum defendi commode poſſit, retinui: ſic pag. 154. νομοθέτης νοῦς. Sed MSS. *Gall.* non agnoſcunt: nec Auriſpa — *diligentem animum ad Deum trahit.* Mediceus repræſentat πρὸς τὸν Θεόν.

Τῶν ἄνωθεν] Hanc vocem, ſine qua mutilus erat locus, reponunt MSS. *Gall.* & Auriſpa — *ad ſupernorum conſiderationem.* Τῶν ἄνωθεν, ut τὰ κάτω.

Pag. 144.

Ἀμελεία διπλῆ.] Optimam hanc emendationem debemus MS. *Mediceo*; & loco apprime quadrat, ſequitur enim — ἡ μὲν πρὸς τὸ πολυπλὲς ἐξάγουσα, ἡ δὲ, πρὸς τὸ ῥυπαρὸν συνωθοῦσα.

Οἷον ὁμοίως καθαίρειον, ἄθρυπτον·] Iſtam ἀφειοχὴν revocavi auctoritate MS. *Medicei*: ſic Noſter pag. 146. καὶ ἡ ἱμάτιον, καὶ οἶκος, καὶ σκεῦος ἅπαν, τότε τὴν αὐτῆ χρείαν καλῶς παρέχῃ, ὅταν σύμμετρον ᾖ καὶ καθαίρειον.

Pag.

Pag. 146.

Λογιζόμεν☉ δεῖν εἶναι] Hunc verborum ordinem, qui conſtructioni melius conſulit, & ſenſum clariorem reddit, exhibent MSS. *Gallici*.

Πρὸς κτῆσιν τ̃ πολυτελῶν] Curterio ſubolebat κτίσιν, quod Codex ſuus præferebat, mendo non carere: ſed minus recte margini *Edit. Pariſ.* illevit χρῆσιν aut ἕξιν, quod à ſcriptura *Codd.* nimium recedit. Facile videbam, cum Daviſio, reponendum eſſe κτῆσιν, levi admodum unius literulæ mutatione: Quæ vox Noſtro uſurpatur inferius *pag.* 164. Ἵν' ἐξ ἁπάντων ἡ κτῆσις τ̃ ὄντως ἀγαθῶν ἡμῖν παραγίνηται —: Et *pag.* 170. Πάντα τὰ πρὸς τὴν κτῆσιν τ̃ ἀγαθῶν συντελοῦντα. MSS. *Gall.* & *Mediceus* exhibent lectionem, quam Textus repræſentat. Apud Auriſpam — *ut ad delicias non trahatur, parcam vitam exercet.*

Χρείᾳ, ΚΑΘΑΡΕΙΟΝ δέ. Ὅλως παρὰ] Aliquando mihi placebat has voces ΚΑΘ. δὲ eſſe delendas, auctoritate Auriſpæ, qui non agnoſcit — *ſed aptam uſui corporis humani.. In omni modo vivendi* —. Sed Clariſſ. Bentleius recte monuit nihil hîc eſſe ſupervacaneum, quippe Noſter paulo ante, ἱμάτιον — καθάρειον δέ, & σκεύη καθάρεια, vitioſa autem interpunctione laborare locum, & iſto modo reſtituendum eſſe. Hanc emendationem mox firmat Hierocles, Καὶ γὰρ ἱμάτιον, ☾ οἶκος, ☾ σκεῦος ἅπαν, τότε τὴν αὑτ̃ χρείαν καλῶς παρέχεται, ὅταν σύμμετρον ᾖ καὶ καθάρειον. Cujus περιοχῆς poſtremum membrum emaculavi, delendo voculam τὸ inter ☾ & καθάρειον, auctoritate MSS. *Gallicorum.* Quibus etiam ſuadentibus, periodo proxime ſequenti, repoſui δεῖ πίνακος, pro δεῖται, ut ſalvus eſſet ſenſus & ſyntaxis. Sic Noſter paulo inferius, Οἶκος δὲ ὑπὲρ τὴν χρείαν τί δεῖ —;

Ὑπερέβης — περιοχῆς] Sic recte has voces, in ſecunda perſona, exhibet MS. *Mediceus:* bene ſiquidem congruunt cum ἐνεήσῃς in hac ipſa περιοχῇ, & μεμετρήθω σοι in ſequenti.

Τὰς παρακειμένας κακίας.] Curterianam hanc emendationem in textum recepi, quod ſenſum commodiorem efficeret (extrema quippe virtutum *vitia* ſunt) & Hieroclem ipſum haberet ſuffragantem *pag.* 144. ΜΕΣΟΙ βαίνωμεν, τὰς παρακειμένας ἑκατέρῳ κακίας ἐκκλίνοντες· Plane ut hîc, Πάντα τὰ πρὸς τ̃ βίον μεμετρήθω σοὶ ταῖς μεσότησι ταῖς διαφευγούσαις τὰς παρακειμένας κακίας.

Pag. 148.

Εἶδεν ἂν — ☾ ἐπήγαγε] Curterius legit ἐπειδὴ εἶδεν ἂν, ut ſenſui & conſtructioni aliquo modo conſuleret: ſed hac additione nihil opus, cum MSS. *Gall.* lacunam ſatis feliciter expleant, inſerendo καὶ ante ἐπήγαγε.

Τῷ ΜΗΔΕΝ ΑΓΑΝ ὑ κινῆται] Non dubium, quin Interpres in ſuo codice repererit τῷ μηδὲν ἄγαν μὴ κινῆται· quod & recte expreſſit,

expressit, & sententia palam requirit. *Mer. Casaubonus.* Hanc doctissimi viri emendationem firmant MSS. *Gall.* quoad sensum, cum repræsentent ὁ κινδυνος· nec habent Aurispam dissentientem, *si nihil nimis fecerimus* —.

Τῆς ψυχῆς ἕξιν] Hoc modo legendum vidit Curterius, cum ex priori lectione nullus omnino excudi posset sensus: Et Aurispa recte suffragatur — *animi habitum & mensuram* —.

Δεῖ γὰρ &c.] Hunc Hieroclis locum laudat Luc. Holstenius in notis ad *pag.* 10. Porphyrii *de Vita Pythagoræ*, atque ista subnectit — Comicus sapienter ita vitam instituendam monet, *ut facillime sine invidia invenias laudem, & amicos pares.* Invidia enim & æmulatio, sive contendendi studium, ἔχθρας γενικωτάτας πάθη, ut Plutarchi verbis utar. Sed contra sentiunt illi, qui omnem virtutem & felicitatem ex invidia, tanquam corpus ex umbra, metiuntur: Queis invidiam meruisse felicitatis apex, quia, ut Veterum quidam dixit apud Stobæum *Serm.* 38.

Τοῖς ὐδὲν ἔσιν ὐδὲ εἷς ὅλως φθονεῖ·
Ἀεὶ τὰ σεμνὰ πάντα κέκτηται φθόνον.

Extant ibidem elegantissimi versus Epicharmi; quorum primus, frustra à viris doctis tentatus, restitui debet in eandem sententiam,

Τίς δὲ βιολοίη γενέαζ μὴ φθονεμένοις φίλος;
Δῆλον ὡς ἀνὴρ γὰρ ὐδεὶς ἐσθ' ὁ μὴ φθονέμενος.

Quis (inquit) *amicus esse cupiat iis, quibus nemo invidet? Certum enim est hominem nihili esse, cui à nullo invidetur.* Simili argutia Plautinus adolescens optat, ne quis invidus suis invideat. Cæterum ad Præceptoris sui mentem Xystus (vel Sextus) Pythagoricus quoque dixit, *satage magnus quidem esse apud Deum, apud homines vero invidiam fuge.* Hæc hactenus ex Holstenio; θεοχῇ autem proxime sequenti reposui ἐπιτηδεύσωμεν, pro ἐπιτηδύσωμεν, præeunte Aurispa — *Vitam vero sine invidia pertransiemus* —. Hoc quidem minutius est, sed Lectorem monendum duxi, ne incideret suspicio, me aliquid nulla auctoritate fretum, nec postulante sensu, immutâsse.

Pag. 150.

Πάντα τὰ ἐκτὸς σωλαττόμενα.] In MSS. *Gall.* scriptum erat συναγόμενα, sed reponitur ad marginem eadem manu σωλάπλεσα· Alius vero, in margine itidem, feliciori conjectura, σωπάπλεσα· quam lectionem exhibuit Aurispæ codex, — *atque omnia quæ extra sunt recta rationi subordinat*; (sic etiam apud Jamblichum *de Mysteriis* p. 40. lin. ult. *Codex Regius*, pro συνάπλει, exhibet συνπάπλεται) eodem plane locutionis modo, quo usus est Noster sub initium *pag.* 146. Πρέπει γὰρ — τὰ ωδὲ τὸ σῶμα πάντα σωτεπάχθαι ωδὸς τ ἡγέμονον λόγον, — & *pag.* 156. — τὰ ἀναγκαῖα πάθη λογισμοῦ ἡγεμονίᾳ συνπάπλεται. Sed cum recepta lectio stare possit, nihil mutandum censui.

Τῶν ἐκτὸς — ϗ ἀλλὰ τούτων] Ope MSS. *Gall.* & Auriſpæ, hunc locum ſic emendatiorem & elegantiorem damus.

Α ΣΕ — ὡς ϗ Ϝ, Α ΣΕ ΜΗ ΜΕΤΕΠΕΙΤ' ΑΝΙΗΣΗ·] Multa "hîc in paucis lineis errata, ſed quæ attendentibus tam conſpi- "cua, ut prodigio ſimile ſit ab aliis antea non animadverſa. "Nam primum, iſta textus verba ΜΕΤΕΠΕΙΤ' ΑΝΙΗΣΗ ex "pag. 181. (134.) neſcio cujus oſcitantia hic repetita, quæ hu- "jus loci propria erant, ΜΗ ΒΛΑΨΕΙ, legitima ſede deturba- "runt. In ſequente linea ὄντως, non ὄντος, ſcribendum: & mox "pro τοῦτον δὲ βλέπειν, ſcribendum τοῦτον δὲ βλάπτειν; vel βλά- "ψειν. Quæ tam certa ſunt, ut indicaſſe ſufficiat. *Mer. Caſaubonus.* Recte vidit Vir eruditus locum hunc mendo labora- re, ſed ei non ſubolebat eſſe mutilum: ſupplevi autem ex MSS. & *Libro Renaudotiano* integram hanc lineam, quæ propter Ϝ & Ϝ, feſtinante Librario, exciderat, ut ſæpius alibi accidit; ſuf- fragatur Auriſpa — *& hic iterum ſic intelligendum eſt*, Quæ tibi non noceant, *veluti illud*, Quæ poſtea tibi moleſtiam non infe- rant. Et mox, ad Caſauboni mentem, repoſui ὄντως ἀνθρώπου, quod ſenſum commodiorem habet: Vid. Notam ſecundam ad *p.* 114.

Pag. 152.

Βλάπτει] In prior. Editt. βλέπειν, quod nihili eſſe, facile vi- dit *Mer. Caſaubonus*, ſed non æque feliciter corrigebat βλάπτειν vel βλάψειν, infinitivo modo: Nos certe melius βλάπτει, modo indicativo (ut mox, Πέφυκε δὲ πὰ πιαῦπα —) ex MSS. *Gall.* & *Mediceo.* Firmante Noſtro paulo inferius — μηδὲ ἐφεστήκῃ ποτὲ βλάπτειν τὴν φιλόσοφον ὁρμήν, & poſtulante ſenſu. Has autem voces βλάπτω & βλέπω, alteram alterius locum aliquando occu- pare, nullo tamen cum jure, teſtis eſt Hierocles *pag.* 88. ubi vice verſa ἡ δίκη βλάπτει in *prior. Editt.* pro ἡ δίκη βλέπει, quod Nos ex MS. *Mediceo* & Auriſpa repoſuimus.

Ἐπιπλέεσθαι ἐν τῇ κοινωνίᾳ τῶν συζώντων] Priores Editiones ex- hibent ἐπιτείνεσθαι, quod hoc loco minime quadrat: Non enim de intentione & incremento malorum loquitur, ſed ait ea, quæ rectæ rationi, divinæ legi & ſimilitudini adverſantur, nos ad- oriri ſolere, dum conſuetudinem habemus cum iis quibuſcum vivimus. Itaque reſtitui ἐπιπλέεσθαι, MSS. *Gall.* auctoritate.

Τὴν τούτου] Hanc lectionem, longe elegantiorem, revocavi ex MSS. *Gall.* & Auriſpa — *& eorum quæ ad ejus gubernationem ſunt inventa.* Quid enim ineptius eſt, quam inſulſa iſta repetitio χρημάτων· ἃ δὲ χρήματα —, quam priores editiones præferebant?

Διευλαβεῖσθαι δὲ χρῆναί φησιν] Sic legendum eſſe facile videbam, quòd ad veteris ſcripturæ veſtigia proxime accederet: Longius certe recedit ἓν, quod Curterius in *ſua edit.* marginem retulit, & legit Auri pa — *Oportet igitur* —. Sed MSS. *Gall.* non agnoſ- cunt δεῖ· quod ſi delendum eſſe placeat, forte debemus refingere Διὸ εὐλαβεῖσθαι χρῆναί φησιν —, ex conjectura clariſſ. Bentleii.

Ἐπ-

Ἐπιλογισμὸς τ῀ εἰργασμένων] Hanc emendationem debemus doctiſſimo amico Joanni Daviſio. Firmat Auriſpa — *ut factorum à nobis repetitio*; & ſuffragatur Noſter paulo infra, ſub initium Commentarii in ſequentes verſus, ubi ἐπιλογισμὸς, uti hîc, τῷ προλογισμῷ opponitur, Πόθεν γὰρ ὁ ἐπιλογισμὸς ἕξει δεινὰ μὴ εἰργασμένες ἡμᾶς ἐπισκώπτειν, - εἰ μὴ ὁ προλογισμὸς νόμους τινὰς λάβοι.

ΛΟΓΙΣΑΣΘΑΙ ΕΚΑΣΤΟΝ·] De hac emendatione vid. Notas noſtras in *Aurea Carmina* vſ. 41. & Dacerium ad hunc locum.

Τῷ ἴσῳ τ῀ ψυχῆς δικαστηρίῳ] Iſtam lectionem Editionis Pariſienſis oræ recte illeverat Curterius; & vulgatæ τῷ ἰσῷ præferendam cenſui, quod in Auriſpæ Codice MSto expreſſam invenerim — *judicium intimi animi*. Paulo infra, linea abhinc ſecunda, MSS. *Gall.* & Auriſpa habent ποιῆται, ſcilicet ἡ γνώμη, *bene facta & male facta diſcernat*; ſed conſtructio, ſiquid video, nullo modo patitur.

Pag. 154.

Ἐπισκώπτειν] Ferri quidem poteſt hoc verbum, quatenus τῷ ἐπαινεῖν opponitur, ſequenti περιοχῇ. Sed magis placet, fateor, emendatio Bentleiana, quam textui ſubjiciendam cenſui. Vir iſte ſagaciſſimus primo, pro δεινὰ εἰργασμένες, legit ex MSS. *Gall.* δεινὰ εἰργ· ſed hæc idem ſonant: Deinde τὸ ἐπισκώπτειν à textu Hierocleo relegandum pronunciat, quippe quod ridiculum plane ſit: Quid enim? An peccata noſtra cavillis & jocis proſequi & inſectari jubemur? Nihil aliud certe vult ἐπισκώπτω. Reponit igitur ἐπικόπτειν, *reprehendere, retundere*: ſic Noſter *pag.* 92. κόψαι τὸν κακίαν. *Accuſare & corrigere*, inquit Auriſpa. Pariter apud Timonem in *Sillis*, à Sexto Empirico *Pyrrhon. Hypotypoſ.* pag. 46. laudatum, Xenophanes vocatur ἐπισκώπτης, & rectius, judice Iſ. Caſaubono: ut paulo poſt ipſe Laertius — γέγραφε δὲ καὶ ἰάμβους καθ' Ἡσίοδόν τε καὶ Ὅμηρον, ἐπικόπτων αὐτῶν τὰ περὶ Θεῶν εἰρημένα. Ubi tamen ἐπισκώπτων exaratum eſſe in *vett. libris* teſtatur Henricus Stephanus: Viciſſim vero, eodem teſte, pro ἐπισκώπτης, MSS. exhibent ἐπικόπτης, in *Vita Arceſilai* ſegm. 33.

Θεῖον σκοπὸν] Hanc vocem textui inſerere ſuadebit MS. *Medicei* auctoritas, licet MSS. *Gall.* & Auriſpa non agnoſcerent.

Τρεπομένων] Scilicet ἡμῶν. Ita repoſui pro τρεπόμενον, quod huic loco minime quadrat, unius tantum literulæ mutatione. Vitium librariis familiare, ον pro ων, & viciſſim, ponere: Exemplum præbet Noſter *pag.* 68. ubi *prior. Editt.* male exhibent προσγινόμενον καὶ ἀπογινόμενον, pro προσγινομένων & ἀπογινομένων, quæ ex MSS. *Gall.* reponi curavi. E contra *pag.* 158. *num.* 4. reſtitui ex MSS. τὸ χρώμενον, pro τ῀ χρωμένων, quod male in textum irrepſerat. Curterius, nullo ſane cum acumine, margini illevit τρεπομένοις ἢ τρεπομένης, cum nihil ſit ad quod referatur. Emendationem meam firmat MS. *Mediceus*, nunquam ſatis laudandus.

Εἰς τὸ πέρας — καθίζοιμεν δικαστήριον] Hanc περιοχὴν, male antea mutilatam & corruptam, ſic lacunis carentem & emendatam dedimus ex MSS. & Auriſpa — *tanquam in fine diurnorum operum ſimus, ut conſcientiæ judicium ſtatuamus* —. Iiſdem auctoribus, paulo infra, repoſui παραδεδομένοις.

Προεγνωκέναι τὸ εὔφθαρτον.] Ita omnino legendum cenſui, ex MSS. *Gall.* cum περιγινώσκω nullum, quod ſciam, in Græcis ſcriptoribus obtineat locum. MSS. ſuffragatur Auriſpa, niſi quod legerit προεγνωκέναι τὸ ἄφθαρτον· quod hoc loco ſtare nequit, cum Hierocles anacephalæoſin quandam eorum quæ præceſſerunt hîc faciat, & hæc περιοχὴ abſolute reſpiciat ad *vſſ.* 15, 16. Ἀλλὰ γνῶθι μὲν ὡς θανέειν πέπρωται ἅπασι· Χρήματα δ' ἄλλοτε μὲν κτᾶται φιλεῖ, ἄλλοτ' ὀλέσθαι.

Χρῆσθαι φρονήμασι.] Sic reponere ſuadebat eruditiſſimus Bentleius, uti Noſter habet *pag.* 94. ἱεραῖς ἱκετείαις θεοπρεπῶς χρήσασθαι, in commentario ſcilicet ad *vſſ.* 18, 19. qui hîc recenſentur. In *prior. Editt.* exaratum χαίρεσθαι, quod etiam Auriſpæ Codex agnovit — *prudentia à Deo tibi data lætari:* Sed in MSS. *Gall.* manus recentior delet χ, & ponit αἴρεσθαι· conatu non uſquequaque felici.

Ἔργοις παραγίνεται.] Hanc vocem revocavi auctoritate MSS. *Gall.* & Auriſpæ — *ex quo pœnitentia factorum non ſequitur:* &, emendatione non dubia, reſtitui μεταῤῥυθμίζει, paulo inferius, ubi MS. *Mediceus* exhibet πρὸς τὴν τ ἀεὶσης ζωῆς συνέργειαν, ſed tacentibus MSS. *Gall.* & Auriſpa, vulgatum retinendum duxi.

Pag. 156.

Θαμὰ λέγων πρὸς ἑαυτὸν] Hæc verba, ad ſenſum plane neceſſaria, ſuppeditabat optimus MS. *Mediceus.*

Καὶ ἐν τάξει τῷ μνήμῃ ἀναλαμβάνων ἀρετῆς εἵνεκα.] Quæ "hæc ſyntaxis? vel quis ſenſus, qui ex his verbis erui poteſt? "Et ſyntaxis conſtabit, & ſenſus, quem requirit cohærentia, ſi "legas ἀρετῆς ἢ κ̀ κακίας· quæ ſæpius ita juncta in hoc libro re- "perire eſt. Ita pag. 18. (*Edit. Noſt.*) Μηδὲ ἀρετῇ κ̀ κακίᾳ· & "pag. 78. πρὸς ἀρετὴν ἢ κακίαν ὁρμώσης. Et pag. 96. ἡ εὐσέβεια "μ. τ ἀρετῶν —— κ̀ πάσης κακίας. Et pag. 98. ἀρετῆς Ꞓ κακίας "ὁπλογ. Pag. denique (ut omittam, quæ memoria mihi non ſug- "gerit; quæ fortaſſe non pauca:) 184. τῇ τ ἀρετῆς Ꞓ κακίας ἀνὰ "μέρος κτήσῃ —. Hæc ego pluribus hîc, ut Amici dubitationi "ſatisfacerem: quæ tamen ſi abeſſent, non video quomodo ſine "hac emendatione ſententia ſtare poſſit. Eo enim pertinet ἐν "τάξει, quod ordine, ac ſeorſim quæ bene vel male facta, ſeu "dicta, recenſendo, ſcrutinium hoc conſcientiæ inſtitui velit. "Ita *pag.* 56. (*Edit. Noſt.*) ἐν τάξει πεπράγη· ubi de tum bonis,

"tum

"tum malis, non promiſcue, ſed diverſa ratione deligendis. "Et *pag.* 58. ἐν πάξει χαλινώσωμεν, eſt, *ſeparatim coercere* vel "*frænare* (cui mox reſpondet vox ἐφεξῆς) non quod ſomniavit "interpres, *in ordinem cogere & frænare.* Mer. Caſaubonus. Hanc Caſauboni conjecturam probat, & in textum verſionis ſuæ recepit Dacerius — *en rappellant par ordre toutes ſes actions bonnes & mauvaiſes.* Clariſſimo autem Bentleio judice, ſenſus poſtulat ἐρευνῆς εἵνεκα, vel ἐξετάσεως, vel ἀνακρίσεως, vel ſimile quid: Forte μελέτης, quod magis placet; ſic enim Hierocles ſub initium *pag.* 158. ἡ τ' ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗΣ ζωῆς ἀνάμνησις μελέτη γίνεται τ' τῶ προβεβιωμένων ἀναπολήσεως, —. MSS. vulgatum ἀρετῆς agnoſcunt, ſuccinente Auriſpa — *& ordine factorum memoriam propter virtutem ſuſcipit.* Quid autem in tanta varietate ſtatuendum eſt, me plane neſcire lubens fateor; judicium ſit penes Lectorem.

Τῇ προθυμίᾳ Ϝ λογισμῷ.] Dacerius ex *Mediceo codice* depromit & comprobat προθεσμίᾳ τῇ Ϝ λογισμῷ. Sed lectio vulgata loco aptior videtur.

ΜΟΙ ΔΕΟΝ] Statim vidi ſic ſcribendum eſſe, ex *Aur. Carm.* & Auriſpa — *Quid quod fieri mihi oportebat non explevi?*

ΔΕΟΝ ΜΗ] In *prior. Editt.* peſſime ΜΗ ΔΕΟΝ· Sed eo, quo repræſentavi, modo ſcribendum eſſe monuit etiam Daviſius; immutato ſcilicet particulæ negativæ loco, ne Hierocles ſtulta παιπαλοίᾳ laboret. Hanc emendationem firmant MSS. *Gall.* & *Mediceus.*

Ἀρχίᾳ — ἐνεργείᾳ] Hunc caſum, nominativi loco, quod ſenſum commodiorem efficere videatur, reponere ſuadebant MSS. *Gallici:* In quibus, inter λέξεως & Ἄλλο, exaratur ἢ, deinde ſpatium relictum duorum aut plurium verborum. Nihil autem deeſſe, fidem faciunt MS. *Mediceus* & Auriſpa, quod ad ſenſum neceſſarium ſit.

Τὰ πρότερα μὴ ποιῶν, τὰ ΔΕΟΝΤΑ μὴ ποιεῖ.] Doctiſſimus amicus, modo laudatus, acute ſatis vidit hoc modo legendam eſſe hanc περιοχήν. Quod tum ex ſuperioribus liquet, τὸ μὲν τῇ παραλείψει κακίζεται, τὸ δὲ τῇ παραδοχῇ· tum ex eo, quòd paulo poſt dicat Hierocles, εἰ δ' ἀμφότερα πρόπον τινὰ πρὸς τὴν ἴσην παρανομίαν ἔρχεται. At qui τὰ δέοντα ποιεῖ (ut *prior. Editt.* exhibent) non eſt culpandus; qui vero quod oportet non facit, & qui facit quod non oportet, ſimili fere in crimine verſantur. Ita certe reſtituendum, prout repræſentavi; cum caſu quopiam altera ex particulis negativis excidiſſet, alteram delevere Librarii, ut ſenſus quodammodo conſtaret, licet huic loco nequaquam congruus. Codex MS. quem Auriſpa ad manus habuit, vulgatam lectionem expreſſit — *Qui igitur prima facit, ea quæ fieri oportebat facit.* Sed *Mediceus* codex, nunquam ſatis laudandus, emendationem Daviſianam ſtare jubet.

Ἡμετέρων ἔργων] Antiqua quidem lectio ἡμετέρων ἔργων ſtare

potuiſſet, ſed hanc, quæ commodior videtur, reponunt MSS. *Gallici*: Firmante ipſo Hierocle inferius *pag.* 158. Τῆτον τὴ νῦν διαξιῶ ὁ Λόγ☉ τ῀ ΗΜΕΡΙΝΩΝ ΕΡΓΩΝ ποιεῖται. Et— ἡ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗΣ ζωῆς ἀνάμνησις μελέτη γίνεται τ῀ τ῀ ϖεθβεβιωμένων ἀναπολήσεως.

Pag. 158.

Οὕτω δύναται] Hanc vocem, ad ſenſum plane neceſſariam, reponere jubebant MSS. *Gall.* & Auriſpa — *Quis enim alter ita alterum monere poteſt, ut ipſe ſe?*

Γραμματείῳ] Sic ſtatim legendum vidi, ſuccinentibus MSS. *Gallicis*: Hoc enim in ſenſu forenſi uſurpatur apud Demoſthenem, Alioſque, γραμματεῖον, non γραμματεῖον.

Τότε κεῖνει ϖρὸς τὸ παράδειγμα ἀποβλέπων τ῀ νόμου, ☪ ψηφίζεται] Hunc locum ſic optime refinxi, ope & auctoritate MSS. & *Libri Renaudotiani* cum MSS. collati.

Τὸν χρώμενον ὠφελεῖ] Sic reſtituendum quis non videt? ut his quæ mox ſequuntur reſpondeant — ἄνθρωπον ἀγαθὸν ὠφελῆσαι. Hanc correctionem firmant MSS. *Gallici*, *Liber Renaudotianus*, & Auriſpa — *Quicunque autem quotidie tali exercitio uſus fuerit Deo ſimilem imaginem accipit* —.

Pag. 160.

Κτήσεως ἄνθρωπον ἀγαθὸν ὠφελεῖ] Hunc locum ſic emendatum damus ex MSS. & Auriſpa — *per acquiſitionem virtutum bonum hominem facit.* Firmante Noſtro in prima *Præfationis* pagina, ad quam hîc refertur, Περιέχει γὰρ ϖάσης φιλοσοφίας, ϖρακτικῆς τὴ θεωρητικῆς, τὰ καθόλου δόγματα· δι' ὧν ἄν τις ἀληθειαν ☪ ἀρετὴν κτήσαιτο, τὴ ἑαυτὸν καθαρὸν ὠφελήσοι, τὴ τῷ ϖρὸς Θεὸν ὁμοίωσιν εὐτυχήσειε.

Μέση γὰρ ἔσται ἡ λογικὴ ψυχὴ νοῦ τὴ ἀλογίας] Curterius, acute ſatis, pro μεση quod nihili eſt, ſubſtituebat Μέση· cum de Mente anima rationali priori, & affectibus ratione carentibus inferioribus anima rationali hîc agatur. Hanc emendationem certiſſimam facit Hierocles ſub finem *pag.* 188. Μέση γὰρ ἡ τ῀ ἀνθρώϖου ἐσία τ῀ τε ἀεὶ νοούντων τ῀ Θεὸν, ☪ τ῀ μηδέϖοτε νοεῖν ϖεφυκότων,—.

Τῆς τ῀ μετ' αὐτὸν ϖαθωναθείας] Facile videbam hanc emendationem tam à ſyntaxi quam ſenſu poſtulari; omnem autem ſcrupulum exemerunt MSS. *Gall.* & Auriſpa — *paſſiones quæ poſt illam erunt: pure attingit.*

Ὡς ἄλλη δὲ ἄλλων ἐϖιμελοῖτο] Animus ſcilicet, cum diverſæ prorſus naturæ ſit ab ea quam mortale corpus & affectus ei inhærentes habent, eorum, tanquam à ſe longe alienorum, curam gerere debet.

Ἐξάγειν αὐτὸν ϖειρᾶται μὴ συγχωρῶν] Sic recte legendum vidit etiam Curterius: In codicibus quippe exaratur αὐτὸν, relatione habita ad νόμον, uti etiam male invenit in ſuo libro Auriſpa — *quantum divina lex juſſerit, quæ ſe relinqui non permittit.* Optimum

mum hoc est Hieroclis effatum, quod abunde illustrat Lucas Holstenius *de vita & scriptis Porphyrii, pag.* 68. Plato *(inquit Vir magnus)* in *Phædone*, & in VII. Libro *de Repub.* prolixa disputatione, & luculenta antri subterranei similitudine ostendit, animum corpori tanquam cæco carceri inclusum, mole atque passionibus ejus in veritatis contemplatione quam maxime præpediri. Idcirco abducendum eum à sensibus, & corporis, domestici hostis, familiaritatem sedulo ei cavendam ac fugiendam esse. Et circa hanc fugam omne Philosopho studium operamque collocandam esse: quam & Plato dictis locis & Porphyrius mortem philosophicam, sive mortis meditationem, aut vitam secundum mentem, aut animæ abductionem conversionemque vocant. Ita tamen ut vinculum illud, quo natura corpus animamque colligavit, violenter abrumpendum negârint, nec animæ à mortalis vitæ statione absque supremi imperatoris jussu decedendum: quod Cleombrotum Ambraciotam, non recte intellecta Platonis disputatione, fecisse ajunt; quodque severa Porticus probavit, quæ passim occinit ἤνοικται ἡ θύρα· & ad laqueos & præcipitia homines mittit. Socrates enim in *Phædone* multis rationibus αὐτοχειρίαν dissuadet: Cujus sententiam Porphyrium quoque secutum videmus *lib.* I. *de Abstinentia.* Qui cum duplicem discessum animæ à corpore dixisset; unum quidem violentum, alterum verò qui fit πειθοῖ τῇ καθ' λόγον, quam in *Plotini vita* εὔλογον ἐξαγωγὴν appellat: Primum illum, cum universa Platonis schola, ut impium & animæ noxium his verbis damnat; βίᾳ μὲν τίνυν ἑαυτὸν ὁ φιλόσοφος οὐκ ἐξάξει· βιαζόμενος γὰρ οὐδὲν ἧττον ἐκεῖ μένει, ὅθεν ἀπελθεῖν βιάζεται. h. e. *Philosophus nequaquam vi semetipsum è vita educet: nam qui nolens cogitur excedere, nihilominus ibi permanet, unde vi expellitur.* Luc. Holstenius.

Pag. 162.

Ἐπαγγέλλεται] In hunc modum refingendam esse hanc vocem postulabat sensus, & monebant MSS. *Gallici:* succinente Aurispæ versione — *Consequentia vero promittunt ex homine, quantum homini possibile est, Deum fieri.*

Θεοῖ τοῦτο τὸ τέλος] Sana satis fuit vulgata lectio, in qua vox θεοῖ desideratur, quæ tamen auctoritate MS. *Medicei* à nobis addita, pleniorem efficit sensum.

Τυγχάνειν δὲ τῆς ἀποκαταστάσεως ἡμᾶς] Ad statum scilicet prisinum & beatum, in quo, ad Platonicorum dogmata, præexistebant animæ humanæ, indeque, ob contractam labem, in corpora & mundum hunc inferiorem detrusæ sunt.

Ἀποθεώσεως] Sic legendum recte etiam Curterius conjecturam fecit, clamante sensu; succinentibus MSS. *Gall.* Interpolat. & Nostro inferius *pag.* 226, 228. Pari mendo laborabant veteres Claudii Galeni editiones, in cujus libro *de propriis Libris* cap. 2.

ἀπόθεσιν male legebatur pro ἀποθέωσιν, obſervante Salmaſio ad Capitolinum in *Marco* fol. 87. & Th. Reineſio *Epiſt.* xxv. *pag* 95. ſed in *Editione* Galeni *Charteriana* reſtituitur locus.

Ἀποφαίνεται λόγῳ, ὡς εἰσόμεθα μικρὸν ὕστερον.] Hunc locum emendavi & ſupplevi, auctoritate & ope MSS. *Gall.* & Auriſpæ — *hic ſacer ſermo (ut parum poſt dicemus) oſtendit.* Sic in Xenophonte, Προδίκῳ ὡσαύτως περὶ τῆς ἀρετῆς ἀποφαίνεται, i. e. *tradit, docet:* &, inter Alios, apud Chryſoſtomum legimus — πάσης ἀρετῆς ἀφορμὴν εἶναί τὴν εὐχὴν ἀποφαίνεται, *omnis virtutis cauſam eſſe precationem oſtendit:* Et Noſter infra *pag.* 166. — ἀποφαίνει τὴν αὐτὴν ὅσαν τῷ δημιουργῷ Θεῷ.

Ἔστι, καὶ αὐτὴ καθ' αὑτὴν λογικὴ οὖσα.] Reſtitui debere hoc modo hanc περίοχὴν monebat conſenſus MSS. *Gall.* & Auriſpæ, poſtulante ſenſu — *Ipſe enim animus rationalis in ſe perſiſtens triplicem habet poteſtatem.*

ΜΕΛΕΤΗΝ ἀπαιτῶ.] Quomodo vox ἐπιμέλειαν, quæ nullum omnino locum habere poteſt, hîc irrepſerit, aſſequi nequeo: Relegandam igitur cenſui, & repoſui Μελέτην ex MSS. & *Libro Renaudotiano*, quod reſpondeat *Verſui* 45to, Ταῦτα πόνει· ταῦτ' ΕΚΜΕΛΕΤΑ· τούτων χρὴ ἐρᾶν σε.

Pag. 164.

Τῶν ὄντως ἀγαθῶν.] Hanc vocem ὄντως ſuppeditabant MSS. *Gallici*; locutione Noſtro, aliiſque Philoſophis, admodum familiari.

Ὅλων ἐπιστημονικῆς γνώσεως.] Sic rectius legendum olim vidi; τὰ ὅλα enim pro *Rerum univerſitate* ſæpius accipitur: ſic apud Plutarchum in *Pericle* pag. 154. B. de Anaxagora philoſopho, — Τοῖς ὅλοις πρῶτον ὁ τύχην, οὐδ' ἀνάγκην, διακοσμήσεως ἀρχὴν, ἀλλὰ νοῦν ἐπίσησε καθαρὸν καὶ ἄκρατον, *non fortunam, aut neceſſitatem, ſed mentem puram, rerum univerſitatis principium fuiſſe poſuit.* Nec aliter Euſebius in *Demonſtrat. Evangel.* lib. 3. pag. 83. *Edit. Steph.* Οὐ μόνον δὲ ἄνδρες παρ' αὐτῷ τοῦτον φιλοσοφοῦσι τὸν τρόπον, ἀλλὰ καὶ γυναικῶν οὐδ' ἔστιν εἰπεῖν ὅσαι μυθολάδες καθ' ὅλης τῆς οἰκουμένης, οἷαί τινες ἱέρειαι δὲ τοῦ ὅλων Θεοῦ, —. Noſter itidem *pag.* 170. Ἔστι γὰρ δημιουργὸς τῶν ὅλων καὶ αἰτία ἡ ΤΕΤΡΑΣ, *Eſt enim* QUATERNARIUS *univerſitatis opifex & cauſa*, —. Hanc noſtram emendationem firmat optimus MS. *Mediceus.* Quid vero in ſuo codice legerit Auriſpa, non adeo liquet — *per doctrinalem cauſarum intelligentiam.*

Διαπεφωμένως ὄμνυσιν ὁ ΣΕΒΟΥ ΟΡΚΟΝ ἐν ἀρχῇ παραγγέλλας. Τὴν γὰρ ἀπιστίαν —] Hunc locum, male prius habitum & luxatum, ſic reſtitutum damus, partim ex MSS. *Gallicis*, partim ex *Codice Mediceo.* Vid. Notam penultimam ad *pag.* 14.

Καὶ μικρὸν] Hanc voculam, qua ſenſus longe commodior & elegantior redditur, reponere ſuadebant MSS. *Gallici.*

Οὔτε γὰρ τὸ μεθαπίπτειν] Recte vidit Curterius οὔπω, quod exhibebant codices, huic loco parum quadrare; ideoque, non infelici

felici conjectura, repoſuit Οὔτε, quod poſtulant ſenſus & conſtructio, ut reſpondeat ſequentibus — Ϲ οὔτε τὸ παπεινὸν —. Succinentibus MSS. *Gall.* & Auriſpa — *Nam neque mobilitas rerum* —.

Θεσμῷ ἀδραστείας] Locutio metaphorica, qua Lex fatalis & indiſſolubilis nexus ſignificantur. De Adraſtéa autem, ſive Nemeſi, plurima videantur ab Euſtathio congeſta in Homeri *Iliad.* B. *pag.* 355. Aliiſque, quos laudat Kuſterus ad Suidam *V.* Ἀδράστεια. In MSS. *Gallicis* δεσμῷ, uti reperit Auriſpa — *nodo.* ſed ſupra eadem manus repoſuerat ϑεσμῷ, prout Nos repræſentari juſſimus.

Pag. 166.

Ἔστιν δὲ ἀνθρώποις] Sic reſtituere ſuadebat conſtructio, ut ſequenti τοῦτο χῇ, — ἀλλὰ καὶ ἐν Θεοῖς. Succinentibus MSS. *Gall.* & Auriſpa — *non ſolum in hominibus.*

Αὐτὸς γίνεται δόγμα] Ita legendum eſſe monuit eruditiſſimus Bentleius, clamante ſenſu & ſyntaxi; cum nihil ſit, ad quod referamus αὐτᾷ, αὐτὸς vero optime conveniat cum ὅρκος. Quo modo etiam Auriſpæ codex exhibuiſſe videtur — *Præterea jusjurandum ſit quædam religionis opinio,* —. Et, linea abhinc tertia, delevi μὲν poſt ΑΥΤΟΣ ΕΦΑ, quod MSS. *Gall.* non agnoſcerent: ſupervacaneum quippe erat, obſervante etiam L. Holſtenio, qui hanc περιοχὴν, ſine τᾷ- μὲν, laudat in Notis ad Porphyrium *de Vita Pythag.* pag. 13.

Θεὸς νοητὸς] Egregiam hanc emendationem debemus Viro κριλικωτάτῳ jam memorato, qui, ſummo cum acumine, vidit & hîc, & linea abhinc ſecunda, ita ſcribendum eſſe, pro Θεὸς ἔτι· quod nihili eſſe & ineptum ſenſit quidem Curterius, ſed dum reponit αὐτὸς, medicam manum non æque feliciter attulit. Certiſſima eſt Clariſſimi Viri caſtigatio ex iis, quæ infra habet Noſter in principio *pag.* 170. Ἔτι γὰρ, ΩΣ ΕΦΑΜΕΝ (hoc ipſo ſcilicet in loco) δημιουργὸς τῶν ὅλων καὶ αἰτία ἡ ΤΕΤΡΑΣ, ΘΕΟΣ ΝΟΗΤΟΣ, αἴτιος ὁρατοῦ καὶ αἰσθητοῦ Θεοῦ. Ac iterum meminit Θεῦ νοητοῦ Hierocles in Excerptis *de Providentia* pag. 254. Πῶς γὰρ εἰκὼν τοῦ νοητοῦ Θεοῦ τὸ ἄλογον, Ϲ ἀνόητον.

Εἰς Πυθαγόραν ἀναφερομένῳ Ἱεροῦ Λόγου] Dubie admodum, uti Hierocles, de Ἱεροῦ Λόγου auctore pronunciabant aliqui Veterum: Epigenes, teſte Clemente Alexandrino, ad Cercopem Pythagoreum referebat. Sed Pythagoræ, vel filio ejus Telaugi, tribuit Jamblichus *Cap.* 28. & Diodorus Siculus *lib.* 1. Eodem titulo librum ſcripſit Arignote Pythagoræ diſcipula, vel Filia, Bacchi & Cereris myſteriis plenum. Plura docebit Cl. Menagius ad Diogenem Laertium.

Τῆς δὲ ἐκείνῳ αἰτίας ἤρτηται] Sic refingendum eſſe hunc locum monebant MSS. *Gall.* & Auriſpa — *à Deo numerus dependeat oportet.* Vult autem omnium numerorum prototypum in Deo, omnium rerum cauſa, exiſtere; hinc inquit διὸ πρῶτον

ἀριθμὸς ἐκεῖ, in Deo ſcilicet, unde ad nos derivatur, tanquam à primaria cauſa.

Πρὸ γὰρ τ᾽ καθ᾽ ἑξάδον πλειότητ᾽] Cl. Bentleius cenſet reponendum eſſe ἀφ᾽ ὧν τῇ κ. δ. πλειότητι - *prater* - : vel πέρα τ᾽ κ. δ. πλειότητος, *ultra, ſupra.* Sed Curterio legenti ἀφ᾽ ὧν τῆς, ut expreſſimus, calculum adjiciunt manus recentior in MSS. *Gall.* & Auriſpa — *Ante enim* —; & ſenſus eſt ſatis commodus. Paulo inferius, linea nempe abhinc tertia, repoſui τῷ ἀπὸ μονάδος —, poſtulante ſyntaxi, & ſuffragantibus MSS. *Gall.* & Auriſpa — *Nam ſecundum compoſitionem à monade* —.

Pag. 168.

Τῷ ἴσῳ γὰρ ἀριθμῷ πως ὑπερέχει] Hunc locum ſic emendatiorem & magis elegantem exhibent MSS. *Gall.* & Auriſpa — *Æqualiter enim ſuperat & ſuperatur.*

Τρὶς γ᾽.— ἐντὸς δεκάδος.] Facile videbam ſic reſtituendos eſſe hos locos, multum clamante ſenſu, & ſuffragante Auriſpa — *novem ex ter tribus* —— *intra decem.* Quo etiam monente, recte ſupplevi quæ deerant linea ſequenti, quippe quæ ad ſenſum conſtituendum omnino ſint neceſſaria, — *& tria ſex & novem.*

Δὶς ἡνωμένη] Hanc emendationem debemus Interpolatori MSS. *Gall.* & Auriſpæ — *quaternarius vero duplicatus octonarium confecit.* Hoc certe poſtulat ſenſus; & vitium videtur ortum, quod δὶς hoc modo β᾽. in codicibus exaratum ſit.

Ὑποπιθείσης, καὶ τελικῆς κορυφῆς ἢ αὐτῆς ἐπιπιθείσης, καὶ ἑνός.] Sic reſtituendum judicavi, pro ἀπιπιθείσης, quòd ὑπιπιθ. poſitioni βάσεως melius congruat, & immediate opponatur ſequenti voci ἐπιπιθείσης. Hæc certa ſunt ex iis, quæ afferuntur à Sexto Empirico *adv. Mathem.* pag. 427. ubi de doctrina Pythagoreorum, quoad numeros, agens hæc habet; Τὸ πυραμοειδὲς κατὰ τὴν περάδα πύπτεται. Τοῖς γὰρ τελικοῖ σημείοις ἐπιπιθέντος ἄλλου τινὸς ἄνωθεν σημείου, πυραμοειδὲς ἀποτελεῖ σχῆμα στερεοῦ σώματος. Olim mihi placebat hoc etiam in loco reponi debere κορυφῆς αὐτῇ ἐπιπιθείσης, *baſi* ſcilicet *triangulari*; quam lectionem adſtruit Sextus in verbis laudatis, & Auriſpa — *ſummitas quoque ipſi figuræ poſita* —: In MSS. *Gall.* αὐτῆ. Sed cum recepta lectio aliqualem conſtituat ſenſum, nihil mutavi. Plura volens, quæ Hieroclem illuſtrent, adeat Sextum Empiricum *pag.* modo adducta.

Στοιχείων ἀριθμὸν, ὡρῶν καὶ ἔτους, ἡλικιῶν, συνοικισμῶν.] Optimam hanc emendationem acceptam refero Clariſſimo Viro Lucæ Holſtenio; qui in *Obſervat.* ad Porphyrii *de Vita Pythag.* pag. 13. ſic reſtituit, & ſubjungit pauca, quæ ad Noſtrum explicandum faciunt. Quos συνοικισμοὺς (*inquit*) hic intelligat Hierocles ex Theonis Platonici libro *de locis mathematicis in Tim. Plat.* didici, *Cap.* Περὶ πεμπτάδος καὶ δεκάδος, cujus hæc ſunt: Ἑβδόμη δὲ πεμπτὰς, ἡ τὰ κοινωνιῶν· ἀρχὴ μὲν, καὶ οἷον μονὰς, ἄνθρωπος· φυὰς δὲ, οἶκος· τελὰς δὲ, κώμη· πέρας δὲ, πόλις· τὸ γὰρ ἔθνος ἐκ τούτων

τούτων σύγκειται]. *Septimus quaternarius est societatum: principium quidem, & quasi unitas, est homo: binarius, est domus: ternarius, pagus: quaternarius, civitas: nam ex his gens integra constat.*

Pag. 170.

Δημιουργὸς τῶν ὅλων καὶ αἰτία ἡ ΤΕΤΡΑΣ, Θεὸς νοητὸς] Hinc Lucianus in *Philopatr.* Christianorum dogma de Trinitate sarcastice & impie vocat τὸν Τετρακτὺν τὸν Πυθαγόρου, quòd docerent esse — ὑψιμέδοντα Θεὸν, — Υἱὸν παλαιᾶς, Πνεῦμα ἐκ Πατρὸς ἐκπορευόμενον, — ἐν Τρία, τρία Ἕν.

Τοῦτο γνῶσις] Scilicet Θεοῦ νοητοῦ, ut recte hîc legendum vidit Dacerius ex optimo MS. *Mediceo:* suffragante Aurispa — *Cujus cognitio Pythagoreis ab ipso Pythagora tradita est.*

Ἐπόμνυται ὁ τῶν Ἐπῶν τούτων συγγραφεὺς] Curterius recte vidit hunc locum mendo laborare, ideoque supplevit φησὶν post συγγραφεὺς, ut aliqualem constitueret sensum: Sed Codd. MSS. *Casarei*, &c. omnem scrupulum exemerunt, reponendo ἐπόμνυ pro ἐπόμενον· succinentibus *Libro Renaudotiano* & Aurispa — *per quem nunc juret horum versuum auctor.* De hac Pythagoreorum consuetudine jurandi per Magistrum, & Quaternarium ipsum, consulendi sunt, inter Alios quamplurimos, Theod. Marcilius in *Carm.* 47. *pag.* 344. & Luc. Holstenius in *Observat.* ad *pag.* 13. Porphyrii *de vita Pythagoræ.* Assequi autem nequeo, cur Viri Clariss. Joan. Seldenus, in libro *de Diis Syris*, & Joan. Marshamus, in *Canone Chronico*, contendant Τετρακτὺν hîc esse masculini generis, & non significare *Quaternionem*, sed mysticum summi Opificis nomen, à quo motum perennem habet immortalis anima.

Ἄνθρωπον ὁμοιώσαι Θεοῦ κοσμηθείς] Gemina prorsus habet Velleius Paterculus *lib.* 2. *cap.* 35. de Marco Catone, — *Homo virtuti similimus, & per omnia ingenio Diis, quàm hominibus, propior; qui nunquam recte fecit, ut facere videretur, sed quia aliter facere non poterat* —.

Κεῖται βεβαίᾳ καὶ ἀψευδεῖ ἐλπίδι, ὅ τι ΤΕΤΡΑΚΤΥΣ ἱεροφάντης ἔγνωται, καὶ τίς αὕτη ἡ Τετρακτύς] Hunc locum, antea male habitum & corruptum, sic felici manu emendavit & distinxit sagacissimus Bentleius: *Quandoquidem vero prima illa breviter explicata sunt* (ea scil. quæ ad πολιτικὰς ἀρετὰς spectant, à primo versu Carminis usque ad 45.) *secunda autem promissione firma & spe minime mendaci nituntur* (hoc est, illa quæ ad θείαν δρητὸν sive ἀποθέωσιν pertinent, à versu 45. usque ad finem) *& Quaternarii Hierophanta jam notus sit* (Pythagoras nempe, qui Primus mysterium illud tradidit) *& quinam sit iste Quaternarius — demonstratum sit: age,* — &c. Omnia, opinor, plana sunt hoc modo, mutatione minima, vel potius nulla. Dacerius loci hujus difficultate victum se agnoscit iterum atque iterum: Timide tamen

tamen reponit ἱερὸν φάπς· quod quam ineptum ſit, nemo non videat. Nihil opis hîc adferunt MSS. niſi quod habeant ἱερὸφάντης· nec Auriſpa, niſi quod exhibeat βεβαίαν. Cætera peſſime repræſentat, *At quum prima pars explicata ſit, ſecunda vero certa in expectatione maneat, & ſpem quæ per quaternarium promittitur veracem eſſe interpres rerum divinarum oſtendit,* — &c. Paulo inferius repoſui προϋποδιξάντες, præeuntibus MSS. *Gallicis.*

Pag. 172.

Αἰρεθέντων] Optimam hanc emendationem debemus MSS. & *Libro Renaudotiano.* Poſtulat certe ſenſus; initio enim hujuſce πραγματείας inquit Hierocles Εἰ γὰρ καὶ ἐφ' ἡμῖν ἡ αἵρεσις τῶν καλῶν—. Dacerius, infeliciter ſatis, reponit αἰτηθέντων — *quæ petimus:* & ad conjecturam ſuam aſtruendam affert quæ mox ſequuntur— μηδὲν πρὸς τὴν κτῆσιν τῶν αἰτηθέντων προσφέρουσας. Sed fruſtra, ut cuivis, locos attentiùs conferenti, facile patebit.

Εὐ ἐχομένη τῶν αὐτίας ἡμῶν] Sic legendum monebant MSS. *Gallici:* & rectius, judice Bentleio. Ut enim Hierocles alibi Δαίμονας, quaſi δαήμονας, & Ἥρωας, quaſi εἴρωας, ex Etymologia explicat; ita hîc τὸ εὐχὴ etymologice interpretatur ἀπὸ τοῦ εὖ ἔχεσθαι. Nam Etymologicon Magnum & Euſtathius ſic tradunt, εὐχὴ eſſe ab εὖ ἔχεσθαι, ἤτοι ἀκολουθεῖν.

Ἔργῳ θεόθεν συνεργείας ΕΥΧΩΜΕΘΑ] Manus recentior in MSS. *Gall.* interpolavit τῶν θεόθεν συνεργείας ἐχώμεθα· ex quibus ſenſus aliqualis excudi poſſit; ſed cum receptæ lectionis ſententia ſit ſatis commoda, taceant cæteri *Libri*, & textum firmet Auriſpa, nihil mutandum duxi.

Οὔτε ψιλῆς τῆς ΕΥΧΗΣ τοῖς λόγοις ἀρκεῖσθαι] Hunc locum in integrum reſtitui, ope & auctoritate MSS. *Libri Renaud.* & Auriſpæ; cujus codex videtur prætuliſſe ψιλαῖς, vertit enim — *neque nuda verba ſufficiunt.* Putidum eſt vulgatum λογισμοῖς· & noſtram emendationem firmat Hierocles paulo ſuperius, Ἵν' ἓν μήτε λόγῳ μόνῳ τῇ ΕΥΧΗΝ πιστώμεθα, ἀλλὰ καὶ ΕΡΓΩ ταύτην κραταιώμεθα, —.

Ἀνενέργητον ΕΥΧΗΝ·] Merito vapulat Curterius à Caſaubono Nota ſequenti, quod hanc phraſin vertat *Preces inefficaces:* Nihil minus vult ἀνενέργητος apud Juſtinum Mart. *Quæſt. & Reſp. ad Græcos* pag. 168. C. & Gregor. Nazianzenum. Eo certe ſenſu, quo Nos, uſurpat Sextus Empiricus *Pyrrhon. Hypotyp.* pag. 6. Τοῖς φαινομένοις οὖν προσέχοντες καθ' τὴν βιωτικὴν τήρησιν ἀδοξάστως βιῶμεν· ἐπὶ μὴν δυνάμεθα ἀνενέργητοι παντάπασιν εἶναι. —— *quia omnis actionis prorſus expertes eſſe non poſſumus.* Ex verſione Henr. Stephani, qui, in Notis ad locum, verſionis ſuæ rationes exponit; "Verti ἀνενέργητοι, *omnis actionis expertes,* imitatus hunc Ciceronis "locum in *Lucullo*, *Quare qui aut viſum aut aſſenſum tollit, is* "*omnem actionem tollit è vita.* Eodem ſenſu dicit in lib. *de Fato*, "*Nihil omnino agamus in vita,* id eſt, ἀνενέργητοι ἂν ὦμεν.

To

Τὸ δ' ἀργὸν καὶ ἐκλύσαι τ῀ ΕΥΧΗΣ τὸ δραστήριον.] Quis ita loquatur, τὸ ἀργὸν τ῀ εὐχῆς (nam ita postulat cohærentia; quod prius dixerat, τὸ ἀνενέργητον τ῀ εὐχῆς) ἐκλύσαι τ῀ εὐχῆς τὸ δραστήριον· quasi dicat, *preces ignavæ*, seu, *operis expertes* (apage illud *inefficaces* Interpretis) *solvunt*, vel *tollunt, precum vigorem?* Atqui solenne est scriptoribus antiquis in hoc argumento, strenuam sedulitatem, quæ Deos implorat ut fautores, non ut mancipes & ἀργολάβους, ignavæ eorum pietati opponere, qui modo sint in precibus & votis assidui, Deos sibi vel dormientibus confecturos quæ volunt, sibi promittunt. Notissima inter alios præcipui Historici verba; *Non votis, neque suppliciis muliebribus, auxilia Deorum parantur: vigilando, agendo*, &c. *Ubi socordiæ tete, atque ignaviæ tradideris, nequicquam Deos implores*, &c. Quis igitur dubitet, quin scripserit Hierocles, non τ῀ εὐχῆς (*orationis*), sed τ῀ ψυχῆς (*animi*) τὸ δραστήριον, seu vigorem? Confirmant quæ sequuntur: sed ista vel maxime, ποιαύτη ἡ τ῀ αὐτοδῆς καὶ τ῀ εὐχῆς ἕνωσις· ubi αὐτοδὴ, seu *industria propria*, & εὐχὴ sive *preces*, iterum opponuntur. *Mer. Casaubonus.* Pace autem tanti Viri liceat dicere, cohærentiam non postulare ἀργὸν & εὐχῆς conjungi, nam τὸ ἀργὸν est *inertia petentium*, non quod supra dixit ἀνενέργητον εὐχήν. Ita certe sentiebat Aurispa — *quorum alterum virtutis substantiam, alterum precum efficaciam destruit*; nihil de ψυχῆς δραστηρίῳ somnians. Ex MSS. autem *Gallicis* reposui voculam κ῍ inter ἀργὸν & ἐκλύσαι, qua sensus elegantior efficitur: quarum vocum posterior in iisdem MSS. scribitur ἐκλύε, male forsan pro ἐκλύει· uti legendum olim arbitrabar, ut τῷ αὐθυναιρεῖ responderet.

Pag. 174.

Ἔστι δ' ἀρετὴ εἰκὼν Θεοῦ ἐν ψυχῇ λογικῇ.] His lucem affert Plutarchus *de sera Numinis vindicta* pag. 550. B. Καλῶς Πλάτωνα, πάντων καλῶν ὁ Θεὸς ἑαυτὸν ἐν μέσῳ παράδειγμα ἡμῖν θείς, τὴν ἀνθρωπίνην ἀρετὴν, ἐξομοίωσιν ἔσαν ἁμωσγέπως πρὸς αὐτὸν, ἐνδίδωσι τοῖς ἕπεσθαι Θεῷ δυναμένοις. Xylandro interprete: *Platone auctore, Deus se in medio exemplar omnium bonorum cum proposuisset, humanam virtutem, qua homo similis Dei aliquo modo saltem redditur, parandam concessit his qui Deum sequi possunt.*

Πρὸς γένεσιν, καὶ οὐκ ἀρκεῖ τῷ κτωμένῳ] Insignem hanc corruptissimi loci emendationem acceptam refero *Codicibus MSS.* præsertim *Mediceo*; suffragante *Libro Renaudotiano.* Vult enim Hierocles, nullam imaginem produci posse absque exemplari ad quod formetur, & virtutem (imaginem scilicet divinam in animo rationali) diu non conservari, nisi assidua ad magnum prototypum attentione.

Τοῦτο δὲ, πρὸς τὸ ——— αἰτίας τ῀ ἀγαθῶν.] Totam hanc πρόσοχὴν, misere antea luxatam & mendis plenam, sic restitutam damus,

damus, partim ex MSS. *Gallicis*, partim ex conjectura & judicio eruditissimi Bentleii. In MS. *Mediceo* scribitur hoc modo postremum membrum, — μετὰ δ' εὔχεσθαι πρὸς τὴν πρώτην αἰτίαν τ' ἀγαθῶν· sensu forsan non æque commodo, cum paulo superius dixerit Hierocles Σπεύδοντας — εὔχεσθαι προσήκει. Retinendum igitur censui εὖ ἔχεσθαι, ut hac ipsa in pagina *num.* 3. reposui ex MSS. *Gallicis* εὐ ἐχομένη ψυχὴ, & supra *pag.* 172. *num.* 2. ubi vid. *Notam.*

Ἑαυτὴν διασμήξασα —— ἀνεμείρεται·] Hîc mihi facem prætulere MSS. *Gallici* & *Mediceus*, suffragante *Libro Renaudotiano*, & postulante sensu. Aliquam hujus πρόσοχῆς partem pessime vertit Auritpa— *& tanquam lumen acuto ejus visui commiscens*—.

Τί δὲ δὴ τὰ—] Curterius margini *Edit. Paris.* illevit Τίνα δὲ τὰ, sed ita reponere suadebant MSS. *Gall.* pro Τί ὃ δεῖ, quod absurdum erat, & cum syntaxi pugnabat: Haud aliter Homerus has voculas conjungit *Odyss.* A. vs. 26. — οἱ δὲ δὴ ἄλλοι Ζηνὸς ἐνὶ μεγάροισι —. Et in Oraculis sub Zoroastris nomine *Parisiis* editis *pag.* 22. Ἔστι δὲ δή τι νοητὸν, ὃ χρή σε νοεῖν νόῳ ἄνθρ. Eodem plane mendo, quo Noster, laborabat Jamblichus *de Mysteriis*, in quo *pag.* 10. *lin.* 4. legimus πάντα δὲ ἴτα τοιαῦτα, male pro πάντα ὃ vel πάντα δὴ, ut recte observavit Galeus.

Pag. 176.

Κατ' αὐτὴν τὴν διάκρισιν] Hanc emendationem, ex margine MSS. *Gallicorum* desumptam, clamante sensu, firmat Hierocles periodo sequenti, Τῷ γὰρ εἶναι τὰ μὲν πρῶτα, τὰ δὲ μέσα, τὰ δὲ ἔσχατα, ἀφικέσθαι ἅμα καὶ ἥνωται.

Οὔτε τὰ μέσα πρῶτα, ἢ ἔσχατα·] Integram hanc πρόσοχὴν, quam priores Editiones non agnoscebant, revocavi ex MSS. *Gallicis*, *Libro Renaudotiano*, & Auritpa — *neque media prima, vel ultima*: Vitium est ortum à festinante Librarii oculo, qui in postremum ἔσχατα incidens, media omisit.

Τὸ πᾶν τόδε] Ita restituendum monebant MSS. *Gallici*; phrasi elegantiori, & Nostro usitata *pag.* 18. — ἔτω δὴ καὶ ἐν τῷδε τῷ Παντὶ —. Et *pag.* 228. — τὸ δημιουργὸν τοῦδε τοῦ παντός.

Μέρη, συνεισιόντα· καὶ αὐτῷ τῷ διεξάναι] Sic distinguendum & supplendum esse hunc locum statim vidi: Emendationem nostram firmant MSS. *Gallici*.

Τῆς θείας διακοσμήσεως τὴν ὅλην Σύστασιν & σύνταξιν πληροῦντα.] Cum enim separentur, opus hoc divinum complent & perficiunt; quòd hinc fiat, ut totum creaturis ratione præditis, quæ id perfectum reddunt, ornetur & impleatur. Nec minus, cum uniantur, idem præstant, quòd, hoc modo, quicquid existit, ad Deum rursus ascendit, qui totam rerum Universitatem implet, animat, & perfectum reddit. *Dacerius.*

Pag.

Pag. 178.

Τοιαύτη δὲ ἡ τάξις —— παραδέδοται] Nobis in hoc loco reſtituendo præibant MSS. *Gall.* & Auriſpa — *Talis quidem ordo eſt rerum quæ ratione utuntur, quod in principio declaratum eſt:* Ἐν εἰσαγωγικοῖς, inquit Hierocles, in principio ſcilicet hujus commentarii, non in ipſa Præfatione.

Πρῶτοι — ἀθάνατοι θεοί.] Hanc emendationem poſtulabant ſenſus & ſyntaxis; ſuffragante Auriſpa — *in mundo primi immortales Dei.* Linea vero abhinc ſecunda MSS. *Gall.* exhibent ἐς γῶν θνητὲς —, Clariſſ. Bentleius aſſerit neceſſario legendum ἐς νῦν. Forſan male poſitum pro γῆν· ſed Auriſpa non agnoſcit. Hîc lapſus eſt Hierocles, dum Καταχθονίους δαίμονας exponit θνητὲς ἀνθρώπους, judice Jacobo Windet; vid. Notam antepenultimam ad *pag.* 38. & Marſhamum in *Canone Chronico*, pag. 266. Iiſdem MSS. *Gallicis* ſuadentibus, paulo inferius repoſui ὑποσλαβεῖν. Qua voce uſus eſt Noſter *pag.* 180. — διδασκαλίαν ὑποσλαμβάνειν ἀ ἀπέβαλε.

Κοσμοῦσιν ἐγγίνεται — μεθιεραμένοις.] Auctoritate MS. *Medicei*, nunquam ſatis laudandi, hunc locum priſtino nitori reſtitutum exhibemus; cum prius vacillaret ſyntaxis.

Ἐπὶ κτήσασθαι.] Sic emendandum & ſupplendum monuit Curterius: Aliquando putabam legendum eſſe — ὁμοίωμα θεῖόν τίνα, nec abludit Auriſpa — *ſimilitudo quædam Dei eſt.*

Ἀσώματον διακόσμησιν] Hîc mihi facem prætulerunt MSS. & *Liber Renaudotianus:* Firmante ipſo Hierocle *de Provid. & Fato* pag. 238. Καὶ Πλάτωνα θεὸν αὐτὸν ὑποφήσηται ἡ σκέψις πάσης ἐμφανοῦς τε καὶ ἀφανοῦς δημιουργὸν διακοσμήσεως — τὴν δὲ σωματικὴν ἐπίσασιν τῇ ἀσωμάτῳ συντεταγμένην δημιουργίᾳ, κόσμον ἐξ ἀμφοῖν πληρώσαν, διπλοῦν τε ἅμα καὶ ἕνα, συσῆσαι. Noſter etiam *pag.* 182. meminit ἀσωμάτου ποιήσεως Θεῶν, cui opponit σωματικήν. Ἀσώματος ergo διακόσμησις, & ἀσώματος δημιουργία ſive ποίησις, idem ſonant; ſyſtema ſcilicet entium immortalium, Deorum, Heroum, & Animarum Humanarum; quod mundi materialis ornatus excipit.

Προϊοῦσιν ἐπὶ τὰς γνώσεις.] Ita emendandum eſſe confeſtim vidi, poſtulante ſenſu, & ſuffragante Vetere Interprete — *ad rerum cognitionem procedunt.* Sic etiam ſcriptum reperio in MSS. *Gallicis*, niſi quod habeant γνώμας, ſed vulgata lectio placet.

Pag. 180.

Διό ποτε μὲν] Hoc modo, ex conjectura ſola, refingebat Doctiſſ. amicus Joannes Daviſius, ut reſponderet τῷ· ποτὲ δὲ· paulo inferius: Suffragantur MSS. ſed Auriſpa videtur legiſſe Διὸ πρῶτον μὲν — *quoniam eſt primus* —.

Καὶ θρεπτὴν] His vocibus Hieroclis textum auctiorem reddidi, auctoritate MS. *Medicei*, cui plurimum debet editio noſtra.

Homo

Homo autem, cum ad virtutem convertitur, antiquam obtinet ſortem; cum in hunc mundum, propter vitia & affectus materiales, primo detruſus fuerit, ex Pythagoreorum & Platonis ſententia.

Οὕτω γὰρ ἂν ἦν ἄνθρωπος] Sic legendum eſſe olim vidi, ut conſtaret loci ſenſus; qui in *prior. Editt.* nullus erat, quem paterentur aures criticæ. Conjecturam noſtram firmant MSS. ſuffragante codice quo uſus eſt Auriſpa — *Quippe ſi ſemper intelligeret non eſſet homo, ſed naturaliter Deus.*

Pag. 182.

Τοιαύτη οὔσῃ] Addenda eſſe hæc verba, fidem fecerunt MSS. & *Liber Renaudotianus.*

Τοῦτ' ἔστι, νόμῳ ὡς διάκεισθαι, καὶ ὕπως] Hunc locum, antea mutilum & depravatum, ſupplevi & in integrum reſtitui ope MSS. *Gallicorum:* Nam ut hîc legimus — θέμις ἐστὶ, τοῦτ' ἔστι, νόμῳ —, ſic ſupra — ἀνθρώπων· τετίσι, τῶ λογικῶν γενῶν —, & — Ὁμοίην· τετίσι, τὴν σωματικὴν ὐσίαν ——.

ΓΝΩΝΑΙ Δ' Η ΘΕΜΙΣ] Sic caſtigavit Clariſſ. Bentleius, ſuffragante Auriſpa, hanc πελοχὴν, peſſime à Curterio acceptam — *De utriſque ſiquidem communiter, quod NOSSE dixit oportere quatenus fas eſt, intelligendum eſt.*

Ἀλογίσως ὠθυμίας ἔχοντας] His verbis, ex quibus antea nullus excudi potuit ſenſus, medicam manum attuli, partim ex conjectura, partim ex MSS. *Gallicis.* Daviſius volebat reſcribendum ἀλογίσῳ ὠθυμίᾳ εἴκοντας, ſed recepta lectio magis placet, quòd a vulgatæ ſcripturæ veſtigiis minus recedat. Auriſpa vertit — *cupiditate ſine ratione ductos* —.

Τῶν ὄντων πρῶτα] Aliquando cenſebam, cum Amico modo memorato, τῶ ὅλων reponi debuiſſe pro τῶ ἄλλων, quod *prior. Editt.* male repræſentabant, — *rerum quæ in mundi univerſitate ſunt primas* &c. Sed meliorem longe, eamque veram, lectionem ſuppeditarunt MSS. *Gall.* ſcil. τῶ ὄντων· ſuccinente Auriſpa — *neque in rebus prima* ——.

Θηρία μεταμφιάσασθαι σῶμα] De tranſmigratione animarum impiorum in Beſtias & Plantas, vid. inter alios quamplurimos Dacerium in *Vita Pythagoræ.*

Pag. 184.

Γίνεσθαι λέγεται] Hanc emendationem debemus MSS. *Gallicis* & Auriſpæ — *homo nunc in Deum, nunc in feram, mutari dicitur.* In iiſdem MSS. linea abhinc tertia, exaratum legimus ἀλλ' εἶπ, quod veræ lectioni ἀλλ' ἢ π- reſtituendæ anſam dedit, ſequitur enim ἢ ἐλλείπων. Suffragatur Auriſpa — *aut ſuperaddendo, aut diminuendo.*

Τοῦ

Τῷ Θεῷ τὴν ἑαυτῦ γνῶσιν·] Hîc facem prætulit optimus codex *Mediceus*, & ſenſum commodiorem multo reddidit: Magis enim congruum eſt Honori & dignitati eſſentiæ Divinæ, noſtræ cognitionis menſuram ad ejus normam exigi, quam Deum ad cognitionis noſtræ modulum redigi.

Ἀνεξαπατήτῳ ἐλπίδος τυγχάνει.] Crucem dicas, non Gram-"maticis (quod Virgilius olim de ſuis griphis) ſed lectoribus "Hieroclis figere voluiſſe, qui hujus lectionis (ſi conſcii tamen "& prudentes) auctores primi fuere. Quid enim monſtroſius "his verbis — ἀνεξαπατήτῳ ἀπάτης; Nam ὀξυμωρίας quæ vocan-"tur, ut δῶρα ἄδωρα, *Periiſſem niſi periiſſem*, &c. nullus hîc lo-"cus. Si quis ſententia contentus eſt, legat, me ſponſore, ἀν-"εξαπατ. ἐπιστήμης· quæ quidem ſententia ex aliis plurimis locis "facillime confirmatur. Ita tamen hoc loco ſcripſiſſe Hieroclem "minime ego præſtem. Remotior enim videtur vox ἐπιστήμη. "Fortaſſe ſcripſerat Hierocles — τῷ ἀνεξαπατ. ἀπάντων ἐπιστή-"μης (vel ἕξεως, ut *pag.* 146. (110.) περὶ ὃ τῷ ἁπλῷ πάντων ἀνεξα-"παπήτῳ ἕξεως) τυγχάνει. Poſtea cum calu, qualia in omnibus "libris non pauca, excidiſſet vox ἐπιστήμης, & ſubſtantivo care-"ret ſententia, quod proximum erat ab oſcitante Lectore arrep-"tum eſt, & de ἀπάντων, quod ſyntaxi repugnabat, ἀπάτης ef-"ficta eſt: nec parum fortaſſe ſibi videbatur ingenioſus, qui *unâ*, "quod aiunt, *fideliâ duos parietes ita dealbârat. Mer. Caſaub.* Crucem Lectoribus (ut cum eo loquar) hîc figit Caſaubonus, dum conjecturis non uſquequaque felicibus plus ſatis indulget: Toto certe cœlo aberraſſe, fidem facit emendatiſſimus *Codex Mediceus*, ex quo repoſui ἀνεξαπατήτῳ ἐλπίδος· quod opponitur τῷ ΑΕΛΠΤΟΥ ΕΛΠΙΔΟΣ in præcedenti ſententia. Auriſpa ſimpliciter exprimit — *& ſine errore manet*; nihil adferunt MSS. *Gallici*. An huc ſpectant, quæ infra *pag.* 210. — Τὰς τῆς ἀληθείας ἐλπίδας ἕως τῆς ἀκέστεως καὶ σωτηρίας τῆς ψυχῆς ὁρίσας, —?

ΩΣ ΔΕ ΚΥΛΙΝΔΡΟΙ] De hac emendatione vide ſupra Notas noſtras in *Aurea Carmina*. Sæpius autem obſervari poſſit οἱ poni in Codicibus pro ὡς, & viciſſim: ſic infra *pag.* 192. *lin.* 5. legimus ὡς μὴ ὠθὸς τῆ ἔρωτι τῶ καλῶν ἐγηγερμένοι, pro quibus MSS. *Gall.* exhibent οἱ μὴ ἐγηγερμένοι. Similis harum vocum permutatio hunc verſum invaſiſſe videtur.

Pag. 186.

Λέγεται ὀρθῶς ὑπὸ Ἡρακλείτου, ὅτι ζῶμεν τὸν ἐκείνων θάνατον, τεθνήκαμεν δὲ τὸν ἐκείνων βίον.] Iſtud Heraclitii effatum memorat etiam Sextus Empiricus *Pyrrhon. Hypotyp.* pag. 157. C. Ὁ δὲ Ἡρακλειτός φησιν, ὅτι καὶ τὸ ζῆν, καὶ τὸ ἀποθανεῖν, καὶ ἐν τῷ ζῆν ἡμᾶς ἐστι, καὶ ἐν τῷ τεθνάναι. Ὅτε μὲν γὰρ ἡμεῖς ζῶμεν, τὰς ψυχὰς ἡμῶν τεθνάναι καὶ ἐν ἡμῖν πεφθάρθαι· ὅτε δὲ ἡμεῖς ἀποθνήσκομεν, τὰς ψυχὰς

ἀναβιῶν ἐς ζῆν. Hoc, posita animarum præexistentia, necessario sequitur: dubio enim procul animæ in cœlestibus locis versanti ad terrena hæc descendere, mors esset habenda; contra vero, ope mortis ad antiquam patriam reverti, vera esset vita. Hæc autem videtur Heraclitus primò dixisse de Ignis, Aquæ, Aeris & Terræ, mutua, ut censuit, metamorphosi. Sic certe hoc philosophi dictum usurpat Max. Tyrius *pag.* 260. *Editionis Davisianæ*, ubi male legi ζῶντας βίον, pro θανάτον, ut habet Hierocles, observavit etiam Gatakerus inter ea, quæ congessit in hanc rem ad Marcum Antoninum *Lib.* IV. *Sect.* 46. ubi indicat Clementem Alexandr. *Stromat. lib.* 6. velle Heraclitum hoc dogma ab Orpheo mutuo accepisse. Vid. Macrobium in *Somn. Scipionis* lib. 1. cap. 11. & Porphyrium *de Antro Nympharum* pag. 112.

— Φυγὰς θεόθεν, ἐς ἀλήτης, Νείκεϊ μαινομένῳ πίσυνος. —] Versus integer est Δὴν ἐς ἐγὼ νῦν εἰμι φυγὰς θεόθεν, ἐς ἀλήτης, recitante Jacobo Windet *de Vita functorum statu* pag. 107. Qui reponit Δὴν κἀγὼ — εἰμι, pro Τὴν κἀγὼ — νῦν εἰμὶ, (ut habetur apud Plutarchum *de Exilio* pag. 607.) & hæc subnectit: "Pythagorici tunc exulare ac mori animam ferunt, cum vitam illam vitalem, qua in cœlo fruebatur, deserit & amittit, voluptatis corporeæ illecebris inescata: ac tunc descendere eam in "regionem hanc corruptibilem atque infimam.„ Hæc Empedoclis verba, quæ ab Hierocle laudantur, adducit Plotinus *cap.* 1. *lib.* 8. *Ennead.* IV. observante etiam Marcilio: Ἐμπεδοκλῆς εἰπὼν (inquit Plotinus) ἁρμαρτανέσας νόμον εἶναι ταῖς ψυχαῖς πεσεῖν ἐνταῦθα, κἀ αὐτὸς φυγὰς θεόθεν γενόμενος ἥκειν πίσυνος μαινομένῳ νείκει, πεσὼν παρεγύμνωσε, ὅσον κἀ Πυθαγόρας [οἶμαι] ἐς οἱ ἀπ' ἐκείνης ἠνίξαντο, ὥσπέ τε τότε, ὥσπέ τε πολλῶν ἄλλων. Reposui autem Νείκεϊ, quod magis poeticum, pro Νείκει, quod exhibent priores Editiones.

Φύγει τὰ πρὸς γῆν ἐς τὸ — ἀπειρέσια χώρην] Sic reponunt MSS. *Gall.* pro φεύξει· Et hæc ita constituenda esse monuit Clariss. Bentleius, cum nihil aliud sit Empedoclis, præter — ἀπειρέσια χώρην.

Εἰς ὃν οἱ ἐμπεσόντες, Ἄτης — ἀνὰ λειμῶνα τε κἀ σκότον ἠλάσκουσιν.] Ita certe rectius repræsentant *Liber Renaudotianus* & Aurispa — *qui incidunt*. Sed fragmentum istud ex Empedocle aliter legitur in MSS. *Gall.* — ἐν λειμῶνι καθὰ σκότον ἠλάσκουσιν· Atque ita haberi apud Synesium *de Providentia*, non longe ab initio, indicavit eruditiss. Bentleius — κἀ τὰς [ψυχὰς] ἐν τῷ ἑτέρας μεθόδους τρόπον τινὰ ἐξορμησαμένας, φύσεως ἀνάγκῃ εἰς τὰς συγγενεῖς αὐλιζομένας,

Ἔνθα φόνος τε κότος τε κἀ ἄλλων ἔθνεα κηρῶν,
Ἄτης ἐν λειμῶνι καθὰ σκότον ἠλάσκουσιν.

Et apud Eundem *Epistola* 146. Οἶμαι σὲ ἐς πρὸ εὐχῆς εὖ πράττειν, ἐς γὰ ἀφεὶς τὰς ἀνθρώπους ἡμᾶς, Ἄτης ἐν λειμῶνι κατὰ σκότον ἠλάσκοντας,

κοντας, καὶ ταῖς χθονίαις ἐγκαλινδουμένους φροντίσιν, αὐτὸς — ἀνεχώρησας. Ἐν λειμῶνι utrobique habetur: tamen cum Codices Hierocles Ἄτης ἀνὰ λειμῶνα exhibeant, Clariſſimi ejuſdem Viri judicio, elegantius legatur, ut in MSS. *Gallicis*,

Ἄτης ἀν λειμῶνα καθ' ὁμόκον ἠλάσκουσιν,

per pratum, ut Homerus ἀμπεδίον, pro ἀν πεδίον. Meminit etiam Themiſtius *Orat.* 13. Μηδὲ Ἐμπεδοκλεῖ συγχαρῶντες ἀληθῆ λέγει, δυσφημοῦντι τὸ ἔγγειον τόπον, καὶ Ἄτης λειμῶνα ἐπονομάζοντι.

Ἀϊῶνος ἀμερθείς.] Sic legendum recte monuit manus recentior in MSS. *Gall.* Nec aliter extat apud Homerum *Iliad.* X. vſ. 58. — φίλης αἰῶνος ἀμερθῆς. Sed φίλης αἰῶνος ἀμέρσῃ apud Juſtinum Martyrem *pag.* 104. E. qui hæc verba laudat ex Orphei libro Διαθήκαις inſcripto. Ἀμελθεὶς vero mendoſum eſſe, nec Epiſcopus Vigornienſis hunc locum exſcribens *Origin. Sacr.* pag. 512. nec Cudworth *Intellect. Syſtem.* pag. 24. ſuſpicati ſunt.

Ὅταν ἀδυνατήσασα &c.] In *Phædro* Platonis *pag.* 248. *Edit. Steph.* ubi locus paulo aliter & plenior legitur.

Ὅπ τὸ ὄχλον ἐφεσφύηται] Hic ſupplevi ὄχλον, quod *priores Editt.* deſiderant, ex Platonis *Timæo* pag. 42. *Edit. Steph.* & Interpolat. MSS. *Gall.* Auriſpa vertit — *inhærentem ſordem* —.

Pag. 188.

Εἰς ξύννομον ἄγρον ἄγεται] Scivit Pythagoras (*inquit Jac. Windet*) ut & magnam partem Cabalici & Ægyptii, Divinum Opificem in erciſcunda Univerſitatis familia ψυχὰς ἰσαρίθμους τοῖς ἄστροις ſingulis ſingulas inſeviſſe: ævum ergo omnes pridem agebant animæ ἐν τῷ ἀπλανεῖ, puro æthere veſcentes, utenteſque αὐλοῖς ἐκ καθαρσίοις καὶ ἀστροειδέσιν ὀργάνοις, καὶ συμπεριπολῶσαι μὲν τοῖς θεοῖς, καὶ συνδιοικοῦσαι τὸ ὅλον κόσμον. Vide ſupra Notam ultimam ad *pag.* 100. ubi hæc Platonis adducuntur.

Νοῦ δὲ ἐπιστήμης] Hoc modo ſupplendum eſſe & reſtituendum hunc locum monebant MSS. *Gallici* & *Liber Renaudotii:* Poſtulante ſenſu, & ſyntaxi, cum plurali numero ſequatur — ὡς οἰκείων μερῶν.

Ἀπολέσθαι τὰ κακὰ] Hîc mendum ſuſtuli, ſubſtituendo ἀπολέσθαι, pro ἀπόλεσαι, auctoritate MS. *Medicei* & Platonis. Textui autem ea inſerere non ſum auſus, quæ mox comparent in MS. *Mediceo* poſt θεοῖς εἶναι, ſcil. — τὴν μὴ κεκαθαρμένην ψυχὴν ἀξιοῦσαν ἐν τῷ σώματι, cum Plato, ex cujus *Theæteto* pag. 176. hæc tranſcripſit Hierocles, nihil habeat de Anima, ſed de malis loquatur: en ipſa Platonis verba, Ἀλλ' οὔτ' ἀπολέσθαι τὰ κακὰ δυνατὸν, ὦ Θεόδωρε (ὑπεναντίον γάρ τι τῷ ἀγαθῷ αἰεὶ εἶναι ἀνάγκη) οὔτ' ἐν θεοῖς αὐτὰ ἱδρύσθαι· τὴν δὲ θνητὴν φύσιν καὶ τόνδε τὸν τόπον περιπολεῖ ἐξ ἀνάγκης. Tacent etiam MSS. *Gall. Liber Renaudotianus* & Auriſpa.

Διὸ δεῖ ἐνθένδε ἐκεῖσε φυγεῖν·] De harum vocum ἐνθένδε ἐκεῖσε

uſu Pythagorico & Platonico vid. Pearſoni eruditiſſimi *Prolegomena* paulo ante finem: Hæc etiam ex laudata Platonis pagina tranſcripſit Hierocles.

Πρεῶν] Hanc vocem, ſine qua nullus conſtabat ſenſus, & vacillabat ſyntaxis, revocare ſuadebant MSS. *Gall.* & Auriſpa — *pennarum quæ nos ad ſuperiora levabant lapſus* —. Et linea ſequenti, eorundem MSS. auctoritate, repoſui οὕτως ἐξ ἧς —, quàm optimè ad ſyntaxim conſtituendam — Ὥσπερ οὖν ἡ ἡτόθεν φυγὴ — οὕτως καὶ ἡ τῆ ἀνηκέστου ἀπροσπαθείας ἀπόβολὴ —.

Καλῶν καθαρὸν τόπον] In MSS. *Gall.* κακῶν, ſed repoſitum καλῶν. Auriſpa etiam legebat κακῶν — *locum erumnis vacuum:* uti ſcribitur in Platonis *Theæteto* pag. 177. A. Sed cum vulgatæ lectionis ſenſus non ſit incommodus, nihil immutandum cenſui.

Pag. 190.

Ἀμετρείας τῶν παθῶν] Nemo non videt, qui aliquid Græce in- "telligit, quam contra mentem ſcriptoris, & rei ipſius quoti- "diana omnium experientia teſtatiſſimæ veritatem, vox ἀμε- "ελμνία hunc locum occupet: quod & Latinus interpres ſatis "vidit, qui quod ſententia requirebat, non quod edita verba "præferebant, expreſſit. Et ad ſententiam quidem quod atti- "net, facile eſſet ex *pag.* 266. (194.) τῆ ἀπειρείας τῶν παθῶν· & "*pag.* 198. (146.) εἰς τὸ ἄπειρον τῆ ἐπιθυμίας· hîc quoque, πῶς "ἀπειρείας τῶν παθῶν, optimo ſenſu, reſtituere. Quia tamen, "ſi ſcripturam ſpectemus, non facile quis aſſequatur, qua ra- "tione ex ἀπειρίας (ex uſitatis enim ſcribarum compendiis, ſæ- "pe contingit ut longiores voces decurtentur; ut quæ breviores "autem producantur, rarius eſt) importunum illud ἀμετρελμνίας "profluxerit; cum Heſychius ἀμέρμερα, πολλὰ interpretetur ex "uſu Laconico; conjicio Hieroclem ἀμερμερείας ſcripſiſſe: & "hanc eum vocem ex trivio ſumpſiſſe, quales apud alios, phi- "loſophos præcipue, qui de verbis non adeo ſolliciti, non pau- "cæ; quamvis ab elegantioribus vitatæ. Μερμήρων alioquin, vo- "cem probam, non ignoro: ſed & illam, ut à vulgata remo- "tiorem, non hîc probem. Amicus malebat, ἀμετρίας· quod "eo probabilius fuerit, ſi alibi ſæpius in hac re ab Hierocle uſur- "patum fuerit. Quanquam ne ſic quidem conjecturæ meæ me "pœniteat, quæ ut Heſychio præcipue nititur, ita & ipſius ver- "ba non parum illuſtrat. *Mer. Caſaubonus.* Daviſio hanc Ca- ſauboni conjecturam damnanti, & eam, quæ Amici eſt, admit- tenti, calculum adjiciunt MSS. & *Liber Renaudotianus:* Suffragante ipſo Hierocle ſæpius: ut *pag.* 8. — Τὴν ἀμετρίαν τῶν παθῶν ἐξορίζουσι· Pag. 16. — ἄμετρος τῶν παθῶν ἐπανάστασις· & pag. 162. Τῆς ἀμετρίας τῶν παθῶν καθαιρούσαν.

ΑΥΘΑΙΡΕΤΑ ΠΗΜΑΤΑ] Alio prorſus modo hæc Αὐθαίρετα πήματα exponit Jac. Windet *pag.* 226. Perditarum *(inquit)* mentium

tium pœnam commissis exactissima proportione necessario responsuram censent [Judæi & Græci]; quod ab ipsis peccatis modus ac mensura omnium, quæ patiuntur, facientibus oriatur: Dicuntur ergo homines αὐθαίρετα πήματα luere in *Aureis Carminibus*.

Ὃς δ' —— ἀλιτρόβιος ἀνήρ.] Hesiodus *Op.* & *Dier.* vs. 294. ita scriptum reliquit hoc distichon,

Ὃς δέ κε μήτ' αὐτὸς νοέῃ, μήτ' ἄλλου ἀκούων
Ἐν θυμῷ βάλληται, ὁ δ' αὖτ' ἀλιτρόβιος ἀνήρ.

Grotio interpr.

At qui consiliis pollet nihil ipse, nec audit
Suadentes alios, nullos homo vivit ad usus.

Sic enim recte legi, pro μήθ' αὐτῷ, quod in vulgatis extat, testis est Noster hoc loco, inter Alios quamplurimos adductos à Gatakero in Notis ad Marcum Antoninum *Lib.* IV. *Sect.* 12.

Φυγῇ τὰ τῇδε πόνων εἰς τὰ ἐλεύθερον αἰθέρα μετοικιζόμενοι.] Ita quidem infra *pag.* 204. — Τῶν τῇδε ἐλευθερούτων ΠΟΝΩΝ· & pag. 210. σωτηρία ἀπὸ τῶν τῇδε πόνων. In Commentario scilicet ad *vs.* 66. Ἐξακίσας ψυχὴν ἢ πόνων ἀπὸ τῶνδε σαώσῃς. Sed omnino apponenda est sagacissimi Bentleii conjectura, qui hîc reponendum censet τὰ τῇδε τόπων — *hujus mundi*, ut opponatur τῷ — ἐλεύθερον αἰθέρα. Hanc emendationem firmare videtur Hierocles *pag.* 204. ubi ad hunc ipsum locum relegat Lectores; Verba, quamvis prolixiora sint, adscribere non pigebit, ut cuivis locos conferenti pateat, quo tibicine nitatur hæc castigatio: Οἱ πλεῖστοι, ὡς ἔφην (hoc ipso scilicet loco) αὐθαίρετα πήματ' ἔχοντές εἰσιν, &c. Ὀλίγοι δέ εἰσιν (plane ut hîc in sequenti periodo) οἱ τὴν τῶν κακῶν λύσιν σπεύδοντες —. Οὗτοι δέ εἰσιν οἱ φιλοσοφίᾳ καθαιρόμενοι τὰ τῶν ἀλογίας παθῶν, καὶ οὐ τὰ τῇδε τόπων, ὥστως οὐ δεσμωτηρίων, ἐλευθερούμενοι. Ulterius Bentleio succinit Hierocles *pag.* 220. — Τὸ μὲν τῆς γενέσεως καὶ φθορᾶς τόπου ἐξαναδῦναι, ὡσεὶ ἢ τὸ Ἠλύσιον πεδίον καὶ Αἰθέρα τὸν ἐλεύθερον μετοικήσασθαι. Ubi φθορᾶς καὶ γενέσεως τόπος, hicce *mundus* scilicet, *Elysio campo* & *Libero Æthere* opponitur, ut οἱ τῇδε τόποι oppositi sunt ἐλευθέρῳ αἰθέρι hoc in loco. Perplacet quidem hæc magni Viri correctio, sed nihil mutandi, cum vulgata lectio sensum non omnino ineptum habeat, MSS. taceant, & textum firmet Aurispa — *quique fugientes terrenos labores* —.

Θνητῆς προσπαθείας] Sic legendum monebant MSS. *Gallici*. Phrasis Nostro usurpata *pag.* 192. — Καταδεδυκότας εἰς τὴν θνητὴν προσπάθειαν· & pag. 204. Οἱ γνόντες ἑαυτὸς ἀπολύοντα τῆς θνητῆς ἰωπαθείας. Denique *pag.* 220. τῆς θνητῆς προσπαθείας καθαρσιν.

Χωρισμὸν ἡ Βλάπτουσα τὰς φρένας Μοῖρα τῇ ποδὸς γῆν νεύσῃ δηλοῖ.] Hunc locum sic restitutum exhibemus partim ex MS. *Mediceo*, partim ex MSS. *Gall.* & *Libro Renaudotiano*: In *Mediceo* legimus tantum χωρισμὸν ἡ βλάπτουσα τὰς φρένας μοῖρα νῦν δηλοῖ· Eandem lectionem præferunt MSS. *Gall.* & *Renaud.* sed reti-

nent etiam ἡ τῶν γῆν νεῦσις, quæ Dacerius autumat esse tantum glossema & explicationem τ̃ μοίρας. Sed contra stat Hierocles superius hac ipsa in pagina, ubi habet — φερνοβλαβεῖς ὑπὸ τ̃ εἰς γῆν νεύσεως γενόμενοι. Et inferius *pag.* 196. Εἰς ἄνοιαν καὶ ἀσεβέλευθον αἵρεσιν ὁ λόγ τ̃ Κρειττόνων χωρισμὸς ἄγει, ὃν ἀφ' τ̃ Λυχειᾶς Μοίρας ἠνίξατο, τῆς ποιήσης ἡμᾶς ἔξω φιλοσ χορεῦσ τῇ τῶν τὸ μεγιστὸν καὶ θνητὸν ζῶον νευσ. Ex MSS. igitur & Hierocle eliciebatur hæc Lectio, quam, ut verissimam, repræsentandam censui.

Pag. 192.

Εἰς ἄνοιαν ἐκπεσόντα] Aliquando placebat legendum ἐμπεσόντα, sed Aurispæ codex textum firmat — *qui ad insaniam deciderit*: Et certe, qui incidit in insaniam, excidit prius sano & primario mentis habitu. Sic Noster inferius *pag.* 196. τοῖς εἰς κακίαν ἐκπεσούσης ψυχαῖς.

ΚΥΛΙΝΔΡΟΙ] Hanc comparationem à Pythagoreis mutuatus esse videtur Chrysippus apud Aulum Gellium *N. A. lib.* VI. *cap.* 2. "Sicut lapidem cylindrum si per spatia terræ prona atque deruta "jacias, causam quidem ei & initium præcipitantiæ feceris; mox "tamen ille præceps volvitur, non quia tu id jam facis, sed quo"niam ita sese modus ejus & formæ volubilitas habet: sic ordo "& ratio & necessitas fati genera ipsa & principia causarum mo"vet; impetus vero consiliorum mentiumque nostrarum actio"nesque ipsas, voluntas cujusque propria & animorum ingenia "moderantur. Infert deinde verba hæc, his, quæ dixi, con"gruentia. Διὸ ὑπὸ τ̃ Πυθαγορείων οὕτως εἴρηται, Γνώσῃ δ' ἀνθρώπους αὐθαίρετα πήματ' ἔχοντας. Ὡς, τ̃ βλαβῶν ἑκάστοις περ' αὐτοῖς γινομένων, καὶ καθ' ἑρμὼ αὐτῶν, ἁμαρτημένων τε καὶ βλαπτομένων, καὶ κατὰ τὴν αὐτῶν ἀφόνοιαν καὶ προθεσιν. Chrysippus autem Pythagoreorum mentem non videtur assecutus, nam homines in universum sumptos cylindris non comparabant, sed malos tantum, qui malis affectibus & flagitiis — καταγώγις περάξεσιν ut Noster loquitur, deorsum & perpetuo trahuntur ad scelera.

Μὴ ἔχοντες ὅ, τι χρήσονται ἑαυτοῖς] Elegantissimam hanc locutionem pessime accepit Curterius — *nec habentes in quo seipsis utantur:* Ita certe vertendum, ut nos exhibuimus; sic apud Platonem in *Gorgia* — ἐγὼ ἔχων ὅ, τι χρήσομαι ἐμαυτῷ, *incertus quid agam.*

Οὐκ ἔστι τι τ̃ ἐν τῷ βίῳ, ὃ μὴ τοῖς ἀφορμὴν κακοῦ τοῖς ἀνοήτοις γένηται] Hunc locum, quem propter lacunas intelligere non erat, supplevi & in integrum restitui auctoritate MSS. Annuere videtur Aurispa — *nihil est earum rerum quæ in hac vita versantur quod stulti non depravent.*

Pag. 194.

ΕΡΙΝ] Recte vidit Curterius hanc vocem deesse, & inserebat

bat post σύμφυτον· succinente Aurispa — *Quid igitur ad defensionem contra hanc arumnosam sequacem & ingenitam nobis litem inveniemus?* Sed auctoritate MSS. ita, ut in textu est, repræsentari jussimus. Iisdem suadentibus, linea abhinc quarta, reposui ταύτλω pro αὐτὴν, nec habeo Aurispam dissentientem.

Τί τ' καθαγώγε δυνάμεως ἴαμα] Τὸ ῥῆμα quàm hîc esset im-"portunum, satis vidit Interpres, qui ad oram τὸ ἔργμα ad-"scripsit, idque in versione sua secutus est. Atqui neutrum "esse legitimum, sed ἴαμα legendum, tum ex ipsis Pythagoræ "verbis *pag.* 105. (80.) Ιᾶσθαι ὃ πρέπει, &c. quæ persequitur Hie-"rocles *pag.* 125. (94.) &c. tum vero maxime ex his verbis, "(*sub fin. hujus pag.*) τὴν γὰρ καταγωγὴν ῥοπὴν τῇ ἀναγώγῳ δυνά-"μει μόνως ἂν ἰασαίμεθα· sed & ex verbo ἄκος in præcedente "linea; cuivis paulo qui sit attentior, & in his versatus, liquidò "constare queat. „ *Mericus Casaubonus.* Hanc lectionem textui inserendam censui, cum ab Hierocle, locis citatis, firmari viderem, & ulterius *pag.* 198. τὴν αὐτεξέσιον βλάβην οὕτω καθαμηνύσας, ΛΥΓΡΗ ΓΑΡ &c. τὴν ὃ αὐτεξέσιον ἴασιν, ΗΝ ΟΥ ΔΕΙ ΠΡΟΣΑΓΕΙΝ, &c. ut monuit eruditiss. Bentleius, cui hæc Casauboni conjectura non displicet. Curterio autem refingenti ἔργμα tibicinem addit Aurispæ versio — *ad frænandas vires quæ nos ad inferiora deducunt.* Nihil opis afferunt MSS.

Ἡμᾶς εἰς ἴχνια θήσῃ;] Vocem ἡμᾶς, ad sensum plane necessariam, revocavi ex MSS. *Gall.* & Aurispa — *quæ nos virtutis diva ad vestigia ponent.*

Pag. 196.

Φεύξιμεν τὴν λυγρὰν ἔριν τῇ ἀγαθῇ ἔριδι] Hierocles respicere videtur ad celebrem Hesiodi locum, qui *Oper.* & *Dier.* vs. 11, & sequ. ita loquitur,

Οὐκ ἄρα μοῦνον ἦν ἐρίδων γένος, ἀλλ' ἐπὶ γαῖαν
Εἰσὶ δύω· τὴν μέν κεν ἐπαινήσειε νοήσας,
Ἡ δ' ἐπιμωμητή· ——————
—— πόλεμόν τε κακὸν καὶ δῆριν ὀφέλλει.

Ratio, qua locum hunc explicat Hierocles, Pythagoræ doctrinam secutus, Poetæ Ascræo examussim convenit, qui de rebus Ethicis præcipit inter ea, quæ circa Oeconomiam versantur. *Dacerius.*

Ἣν δὲ δὴ ΕΡΙΝ δεῖ καλεῖν] Sic reponere suadebant MSS. *Gall.* & Aurispa — *quam quidem litem appellari non decet.*

Θεοπειθῆ ὑπακοὴν] Hoc modo refingi hanc θεοεικῆ, aperte postulabat sensus, & Græcæ Linguæ ratio; cum nullibi, quod sciam, occurrat θεοπαθής. Conjecturam meam postea deprehendi à MSS. *Gall.* firmatam. Eodem mendo laborant *Excerpta Morelliana* ex *Epitome Photiana* Hieroclis *de Providentia* pag. 18. Εἰς πᾶξιν ἄγοντα τῇ συμφωνίαν θεοπαθῆ τὴν ἡμετέραν ἀβάσειαν· ubi *Codices Photiani* rectius habent συμφωνίαν θεοπειθῆ.

Πάντα — δηλῶσθαι] Sic refingunt hunc locum MSS. *Gall.* & commodius quidem, cum plura inferius enumerentur.

Τότε κινεῖται] Ita rectius MSS. *Gallici*. Τότε, id est, cum in planicie rotatur cylindrus.

Pag. 198.

Τῶν ὄντως ἀγαθῶν τυγχάνει] Ita legendum recte monuerunt MSS. *Gall.* & Auriſpa — *non conſequitur vera bona.* Eadem labes adhæſit *Proœmio* Simplicii *in Epictetum* pag. 6. Ὁ δὲ σώματος ἐπιμελούμενος, οὐκ ἀνθρώπου ἀλλὰ τῶν ΟΝΤΩΝ ἡμῶν ἐπιμελεῖται, ἀλλὰ δὲ ὀργάνου. Ubi Salmaſius recte emendat τῶν ΟΝΤΩΣ, ex veteri libro: Sed minus feliciter ex conjectura reponit ἡμετέρων pro ἡμῶν, cum τὰ ὄντως Ἡμεῖς elegantior ſit phraſis, denotans ψυχήν· ut Noſter habet Ἡμεῖς ἡ ψυχὴ, & hæc locutio Aliis inter Philoſophos familiaris.

Τῆς πρὸς Θεὸν συγγένειας ἀπέπεσε] Auctoritate MSS. *Gall.* & *Libri Renaudotiani* ſic refinxi hanc πρόνοιαν, & commodiore quidem, ut videtur, ſenſu: Sic certe legit Auriſpa — *à propinquitate Dei decidit.*

Ἐκφέρεται ἐπ' εὐθείας ταῖς αἰσθητικαῖς ὁρμαῖς ΚΥΛΙΟΜΕΝΗ] Ita fide ſumma repræſentavi ex MSS. *Gall.* & *Libro Renaudotiano:* ſed difficillimo huic loco explicando me parem non eſſe lubens fateor. Aliorum interim ſenſa apponam. Dacerius contendit legendum ἀπ' εὐθείας, quod reſpondet δὲ ὀρθοῦ λόγου ἀπεστῶσα, & ſic in verſione repræſentavit: Quæ lectio ſi admittatur, hic erit ſenſus; Uti *Cylindrus* circularem motum circa axem ſuum minus accurate peragit ἀπὸ τῆς ὀρθότητος πλαγιάσθεις, ut Noſter inquit paulo ſuperius; ſic *Anima Malorum* vera bona non aſſequitur, ſed circa apparentia oberrat, ſimul ac à recto deflexerit, & huc illuc ab affectibus & ſenſuum perturbationibus volvitur & agitatur. Conjecturæ huic Dacerianæ ſuffragatur Auriſpa — *& voluptatum affectionibus circumvolutus à rectitudine diſcedit.* Clariſſimo autem Bentleio placet lectio ἐπ' εὐθείας, quam præferunt MSS. codices: Quippe Cylindrus (*inquit*) cum δι' ἑαυτὸν circa axem ſuum κύκλῳ circumagitur, ſtabilis eſt: at cum ἐπ' εὐθείας & κατ' ἐπιπέδου volvitur, tum locum mutat & ἄλλοτ' ἐπ' ἄλλα fertur, ἀπὸ τῆς ὀρθότητος πλαγιαζούσης, *à rectitudine*, ſive ſtabili motu circum axem, *in tranſverſum actus.* Utram ex his velit ſententiam eligat Lector, vel quid melius ſibi comminiſcatur. Hoc certe auſim aſſerere, locum aliquo ſaltem modo reſtitutum à Nobis eſſe, cum ἐπ' εὐθείας καὶ αἰσθητικαῖς προσπαθείαις (quod *prior. Editt.* præferunt) nullum omnino habeat ſenſum: nunquam enim αἰσθητικὰς προσπαθείας dixerit εὐθείας, quibus omnia Animæ & Vitæ mala ortum debent, ipſo docente.

Βεβηθείας αὐτῆς] Hæc emendatio nititur auctoritate MS. *Medicei*

dicei, & cum loci ſenſu apprime congruit: dixerat enim, proxime præcedenti θεοχῇ, ὥστως τινὰ εὐχὴν ἐπήγαγε. Hæc oratio & auxilii petitio *vſſ.* 61, 2, continetur, ubi recte repoſuimus Η ΠΟΛΛΩΝ ΓΕ —— ΕΙ ΠΑΣΙΝ —. Vide Notas noſtras ad *Aurea Carmina*, ubi fuſius.

Pag. 200.

Δι' ὃν γὰρ τὸ εἶναι, καὶ τὸ ζῆν, τοῖς ΠΑΣΙΝ ὑπάρχει] Hanc Διὸς etymologiam explicat & confirmat Ariſtoteles *de Mundo* Cap. ultimo, καλεῖσι ἢ τ' Θεὸν ἓ ΖΗΝΑ, ἓ ΔΙΑ, παραπλήσως χρώμενοι τοῖς ὀνόμασιν· ὡς κἂν εἰ λέγοιμεν, δι' ὃν ζῶμεν. Vide etiam Platonem in *Cratylo* pag. 396. *Edit. Steph.* & Galeum in Notis ad pag. 153, 4. Jamblichi *de Myſteriis.*

Ὡς ἔστιν ἐπὶ πολλῶν ἰδεῖν ὀνομάτων ἀλλοτρίως πρὸς κειμένων] Res eſt in Philoſophorum diſputationibus celebris, utrum nomina ſint φύσει, ſive *natura*, an verò θέσει, ſive conſenſu hominum arbitrario; de qua per totum *Cratylum* diſſerit Plato. Hierocles hoc in loco ſaniorem ſententiam tuetur, quæ ſtatuit primos ὀνοματοθέτας (qui, quippe divinitus edocti, ſubſtantiarum naturas optime callebant) vera rebus impoſuiſſe nomina; cum ii, qui hoſce primos excepere, tali ſcientia non inſtructi, falſa aut impropria nomina finxerunt, quæ vel caſus, vel mutuus conſenſus iis ſuppeditavit. *Dacerius.*

Ἐνεργείας αὐτῆς] Poſtremam hanc vocem, qua ſenſus & conſtructio commodiores fiunt, revocare ſuadebat MSS. *Gall.* & Auriſpæ conſenſus — *Proprium certe nomen Dei ab ejus operibus & creaturis.*

Ἀγάθων — Εὐσέβιος] Hunc locum ſic refinxi, re ipſa ſuadente, & auctoritate MSS. & *Libri Renaudotiani.* Fallitur autem Dacerius, dum negat *Agathonem* & *Euſebium* eſſe propria Virorum nomina; ſunt enim notiſſima.

Τὰ γὰρ ἐν τῇ φωνῇ ὀνόματα] Corruptiſſimam hanc θεοχὴν ſic in integrum reſtitui, ope & auctoritate MSS. & Auriſpæ — *Nomina enim in voce* —. In *prior. Editt.* vacillabant ſenſus & conſtructio.

Εἰκόνας τ' νοηθέντων] Multum & diu me torſit hic locus, ſed tandem medelam attulerunt MSS. & *Liber Renaudotianus*, cum indicabant locum eſſe mutilum, & εἰκόνας ab editis male abeſſe.

Ἐγκύμονες γιγόμενοι νοερῶν ὠδίνων] Ita, longe elegantius & verius, repræſentare juſſerunt MSS. *Gallici.* De hoc Pythagoræ dogmate vide doctiſſ. Daviſii not. ad Ciceronis *Tuſculan.* Lib. 1. Cap. 25.

Pag. 202.

Αὐτῶν καθεκάστους] Scilicet ὀνομάτων. Peſſime in *prior. Editt.* αὐτὰς, ὠδίας nempe; nihil enim aliud eſt, ad quod referri poſſit.

Ἀπὸ τ δημιυργικῆς αἰτίας] Ferri quidem potuit vulgata lectio; ſed αἰτίας reponere ſuadebat optimus MS. *Mediceus*; Locutionis modo Noſtro admodum familiari. Sic *pag.* 14. Τῆς δημιυργικῆς αἰτίας εἰκόνας· & *pag.* 18. Ταῖς δημιυργικαῖς αἰτίαις ἀναλόγων. Denique *pag.* 34. Τὴν ἀπὸ τ δημιυργικῆς αἰτίας καπῆσαν τ ἀγαθῶν μετουσίαν.

Ἀναγκαῖον] Hæc vox depravata Curterio fraudem fecit; ſic enim dormitans vertit — *Poſtulat etiam hoc loco ad neceſſariam malorum ſolutionem* —. Facile vidi emendari debere, prout repræſentavi, ſuccinentibus præſertim MSS. *Gall.* & Auriſpa — *neceſſe eſt ad malorum liberationem* —, ſcilicet ἰδίῃ οἵᾳ τῷ δαίμονι, id eſt, οἵᾳ ψυχῇ quiſque utitur. Sic Marcus Antoninus *Lib.* 3. *Sect.* 12. τ ἑαυτῦ δαίμονα καθαρὸν ἐσῶπα τηρῆς.

Τὴν ἀπφυγὴν τ ΚΑΚΩΝ] Hanc emendationem debemus MSS. & *Libro Renaudotiano*: Non aliter Hierocles ſupra *pag.* 198. τῆς παρὰ Θεοῦ ἐπικυρίας χρήζομεν πρὸς ἀπφυγὴν τ κακῶν. Aliquo tamen cum ſenſu retineri poſſit etiam Ἀποπαγὴ, quod Budæus exponit, *Renunciatio, & quum extremum ſalutamus & ſalutem dicimus alicui vitæ inſtituto.* Ut apud Dionyſium *de Baptiſmo infantium*, — ἢ τῆς αὐτῷ τὴν ἀποταγὴν μαρτυρούμεθα, ὁμολογήσαντες τῆς αὐτὸν κελεύσι συντάξασθαι τῷ Χριστῷ. Vid. Iſidorum Peluſiotam *Epiſt. lib.* 1. *cap.* 1. Auriſpa videtur legiſſe ἀπαλλαγὴ, vertit enim — *malorum & arumnarum liberationem*; ut apud Xenophontem etiam κακῶν ἀπαλλαγή.

Μόνοις γὰρ τούτοις] Sic repoſui, facem præferentibus MSS. *Gall.* & Auriſpa — *Hi enim ſoli liberati ſunt* —. Sic Noſter hujus θεολογίας initio, Τί οὖν τὸ λειπόμενον, ἢ τούτοις μόνοις χρῆναι χαίρειν —.

Pag. 204.

Ἀφορμὰς ἔχοντες ἐμφύτους] Hujus loci, cujus & ſenſus & ſyntaxis olim laborabant, reſtitutionem acceptam refero MSS. *Gall.* & Auriſpæ — *quum omnes opportunitatem innatam habeant eorum exiſtentiam intelligendi.* Sic apud Jamblichum *de Myſteriis* pag. 4. συνυπάρχει ἡμῶν αὐτῇ τῇ οὐσίᾳ ἡ περὶ Θεῶν ἔμφυτος γνῶσις.

Η ΠΟΛΛΩΝ ΓΕ — ΕΙ ΠΑΣΙΝ-] De hac emendatione vid. quæ Nos attulimus in Notis ad *Aurea Carmina*.

Ἆρα ὡς ἐπ' ἐκείνῳ ὄν] Sic legi aperte poſtulabat ſenſus, quod vidit etiam Curterius, ſuccinente Auriſpa -- *An ut illum* —.

Ἀμελείᾳ δὲ, ἢ ἐπιβουλῇ, τοῦτο μὴ ποιοῦντος] Loci iſtius, prius corruptiſſimi, reſtitutionem debemus eruditiſſimo Bentleio, qui partim ex MSS. *Gall.* partim ex conjectura ſic repræſentari juſſit. Nec habet Auriſpam diſſentientem, *Negligentia vero, aut malo conſilio, id non facit.*

Η ταῦτα μὲν δὴ ὅσιον ἐπαίειν] Ferri quidem potuit vulgata lectio ἐπινοεῖν, quam præferebat etiam Auriſpæ codex — *Quæ quidem putare nefas eſſet.* Sed alteram potiorem duxi, quam ex

ex MSS. *Gall.* & *Mediceo* exhibui, ſuffragante Dacerio: refertur enim ἐπαίειν ad illa, quæ paulo ſuperius, Πῶς οὖν φησι πρὸς Δία, Η ΠΟΛΛΩΝ γε κακῶν — Εἰ πᾶσιν δείξαις — &c. Haud aliter Nemeſius *de Natura Hominis* pag. 258. Ταῦτα μὲν οὕτε ἀκύειν ἀναχετὸν, ὡσόδηλον ἔχοντα τὴν ἀτοπίαν καὶ βλασφημίαν.

Pag. 206.

Ἔννοεῖ, τὸ ἐφ' ἑαυτοῦ συμβαῖνον ὡς εἰ γένοιτο—] Sic diſtinguendum eſſe & legendum hunc locum, acute ſatis monuit Vir ſummus modo memoratus: Cujus etiam conſilio repoſui ἀφ' τὸ πλείσυς, linea abhinc quarta, pro ἀφ' τὺς πλείσυς, quod Daviſius refingebat per δι' αὐτὺς, ſed emendatio Bentleiana magis placuit. Phraſis eſt Noſtro familiaris, ut paulo inferius — ἃ οἱ πολλοὶ ἐχ ὁρῶσι, ἀφ' τὸ μὴ ὀρθῶς χρῆσθαι ταῖς κοιναῖς ἐννοίαις. Curterius ad marg. *Edit. Pariſ.* pro λεγέτω, illeverat λέγει οὕτω, ſuccinente Auriſpa — *ad ſeipſum dicit:* ut Noſter *pag.* 212. — ὕπως λέγητε, ΕΝ ΤΕ ΚΑΘΑΡΜΟΙΣ —. Cum autem recepta lectio ſenſum ſatis commodum habeat, nihil mutavi.

Χρῆσθαι ταῖς κοιναῖς ἐννοίαις] Curterius recte hîc loci ſupplevit χρῆσθαι, ſine quo & ſenſus & conſtructio laborabant: Sic ad marginem MSS. *Gall.* exaratum eſt, ſuffragante Vetere Interprete — *quoniam communem intellectum — non recte exercuerunt.*

Εἰς παντὸ συνδραμεῖσας ἐμφαίνει·] In MSS. *Gallicis* ſcribitur παντὸ συνδραμένες, ex quibus veram lectionem elicui, cum συνδραμένες nihili ſit: Emendationem hanc noſtram, quam poſtulat etiam ſenſus, adſtruit Hierocles ſub finem hujuſce paginæ, & firmat Auriſpæ codex — *perſonas duas concurrere neceſſe eſt:* In quo & ſcriptum erat βελει, linea abhinc ſecunda, ut exhibendum monebant MSS. *Gallici.*

Pag. 208.

Ἑαυτῶν ὑσίας ἐπίγνωσιν] Ita legendum eſſe monuit ſagaciſſimus Bentleius ex Noſtro *pag.* 202. — τὴν ἑαυτῶν ὑσίαν ἡμᾶς ἰδεῖν, τῦτ' ἦν ΟΙΩ ΤΩ ΔΑΙΜΟΝΙ ΧΡΩΝΤΑΙ· ἀντὶ ῦ, οἵᾳ ψυχῇ· & paulo inferius eadem in pagina, ΕΙ ΠΑΝΤΕΣ ἴδιεν οἷοί εἰσι, καὶ ΟΙΩ ΤΩ ΔΑΙΜΟΝΙ ΧΡΩΝΤΑΙ.

Ὡρμημένοις] Sic reponere ſuadebant MSS. *Gall.* ut mox ἀναπεπλασιν· firmante Auriſpa — *ſed his ſolum, qui ſponte & ſua voluntate à malis liberari ſtuduerunt.*

Λεγόμενοι.] Sic reponit Clariſſimus Bentleius, ut reſpondeat ad ἰσορρῶντες & κλύοντες· Λεγόμενοι, in Carmine ſcilicet, Γνώσῃ θ' ἀνθρώπυς αὐθαίρετα πήματ' ἔχοντας. Vitium videtur in *Codd.* ortum, quod vox ſequens à ſyllaba αι incipiat, quæ currentem Librarii oculum fefellit. Bentleio ſuffragari videtur Auriſpa — *& ob hoc mala ſponte ſequuntur.*

Πονεῖν] Hanc emendationem ſuppeditabant MSS. *Gall.* & Auriſpa

risipa — *nihil enim laborare oportebat.* Hierocles respicit ad *Aur. Carm.* vs. 45. Ταῦτα πόνει· Ταῦτ' ἀμελίπε· τούτων χρὴ ἐρᾶν σε.

Ἐν μελέτῃ καὶ ἔρωτι πίθεσθαι τὰ καλά] Sic refinxi ope & auctoritate MS. *Medicei*, cum nullus antea sensus, aut syntaxis, extorqueri posset.

Μηδὲν παρ' ἑαυτῶν συνεισφέροντες.] Curterius vidit hunc locum, prout antea legebatur, nullium parere sensum commodum, sed nihil ad eum emendandum attulit: MSS. *Gall.* & Aurisipa veram præbuerunt lectionem — *nihil à nobis ipsis conferentes.* Et, iisdem auctoribus, supplevi voculam εἰς post ἀναίτιος, linea ultima.

Pag. 210.

Ἀγαθῶν ἀπίστασις] Curterius sic restituendum vidit, non infelici conjectura. Hierocles enim, Deo malorum non auctore, nobis ipsis defectionem à bono, sive repudium virtutis, merito impingendam judicat, quod BONA nobis proxime adsita nec videamus, nec audiamus: Eodem in sensu usus est ἀποστάσει *pag.* 216. — μελέτη τῆς τῶν θεωγενῶν ἀποστάσεως.

Ψυχῆς ἄνεσις] Quid ψυχῆς ἄνεσις, ad Carminum, quæ præ-"cessere, quæque καλὰ πόθα persequitur Hierocles, contextum? "Imo, quis sensus ex illis, ad cæteram Hieroclis interpretatio-"nem commodus, efficitur? At si pro ἄνεσις, rescribamus ἄκε-"σις, en ipsissimum Pythagoræ (vel qui Pythagoræ nomen præ-"fert hîc) verbum *vs.* 66. Ἐξακέσας ψυχὴν δὲ πόνων δηὸ τῶνδε "σαώσεις. Et observet Lector quàm pulchre, ut σωτηρία in ver-"bis Hieroclis τῷ [σαώσεις] in *Carmine*; ita & ἄκεσις τῷ [ἐξακέ-"σας] utroque loco respondeat. Cæterum quod hîc ἄκεσις ψυ-"χῆς, *pag.* 278. (204.) ἡ δ' ἀνθρώπου ψυχὴ θεραπεύεται, Θεραπία, "Θεραπ. & ἄκεσις, synonyma; non item θεραπία & ἄνεσις. Et "hæc quidem tam clara, ut vix quenquam tam tardum putem, "qui dubitaturus sit. *Mer. Casaubonus.* Hanc emendationem, à Casaubono allatam, Doctissimo Bentleio placuisse video, & repræsentandam censui. Vox ἄκεσις usurpatur etiam à Porphyrio *de Abstinentia*, *Lib.* 2. *Sect.* 39. & à Plutarcho in *Lycurgo.* Aurisipæ vero codex hanc lectionem præferebat, Ἔργα δὲ τῆς δείξεως σωτηρία, καὶ ψυχῆς ἄνεσις ἀπὸ τῶν τῇδε πόνων — *Cujus demonstrationis effectus salus est, & quies animi ab his laboribus.*

Τὸ σῶμα] Hanc lacunam, quæ sensum loci turbaverat, supplevi ex MSS. *Gallicis*, postulante sententia & syntaxi: Curterius recte vidit aliquid deesse, sed parum feliciter reposuit συμφυὲς ἔχουσα σῶμα ἅτε παρὰ θεοῦ δημιουργοῦ —.

Pag. 212.

Ὁ δὴ Πλάτων ὕστερον ἐξέφηνεν] In *Phædro* pag. 246. B. *Edit. Steph.*

Δεῖ οὖν τοὺς μὲν πλείστους τῆς ψυχῆς ἀληθείας ἡμῖν καὶ θεοπτῆς· πρὸς

δὲ ΚΑΘΑΡΣΙΝ τῆ αὐγοειδοῦς ἡμῶν σώματος, τῶν τῶ ὑλικῶν μολυσμῶν λύσεως, καὶ τῶν ἱερῶν ΚΑΘΑΡΜΩΝ παραλήψεως] Delirium hoc Pythagoricum, quod Platonicis etiam placuiſſe videmus, de ſubtili ſive ſpiritali Animæ vehiculo, ejuſque purgatione per ſacras quaſdam Artes & operationes Theurgicas, convellit Auguſtinus: dum Porphyrium, qui de his rebus ſcripſerat in Libro Περὶ ἀνόδου ψυχῆς *de regreſſu Animæ*, acriter ſatis exagitat *Lib.* x. *de Civitate Dei*, *Cap.* ix. *Col.* 245. Edit. Benedict. *Hanc Artem* [*Porphyrius*] *utilem dicit eſſe mundandæ parti animæ, non quidem intellectuali, qua rerum intelligibilium percipitur veritas, nullas habentium ſimilitudines corporum; ſed ſpiritali, qua corporalium rerum capiuntur imagines. Hanc enim dicit per quaſdam conſecrationes theurgicas, quas* teletas *vocant, idoneam fieri atque aptam ſuſceptioni ſpirituum & angelorum, & ad videndos Deos.* Quæ autem de duplici animæ Purgatione hoc opere tractarat Porphyrius, & Noſter hoc loco tradit, rectius poterunt intelligi, ſi ea ſubnectamus quæ Lucas Holſtenius in hanc rem attulit in Obſervationibus *de vita & ſcriptis Porphyrii* pag. 66, 7. Ita enim (*inquit Vir ſummus*) Pythagoras ejuſque ſectator Plato ſenſerunt: Animam Humanam, divinæ auræ particulam, dum relicta cœleſti ſtatione ex univerſo animarum choro ad mortalem vitam & terreni corporis commercium per ætheriam regionem deſcendit, ibidem quandam corporis ſpeciem aſſumere, quo ſpiritualis ejus eſſentia tanquam vehiculo ad inferiora hæc deferatur: & elementorum regiones peragrantem varias inſuper induere tunicas, ordine ex elementis conflatas; quibus circumamicta, ita demum corpori ſe inſinuet. De vehiculi illius natura variæ fuere Platonicorum ſententiæ, ut ex Proclo *lib.* v. *in Timæum* pag. 311. & 320. videre eſt: quorum Alii univerſi naturam animæ currum eſſe voluerunt; Alii aſtrum aliquod animæ congenitum: Alii mixtum quoddam ex cœleſtibus ſphæris: Alii concretum aliquid ex univerſo æthere. Sed cum animam ad inferiora vergentem eo fine corpori immergi crederent, ut à terreno affectu purgata ad Deum auctorem & originem ſuam reverteretur, varias ſtatuerunt Purgationum ſpecies, quarum beneficio mortalitatis vinculis exoluta pura ac libera ad priſtinam εὐζωΐαν rediret. Et de iis quidem, quæ terreni corporis molem leviorem reddunt, quas in ſobria & moderata victus ratione conſiſtere exiſtimabant, Porphyrius luculenter agit quatuor illis libris *de Abſtinentia ab Eſu animalium*: De reliquis autem duabus operæ precium eſt videre Hieroclem pag. 305. (222.) ubi animam rationalem mathematicis diſciplinis purgari ait; ſolvi autem atque elevari τῆ διαλεκτικῆ τῶν ὄντων ἐποπτείᾳ, ſive contemplatione eorum quæ vere ſunt; quam λύσιν ἀναγωγὴν appellat. Spiritalem vero animæ partem, ut D. Auguſtinus Porphyrii verbis vocat; ſive τὸ πνευματικὸν καὶ λεπτὸν ψυχῆς ὄχημα, & ut iidem Platonici appellant, τὸ αὐγοειδὲς τῆς ψυχῆς σῶμα, ſive τὸ ψυχικὸν σῶμα, ſuam quoque purgatio-

gationem, ſuamque exolutionem habere affirmant: Et mathematicis quidem purgationibus reſpondere τὰς πλεσικὰς καθαρμὰς, contemplationi autem mentali τὴν λογικὴν ἀναγωγήν. *Hæc enim* (ait Hierocles) *proprie purgant perficiuntque animæ rationalis ſpiritale vehiculum: & ſeparant illud à mortalitatis contagio, & ad mundorum ſpirituum congreſſus idoneum aptumque reddunt.* Sed operæ precium erit utriuſque Philoſophi verba diligenter inter ſe contendere: cum non ſolum alter alteri facem alluceat, ſed id quoque manifeſte eorundem comparatione appareat, non unum Porphyrium eo ſæculo illud ſuperſtitioſæ impietatis genus probaſſe; quod & antiquiſſimis quibuſque ante natum Porphyrium, & poſt Eum recentioribus Academicis omnibus in uſu fuit: qui longe lateque terrarum orbem peragrabant, ut omnibus omnium Deorum ſacris initiarentur: quòd animum tot luſtrationibus à mortalium rerum contagione defæcatiorem reddi, & ad Dei rerumque divinarum contemplationem magis aptum atque expeditum effici crederent. Addo etiam, Hierocli non minus quam Porphyrio perſpectas fuiſſe Theurgicarum, ſive, ut Ipſe vocat, Sacrarum Artium præſtigias. Cum ita demum id purgationum genus probet, ſi θεοσεπῶς, hoc eſt, *ſacro ritu*, non tralaticio agyrtarum more fiant. *Luc. Holſtenius.*

Θεοσυνδέτῳ ἀλκῆς.] Hæc vox θεοσύνδετος nullibi, præterquam in Noſtri ſcriptis, quod ſciam, occurrit; uti nec plurimæ aliæ Hierocli uſurpatæ. Hoc enim (obſervante etiam Gatakero ad Marci Antonini κοινονημοσύνλω, *Lib.* 1. *Sect.* 16.) Philoſophis familiare fuiſſe deprehendet, qui in eorum ſcriptis verſatus fuerit, nova ſubinde prout uſus poſtulabat, Grammaticæ compoſitionis ope, comminiſci & procudere vocabula.

Τοῦ ἀνθρώπῳ] Has voces, quibus ſenſus multo commodior efficitur, revocare ſuadebant MSS. *Gallici.*

Πυθαγορείων συμβολῶν μὴ ἀνήκοον] Interpolator MSS. *Gall.* & Curterius reponunt συμβόλων, Auriſpa prorſus diſſentiente — *qui monitionum Pythagorearum ignari non ſunt.* Nec aliquid mutari neceſſe eſt, cum lectio recepta ſanum tueatur ſenſum. Sic apud Philoſtratum in *Heroicis* pag. 649. Πρὸς ἀθλητὰς, οἳ ἐχρέσαντο αὐτῷ συμβόλῳ· Scribitur in margine συμβόλᾳ.

Pag. 214.

Ἀληθείας, καὶ καθαρότητος ἐπιμέλειαν ποιεῖσθαι τῷ λογικῷ τὸ αὐγοειδὲς ἡμῶν σῶμα, ὃ καὶ ψυχῆς λεπτὸν ὄχημα οἱ χρησμῳδοὶ καλοῦσι.] Hunc locum, antea luxatum & corruptum, ſic diſtinxi & emendavi auctoritate MSS. *Gall.* & Auriſpæ: Qui tamen pro οἱ χρησμῳδοὶ videtur legiſſe in ſuo codice οἱ χρήσιμοι — *ſapientes appellarunt*, ut male expreſſum in *Edit. Londinenſi.*

Διατείνει δὲ αὕτη ἡ ΚΑΘΑΡΟΤΗΣ] Ex MS. *Medicæo* ſic legendum

dum monuit Dacerius: αὕτη καθαρότης, ea ſcilicet puritas, de qua egerat in præcedenti πρόσοχῇ.

Ζωὴ γάρ ἐστι τὸ ἄϋλον σῶμα, καὶ ζωῆς σύλλε γεννητικόν] Durum hoc & inelegans (*inquit Bentleius*) ἄϋλον σῶμα eſt ζωὴ & γεννητικὸν ζωῆς. Vix dubitat igitur Vir Clariſſ. quin ſcripſerit Auctor ζωικὸν γάρ ἐστι τὸ ἄϋλον σῶμα, καὶ ζωῆς σύλλε γεννητικόν. Quippe ut ſupra αὐγοειδὲς ζωικὸν, ita hîc ζωικόν· ſic initio *pag.* 216. τὸ ζωικὸν τοῦτο σῶμα χωρεσθῆναι τὴν ὕλης —. Delirii hujuſce Pythagorici (*inquit Dacerius*) quod prima fronte obſcurum & difficillimum videtur, hæc fuit ſententia. Secundum Pythagoreos, anima, priuſquam in hoc mortale corpus deſcendit, corpore quodam αὐγοειδεῖ & ſpiritali fuit induta. Cum autem corpus hoc mortale vitam quandam obtineat, hi Philoſophi corpus αὐγοειδὲς, ex quo illud alterum perficitur, iſtius vitæ cauſam fuiſſe ſunt arbitrati. Quo poſito, ſequebatur, mortale animal, è vita & materia compoſitum, eſſentiam humanam, hoc eſt, animam cum corpore ſpiritali, vere referre.

Δι' ἧς τὸ θνητὸν ἡμῶν ζῶον συμπληροῦται, ἐκ τῆς ἀΰλου ζωῆς καὶ τοῦ ἀϊδιου σώματος συγκείμενον] Duas haſce πρόσοχας, mirum in modum depravatas, ſic in integrum reſtitui ope & auctoritate MS. *Medicei*, nunquam ſatis laudandi: ſuccinente aliquantum Auriſpa - *per quam noſtrum mortale animal completur, compoſitum ex vita rationali & corpore materiali* —. Haud aliter Simplicius in *Epictetum* pag. 181. *Edit. Salmaſ.* Ἡ ψυχὴ καταβαίνουσα τῇ γενέσει ἐπὶ τὸ θνητὸν τοῦτον τόπον, καὶ μέλλουσα θνητῷ συμπλέκεσθαι σώματι, καὶ ζῶον ἐν θνητὸν μετ' αὐτοῦ συμπληροῦν, —. Et linea ſequenti repoſui ὡς ἐκ λογικῆς, pro ὃς ἐκ, ſuadentibus MSS. *Gall.*

Ἄνθρωπος δὲ ἀπὸ τούτων] In MS. *Mediceo* aliter exaratur, ὁ δ' ἄνθρωπος τούτου. Nec abludit Auriſpa — *homo autem ex his conſtet*; ſed cum vulgata lectio ſanum haberet ſenſum, nihil mutandum duxi.

Ἡ βουλευτικὴ ἀρετὴ] Hîc Clariſſimus Bentleius malit πολιτικὴ ἀρετὴ, ut continuo ſequitur: ſed cum MSS. taceant, & textum firmet Auriſpa, nihil immutavi.

Δεησόμεθα — συνδεχομένων ποιητικοί.] Has emendationes, quas poſtulat ſenſus, ſuppeditabant MSS. & Auriſpa — *ad hæc virtute civili indigebimus, ut rerum perpetuarum ſpeculatores, rerum vero quæ accidere conſueverunt peritiores facti ſimus.*

Ἐπειδὴ δὲ τούτῳ προσῆλθε τῇ εἰς γένεσιν νεύσει.] Locum hunc, ex quo nullus antea extorqueri potuit ſenſus, ſic emendatum exhibemus ope MSS. & *Libri Renaudotiani.* Aliter vero poſſit verti, ſi ſenſus, quem in verſione repræſentavi, minus placeat: hoc ſcilicet modo, — *quoniam in hanc* [*irrationalem ſtultitiam*] *deſcenſu in corpus eſt immerſa.*

Καθαιρεῖσθαι δὴ δεῖ καὶ τοῦτο] Sic refingenda eſſe hæc verba, ſummo cum acumine, vidit eruditiſſ. Bentleius. Nunc enim de purgatione σώματος αὐγοειδοῦς agitur, & ad hujus puritatem perficien-

ficiendam neceſſe eſt ut ab omni contagione & affectibus agnati corporis craſſioris liberetur: καθαρεῦσαι δεῖ τοῦτο, corporis ſcilicet mortalis. Sic καθαρεῦσαι τὸ σῶμα, apud Plutarchum, & Philoſtratum in *Heroïcis*. Certa videntur hæc; niſi enim hoc modo legas, quid cum illis facies — καὶ τὸ πρὸς αὐτὸ συμπαθείας ἀπαλλαγῆναι; Nunquam ſane dixerit Hierocles (opinor) corpus magis craſſum & fæculentum (σῶμα θνητὸν) purgandum eſſe à contagione corporis defæcatioris, σώματος αὐγοειδοῦς· ſed nullum alium ſenſum patitur vulgata lectio. Quid in ſuo codice invenerit Auriſpa, non adeo liquet; totam περιοχὴν ſic repræſentavit, *Sed quum ſplendenti corpori & animo noſtro ſimul adjuncto adgenitum fuerit corpus mortale, purgare oportebit & hoc, atque id ſuis paſſionibus liberare.*

Τῶν ἱερῶν τέχναις.] Ita repræſentare ſuadebat MSS. conſenſus, aliter ac ſenſit Dacerius, qui corrigit ἱερέων: Ineptius paulo, ut videtur; cum Noſter de hac ipſa re agens *pag.* 224. eandem phraſin uſurpet, — συνάπτεται τῇ τῶν ἱερῶν τέχνῃ φιλοσοφία, ὡς πρὸς τὸν τοῦ αὐγοειδοῦς καθαρσιν σπαργανούμενον.

Pag. 216.

Ἀπόθεσις οὖν ἂν ἐπλήθη μολυσμῶν.] Forſan, æque commode & ad ſyntaxin & ſenſum conſtituendum, legatur conjunctim ἀνεπλήθη. Sed ferri poteſt vulgata lectio.

Τί οὖν ἡ σὺν βραμάτων ἀποχὴ πρὸς ταῦτα συμβάλλοιτο ἄν, ἢ τοῖς — τῶν θνητῶν; Τὸ πινῶν-] Totum hunc locum, miſere in *prior. Editt.* luxatum & mutilum, ſic ſupplevi & reſtitui auctoritate MSS. Locutione Hierocli non inſolita; ut *pag.* 228. Τί οὖν ὁ σὺν εἶπε ἐλθὼν ἔξω, ἢ τοῦτο, ὃ φησιν —. Et quæ ſequuntur poſt Τὸ πινῶν à præcedentibus disjunxi, monente Clariſſ. Bentleio.

Καθατεινόντων εἰς γένεσιν τὸ θνητὸν σῶμα, πρὸ ὁδοῦ ἂν γένοιτο εἰς κάθαρσιν.] In verſione vides — *mortale corpus ad venerem excitant*, ex Auriſpæ & Joannis Curterii auctoritate: quæ non immutavi, quòd ſtatim ſequatur Pythagoricum iſtud Symbolum, Μήτραν ζώῃ μὴ ἐθίειν, quo monemur à rebus venereis, inter cætera, abſtinere. Si vero hæc verſio Lectori diſpliceat, poterit aliter exhiberi — *mortale corpus rebus terrenis immergunt*; ſic enim ſæpius à Philoſophis uſurpatur γένεσις. MSS. autem *Gallicorum* auctoritate repoſui πρὸ ὁδοῦ, quòd longe elegantius ſit.

Ἀιθητοῦ παραδείγματος διδαχθήσῃ.] Sic hunc locum refingere ſuadebat MSS. & *Libri Renaudotiani* conſenſus.

Pag. 218.

Καὶ ὡς μὲν ἐν βράμασι — &c.] Totus hic locus, qui ſententias aliquot complectitur, ab interpunctione falſa mirifice laborat;

"borat; sed nec alioquin ab omni scripturæ vitio plane liber. "Attendat Lector peritus; non dubitabit rescribere — διδαχθή- "σῃ· καὶ ὡς ἐν ἐρώμ. τοῦτο ἐ προσισόμεθα· ὅπως ἐν τοῖς Ϝ αὐγ. "καθ. τὸ ἀπὸ τούτου νοούμενον ἐπιτηδεύσωμεν. Ὁμοίως γὰρ τὸ καρδ. μὴ "ἰδίαν προσαγέμ. μὲν εἰς τὸν Ϝ ἡμικηδ καταίσιν μὴ ἰσναι λέγει· "κατ' ἐπανορθώσιν — &c. Interpres autem Latinus non aliter "quam una litura sanandus: sed in eo tamen maxime culpandus, "quòd τ γενέσεως ἀπέχῃ, *rei venereæ abstinentiam*, reddiderit. "Deus bone! quenquam, qui vel à limine Philosophos Græcos "salutaverit, quid Γένεσις in Ethicis ipsis sit, ignorare potuisse? "Sed excluſi tempore, ista nunc non attingimus. *Mer. Casaubonus.* Hunc igitur locum, antea miserè luxatum, emendatum dedi ex conjecturis *Mer. Casauboni* & Clariss. *Bentleii*, suffragante altero è MSS. *Gallicis*, in quo legitur rectè ἡμικηδ. Nec opus erat ut pro ὡς δὲ, reponeremus ὅπως, cum ista τὸ- ὡς constructio sit satis nota. Ita certè intellexit Aurispa — *& ut in cibis illud non assumemus, sic in purificatione limpidi corporis id quod per illud intelligitur exercebimus. Similiter autem Cor non comedas præcipue quidem monet ad iracundiam non ruere.* Quod si priorum periocharum versio minus placeat, possis etiam hoc modo repræsentare — *& quòd istud quidem comedendum non sit, illud autem quod latenter innuitur in lucidi corporis purgationibus observandum sit.* Nam apud Phavorinum legimus, Ὡς μὲν, ὡς δὲ, ἀντὶ Ϝ Ὅπ μὲν, ὅπ δὲ. Et paulo inferius revocavi τούτου ex MSS. *Gallicis* & Aurispa: exciderat propter similitudinem cum τῷ, quod continuo sequitur.

Τὸ δὲ θεωρητικὸν ὄμμα ὑπὲρ τ HNIOXON τάττων.] Olim mihi subolebat hunc locum mendo laborare, sed quid esset reponendum plane nesciebam; donec eruditiss. Bentleius, summo cum acumine, medicam attulit manum. Plato quidem in *Phædro* pag. 253. E. *Edit. Steph.* ἐρωτικοῦ ὄμματος meminit, Ὅταν οὖν ὁ ἡνίοχος ἰδὼν τὸ ἐρωτικὸν ὄμμα, πᾶσαν αἴσθησιν διαθερμήνας τὴν ψυχὴν— &c. ubi tamen ἐρωτικὸν ὄμμα non Aurigæ oculus est, sed Pueri pulchri quem videt auriga. Nescio igitur (*inquit Vir Doctissimus*) quî hoc faciat ad Hieroclis sententiam. Ex contextu videtur legendum potius, prout repræsentari jussimus; continuo enim sequitur, ἀλλ' ὄμμα μὲν οἷον θεωρεῖ τὸ τ ἀληθείας πλέον· τῇ δὲ ἀναλόγῳ πρὸς χεῖρα δυνάμει τὸ συμφυὲς σῶμα κατέχῃ. Sic etiam *pag.* 224. Τὸ μὲν ἀκρότατον τ ὅλης φιλοσοφίας ὁ θεωρητικὸς νοῦς· μέσον δὲ, ὁ πολιτικός· καὶ τελευτῶν, ὁ τελεστικός· Ϝ μὲν πρώτου πρὸς τὰ δύο τὼ ὀφθαλμὼ ἀναλογίαν ἀποσώζοντες· τ δ μετ' αὐτὸ πρὸς ἐκεῖνο τὼ χεῖρὸς ϵ ποδὸς ἀξίαν ἐχόντων· plane ut hîc θεωρητικὸν ὄμμα & Ἡνίοχον χεῖρα. Quomodo hunc locum repræsentaverit Aurispæ codex, ex ejus versione non adeo liquet— *quæ lumen amore incensum in auriga disposuit & ordinavit. Veritatis Campi* meminit antea Noster *pag.* 186.

Pag. 220.

Θνησειδίων ἢ ἐν ζώοις] Ita legendum esse statim vidi: ut scriptum habemus apud Diogenem Laertium *Lib.* VIII. *segm.* 33. Philostratum in *Vita Apollonii Tyanei*, & Suidam in Θνησιμαῖον.

ΒΡΩΜΑΤΩΝ·] Vocem istam, ad sensum omnino necessariam, pro qua Curterius substituit Βρωτῶν, debemus MSS. *Gallicis*. Sed Aurispa non agnoscit— *Abstine enim, inquit: postea tanquam—.*

Pag. 222.

Περὶ τούτων] Hæc verba, quibus sententia plenior & planior efficitur, revocavi ex margine MSS. *Gallicorum*. Unde etiam, & ex Aurispa, hausi voculam δέ, quæ, lineâ abhinc quintâ, commode satis post ΚΑΘΑΡΜΟΙ inseritur.

Ἀναλογία λύσις ἡ διαλεκτικὴ τῶν ὄντων ἐποψία.] Viro summo Cl. Salmasio in *Præfat.* ad *Arab. Cebetis Tabulam* pag. 30. hic locus ita legendus videtur — ἀναλογία ΛΥΣΙΣ ἡ ἱερατικὴ τῶν ὄντων ἐποψία. Sed me profecto non habet adsentientem. *Davisius*. Nec minimum vitii subesse suspicatus est Lucas Holstenius, qui hunc locum adducit in *Observat.* de *Vita & scriptis Porphyrii* pag. 67. sed nihil mutat; nec Aurispa. "Postquam animam "erroris expertem scientiæ reddiderunt Mathematicæ (*inquit Da-*"*cerius*) quibus fit, ut verissimis tantum rebus quærendis assue-"fiat; eam ita stabilit Dialectica, ut verum bonum lubens am-"plectatur. Hæc Philosophiæ pars est longe utilissima, quippe "quæ sola doceat, qua ratione verum à falso distinguatur. De "Dialectica consuli possit vita Platonis à me conscripta. *Dacerius*.

Ὅπ εἰς μίαν ἐπιστήμην αὐτὴ πλεῖ] Hanc θεοχὴν, qua ingens lacuna suppletur, in textum recipiendam esse fidem fecit omnium MSS. & *Libri Renaudotiani* consensus. Rectius certe: nam in his verbis redditur ratio, cur Auctor carminum dixerit ἐν πολλῇ ψυχῇ, numero singulari. Dacerius, non æque feliciter, post hanc θεοχὴν aliam ex conjectura infercit — καὶ πληθυντικῶς ΕΝ ΤΕ ΚΑΘΑΡΜΟΙΣ, μαθηματικῆς — &c. Tacent enim *Codices* & Aurispa.

Τῆς μαθηματικῆς πλεῖσον ἐπιστημῶν περιεχέσης.] Deest vox σῶ-"μα, vel ὄνομα, vel tale quid, quod vel invenit in suo codice, "vel ex ingenio supplevit Interpres. *Mer. Casaubonus*. Longe felicius restituit hunc locum sagacissimus Bentleius, legendo πλεῖσον ἐπιστημῶν περιεχούσης, unius scilicet literulæ tantum mutatione, cum περιέχω casum genitivum non recipiat. Non aliter Noster inferius *de Providentia* pag. 258. — ψυχὰς ἐκεῖθεν καλεύσας ἀνάγκη πλείσων ἐπιστροφῆς καὶ κηδεμονίας τυγχάνειν παρὰ τῶν συγγενῶν.

Οὐκοῦν

Οὐκοῦν τοῖς τε μαθηματικοῖς καθαρμοῖς τὰς πλειστικὰς συνεισιέναι, καὶ τῇ Διαλεκτικῇ Λύσει τὴν ἱερατικὴν ἀναγωγὴν συνέπεσθαι ἀνάγκη.] Hîc illud explicat, quod modò dixit; nempe τοῖς ἐπὶ ψυχῆς εἰς κάθαρσιν καὶ ἀπόλυσιν οἰκείως παρειλημμένοις δεῖν τὰ ἀναλογοῦντα καὶ ἐπὶ τὴν αὐγοειδοῦς ἐπιπέζας. Animæ purgandæ ſcientias, ei autem ad veram felicitatem elevandæ Dialecticam adhibemus. Ut corpus ſpiritale purgetur, initiationibus opus eſt, quæ ſcientiis ἀναλογοῦσιν· ut vero ſurſum tollatur & in veram patriam tendat, manuductione caret ad res ſanctiſſimas, nempe penitiſſimam myſteriorum αὐτοψίας· quæ ad corpus αὐγοειδὲς eo modo ſeſe habet, ac ad animam Dialectica. *Dacerius.*

Ὑλικῆς συζωΐας αὐτὸ χωρίζει] Curterius margini *Edit. Pariſ.* illevit ἀπαξίας & ἀλογίας: ſed MSS. *Gall.* εὐζωΐας, ex quo veram lectionem elicuiſſe videtur Bentleius; quo ſuadente repoſui συζωΐας, ut *pag.* 214. ζωῆς σύλλυσ· & *pag.* 216. ἀπόθεσις μολυσμῶν ἣν ἂν ἐπλήθη ὑπ' αὐτῆς τὸ ὑλικὸν σῶμα συζεύξεως.

Μὴ καθαρὸν &c.] Ex Platonis *Phædone* pag. 67. B. *Edit. Steph.* uti ante obſervavi ad *pag.* 10. ubi eadem adducit Hierocles. Linea vero abhinc ſecunda revocavi ἂν poſt ὅπως ex MSS. *Gallicis*, qua voculâ conſtructio elegantior fit.

Pag. 224.

Οἰκείως αὐγοειδῆ ὅλῳ πλειότητι] Hanc lacunam, quæ omnem loci ſenſum mutilaverat, ſupplevi ex MSS. & *Libro Renaudotiano.* Curterio certe crucem fixit, cum reponere tentat καλῶς ποιεῖ & εὐλόγως ποιεῖ. frigide admodum, & longe ab Hieroclis mente & manu. Idem mendum occuparat Auriſpæ Codicem, ac eum quo uſus eſt Curterius, vertit enim — *Qui vero diligenter per utrumque procedit, huic rerum ſacrarum ſcientiam philoſophia adjungit.*

Pag. 226.

Ὁμολογούμενον τὸ ἱερὸν ἔργον ἀποφαίνῃ.] In MSS. *Gall.* τὸ ἱερὸ· tantum apparet, ſed utrumque, ἱερὸν ἔργον, exhibet *Mediceus*; cujus auctoritate ſic exprimendum cenſui.

ΕΣ ΑΙΘΕΡ' ΕΛΕΥΘΕΡΟΝ ΕΛΘΗΣ] Seneca *ad Polybium* cap. 28. *Ne invideris Fratri tuo: quieſcit tandem tutus, tandem æternus eſt. Fruitur nunc aperto & libero Cœlo: ex humili & depreſſo in eum emicuit locum, quiſquis ille eſt, qui ſolutas vinculis animas beato recipit ſinu.* Nec aliter oraculum Apollinis Mileſii, cujus etiam Lactantius meminit, de Anima Piorum;

Ψυχὴ μὲν μέχρι δ' δεσμοῖς σὺν σῶμα κρατεῖται,
Φθαρτὰ νοεῦσα πάθη, θνητᾶς ἀλγηδόσιν εἴκει.
Ἡνίκα δ' ἀνάλυσιν βροτέην μετὰ σῶμα μαραν θὲν

Ὠκίσθω εὕρηται, ἐς ἀϊδέρα πᾶσα φορεῖται
Αἰὲν ἀγήρα & οὖσα, μένει δ' εἰς πάμπαν ἀτειρής.

Et Jarchas apud Philoſtratum *de Vita Apollonii Tyanei* pag. 142. Τὰ δ' ἀέρος ἔλκηθρα, ἥνπερ πάντα· πὰ ὃ δ' ἀϊδέρος, ἀθάνατά π καὶ θεῖα.

Τοῦτο, Πλάτων φησὶν, ὁ μέγας ἀγὼν, καὶ ἐλπὶς ἡ μεγάλη.] In *Phædone* ſcilicet *Tom.* 1. *pag.* 114. *Edit. Steph.* ubi tamen paulo aliter exhibent hoc ἀπόφθεγμα Platonis Codices, Καλὸν γὰρ τὸ ἆθλον, καὶ ἡ ἐλπὶς μεγάλη.

Τοῦτο τ' ἱεραλκοῦς καὶ πλεσικοῦς ἔργον τέχνης τὸ μέγιστον] Præcellentem hanc emendationem acutiſſimo Bentleii ingenio acceptam refero: Qui recte animadvertit τὸ—ἱεραλκοῦς nihil eſſe, & nullam prorſus rationem reddi poſſe, cur ἱεραλκοῦς τέχνης ex abrupto mentionem hîc faciat, de qua nihil antea dixerat. Habet quidem Hierocles aliqua de iis qui philoſophicè παιδεραστοῦσιν, in *Excerptis Photianis* è Libro ſecundo *de Providentia* pag. 266. Sed hæc nihil ad contextum. Legit igitur Vir ſummus ἱεραλκοῦς, & rectius: *Philoſophia* nempe, & *Hieratica* cum *Teleſtica*, totum horum carminum ſenſum comprehendunt. Sic *pag.* 222. jungit Noſter Καθαρμοὺς τελεσικοὺς & ἀναγωγὴν ἱεραλκήν. Et *pag.* 224. καπὶ τοῦτο συνάπτεται τῇ τῶν ἱερῶν τέχνῃ ἡ φιλοσοφία. Denique *pag.* 244. ἱεραλκοὺς θεσμούς. Vide Suidam V. Ἱεραλκὴ, & Galeum in Notis ad Jamblichum *de Myſteriis* pag. 102.

Ἀπολῦσαι δὲ τῶν τῇδε πόνων, ὡς ἔκ τινος καθαρσίου ἀπηλαῦσι τῆς ἐνύλου ζωῆς] Ita quidem ſupra *pag.* 204. τῶν τῇδε ἐλαυνομένων πόνων· & *pag.* 210.— σωτηρία ἀπὸ τῶν τῇδε πόνων. Vir autem maximus modo memoratus malit hîc τῶν τῇδε τόπων, ut conveniat cum ἀπηλαῖσι, & opponatur ἀϊδιοῖς αὐλαῖς & μακάρων νήσοις, quæ continuo ſequuntur. Hanc conjecturam aſtruit Hierocles *pag.* 204. Ἐκ τῶν τῇδε τόπων, ὥσπερ ἐκ δεσμωτηρίων, ἐλαυνομένοι· Et iterum *pag.* 220. Καὶ δὴ μὲν τῆς γενέσεως καὶ φθορᾶς τόπου ἐξαναδῦναι, ὥσθ' ὑπὸ τὸ Ἠλύσιον πεδίον καὶ Αἰθέρα τὸν ἐλεύθερον μετοικήσασθαι. Perplacet quidem hæc caſtigatio, ſed nil mutare auſus ſum, cum MSS. taceant, & textum firmet Auriſpa — *atque à laboribus hujus terrenæ vitæ, tanquam ab aliqua ſubterranea ſpelunca, liberantur.* Vid. ſupra Notam quartam ad *pag.* 190. & Porphyrium *de Antro Nymph.* pag. 109, 10. *Edit. Romanæ*, 1630.

Ταῖς μακάρων ἐνιδρύσαι νήσοις] Sic legere ſuadebant MSS. *Gall.* & Plato in *Gorgia* pagg. 524, 6. Ad hoc Pythagoreorum dogma reſpexiſſe videtur Pindarus *Olymp.* 2. *pag.* 57. *Edit. Benedicti.*

Ἀποθεώσεως] Interpres Curterius, feliciter ſatis, ſic reſtituendum monuit, ad Noſtri mentem *pag. ſequenti.* Eodem mendo priores Hieroclis Editiones laborabant ſuperius *pag.* 162. ubi vide *Notam quartam.*

Οὕτω γὰρ — ἀποκαθίσαι] Ex duobus locis in Platonis *Timæo* unum tantum hoc modo fecit Hierocles, ut ſupra indicavimus in *Nota prima* ad *pag.* 10. ubi hæc laudantur.

Διὰ

Διὰ τ' ωθὸς τ' ὀρθὸν λόγον ἑνώσεως ἀπολαβὼν ἑαυτὸν] Hunc locum, ex quo ne minimum quidem ſani ſenſus ante excudi potuit, ſic in integrum reſtitutum damus ex optimo Codice *Mediceo*.

Pag. 228.

Τὸν δημιυργὸν τυδὶ τ παντὸς, καζὰ τὸ δυνατὸν ἀνθρώπῳ, ἐξευρών.] Totius loci hujus, prius & mendo fœdati & ingenti lacuna hiantis, reſtitutionem debemus nunquam ſatis laudando Codici *Mediceo*, & Auriſpæ.

Ὀψὲ μ τὼ καθαρσιν] Ita exhibere ſuadebat auctoritas MS. *Medicei:* iſtud enim ὀψὲ γενόμθ, videtur opponi iſtis quæ continuo ſequuntur — ὃ ΑΕΙ εἰσιν οἱ μὴ εἰς γένεσιν πίπλειν πφυκότες.

Γνώσεσιν ἐνοῦται τῷ παντὶ] Περιοχὴν iſtam, quæ omnibus huc uſque Lectoribus crucem fixit, ſic emendatam damus ope MSS. & *Libri Renaudotiani*. Sed Auriſpa, quòd non intellexit locum turpiter mutilum, prorſus omiſit.

Περίποι δ' ἂν τῷ πιάτῳ σώματι τόπ ὁ ὑπὸ σελήνῃ ωεριεχῶς] Aliquando cenſebam conſtructioni melius conſultum iri, ſi legamus ωεριεχής· ut inveniſſe videtur Auriſpa—*locus ſub luna propinquus:* ſed recepta lectio ſalva erit, modo ſubaudiatur κείμεν, vel quid tale. Hanc notionem de loco Animarum, poſtquam è corpore exceſſerint, notat Tertullianus *lib. de Anima, cap.* 54. ubi varias Pythagoræ, Empedoclis, Platonis & Arii opiniones memorat, hiſce verbis: "Omnes ferme Philoſophi, qui "immortalitatem animæ, qualiter volunt, tamen vindicant, ut "Pythagoras, ut Empedocles, ut Plato, quique aliquod illi tem"pus indulgent, ab exceſſu uſque in conflagrationem Univerſi"tatis, ut Stoici, ſuas ſolas, id eſt ſapientum animas, in ſuper"nis manſionibus collocant. Plato quidem non temere Philo"ſophorum animabus hoc præſtat, ſed eorum qui Philoſophiam "ſcilicet exornaverint amore puerorum: Adeo etiam inter Phi"loſophos magnum habet privilegium impuritas. Itaque apud "illum in Ætherem ſublimantur animæ ſapientes; apud Arium "in aerem; apud Stoicos, ſub Lunam." Hanc Stoicorum ſententiam amplexus videtur Lucanus ſub initium *Lib.* IX.

Quodque patet terras inter, Lunæque meatus,
Semidei manes habitant, quos ignea virtus
Innocuos vita patientes ætheris imi
Fecit, & æternos animum collegit in orbes.

Nec aliter Sextus Empiricus *adverſus Mathematicos* pag. 322. A. Ἔσκηνοι ἡλίᾳ γενόμθαι [ψυχαὶ.] τ ὑπὸ Σελήνῃ διηθῦσι τόπον, ἐνθάδε τὸ ἀφ' τῶ εἰλικρίνειαν τ ἀέρος, πλείονα ωεὸς διαμονὴν λαμβάνσι χρόνον. De receptaculis hiſce animarum vide Ciceronem *Tuſcul.* I. cap. 19. & Senecam *de Conſol. ad Marciam* cap. 25. Porphyrius autem *de Abſtinentia* lib. 2. pag. 193. locum hunc ſublunarem Geniis, ſive Animabus, ab Univerſi anima

procreatis assignat, Ὅσην μὲν (inquit) ψυχὴ τῆ ὅλης ἐκπεφυκυῖαν μεγάλαι μέρη διοικοῦσι τὸν ὑπὸ Σελήνην τόπον, —. Vide Dacerium in locum.

Τῷ ΕΣΣΕΑΙ-] Voculam istam, & ad sensum & syntaxin omnino necessariam, suppeditabant MSS. *Gallici.*

Οἷ ϗ τὸν ἀγαυῶν Ἡρώων ἐξ ἀνάγκης ὑπορεβήκασιν] Bentleio placuit reponendum esse ᾧ ϗ — ὑπορεβήκασιν — *quam ob rem*—vel—*quam ob causam:* sed nihil mutavi, cum taceant MSS. & textum firmet Aurispa.

Ἄγνοιαν αὐτῆ] Sic legendum esse recte observavit doctiss. amicus Davisius: nullum enim locum hîc habet ἄνοια, quod genitivus sequatur. Davisio suffragatur Aurispa — *illi ad ignorantiam ipsius quandoque incidunt,* & Hierocles supra *pag.* 180. Ἀνθρωπος Ἡρώων — ὑπέβη τῷ μὴ ἀεὶ νοεῖν, ἀλλ' ἐν ἀγνοίᾳ ποτὲ καὶ λήθῃ γίνεσθαι τῶ ἑαυτοῦ ἐδίας, καὶ τῶ θεόθεν καταβάσης εἰς αὐτὸν ἐλλαμψεως.

Οὐ γὰρ δὴ τὸ τελεῖον γένος πλειωθὲν ἢ ἔ μέσου γένους ἂν κρεῖττον, ἢ τῷ πρώτῳ ἴσον, ἀλλὰ καὶ μένον τρίτον ὁμοιοῦται τῷ πρώτῳ γένει, ὑποτεταγμένον τῷ μέσῳ.] Hunc locum, antea mirum in modum & depravatum & mutilum, supplevi & emendavi præeuntibus MSS. *Gallicis* & *Mediceo.*

Pag. 230.

Πρὸς Θεὸν] Ita rectius exhibent MSS. *Gallici*; ut paulo superius — ἡ πρὸς τὸν δημιουργὸν Θεὸν ὁμοιότης. Et linea abhinc secunda, ex iisdem MSS. revocavi γὰρ, quo sensus commodior multo redditur; succinente Vetere interprete — *Non enim intendimus solum* —.

Ἀλλὰ ἓ πρὸς κανόνα, τὸν ἀρίστου ἢ τὸν μέσου ὁμοίωσιν.] Ita exhiberi jussit Clarissimus Bentleius: suffragante Aurispa — *sed secundum statutam normam, aut optimam similitudinem, aut mediam consequamur.* Vel aliter possis refingere — ἀλλὰ καὶ πρὸς κανόνα τὸν ἄριστον, ἢ τὸν μέσου ὁμοίωσιν. Ut Noster *pag* 44. Τὰς τῆ ἀρετῆς κανόνας. Vel denique, ex ejusdem Viri doctissimi conjectura, ἀλλὰ καὶ προσκτᾶσθαι — &c. (ut Noster alibi *pag.* 220. τὸν θείαν ὁμοίωσιν κτήσηται.) quod tamen longius à vulgato recedit.

Εἰ δὲ ἀπολειπόμενοι τούτων τυγχάνομεν οἵας δυνάμεθα τυχεῖν, αὐτὸ τοῦτο τὸ καθ' φύσιν ἔχομεν, καὶ τὸ τέλειον τῆ ἀρετῆς ἐν τούτῳ καρπούμεθα] Magnum hîc loci hiatum explevimus, ope & auctoritate MSS. & *Libri Renaudotiani:* quibus fidem addit Aurispæ versio — *Quas si sortiri non possemus, eam consequi contenti simus, quam ex nostra natura nobis concessum est, & perfectione virtutis in hoc fruamur.* Mendum videtur ex festinante Librarii oculo ortum, qui, τυγχάνομεν jam descripto, in postremam ἔ — ἔχομεν syllabam oculi aciem intendebat, & quæ sequebantur (καὶ τὸ τέλειον — &c.) post τυγχάνομεν exarabat.

Ὅτι

Ὅπ καλῶς νενομοθέτηται] Hanc lectionem tuentur omnes MSS. ſed aliam præferebat Auriſpæ codex — (*ſic enim multa ex iis quæ præcepit latuiſſent*) forte legebat — ἃ π καλῶς νενομοθέτηται.

Pag. 232.

Ὑπὸ τ ἄδη τὼ θείων οἴμων ἀναβεβηκότων ἀπογραφεῖσι] Locum iſtum, antea fœdiſſime corruptum & mutilum, ſic exhibemus integrum, ope trium MSS. *Cæſareorum*, *Regis Galliæ*, *Medicei*, & *Libri Renaudotiani*; multum clamante ſenſu, & ſyntaxi. Et linea abhinc ſecunda, repoſui ἃ δὴ — pro — ἃ δὲ —, quod loci ſententia non patitur, ex vetuſtiſſimo MS. *Cæſareo*.

Τοῦ Ὁμακοΐε] In MS. *Cæſareo* vetuſtiſſimo Ὁμοίε. "Ita hîc "revera legendum eſt (*inquit Lambecius Lib.* VII. *pag.* 131.) non "autem, ut vulgo perperam legitur, Ὁμαΐε· vel, ut J. Cur- "terius legendum conjectat, Ὁμακοείε. Ὅμοιον enim neutro "genere, ſecundum peculiarem Pythagoreorum loquendi ratio- "nem, eſt ſocietas iiſdem legibus, inſtitutis & moribus utens, "ideoque à ſimilitudine vitæ ſic appellata. Eſt igitur Ὅμοιον Πυ- "θαγορικὸν idem atque ἡ σύστασις ἅπασα, ἡ συνακολουθήσασα τῷ Πυ- "θαγόρᾳ, ut loqui amat Porphyrius in *Vita Pythagoræ*." Sed tanti Viri pace, melior & rectior aliquanto videtur MSS. *Gallicorum* lectio, ad quorum marginem à prima manu depingitur ὁμαχίε· male, pro Ὁμακοΐε, ut repræſentari juſſimus. Quo nomine commune Pythagoreorum auditorium vocatur à Porphyrio *de V. Pythagoræ* pag. 13. Clemente Alexandrino, Proclo in Timæum, & Jamblicho *de V. Pythagoræ*. Hanc noſtram emendationem firmat judicium Reineſii *Var. Lect.* pag. 434. & calculo ſuo comprobat Dacerius.

Ἀπόφθεγμα κοινόν.] Huc pertinet inſignis Procli locus *lib.* I. "*in Timæum* Platonis, ubi de Pythagoreis refert, Omnes eorum "inventiones, omniaque ſcripta habita fuiſſe communia: Τὰ "κοινωνίαν (inquit) ἠσπάζοντο τὼ ἐν ταῖς εὑρέσεσι τ δογμάτων, κ "τὰ ἑνὸς συγγράμματα ΚΟΙΝΑ ΠΑΝΤΩΝ ἦν. Similia quoque "duo Jamblichi loca de ſcriptis Pythagoreorum extant *lib.* I. *de* "*Vita Pythagoræ*, *cap.* 29. & *cap.* 31. *Lambecius*. Qui monet inferius, in ὠδειοχῇ ultima, legi in MS. *Cæſareo* Ἃ δὴ —, pro Ὃ δὴ, quod cæteri MSS. & Auriſpa exhibent.

Νόμῳ ἦν &c.] Ex Cicerone, Horatio, Seneca, & aliis patet, multos fuiſſe, qui huic legi morem geſſerunt. Galenus, in libro περὶ διαγνώσεώς τε κ θεραπείας τ ἐν τῇ ἑκάσε ψυχῇ παθῶν, ſe uniuſcujuſque diei mane & veſperi Pythagoricos hoſce verſus legiſſe, & poſtquam legiſſet, memoriter recitaſſe confirmat. Ad hanc legem reſpexit Hieronymus, cum dixerit, *Duorum temporum maxime habendam curam, mane & veſperi, id eſt, eorum quæ acturi ſumus, & eorum quæ geſſerimus*. Dacerius.

Pag. 236.

Ἱεροκλέους περὶ Προνοίας — &c.] Apud Photium *col.* 548. hunc in modum concipitur Titulus & exordium *Excerptorum* ex Hierocle *de Providentia*: Ἱεροκλέους περὶ Προνοίας καὶ Εἱμαρμένης βιβλία ζ'. Ἀνεγνώσθη βιβλίον Ἱεροκλέους περὶ Προνοίας καὶ Εἱμαρμένης, ἐν τῷ τῷ ἐφ' ἡμῖν πρὸς τὴν θείαν ἡγεμονίαν συντάξεως. Ἔστι μὲν οὖν — &c.

Συνδιαπεφημένως.] Eruditissimus Joannes Pearsonus in *Prolegomenis* legendum esse συνδιαπεπέμφθαι contendit: & recte quidem alios Interpretes reprehendit, sed ipse etiam pariter errat, judice Clariss. Bentleio. Nam διαλαβεῖν est *differere, disputare*; ut apud Aristotelem — δεῖ δὲ διαλαβεῖν περὶ τῆς εὐβουλίας, πῶς ἐστι· & Dioscorides habet — διαλαβεῖν περὶ τούτου, *de hoc differere*. Συνδιαπίθεσθαι autem est *idem cum aliquo statuere, consentire*. Reposui igitur συνδιαπεφημένως — *convenienter, congrue*; ex monitu Viri magni modo memorati: Litera σ excidit, quia συνάπτειν sequitur. Συνδιαπεφημένως autem τῇ δόξῃ inquit Hierocles, ut alibi συμφώνως τῷ, ἑπομένως τῷ — &c.

Pag. 238.

Σφᾶς αὐτοὺς προσαναθέντας] Dum F. Morellus pro προσαναθέντας reponit προσαιρεθέντας, vocem prorsus alienam inculcat, & à Photio ex ipso Hierocle sine dubio transcriptam rejicit: imo plane fugit eum & Grotium ratio, cum σφᾶς αὐτοὺς προσαναθέντας, *seipsos tantum consuluisse*, interpretati sunt, ut jampridem observavit Clariss. Pearsonus.

Μέχρις ὅτου ἡ Ἀμμωνίου σοφία διέλαμψεν] De celeberrimo hoc Philosopho, inter alios bene multos, consule Clar. Henricum Valesium ad Ammiani Marcellini *Lib.* 22. & Doctiss. Gul. Cave in *Vita Origenis* pag. 216. & *Historiæ Literariæ* Tom. 1. pag. 71, 2.

Παλαιῶν ἀνδρῶν διαλαθόντα δόξας] Sic Porphyrius in *Vita Plotini*, non longe ab initio, tradit Herennium, Origenem, & Plotinum pactum iniisse μηδὲν ἐκκαλύπτειν τῶν Ἀμμωνίου δογμάτων, ἃ δὴ ἐν ταῖς ἀκροάσεσιν αὐτοῖς ἀνεκεκάθαρτο.

Διελέγχων ἄγει] Clariss. Bentleius censet legendum esse δι' ἐλέγχων ἄγει. Sed nihil mutavi, cum διελέγχω idem sonet; ut apud Greg. Nazianzenum — ἐπειδὰν πρὸς ἑκάστας αὐτῶν εἰς δύναμιν διελέγξωμεν, *ubi objectiones eorum pro viribus confutaverimus*: & apud Plutarchum in *Fabio* — διελεγμένων πρὸς περὶ ἀπιστίας.

Μηχαναῖς ποιν ἢ γοητείαις] Durius hoc videtur; quibus enim, obsecro, *Machinis* Providentia tolli potest? Vir maximus jam memoratus refingit — μαγγανείαις ποιν ἢ γοητείαις — *præstigiis & incantationibus*; nam ista sæpius junguntur. In *excerptis Morellianis* legimus — μηχαναῖς ποιν ἢ ἐπῳδαῖς, pro γοητείαις; qua etiam voce usus est Noster *pag.* 240. ἐπῳδαῖς ἐν θυσίαις. Et Alexander Aphrodisiensis *de Fato* fol. 165. *Edit. Venet.* — ἔτι ὑπ ἐπαοι-

δαὶ

δαὶ καί πνες τοιαῦται μαγσανείας. Sed cum *Excerpta Morelliana* agnoſcant μηχανᾶς, nec D. Hœſchelius in Notis ad Photium aliquid vitii latere ſuſpicetur, nihil mutare auſus ſum.

Θεὸν αὐτὸν προϋφίσησιν ἡ σκέψις] Sic emendandum eſſe, pro Θεὸν αὐτῇ, ſtatim vidi: cum *Excerpta Morelliana* habeant, & αὐτῇ vel θεωνοίᾳ non compareant inferius *pag.* 250. ubi hæc omnia totidem pene verbis repetuntur.

Pag. 240.

Συμφερόντων ἀνθρώποις ἑρμηνέας τὲ κὴ ἀγγέλες ἡγουμένες] Vide *Notam penultimam* ad *pag.* 36.

Ἦν ὁ ἐξ Ἀφροδισιάδος δοξάζει Ἀλέξανδρος, τῇ Πλατωνικῇ τ σωμάτων φύσει εἰς ταυτότητα θεραίνων ταύτῃ] Hierocles videtur reſpexiſſe ad hunc Alexandri locum *fol.* 164. *pag.* 1. Λείπεται δὴ λοιπὸν τῷ εἱμαρμένῃ ἐν τοῖς φύσει γινομένοις εἶναι λέγειν· Ὡς εἶναι ταυτὸν εἱμαρμένῃ τὲ κὴ φύσιν. Τό τε γὰρ εἱμαρμένον κατὰ φύσιν, κὴ τὸ κατὰ φύσιν εἱμαρμένον. Grotio interprete: *Reſtat ut dicatur Fati vis ſita in iis quæ naturâ fiunt, ita ut idem ſit natura ac fatum: Nam quicquid fatale eſt, id ex natura eſt, & quicquid ex natura, fatale.* Quid autem Hierocles velit per *Platonicam corporum naturam*, aſſequi nequeo: Certe Alexander, in dedicatione libelli ſui *de Fato* ad Imperatt. Severum & Antoninum Caracallam, ſe Ariſtotelicam de FATO & Libero arbitrio opinionem tradere aſſerit, his verbis; Τί γὰρ ἂν οἰκειότερον τοῖς γνησίως φιλοσοφίαν πρωσί τε κὴ θεράγεσιν ἀνάθημα γένοιτο, βιβλίε ὑπαιχνεμένε θεωρίαν φιλόσοφον. Περιέχειν τὲ τὸ βιβλίον τῶν δόξαν τῶν Ἀριστοτέλες, ἣν ἔχει περί τε Εἱμαρμένης κὴ Ἐφ' ἡμῖν. Οὗ τ φιλοσοφίας θεσπίσαμεν ὑπὸ τ ὑμετέρας μαρτυρίας διδάσκαλον αὐτῆς κεκηρυγμένον. Et ſub finem Eoſdem iterum ſic alloquitur, Ταῦτα, ὑμεῖς ὦ θειότατοι Αὐτοκράτορες, τ Ἀριστότελες δόξης περί τε εἱμαρμένης & Ἐφ' ἡμῖν κατ' ἐμὲ δόξαν τὰ κεφάλαια. Plura de Alexandro volens adeat, inter cæteros, Lambecii librum 7. *de Bibliotheca Cæſarea*, *pag.* 59.

Ἀλλ' ἐδὲ τῶν ἐπῳδαῖς & θυσίαις παρατερπομένων γένεσιν.] Ad hoc Philoſophorum quorundam & Aſtrologorum immane delirium reſpicere videtur Nemeſius *de Natura Hominis* pag. 262. Πρὸς ὃ τὰς σοφὰς τ Αἰγυπτίων λέγοντας ἀληθεύεσθαι μὲν τῷ Δι τ ἄστρων εἱμαρμένῃ, τρέπεσθαι δὲ αὐτῷ εὐχαῖς κὴ ἀποτροπασμοῖς, εἶναι γάρ πινας κὴ τούτων αὐτῶν τ ἀστέρων θεραπείας τὰς σημειλιοσομένας αὐτὰς, & ἄλλας πινὰς ὑπερκειμένας δυνάμεις τὰς τρέπειν αὐτὰς δυναμένας —— ἐροῦμεν, ὅτι τ ἐνδεχομένων κὴ οὐχὶ τ ἀναγκαίων ποιοῦσι τῷ εἱμαρμένῃ.

Pag. 242.

Ἐμφερόμενα γράμμασι] Ita rectius ad Photii marginem Hœſchelius: Nam ἐμφέρομαι, *contineor*, in Philone *de Vita Moſis*

lib. 3. Quo etiam in ſenſu occurrit apud Erotianum in procemio *Lexici*, vel *Gloſſarii* potius *Hippocratici*, Εἰκότως (inquit) ἠβουλήθην τὰς ἀμφιεσμένας αὐτᾷ τοῖς συγγράμμασιν ἀσαφείας, & καθ' πολὺ τὴν κοινῆς ἀνακεχωρηκυίας ὁμιλίας, ἐξηγήσασθαι λέξεις.

Προβιοτὴ] Ἡ προβιοτὴ legitur alibi etiam, ἀντὶ τοῦ, βεβιωκέναι, πρὶν ἢ μετενσωματοῦσθαι. Aliud eſt ἡ προβιότης apud Clementem Alexandrinum, nimirum ὁ πρόπερος βίος, *vita ante-acta*; τὰ προβεβιωμένα τινὶ apud Syneſium *Epiſt.* 110. *Dav. Hœſchelius.*

Μετενσωμάτωσις.] Hæc & μετεμψύχωσις, & μεταγγισμὸς ab Epiphanio *lib.* 1. *Hær.* 5. μετένδεσις etiam τῆς ψυχῆς à Clemente Alexandrino dicitur. *Hœſchelius.* D. Auguſtinus μετεμψύχωσιν unica voce *tranſanimationem* appellat: & Pythagoricas μετενσωματώσεις jocis inſectatur & refutat Tertullianus libro *de Anima* pag. 333. *Edit. Pariſ.* ubi vide Pamelii notam, & Clar. Huetii *Origeniana* pag. 104.

Νομιζομένας καθαρσευὰς προάγων.] In *Codicibus* Henrici Stephani additur αὐτῷ poſt νομιζομένας, notante Hœſchelio: quam quidem lectionem in verſione expreſſi, ſed cum reliqui omnes MSS. taceant, textum mutare non ſum auſus.

Οὐδὲ ἐπὶ νοῦν βαλλόμενον.] Hanc lectionem, quæ veriſſima eſt & ſenſum loco reſtituit, revocavi ex *margine Photiano*: forſan eſt Hœſchelii conjectura.

Εὐελπιζόντων] Iſtam quoque emendationem, ſine qua nullus omnino conſtat ſenſus, ingenio Hœſcheliano acceptam refero.

Pag. 244.

Ἐπιβολὴν] Quem ſodes locum hîc poſſit habere ἐπιβολὴ, *inſidiæ*? Doctiſſimus igitur Bentleius, felici conjectura, reponit ἐπορολὴν, *conatum*, *impetum*: Quod repræſentari juſſimus.

Πλωτῖνός τε καὶ Ὠριγένης.] Vide *Notas* ad Clariſſ. Epiſcopi Ceſtrienſis *Prolegomena*.

Ἐπιχαρομένους.] Hanc emendationem, quæ optimum conſtituit ſenſum, Photianæ Bibliothecæ margini illevit Hœſchelii manus.

Περὶ τῆς διατριβῆς Ἀμμωνίου] Si verſio, quam exhibuimus, minus placeat, refingere poſſis— *de Ammonii — ſchola* vel *ſecta*.

Pag. 246.

Ἑνὸς Πλουτάρχου τοῦ Ἀθηναίου, ὃν καὶ καθηγητὴν αὐτὸς τῶν τοιούτων ἀναγράφει δογμάτων.] De celeberrimo iſto Philoſopho, qui circa initium & medium Seculi quinti Scholæ Platonicæ Athenis præfuit, vide inter alios Suidam & Petrum Lambecium *de Biblioth. Cæſarea*, *lib.* VII. *pag.* 47. Hœſchelius autem in Notis ad Photium obſervavit legi καθηγητὴν αὐτοῦ, non αὐτὸς, in MSS. *Vaticano* & *Henrici Stephani*: Quæ lectio ſi admittatur, Plutarchus erat Hieroclis præceptor.

Καὶ

Καὶ μετέπειτα &c.] Hæc & quæ ſequuntur comparent in Photii Bibliotheca *columnn.* 1380. *Edit. Rothomag.*

Οὐκ ὀρθῶν] Petrus Lambecius invenit ὀρθῶς in *Codice Cæſareo:* ſed cum recepta Lectio ſtare poſſit, & taceant cæteri MSS. nihil mutavi.

Ἀλλ' ἀγένητε ὕλης συνεργίᾳ] Platonicis & Stoicis ſuccinebant Valentiniani, Gnoſticorum pars non obſcura, dum aſſerebant duo eſſe coæva & coëxiſtentia principia, *Deum* & *Materiam*, uti Droſerius (qui eorum partes tuetur in Origenis *Dialogo quarto*) contendit ὕλην εἶναι σύγχρονον τῷ Θεῷ. Et Hermogenes, contra quem adhuc in vivis ſcripſit Tertullianus, à Stoicis didicit *materiam cum Domino ponere* (Tertulliani verba) *quæ & ipſa ſemper fuerit, neque nata, neque facta, nec initium habens omnino, nec finem.* Quibus poſitis, uti Tertullianus abunde probat, duos inferebat Deos Hermogenes. Vide Tertullianum *adv. Hermogenem* pag. 265. *Edit.* 1580. & *de Præſcript. Hæret.* pag. 244. A. *Edit. Rigalt.* Dionyſium Alexandrinum apud Euſebium *Præparat. Evangel.* lib. XIV. *cap.* 19, 20. & Galeum ad Jamblichum *de myſteriis* pag. 138. *Materiam divino opifici coæternam faciunt Græci Veteres; ex quorum mente materiam Dei ſororem appellat Hierocles, Uxorem etiam Poeta,* inquit Jac. Windet in Libro *de Vita functorum Statu:* Qui, cum Doctiſſ. Pearſono, Morellum & Grotium maximæ ἀβλεψίας arguit, quòd non viderint legendum ἀλλ' ἀγεννήτε ὕλης, ſine qua emendatione ſenſus non conſtat. Materiam vero non eſſe ἀγέννητον oſtendit etiam Origenes in *Philocalia* pag. 82.

Διακείνοντος δὲ ὑλικοῦ χήματος.] Hîc delevi μόνον, quod redundare ſtatim vidi: Vitium ortum ex repetitione poſtremi verbi præcedentis periochæ.

Περιεργίας μᾶλλον ἂν εἴη] Sic emendandum cenſui, ut reſponderet τῷ- ἀγαθότητος in ſequenti orationis membro: Elegantius ſane videtur, quàm περιεργία — ἀγαθότης, quæ *Morelliana Excerpta* præferunt.

Τί γὰρ δὴ παθὼν] Occurrit, fateor, τί μαθὼν apud Ariſtophanem in *Veſpis*, Τί δὴ μαθὼν τὴν ψυαλίδ' ἀφεῖς; Forſan pro παθὼν, ut hoc in loco reſtitui, ſuadente Clariſſimo Bentleio, & notiſſima apud Græcos ſcriptores phraſi. Vide exempla ab Henrico Stephano allata.

Pag. 248.

Καλιχύσιν περίγμασι ἰσοτίμως ἀγεννήτε τυγχάνοντος.] Hanc eſſe lectionem, quæ ab Hieroclis aut ſaltem Photii manu venerit, fidem faciunt *Excerpta Morelliana*; Et firmant ea, quæ ſequuntur.

Ἀπὸ χρόνε τινὸς] Voculam iſtam ἀπὸ, ſine qua & ſenſus & conſtructio claudicabant, revocavi ex *Morellianis Schedis.* Quibus

bus etiam auctoribus, linea ſequenti, repoſui ἑαυτῦ, quod abſurdam repetitionem tollit, & commodiorem efficit loci ſententiam: Pearſonus autem reponit αὐτῷ.

Εἰ δὲ ἀδιάφορον, αὐτὸ καὶ τὸ ἐξ ἀϊδίου ποιῆσαι ἐφάνη.] Ita rectius diſtinguendum eſſe & legendum hunc locum monuit ſagaciſſimus Bentleius. *Excerptorum Morellianorum* auctor hæc omiſit, quia non intellexit: Hoc autem vult Hierocles; Deum non ἀπὸ χρόνου materiam diſpoſuiſſe, aut enim ἄμεινον ἦν μὴ ποιεῖν, aut ἄμεινον τὸ ποιεῖν, aut ἀδιάφορον. Atqui ex his poſitis recte infert, Deum non ἀπὸ χρόνου orbem condidiſſe.

Ἀγέννητον αὐτῆς] Τῆς ὕλης ſcilicet: Ita vero reſtitutum exhibent hunc locum *Excerpta Morelliana*, multum clamante ſenſu & ſyntaxi. Has interim ſyllabas ης & οις interdum commutari fidem facit Noſter inferius *pag.* 278. ubi vice verſa *prior. Editt.* male exhibent ἑκάσης (quod nec ſenſus, nec conſtructio patitur) pro ἑκάστοις. Vide *notam* in locum.

Συγχρῆσθαι ἀλλήλοις] Huic noſtræ emendationi anſam dedit varia lectio *margini Photiano* ab Hœſchelio illita. Firmante Noſtro ſuperius *pag.* 244. ubi de hac ipſa re loquens, eadem locutione utitur — ἢ δι' ἣν ἔπρεπον τύποις τὰ τοιαῦτα μεμηχανῆσθαι, ἢ ἵν' ἔχοιεν συγχρῆσθαι τῷ Παγκρατίῳ πρὸς τὸν Ἀρίστωνα.

Pag. 250.

Φιλοσόφοις διαλειβαῖς ἐνοκήψαν] Si minus placeat And. Schotti verſio, quam repræſentavimus; poſſis alio modo — *poſtquam philoſophicas ſcholas invaſerat.*

Διακοσμήσεως, ὃν μηδενὸς προϋποκειμένου γεγενημένης·] Vide quæ ad hunc locum illuſtrandum attulit Vir doctiſſimus Albertus Fabricius in *Bibliotheca Græca*, *lib.* II. *cap.* 12. *pag.* 465.

Κατὰ Πλάτωνα] Hanc lacunam ita ſuppleri debere, quis non videt? cum nullus aliter ſenſus aut conſtructio extorqueri poſſit.

Τῇ ἀσωμάτῳ δημιουργίᾳ] Sic emendavi ex margine Photii & Noſtro *pag.* 238. ubi hæc ipſa ante tradidit Hierocles.

Pag. 252.

Παλιγγενεσιακὴν βασιλείαν] Sic reſcribendum eſſe monuit Græcæ Linguæ ratio, & Noſter ſupra *pag.* 240.

Τὴν ἑκάστῳ γένει τὰ προσήκοντα νομοθετοῦσαν·] Nullus, opinor, ſenſus ex his verbis elici queat, qui huic loco convenire poſſit. Malim igitur τὰ προσήκοντα νέμουσαν· cui emendationi fidem facit ipſe Hierocles *pag.* 240. Καὶ ταύτην τὴν παλιγγενεσιακὴν αὐτῆς βασιλείαν προνοίαν καὶ νομίζεσθαι καὶ εἶναι, ἥτις ἑκάστῳ γένει τὰ προσήκοντα διανέμει.

Ἀναγκαίως προσίεται] Vocem hanc poſtremam, ſine qua & ſenſus & conſtructio vacillabant, ſuppeditavit Noſter.

Ἐκβαινόντων καθ' ἓν τῆς προνοίας ἑτοιμόν] Hanc etiam lacunam ſupplevi ex pagina jam laudata, multum clamante ſenſu.

Τελῶν

Τελῶν γὰρ ὄντων τῶν ἐγκοσμίων νοερῶν γενῶν, &c.] Vide hæc omnia fusius enarrata in Nostri Commentario ad tria prima Aurea Carmina.

Τῆς ὑποστῆν] Hanc minutam variationem postulant sensus & constructio; ut & τῆς ποτὲ, linea prima sequentis paginæ.

Pag. 254.

Μιμῆνται τάξιν] Hîc relegavi γεωῦσιν, quod importunius in textum irrepserat, & restitui πάξιν, quod uncinulis incluserat Hœschelius: & rectius videor id feciſſe, cum sequatur ταύτῃ πεπόιφας.

Καὶ δ' χρόνε εἶσιν ἂν ἀποπληρωταὶ] Nequaquam legendum ἀποπληρωταὶ, ut *margini Photiano* illevit Hœschelius ex codice *Maximi Magunii*: Cum Noster infra *pag.* 276. hæc habeat — τῶν ἁπάντων φύλαξ καὶ ἀποπληρωτὴς ὁ εἱληχὼς Δαίμων ἔσηκεν· & hoc in loco sequatur ὃν ἕκας@ βίον ἀναληρώσαθ. Bis etiam in *Excerptis Morellianis* scribitur ἀποπληρ. *pagg.* 20, 24. Plura volens adeat Jamblichum *de Mysteriis* pag. 169.

Pag. 256.

Ἐνθένδε ἀπεῖσε] De Platonica horum verborum significatione vide quæ Doctissimus Pearsonus in *Prolegomenis* fusius enarravit.

Ὡς ὑπὸ θεοῦ πεφυγμένοις δικασθῆς] Sic restitutum damus hunc locum ex *margine Photiano:* Firmante Nostro pag. 254. Τῶν ἐνθάδε πραττομένων ἡμῖν λόγον ἡμᾶς ἕπεσθαι ὑπέχειν τοῖς τὴν μέσην λῆξιν λαχοῦσιν· ἅτε δὴ φύλαξι καὶ ἐφόροις οὖσιν ἡμῶν.

Pag. 258.

Τῶνδε δὲ] Ita rectius *Excerpta Morellii*, præcessit enim τῶνδε μέν.

Πλείονον ἐπιστροφῆς καὶ κηδεμονίας τυγχάνειν] In *Schedis Morellianis* additur λόγον ante τυγχάνειν, sed satis salvus est sensus & syntaxis, prout exhiberi jussimus. Vide *Notam tertiam* ad *pag.* 92.

Pag. 260.

Τῇ γὰρ τοῦ περὶ ἡμᾶς ἐπιπόνου τε & ἀνέσεως, καὶ ταῖς παιδείαις τούτων μεταβολαῖς, τὸ αὐτεξούσιον τῆς ψυχῆς παιδαγωγεῖται πρὸς εὐταξίαν·] Delevi τε inter περὶ & ἡμᾶς, quod sensum loci turbaret, & *Morelliana* non agnoscerent; in quibus etiam reperi exaratum πρὸς εὐταξίαν. Hœschelius ad hæc verba adjicit scholion ex codice MS. *Maximi Magunii*, Ἀισχυνέσθωσαν οὖν τούτων οἱ ἀφηνιάζοντες πρὸς τὰ πρωτόπλαστα δυσχερῆ, & μὴ παπεινόμοιοι.

Αἱρεῖσθαί] Sic reponendum monebat sensus; & firmant *Morelliana*. In quibus sequens πρεσβυ auctior paulo legitur, Ἡ γὰρ

ἐπὶ

ἐπὶ τοῖς εἰρχασμένοις ἡμῖν πλαγμένη ἁμοιβὴ, ἐ τλῶ αὐτεξούσιον κίνησιν, κ) τὴν θείαν ἐπισασίαν, ἐμφαίνει. Rectius forsan; sed cum incertum sit an ex Photianis, an ex proprio ingenio, hauserit ἐπιτομῆς istius auctor, & satis constet loci sententia, nihil addere ausus sum.

Pag. 262.

Εἱμαρμένῳ, πλέγμα ὄσαν κ) συνδρομὴν ἀνθρωπίνης προαιρέσεως κ) θείας κρίσεως.] Haud aliter Noster inferius *pag.* 266. Τύχης ἐ καιροῦ τῇ θείᾳ προνοίᾳ συνδιαπλεκομένων, τὸ ὅλον πλέγμα γίνε) εἱμαρμένη· ἐκ μὲν τ ἀνθρωπίνης προαιρέσεως τὴν τύχην προσλαβοῦσα, ἐκ δὲ τ θείας κρίσεως ἐκφέρουσα τ καιρόν.

Προνοίας ἀδιάπλαστον.] Hunc locum, ex quo nullus antea excudi potuit sensus, refingere tentabat Hœschelius, reponendo κρίσεως· sed veram lectionem debemus *Excerptis Morellianis*, quæ præferunt τ προνοίας ἄφυκτον.

Δύναδαι αὐτὴν πολιτεύεδαι] Clarissimus Bentleius censet ἐπὶ γῆς supplenda esse ante πολιτεύεδ, *in terra versari*; ut alibi in *Comment.* ad *Carm. pag.* 100. Οὔτε ἐπὶ γῆς δύνα) πολυτεύεδ· & *pag.* 230. ἐπὶ γῆς πολιτεύεδαι πεφυκόσι.

Διὸ αἱ μὲν μυριετεῖς, αἱ δὲ τειχιλιετεῖς, ᾠδὸς λέγειν) ποιεῖδαι.] Hæc ad Platonis mentem expressit Hierocles, qui in *Phædro* pag. 248, 9. ista habet, Ἐν δὲ τούτοις ἅπασιν ὃς μὲν ἂν δικαίως διάγῃ, ἀμείνονος μοίρας μεταλαμβάνει· ὃς δ' ἂν ἀδίκως, χείρων. Εἰς μὲν γ τὸ αὐτὸ ὅθεν ἥκει ἡ ψυχὴ ἑκάστη, ὁ καδικνεῖται ἐπῶν μυρίων (ὁ γ πλεροῦται ᾠὸ τοσούτου χρόνου) πλὴν ἡ ἔ φιλοσοφήσασ ἀδόλως, ἢ παιδερασήσασ μ φιλοσοφίας. Αὕτη δὲ τρίτῃ ᾠδῇ τῇ χιλιετεῖ, ἐὰν ἕλωνται τρὶς ἐφεξῆς τ βίον τοῦτον, οὕτω πλεροῦται τριχιλιοσῷ ἔτ ἀπέρχον). Vide Plotinum *Ennead.* IV. *lib.* 8. *cap.* 1.

Pag. 264.

Μήτε ἀπὸ χρόνου ποιεῖν] In *Morellianis* aliter legitur hæc ᾠδικὴ — μήτε ἀπὸ χρόνου ἢ ἐν χρόνῳ ποιεῖν, sed cum redundare videantur ista ἢ ἐν χρόνῳ, omittenda censui.

Τὸν δὲ ὑπερουράνιον τόπον - &c.] Desumpsit Hierocles ex Platonis *Phædro* pag. 247. C. *Edit. Steph.*

Τόπον ἔ λόγου γινόμενοι ἐρῶμεν] Sic legendum esse statim vidi, firmante textu Photiano *Edit. Rothomag.* col. 1389.

Ἐν τοῖς Νόμοις Πλάτων] Libro scilicet quarto, *pag.* 709. B.

Δῆλός ἐσι] Sic refingendum esse recte vidit Hœschelius, ut constaret sensus, & syntaxis — δῆλός ἐσι — ἐπισήσας.

Προσόντων τήρησις] Ita certe statuendum est pro προσιόντων, ex conjectura Dav. Hœschelii & *Excerptis Morellianis*.

Pag. 266.

Ὁ κ) παιδερασήσας] Hanc emendationem postulabant sensus & constructio, suffragantibus *Morellianis* — ὁ παιδερασῶν.

Pag.

Pag. 268.

Ἐν Πολιτείᾳ παρῳδήσει] Respicit ad celeberrimum Platonis locum *Lib.* v. *de Republ.* pag. 473. Ἐὰν μὴ ἢ οἱ φιλόσοφοι βασιλεύσωσιν ἐν ταῖς πόλεσιν, ἢ οἱ βασιλεῖς τε νῦν λεγόμενοι & δυνάσται φιλοσοφήσωσι γνησίως τε καὶ ἱκανῶς, — κακῶν παῦλα ταῖς πόλεσιν. Et, linea abhinc secunda, reposui εὐδαιμονήσῃ, ex margine *Photiano* & Platone *pag. citata* — χαλεπὸν γὰρ ἰδίᾳ ὅπῃ ἂν ἄλλη τις εὐδαιμονήσειεν [πολιτείᾳ], ἔστι ἰδίᾳ, ἔστε δημοσίᾳ.

Ὡς καὶ Ὅμηρος ἔφη, τὸ θοιοδύς τε & θοιόκτελον.] Has correctiones, ad sensum necessarias, suppeditabat *margo Photianus*.

Ἃ γὰρ ἐκεῖ ὀρᾷ] Et hanc quoque lectionem, quâ loci sententia commodior efficitur, debemus Hœschelio.

Pag. 270.

Ἀνενδεῶς — τῶν ἀνθρωπίνων πραγμάτων] Hunc locum in *prior. Editt.* mendo laborare facile vidi, quod ἐνδεῶς cum ἀνεπιτρόφως nullo pacto conveniret: medicam autem manum feliciter attulit acutiss. Bentleius. Vitium in *Codicibus* ortum est, quòd vox præcedens in ν literam desineret, quæ Librario fraudem fecit.

Ἀποκαθαστάσεως] Quatenus scilicet ad cœlos & sedes beatorum iterum evecti fiunt perfecti; verti *perfectionis*, cum apud Hesychium & Phavorinum legamus Ἀποκατάστασις, πλείωσις.

Βελεύεσθαι παρέλκει] Sic reponere suadebat *Epitomator Morellianus*, flagitante sensu, & suffragante Nostro *pag. seqq.* — εὐχαῖς χρώμενοι, & εὐβουλίαν τηροῦντες. Ac iterum — εὐχὴ, & νόμου, καὶ συμβουλή. Vide quæ de Præscientia divina & Libero Arbitrio habet Augustinus lib. v. *de Civitate Dei, Capp.* 9, 10.

Pag. 272.

Τῷ ἀνθρωπίνῳ αὐτεξουσίῳ] Emendationem istam, sine qua & sensus & syntaxis vacillabant, præbuit Hœschelii manus ad Photium.

Pag. 274.

Καὶ [συμβῆναι] τὰ συνεργοῦντα] Hanc vocem, uncinulis inclusam, hoc loco reposui ex consilio clariss. Bentleii; id certe, aut quid tale, postulant & sensus & constructio, ut cuivis locum attentius relegenti satis constabit.

Ἐν τῷ τέλει τοῦ Τιμαίου ὁ Πλάτων περὶ συμφυικῶν παθῶν διαλεγόμενος, &c.] Locus Platonis, ad quem respexisse videtur Hierocles, extat in *Timæo*, *pag.* 89. A. B. *Edit. Steph.* Τρίτον εἶδος κινήσεως σφόδρα ποτὲ ἀναγκαζομένῳ χρήσιμον, ἄλλως δ' ὐδαμῶς τῷ νῦν ἐχοῦσι προσδεκτέον, τὸ τῆς φαρμακευτικῆς καθάρσεως γιγνόμενον ἰατρικόν. Τὰ γὰρ νοσήματα, ὅσοις μὴ μεγάλας ἔχει κινδύνους, οὐκ ἐρεθιστέον φαρμακείαις. Πᾶσι γὰρ ξύρασις νόσων τρίτον πρὸς τῇ τοῦ ζώου φύσει προσ-

ἔοικε. Καὶ ᾗ δ᾽ ἡ τούτων ξύνοδος ἔχουσι τεταγμένως ἑ βίοι γίγνε) χρόνως, τῶ τε γένες ξύμπαν(ᾳ, κὴ καθ᾽ αὐτὸ τὸ ζῶον εἱμαρμένον ἔχον ἕκαστον τὸν βίον φύεται, χωρὶς τ῀ ἐξ ἀνάγκης παθημάτων. Et cætera.

Pag. 276.

Ἀποδιδομένῳ] Ita reſtituendum eſſe facile vidi, ſuffragantibus *Schedis Morellianis*.

Ἀνατροφαὶ] Emendatio iſta à manu Davidis Hœſchelii provenit, & rectius; cum jam diei natalis & corporis meminerit Hierocles.

Pag. 278.

Ἑκάστις ἐσὶ θεόνοια] Sic legendum eſſe, fidem faciunt *Excerpta Morelliana*; & poſtulat ſenſus. Has autem ſyllabas ης & οι interdum à Librariis permutari, teſtis eſt locus Noſtri *pag.* 248 ubi pro ἀγέννηζον αὐτῆς, ut nos exhibemus, *prior. Editt.* habent ἀγένητον αὐτοῖς· & alius infra *pag.* 282. *num.* 7. ubi, pro ἐφ᾽ ἑαυτοῖς, *priores editiones* habent ἐφ᾽ ἑαυτῆς, quæ reſpuunt ſenſus & ſyntaxis.

Ζωὴν ἡμῶν εἰληχότ(ος δαίμον(ος.] De Genio iſto, cui vitæ noſtræ & ad Inferos deſcenſûs cura demandata eſt, vide quæ Galeus in notis ad Jamblichum *de Myſteriis* pag. 169. & Platonis *Phædonem* pag. 107. D.

Ὡς μήπε προβεβιωμένων αὐτοῖς δίκης ἐφεσώσης] In *excerptis Morellianis* ſcribitur ἓ ὡς ὀ, quod ſenſum attingit, ſed à recepta ſcriptura longius recedit. Locum autem, ita ut exhibuimus, reſtituit Hœſchelius ad marginem Photii. Tota hujus paginæ verſio, quam Schottus dederat, non niſi una litura ſanari potuit.

Pag. 280.

Ὃν ἔγνωσαν κολάσαι —— δικαίως διοικῆσαι — φέρειν ἂν δύναν(ο] Non alias, quam quas repræſentari juſſimus, lectiones patiuntur ſenſus, ſyntaxis, aut Græcæ Linguæ ratio.

Pag. 282.

Μετ᾽ ὀδενὸς λόγε λέγειν] Sic reponere ſuadebat doctiſſimus Bentleius: Certe μετ᾽ ὀδενὸς per ſe nihil valet; excidit autem vox λόγε, quòd ſimilis ſequeretur.

Καὶ θυσίαισι — &c.] Στρεπ(οῖ &c.] Ex Homeri *Iliad.* I. *vſ.* 493, 5, 6, 7. ubi ſcribitur θυέεσσι & ὑπερβήη, ſed hæc minutiora ſunt.

Περιβάλλεσθαι ἀξίως σωμαλικαῖς ἐλαπώσεσι] Bentleius mavult ἀξίως· ſed cum recepta lectio ſatis commoda ſit, nihil mutavi. Recte vero monuit legendum ἐλαπώσεσι, pro ἐλάπωσι, quod aſteriſco notavit Canterus, quaſi locus eſſet mutilus: non aliter Noſter paulo infra σωμαλικοῖς ἐλαπώμασι καὶ τοῖς τ῀ ὀκτώ.

Δυσχρησίας ἄνθρωπον ὁιόμθοι δεῖν] Sic legendum eſſe ſtatim vidi, ut cum τῷ—δεῖν congrueret δυσχρησίας· aliam lectionem non patitur Græcæ Linguæ ratio.

Ἐπι-

Ἐπιροφὴν δὲ τὴ ἄλλων.] Ultimam vocem ſupplevi ex conjectura Doctiſſ. Bentleii, cum antea nullus eſſet orationis exitus. Bentleio ſuffragatur Hugo Grotius, qui locum ſic vertit — *quibus ipſi puniantur, admoneantur vero & alii.*

Ταῦτα μὲν ἐκ τῆς κακίας ἁπαντᾷ μόνης] Hæc emendatio in marginem *Stobæi* à Gulielmo Cantero relata erat, & recte quidem.

Ἐφ' ἑαυτοῖς] Ita legendum eſſe, ut ſalvus eſſet ſenſus, vidit etiam Bentleius. De permutatione vero ſyllabarum ης & οις vide ſupra *Notam primam* ad *pag.* 278.

Περιβάλλοντις ὑ ἑαυτὲς κακοῖς αὐθαιρέτοις.] Non aliam lectionem patitur vox αὐθαίρετ@. Vitium autem exinde ortum eſt, quod ἑαυτὲς ab eadem litera inciperet, qua terminata eſt præcedens vocula.

Καιρὸν ἔχειν μοὶ τὸ ποιητικὸν ἐκεῖνο δοκεῖ] Conjecturam hanc Bentleianam, quod optimum conſtituat ſenſum, repræſentari juſſimus. Pari modo laborabant *prior. Editt.* commentarii Hieroclei in *Aur. Carm.* pag. 156. ubi male legebamus τί μὴ δέον ἐκ ἐπλέθη; pro τί μοὶ δέον —, ut in *Aureis Carminibus* recte ſcribitur. Verſus autem, quos Noſter hic adducit, Homeri ſunt in *Odyſſ.* A. *vſ* 32, 33, 34.

Ω πόπι, οἷον δὴ νυ Θεὲς βροτὸὶ αἰτιόωνται·
Ἐξ ἡμείων γάρ φασι κάκ' ἔμμεναι· οἱ δὲ καὶ αὐτοὶ
Σφῇσιν ἀτασθαλίῃσιν ὑπὲρ μόρον ἄλγε' ἔχουσιν.

Hic disjunctim ſcribitur ὑπὲρ μόρον, ſed utraque lectio ſatis ſana eſt.

Pag. 284.

Θεὸς ὐδαμῆ ὐδαμῶς κακῶν αἴτιός ἐστιν] Eadem phraſi, quæ rarius occurrit, uſus eſt etiam Plato *Epiſt.* VII. *ad Dionis propinquos* pag. 326. B. *Edit. Steph.* Ἐλθόντα δέ με ὁ ταύτῃ λεγόμεν@ αὖ βί@ εὐδαίμων, Ἰταλιωτικῶν τε καὶ Συρακουσίων τραπεζῶν πλήρης, ὐδαμῆ ὐδαμῶς ἤρεσε. *Quo cum veniſſem, vita illa beata quæ ferebatur, plena Italicarum & Syracuſanarum menſarum, nullo modo mihi placuit.* Et in *Theæteto* pag. 176. B. Θεὸς ὐδαμῆ ὐδαμῶς ἀδικος, ἀλλ' ὡς οἷόν τε δικαιότατ@.

Οὐ γὰρ θερμοῦ τὸ ψύχειν, &c.] Non aliter Porphyrius *de Abſtinentia* lib. 2. ſect. 41. Δέον ἐμπέδως πεπῖσθαι, ὅτι οὔτε τὸ ἀγαθὸν βλάπτειν ποτέ, ὅτε τὸ κακὸν ὠφελεῖ· οὐ γὰρ θερμότητ@, ὥς φησι Πλάτων, τὸ ψύχειν, ἀλλὰ τ@ ἐναντίᾳ· ὅτως οὐδὲ τ@ δικαίᾳ βλάπτειν. Δικαιότατον ὑ δήπᾳ φύσᾳ πάντων τὸ θεῖον, ἐπὶ οὐδὲ ἂν ἦν θεῖον. Locus autem Platonis, ad quem & Porphyrius & Hierocles reſpexerunt, extat in *primo de Republica libro* pag. 335. D. *Edit. Steph.* Οὐ γὰρ θερμότητος, οἶμαι, ἔργον, ψύχειν· ἀλλὰ τ@ ἐναντίᾳ. Ναί. Οὐδὲ ξηρότητος, ὑγραίνειν· ἀλλὰ τ@ ἐναντίᾳ. Πάνυ γε. Οὐδὲ δὴ τ@ ἀγαθοῦ βλάπτειν· ἀλλὰ τ@ ἐναντίᾳ. Φαίνεται.

Πεπληρωμέν@ εὐθὺς ἀπ' ἀρχῆς πᾶς ἁπάσης ἀρετᾶς] Hîc ſupplevi vocem ἀρετᾶς ex verſione *Stobæi* à Gulielmo Cantero con-

cinnata, quod ad ſenſum & ſyntaxin conſtituendam plane neceſſaria ſit: excidiſſe videtur incuria Typothetarum Wechelianorum, propter ſimilem cum ἀπάσης terminationem, cum verſio è regione poſita eam exhibeat. Adſtipulante viro ſummo Hug. Grotio, qui ſic vertit, *Atqui Deus cum bonus ſit, & ab omni ævo omnibus plenus virtutibus,* —.

Τῆς μητρῴας.] In MS. *Nov. Coll. Oxon.* ſcribitur τ̃ μητρὸς, ſed cum ad idem redeat μητρῴας, nihil mutandum cenſui.

Θατέρᾳ μὲν τ̃ γεναμένων] Sic legendum eſſe ſtatim vidit Bentleius, cum ſenſus τὸ—γινομένων nullo modo patiatur: Firmante Noſtro, cui vox iſta uſurpatur inferius *pag.* 290. Πηλίκην ἐπὶ τὸ πρὸς τὰς γεναμένας εὐσεβὲς καὶ εὐχάριστον· ubi γεναμένας, eodem quo hîc errore, ſcribitur γιναμένας in MS. *Nov. Coll. Oxon.* Et *pag.* 294. Ὅμοιον λόγον καὶ γονεῦσι περὶ τέκνων, καὶ παισὶ περὶ τ̃ γεναμένων. Denique *pag.* 310. Σπεύδωμεν τ̃ ἡμᾶς γεναμένων συνεργήσομεν.

Γονέων ἅμα τ̃ ὄντων·] Hunc locum ſic reſtitutum exhibui, ex conjectura Conradi Geſneri, quam margini Stobæano illevit, poſtulante ſenſu.

Pag. 286.

Ὁ μὲν γὰρ ἀπορῶν καὶ τὸ προκείμενον] Diu me torſit hic locus manifeſto laborans vitio, quod tollere non ſum auſus, cum nihil opis afferret MS. *Codex.* Clariſſimus autem Bentleius, acute ſatis, monuit τὸ προκείμενον male hîc collocatum eſſe pro τὸν προκεινόμενον, quod aptiſſime quadrat ſenſui & præcedenti ſententiæ, ἀνὴρ μὲν ὁ τ̃ πέντε δακτύλων τ̃ ἕνα προκρίνων, & iis quæ paulo inferius ſequuntur.

Τῶν δ' αὖ τ̃ πόδων] Sic ex conjectura refinxi, & rectius quidem; ut poſtea deprehendi ex collatione MS. *Novi Collegii Oxon.* ad me ſerius tranſmiſſa. Phraſis Noſtro non inuſitata eſt, ut *pag.* 224. *lin.* 1. Πάλιν δ' αὖ ὁ οἰόμενος. Et *pag.* 296. τῶν τ̃ πόδων· *Pagina* denique 314. τούτοις δ' αὖ τὰς συγγενεῖς.

Ὧν ἕνεκά φημι δεῖν ἀποκνομεῖσθαι] Non aliter apud Ariſtophanem γνώμης οὕνεκα. Geſnerus autem in margine refingere tentat ἀποκνδομεῖσθαι, quod nullo modo placet.

Κἂν ἡ παραβαίνειν τὰς αὐτὰς ἢ νεωχμοῦν ἐπιχειρῶν] Ita repoſui pro κἂν εἰ, nam εἰ & ἢ aliquando inter deſcribendum permutant Librarii: ſic *pag.* 184. Ἀλλ' εἰ π in MSS. exaratur pro ἀλλ' ἢ π. Sed aliud mendum habet hæc προσοχή, quod ſyntaxin turbat, & ſola conjectura tollendum eſt, cum MS. editorum textum repræſentet: ſcilicet ἐπιχειρῶν nequaquam poteſt hîc loci ſtare, niſi legas ἐπιχειρῶν ᾖ· vel ἐπιχειρεῖν, quod mavult Bentleius, & à Noſtro uſurpatur *pag.* 248.

Τὰ νέα προκεινόμενα τ̃ παλαιῶν.] Optimam hanc emendationem debemus ſagaciſſimo Bentleio; ſuffragante Noſtro, ſequenti

quenti periodo, παραθέρμω ταύτης καινεργίας εἰρκτίον τὸς αὐθαδῶ στρογ ἐπὶ τῶτ' ἰόντας.

Pag. 288.

Ὡς ἀκαρὴς οἴχοιτο πνιγεὶς] Non memini (*inquit Bentleius*) sic usurpatam esse eam vocem; legerim ὡς χειρὸς, *statim, confestim:* Ita Polybius *pag.* 1482. εἰκὸς γέλωτα τὸ τοιοῦτον ὄφλειν, καὶ τῷ δίκῃ ὡς χειρὸς λαμβάνειν. Sed cum hæc vox ἀκαρὴς, addita præpositione ὡς, hanc significationem habeat, nihil mutare ausus sum. De hac Zaleuci lege consule Stobæum *pag.* 280.

Εἰ μὴ μάλα σφόδρα λυσιτελῶς τῷ κοινῷ παραδιαλλάττοιτο τὴν ἐξ ἀρχῆς τῆ πολιτείας κατάστασιν.] Viro Clarissimo jam memorato corruptissimi hujus loci restitutionem acceptam refero, qui Gesnero aut crucem fixit, aut eum omnino latuit luxatum esse; sic enim vertit, *nisi eximiam utilitatem novæ legis ad antiquum reipub. statum comparatæ declararet.*

Τὰ δὲ χθιζὰ ταῦτα καὶ πρωΐζα] Ita emendavi, partim ex variante *Codicis* MS. lectione *margini Stobæano* appicta, partim ex conjectura.

Ἐπεὶ τοίγε πολὺ καθαρώτερα] Non diffiteor phrasin ἐπίτε γὰρ, usurpari, ut ἐπίτε γὰρ τύχοις ἡμέρᾳ ἐπέλαμψε, *namque ubi primum illuxit:* sed cum ἐπὶ τοίγε Bentleio placere viderem, & Nostro aliquoties in usu esse, reponendum duxi: ut *pag.* 284. Ἐπίτοι γε ὡς ὁ Θεὸς ἐδαμῆ ἐδαμῶς κακῶν αἴτιός ἐστιν· & *pag.* 296. ἐπὶ τοίγε ἐδὲ πολλὴ χάρις τοῖς εὐγνώμοσι προσενεχθῆναι μετρίως. Gesnerus ad marginem ἔστιν γὰρ, frigidius paulo.

Pag. 290.

Θειῶν τε γὰρ εἰκόνες βεβαιόπαλαι] Doctiss. Bentleius censet τὸ — βεβαιόπαλαι, male hîc repetitum esse, & rescribit τελειόπαλαι.

Καθιγμένας τῆς ἐμφερείας.] Eidem clarissimo Viro hanc emendationem debemus; Gesnerus quidem illevit καθειργμένας *margini Stobæano*, quod aliquanto propius ad veram lectionem accedit. De hoc verbi καθικνέομαι usu vide Lexicographos.

Ἄ, τε καὶ ἔυξανθῆ.] Aliquando censebam legendum esse ἐυξανθῆ, prout MS. *Nov. Coll.* repræsentat: sed cum recepta lectio stare posset, nihil mutavi.

Τῆς ὡδὸς ἑτέρας αἴτιοι συγγενείας.] Ita hanc ὡδοιχλὴν refinxi, quòd *prior. Editt.* lectionem non pateretur Græcæ Linguæ ratio.

Ἐπὶ δὲ] Sic legendum esse, vidit etiam Gesnerus.

Pag. 292.

Ὥστε προσαναγκάζειν ἑαυτὸς καὶ μανικόν τι προσφέρεσθαι θεραπείαν κἀξευρίσκειν, εἰκῇ αὐτοὶ - &c.] Totum hunc locum antea confusum, & turbata interpunctione obscurum, sic recte distinxi, postulante sensu & syntaxi.

Τούτων τῶν καθηκόντων διδάσκαλοι γεγόνασιν] In *prior. Editt.* nullo cum sensu καθηγεμονόντων, quam lectionem incuria Typothetarum paginæ Editionis nostræ non subjecit: Gesnerus quidem, ut vocem corruptam, asterisco notavit, sed nihil ex MSS. aut conjectura attulit. Medicam vero manum satis feliciter adhibuit eruditiss. Bentleius, reponendo καθηκόντων. Quæ vox Nostro usurpatur *pag.* 294. καθηκόντων ἐ σμικρῶν· Et *pag.* 302. ἐκλογὴν χρὴ γίγνεσθαι τῶν καθηκόντων.

Ἴσως ποιεῖν, ἀλλ' ὡς μὴ παρακλήσεως·] Hunc locum, pessime antea turbatum, sic sana interpunctione restitui.

Pag. 294.

Καὶ μάλιστα ἐπτνεῖς, νεθετήσῃς.] Sic legendum esse statim vidi, postulante syntaxi. Bentleius malit αἱ ἐπτενῶς, vel αἱ ἐπτνεῖς.

Φιλοτεχνίας] Olim mihi subolebat ita restitui debere hanc vocem; & cum conjecturam meam judicio Bentleiano firmari viderem, repræsentari jussi. Certe φιλοτεκνίας, quod *prior. Editt.* præferunt, huic loco minime quadrat, de amore enim filiorum erga parentes agitur, non contra.

Φέρει δὲ ἐπὶ τὸν εὐθυμίαν αὐτοῖς ἐ τὸ τῶν οἰκειοκωτέρων εἶναι δοκούντων ὑπηρετημάτων ἄπτεσθαι ποτὲ τὰς παῖδας] Pro ὑπὲρ αἰτημάτων Gesnerus optime reposuit ὑπηρετημάτων· At cum δελικωτέρων dedit pro νοηλικωτέρων, sensum quidem attigit, sed à verbo aberravit. Hæc omnia, prius fœdissime corrupta, solito acumine sic in integrum restituit Doctiss. Bentleius. Εὐθυμίαν, ut supra *pag.* 292. bis: Et οἰκειοκωτέρων, ut οἰκειοκὰ ὀνόματα apud Pollucem.

Οὐ δ' τυχόντ῾ ἂν αὐτοῖς χαριζώμεθα] Gesnerus in *margine Stobæi* apposuit τὰ τυχόντα, sed mutatione nihil opus: Nam χαρίζομαι Genitivo jungitur ab Homero *Odyss.* ο. *vs.* 139. χαριζομένη πιφαύσκοντων.

Pag. 296.

Πολλαχοῦ οὖν] Ita restitui ex conjectura Bentleii, percommode ad sensum & veteris scripturæ vestigia. Gesnerus legebat πολλοὶ γᾶν, ut interpolatur etiam in MS. *Nov. Coll. Oxonii.*

Μιμητέον οὖν] Hanc voculam, quæ sensum & syntaxin commodiorem efficit, revocavi ex MS. *Codice.*

Pag 298.

Ἀποθανεῖμαι, εἰ μή σε πιμωρησαίμην, &c.] Celebre hoc dictum non Socrati, sed Euclidi Socratico, attribuit Plutarchus in Libello *de fraterno Amore* pag. 489. D. Ὁ μὲν Σωκρατικὸς Εὐκλείδης ἐν ταῖς χολαῖς ἐφειβόητός ἐστιν, ὅτι φωνὴν ἀκούσας ἀγανάμονα

κὴ

καὶ θηελαίδη τ ἀδελφοῦ, πρὸς αὐτὸν εἰπόντα, Ἀπολοίμην, εἰ μή σε πμωρησαίμην, Ἐγὼ δὲ (εἶπεν) εἰ μή σε πείσαιμι παύσασθαι τ ὀργῆς, καὶ φιλεῖν ἡμᾶς ὡς πρότερον ἐφίλεις.

Τρόπον τινὰ] Supplevi vocem τινὰ ex MS. *Nov. Coll.* & Stobæo *Edit. Wechel.* Sic Noſter *ult. lin.* hujuſce paginæ, παρήγαγον ἡμῶν ἕκαστον τρόπον τινὰ μὴ συμμαχίας. Emendationem noſtram firmat Gatakeri judicium, qui ad hæc Antonini verbà *Lib.* 11. *Sect.* 1. Οὔτε ὀργίζεσθαι τῷ συγγενεῖ δύναμαι, οὔτε ἀπέχθεσθαι αὐτῷ· μεγάλῃ γὰρ πρὸς συνεργίαν, ὡς πόδες, ὡς χεῖρες, ὡς βλέφαρα, hunc Hieroclis locum profert & ſic ex parte reſtituit, — τρόπον τινὰ οἱ ἀδελφοὶ τὰ αὐτῶν μέρη τυγχάνουσιν, ὥστε οἱ ὀφθαλμοὶ, καὶ τὰ σκέλη, καὶ αἱ χεῖρες, καὶ τὰ λοιπά. Εἴωθε ἕκαστον ἰδίαν ψυχὴν καὶ ἴδιον λάβοι, πρεπόντως ἂν τὰ λοιπὰ πάσῃ μηχανῇ ἀφ' τὴν εἰρημένην κοινωνίαν, τῷ μηδὲ αὐτὰ τὸ ἴδιον ἔργον οἷά τε εἶναι παρέχειν καλῶς ἄνευ τ τῶν ἑτέρων παρουσίας· ὅπου δὲ καὶ ἡμᾶς ἀνθρώπους γε ὄντας, καὶ τὴν ψυχὴν (forſan ψυχὴν μίαν, ut apud Marc. Antoninum *Lib.* IX. *Sect.* 8. εἰς τὰ λογικὰ ζῶα μία νοερὰ ψυχὴ μεμέρισται) ὁμολογοῦντας ἔχειν, μηδὲν παρεῖναι ἀνωφελὲς, ὥσπερ δ' ὄντως προσφέρεσθαι τοῖς ἀδελφοῖς. Καὶ γὰρ αὖ τ τοιοῦτόν τι παρὰ τὰ μέρη συλλαμβάνειν ἀλλήλοις ἀδελφοὶ πεφύκασιν. Οἵ τε γὰρ ὀφθαλμοὶ μὲν ὁρῶσιν ἀλλήλοις παρόντες παρόντα, καὶ χεὶρ συνεργάζεται παρούσῃ χειρὶ παροῦσα.

Ὥστε οἱ ἐμοὶ ὀφθαλμοὶ ἐμοῦ] Hunc locum, peſſime corruptum, timide refingit Geſnerus, legendo οἱ ὀφθαλμοὶ ἐμοῦ. Sed longe meliorem, unius tantum literulæ mutatione, ſuppeditavit conjectura Bentleiana, quam repræſentari juſſimus; cum ad veterem ſcripturam accedat, & optimum conſtituat ſenſum.

Εἴτε πρὸς τ οἶσθ' ὅν *ἐξεπίζοντες.] Totam hanc πρόλοχὴν & præcedentem omiſit Gatakerus, & Geſnerus lacunam ſupplere ne tentavit quidem, ſed ita, ut erat locus, vertit, *Nam & fratres aliquo modo ita ſe habent, ſi communem generis originem ſpectes.* Nihil ſane nunc ſuppeditat ingenium, quod huic loco quadret, & nihil opis affert MS. *Codex:* Lectoribus igitur relinquo.

Καὶ ψυχὴν] Hîc delevi articulum τὴν ante ψυχὴν, quod ſenſum turbaret, auctoritate MS. *Novi Collegii.*

Ἀλλήλοις παρόντες παρόντα] Ita hunc locum, antea fœdiſſime corruptum, emaculavi ex conjectura Celeber. Gatakeri, & variante Lectione *Codicis* MS. quam Geſnerus appoſuit *margini Stobæano*; poſtulante ſenſu & ſyntaxi. Ἀλλήλοις παρόντες, ut ſequenti πρόλοχῇ, - χεὶρ παροῦσα χειρὶ παρούσῃ.

Ἐπιδρομὰς τ τύχης·] Inſigne hoc mendum ſuſtuli, monitu & auctoritate Cl. Bentleii; ſenſu omnino poſtulante. Cujus conjecturam poſtea deprehendi firmatam judicio Mer. Caſauboni in *Notis* ad *Diogenem Laertium*, pag. 336. *Edit. Amſtelædamenſis.* Has autem voces ψυχῆς & τύχης interdum inter ſe commutari, fidem facit Hieroclis locus *pag.* 256. τὰς δ' ψυχῆς προαιρέσεις, *&c.* ubi quidam *Codd. MSS.* exhibent τύχης· & alter Pla-

tonis in X. *de Repub.* pag. 603. Ἀνὴρ ἐπιεικὴς, τοιᾶσδε τύχης μεταλαχών, ubi Marſ. Ficinus videtur in MSS. legiſſe ψυχῆς μεταλαχών.

Ἀπεχομένῳ] Ita legi hanc vocem poſtulant ſenſus & ſyntaxis, obſervante etiam Geſnero: qui ex MS. appoſuit ἀπεχομένης, quod lectioni noſtræ proximum eſt.

Ὅθεν καλῶς ἡ φύσις, ὡς ἂν ἐφ' ἃ γεννᾷ μὴ ἀγνοοῦσα, παρήγαγεν ἡμῶν ἕκαστον τρόπον τινὰ μὴ συμμαχίας.] In MS. *Novi Collegii Oxon.* hæc non comparent; omiſſa nempe à Librario, quòd non intellexerit. Et ſane in *prior. Editt.* corruptiſſima erant ὡς ἂν ἔφαγεν ναμηγνῦσα, quibus medicam manum afferre tentabat Mer. Caſaubonus in *Notis* ad *Diogenem Laertium*, pag. 336. *Edit. Amſteladam.* "Interpres (Canterus opinor (*fallitur, nam Geſ.* "*nerus eſt*) vir certe doctiſſimus, & de literis Græcis optime "meritus) quia Græca, quæ mera prodigia, nihil omnino ſup- "peditabant, aliquid ex ingenio commentus eſt, quod ſcopo "& cæteræ orationi non male conveniret. Scripſerat autem "Hierocles, aut ego valde fallor, Ὅθεν καλῶς ἡ φύσις, ὡς ἂν, ἐφ' "ἃ γεγέναμεν, γνῦσα, id eſt, *Præclare igitur natura, gnara quibus* "*malis* (vel, *periculis*) *expoſiti naſceremur*, &c. quid vel ſententiæ "accommodatius, vel ad ſcripturam, quam Codices exhibent, "propius fingi poteſt? Ἔφαγεν, pro ἐφ' ἃ γεγ. & ναμη pro ναμεν, "quàm parvo diſcrimine? ut una tantum fere literâ (ο) opus "fuerit additâ ad tantam ſententiæ reſtaurationem. Ciceronis "verba ab hâc ſententia non multum abeunt: *Homines nos ut* "*eſſe meminerimus, ea lege natos* (ἐπὶ τῷτο γεγόνοτας) *ut commu-* "*nibus fortunæ telis* (ἐπιδρομαῖς τ τύχης) *propoſita ſit noſtra vi-* "*ta: neque eſſe recuſandum, quò minùs ea qua nati ſumus* (ἐφ' "ὃ γεγόναμεν, hîc iterum) *conditione vivamus.*" Caſaubonus quidem loci ſententiam attigit; ſed ſagaciſſimi Bentleii conjectura, quam repræſentavi, magis placet, cum minima mutatione optimum εὐεισχῆ reſtituat ſenſum. Vita, inquit Hierocles, longum quoddam bellum eſſe videtur; in quo ſemper pugnandum eſt cum Rebus ipſis, cum Fortuna, & Hominum malitia. Bene igitur Natura, *quaſi non ignorans ad quæ nos generet*, unumquemque noſtrum produxit ſocietate & auxiliis quodammodo munitum.

Pag. 300.

Οὐδ' ἀπὸ δρυὸς, ἐδ' ἀπὸ πέτρης] Hierocles forſan reſpexit ad Verſus iſtos, quos Sextus Empiricus adduxit, *adverſus Mathematicos* pag. 465. Ὁ αὐτὸς πάντων μὲν ἐπέχων τ καλὰ δόξαν, πολυπάτην καρπᾶται τὴν εὐδαιμονίαν. Ἐν δὲ τοῖς ἀκυσίοις κ ἀλόγοις κινήμασι παράπεπται μὲν,

Οὐ γὰρ ἀπὸ δρυός ἐσι παλαιφάτε, ἐδ' ἀπὸ πέτρης,
Ἀλλ' ἀνδρῶν γένος ἦεν·—— μετριοπαθῶς δὲ λελάβηται.

Τοῖς

Τοῖς μὲν ἐδὲν ἀπὸ φύσεως ἔχουσι] Gesnerus, frigide satis, *margini Stobæano* illevit τὸ ἦν, sed aliam à nostra lectionem nec sensus nec syntaxis facile patiuntur.

Ἀποδεδειγμένοις, ὥστε σοφῷ προηγέμονι μὲν ἐστιν ὁ μὴ γάμος βίος] In MS. *Novi Coll. Oxon.* hæc ita scribuntur— ἀποδεδειγμένον, ὥστε σοφῷ μὲν προηγέμενός ἐστιν, sed nihil mutatione opus esse censui.

Pag. 302.

Ἐκλογισμῷ καὶ διαιρέσει τινὶ χρώμενα, καὶ ταῖς ἀπὸ τῶν βασανιζομένων ἐκλογαῖς.] Ita hunc locum esse restituendum statim vidi, ut aliquis constaret sensus, qui in *prior. Editt.* pene nullus erat. Clariss. Bentleius autumat pro διαιρέσει legi posse ἀναχεῖ· sed nihil muto, cum & alterum ferri possit.

Τὰ μὲν φυτὰ τῇ φύσει ψιλῇ] His verbis istum dedi ordinem, ut melius consuleretur syntaxi: sic linea sequenti, τὰ δὲ ζῶα φαντασίας τε ἀπώσεις ἐπὶ τὰ οἰκεῖα, καὶ ἐξελαυνόσεις προθυμίας. Quibus in verbis Bentleio subolet latere mendum: forte corrigendum — ἐλαυνόσεις προθυμίαις· φαντασίαν scilicet *trahunt*, προθυμίαι *impellunt*.

Σκηπὸν εὐφεγγῆ τε καὶ διαφανῆ] Hanc emendationem Gesnero debemus, firmante aliquantulum MS. *Novi Coll. Oxon.* εὖ φθέγγη τε. Et linea abhinc tertia delevi voculam καὶ inter Ὄφιν & ὃν, auctoritate *MSti*.

Φέρει καρπὸν] Statim vidi syntaxin non aliam pati lectionem; quam exhibent *Wecheliana* Stobæi *Editio* & *MS. Codex*.

Ἀγαθοὶ ὢν ἐπίκουροι] Sic legendum esse vidit etiam Gesnerus.

Ἕνεκα καὶ ἄνευ γονέων τέκνων] Ita scribendum esse monuit Bentleius; πρὸς γονέων τέκνων, *præter liberorum procreationem*, de qua supra egit.

Pag. 304.

Πάσας μελίμνας ἐν ἀχολίας] In MS. *Nov. Coll.* scribitur πᾶσης μελίμνης ἀχολία, sed istam lectionem non æque commode admittit syntaxis, ac πάσας μελίμνας, quam Nos repræsentari jussimus.

Οἷα ὢν κηδεμὼν οἰκετῶν, οἷα ὢν ἐν νόσοις παραστάτης] Hæc omnia, in *prior. Editt.* plurimis conspurcata mendis & luxata, solito acumine sic in integrum restituit Doctiss. Bentleius. Quid enim volebant ista οἷα δοκεῖ δαίμων οἰκετῶν, quæ Gesnerus, nullum latere mendum suspicatus, vertit—*quale numen famulis videatur?* Facilis erat Librariorum lapsus, nam ει & η, αι & ε, facile & sæpius in MSS. invicem permutantur.

Ὀρθόστρωτοι τοῖχοι] Gesnerus ex conjectura illevit κεφάστρωτοι *margini Stobæano*; quid autem velit, plane nescio: nisi forte pro κηφόστρωτοι, sed & hoc nihili. Viros doctos in hac voce mutanda frustra laborare contendit eruditiss. Pearsonus in *Prolegomenis*

tonis in X. *de Repub.* pag. 603. Ἀνὴρ ἐπιεικὴς, τοιᾶσδε τύχης μεταλαχὼν, ubi Marſ. Ficinus videtur in MSS. legiſſe ψυχῆς μεταλαχών.

Ἀπεχομένῳ] Ita legi hanc vocem poſtulant ſenſus & ſyntaxis, obſervante etiam Geſnero: qui ex MS. appoſuit ἀπεχομένης, quod lectioni noſtræ proximum eſt.

Ὅθεν καλῶς ἡ φύσις, ὡς ἂν ἐφ' ἃ γεννᾷ μὴ ἀγνοοῦσα, παρήγαγεν ἡμῶν ἕκαστον τρόπον τινὰ μὴ συμμαχίας.] In MS. *Novi Collegii Oxon.* hæc non comparent; omiſſa nempe à Librario, quòd non intellexerit. Et ſane in *prior. Editt.* corruptiſſima erant ὡς ἂν ἔφαγεν ναμηγῦσα, quibus medicam manum afferre tentabat Mer. Caſaubonus in *Notis* ad *Diogenem Laertium*, pag. 336. *Edit. Amſteladam.* "Interpres (Canterus opinor (*fallitur, nam Geſ.* "*nerus eſt*) vir certe doctiſſimus, & de literis Græcis optime "meritus) quia Græca, quæ mera prodigia, nihil omnino ſup- "peditabant, aliquid ex ingenio commentus eſt, quod ſcopo "& cæteræ orationi non male conveniret. Scripſerat autem "Hierocles, aut ego valde fallor, Ὅθεν καλῶς ἡ φύσις, ὡς ἂν, ἐφ' "ἃ γεγέναμεν, γνῶσα, id eſt, *Præclare igitur natura, gnara quibus* "*malis* (vel, *periculis*) *expoſiti naſceremur, &c.* quid vel ſententiæ "accommodatius, vel ad ſcripturam, quam Codices exhibent, "propius fingi poteſt? Ἔφαγεν, pro ἐφ' ἃ γεγ. & ναμη pro ναμεν, "quàm parvo diſcrimine? ut una tantum fere literâ (ο) opus "fuerit additâ ad tantam ſententiæ reſtaurationem. Ciceronis "verba ab hâc ſententia non multum abeunt: *Homines nos ut* "*eſſe meminerimus, ea lege natos* (ἐπὶ τῷτο γεγενότας) *ut commu-* "*nibus fortunæ telis* (ἐπιδρομαῖς τ τύχης) *propoſita ſit noſtra vi-* "*ta: neque eſſe recuſandum, quò minùs ea qua nati ſumus* (ἐφ' "ὃ γεγέναμεν, hîc iterum) *conditione vivamus.*" Caſaubonus quidem loci ſententiam attigit; ſed ſagaciſſimi Bentleii conjectura, quam repræſentavi, magis placet, cum minima mutatione optimum εὐροχῇ reſtituat ſenſum. Vita, inquit Hierocles, longum quoddam bellum eſſe videtur; in quo ſemper pugnandum eſt cum Rebus ipſis, cum Fortuna, & Hominum malitia. Bene igitur Natura, *quaſi non ignorans ad quæ nos generet*, unumquemque noſtrum produxit ſocietate & auxiliis quodammodo munitum.

Pag. 300.

Οὐδ' ἀπὸ δρυὸς, ἐδ' ἀπὸ πέτρης] Hierocles forſan reſpexit ad Verſus iſtos, quos Sextus Empiricus adduxit, *adverſus Mathematicos* pag 465. Ὁ αὐτὸς πάντων μὲν ἐπέχων τ καλὰ δόξαν, πολυοπάτην καρπᾶται τὴν εὐδαιμονίαν. Ἐν δὲ τοῖς ἀκυσίοις κ ἀλόγοις κινήμασι παραπίπτει μὲν,

Οὐ γὰρ ἀπὸ δρυός ἐσι παλαιφάτε, ἐδ' ἀπὸ πέτρης,
Ἀλλ' ἀνδρῶν γένος ἦεν·—— μετριοπαθῶς δὲ ἁμαρτάνει.

Τοῖς

Τοῖς μὲν ἐδὲν ἐκ φύσεως ἔχουσι] Gesnerus, frigide satis, *margini Stobæano* illevit τὸ ἦν, sed aliam à nostra lectionem nec sensus nec syntaxis facile patiuntur.

Ἀποδεδειγμένοις, ὥστε σοφῷ προηγέμονι μὲν ἐστιν ὁ μὴ γάμου βίος] In MS. *Novi Coll. Oxon.* hæc ita scribuntur— ἀποδεδειγμένον, ὥστε σοφῷ μὲν προηγέμενός ἐστιν, sed nihil mutatione opus esse censui.

Pag. 302.

Ἐκλογισμῷ καὶ ἀριθμήσει τινὶ χρώμενα, καὶ ταῖς ἀπὸ τῶν βασανιζομένων ἐκλογαῖς.] Ita hunc locum esse restituendum statim vidi, ut aliquis constaret sensus, qui in *prior. Editt.* pene nullus erat. Clariss. Bentleius autumat pro ἀριθμήσει legi posse ἀναχείσει· sed nihil muto, cum & alterum ferri possit.

Τὰ μὲν φυτὰ τῇ φύσει ψιλῇ] His verbis istum dedi ordinem, ut melius consuleretur syntaxi: sic linea sequenti, τὰ δὲ ζῶα φαντασίαις τε ἀτάκτοις ἐπὶ τὰ οἰκεῖα, καὶ ἐξελαυνόσαις προθυμίαις. Quibus in verbis Bentleio subolet latere mendum: forte corrigendum — ἐλαυνόσαις προθυμίαις· φαντασίαι scilicet *trahunt*, προθυμίαι *impellunt*.

Σκηπτὸν εὐφεγγῆ τε καὶ ἀραρότα] Hanc emendationem Gesnero debemus, firmante aliquantulum MS. *Novi Coll. Oxon.* εὖ φθέγγη τε. Et linea abhinc tertia delevi voculam καὶ inter Ὄφιν & ὅτι, auctoritate *MSti*.

Φέρει καρπὸν] Statim vidi syntaxin non aliam pati lectionem; quam exhibent *Wecheliana* Stobæi *Editio* & *MS. Codex*.

Ἀγαθοὶ ὢν ἐπίκουροι] Sic legendum esse vidit etiam Gesnerus.

Ἔπειτα καὶ πρὸς γένεσιν τέκνων] Ita scribendum esse monuit Bentleius; πρὸς γενέσει τέκνων, *præter liberorum procreationem*, de qua supra egit.

Pag. 304.

Πάσας μεριμνας ἐκ ἀσχολίας] In MS. *Nov. Coll.* scribitur πάσης μεριμνης ἀσχολία, sed istam lectionem non æque commode admittit syntaxis, ac πάσας μεριμνας, quam Nos repræsentari jussimus.

Οἷα ὑ κηδεμὼν οἰκετῶν, οἷα ὑ ἐν νόσοις παραστάτης] Hæc omnia, in *prior. Editt.* plurimis conspurcata mendis & luxata, solito acumine sic in integrum restituit Doctiss. Bentleius. Quid enim volebant ista οἷα δοκεῖ δαίμων οἰκετῶν, quæ Gesnerus, nullum latere mendum suspicatus, vertit—*quale numen famulis videatur?* Facilis erat Librariorum lapsus, nam ει & η, αι & ε, facile & sæpius in MSS. invicem permutantur.

Ὀρθόστρωτοι τοῖχοι] Gesnerus ex conjectura illevit κεραστρωτοι *margini Stobæano*; quid autem velit, plane nescio: nisi forte pro κηδόστρωτοι, sed & hoc nihili. Viros doctos in hac voce mutanda frustra laborare contendit eruditiss. Pearsonus in *Prolegomenis*

ad Hieroclem, & Cl. Salmaſius in *Notis* ad *Ælium Spartianum* pag. 149. D. quo judice τοῖχοι ὀρθόστρωτοι iidem ſunt ac ὀρθομαρμαρωτοὶ Codino & recentioribus Græcis, hoc eſt, *cruſtis marmoreis & laminis inducti*. Nam de pavimento στρῶσιν elegantiores Græci dicebant, de parietibus ὀρθόστρωσιν.

Pag. 306.

Ψαλιστοὶ μυρρινῶνες] *Id eſt*, inquit Geſnerus, *loca myrtis conſita, opere topiario ſtructis arcuatim: vel ejuſmodi picturæ.* Sed hanc interpretationem merito exagitant Pearſonus & Salmaſius, in iiſdem notis *pag.* 22. *E:* "Topiarium opus, ut omnes noverunt, ex arboribus maxime ſequacibus & flexilibus conſtabat, & tonderi aptis, ut ſunt myrtus, buxus, acanthus, & ſimilia: Hinc ψαλιστοὶ μυρρινῶνες apud Hieroclem, οὐ μὲν δὴ πολυτελεῖς οἶκοι, —— ἢ ψαλιστοὶ μυρρινῶνες. Ubi ψαλιστὰς μυρρινῶνας Viri eruditione ſummi *loca myrtis conſita, & opere topiario arcuatim ſtructa*, perperam exponunt. Scio ψαλίδα Græcis interdum eſſe *arcum* & *fornicem* vel *cameram:* ſed hic aliter accipiendum ψαλιστὰς, pro *tonſili* ſcilicet; itaque ψαλιστοὶ μυρρινῶνες ſunt *tonſilia myrteta*. Sic *tonſile buxetum* Martiali. —— ψαλίξαι, κείρειν· Heſychius.

Οὔτε μὴν ῥάθυμον] In *prior. Editt.* legebatur μὴ, quod cum ſtare non poſſet, ſalvo ſenſu, delendum cenſebat Geſnerus; ſed veram lectionem ſuppeditavit MS. *Novi Collegii*.

Ἢ ὅθ' ὁμοφρονέοντε· &c.] Ex Homeri *Odyſſea* Z. 183. ubi legitur οἶκον.

Ἀλλ' ἐχὶ παρ' ἑαυτῷ] Aliquando cenſebam legendum eſſe παρ' ἑαυτὸ ἔχειν, ſed reperitur παρ' ἑαυτῷ ἔχειν, *intra ſe habere*; & Ariſtoteles *ad Eudemum* habet — παρὰ τῷ Θεῷ, *à Deo*.

Αὐτὸς παντάπασιν ἀπειροβίως ἀγωνιᾷ] Ita reponendum eſſe ſtatim vidi, cum ſyntaxis nullo modo pateretur αὐτοί.

Pag. 308.

Ἀναγκάσαι δυνάμενοι] Aliam lectionem reſpuit ſenſus & ſyntaxis, licet editi Stobæi codices præferant δυνάμενον: Mihi ſuccinit MS. *Codex*.

Ἀφέντειαν περὶ τὴν χρῆσιν αὐτῶν.] Locum iſtum, antea fœdiſſime turbatum, ſic in integrum reſtitui debere monuit etiam Bentleius; ſuffragante MS. *Novi Collegii*.

Pag. 310.

Εὐαρεστεῖν μὲν τῷ ζῆν, ᾧ μένειν ἐν αὐτῷ] Ita hunc locum reſtituendum eſſe, ut conſtaret ſenſus, vidit Doctiſſ. Bentleius. Εὐαρεστεῖν τῷ ζῆν, ut apud Plutarchum εὐαρεσήσειεν ἂν τῇ τοιαύτῃ ὑμῶν ἀγωγῇ. Sed Epicurus dixit τὴν ἡδονὴν εὐαρεστεῖσθαι.

Αὐτὸν

Αὐτὸν ἑτέρως γενήσομαι] Aliam lectionem, quàm hanc à Geſnero prolatam ex conjectura, nec ſenſus nec ſyntaxis admittunt.

Pag. 312.

Τοῖς εἰρημένοις περὶ γονέων χρήσεως, & ἀδελφῶν] Pearſonus citat περὶ γονέων χρησίμως, ut in *prior. Editt.* neque de mendo ſuſpicatus eſt. Atqui putidum erat laudare opus proprium: neque *de parentibus & fratribus* egerat, ſed *de Officiis erga parentes & fratres:* Itaque Doctiſſ. Bentleius voluit repræſentari χρήσεως. Firmant iſtud vel ipſi tituli, Πῶς συγγενέσι χρηστέον, Πῶς γονεῦσι χρηστέον· Et Noſter paulo poſt *pag.* 314. τὴν δίκαιον ἑκάστων χρῆσιν.

Pag. 314.

Εἶθ' ὁ πολιτῶν.] Inſignem hanc emendationem ſagaciſſimo Bentleio acceptam refero. Nihil certe hîc faciunt milites; nam Hierocles relationes enumerans ad ulteriora ordine progreditur, δημότας, φυλέτας, πολίτας, ἀσυγγενίτους, & ὁμοεθνεῖς. Sic Noſter ſupra *pag.* 312. ὁ πολίτης πολίτας.

Ἐπὶ τὸ μὲν κέντρον] Vir doctiſſ. modo memoratus cenſet legendum ἐπὶ τὸ ἓν κέντρον. Sed MS. *Novi Coll.* delet μὲν, & rectius quidem.

Ἀδελφός· * οὐκοῦν ——— ἀνεψιῶν. * ὥστε εἰρηται·] Locis iſtis injuria temporis, aut Librariorum incuria, mutilatis, nihil remedii afferunt MSS. *Codices*; nec quid ſuppleri debeat, aſſequi poſſum.

Πλέον ὄν·] Sic in *margine Stobæano* ſcriptum reliquit Geſnerus.

Τὸ μὲν ἓν συνέχον & πραγματικώτερον εἰρηται·] Quam ſignificationem apud Rhetores obtineat συνέχον, docet Quinctilianus *lib.* 3. *cap.* 11. *pag.* 173. Edit. Oxon. Συνέχον *autem (quod, ut dixi, continens alii, firmamentum alii putant, Cicero firmiſſimam argumentationem defenſoris, & appoſitiſſimam adjudicationem) quibuſdam id videtur eſſe, poſt quod nihil quaritur: quibuſdam id quod ad judicationem firmiſſimum affertur.* Si vero Geſneri verſio minus placeat, poſſis aliter interpretari, *Præcipuum igitur & firmiſſimum argumentum prolatum eſt.*

Χρὴ δ' ἐπιμετρεῖν] Optimam hanc emendationem, quam loci ſenſus abunde poſtulat, debemus acumini Bentleiano: Eadem voce uſus eſt Noſter infra *pag.* 318. *lin. penult.* ἐπιμετρῆσαι δέ π πρὸς τὴν γυναῖκα πρέπον. Hoc autem verbo ἐπιμετρεῖν ſignificat Hierocles (obſervante etiam Pearſono) ſupra debitum aliquid largiri vel concedere, adeoque præter id quod officio noſtro incumbit agere: ἐπιμετροῦμεν autem, cum (ut Noſter ſuadet) *conſobrinos* &c. *fratres* & *patres* appellamus, & *cognatos* nomine *avunculorum* &c. inſignimus.

Pag.

Pag. 316.

Περσεήσεως τρόπ@.] Sic rectius illevit *margini Stobæano* Geſnerus.

Ἐλέγομεν γὰρ αὖ] In MS. *Nov. Coll. Oxon.* ad me ſerius tranſmiſſo ſcriptum reperi ἐλέγομεν γὰρ ἂν, & rectius forſan.

Οἷς ἑπομένως] Sic reſinximus ex conjectura, poſtulante ſenſu: Phraſis Noſtro non inſolita, *pag.* 34. ἑπομένως τῷ νόμῳ τὴν τιμὴν αὐτοῖς ἀποδώσομεν· & *pag.* 42. οἷς ζῆν ἑπομένως· *pag.* denique 302. Ζῇ γὰρ ἕκαστον τῶν ζώων ἑπομένως τῇ ἑαυτοῦ φυσικῇ κατασκευῇ.

Τὰ ὃ καὶ ἐπιδεῖν τῶν γινομένων.] In MS. *Nov. Coll.* ſcribitur τῶν δυομένων, ſed cum recepta lectio ſit ſatis commoda, nihil mutandum cenſui.

Δεῦρο μέντοι τὸν λόγον γενόμεν@.] Hanc emendationem, ex conjectura prolatam, in *Stobæi* marginem retulit Geſnerus.

Pag. 318.

Οὐδ' ἀπεικὸς—καὶ τοῦτο σκοπεῖσθαι.] Ita rectius *margini Stobæano* illevit Geſneri manus.

Τοσαύτης τροφῆς καὶ πονίας τῶν νῦν καταχθόνιος βίον] Sic reſtitui ex conjectura: Τροφὴ & πονία optime conveniunt hoc in loco, cum de laboribus ruſticis & ſervilibus agatur. Sic Diogenes Laertius *lib.* 2. *ſegm.* 90. Μέσας καταστάσεις [Κυρηναϊκοὶ] ὠνόμαζον ἀηδονίαν καὶ πονίαν.

Εἰ μέν τοι ἀφ' τοιῇδε βίᾳ πεποιήκοι τὸν ἂν ἑαυτὸν πάσης ὑπονοίας ἀτόπου καθυπερθεν ὄντα] Feliciſſima manu ſic reſtituit Clariſſ. Bentleius: Geſnerus refingit καθαρὸν, ſed altera emendatio magis placet, ut πολλῷ καθυπερθε ἦν τῶν ἀνθρασιωτέων, *erat multò ſuperior his qui erant contrariæ factionis:* eodem ſenſu & locutionis modo uſurpatur etiam ὑπεράνω apud Sextum Empiricum *adv. Mathem.* pag. 335. C. Ἐγκράτειά ἐστιν ἀρετὴ ὑπεράνω ποιοῦσα ἡμᾶς τῶν δοκούντων εἶναι δυσαποχέτων, *Continentia eſt virtus, quæ nos reddit ſuperiores iis quæ videntur eſſe hujuſmodi, ut difficiliter ab iis poſſit abſtineri.*

Θερμαπάναις] Huic emendationi facem prætulit MS. *Novi Collegii Oxon.* in quo exaratur θερμαπείναις.

Pag. 320.

Σιβωνίας ἄψαθαι] Dicitur quidem σιβώνη, *piſtor*, haberi apud Philonem *de Mundo*; ſed forſan σιβωνία hîc magis placeat, quippe quod ſæpius occurrat, σιβωνία nunquam, quod ſciam.

Εἰ δὲ παρήκοι] Hac voce uſus eſt Noſter ſuperius *pag.* 316. ὡσιὰν καὶ τὸ τῆς ἡλικίας παρῆκον. Sed doctiſſ. Bentleius, toties non immerito memoratus, malit Εἰ δὲ παρηβάοι, vel παρηβῴη, *Quod ſi ad ſenectutem vergat:* Quæ quidem in verſione repræſentari juſſimus, ſed cum παρήκοι pauculis ſubauditis idem poſſit ſignificare, nihil ſumus auſi mutare.

AD-

ADDENDA.

INter 39. & 40. ex *Aureis Carminibus* in MS. *Codice Augustano* leguntur hi duo Versiculi, qui in *vulgatis Editionibus* & Hieroclis Commentario desiderantur, sed extant apud Porphyrium *de Vita Pythagoræ* pag. 27. *Edit. Romanæ*,

Πρῶτα μὲν ἐξ ὕπνοιο μελίφρονα ἐξυπανίστας
Εὖ μάλα ποινύειν ὅσ' ἂν ἡμέλῃ ἔργα πλέστης.

Et deinde post *vs.* 44. inseruntur Ταῖς αὐταῖς ἀρεταῖς &c. ut in MSS. *Oxon.* Hæc monuit Dav. Hœschelius, qui novam *Aureorum Carminum* Editionem meditatus non perfecit; ut notavit Doctiss. Albertus Fabricius in *Tom.* 1. *Bibliothecæ Græcæ* p. 461.

Pag. 24.

Εὐσεβέειν δὲ βροτοῖς μάνυμαι τόσον, ὅσον Ὀλύμπῳ.] Versus ultimus Oraculi, quod integrum extat apud Julianum Imperatorem in *Fragmento Orationis* sive *Epistolæ* Tom. 1. pag. 300. *Edit. Exech. Spanhemii.*

Pag. 66.

Μὰ Δία] Sic etiam Alexis Comicus — εὐδαίμων ἐγὼ, μὰ τὴν Δία τὴν Ὀλύμπιον, in *pag.* 416. *Bibliothecæ Comicorum Veterum* à Jacobo Hertelio editorum. Si autem hæc emendatio minus placeat, quòd μὰ utplurimum neget, possis aliter refingere — πλειστάτης οὔσης, νὴ Δία, πασῶν ἀρετῶν· vel, quod proxime omnium ad vulgatum accedit, & magis placet, ναὶ Δία, aut conjunctim ναὶ μὰ Δία, ut apud Aristophanem ναὶ τὸν κόραν, & Xenophontem ναὶ μὰ Δία.

Pag. 166.

Ὅρκῳ αὐτὸς γίνεται δόγμα] Vulgatæ lectioni favere videatur Cedrenus in *Histor. Compend.* pag. 157. *Edit. Paris.* Ὁ δὲ ὅρκῳ γίνεται αὐτοῖς [Πυθαγορείοις] καὶ δόγμα. Si igitur αὐτῷ retinere placeat, referendum est ad Ὁ σέβω ὅρκον παραγγείλας circa medium præcedentis paginæ; quæ tamen nimium distare videntur.

COmpositis jam Notarum typis, cum pauculæ vacarent pagellæ, ne aliquid in nostra Editione desideraretur, quod nomen Hieroclis *præferebat,* Facetias *hasce (uti vocantur) adjiciendas curavi: quamvis ridicula earum argumenta, & vox una aut altera non nisi sequiori* Græcitati *nota, ab* Hierocle *isto* Alexandrino *non immerito abjudicandas esse suadeant.*

IERO-

ΙΕΡΟΚΛΕΟΥΣ ΦΙΛΟΣΟΦΟΥ ΑΣΤΕΙΑ.

I.

Σχολαστικὸς (1) κολυμβᾶν βουλόμενος παρὰ μικρὸν ἐπνίγη. Ὤμοσεν οὖν μὴ ἅψασθαι ὕδατος, ἐὰν μὴ πρῶτον μάθῃ κολυμβᾶν.

HIEROCLIS PHILOSOPHI FACETIÆ.

I.

SCholaſticus natare volens pene ſuffocatus eſt. Juravit igitur ſe nunquam tacturum aquam, priuſquam natare didiciſſet.

(1) Scholaſtici dicuntur literarum ſtudioſi, qui & *Studentes*, nam in *Iſidori* gloſſis legitur, *Pappas, pædagogus qui ſequitur Studentes.* Vulgatiori tamen appellatione *Scholares.* Unde in veteri Onomaſtico, *Scholaris*, σχολαστικός. Et apud *Quintilianum* Inſtit. Orat. *lib.* 2. de officio diſcipulorum, *In ipſos cœtus ſcholarium læti & alacres convenient.* Quam lectionem præferunt *lib. vet.* nec cauſa fuit cur *Raph. Rhegius* ſollicitaret, primus, nec indiligens, ejus ſcriptoris caſtigator atque interpres, multo minor *Henr. Bebelio*, ut apud *Martianum Capellam* τὸ *Scholarium* mutaret in *Scholaſticorum*, verbi, uti refert, barbarie offenſus, quam vero nec priſci illi Theologi nec Jureconſulti refugere. Illud recte atque ordine cenſuit, libellum *de diſciplina Scholarium*, qui *Boethii* nomine circumfertur, non eſſe *Romani* illius Conſulis, nec adeo *Latini* cujuſquam ſcriptoris, ſed barbari ac inidonei. Hoc, inquam, vere cenſor ille non ex peſſimis, & princeps literarum apud *Germanos* inſtaurator. At vero antiquitus *Scholaſtici* dicti ipſi Philoſophi, ſeu dicendi ac docendi magiſtri: quod nomen jam *Theophraſti* ævo uſurpari cœptum eſt, & ad patrum uſque memoriam inolevit. Dicebantur etiam *Sophiſtæ.* Sed ut horum pravo inſtituto & corruptis moribus impetratum fuit, ut omnes nomine illo inſignirentur, qui prudentes veritatem fallerent, non aliter atque *Tyranni*, *Scurræ*, & ſimiles hominum degeneres; ita ſcholaſticorum incivili ſtudio & moroſa vita effectum, ut tanquam inepti ac bardi digitis demonſtrentur à populo. Hinc id genus hominum inquiebat *Epictetus* eſſe ζῶον ὃ πάντες ἐπιγελῶσιν, ut ſcribit *Arrianus* in Commentario: Et *Plinius* in Epiſt. *Scholaſtico homine nihil* ait *eſſe ſimplicius.* A quorum moribus unamquamque vel minimam rem conciſe cum ſtupore cogitantium etiam *Phantaſtas* [Fantaſt] Græco vocabulo appellamus, qui inepte quid aut dicunt aut faciunt. Et quia in hacce ſtupiditate ſe ſolos ſapere ſua perſuaſione credunt, inde, mea ſententia, ſanctiſſimum *Sapientis* nomen, quod ſolis divinarum atque humanarum rerum peritis tributum, ad ſtultos per ludum ac jocum traductum eſt. Quod ipſum non obſcure innuit *Felix Fabri*, qui in ſua *Suevorum* hiſt. lib. 1. cap. 8. ita ſcriptum reliquit; *Lingua Theutonica* Frankig

Ex

II.

Σχολαστικοῦ ἵππον πιπράσκοντος ἠρώτησέ τις, εἰ (2) πρωτοβόλος ἐστί; Τοῦ δὲ φήσαντος δευτερογβόλον εἶναι· ἔφη, Πῶς οἶδας; Ὁ δὲ εἶπεν, ἄπαξ (3) ἐδούλωσεν ἐμὲ καὶ τὸν πατέρα μου.

II.

Ex Scholastico equum vendente quidam quærebat, an primojaculus esset? Quo respondente secundojaculum esse; alter infit, Unde nosti? Quia, ait, aliquando & me pariter & patrem meum ejecit.

III.

Σχολαστικὸς φίλῳ συναντήσας εἶπε, Καθ' ὕπνους σε ἰδὼν προσηγορευσα. Ὁ δέ, Σύγγνωθί μοι, ὅτι οὐ προσέσχον.

III.

Scholasticus amico obviam factus, inquit, In somno te visum allocutus sum. Cui ille, Da mihi veniam, quòd non auscultârim.

IV.

Σχολαστικὸς νοσοῦντα ἐπισκεπτόμενος ἠρώτα περὶ τῆς ὑγιείας. Ὁ δὲ οὐκ ἠδύνατο ἀποκριθῆναι. Ὀργ-

IV.

Scholasticus ægrotum visens rogabat de valetudine. Ille vero non poterat respondere. Ira-

idem est quod comptus moribus. Unde ironiæ vulgares aliquem nominant Franc, *Francum* [Frak] *qui est incompositus & immorigeratus, sicut etiam stultos nominant sapientes.* Quin *philosophari* eos, qui in convivio ac mensa parum decenter sese gerunt, *Alanus* dicit in lib. *De planctu naturæ*; cujus verba adducit commentator *Boethianæ* Philosophiæ *Thomas Aquinas*, si titulus non mentitur autorem. Verum ne longius loquar, Scholastici sunt, qui in pulvere literario degunt vitam, nec ad forum unquam accedunt, nec ullos ambiunt honores, sed in umbris scholarum, veluti vulpes in cavernis latitant: unde à vulgo *scholasticæ vulpes* [Schulfuchs] jure ac merito suo audiunt, & à nonnullis *Calamysii* [Kalmeuser] id est [nam Græce melius exprimitur] μύες καλαμοτρωγες, quod instar murium in antris suarum scholarum calamos arrodant; *Petronio* peraccommodanter *doctores umbratici, inter quos*, ait in eodem negotio Satyricus, *qui nutriuntur non magis sapere possunt, quam bene olere qui in culina habitant.* Atque hoc, aut vehementer animi fallor, aut *Hierocles* noster voluit facetiarum suarum ἐπιμύθιον esse. *Editor Lugdunensis.*

(2) Πρωτοβόλος] Ut constaret facetiæ sua elegantia, fingendæ erant novæ voces. Itaque maluimus vertere *primojaculus* & *secundojaculus*, quam quovis alio modo, quo *Græcæ* linguæ lignari non caperent dicti gratiam. Βόλος est *dentitio* seu *dentum emissio*: infra in 5. ὁ μανθάνοντος τὸ βόλον. *Aristoteles* lib. 5. *hist. animal.* ἀκμάζει ὁ ἵππος ἐν ἡμίονος μετὰ τοὺς βόλους. *Editor Lugdunensis.*

(3) Ἐδούλωσεν] Nihili hoc verbum est. Lego, ἐβόλισεν· βολίσαι est βάλλειν, *ejicere, excutere*: non enim vult portatos se ab equo, sed excussos. Quo in verbo latet τὸ ἀστεῖον. *Idem.*

tus

μαθεὶς οὖν ἐξήλεγξεν, ἐλπίζω ἀ-κμὲ νοσῆσαι, καὶ ἐλθόντι σοι μὴ ἀπαντῆναι.

V.

Σχολαστικὸς ἵππον ἐπιπρασκεν. Ἐλθόντος δέ τινος καὶ μανθάνοντος τὸν βόλον, εἶπε, Τί τὰς ὀδόντας αὐτοῦ τηρεῖς; εἰδὲ ὡς τρώγει καὶ περιπατεῖ.

VI.

Σχολαστικὸς ἰατρῷ συναντήσας, (4) Συ[γ]χώρησόν μοι, εἶπε, καὶ μή μοι μέμψῃ, ὅτι σὲ ἐνόσησα.

VII.

Σχολαστικὸς μῦν ἐθέλων πάσῃ σπουδῇ τὰ βιβλία αὐτοῦ (5) τρώγοντα, κρέας δακὼν ἐναντίας ἐκάθισε.

VIII.

Σχολαστικὸς θέλων τὸν ἵππον αὐτοῦ διδάξαι μὴ τρώγειν πολλά, ὁ (6) παρέβυκεν αὐτῷ τροφάς. Ἀποθανόντος δὲ ἵππου τῷ λιμῷ, ἔλεγε· Μέγα ἐζημιώθην· ὅτε γὰρ ἔμαθε μὴ τρώγειν, τότε ἀπέθανε.

IX.

Σχολαστικὸς οἰκίαν πωλῶν, λίθον ἀπ᾽ αὐτῆς εἰς δεῖγμα περιέφερε.

X.

Σχολαστικὸς (7) * θέλων εἰ σοφέ-

tus ergo Scholasticus hominem objurgans, inquit, Spero me quoque ægrotaturum, tibique advenienti non responsurum.

V.

Scholasticus equum venditabat. Cum vero accederet quidam & rogaret dentitionem, dixit, Quid dentes ejus observas? vide ut comedat ac obambulet.

VI.

Scholasticus medico obviam factus, Ignosce mihi, inquit, & ne irascaris, quod non ægrotaverim.

VII.

Scholasticus volens murem capere, qui assidue libros ejus arrodebat, carnem mandens è regione ejus consedit.

VIII.

Scholasticus volens equum suum docere multum non comedere, nihil ei præbuit pabuli. Tandem equo fame mortuo, Magno damno, inquit, affectus sum; cum enim jam didicisset non comedere, mortuus est.

IX.

Scholasticus domum venditurus, lapidem ab ea avulsum in specimen circumtulit.

X.

Scholasticus scire studens

(4) Συγχώρησόν μοι] Sic legi postulat Græcæ Linguæ ratio, ut supra *Facet.* 3. Σύγγνωθί μοι.

(5) Τρώγοντα] Ita repræsentari jussimus, & rectius; prius τρώσοντα.

(6) Παρέβυκεν] An παρέβυσεν? & παραβύειν interpretor παρέχειν, vel παραδιδόναι. Ita *Editor Lugdunensis.* Alibi etiam legimus παραβύω & παραβύομαι, pro *ingero, inculco, infercio*; ut παραβύεται τὰς ἐνθέσεις, *bucceas inter comedendum infercit.* Sed malim παρέδωκεν, siquid mutandum sit.

(7) Σχολαστικὸς * θέλων] Excidit verbum εἰδέναι, vel γινώσκειν, aut tale quid. *Editor Lugdunensis.*

num

πῇ αὐτῷ κοιμᾶσθαι, καμμύσας ὑπεπορεύετο.

XI.

Σχολαστικὸς οἰκίαν πεπριάμενος, καὶ τῆς θυρίδος ἀποκύψας, ἠρώτα τοὺς παριόντας εἰ πρέπει αὐτῷ ἡ οἰκία.

XII.

Σχολαστικὸς καθ' ὕπαρ ἰδὼν ἥλον πεπηκέναι, καὶ δόξας ἀλγεῖν τὸν πόδα, περιεδήσατο. Ἐπερωτηθεὶς δὲ μαθὼν τὴν αἰτίαν ἔφη, Διατί γὰρ ἀνυπόδητος (8) κοιμῶμαι;

XIII.

Σχολαστικὸς ἰατρῷ συναντήσας ὑπὸ τοῖχον ἐκρύβη. Τινὸς δὲ πυθομένου τὴν αἰτίαν, ἔφη, Καιρὸν ἔχω μὴ ἀσθενήσας, καὶ αἰσχύνομαι εἰς ὄψιν ἐλθεῖν τοῦ ἰατροῦ.

XIV.

Σχολαστικῷ ἔμπορος εἶπεν, ὅτι ὁ ποταμὸς ἥλασε τὸν ἀγρὸν σου. Κἀκεῖνος ἔφη, Καὶ τί λέγω;

XV.

Σχολαστικὸς (9) ἀμιναῖαν ἔχων

num se deceret somnus, clausis oculis speculo se obtulit.

XI.

Scholasticus in domo quam emerat de fenestra prospiciens, interrogabat prætereuntes an se deceret illa domus.

XII.

Scholasticus in somnis sibi visus pedem clavo impegisse, & eum dolere ratus, obligavit. Alius autem causa cognita ait, Quare discalceatus dormis?

XIII.

Scholasticus medico occurrens post parietem sese abdidit. Quodam autem causam quærente, dixit, Jamdiu non ægrotavi, ideo erubesco prodire in conspectum medici.

XIV.

Scholastico mercator nunciavit, à præterfluente abactum esse ejus agrum. Respondit ille, Et quid dicam?

XV.

Scholasticus vas vini Aminæi

(8) Κοιμῶσαι] Manifestarium mendum: *manuscr.* in margine habebat adscriptum καθεύδεις, sed manu recenti, & quidem, nisi fallor, *Sylburgii*, an leg. κοιμᾶεις? an vero κεκοίμησαι? illud magis est. *Editor Lugdunensis.* Forte κοιμᾶσαι.

(9) Ἀμιναῖαν] Nusquam à me lectum in abstracto, nedum in hoc significatu. Nomen invenit à loco, ut & vinum ipsum apud *Hesychium:* hinc apud *Dioscoridem* lib. 1. cap. 78. legend. σμύρνης Ἀμιναίας, ut Ἀμιναῖα σταφυλὴ lib. 5. cap. 6. *vites Aminæa* apud *Catonem* de re rust. & *Plinium* lib. 14. cap. 2. & 3. Apud eundem lib. 12. cap. 16. ubi loquitur de generibus myrrhæ, *Troglodytica sylvestrium prima, Erythræa sequens, & Minæa, in qua Stactea & Atramitica est*; legendum omnino, *& Aminæa, in qua Stactea & Aramitica est.* Et paulo post in eodem cap. *Erythræa ad* XVI. *hanc volunt Arabicam intelligi:* legend. *Aramicam.* Nam in eadem specie à *Plinio* ponitur myrrha Erythræa, Aminæa, Stactea, Aramica, Gebanitica, & Ausiritis. Est autem *Aramia* eadem quæ *Arabia* Felix, *peninsula inter duo maria, Rubrum Persicumque procurrens*, ait ipse *Plin.* lib. 6. cap. 28. *Editor Lugdunensis.* Vid. *Geoponicorum* lib. v. p. 120. *Edit. Cantab.*

quod

ἐσφράγισεν αὐτήν. Τῷ δὲ δούλῳ κάτωθεν τρήσαντι, καὶ τὸν οἶνον αἴροντι, ἐθαύμαζεν ὅτι (10) τῶν σημάντρων σώων ὄντων ὁ οἶνος ἐλαττῶτο. Ἕτερος εἶπεν. Ὅρα, μὴ κάτωθεν ἀφῃρέθη. Ὁ δὲ, Ἀμαθέστατε, εἶπεν, οὐ τὸ κάτωθεν λείπει, ἀλλὰ τὸ ἄνωθεν μέρος.

XVI.

Σχολαστικὸς ἰδὼν στρουθία ἐπὶ δένδρου, λάθρα ὑποστελλῶν ὑφαπλώσας τὸν κόλπον, καὶ ἔσεισε τὸ δένδρον, ὡς ὑποδεξόμενος τὰ στρουθία.

XVII.

Σχολαστικὸς ἐν τῷ ἰδίῳ ἀγρῷ ἐξιὼν, ἠθέλησε πιεῖν ὕδωρ, εἰ καλὸν, ἐν τῷ αὐτόθι φρέατι. Τῶν δὲ φησάντων ὅτι καλὸν, καὶ γὰρ οἱ γονεῖς αὐτοῦ ἐξ αὐτοῦ ἔπινον· Καὶ πηλίκης, ἔφη, εἶχον τραχήλους, ὅτι (11) εἰς τοσοῦτον βάθος πίνειν ἠδύναντο.

XVIII.

Σχολαστικὸς σχολαστικῷ συναντήσας εἶπεν, Ἔμαθον ὅτι ἀπέθανες. Κἀκεῖνος, Ἀλλ' ὁρᾷς μοι ἔτι, ἔφη, ζῶντα. Καὶ ὁ σχολαστικὸς, Καὶ μὴν ὁ εἰπών μοι πολλῷ σε ἀξιοπιστότερος ὑπάρχει.

XIX.

Σχολαστικὸς μαθὼν ὅτι ὁ κόραξ ὑπὲρ τὰ διακόσια ἔτη ζῇ, ἀγοράσας κόρακα εἰς ἀπόπειραν ἔτρεφε.

XX.

Σχολαστικὸς εἰς χειμῶνα ναυαγῶν, καὶ τῶν συμπλεόντων ἑκάστου

quod habebat obsignaverat. Quod cum famulus subtus perforaret, vinumque auferret, mirabatur is signaculis salvis vinum imminui. Ad quem alter quidam, Vide, inquit, ne subtus sit ablatum. At ille, Stultissime, inquit, non inferior deficit, sed superior pars.

XVI.

Scholasticus, conspectis passeribus in arbore, clam subiens expandit sinum, arboremque concussit, quasi passeres decidentes excepturus.

XVII.

Scholasticus in agrum suum egressus, desiderabat bibere aquam, si pura, ex eo qui erat illic puteo. Affirmantibus autem quibusdam bonam esse, quippe & parentes ipsius ex eodem bibebant: Quam longis, inquit, collis præditi erant, qui tantam profunditatem bibituri assequi potuere!

XVIII.

Scholasticus scholastico obvius ait, Intellexi te mortuum esse. Cui ille, Atqui vides, inquit, me etiamnum vivere. Et scholasticus, At vero qui mihi dixit multo te fide dignior est.

XIX.

Scholasticus cum audivisset corvum ultra ducentos annos vivere, ut periculum faceret, corvum emit & aluit.

XX.

Scholasticus tempestate obortа naufragium faciens, cum

(10) Τῶν σημάντρων] Ita restitui debere statim vidi: pessime antea τῶν συμμάντεων.

11) Εἰς τοσοῦτον βάθος πίνειν] Nihil mutandum. Sic infra in 20. εἰς χειμῶνα ναυαγῶν. Et in 27. εἰς Ἑλλάδα ὅτι. Phrasis est *Græcis* solentissima. *Editor Lugdunensis.*

cæteri

(12) περιπλεκομένων σκεύης πρὸς τὸ σωθῆναι, ἐκεῖνος μίαν τῶν ἀγκυρῶν περιεπλέξατο.

cæteri vectores obvia quisque arma, quibus enatarent, arriperent, ille unam ex anchoris amplexus est.

XXI.

Διδύμων ἀδελφῶν εἷς ἐπλεύσατο. Σχολαστικὸς οὖν ἀπαντήσας τῷ ζῶντι ἠρώτα, σὺ ἀπέθανες ἢ ὁ ἀδελφός σου;

XXI.

Gemellorum fratrum unus diem obierat. Scholasticus igitur, obviam factus superstiti, interrogabat, ipsene mortuus esset, an frater ejus?

XXII.

Σχολαστικὸς ναυαγεῖν μέλλων πινακίδας ἤτει, ἵνα διαθήκας γράψῃ. Τοὺς δὲ οἰκέτας ὁρῶν ἀλγοῦντας διὰ τὸν κινδύνου, ἔφη, Μὴ λυπεῖσθε, (13) ἐλευθερῶ γὰρ ὑμᾶς.

XXII.

Scholasticus naufragium facturus codicilles poscebat, ut testamentum conderet. Videns autem servos periculo angi, sic eos affatus est, Nolite tristari, nam vos manumittam.

(12) Περιπλεκομένων σκεύης] Scripsit sine dubio σκεῦος, quod rectum est: itaque emendanda pariter ac integranda est illa, quæ *Prochori* nomine circumfertur, historia de S. *Joanne* Evangelista, in qua hactenus vulgatur, πλευσάντων δὲ ἡμῶν ἐν τῷ κινδύνῳ, &c. ἕκαστος ἡμῶν ὅπως ἐπέλαβε σκεύει * τούτῳ κὰ συναπεπλέομεν. Corrigo; σκεῦος, τούτῳ, &c. expuncto asteriſco, nihil deesse sensus ostendit integer atque commodus: & mox sequitur, ὅτας ἡμᾶς δι' ὃ ἐμεράσατε σκεύης ἢ πλοίου, &c. Sunt autem σκεύη, quæ *Petronio arma*, aliis quibusdam *armamenta*. *Editor Lugdunensis.*

(13) Ἐλευθερῶ γὰρ ὑμᾶς] Ἐλλειπτικὴ ἀσεμνορρημοσύνη. Dubitabat *Anacharsis* in mortuisne an in vivis numerandi essent οἱ πλέοντες, quoniam, *ut dicebat idem, tantum illi absint à morte*, ὅσον ἐστὶ τὸ πάχος τοῦ νεώς, narrante *Laertio*. Quum ergo Scholasticus iste animadverteret servos suos ejulare propter illud discrimen, sic eos allocutus est; Ne contristemini: si quid enim periculi me dederit pessum, igitur ego vos solvam manu. Ridiculum itaque in eo est, quod se à morte dixerit servos liberaturum. Potest vero & simplex retineri sensus: nam servi etiam mortis causa manumittebantur testamento, de quibus sunt tituli *Pandect.* & *Cod. De manumissis testamento, De statu liberis, De fidei commissariis libertatibus*, nominabanturque *Servi Orcini*, h. e. *Acheruntici*, seu, ut *Theophilo* placet, Χαρωνιακοί. *Editor Lugdunensis.* Hujus loci sensum & jocum (ni fallor) nequaquam assecutus est *Editor Lugdunensis*, dum ναυαγεῖν μέλλων vertit *transfretaturus*, male pro *naufragium facturus*, & ἐλευθερῶ ὑμᾶς ad *liberationem servorum à morte* insulse deflectit: Cum in hoc positum sit ἀσεμνον & ridiculum; Scholasticus servos, propter instantis naufragii periculum animo turbatos & mœrore oppressos, erigere conatur spe *manumissionis*, cum & Dominus & servi simul jam jam perituri essent.

XXIII.

Σχολασικὸς ποταμὸν βυλόμενος περάσαι, ἀνῆλθεν εἰς τὸ πλοῖον ἵππος. Πυθομένου δέ τινος τὴν αἰτίαν, ἔφη, σπουδάζειν.

XXIII.

Scholasticus flumen volens trajicere, conscendit navem eques. Petente quodam causam, dixit se festinare.

XXIV.

Σχολασικὸς ἀπορῶν διαπαντὸς, τὰ βιβλία αὐτοῦ ἐπίπρασκε, καὶ γράφων πρὸς τὸν πατέρα ἔλεγε· Σύγχαιρε ἡμῖν, Πάτερ· ἤδη γὰρ ἡμᾶς τὰ βιβλία τρέφει.

XXIV.

Scholasticus pecunia egens libros suos vendidit, & datis literis ad patrem scripsit, Lætare nobiscum, Pater; jam enim libri nos alunt.

XXV.

Σχολασικοῦ παιδίον ἀπέθανεν. Ἰδὼν δὲ πλῆθος λαοῦ συνελθεῖν, ἔλεγεν· Αἰσχύνομαι εἰς τοσοῦτον ὄχλον μικρὸν παιδίον προφέρειν.

XXV.

Scholastici puerulus obierat. Conspicatus autem magnam frequentiam populi ad funus convenire, ait; Erubesco in tantam turbam parvum puellum efferre.

XXVI.

Σχολασικοῦ υἱὸς ὑπὸ τοῦ πατρὸς εἰς πόλεμον ἀποπεμπόμενος ὑπέσχετο ἑνὸς τῶν ἐχθρῶν κεφαλὴν ἀξειν. Ὁ δὲ ἔφη, Εὐχομαι καὶ χωρὶς κεφαλῆς σε ἐλθόντα, μόνον ὑγιῆ ὄντα ἰδεῖν, καὶ εὐφρανθῆναι.

XXVI.

Scholastici filius à patre in militiam missus, recepit se unius hostium caput allaturum. At hic, Velim te, inquit, vel absque capite redire, modo salvum videre & lætari possim.

XXVII.

Σχολασικῷ φίλος ἔγραψεν εἰς Ἑλλάδα ὄντι, βιβλία αὐτῷ ἀγοράσαι. Τοῦ δὲ ἀμελήσαντος, ὡς μετὰ χρόνον τῷ φίλῳ συνεφλήθη, εἶπε· Τὴν ἐπιστολὴν, ἣν περὶ βιβλίων ἀπέστειλάς μοι, οὐκ ἐκομισάμην.

XXVII.

Ad Scholasticum in Græcia versantem amicus literas dedit, quibus ab eo petiit ut quosdam sibi libros compararet. At hic, neglecto negotio, ut post tempus in amicum incidit, ait; Epistolam, quam de libris ad me misisti, non accepi.

XXVIII.

Σχολασικὸς καὶ φαλακρὸς ὁ κουρεὺς συνοδεύοντες συνέθεντο πρὸς τέσσαρας ὥρας (14) βιγιλεῦσαι. Ἔλαχεν οὖν πρῶτον τῷ κουρεῖ. Ὁ δὲ μετεωριζόμενος τὸν κολα-

XXVIII.

Scholasticus calvusque & tonsor una iter facientes, in quatuor usque horas pacti sunt vigilare. Tetigit autem sors primo tonsorem. Hic sublevans

(14) Βιγιλεῦσαι] In *manuscr.* erat *βιειλεῦσαι*. Sed *βιγιλεῦσαι Latinorum* est *vigilare:* non enim *Latini* à *Græcis*, sed *Græci* posteriores à *Latinis* multa & verba & genera dicendi mutuati sunt. *Editor Lugdunensis.* Usurpatur etiam *βιγλεύειν* apud Leonem in *Tacticis.*

dormien-

πνὸν κοιμώμενον (15) ἐξύφισε, καὶ τῇ ὠρᾷ πληρωθεισῶν ἀϋπνισεν. Ὁ δὲ κνηδόμενος ἀφ' ὕπνου τὴν κεφαλὴν, καὶ εὑρὼν (16) αὐτὴν * ἔφη· (17) Μέγα κάθαρμα ὁ κουρεύς· πλανηθεὶς γὰρ, ἀντὶ ἐμοῦ τὸν φαλακρὸν ἀϋπνισε.

dormientem ſcholaſticum raſit, horiſque elapſis expergefecit. Qui ſcalpens à ſomno caput, ubi id raſum eſſe ſenſit, exclamavit, Magnum ſcelus iſte tonſor: errans enim, pro me calvum excitavit.

(15) Ἐξύφισε] Hæc vox nihili eſt; Legendum videtur vel ἔξυσε vel ἐξύρησε· utraque Græcum ſonant.

(16) Αὐτὴν * ἔφη] Videtur nomen ψιλὴν, aut hujuſmodi quid adjiciendum. *Edit. Lugdun.*

(17) Μέγα κάθαρμα] Κάθαρμα, Scelus, homo nequam & abjectis vilior algis. *Gloſſ. Græcolat.* Κάθαρμα, ἐπὶ ὕβρεως, *purgamentum. Jul. Pollux* lib. 5. cap. 46. τὸν ἐν ταῖς τελόδοις καθαρμάτων ἐμβλητότερος. *Lucianus*; νὴ ἐξονειδίζει ἀνδράποδα καὶ καθάρματα ἡμᾶς ἀποκαλῶν. *Philo Judæus*; καθάρματα καὶ περικαθάρματα ἐκ γῆς ἄχθη ἐκ ὅσα τοιαῦτα ἀποκαλεῖσι. Originationem tradit *Ammonius* περὶ διαφόρων λέξεων ſcribens; Καθάρματα, τὰ μὴ τὸ καθαρθῆναι ἀπορρίπτοντα. *Editor Lugdunenſis.*

NB. Alias ſub Hieroclis nomine *Facetias*, præter eas quas jam exhibuimus, in Bibliothecis latere teſtis eſt Marcus Velſerus in *Epiſtola* ad Goldaſtum (citante Fabricio) *Hieroclis facetias ex codice Auguſtano auctas P. Pontanus jampridem convertit, & edendi occaſionem expectat:* & Claudius Sarravius *Epiſtolarum* pag. 107. unam adducit & corrigit ex Iſaaci Voſſii libro MS. *num.* 185. in quo continentur Hieroclis Facetiæ nondum editæ. *Hieroclis* τὰ ἀσεῖα (inquit Sarravius ad Salmaſium) *aliud fere agens, culpam fateor, legeram, & quem nuper miſi locum deſcripſeram. Eadum diligentius revolvo in Capite* Περὶ ὀκνηρῶν *hæc inveni, quæ interpretationi tuæ, adverſus Heraldi objectionem, favere videntur.* Ὀκνηρὸς ὀκνηρῷ ὄφειλε δηνάριον. Ὁ δὲ φησιν, εἰς τὸ μάσσαλόν μου λάβητε, λῦσον, ἄρον. Ὁ δὲ ἄπιλθις φησιν, ἐπληρώθην. *Ita ſcripta habentur in codice Iſ. Voſſii. Pro* μάσσαλον, *quod quid ſit non reperio, vide num legendum ſit* μασσύπιον· *aliquid certe hujuſmodi intelligendum eſt. Pro* ἄπιλθις, *exiſtimo ſcribendum* ἄπιλθε, abi.

INDEX RERUM.

A.

ABstinentiæ progressus ordine fiebat à Pythagoreis. 220
in Abstinendo à peccatis bene agere non est positum. 134
Actionis honestæ cum labore factæ transit molestia, manet autem virtus. 134
Actionum bonarum voluptas. *ibid.*
Actionum nostrarum ratio reddenda est entibus, quæ mediam sortem nacta sunt. 254
justæ earum retributiones penes ætherios sunt, à Deo scilicet judices constitutos. 256
Adversa nobis non accidere, aut ea quæ juvant nanc sci, non est in nostra potestate positum. 274
Æternum esse nequit, quod in tempore incep t esse. 104
quod ab Æterno subsistit, corruptionem nequit admittere. *ibid.*
Æther liber. 220
Agamemnonis Homerici insania & amentia notantur. 126
Agas tantum ea, quæ tibi postea non erunt molesta. 120
Ἀγάθων. 200
Alexandri Aphrodisiensis de fato opinionem, nihil aliud scil. esse quam Platonicam corporum naturam rejicit Hierocles. 240, 250
ab Alienis temperandum est. 72
Ἄλγεα in *Aureis Carminibus* quid sint. 80
Amatorii definitio Platonica. 266
Amicorum faciendorum lex. 48
optimus quisque in amicum deligendus. *ibid.*
quomodo nos in amicos gerere oporteat. 50
lex Amicitiæ in hoc obligat, ut ad virtutis incrementum ab amicis adjuvemur, & illi vicissim à nobis. 50
quod alius alio melius prævideri, in communem Amicorum utilitatem conferendum est. *ibid.*
amicis bene monentibus leniter obtemperandum est, nec de pecuniis aut gloria cum eis contendendum est. *ibid.*
si in deterius ruant, quomodo tractandi sunt amici. 50, 52
quomodo amici optime retineantur, justa ratione deserantur, & revocentur. 52, 54
odium in amicos levioris peccati causa non est suscipiendum. 54
Amicitia est ultimus virtutum terminus, & ipsa perfectio. *ibid.*
solus bonus bono amicus. 56
bonus in amicitiæ legibus quomodo Deum ipsum imitetur. *ibid.*
Amicitia cum omnibus colenda est, secundum singulorum dignitatem. *ibid.*
Amicos nobis quoslibet facere naturali impellimur studio. 300
Ammonius Alexandrinus, cognomento Θεοδίδακτος, veterum Philosophorum opiniones purgavit, & nugas rejecit. 238
Platonem & Aristotelem in præcipuis & maxime necessariis dogmatibus consentire demonstravit. *ibid.* 250
ejus familiarissimi fuerunt Plotinus & Origenes. 244, 250
Amor sui nimius res proprias laudat, alienas imminuit. 296
Ἀναμφησία maxime danda est opera. 124
Anaxagoræ Clazomenii dictum. 84
Animæ humanæ cur mortales Dii vocantur. 16
Animus divinus Deo nos conjungit. 24
Anima pura est locus Deo maxime proprius & gratissimus. *ibid.*
Animæ nostræ mortalitate suppositâ, quænam sequantur. 76
posito, animum immortalem esse, & mundum Providentia regi, quæ sequantur. 78
singulas hominum animas produxit Deus. 100

bru-

brutorum animas naturæ fingenti commisit. *ibid.*
Animæ humanæ ex eodem cratere, quo Dî mundani, & Dæmones sive Heroes, factæ fuerunt. *ibid.*
Animæ humanæ immortalitas & æternitas probantur. 104
Animæ immortalitas ad quæ necessaria sit. 104
diversum est ens à corpore, & per se æternum. *ibid.*
Animus scientia instructus placide ferat falsas aliorum opiniones. 110
Animus Nos est. 114, 122
Animo conducunt & eum perficiunt veritas tantum & virtus. 116, 212
Animi facultates nulli sunt mancipatæ, sed liberæ, si nos ipsi velimus. 118
qui Animi mali annihilationem post mortem decernit, malum malo curat. 124
Animum suum immortalem esse non vult malus, ne pœnas luens subsistat. *ibid.*
Animam sceleratam omnino interire debere non statuent inferorum judices. *ibid.*
quomodo eam tractabunt. *ibid.*
videtur Anima non esse, cum ad id, quod præter naturam est, divertitur. *ibid.*
quomodo ad naturam suam iterum redit. *ibid.*
Animus humanus rationalis est medius inter mentem, & id quod est irrationale. 160
quomodo purus fiat. *ibid.*
est triplici facultate præditus. 162
bonorum curâ ad preces excitatur. 174
vera bona quando non assequitur, sed circa apparentia oberrat. 198
quænam animi pars aurigæ fungatur officio. 212
quomodo oculi & manûs rationem habet. 220
Animarum præexistentiam & transmigrationem, in libris de *Providentia & Fato*, summo studio asserebat Hierocles. 242, 250
earum transfusionem ex brutis in homines, aut vice versa, non admittit. *ibid.*
earum præexistentiam & transmigrationem, quasi Providentiæ, Liberi Arbitrii, & Fati fundamentum, posuit Hierocles. 242
Animæ humanæ Deum nec semper cognoscunt, nec individuam habent ejus intelligentiam. 254
cum ad intelligendi dignitatem perveniunt, ætheria entia imitantur. 254
cum ex cœlo in hunc mundum descendant, necesse est curæ cognatis sint. 258
patiuntur pro merito eorum quæ eligunt. *ibid.*
in actionibus quibuscunque censuræ sunt obnoxiæ, & pro dispositionibus purgationem & pœnas sortiuntur. 260
Animæ electionem sequentia, à providentiæ judicio definita sunt. *ibid.*
Anima nunquam caret imbecillitate desipiendi, nec resipiscendi facultate destituitur. 262
ad divinæ vitæ felicitatem, & ad ortum mortalem, naturaliter accommodata est. *ibid.*
quòd diutius in summis, quàm in infimis degat, libertati ejus debetur. *ibid.*
Animæ quædam intra decem millia annorum, aliæ intra tria, cursum conficiunt. *ibid.*
Anima res humanas cur ex voto disponere nequit. 274
in nullum præter se potestatem habet. *ibid.*
de rebus quæ sunt solum judicat, factasque recipit. *ibid.*
Animam unicam, cujus partem singuli obtinent, non creavit Deus. 278
Animas singulas terminis suis circumscriptas condidit Deus. *ibid.*
Animalia efferatissima certo cultu victuque quotidiano curantur. 296
Animalia nonnulla data sunt in alimentum cæteris & hominibus. 98
eorum felicitatis & infelicitatis causæ. *ibid.*
Animalium compositio vitæ tempus secundum eorum genera continet. 276
Animalium brutorum eandem à providentia rationem haberi, ac rationalium, iniquum est. 278
illis à providentia satis prospectum est, quòd eorum species conservetur, quod solum in iis immortale est, & idem manet. *ibid.*

Animalia phantasiis trahuntur, & cupiditatibus impelluntur. 302
Apollinis Pythii oraculum laudatur. 24
aliud Apollinis dictum ad Hermioneum citatur. 26
Apotheosis quoinam expectet. 226
Arbitrii nostri libertas qualis sit. 272
Aristotelis sectatores multa ejus scripta adulterabant. 244, 250
Artis sacræ & mysticæ maximum opus. 226
Astrorum natura. 210
Atæ pratum. 186
Athletæ certaminum philosophicorum. 226
Aureorum Carminum egregius χαρακτήρ. 232
sacri Conventûs communis sententia sunt. *ibid.*
audire solebant ea Pythagorici mane & vesperi. *ibid.*
Aureorum Carminum usus & præstantia. 8, 10, 12
Aureum seculum quod. 12
Aurum metallorum optimum. *ibid.*
Αὐτὸς ἔφα de Pythagora usurpatur. 166
Avocandi sumus ab officio nulla spe, aut periculo, aut familiaris amicitiæ prætextu. 116

B.

BEatorum insulæ. 226
vox BENE in animi vitiis quare non adhibetur. 82
de malis extern s usurpari possit. *ibid.*
nihil Blasphemum amissis divitiis, aut inter morborum dolores, dicendum est, ne Justitia verbis violetur. 72
Bona civilia mediæ virtutis ope consequenda sunt. 90
Bona divina reconduntur summum virtutis & bonitatis gradum assecutis, medium autem, humana. 94
Bona, temporum transpositione, mala fiunt. 132
Bona vicina non videre aut audire, quid sit. 190
Bona vera sunt verita & virtus. 202
Bona in nobis secundum naturales notitias posita sunt. 210
Bona maxima consequendi ratio. 272
Boni quare amandi sunt. 56
Bonis duobus propositis, majus minori anteponendum est. 44
Bonis plurima infortunia non immittit fatum. 80
Bonus, posita providentia, negligi nequit, quamvis antiquioris iræ divinæ notis inustus sit. 102
ex seipso indolentiam in calamitatum subsidium affert, à providentia autem liberationem à malis reportat. 104
Brutorum sola genera produxit Deus. 100
Brutis animantibus nulla præmia aut pœnæ debentur. 258, 278
ex loco ætherio in hunc mundum non descenderunt. *ibid.*
Bruta alio, ac animæ nostræ, modo in vitam veniunt. 276

C.

CAlamitates à virtute ornatum accipiunt. 84
patienter ferendæ, & ad causas earum advertendo præcidendæ sunt. 90
quænam est optima earum medela. *ibid.*
quid sequetur istam opinionem, calamitates esse vitiorum fructus. 92
non fortuito distribuuntur hominibus, posito Deum nobis præesse. 94
eas auget & intendit essentiæ nostræ ignorantia. 96
unde oriantur & quomodo tollantur. 104
Calamitates patienter ferendi commoda. 100, 102, 104
eas ægre ferendi, & indignandi, recensentur incommoda. 102
Capite & corde animalium abstinendum est. 220
Carmina Pythagorica cur *Aurea* vocantur. 12
Casibus fortuitis & temerariis omnia permitti iniquum est, cum Mens res gubernet, & Deus universitatis auctor sit. 256
Casus externi & violenti à providentia circa Nos ordinantur, brutis autem fortuito accidunt. 276
Causæ rerum in opifice Deo præexistunt. 164

Centrum eſt aliter circuli principium, aliter autem ejus terminus quod ambit. 180
Cibi quidam prohibentur. 140, 210
a Cibis aliquot abſtinentia quibus conferat. 216
Circulis veluti multis circumſcribimur ſinguli, quorum alii minores, alii majores ſunt; alii continent, alii continentur. 312
diverſas & inæquales rerum & hominum ad nos relationes continent iſti circuli. 312, 314
ad centrum contrahendi ſunt. 314
Circulus circumducendus eſt ad virtutum cuſtodiam. 116
Civitate peſſum eunte unius civis ſalus conſiſtere nequit. 286
Civitati convenit, quod civi fuerit utile, ſi quatenus civi expedit accipiatur. 286
Civitati ſacerdotes debet Sacerdos, Princeps principes, Concionator concionatores, & Civis cives. 312
Civitati grata eſt duratio civium. *ibid.*
Civium ſucceſſioni proſpiciendum eſt, *ibid.*
Cœlum perpetuo movetur. 180
Cœleſte corpus univerſitatem ambit. *ibid.*
Cœlum animantibus intellectu præditis & ultra aſtra poſitis refertum eſt. *ibid.*
Officium erga Cognatos tractatur. 312, 314
benevolentia erga Cognatos, qui plurium graduum intervallo nobis juncti ſunt, quomodo conſervetur. 314
Cognati variis nominibus appellandi ſunt, pro varia ætatis ratione. 316
Cognati, qui materno genere nobis conjunguntur, plus amandi ſunt; qui paterno, plus honorandi. 316
Cognati, licet omnino boni non ſint, omnino tamen propter cognationis dignitatem honorandi ſunt. 42
Cognati altero ſecundum Parentes honoris gradu colendi ſunt. *ibid.*
honor qui eis tribuitur, ſecundum proximitatem deferendus eſt. 48
Commoda noſtra ex aliorum damnis non ſunt comparanda. 72
Communis utilitas non ſejungenda eſt à privata, ſed una eademque cenſenda. 286
Conditorem mundi Διὸς & Ζηνὸς nomine quare inſignire ſolebant Pythagorei. 200
Conjugalis vita à prudenti eligitur. 300
Conjugalis vita omnino eligenda eſt, niſi aliqua circumſtantia aut caſus aliter ſuaſerit, *ibid.*
Conjugales nos, non gregales, fecit natura. *ibid.*
Conjugio unum & commune opus dedit natura. 302
Conjugalis vita pulchra eſt. 304
Conſcientia cujuſque eſt æquiſſimus & familiariſſimus judex. 158
Conſcientia peccatorum ſenſum ſi excitet, quænam ſequantur. 122
Conſcientiæ tribunal. 154
Conſcientiam ſe habere ignorant homines cupiditatibus prægravati. 64
Conſiderationis rectæ effectus. 78
Conſilium adhibendum eſt priuſquam res gerantur, ne abſurda fiant. 120
Conſilii prudentia virtutes parit, perficit, & conſervat. *ibid.*
quomodo iſta fiant. *ibid.*
Conſilii recti tres ſunt actiones. *ibid.*
earum natura explicatur. *ibid.*
in bono Conſilio eſt principium, medium, & finis bonorum. 122
Conſilii probitas ſtabilem electionis ſoliditatem promovet. *ibid.*
Conſilii recti felices effectus. 126
Conſilium opera præcedens, amputat incertarum opinionum cauſas, & nos ad ſcientiam acquirendam provocat. 128
Conſuetudines revera patriæ, nihil minus quam leges, obſervandæ ſunt. 288
quæ nudiuſtertius & nuper receptæ ſunt, patriæ non ſunt cenſendæ, & ne conſuetudines quidem. *ibid.*
Conſuetudo lex eſt non ſcripta, optimi legiſlatoris nomen inſcriptum habens. *ibid.*
Conſuetudo patria naturali juſtitiæ proxima. *ibid.*
Contentio comes congenita nobis latenter nocet. 184
provocanda non eſt, ſed cedendo evitanda. *ibid.*
ejus remedium traditur. 194
Contentio bona. 196

Continentiâ circa quod versatur. 66
Corpus, respectu animi, instrumenti locum obtinet. 114
Corporis cura mediocris est habenda. 136
ejus natura in continua generatione & corruptione consistit. *ibid.*
Corpus ad philosophiam quomodo dirigit philosophus. 140
animi, qui eo utitur, gratiâ curat. *ibid.*
in Corporis ornatu & apparatu modus est adhibendus. 144
Corporum natura, quæ visibilem hunc mundum complet, ad entium rationalium imperium ordinata est. 178
Corpus congenitum habens ab opifice datum exisse cæpit rationalis natura. 210
Corpus lucidum appellatur animi subtile vehiculum. 214
ejus puritas ad quæ extendatur. *ibid.*
corpore mortali purgandum est. *ibid.*
Corpus lucidum quare purgandum est. 222
Curam nostrî ipsorum non geremus, si nesciamus quid simus. 114
Currûs alati & aurigæ congenitæ potentiæ animum comparavit Plato. 212
Cylindri duplex motus. 196
Cylindris comparantur mali. 184
Cylindro in planitie rotato comparatur insanorum & malorum hominum vita. 196, 8

D.

Dæmones appellantur animi humani veritate & virtute imbuti. 38
quare vocantur terreni, *ibid.*
Dæmonis terreni appellatio cui competat. 40
Dæmones terreni colendi sunt legitima faciendo. *ibid.*
Dæmones boni hominibus sunt bonorum interpretes & nuncii. 240
Dæmonum judicio, pro meritis anteactæ vitæ, unusquisque nostrûm vitæ sortitur genus. 276
Δαίμων pro *Anima* ponitur. 202
Decori ignorantiæ fastuosæ mali effectus. 148
Deliberandum est ante actiones. 150
Deliciæ in tota victus ratione vitandæ sunt. 146
Denarius est numeri definitum intervallum. 166
ejus vis est Quaternarius. *ibid.*
Descendunt post mortem ad inferos singuli cum genio duce. 278
Deteriores, amore sui ducti, aliis longe præstantioribus se anteponunt. 296
Detruduntur in hunc mundum singuli. 278
vera Dei dignitas quomodo inveniatur. 14
quales sui imagines Deo dignum est producere. 16
ejus bonitas essentialis sola fuit omnium rerum creationis causa. 20
Deus omnia produxit isto ordine, quo eum similitudine referunt. 22
piis hominibus tantum gaudet, quantum cœlo. 24
Deus omnium entium princeps longe ante omnia honorandus. 34
qui eum amat, honorare debet ea quæ ei similia sunt. 38
Deus longe abest a malorum hominum conscientia. 64
opinionis istius, nullum omnino esse Deum, aut res nostras ab illo male administrari, mali effectus. 80
Deus non est in causa, quod boni aut mali simus. 84
præmia & pœnas secundum leges justitiæ & singulorum merita retribuit. *ibid.*
hunc aut illum hominem præmio vel supplicio afficere nunquam statuit, sed prout singuli se gesserint. 86
Deus ponit quæ bona sunt, tollit vero mala. 92
nihil morti obnoxium à Deo immediate conditum est. 100
inter æterna ejus opera reperitur animus humanus. 106
Deus in tragœdia apparens. 110
Deus est Mens. 142
Deus qui sub intelligentiam cadit est Quaternarius. 166
dicitur à Pythagora *Numerus Numerorum.* *ibid.*
Dei ope indigemus ad bona quæ elegimus perficienda, licet eorum electio

electio penes nos sit. 172
ei acceptum referri debet, quod sumus, & quod bene & felices simus. *ibid.*
Deus nihil petenti nihil dabit. *ibid.*
sine Dei auxilio bona dare effecta non possumus. *ibid.*
qualis homo Deum maxime sequatur. 184
ut demens Deo careat necesse est, & eo carens insaniat. 192
separationis nostræ à Deo causa. 198
omnes etiam invitos ad veritatem revocare nequit Deus. 204, 208
est omnium Creator, sed bonorum Pater. 206
quare vulgus à Deo monstrata non videt. *ibid.*
similitudinis entium rationalium cum Deo varii gradus enarrantur. 230
prima cum Deo similitudo est exemplar secundæ & tertiæ similitudinis, secunda item tertiæ. *ibid.*
Deus visibilis & invisibilis mundi est opifex. 238, 250
ejus voluntas sufficit ad res producendas ex nihilo. *ibid.*
Deus mundum ex substantia corporea incorporeæ fabricæ conjuncta, duplicem simul & unum, constituit. *ibid.*
universis entibus ratione præditis imperat Deus pater & opitex. 240, 252
paternum Dei regnum & reputatur & vere est providentia. *ibid.* 252
imago Dei nequit esse, quod ratione & intellectu caret. 254
omnis Dei imago intelligens & rationalis naturaliter seipsam & creatorem suum cognoscit. 254
Deus nunquam est auctor mali. 282, 284, 92, 208
Deus omnia bona omnibus recipere volentibus præbet, & cum bonis media naturæ cognata impertitur. 284
Dialectica rerum inspectio est animi solutio. 222
Dii immutabiles sunt, & judiciis insistunt, ita ut sententiam nunquam mutent. 280
Dii juste mundum non gubernarent, si, quem punire statuerunt, impunitum dimitterent. 280
Dii homines puniunt non malignitate, aut voluptate ducti, sed vindictæ causa. 282
Dii hominibus incommoda infligunt, ad ipsos puniendos, & cæteros admonendos. *ibid.*
Dii per se bonorum auctores sunt, sed nos ea non admittimus. 282
Diis Nuptialibus, Natalitiis, & Laribus sacri interdum sunt maritus & uxor. 306
Dii mundani honorandi sunt pro ratione ordinis ab opifice lege iis dati. 14
variis sphæris addicti sunt. *ibid.*
verus eorum cultus in quibus ponitur. *ibid.*
Dii immortales quinam vocantur in *Carminibus Aureis.* 34, 14
suæ essentiæ nunquam obliviscuntur. 16
Dii cœlestes parentum locum apud nos, æterna cognatione, obtinent. 42
Diis immortalibus quales nostri administrationis leges præscribunt justitia & ordo. 100
Dii nos, tanquam cognatos, curant. *ibid.*
fausto exitu à Diis implorato ad opus accingendum est. 170
Dicere aut facere aliquid, quod nobis non sit commodum, adducendi non sumus. 110
Discenda sunt, quæcunque officium postulat. 130
actionis istius commoda. *ibid.*
Distributionis inæqualis, à divinis judicibus factæ, justa ratio petatur à libero hominum arbitrio. 258
Divitiæ aliquando possideri solent, aliquando perire. 64
Divitias nimium retinendi incommoda. 70
ob earum jacturam non est nimium dolendum. 72
ex divitiarum jactura, & futura morte, quænam secum reputet vir prudens. *ibid.*
Divitiis à philosophia & divina similitudine abduci nefas. 116
quare divitiæ vocantur χρήματα. 152

Diurna opera veſperi recenſenda ſunt. 152
quare ſingulis diebus examinanda ſunt. 154
examinatio, velut canticum Deo, veſperi recitanda eſt. *ibid.*
Diurnæ vitæ recordatio, eſt immortalitatis noſtræ conſcientia. 158
Diurnæ factorum recenſionis felices effectus. *ibid.*
Dolores & voluptates in medio poſita ſunt. 132
Domus, non luxurioſa, ſed munda, & corporis uſui congrua, eligenda eſt. 146

E.

ELementorum mutationes, & aliarum rerum ortus, nec certo ordine, nec pro meritorum æſtimatione, fiunt. 258
Elyſius campus. 220
Empedoclis Pythagorei carmina laudantur. 186
Ἔννομα ῥίζειν quid ſignificet. 40
Entia prima ratione prædita, cæleſtia & Dii vocantur. 41, 240, 250
Entia ſecunda ratione prædita, ætheria & boni Dæmones appellantur. *ibid.*
Entia ultima humanum genus ſunt, quod immortale appellat Plato. *ibid.*
hæc tria entium genera invicem connexa ſunt, tanquam in uno animali, choro, aut concentu. *ibid.*
Entium iſtorum naturalis diſtinctio per unionem & mutuum nexum non confunditur. *ibid.*
Entium rationalium cœleſte genus, *id eſt*, primum, ſummo opifici ſemper ſimile eſt, & divinum ordinem tenet. 252
ſecundum genus, *id eſt*, ætherium, non immutabiliter Deo ſimile eſt, ſed ſine peccato eſt. *ibid.*
tertium genus & cœleſtibus & ætheriis inferius eſt dignitate. *ibid.*
Entia cœleſtia Deum ſemper contemplando intelligunt & cognoſcunt. *ibid.*
ætheria ſemper quidem Deum cognoſcunt, ſed fuſe & vage. *ibid.*
eorum cognitio augetur ordine & perficitur. 254
Entia media nos cuſtodiunt & obſervant. 254
eorum circa nos operatio fatum vocatur. *ibid.*
ſi nos cuſtodiant, cujuſque vitam complent & abſolvunt. *ibid.*
Entium rationalium medium genus qui ſint. 32
ſecundus honoris gradus iis tribuendus eſt. *ibid.*
Entia rationalia quomodo naturaliter diſtinguuntur ſimul & uniuntur. 176
Epicureos exagitabat Hierocles. 238
Eſſentialiter agentium definitio. 262
neque materia utuntur, neque ab aliquo tempore operantur, neque in aliquod tempus deſinunt. 264
Euripides citatur. 60
locus ex ejus *Medea*. 126
Εὐσέβεια. 200
Exercitatio quod abundat in corpore ſubtrahit. 136
de Exercitiis agitur. 138
Externas res nec prorſus acquirere, nec quamdiu volumus retinere, in noſtra eſt poteſtate. 68
quomodo eis accedentibus & recedentibus nos gerere oportet. *ibid.*

F.

FAbis abſtinendum eſt. 220
Facienda ſunt ea, quæ non noceant. 150
Facultates irrationales moderandæ ſunt. 60
Falſæ perſuaſionis mali effectus. 70
Falſi ſiquid dicatur, leniter cedendum eſt. 108
Fatum mentes humanas lædit. 190
quodnam ſit iſtud fatum. 196
nos divino choro ejicit. *ibid.*
Fatum providentiæ pars eſt. 258
Fatum iſtud comprobat Hierocles, quod Ariſtoteli & Platoni placuit. 240
Fati Platonici definitio. *ibid.* 250
Fatum eſt nexus & concurſus voluntatis humanæ & divini judicii. 262, 266
Fatum providentiæ annexum externis malis liberum noſtrum arbitrium caſtigat. 270
Fatum eſt divinum judicium. 274
Fato ſingulorum conjunguntur, tam

ea quæ ſponte aguntur, quam quæ caſu videntur evenire. 278
Fati legibus, quas Creator animis præſcripſit, voluntas humana dirigitur. 280
Fato quodam interdum copulantur vir & mulier. 306
Felicitatem divinam aſſequendi ratio. 188
Filii debent exiſtimare ſe eſſe ædituos & ſacerdotes in domo patria, tanquam in templo, ab ipſa natura conſecratos ad cultum parentum. 290
Fœtus omnes, aut ſaltem plurimos, educari, ſecundum naturam eſt & nuptiis conſentaneum. 308
quare à multis non educantur. *ibid.*
Fortitudo & temperantia animi cuſtodes. 112
Fortitudo circa quod verſatur. 66
Fortuitum generibus rationis expertibus totum tribuitur. 258
quod videtur fortuitum in rebus noſtris, fato providentiæ annexo inſervit. 260
Fortuna & occaſio omnia cum Deo gubernant. 264
Fortunam providentiæ commiſcet varium eorum qui judicantur meritum. 266
Fortunam ſuam ſortiri dicuntur homines in mundum prodeuntes. 78
Fortuna unde oriatur. 86
Fortunæ Divinæ definitio. *ibid.*
unde oriatur. 88
cum Fratre eo modo vivendum eſt, quo ipſum aliquis ſecum agere vellet. 296
Frater lævus & difficilis in converſatione quomodo tractandus eſt. *ibid.*
manſuetior evadet, ſi omni officiorum genere colatur. *ibid.*
Fratres quodammodo corporum noſtrorum partes ſunt, ideoque ſummo ſtudio curandi. 298
Fratres quicquid communiter intereſt peragunt, & commoda ſua invicem promovent, quamvis longe diſtent. 298
Fratrum & cognatorum amicitiam negligere, aliorum vero ambire, maxima eſt inſania. 300
Fratris perſona ex ſe honorem poſtulat. 48
Fraude qualibet ſuperiores quomodo fiamus. 116

G.

GEnera rationalia diſtincta fecit Deus. 18
eorum ordo conſtitutus eſt ſecundum ordinem cogitationum Dei quibus facta ſunt. *ibid.*
eorum ſola perfectio eſt cum Deo opifice ſimilitudo. 230
Generationis & interitus locus. 220
Genere ſacro editi purgatam Platonis philoſophiam comprobabant. 244
Generi rationali communes notitias ſummus opifex agnaſci voluit. 206
Generis tertii conditio. 228
Geneſin, quæ carminibus magicis & ſacrificiis obnoxia eſt, rejicit Hierocles. 240
Genethliacos redarguit Hierocles. 238
eorum de fato opinionem fallacem eſſe oſtendit. *ibid.*
temerariam eorum neceſſitatem non admittit. 240
Genius, cui obtigit, omnium in vita noſtra cuſtos ac executor eſt. 276
Genio duce fit ad inferos deſcenſus. 278
Geniorum judicia mortis tempus & genus definiunt. *ibid.*
Genium ſuum omnes noſcere eſt impoſſibile. 202
Genus medium inter Deos immortales & mortales. 16
ejus generis conditio & qualitas. 18
ejus definitio, & quinam honoris gradus ei tribuendus eſt. 32
Genus medium dividitur aliquando in Angelos, Heroas, & Dæmonas. 36
id fit paſſim à Platone. *ibid.*
Genus tertium cur terrenum proprie dicitur. 40
Genus divinum mortalibus eſt. 198
Gula ad venerem immoderate excitat. 58

H.

HEracliti dictum laudatur. 186
Heroas honorandi vera ratio. 34
Heroum natura explicatur. *ibid.*
Heroes illuſtres quare vocantur entia rationalia medii generis 36

Heroes ſunt ἥρωτες quidam & ἱερογτες. *ibid.*
cur vocantur Dæmones boni, & Angeli. *ibid.*
Deorum filii nuncupantur. *ibid.*
lucis ſerenæ & puræ rationem habent. *ibid.*
cognatorum locum apud nos obtinent. 42
Heroïs natura explicatur. 212
Heſiodi dictum laudatur. 190
Hierocles ſtudet conciliare Platonis & Ariſtotelis opiniones. 236
In libris *de Providentia & Fato* adverſus Epicureos & Stoïcos, & falſos Platonis & Ariſtotelis Sectatores, ſcripſit. 238
eos qui providentiam præſtigiis tollere conati ſunt redarguit. *ibid.*
iiſdem argumentis verum de providentia dogma evertit, quibus illud aſtruere conatus eſt. 242
ſeptem ejus Librorum *de Providentia & Fato* argumenta. 242, 244
Hieroclis commentarius *de Familiis* laudatur. 300
ejus Commentarius *in Aurea Carmina* mediocrem Pythagoreorum dogmatum ſynopſin continet. 230
quis ejus ſcopus ſit. *ibid.* 232
Hierophanta quaternarii quis fuerit. 170
Hippocratis aphoriſmus laudatur. 140
Ὁμοιότον Pythagoricum. 232
Homo quo reſpectu iis qui ſemper & eodem modo intelligunt inferior eſt, brutis autem ſuperior. 38, 181
aliquando vitata materiali invidia, divino choro adjungitur. *ibid.*
quando honore dignus judicandus eſt. *ibid.*
Homo immortalis in mortale corpus ex neceſſitate venit. 98
Homo ſuæ dignitatis conſcius decipi nequit. 112
Homines ab officio avocantur, aut verbis, aut factis. *ibid.*
Homo eſt entium diſtantium medius, ultimus quidem ſuperiorum, primus autem inferioris ordinis. 180
quando ſortem propriam recuperat, & dignitate ſua excidit. *ibid.*
lucem divinitus immiſſam aliquando ignorat & obliviſcitur. *ibid.*
debet noſcere Deorum & hominum σύγκριση, & naturam in univerſo ſimilem, quatenus fas eſt. 182
virtutis & vitii alterna poſſeſſione Deus aut fera fieri dicitur. 184
in primi habitus formam quando reſtituitur. 226
cognitione huic univerſo quando unitur. 228
quomodo & quando erit immortalis Deus. *ibid.*
Homerus laudatur. 268
Homero Platonicam de Providentia & Fato opinionem tribuebat Hierocles. 244
Homerus laudatur quater. 282
iterum laudatur. 306
iterum laudatur. 126
Homines præcipiti deſiderio in mundum detruduntur. 190
vecordes fiunt aſſidua in terram propenſione. *ibid.*
cum in pura luce degebant, conſuetudine divina truebantur. *ibid.*
Hominis definitio. 212
Honor legi æternæ congruus quinam ſit. 22
Honor verus locupleti quomodo tribuatur. *ibid.*
Honor verus Dei in quibus ponitur. 22, 24, 26
Honoris tota vis in quo poſita eſt. 34
Honoris omnibus exhibendi vera ratio. *ibid.*
Honor nulli enti, humana natura inferiori, exhibendus eſt. *ibid.* 40
Hoſtiæ & dona ſtultorum ſunt ignis pabulum, & donaria, ſacrilegorum præda. 24
Humana natura qualis ſit. 186
Humanam eſſentiam inveniendi ratio. 114
Humanitas erga omnes colenda eſt. 56
præcipue bonos reſpicit. 58
Humanum genus ad ſocietatem natum eſt. 300
rationem lucis umbroſæ & tenebris mixtæ habet. 38

I.

IAmblichus purgatam Platonis philoſophiam comprobabat. 244
Ignorantiæ conſcientia temeritatem præcidit. 130

Illiberalitas damnatur. 144
Imago quælibet exemplari eget ut producatur. 174
Imitantur ſinguli, quod admirantur. 22
Immateriale corpus eſt *Vita*, & vitam materialem generat. 214
Immortale quod eſt in nobis, eſt *Animus* & proprie *Nos*. 118
Impietas & ſtultitia rationalis naturæ mors. 16
Impietas omnium malorum eſt ſummum & dux. 46, 96
Impii pœnis affecti exemplo ſuo ſapientes erudiunt. 90
Imprudentia res per ſe faciles onerosas efficit. 306
Impuro purum attingere nefas. 10, 222
Inanimatorum natura. 98
Initiationis myſtica operatio quid ſit. 224
Injuriam inferentes debent injuriæ calamitatem experiri. 90
Injuria nemini inferenda eſt. 72
Injuſtus recte judicat in quibus nihil ſuâ intereſt. 82
Innupti familia revera manca eſt. 300, 302
Invidia nunquam cadit in bonum. 20
Invidiæ obnoxia ne facias. 144
Invidia quæ ſummis rebus adnaſcitur quomodo vitanda ſit. 148
Iræ immodicæ gravia incommoda. 58, 60
ei imperandum. *ibid.*
Judex in homicidam, non in hunc aut illum hominem, animadvertit. 86
Judicandi facultates quatuor ſunt; mens, ſcientia, opinio, & ſenſus. 168
Judicium divinum non antecedenter ad actiones, ſed pro vitæ anteactæ merito, his infligit adverſa, aliis proſpera largitur. 264
Judicium ſingulis hominibus eſt. 278
Judicii divini decreta quare *fortuna divinitus miſſa* in *Carminibus* vocantur. 84
Judicii divini principia maxime propria & cauſæ enumerantur. 90
Judicii mutationem parit ejus qui judicatur mutatio. 92
Judicio animi interiore bene vel male geſtorum cenſura facienda eſt. 152
Juramentum humanum Jurisjurandi myſtici veſtigium eſt. 28
ejus uſus in rebus noſtris. *ibid.*
maxime colendum eſt Juramentum, tam myſticum, quam humanum. *ibid.*
juramenti cultus unicus qui ſit. *ibid.*
ejus obſervatio quid ſit. 30
ejus ſanctitas quomodo conſervatur. *ibid.*
juramenti cultus ſervandi optima ratio. *ibid.*
Juramento ad ſermonis explementum uti vetat Hierocles. *ibid.*
quomodo jurantes fidem apud alios ſemper inveniemus. 30
Jurandi conſuetudine abſtinendum eſt. 32
Jurandi abſtinentiam ſequitur juramenti ſacra obſervatio. *ibid.*
Juramenti ſanctitas eſt congrua divino honori. *ibid.*
ejus ſancta obſervatio non exigua pietatis pars eſt. 32
Jurare circa res contingentes, nec decet, nec tutum eſt. 164
circa res autem præſentes, neceſſario copulatas, & maximi momenti jurare, & tutum & decorum eſt. *ibid.*
Jurisjurandi myſtici definitio. 26, 28
ejus opus & effectus. *ibid.* 28
à quibus ſervatur & violatur. 28
myſtica ejus ſanctitas quomodo recuperatur. 30
Jusjurandum myſticum erat Legis æternæ cuſtos, inter apparandam rerum univerſitatem. 32
Juſtitia, quæ providentiam comitatur, fatum vocatur. 240
Juſtitia ſingulis hominibus eſt. 278
Juſtitiæ erga omnes habenda eſt ratio. 54, 56
Juſtitia eſt omnium virtutum perfectiſſima, & rerum modos in ſe continet. 66
finis eſt virtutum. *ibid.*
exercenda eſt factis & verbis. 64
ejus menſura quomodo ſervabitur. 70
Juſtitiæ boni effectus. 72
prudentia optima eſt ejus menſura. *ibid.*
Juſtum revera eſt, quod perfecta prudentia definit. 74

L.

LAborum finis optimus quis. 226
Lanificium ad mundos & lautiores viros pertinet. 318
Leges patriæ, tanquam alteros Deos, colere debemus. 286
qui Leges violare aut innovare conabitur, omnibus modis oppugnandus est. *ibid.*
Legis Æternæ definitio. 20, 22, 26
ei conveniens ordo. *ibid.*
Legem desiderant homines, cum injuriam patiuntur, quam male agendo denegant. 90
quinam est Legis scopus, Deo dignus, & hominibus utilis. 92
Legem divinam violantes miseria utrinque seipsos cumulant. 194
Lex ipsa causa est malorum supplicii. 88
Lex pœnis non afficit hominem, quatenus homo est, sed quatenus malus est. 92
Liberalitatis definitio. 150
Liberorum jacturam justus patienter fert. 84
Liberorum parentibus quinam sit usus. 302
Liberorum generationis commoda. 308
Liberos procreantes gratitudinem erga parentes præstamus. 310
& eorum vota promovemus. *ibid.*
qui Liberorum procreationem & Nuptias sine causa peculiari detrectat, parentes amentiæ damnat. *ibid.*
& secum plurimum pugnat. *ibid.*
Liberos à nobis procreatos videre, cognatis & amicis gratum est, & tutum. *ibid.*
Libertate arbitrii eligentes quæ volumus, sæpius, propter providentiam, quæ nolumus patimur. 262
Liberum arbitrium humanum per animarum præexistentiam & transmigrationem confirmabat Hierocles, sed frustra. 242
voluntas Libera animi varietate rerum nobis accidentium ad ordinem deducitur. 260
citius, si adversa patienter ferat; longiore tempore, si impatiens fuerit. *ibid.*
Liberum arbitrium omnia quæ sunt, quæque fiunt, mutare nequit. 272
hoc si esset, quænam sequerentur. *ibid.*
Liberum hominis arbitrium nihil potest conficere, vel transmutare, nisi aliunde adjuvetur. 272
ei non connumerantur res externæ & corpus. 274
Liberum arbitrium non tollitur, si Deus externa distribuat. 274
absque libero arbitrio, justa non erit inæqualis rerum distributio. *ibid.*
non admittet vera bona, nisi velit. 202
Liberum arbitrium tollentes omnem per disciplinam ad virtutem viam intercludunt. 208
Libidini imperandum est. 58
Linea respondet binario. 168
Locus qui proxime sub Luna est lucido corpori purgato conveniat. 228
quare eum *Liberum Æthera* appellant Pythagorei. *ibid.*
Locum cœlestem nemo hactenus pro dignitate laudavit, aut laudaturus est. 264
Locum cœlestem quo sensu dixerit Plato. 264
Locum orationis quo sensu dicimus. *ibid.*
Logica est ad veritatis & mendacii distinctionem utilis. 108
Lux incorruptibilis & intellectualis. 174
Luxus Philosophi moribus non congruit. 144

M.

MAli quare amandi sunt. 56
Mala quare nominantur *αἰσχεα*. 62
Mali rationem probro afficiunt & emancipant. 64
Mala quænam revera sint. 82
Mali rectis notionibus quando utantur. *ibid.*
Malorum principio, vel interno, vel externo, opus non est. *ibid.*
quæ mala Divinæ Fortunæ arbitrio hominibus distribuantur. 84
Malos inultos esse cur non sinat Lex

in Dei bonitate ſubſiſtens. 88
Mala, tanquam propter ſe eligenda, non admittit natura noſtra. 94
quinam Malis ultro accerſitis obruuntur. 184, 190
ſe iis expedire pauci nôrunt. *ibid.*
Malorum principium eſt præter naturam affici. 188
quinam ſe malis expedire nôrunt. 190
Malorum miſera conditio. 192
eorum unica medela. *ibid.*
Malum nobis cognatum quodnam ſit. *ibid.*
ad Malorum ſolutionem quid neceſſarium ſit. 202, 4
cur omnes Malis non liberantur. 206, 208
eorum liberationem quibus oſtendat Deus. 208
Malorum demonſtratio ex quibus oritur. 210
ejus effectus. *ibid.*
Malitia eſt rei ſempiternæ lues. 122
Malitiæ humanæ origo. 190
quibus poſitis, Deus, ceu plurimorum malitiæ cauſa, poſtulari poſſit. 208
Manûs & pedis quo reſpectu rationem habeant civilis & myſtica Philoſophia. 224
Manibus exporrectis ſimiles ſunt noſtri conatus. 172
Mariti & uxoris conſortium maximum eſt familiæ ornamentum. 304, 306
quænam eorum conjugium felix faciant. 306
eorum concordia res graviſſimas faciles facit. *ibid.*
Maritus & uxor alter alterius negotia debent participare. 316
Materia non genita omnia potentialiter continet, ſecundum Platonicos quoſdam. 246
Materiæ, ſi ingenita fuerit, malus eſt ordo & ornâtus. 248
Materiam ingenitam diſponens Deus non eſſet innoxius. *ibid.*
Materia Dei ſoror. *ibid.*
Mathematicæ ſcientiæ ſunt animi rationalis purgationes. 222
Mathematica plurimas ſcientias complectitur. *ibid.*
Matri plus amoris, Patri vero plus honoris tribuendum eſt. 316
Medeæ inſania & ſcelera notantur. 126
Media in victu eligenda ſunt. 146
Medicæ arti ſimile eſt Judicum qui nobis præſunt judicium. 266
Medici maligna ulcera ſecando & urendo curant. 124
Mendacia non violenter & petulanter, ſed leniter convellenda ſunt. 108
Mens eſt veluti ſenex & ſenſuum pædagogus. 268
Mens contemplationi dedita pro cuſtodia eſt, ne philoſophus ſenſibus operando fallatur. *ibid.*
Mens humana, ceu templum, ad divinum lumen ſuſcipiendum præparanda eſt. 24
Mens non ſinit liberi arbitrii virtutem rerum cupiditate deleri. 70
Mens legiſlatrix quænam humanis animis injungat. 154
Mentientes cum venia & patienter audiendi ſunt. 110
Miſeri hominis eſt ſtulta facere & dicere. 120
Miſeri & infelices quomodo ſuis conſiliis fiunt Homines. 190
Modus in Potu, Cibo, & Exercitiis adhibendus. 134
quinam ſit iſte modus. *ibid.* 142
Modus in omnibus eſt optimus. 144
Monitor optimus ſibi quiſque eſt. 158
Morborum naturalem maturitatem expectare jubet Plato. 276
ſingulis morbis tempus aliquod à natura præſcriptum eſſe oſtendit Plato. *ibid.*
Mortale quod eſt, à morte nullo modo eripi queat. 118
Mortem definitam ſervabit fatum reditûs ex hac vita. 256
Mortis tempus ac genus fati decreto ſimul præſtituta ſunt. 262
Mortis ordinem in brutis animantibus & plantis ſervari nulla eſt neceſſitas. 276
Mortis tempus & genus à variis cauſis definiuntur. 278
Mortis tempus lubenter, tanquam legem divinam, amplecti debemus. 68
non mortis effugium, ſed bene moriendi rationem quærit prudentia. *ibid.*
Mortem omnino fugiendi incommoda. 70
Mors fortiter ferenda eſt. *ibid.*
Morti non ſunt obnoxia, quæ homine ſuperiora. 98

Morte ipſa à Philoſophia & divina ſimilitudine abduci nefas. 118
Mortem juſta de cauſa ſubeuntes, naturæ neceſſitatem recto inſtituto exornamus. *ibid.*
Mortem nobiſmetipſis conſciſcere vetat Lex divina. 160
Ad Mulierem pertinent, quæ lanificium & panificium ſpectant, & omnia domeſtica negotia. 316
Mulieris ingenuæ officium eſt, panes facere, lectum ſternere, *&c.* 320
Munditia nimia in luxum & mollitiem abit. 144
Mundus hic viſibilis, ad divinæ proportionis rationem factus, ſibi analogice reſpondet, & divinam pulchritudinem exprimit. 178
Mundum viſibilem & inviſibilem ex nihilo produxit Deus. 238, 250
Mundum providentia non gubernari, aut male adminiſtrari, exiſtimare, maximæ impietatis eſt. 96
Ex iſta opinione quæ ſequantur. *ibid.*
Muri cruſtis marmoreis inducti. 304
Mutationis in melius, honoriſque & amoris in eos qui beneficia in ſe contulerunt, abſurdiſſimis hom. inſunt ſemina. 296
Myrteta tonſilia. 306

N.

NAtivitatis initium præſcribit fatum emiſſionis ex animarum loco. 256
Natura unumquemque noſtrûm produxit ſocietate & auxiliis quodammodo munitum. 298
Ex Naturæ noſtræ ignoratione omne malorum genus oritur. 76
ad Naturam noſtram attendendi effectus. 78
Naturæ noſtræ eſſentiam ſervat vita quæ ſecundum naturam eſt. 122
corrumpit autem mala electio. *ibid.*
Naturæ perennis fons bonum proprium per orbem univerſum expandit. 174
ſacra Natura res mortalibus oſtendit. 198
nihil aliud eſt quam Philoſophia. 204
Natura rationalis ab irrationali ſtultitia in hunc mundum detruſa eſt. 214
Neceſſitas mentis potentior eſt apud ſapientes, quam quæ foris accedit. 54
Neceſſitate urgente, majora præſtare deprehenduntur homines, quam arbitrantur ſe poſſe. 52
Neceſſitati fatali aſcribenda non ſunt omnia, quæ ad animum, corpus, vel res externas pertinent, cum Mens omnia gubernet, & Deus univerſitatis auctor ſit. 256
omnia Neceſſario fieri, aut nihil, aut viciſſim, æque abſurdum eſt, & providentiam tollit. 256
Nequid Nimis ſit, curandum eſt. 148
Nomina rebus magis fortuito & arbitrio humano, quam conſiderata rerum proprietate, data ſunt. 200
quænam ſunt falſa nomina. *ibid.*
vera Nominum proprietas in rebus æternis quærenda eſt. *ibid.*
qui Nomina rebus primi dederunt, earum qualitates & formas ipſis nominibus indicabant. *ibid.*
eorum contemplationis qui rebus nomina dederunt finis, eſt principium ſcientiæ noſtræ. 202
Νόμῳ ὡς διάκεινται de quibus intelligenda. 22
Nos ſumus *Homo.* 214
qui ſeipſos Noſcunt mortalibus liberantur paſſionibus. 204
Noſce teipſum. 72, 74
Noſtra quænam ſint, non autem Nos. 128
Notitias communes deſerens humana natura eſt variis opinionum erroribus obnoxia. 110
Nova veteribus præferri civitati incommodum eſt. 286
Novas res molientes a ferendis ſuffragiis arcendi ſunt. 288
Noxia in quibus nos adoriri ſoleant. 152
Numerorum ſpecies à Deo dependent. 166
Numerus primus in Deo reperitur, & inde ad nos derivatur. *ibid.*
Nuptiæ quare utiles ſunt. 302, 304
propter quas cauſas intolerabiles plurimis ſunt. 306, 8

O.

OCulus lippitudine laborans valde lucida videre nequit. 10
Oculus & Auris animi ad bona recuperanda excitanda ſunt. 192

Oculus theoreticus eſt ſuper Aurigam collocatus. 218
Oculi rationem quo reſpectu habeat Mens contemplans. 224
Odit neminem vir bonus. 56
Oeconomica præcepta, &c. 316, 318, 320
Officia cæterorum in factis & verbis ex dignitate noſtra æſtimanda ſunt. 72
Officiorum certa & conſtans obſervatio eſt Juſtitia *ibid.*
Olympiodorus Hierocli de Providentia ſcribendi cauſam dedit. 236
legationibus Romanis clarus fuit, & plurimas barbaras gentes imperio Romano adjunxit. *ibid.*
Opifex ſummus quare appellatur Jupiter Pater à Pythagoreis. 202
Opinione temeraria purgandus eſt animus. 154
Oracula. 244
laudantur. 214
Orbium cœleſtium ordo indicat variam entium rationalium naturam. 20
Ordo rerum eſſentiæ conjunctus comes. 22
Ordine & providentia poſitis & ſublatis, quæ ſequantur. 96
Ordo mundi fatum appellari poſſit. *ibid.*
Ordinis perturbatio ſæpius judicium fallit. 156
Origenes Ammonii Alexandrini familiariſſimus. 244
purgatam Platonis philoſophiam comprobabat. *ibid.*
Ὄρκος à Veteribus nominatus erat Legis Æternæ cuſtodiæ cuſtos. 26
Orpheo Platonicam de Providentia opinionem tribuebat Hierocles. 244
ad rem alicui Oſtendendam quænam concurrere debent. 206

P.

PArentes qui dixerit ſecundos ac terreſtres quoſdam Deos, non erraverit. 288
erga eos gratitudinis noſtræ modus quis debet eſſe. *ibid.*
actiones noſtræ Parentum noſtrorum opera merito dicantur. 290
Parentes Deorum imagines ſunt & Dii Lares. *ibid.*
beneficiorum maximorum nobis auctores ſunt, & proxime cognati. *ibid.*
creditores rerum pretioſiſſimarum; & maximum filio lucrum eſt pietas & gratitudo in Parentes. 290
domini noſtri ſunt, & amici conſtantiſſimi. *ibid.*
liberalis victus, & omnia corporis cultui neceſſaria Parentibus alacriter ſuppeditanda ſunt. 46, 292
per divinationem & conjecturam aſſequendum eſt, quibus maxime indigeant Parentes, cum ipſi circa nos olim divinaverint. *ibid.*
animis ipſorum conſuetudine noſtra procuranda eſt lætitia. *ibid.*
ſi peccantes in errorem inciderint Parentes, quomodo corrigendi ſunt. *ibid.* & 294
Parentibus grata ſunt liberorum officia & neceſſaria miniſteria. 294
honorandi ſunt illi a liberis, quos parentes magni faciunt. *ibid.*
ſi nos ipſos curemus, parentibus plurimum gratificabimur. *ibid.*
licet omnino boni non ſint parentes, tamen propter cognationis dignitatem omnino honorandi ſunt. 42
quomodo honorandi ſunt. *ibid.*
Parentum vitia deſpicientes, eos dedecore afficere non decet. 44
ſi voluntas divinis legibus repugnet, detrectanda ſunt eorum juſſa, quatenus Divinis legibus non obediunt. *ibid.*
corporale miniſterium iis præſtandum eſt. 46
Parentes jure liberis uti poſſunt. *ibid.*
quod ab illis non accepimus, ab eorum dominio liberum eſſe voluit lex. *ibid.*
ſi mortem vel exhæredationem nobis interminentur Parentes, malis eorum juſſis obedire recuſandum eſt. 46
verus eorum honor in quibus ponatur. *ibid.*
qui eis opem fert læto animo, naturæ beneficium & gratiam rependit. *ibid.*
Parentes alendi ſunt, non contumeliis infectandi. 156
Paſſiones ad ſubſerviendum eſſentiæ rationali datæ ſunt. 128
Paſſiones ſolis mortalibus congenitæ ſunt. 188

Patri plus honoris, matri plus amoris tribuendum est. 316
Patris persona ex se honorem postulat. 48
Patria est velut alter quidam Deus, primus maximusque parens. 284
Patria nomen recte rei impositum. *ibid.*
Patria utrivis parentum seorsim præferenda est, & ex æquo ambobus parentibus colenda. *ibid.*
non solum parentibus, sed uxori etiam & liberis, & amicis, & rebus omnibus post Deos præferenda est. *ibid.*
qui seipsum patriæ præfert, non solum nefanda facit, sed & stultus est. 286
qui patriam sibi ipsi præponit, diis charus est & prudens. *ibid.*
qui officio suo in Patriam satisfacturus est, omnem animæ perturbationem & morbum relegare debet. 286
Patriæ procreamus liberos. 312
Paupertatem exornat victus temperans. 84
patienter eam ferendi commoda, & ægrè ferendi incommoda. 102
Peccamus duplici modo, vel omittendo, vel admittendo. 156
Pennarum defluvio in mortalium locum decidimus. 188
Pennæ lucidi corporis quomodo optime producantur. 216
Peristylia lapidibus ornata. 304
Perjurii parens est malitia. 30
Pestes aliquando immittuntur ad multorum delicta publice & communiter punienda. 282
Philosophia quare dicitur vitæ humanæ purgatio & perfectio. 8
ad eam consequendam regulis brevibus opus est. *ibid.*
Philosophia practica vocatur humana virtus, Theoretica autem, divina. 10
Philosophia sola calamitates ferre patienter docet, & quomodo id fiat. 96
a Philosophia & divina similitudine nullis promissis, opibus, tormentis, aut morte ipsa amovendi sumus. 116, 118
Philosophiæ fructus perfectissimus quis sit. 226
Philosophiæ Practicæ & Theoreticæ effectus. 160
Philosophia est malorum in terris fuga. 188
soli Philosophantes malis congenitis liberantur. 204
tertium Philosophiæ genus in Carminibus traditur. 210
Philosophiæ civilis & mysticæ effectus. 224
civilis specimen sunt leges communes. *ibid.*
mysticæ, civitatum sacra. *ibid.*
Philosophiæ totius summum est Mens contemplans; medium, civilis; ultimum, mystica. *ibid.*
Philosophus athleticam victus rationem & συμφωνίαν aspernatur. 136
Philosophi sinceri definitio Platonica. 266
Philosophos civitatum esse principes debere sensit Plato. 268
Philosophatur sincere, qui sola mente utens res humanas prudenter despicit. *ibid.*
Philosophus παιδιαγωγῶν quatenus Philosopho theoretico præstantior est. 270
Philosophi sinceri & Amatorii discrimen. *ibid.*
Photii judicium de Hieroclis dictione. 246
Φῆθ', Θ in *Carm. Aur.* quid significet. 148
Pietas virtutum omnium dux, principium, & mater est. 14. 54. 96
Pietas in Deos quomodo servabitur. 70
Pii hominis definitio. 24
Plantæ sola natura utuntur. 302
earum usus. 98
Plato purgationibus medicis temere uti prohibet. 276
Plato laudatur. 100
ejus opinio de animarum hominum & brutorum creatione. *ibid.*
animum omnem comparavit congenitæ potentiæ alati currus & aurigæ. 212
Platonem & Aristotelem in discordiam adducentes refellit Hierocles. 244, 250
Platonis sectatores multa ejus scripta adulterabant. *ibid.*
Platonici quidam putabant Deum, non propria virtute, sed materiæ non genitæ ope, mundum creasse. 246
Platonis locus è *Phædro* laudatur. 264

alius

alius ex *Legibus*. ibid.
alius ex *Libris de Republica*. 268
alius ex *Timæo*. 274
alius laudatur. 284
Timæus laudatur. 10
alius locus laudatur. *ibid.*
alius laudatur. 20
alius laudatur. 138
duo loci citantur. 186
bini laudantur loci. 188
alius citarur locus. 222
bini laudantur loci. 226
Plotinus Ammonii Alexandrini familiariſſimus. 244
purgatam Platonis philoſophiam comprobabat. *ibid.*
Plumbeis laminis comparatur paſſionum vis. 60
Plutarchus Athenienſis. 246
Pluviæ vis magna nonnunquam immittitur ad multorum delicta publice caſtiganda. 282
Pœnarum doloribus medicis quibus criminibus obnoxii ſiamus. 272
Pœnas, quas Numen alicui ſtatuit infligere, remitti poſſe, probabile non eſt. 280
Pœna & judicium brutis, plantis, & inanimatis non competunt. 98
Pœnitentia arguit electionis futilitatem. 122
eſt Philoſophiæ principium. 126
Porphyrius purgatam Platonis philoſophiam comprobabat. 244
Poteſtas non voluntate, ſed naturæ viribus metienda. 52
prope neceſſitatem poſita eſt. *ibid.*
quænam in noſtra Poteſtate non ſunt. 68
Potum nimium difficilius cavemus, quam cibum. 138
Precari decet, non blaſphemare. 156
Preces, lex, conſilium, *&c.* ad quid conducant. 272
Preces ſunt limes medius inter noſtrum quærendi ſtudium & largitionem divinam. 172
Preces factis firmandæ ſunt, non verbis ſolis faciendæ. *ibid.*
earum efficaciam ſolvet noſtra inertia. *ibid.*
Probi viri conditio in hac vita quo reſpectu aliorum conditione deterior ſit. 76
Propenſio noſtra ad inferiora quomodo ſanetur. 194
rovidentiam divinam per animarum præexiſtentiam & tranſmigrationem confirmabat Hierocles, ſed irrito conatu. 242
Providentia & Ordo ab opifice Deo ad omnia entium immortalium genera communiter extenduntur, maxime vero ad prima. 252
Providentiam demonſtrat compenſatio meritis noſtris aſſignata. 260
Providentia uniformis & pura entibus ſemper perfectis & peccati expertibus præficitur à Platone. 264
occaſioni & fortunæ mixta præeſt iis quæ rationalia ſunt, ſed vitiis & amentiæ obnoxia. *ibid.*
puræ Providentiæ quid ſit proprium opus. *ibid.*
mixtæ & materialis quid ſit proprium opus. *ibid.*
Providentia a legibus, rationibus, virtutibus, *&c.* confirmatur. 270
Providentiâ res humanas gubernante, nec ratio ſine cauſa conceſſa eſt, nec ſupervacua eſt deliberatio, aut preces irritæ. *ibid.*
Providentiâ ſublatâ, Leges, Rationes, & Vota non ſolum nihil proſunt, ſed nec omnino ſubſiſtere poſſunt. *ibid.*
Providentia & liberum arbitrium ſe invicem confirmant. *ibid.*
Providentia ſingulis hominibus proſpicit, 100, 278
Providentiæ leges omnia noſtra definiunt. *ibid.*
tempus & genus mortis præſtituunt. *ibid.*
poſito, Providentiâ mundum regi, & animum immortalem eſſe, quæ ſequantur. 78
poſitis contrariis, quæ ſequantur. 94
ſublatis & poſitis providentia & ordine, quæ ſequantur. 96
Providentia non tollitur ab inæqualitate accidentium brutis, plantis, & inanimatis. 98
ejus lex eſt rerum naturis maxime congrua. 100
qua ratione providentiæ curam ſentiunt. *ibid.*
Prudentia circa quod verſatur. 66
Prudentia virtutum initium. 66
Prudentiæ habitus definitur, & ejus commoda enumerantur. *ibid.* 68
Prudentia eſt divinorum bonorum primum & dux. 68
quid circa corpus & divitias determi-

terminat. 70
Prudentiæ perfecta definitio. 74
Prudentia generis humilitatem evehit. 84
Punctum respondet unitati. 168
Purgatio singulis hominibus est. 278
ad corporis lucidi purgationem quænam sint necessaria. 212
Purgatio corporis animalis ad sacras leges, & sacrorum artes hat. 214
ejus boni effectus. 216
præstigiatorum more non est facienda. *ibid.*
Purgationes animi rationalis quomodo etiam lucido vehiculo prospiciant. *ibid.*
Prompta ad purgationem via traditur. 216
carminis de purgatione duplex sensus. 220
Purgationes mysticæ quomodo animi rationalis spiritali vehiculo utiles sunt. 222
Purgatio hominis quando sit imperfecta. *ibid.* 224
circa lucidi corporis purgationem versatur ars sacra. *ibid.*
Pythagoræ dictum laudatur. 24
Sacer sermo ei tributus laudatur. 166
per eum jurat *Aur. Carminum* auctor. 170
qualis erat Pythagoras. *ibid.*
Pythagoreorum dictum laudatur. 24
eorum dogma de anima. 212
Pythagoricæ disciplinæ finis quis. 226

Q.

QUaternarius fons perennis naturæ. 160
nihil aliud est quam Deus universitatis Conditor. 166, 170, 202
est denarii vis. *ibid.*
est Arithmetica medietas unitatis & septenarii. *ibid.*
ejus laudes & qualitates fusius enumerantur. 168
Quaternarius est Deus intelligibilis, cœlestis sensibilisque Dei auctor. 170
ejus cognitio Pythagoreis tradita est per Pythagoram ipsum. *ibid.*

R.

RAtionalium creaturarum systema, cum incorruptibili corpore sibi cognato, Dei imago. 18
eorum genus primum, Dii immortales. *ibid.*
secundum, Heroes illustres. *ibid.*
ultimum, Dæmones terreni. 20
cœli, ceu animantis, partes sunt. *ibid.*
situs earum nunquam mutari potest, sine universitatis interitu. 20
Rationale genus perturbationum vi, tanquam laminis quibusdam plumbeis, deorsum rapitur. 60
quod Ratione præditum est, disciplina & scientia regitur ac ordinatur. *ibid.*
quod ea destituitur, assuetudine & formatione corporea ordinatur. 62
sine Ratione nulla in re te gerere assuescas. 64
nos sine Ratione gerendi varia incommoda enumerantur. 70
recta Ratio animis humanis insita & insculpta est. 82
Rationem minus rectam, quod vitiorum principium sit, hominibus inesse nulla est necessitas. *ibid.*
recta Ratio est inquilinus quidam Deus. 90
Ratione carentibus quænam non competant. 100
Ratio est hominis internus custos. 112
Rationi parere idem est, ac Deo. 128
quomodo id fiat, explicatur. *ibid.*
Rationalis animus nec luxum, nec sordes, patitur. 146
Ratio hominis necessario sibi auscultat. 158
est nostri præceptrix & magistra. *ibid.*
superiori in loco constituenda est. 210
Rationis judicium quare Aurigam Mentem appellat auctor Carminum. 218
Rationem nobis quamobrem dedit Natura. 302
Rebus crimen non est impingendum, ex impotentia nostra in iis utendis. 308
Regula bonorum quæ sit. 128
Rerum dignitas ad opinionem nostram non est trahenda & torquenda. 182
eam ignorandi mali effectus. 184

eam recte dignoſcendi boni effectus. *ibid.*
Res, prout à Deo conditæ ſunt, cognoſcere, eſt Dei ſimilitudinem adipiſci. 178
Reſpublica, quaſi in tabula pura, quomodo depingenda & delineanda ſit. 268
Rerumpublicarum pictor qualis ſit, qui puerorum amorem cum philoſophia conjungit. *ibid.*
Reſtitutionem in ſtatum priſtinum quomodo aſſequamur. 162
Retributionis ſecundum merita ſuppoſitio confirmat providentiam, & fatum ab ea pendens. 256
Rubellione piſce abſtinendum eſt. 220
Rubigo metallorum vitiorum fæcem refert. 12

S.

SAcerdotum leges. 244
Sapientiæ abſolutæ definitio. 18
Sapiens ſolus ſacerdos dicitur; ſolus Deo gratus & precandi gnarus eſt. 24
Sapientes homines *terremi Dæmones* vocantur. 40
omnes Sapientes, non ſunt homines. *ibid.*
Sapiens animi primùm curam habet. 116
Scientia phyſiologica. 178
Scientia Theologica. 174
Scientia actionum libertatem affert. 130
Scitu digna & diſcenda quænam ſint. *ibid.*
Scientiæ comparandæ via duplex eſt. 190
Senſus puer eſt. 268
Senſus rationem faſcinare ſolet. *ibid.*
Senſus mente qui gubernat, παιδαγωγίαν cum philoſophia conjungit. *ibid.*
Septenarii laudes. 168
matre carens & virgo dicitur. *ibid.*
Sermonum dijudicandorum ratio. 106
Sermones, contrariis ſuis diſpoſitionibus ſimiles, edit voluntas humana. *ibid.*
Sermones amplectendi & rejiciendi præcepta. *ibid.* 108
Soli ſermones appellari debent, qui veri ſunt, falſi non item. 108
Servum bene tractabit dominus, ſi reputaverit ſecum, quomodo ſe ab illo accipi velit. 294
Siccitates aliquando immittuntur ad multorum delicta publice & communiter punienda. 282
Similia ſimilibus gaudent. 222
Simulacrum Deo congruum non eſt res materialis. 24
erga Singulos ita te geras, tanquam Tu illorum perſonas indueris, illi tuam. 294
Societas prima & ſimpliciſſima eſt, quæ per nuptias initur. 300
Socratis dictum laudatur. 298
aliud ejus dictum adducitur. 128
Σωφροσύνα intelligenti animæ luci contraria eſt. 136
Solis eſſentia ex quibus conſtet. 210
Somnus multus ad venerem homines immoderate excitat. 58
Somno imperandum eſt. *ibid.*
Sordes philoſophi moribus non congruunt. 144
Sors vitæ conveniens ſingulis eſt. 278
à quibus dependeat. 96
quid obſtat, quo minus æqualis ſors bonorum omnibus diſtribuatur. *ibid.*
Speciem humanam & venuſtatem ſolum ſpectantia, illiberales aſtutiæ ſunt, & virtutum umbra. 78
Sperantur non ſperanda, quia rerum naturam ignoramus. 182
Stips, pro largientis animo, pauperi dolorem auget. 102
Stoïcorum vim non admittit Hierocles. 240
Stulta ſunt miſera & mala. 122
Stulti hominis egregius χαρακτὴρ. 128
Sumptus importunè non ſunt effundendi. 144
Superficies ternario reſpondet. 168
Symbolicorum præceptorum duplex eſt ſenſus. 216, 218, 220
Symboli iſtius Μήτραν ζώης μὴ ἐσθίειν, quinam ſint ſenſus. 216
Symboli Καρδίαν μὴ ἐσθίειν ſenſus. 218
Symboli Θυσιμαίων ἀπέχεσθαι ſenſus. 218

T.

TAntali ſaxum. 90
Temeritas eſt malitiæ parens. 122
ex opinione oritur. 130
Temperantem animi diſpoſitionem ſequitur liberalitas. 74
Temperantia & fortitudo animi cuſtodes. 112
Temperantia etiam neceſſarios affectus rationis imperio ſubjicit. 156
Tenuitas ſumma in ſordes & ſpurcitiem abit. 144
Terra fixa eſt. 180
Terræ-motus aliquando à Diis immittuntur, ad multorum delicta publice & communiter caſtiganda. 282
Terrarum orbis eſt univerſitatis centrum. 180
Timæus Pythagoricus laudatur. 100
ejus de creatione animarum hominum & brutorum opinio. *ibid.*
Tormentis à philoſophia & ſimilitudine divina abducendi non ſumus. 118
Triangulum eſt figurarum, quæ rectis lineis conſtant, elementum & principium. 168
Turpium fuga oritur ex cognitione noſtrî, & adjuncto pudore. 62
nihil Turpe committendum eſt, nec alio præſente, nec privatim. *ibid.*
quod Turpe eſt, nunquam propter circumſtantias eligi poteſt. *ibid.*

V.

VAletudo à ſapiente quare curabitur. 116
Valetudinis cura non eſt negligenda. 134
Vaſa non aurea, aut argentea, ſed munda & ex materia parabili facta eligenda ſunt. 146
Venter multo cibo refertus ſomnum multum inducit. 58
Ventri imperandum eſt. *ibid.*
Ventris moderati commoda. 62
Verendi noſmetipſos commodum. 114
Verere teipſum omnium maxime. 64
qui ſeipſum veretur, neceſſe eſt fugiat turpia & homine indigna, *ibid.*
Veritas formam divinam aptis inducit. 8
Veritatis pulchritudo ab animo virtute carenti cerni nequit. 10
Veritas manſuete perſequenda eſt. 108
Veritatis theoreticæ finis homines facit Deos. 162
Veritatis pratum & campus. 186, 220
Veritate contemplativa recuperantur Mens & Scientia. 188
Veritas ſcientifica eſt animi rationalis purgatio. 214
Veritate ad quæ opus ſit. *ibid.*
Veſtimenta non ſubtilia, ſed munda, eligenda ſunt. 146
Victûs eadem ratio omnibus non eſt indulgenda. 140
Victus ratione munda & deliciis carente utere. 144
Victus recta ratio quæ ſit. *ibid.*
Victus ratio maſcula. 148
Viribus divinitus datis ad quid opus eſt. 212
Viro opera ruſtica, forenſia, & civilia aſſignanda ſunt. 316
Virtus affectuum intemperiem tollit. 8
Virtutes politicæ hominem probum faciunt. 10
cur ea præmittuntur in Pythagoricis præceptis, quæ de virtutibus præcipiuntur. *ibid.*
Virtutis habitu privari externa vi non poſſumus. 56
Virtutum mediæ ſunt fortitudo & temperantia. 66
Virtutes à mente in animum rationalem emiſſæ derivantur. *ibid.*
animi rationalis ſunt propria forma, perfectio, & bene vivendi cauſa. *ibid.*
Virtutum communio quædam & participatio in corpus tranſit. *ibid.*
Virtutis ope leviora fiunt, quæ moleſta. 94
Virtus infracto animo eſt ſervanda. 154
Virtus eſt imago Dei in anima rationali. 174
Virtute politica paſſionibus liberamur. 188
Virtutis βασιλικῆς effectus. 214
Virtute civili ad quæ opus ſit. *ibid.*
Virtus maxima quænam ſit. 230
Vita ſervari nequit, cum tempus indefinitum ſit. 254
Vitam eandem quomodo eligere & ſortiri dicimur. 260

Vitæ terminus à natura ſingulis præfinitus eſt. 276
Vita quænam comprehendat. 276
Vita noſtra longum eſt bellum, propter varias cauſas. 298
Vitam naturali ſuæ conſtitutioni congruam ſingula animalia vivunt. 302
Vitæ partes triſtiores nos inter amicos agentes non moleſtant, ſed cum ſoli ſumus. 304
ad vitam mediocriter tranſigendam omnibus opus eſt auxilio à cognatis, & ſimiliter affecta benevolentia. *ibid.*
Vitæ ratio jucundiſſima ex ſcientiæ acquiſitione oritur. 130, 132
Vita optima ſimul & jucundiſſima oritur; ex non ignorando nos aliqua neſcire, & noſcendo quæ ignoramus. *ibid.*
ejus vitæ deſcriptio. *ibid.* 134
Vita, quæ ſecundum virtutem inſtituitur, revera divina eſt, belluina autem, quæ in vitia immergitur. 132
Vita nequiſſima, eſt acerbiſſima. 134
Vitæ materialis profundus ſpecus. 226
Vitiorum genera enumerantur. 64
Voluptates virtutis ſtabilitatem imitantes, quarum nunquam pœnitebit, percipit bonus. 132
Voluptas naturaliter actionis cujuſlibet conſequens eſt. *ibid.*
per ſe non ſubſiſtit. *ibid.*
Voluptates malæ actiones deteriores ſequuntur, præſtantiores bonæ. *ibid.*
Voluptate ipſa hominem malum ſuperat bonus. *ibid.*
boni Voluptas divina gaudia imitatur, mali autem appetitus belluinos refert. *ibid.*
Voluptates & dolores in medio poſita ſunt. *ibid.*
quis earum modus hominem felicem faciat. *ibid.*
Voluptatum turpium malus finis. 134
Voluptas inhoneſtæ actionis tranſit, manet vero turpitudo. *ibid.*
Unitatis laudes. 168
Univerſitatis perfectionem quæ conſtituant. 176
Uxoris varia commoda recenſentur. 304
Uxor nequaquam eſt onus, aut moleſtia, ſed contrarium. 306
Uxoris & liberorum recreationem & auxilium nobis non comparare abſurdum eſt. 308
quædam ab uxore ex abundanti fieri debent. 318
Uxor juvenis vindemiare & olivas colligere debet. 320
quæ autem ad ſenectutem vergit, operum ruſticorum particeps fiat. 320

Z.

ZAleuci Locrenſium legiſlatoris, de eo qui legem novam introduceret, lex optima. 288

FINIS.

CORRIGENDA.

In *Aur. Carm.* Μηδ' ſemper ſine accentu. *Pag.* 90. *lin.* 4. pone comma poſt λίθον, & dele poſt ἐπικρεμάμενον. *Pag.* 187. *lin.* 5. lege *& ea.* *Pag.* 194. *lin.* 28. lege καλλιγενῆ. *Pag.* 198. *lin.* 22. lege τὸ Διὸς. *Pag.* 221. *lin.* 8. lege *quarum.* *Pag.* 233. *lin. penult.* lege *eorum.*

B L